dare peccatum eſt. Et de peiori grano ⁊ vino ⁊ fructibus dant: ⁊ indignũ eſt dare deo: qđ dedignatur homo. xlix. di. §. fi. expreſſuꝫ. xvj. q. vij. quicunqꝫ. Et ad eccleſiá nõ deferunt vt tenenꝟ: vt pre. c. reuertimini: Et de decẽ partibꝰ vná non dát vt tenenꝟ. vt p̃. c. cuꝫ hoíes de Thortona: de frugibus. ix. partibꝰ ſibi retentis, decimaꝫ eccleſie cuius parochiani ſunt ſine diminutione ſoluere teneanꝟ. ⁊ pre. c. decime: debite ſunt decime eccleſijs tá prediales q̃ꝫ perſonales iure diuino ⁊ humano de. x. partibꝰ vna ꝯſuetudine ꝯtraria non obſtante: nõ obſtante: ét, falſa opinione magiſtri Petri Lõbardi in ſentẽtijs ⁊ quorũdá alioꝝ theologoꝝ, dicentiũ preceptũ deo ⁊ eccleſie de decimis ſoluendis eſſe inſtitutũ nõ morale. ſ. aliquid ſoluere ꝟm ꝯſuetudineꝫ: ſꝫ non decimá: ſuper quo vide qđ no. Inno. e. t. de decimis ſuper Rubrica. ⁊ archi. ⁊ Jo. an. eo. t. diſcretione. l. vj. ⁊. Ray. in ſumma ſua in ti. de deci. in. §. Iteꝫ querіꝟ vtruꝫ in prima parte. Et hodie ꝯtrariũ predicantes ⁊ aſſerentes religioſi ſunt excõicati, extra de penis: cupientes. §. illos. in clem. Et hanc queſtionẽ quum legerẽ doctor decre. Peruſij in domo predicatoꝝ publice diſputaui: ⁊ ſic determinaui. Et quũ de vna terra diuerſos colligunt fructꝰ: non niſi de vno fructu decimas ſoluere volunt: ꝯtra id ex̃ de deci. ex parte canonicoꝝ: ⁊ no. in pre. c. reuertimini. in glo. non tñ. Tertio: qꝛ de modico qđ ſupereſt nõ decimatũ: nolunt decimá ſoluere. Pro quibꝰ videꝟ facere qđ no. de cõ. di. v. quadrageſima: in gl. c. ⁊ in gl. pre. in fi. ⁊ in eo qđ no. Inno. de priuil. ꝯſultationi. Sꝫ secꝰ eſt, qꝛ qđ ſupereſt, indecimatũ eſt, vñ ⁊ illud decimandũ eſt. Nil eſt. n. tam modicũ qđ decimanduꝫ nõ ſit: ⁊ decimari nõ poſſit vel eſtimari. c. pre. c. cuꝫ hoíes de Thortona. ⁊. c. tua nobis. ibi. ⁊ quuꝫ de cunctis oíno prouentibꝰ decime ſint reddende ⁊c. Et vidua de ſuo modico duo minuta in corboná miſit. Mar. xij. ⁊ Luc. xxj. in fi. facit. xiiij. q. v. ſcriptuꝫ. xxiiij. q. j. odi. Quarto peccant ruſtici diuites non reuerendo dños pauperes: nec eis in vite neceſſitatibus prouidendo qꝛ quum cuilibet fame morienti debeát ſubuenire. lxxxvj. di. non ſatis. ⁊. c. paſce: multo fortius dño ſunt adſtricti c. ex̃ de teſta. cũ in officijs, ⁊. xxij. q. de forma. Quinto peccant iura dñoꝝ eis ſubtrahendo: ⁊ cuꝫ eis placitando: ⁊ vexando laboribus ⁊ expenſis, ⁊ aliquoties alijs potentioribus dando qui ipſos contra veros dños protegant: in quo debitum non remittiꝟ: ſed augetur: extra de iureiu. ea te. de deci. tua nobis. §. pretextu vero nequitie. C. de agrico. cenſi. ⁊ colo. quemadmodum: ⁊. l. litibus. ⁊. l. cum ſatis. ⁊. l. nemini aũt liceat. lib. xj. de alie. iu. in. c. ij. de Iudeis. ca. ij. Sexto in feſtis, qꝛ non colunt, ſed frangunt ⁊ violant: quum in eis nullum opus ſeruile ſit facienduꝫ extra de ferijs. c. j. de con. diſt. iij. c. j. quum ⁊ ſi abſtineant ab arando vel fodiendo: non abſtinẽt a ligna portando, vel domũ reparando, vel ſimili: ⁊ ſic faciunt fraudem de re ad reꝫ de opere ad opus: de quo dicitur extra de priuil. quanto. Septimo in periurijs falſis teſtimonijs metu dñoꝝ eos in teſtes inducentium aliquoties pretextu paupertatis: in quo obedire non debent. xj. q. iij. Julianus. xxxij. q. iiij. ſic. Octauo in damnis que dant vicinis vel cum beſtijs, vel cedendo eoꝝ ligna vel in vineis vel furando: de hoc extra de fur. per totum: extra de iureiu: c. ſi rixati. c. ſi leſerit quiſpiam: ⁊. c. ſi egreſſus. Nono remouent terminos de predijs vicinoꝝ: de quoꝝ pena. ff. de termi. amo. l. ij. ⁊. iij. ⁊ legitur ⁊ no. lxxxvj. di.

Arguitur theologorum ſnia decimis.

tanta. xij. q. ij. in legibus. Decimo qꝛ dimittunt proprium curatum: ⁊ vadunt ad alios ſine licẽtia eius ad confitendũ, ⁊ miſſas audiendum: ⁊ oblationes faciendum, ⁊ decimas perſoluendum. extra de peni. ⁊ re. omnis. de paroch. vt dominicis, extra de deci. cum homines. ⁊. c. cum ſint. xvj. q. j. doctos. x. q. j. qꝛ ſacerdotes. ⁊. c. ſanctorum. ⁊. c. hanc conſuetudineꝫ. Undecimo: quia diebus dominicis non audiunt miſſas complete vſqꝫ ad benedictionem ſacerdotis: vt tenenꝟ preceptum eccleſie. Immo ſtant extra eccleſiam: quuꝫ preſbyter dicit miſſaꝫ: nec intrant. niſi ad videndum cõmuniter corpus dñi, ⁊ tunc multi etiam non intrant eccleſiam ſed extra vident: ⁊ ibi de ſuis bobus ⁊ animalibus ⁊ de alijs turpibus loquunꝟ ſicut homines beſtiales: ad hoc de con. diſt. j. miſſas: cum. c. ſeq. ⁊. c. qñ. ⁊. c. qui die ſolenni. Legiꝟ in legenda ſancti Joannis eleemoſynarij ꝙ quum poſt lectionẽ ſancti euangelij aliqui de populo ſtarent extra eccleſiam otiando. Ipſe ſanctus patriarcha Joannes mox exijt eccleſiam: ⁊ ſedit cuꝫ turba foras. Omnibus vero ſtupentibus: dixit iuſtus iſte. Filij vbi oues ibi paſtor: aut ergo intrate intra: ⁊ ingrediar: aut manete hic ⁊ manebo: ego propter vos deſcendi in ſanctam eccleſiam: nam poteram facere mihimet ipſam ſine populo: fecit ergo ſemel, ⁊ bis hoc ipſum erudiens in hoc plebem ⁊ emendans. Duodecimo: coeunt cuꝫ aíalibus que paſcunt ⁊ cuſtodiunt, ſicut homines animales: comparati ſecundum Dauit. p̃s. xlviij. iumentis inſipientibus: ⁊ ſimiles facti ſunt illis. p̃s. xxxj. Et ſicut equus ⁊ mulus in quibꝰ non eſt intellectus: vnde ⁊ morte digni ſunt. Leui. xx. xv. q. j. mulier: ꝟm. l. ſed eccleſia mortẽ nõ dat. xxxiij. q. ij. inter hec. xxvj. q. vj. agnouimꝰ. Decimotertio: abſtinẽt ſepe a coitu vxoꝝ: ne filios generent timentes nõ tot poſſe alere paupertatis pretextu: in quo grauiſſime peccant: ⁊ contra legem matrimonij viuunt: qđ fuit ad ſobolem generandam a dño principaliter inſtitutuꝫ. xxxij. q. j. non. n. in ſola. ⁊. q. ij. §. dꝫ ergo. ⁊. c. ſolet queri. cum. c. ſeq. Decimoquarto: tanta eſt quorundá eoꝝ auaritia: ꝙ quanq̃ꝫ ſint diuites: vt opus augeant, ſecus ſi ex humilitate vel vt otium vitarent: de con. di. v. nunq̃ꝫ extra de renun. niſi cum pridem. §. verũ. Ipſi diuites proprijs manibus laborant: ⁊ ſenectute depreſſi non ceſſant: corpora torquentes, et animas corrumpentes. p̃s. xvj. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terrá: Sicut. n. tota die terrá arant et fodiunt: ita totaliter terreni: terraꝫ lingunt: terrá comedũt: de terra loquunꝟ in terrá ſuá ſpeꝫ totaliter poſuerunt: nec de manenti ſubſtantia celeſti aliquid curant. Heb. x. et iſtis dr̃. Ve Ve Ve habitantibꝰ in terra. Apo. viij. in fi. Tales etiá ruſtici diuites qui laborare volunt nõ excuſanꝟ a ieiunijs eccleſie: pretextu ſui laboris. qꝛ vel nõ laborẽt in talibꝰ diebꝰ: vel ꝑ ſuos alios colonos laborent: et ieiunent: de con. di. iij. c. j. in fi. et di. v. ieiunia. Decimoquinto: multum ſibi inuident: quuꝫ vnus maxime plus de vino vel blado colligit de tanta terra q̃ꝫ alius: neſcientes ꝙ nõ eſt in hominis poteſtate quantũ terra fructificet: ſed in dñi bonitate et liberalitate: extra de deci. non eſt: qꝛ nec qui plantat eſt aliquid. ſed qui incrementũ dat deus. j. ad Corinth. iij. extra e. cuꝫ nõ ſit in homine. vbi de hoc. et. xix. di. ꝟꝫ vbi inuidia vitium proprie diabolicum appellatur. Decimoſexto: diebꝰ feſtis quibꝰ nõ laborant: otioſi ſtant in plateis vel in tabernis vel in ludis quuꝫ ꝟm Augu. melius ſit arare q̃ꝫ ſaltare: et quum dicaꝟ in

canone de con.di.iij.ieiunia: ꝙ nihil aliud in die do
minica agatꝰ:niſi deo vacandũ. Nulla opatio in illa
die ſancta agatꝰ:niſi tm̃ hymnis ⁊ pſalmis ⁊ canti-
cis ſpũalibꝰ dies illa tranſigatꝰ. Decimoſeptimo:ri
xantꝰ ⁊ male ſtant cuz ſuis preſbyteris:⁊ de eis mur
murant:reſpicientes eoꝝ peccata: non ſua. ad hec.j.
q.j.multi.extra de deci.tua nobis.ij.q.vij.ſacerdotes
⁊ reliqui.⁊.c.qualis.⁊.c.ſiqui ſunt.⁊.c.ſunt nõnulli.
vj.q.j.oues.⁊.c.ex merito. Decimooctauo.audiunt
miſſas ſcienter.al.ignorantia iuris eos excuſat: vt
no.j.q.iiij.§.notandum:in glo.eſt ignorantia:⁊ de ſo
lu.c.fi.in gloſ.quia preſumitur. Sed poſtquam eis
predicatur:non excuſantꝰ:de cleri. ex mi. apoſtolice.
xvj.di.ca.vlt.vbi de hoc.Et recipiunt ſacramenta a
publicis ꝯcubinarijs preſbyteris.ꝯtra id.xxxij.di.§.
ad hec.c.nullus.xv.q.ſi.ſciſcitãtibus: ex̃ de coha. cle
ri.⁊ mu.vr̃a. Decimonono. cõiter inhumani ſunt
peregrinis ⁊ pauperibus:quia auari ſunt:nec a deo
fructus terrarũ ⁊ aĩaliuz ⁊ arboꝝ recognoſcunt,ſed
ſuis laboribꝰ imputant ⁊ nature ꝯtra pre.c.non eſt.
⁊ cum non ſit:⁊ expreſſum.xxvj.q.v.nec mirũ.vltra
colũ.verſi.ne ideo quiſqꝫ:⁊ ꝯtra id.xlij.di.per totuz.
Uigeſimo:dimittunt vnam coloniam vt accipiant
aliã ꝯtra pactũ,⁊ fidẽ datã:ſuper quo vide Inno.de
ap.dilectis,⁊ de iudicis.c.ij. Uigeſimoprimo: fre-
quenter poſſeſſiones interuertũt:ſuper quo vide In
no.de loca.pp:⁊ qđ no.xvj.q.iij.clerici,glo.j.Uigeſi-
moſecundo qñ ad certum ſalariũ ſtant.non laborãt
fideliter:ſed decipiunt dños ſuos:vnde ⁊ ij in quan-
tum defraudant,intantum dñis ſuis vel ampliꝰ ſer-
uire tenentꝰ.vel de ſuo ſalario diminuere: qꝛ omnis
fraus reſtitutioni ſubiacet.xij.q.ij.cum deuotiſſimã.

## De vitijs puerorum. Cap. 44.

NEc pueroꝝ vltra ſeptẽniuz:qꝛ
ante etas illa ignorat quid vi-
deat.C. de fal.mo.l.j. ⁊. xv. q.j.
firmiſſime tene.j.adoleſcẽtioꝝ
vitia omittamus. Peccant
primo qꝛ percutiunt clericos,
⁊ ſacrilegium cõmittũt:ſed ab
epõ pñt abſolui,ex̃ đ ſen.ex.c.j.
⁊.c.vlt.Scđo in crimine furti.ff.đ furtis ĩpuberẽ.et
piurij.ff.de libe.cã.l.vlt.ex̃ de delic.pue.c.j.Tertio nõ
cognoſcendo a deo bona fortune,grĩe:⁊ nature:naz
⁊ vitium ingratitudinis talis incurrit:inſtitu. qui-
bus mo.tu.ſi. Quarto calumniando.C.de epiſco.⁊
cleri.omnes.§.ſi. Quinto adulterando vel fornicã
do.nã hec etas aliqñ anticipat:extra de deſpon.im-
pub.c.de illis.c.a nobis:⁊ tentant qđ adimplere nõ
poſſunt:extra de ſpon.iuuenis.vñ nec a peccato ex-
cuſantꝰ:de peni.di.j.ſi quis non dicã.⁊ narrat Greg.
ꝙ quidaz impregnauit nutricez ſuaz in nono anno.
vt no.xx.q.j.in ſumma:⁊ de Salomone dicitꝰ ꝙ in.
xj.anno habuit filium vt no.Oſt.in ſumma ſua.in ti
tulo de penitentijs.§.cui cõmittendum:ver. cui pue
ri. Sexto in blaſphemando:vñ (qđ eſt mirabile, ⁊
ſpeciale) narrat Greg.in dialogo.iiij. libro de quo-
dam infantulo.v.annoꝝ ꝙ dãnatus eſt ꝑ blaſphe
miam.Sed dicit Oſti.in ſumma de delic.pu.ꝙ in il
lo malitia ſuppleuit etatẽ:naz ſi non eſſet doli capax
etiam ſeptenni non imputaretur peccatum.ff. de re.
iu.pupillus.ff.in.l.aqui.ſed ⁊ quicunqꝫ.§.j.ff.de do-
lo,heredibus.§.j.xv.q.j.illud:extra de deſpon.impu.
c.de illis.ij.⁊.c.vlt.vbi de hoc in gl.j.carnalis. Se-
ptimo qꝛ ſepiſſime mentiuntꝰ:vt in prec.c.j. de delic.
pue. Octauo percutiunt alios pueros ⁊ vulnerãt,
⁊ ſepe vſqꝫ ad mortez:extra de delic.pue.ca.ij. vbi de
hoc.legitꝰ ⁊ no. Nono qꝛ faciunt malos ludos qui
ſunt in culpa:legitꝰ ⁊ no.extra de homici.exhibita.le
gitꝰ ⁊ no.de preſum.c.j. Decimo:minor etas non ex
cuſat totaliter ab iniuria ſacramenti:extra de apoſt.
c.ij.de con.di.iiij.eos. Undecimo:qꝛ frequenter co-
operatores ſunt delictoꝝ ⁊ puniuntꝰ:puta ſi preciuz
accepit puer pro cõperto ſtupro,vel domuz prebuit
ad ſtuprum vel adulterium cõmittendũ.ff.de mino
ri.auxilium.§.in delictis.⁊.l.ſi ex cauſa. Duodeci-
mo:in tentando peccare carnaliter:etſi actum adim
plere non poſſint.extra de ſpon. Juuenis: ⁊ dixi.ſ.
verſi.v. Decimotertio:recipiunt aliquoties ordinẽ
ſacrum ante annuz.xiiij.extra de tempo. or. vel non
eſt.⁊.j.q.j.pueri.vbi de hoc:⁊ in clem.de eta.⁊ quali.
gñalez. Decimoquarto:recipiunt perſonatuz ⁊ cu
ras:extra de eta.⁊ qua.ex rõne.⁊.ca.ſequen. de alijs
bñficijs vide qđ legitꝰ ⁊ no.extra de preben.ſuper in
ordinata:⁊ per Inno.extra de eta.⁊ qua.ca.ij. ⁊ per
archi.extra de reſcriptis.ſi eo tempore.l.vj.⁊ de elec.
ex eo hoc.li.vj.per Jo.an. Decimoquinto:recipiũt
minores ordines ab epõ non ſuo:extra de temp.or.
nullus li.vj. Decimoſexto:furantur patri ⁊ matri:
⁊ conſanguineis qđ eſt etiam mortale.xij. q. ij. qui
abſtulerit.niſi crederent eos permiſſuros:legitꝰ ⁊ no.
extra de elec.duduz.ij.§.predictus:in glo.ſimile.De
cimoſeptimo:qꝛ quidam eoꝝ incipiunt eſſe ſuperbi,
⁊ malitioſi ⁊ contemnere mandata dei:extra de pre
ſum.ex ſtudijs. Decimooctauo:otioſi ſunt tota die
ludunt.⁊ turpia loquuntꝰ.Coloſ.iiij.deponite turpẽ
ſermonem de ore veſtro. Prouer.iiij.Remoue a te
os prauum.mali pueri maluz ludum faciunt. xxxij.
q.iiij.recurrat.de otioſitate extra de renun.vbi.§. ve
rum.⁊.xiij.q.j.§.his ita,verſi.item dñs.Decimono-
no:inobedientes ſunt parentibus.contra Pauluz.
Coloſ.iij.Filij:obedite parentibꝰ per oĩa.⁊ Deute-
ro.xxj.Si genuerit homo filiuz contumacez ⁊ pro-
teruum:qui non audiat patris ⁊ matris imperiuz.⁊
j.lapidibꝰ eum obruet oĩs populus. Uigeſimo.to-
ta eoꝝ vita in vanitate eſt. ⁊ voluptate. Eccl̃s xij.
Adoleſcentia ⁊ voluptas vana ſunt. Uigeſimopri-
mo,reportatores maloꝝ ſunt contra id. Audiuiſti
verbum aduerſus proximum tuum:commoriatꝰ in
te videns qm̃ non te dirumpet.Eccleſiaſti.xix:quia
proniores ſunt ad malum q̃ꝫ ad bonum.xij.q.j. oĩs
etas,xx.q.iij.procliuis. Uigeſimoſecundo:non con
fitentꝰ quolibet anno ſicut tenentur:extrã de peni.⁊
re.omnis:in prin.vbi de hoc glo.j. Uigeſimotertio
quia nolunt diſcere.⁊ fugiunt de ſcholis:de quo pec
cato confitetur Augu.de ſe quuz erat puer in.ix.lib.
confeſſionis.⁊ hoc.xxxviij.di.c.vlt.non vadunt ad
eccleſiam ſicut Nicolaus nunc cum parentibꝰ nũc
per ſe.de con.di.j.oẽs.ca.miſſas. Uigeſimoquinto:
turpia cantant ⁊ dicunt.xxxvij.di.legatur. Uigeſi-
moſexto:non ieiunant ſicut Nicolaus qui etiam in
cunabulis.iiij.⁊.v.feria ſemel ſugebat vbera: qꝛ ex
quo poſſunt peccare mortaliter ⁊ ſe diabolo obliga
re:multo potius deo per aliqua ieiunia ⁊ bona opa.
c.bonum.xlvij.diſt.oẽs ibi.ſicut.n.xxxvij.di.turbat.
Dani.ij.faciunt que no.per Inno.de obſ.ie.ſuper ru
brica.⁊ de reg.poſtulaſti.Uigeſimoſeptimo frequen
ter recipiunt alimenta a non parentibus:quum cre-
dantur filij qui non ſunt. de peni.et re. officij. Ui-
geſimooctauo: nolunt corrigi.xxiij. q.iiij. diſplicet.

Adoleſcẽtes in hec vitia ſunt ꝓcliuiores

Vigeſimonono. inducuntur quum ſunt virgines, ad intrandum circulum ad demones conſulendos ⁊ diuinandum. xxvj. q. ij. ⁊ q. iij. ⁊. iiij. ⁊. v. ⁊ vlti. per totum. Trigeſimo. neſciunt ſymbolum ⁊ orationē dominicam: que ſcire tenentur. ⁊ patrini eos docere. de con. di. iiij. vos ante omnia.

## De conditionibus ⁊ vitijs mulierum. An poſſint mulieres habere officia publica. Cap. 45.

Nitit̃ author muliebria de narrare vitia.

Feminarum ſiue mulierum que ſm Chryſ. ſunt caput peccati, arma diaboli, expulſio paradiſi, delicti mater, corruptio legis antiq̃. in homilia de chananea, vitia ⁊ ſcelera deſignemus. q̃ etſi omnia vitia viroruz participant: aliqua tamen ſibi peculiarius ſcriptura appropriat ⁊ coniungit. Et primo ſermones ſuos emollit mulier. Femina ⁊ ad mortem domus eius inclinata eſt: ad inferos ſemite ipſius. Prouer. ij. c. Secundo fallax eſt. Prouer. v. Ne intenderis fallacie mulieris. Tertio. linguam habet blandam: ⁊ nutibus capit. Prouer. vj. Quarto. meretricio ſe ornatu adornat, garrula, ⁊ vaga, ⁊ quietis impatiens eſt: nec valet in domo conſiſtere pedibus ſuis nūc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulum inſidiatur: ⁊ procaci vultu blanditur. ſagitta eius iecur tranſfigit: multos vulneratos deijcit: ⁊ fortiſſimi quiq; interfecti ſunt ab ea. vie inferi domus eius penetrant in interiora mortis. Prouer. vij. Quinto ſtulta ē, ⁊ clamoſa, plenaq; illecebris nihil omnino ſciēs. gigantes cum ea ſunt. ⁊ in profundis inferni conuiue eius. Prouer. ix. Circulus aureus in aurib⁹ ſuis i. porci. mulier pulchra ⁊ fatua. Prouerb. xj. Sexto illecebroſa. Prouer. xxj. Fouea profunda meretrix ⁊ puteus anguſt⁹. aliena inſidiat̃ in via quaſi latro: ⁊ quos incautos viderit interficiet. Prouer. xxij. Septimo amarior morte eſt. ⁊ laqueus venatorum ⁊ ſagena cor eius: ⁊ vincula manus illius. Eccleſiaſtici. vij. Non des mulieri poteſtatem anime tue: ne ingrediatur in virtute tua ⁊ confundaris. Eccl. ix. Octauo multiuola eſt: ⁊ ſaltatrix. e. c. ⁊ Mar. vj. ⁊ xij. q. iiij. vnuſquiſq;. Nono comit ſe: pingit, ⁊ fucat. Eccl. ix. de cō. di. ij. fucare. Decimo. apoſtatare facit hominem. Eccl. xix. Undecimo. relinquit virum: ⁊ ſtatuit hereditatem ex alieno matrimonio. Eccleſi. xxiij. extra de peni. ⁊ re. officij. Duodecimo. non cōſentit cum marito: ſicut deo beneplacitum eſt. Eccl. xxv. in prin. Decimotertio. malitioſa eſt. Eccl. xxv. omnis malitia nequitia mulieris. Decimoquarto iroſa eſt. e. c. Non eſt ira ſuper iram mulieris. Et litigioſa. e. c. Decimoquinto. ſuperba. vñ Eccleſi. e. c. Mulier ſi primatuz habeat: contraria eſt viro ſuo.

Decimoſexto. Initium peccati. ⁊ per illam omnes morimur. e. c. ⁊. j. ibi. Si non ambulauerit ad manū tuam: confundet te in conſpectu inimicorum tuoꝝ.

Decimoſeptimo. zelotipa. Eccl. xxvj. Dolor cordis ⁊ luctus mulier zelotypa. In muliere zelotypa flagellum lingue omnibus communicans. Decimooctauo. ebrioſa q̃ minus vini ledit eam. e. c. Mulier ebrioſa ira magna. ⁊ contumelia: ⁊ turpitudo illius non contegetur. Decimonono. extollit oculos ⁊ palpebras. vnde in eodem. c. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum, ⁊ in palpebris eius cognoſcitur. Vigeſimo. ſpernit virum. ⁊ ideo non eſt tutū ei dare poteſtatem. Eccl. xxxiij. Mulieri non des poteſtatem ſuper te. Vigeſimoprimo. iniquum facit virum. Eccl. xlij. De veſtimentis procedit tinea: ⁊ a muliere iniquitas viri. Melior eſt iniquitas viri: q̃z mulier benefaciens. vide quod ſcripſi. ſ. in iſta. ij. parte in. c. xviij. in. §. conſequenter. ℣. redeundo ad materiam. Vigeſimoſecundo. miniſtra idololatrie. Eccle. xlvij. vbi de Salomone dicitur. Inclinaſti femora tua mulieribus. ⁊. iij. Reg. xj. in prin. Rex autem ſalomon ad amauit mulieres alienigenas multas: filiam quoq; Pharaonis ⁊ Moabiticas, ⁊ Amonitidas, Idumeas, ⁊ ſidonias. ⁊ cetheas de gentibus. ſuper quibus dixit dominus filijs iſrael. Non ingrediemini ad eas: neq; de illis ingredientur ad veſtras. Certiſſime enim auertent corda veſtra: vt ſequamini deos earum. His itaq; copulatus eſt Salomon ardentiſſimo amore. Fueruntq; ei vxores quaſi regine ſeptingente: ⁊ concubine trecente. Et auerterunt mulieres cor eius: vt ſequeretur deos alienos ⁊. j. Sed colebat ſalomon Aſtherthen deam Sidoniorum: ⁊ Thamos deum Moabitarum: et Moloch idolum Ammonitarum. et. j. Tunc edificauit Salomon fanum Thamos idolo Moab in monte qui eſt contra Hieruſalem et Moloch idolo filiorū Ammon. Atq; in hunc modum fecit vniuerſis vxoribus ſuis alienigenis: que adolebant tura et immolabant dijs ſuis. de hoc legitur et no. xxxij. q. iiij. Salomon de peni. di. ij. ſi enim. ℣. Salomon. et Nume. xxv. Fornicatus eſt populus cum filiabus Moab: que vocauerunt eos ad ſacrificia ſua. At illi comederunt et adorauerunt deos earum. Initiatuſq; eſt iſrael Beelphegor. In hoc ꝙ fornicatus eſt populus notatur precepti tranſgreſſio. Exo. xx. Deuteron. v. xxxij. q. vj. non mechaberis. In hoc ꝙ ait, cum filiabus moab. i. cuz alienigenis: notatur fidei violatio. Quum enim partus ſequatur ventrem. C. de rei. vē. partum. legit̃ et no. extra de ſer. non or. c. vlt. et. xxxij. q. iiij. liberi. ſequitur vt filij eoruz ſint infideles. ſicut et filij chriſtianoruz quando commiſcentur Judeis vel Saracenis. Oſee. v. In domino p̄uaricati ſunt, q̃ filios alienos genuerunt. In hoc quod ſequitur, ꝙ vocauerunt eos ad ſacrifitia ſua: notatur ꝙ non ē aliqua immunditia ad quā non trahat luxuria. quū idolothytum comedere ſit fideli abominabile. xxxij. q. iiij. ſicut ſancimus. Ita et nunc meretricule et frequenter vxores immunde omnes immunditias dāt amatoribus ſuis et viris ſuis ad comedendum: vt eas ſolas diligant. vel plus q̃z alias. quum dn̄s dicat Deutero. xiiij. Non comedes que immūda ſunt. In hoc quod addit̃ ꝙ comederunt et adorauerūt deos earum: notatur ꝙ luxuria facit hominem idololatrare. vt. ſ. dixi. Vinum ⁊ mulieres apoſtatare faciunt ſapientes: Eccl. xix. ſicut proxime de Salomone probatum eſt. In hoc quod ſubditur ꝙ initiatus ē Beelphegor: notatur ꝙ fornicatores immolant ſeipſos demonijs. vnde non dicit initiauit: ſed initiatus eſt. p̄s. cv. Et initiati ſunt Beelphegor ⁊c. Nam p̄ carnis libidinem quis edificat templum idolo. Per vitia namq; maxime carnis demones colunt̃, ait Hiero. xxxij. q. iiij. in eo fornicator. ⁊. q. vij. non ſolū. Hiero. ſuper Ezech, faciens mentionem de Salomone in. xvij. li. ait. Quamuis peccaſſet: tamen egit penitētiam ſcribens Prouer. vbi dicit. Nouiſſime egi penitentiam: ⁊ reſpexit vt eligerem diſciplinam. Item ſuper Eccleſiaſtē. Aiunt hebrei hunc librum eſſe Salomonis penitentiam agentis. Ambroſius in apologia Dauid. Quid de dauid dicam? ⁊ quid de ſan-

Salomō mulieroſus in idolatriam lapſus eſt.

Salomonem penituit idololatrie.

eto Solomone? qui qm̄ iudei illum exiſtimabāt ve-
niſſe pro chriſto: ne videret eſſe ſuper hominem: nu-
tu diuino corruit. Dauid vero dicit ſanct⁹: qꝛ ab ho
minibus ſanctus eſſe ſcit. Et ſanctus Ambroſi⁹ no
minat: vt nobis de penitentia eius dubietatē tollat.
Item amb. de ſatyre fratre ſuo hoc ait ſanctus Sa-
lomon. Item aſſerunt hebrei Salomonem quinges
tractum fuiſſe per plateas Hieruſalez cā penitentie.
Item dicunt eum in illud templum quod ipſe edifi
cauit, veniſſe cum quinqꝫ virgis nudum: quas dedit
quinqꝫ legiſperitis vt verberaret ab eis. qui cōi con
ſilio dixerunt ꝙ in vnctum dn̄i non mitterēt manū.
vnde fruſtrat⁹ a ſeipſo eſt depoſit⁹. Joannes Chryſ.
ad Januarium de lapſu Macharij. Salomō ille mi
rabilis qui meruit adſiſtrici dei ſapiētie copulari: in
alienigenarum incurrit amplexus: ⁊ vinculo libidi-
nis laqueatus, etiam ſacrilegij errore ſe polluit: qꝛ ſi-
mulacrum moabitico idolo fabricauit. Sed qꝛ per
prehabitam vocem culpam erroris agnouit: nunqd
miſericordie celeſtis extorrē forſan dicas? Nūquid
in canone lego eū nec penituiſſe, nec miam eſſe cōſe-
cutū? Audi ergo frater penitentiam eius que non le
gitur publicis literis. Fortaſſe ideo acceptabilior iu
dicatur: qui non ad faciem populi, ſed in ſecreto con
ſcientie teſte deo penituit. Ueniam āt ex hoc cōſecu-
tum eum agnoſcimus: qꝛ quuz ſolutus a carne eſſet:
ſepultum illum inter Regum iſraelitarum corpora
ſcriptura commemorat. quod tn̄ alibi peccatoribus
regibus qui vſqꝫ in finem in malo propoſito perſe-
uerauerūt ⁊ opere, denegat. ſicut de Joachiz rege iu
da per Hieremiam dicit Sepultura aſini ſepeliet pu
trefactus, ⁊ proiectus extra portam Hieruſalez. Et
ideo qui inter iuſtos reges meruit ſepeliri: non fuit
alienus a venia. veniam āt ſine penitentia non po-
tuit promereri. C. de hereticis. manicheos. xxiiij. q. ij.
legit. de peni. di. j. neminez. Uigeſimotertio. frequē
ter mutat naturalem vſum in eum qui eſt contra na
turam, abutendo alia. ad Ro. j. Uigeſimoquarto.
ſupergreditur virum pp̄ qd̄ vitium vt narrat Me-
thodius hiſtoriographus factum fuit diluuium.
Uigeſimoquinto. accedit ad pecus: ⁊ cum eo miſce-
tur. Leui. xx. xv. q. j. mulier. Uigeſimoſexto. qꝛ mul-
tis modis illicitis, ⁊ frequenter contra naturam, ⁊
inexplicabilibus qꝛ fetidiſſimis, nūc voluntarie nūc
quodammodo inuite contra puritatez ſancti matri
monij ſe permittunt a maritis beſtialibus cōtrecta-
ri: vt eorum coniunctiones potius videantur anima
lium ⁊ adulterorum: q̄ꝫ coniugum eſſe. ad hec. xxxij.
q. ij. quicqd. ⁊ c. aliqn̄. ⁊ q. iiij. nemo. ⁊ c. origo. ⁊ q.
vij. adulterij c. vſus. c. nō ſolū. Uigeſimoſeptimo. cū
cōſanguineis vel affinibus ⁊ patrib⁹ ſpiritualibus
ſuis frequenter ēt cū diuerſis cōſanguineis vel affi-
nib⁹ idē facin⁹ ꝑpetrat. de quo. j. ad Cor. v. c. in prin.
xxxiiij. q. ij. c. ego dixi. §. de ſimplr. cum. iij. c. ſe. xxxv.
q. j. ij. iij. iiij. v. vj. vij. viij. x. ꝑ totū. ex̄ de cogna. ſpi. per
totū. xxvij. q. ij. qui dormierit. cū. ij. c. ſe. ⁊ c. ſiquis vxo
rē. ⁊ c. ſi quis deſponſauerit Et monacha cū mona-
chis ⁊ alijs. xxvij. q. j. per totum. Uigeſimooctauo.
adulteratur accedens ad aliū torū vel alicui⁹ ſoluti:
vtrūqꝫ adulteriuz. ſed primū mai⁹: qꝛ duplex. de hoc
extra de adul. ꝑ totū. xxxij. q. j. ꝑ totum. xxiiij. q. ij in
lectū. Uigeſimonono. contrahit cū alio vxorē ha-
bēte: vel ipſa maritū cui fidē dedit: viuēte marito vel
illius vxore: ⁊ ab illo fuit cognita de hoc. xxxi. q. j. ꝑ
totū. Trigeſimo. cōtrahit cū cōpatre vel fratre ſuo
ſpirituali. ſup quo vide. xxx. q. iij. ⁊ iiij. extra de cogn.
ſpi. ꝑ totū. Trigeſimoprimo. quedam ſunt meretri
ces. de qbus. j. ad Cor. vj. ibi. Neſcitis qm̄ corpora
vr̄a membra ſunt chriſti. tollens ergo membrū chri
ſti faciā membra meretricis? Abſit. an neſcitis: qm̄
q̄ adheret meretrici, vnū corpus efficit. Dicta āt me
retrix ſm̄ Hiero. q̄ multoꝝ libidini patet. xxxiiij. diſ.
vidua. de qbus. xxxij. q. iiij. meretrices. Trigeſimo-
ſecūdo. quedā ſunt cōcubine clericorum vel laicoꝝ.
de qbus. xxxiiij. di. in palea. audite. de peni. di. j. agi-
te. xxxiij. di. habuiſſe. extra de coha. cleri. clericos. q̄ ēt
fornicarie dn̄r. e. t. ſicut. cū. c. ſequēti. ⁊ xxxij. di. null⁹.
q̄ ēt infideles dn̄r. xxxiij. q. iiij. c. ij. qꝛ non ſeruāt fidē
amicis ſuis. vt ibi no. xxxiij. Quedam impie phito-
niſſe, diuine, ⁊ ſortilege. de qb⁹. xxvj. q. v. epi. ⁊ c. nec
mirū. c. nō licet. ⁊ q. iiij. c. j. ⁊ q. ij. c. illud. xxxiij. q. j. ſi
ꝑ ſortiarias. Trigeſimoquarto. q̄dam ruſiane quas
Hiſpani altayotas vocant. maxime vetule deformes
⁊ paupꝫ quas null⁹ appetit pelliciūt iuuēculas v̄gi
nes ⁊ alias: ⁊ circūueniūt: ⁊ eas alijs ꝓcurāt: ⁊ ſunt
cā mortis illaꝝ. ad hoc facit. de peni. di. v. c. j. ℣. ani-
maduertere ēt oportet. ⁊ ij. Pe. ij. ⁊ de peni. diſt. ij. ſi
enī. ℣. petr⁹. Trigeſimoquinto. q̄dam vouentes ⁊
pollicitationē ſuā irritā faciētes. xxvij. di. quaſi ꝑ to-
tū. ⁊ extra qui cleri. vel vo. c. ſi. Trigeſimoſexto. que
dā maritis ſuis aſſignant filios adulterinos: quos
ex adulteris genuerūt: ⁊ cū filijs legitimis patri pu-
tatiuo ſuccedūt. in quo caſu ipſe ⁊ de dote paternali-
bus ⁊ alijs q̄ hn̄t tenent ſatiſfacere, ⁊ maritis ⁊ here
dibus maritoꝝ: ⁊ filij adulterini poſt q̄ꝫ ſciuerint. de
hoc in p̄. c. officij. de hoc dic vt no. in ſumma Oſt. §.
qbus ⁊ qualiter. ℣. qd̄ de muliere. in titulo de peni-
tētijs. ſcripſi de hoc. ſ. §. ſe. qbus ergo ⁊ qualiter. ℣.
qd̄ de muliere q̄ filiū. xlvij. Trigeſimoſeptimo. q̄dā
dant ꝑ virginib⁹ alijs matrimonio q̄ pri⁹ corrupte
fuerūt q̄ in virginitate deſpōſari debuerūt. ſicut dicit
de Anna filia Phanuel q̄ vixerat cū viro ſuo ānis
vij. a virginitate ſua. Luc. ij. ⁊ xxx. q. v. femine. ⁊ c.
qualis. cū. c. ſe. xxxij. q. vj. ſi ducturi. error tn̄ talis ma
trimoniū nō ipedit. xxix. q. j. §. j. Trigeſimooctauo.
aliq̄ cōtrahūt ī occulto. vn̄ ⁊ mortaliter peccauerūt:
⁊ in mortali ſunt: ſi non matrimoniū in facie eccleſie
publicat. xxx. q. vlt. ꝑ totū. ⁊ extra de clam. deſpon. ꝑ
totū. Trigeſimonono. aliq̄ cōtra volūtatē mariti ⁊
vltra faciūt eleemoſynā ꝯtra id qd̄ legit ⁊ no. xxxiij.
q. v. qd̄ deo. de bonis dotalib⁹: ſecus de paternalib⁹.
vt ibi no. tene de hoc qd̄ ſcripſi §. qbus ergo. ſub. §. ſꝫ
vt de hoc. ℣. qd de vxore. ſ. c. xlvij. Quadrageſimo.
Alique volūt tētari a ſpū phantaſtico. cōtra volūta-
tē mariti veſtē vidualē accipe: ⁊ a carnali copula ab
ſtinere. cōtra cano. xxxiij. q. v. ꝑ totū. xxvij. q. ij. ſi tu.
xxxij. q. vij. nō ſolū. ⁊ q. ij. §. his ita. Quadrageſimo
primo. q̄dā ſunt nefandiſſime: q̄ cū ſuis carminibus
maleficijs ⁊ arte Zabulon cōcubit⁹ impediūt alioꝝ,
vel gn̄ationem ꝓlis: q̄ ſortiarie appellant. xxxiij. q. j.
ſi per ſortiarias. ⁊ no. extra de frig. ⁊ malefi. fraterni-
tatis. in gl. c. Sed pone ſortiaria venit ad penitētiā:
nunqd iponet ei ſacerdos penitētiā ꝙ deſtruat male
ficiū? Dico ꝙ ſic: ſi deſtructio illa pōt fieri abſqꝫ alio
maleficio, abſqꝫ peccato. al'. nō. qꝛ nō debēt fieri ma-
la vt veniāt bona. legit ⁊ no. xxx. q. j. noſſe gl. ij. xxxij.
q. iiij. ſic nō ſunt. vbi de hoc ad Ro. iij. c. ⁊ ſunt caſus.
xxij. q. ij. omne genus. ibi. Nec vt ꝓſtes. gl. j. ꝓlis: mē
tiri ſtudeas: nec qualibet fallacia vitā alicui⁹ defen-
das. ⁊ c. ſi quis ad te. ibi. Nunqꝫ ꝑ cuiuſqꝫ vita tem
porali mētiēdū eſt. facit optime qd̄ legit et no. xxiij.
di. c. j. i gl. j. magna. Quid ergo faciet ſortiaria. Pla-

gat

gat tm̄ facinus,ꝛ ſufficit ei cum confeſſione.de peni.
di.j.quātuſlibet. Pꝛo maleficiatis vero requirātur
medici:ſi poſſunt iuuare,vel oꝛones ſanctoꝛuꝫ. vt p̄.
c.ſi p ſoꝛtiarias. Quadrageſimoſecundo.Quedaꝫ
nō lactant pꝛopꝛios filios nec nutriūt:ſed alijs mulie
ribus ad nutriendū tradunt: qꝺ fideliter ex ſola car
nis incontinētia vr̄ fuiſſe inuentum.qꝛ dum ſe cōti-
nere nolunt:deſpiciunt lactare quos gignunt.v.diſ.
ad eius vero. Quadrageſimotertio. Frequentant
choꝛeas,cantatoꝛes,ꝛ cantatrices,q̄ ſunt genimē to
tius immūditie ꝛ incitamēta libidinis. Exo. xxxij.
Sedit populus manducare ꝛ bibere.ꝛ ſurrexerūt lu
dere.ſ.coꝛā vitulo.ꝛ.ſ. Sed vocē cantatium ego au-
dio. Quūqꝫ appꝛopinquaſſet ad caſtra:vidit vitulū
ꝛ choꝛos.Ibi oēs ſenſus carnis illecebꝛis ſeruiunt.
Eccl.ij.Feci mihi cātoꝛes ꝛ cātatrices. vbi dicit Hu
go de ſancto.vic. Nūquid his delectationibus q̄res
ſapientiā quā querere ꝓpoſuiſti.iij. Re. iij.xxxvj.di.
§.ecce.Eccl.j.Exijſſe videbaris a vanitate: quomō
tā cito reuerſus es:num qꝛ in circuitu cū impijs am
bulaſti:ꝛ in voluptate ſemita tua:ꝛ captiuus factus
es vanitatis.Eſa.iij. reſpōdebūt tibi vlule vbi dicit
gl. Vlule ſunt magnitudinis coꝛuine:q̄ roſtro in pa
lude fixo hoꝛrēde ſtrident. Tales ſunt muliercule q̄
in choꝛeis clamoꝛē emittūt dum cantica ad immun
ditia incitandā canunt.de cātu chꝛiſti.xcij.di.cantā-
tes. Quadrageſimoquarto.Loquax ē:maxime in
eccleſia.cōtra apoſtolū.j.ad Coꝛ.xiiij.ad fi. Mulie-
res in eccleſijs taceant.nō.n.permittiť eis loqui:ſed
ſubditas eſſe ꝛc.ꝛ.ſ.Turpe eſt.n.loq mulieri in eccle
ſia.xxxiij.q.v.mulier. Quadrageſimoquinto.Sūt
in eccleſia oꝛantes capite nō velato.cōtra apoſtolū.j.
ad Coꝛ.xj. ſp dn̄t habere caput velatum pp angelos
ideſt p̄ſbyteros.Malach.ij.xxxvj.di.§.ecce. xliij.di.
ſit rectoꝛ.vt vbi in p̄.c.mulier. ſed ibi dicit pp reuerē
tiam ep̄alē. Quadrageſimoſexto. Nutriunt comā
ad multam vanā gloꝛiam. quarū alique imponunt
ſibi capillos pulchꝛos moꝛtuoꝝ.quaꝝ quandā quū
comperiſſet maritus de nocte decaluās eā ꝛ de lecto
eijciēs ait:nō ſum maritus moꝛtue ſed viuētis.cōtra
quas verbū poete cōpetit dicētis.Moueat coꝛnicu
la riſum Furtiuis nudata coloꝛibus.q̄ cōceſſa eſt eis
pꝛo velamine in ſignū culpe.de eo qꝺ deberent vere
cūdari gloꝛiant.vnde in p̄.c. xj.j. ad Coꝛ. Paulus.
Vir quidē ſi comā nutriat:ignominia eſt illi.mulier
vero ſi comā nutriat:gloꝛia eſt illi:qm̄ ꝛ capilli ꝓ ve
lamine ei dati ſunt.ꝛ.ſ.in.e.c.Vir quidē nō debet ve
lare caput ſuuꝫ:qm̄ imago eſt ꝛ gloꝛia dei:mulier āt
gloꝛia viri eſt. ad hec.xxxiij.q.v. hec imago. ꝛ pꝛe.c.
Mulier debet velare caput:qꝛ nō ē imago dei.ꝛ.ſ.ꝛ
qꝛ p illā pꝛeuaricatio inchoata eſt. Quadrageſimo
ſeptimo.Volūt dn̄ari viris.quum ſm apoſtoluꝫ de-
beāt eis ſubijci:ꝛ eos timere:ꝛ eis ſeruire. ad Ephe.
v.ibi.Mulieres viris ſuis ſubdite ſint ſicut dn̄o:qm̄
vir caput eſt mulieris:ſicut chꝛiſtꝰ caput ē ecclie. ꝛ.ſ.
Sꝫ vt eccleſia ſubiecta ē chꝛiſto:ita ꝛ mulieres viris (Vxor vi-ro ſit audi-ens.)
ſuis in oībus.ꝛ.ſ.in fi.c.ſ.Ꝟ.xliij.Vxor āt timeat vi
rū ſuū.ad hec.xxx.q.v.c.eſt oꝛdo. Eſt oꝛdo naturalis
in hoībus : vt ſeruiant femine viris ꝛc. Satis hinc
apparet queadmodū viris feminas ſubditas eſſe,ꝛ
pene famulas lex voluit eſſe vxoꝛes.ꝛ.e.c.ꝛ.q.c.cum
caput mulieris.Cū caput mulieris vir ſit:caput aūt
viri chꝛiſtus:q̄cunqꝫ vxoꝛ nō ſubijciť viro hoc eſt ca
piti ſuo,eiuſdē criminis rea ē cuius ꝛ vir ſi nō ſubij-
ciť capiti ſuo.i. chꝛiſto.ꝛ.ſ. Chꝛiſti infamať euange-
liū: dū contra legem fideqꝫ nature ea que chꝛiſtiana
eſt,ꝛ ex lege dei ſubiecta:viro iperare deſiderat.quiꝫ
ēt gentiles femine viris ſuis ſeruiāt cōi lege nature.
ꝛ.c.mulierē.Mulierē conſtat ſubiectā dn̄io viri eſſe
ꝛ nullā authoꝛitatē habere ꝛc.ꝛ.c.adam.Adam per
Euam deceptus eſt.Gen.iij.nō Eua per Adā quem
vocauit ad culpā mulier:iuſtū ē vt eā in gubernatio
nē aſſumat.ꝛ iterū Coloſ.iij.Mulieres ſubdite eſto
te viris ſicut opoꝛtet in dn̄o.ꝛ.j.ad Tim.ij.ibi.Doce
re āt mulieri non pmittiť:nec dn̄ari in viruꝫ. de hoc
Heſter.j. Quadrageſimooctauo. Incedunt in ha-
bitu oꝛnato ꝛ ſine verecūdia ꝛ ſine ſobꝛietate ſe oꝛ-
nātes ꝛc.In toꝛtis crinibus ꝛ auro ꝛ margaritis ꝛ
veſte p̄cioſa.cōtra Paulū.j.ad Timo.ij.ꝛ.j. Pet.iij.
in pꝛin. Similiter ꝛ mulieres ſubdite ſint viris ſuis
ꝛ.ſ. quarū nō ſit extrinſecus capillatura aut circūda
tio auri aut veſtimētoꝝ cultus. Quadrageſimono
no.offendūt in ijs q̄ ponit Eſa.iij.ibi. Pꝛo eo ꝙ ele
uate ſunt filie ſyō,ꝛ ambulauerūt extēto collo:ꝛ nu-
tibus oculoꝝ ibāt:ꝛ plaudebāt:ꝛ ambulabant: ꝛ pe
dibus ſuis compoſito gradu incedebāt: decaluabit
dn̄s verticem filiarum ſyon: ꝛ dn̄s crinē earum nu-
dabit. In die illa auferet dn̄s oꝛnamētū calciamēto
rū,ꝛ lunulas,ꝛ toꝛques,ꝛ monilia,ꝛ armillas,ꝛ mi
tras,ꝛ diſcriminalia,ꝛ perichelides,ꝛ murenulas,ꝛ
olfactoꝛiola,ꝛ inaures,ꝛ annulos,ꝛ gēmas in fron
te pendētes,ꝛ mutatoꝛia,ꝛ palliola,ꝛ linteamina,ꝛ
acus,ꝛ ſpecula,ꝛ ſyndones,ꝛ vittas,ꝛ theriſtra. Et
erit pꝛo ſuaui odoꝛe fetoꝛ.ꝛ pꝛo zona funiculus. ꝛ p̄
criſpante crine caluitiū ꝛ pꝛo faſcia pectoꝛali ciliciū.
Quinquageſimo.Nō ſunt pudice:nec ſobꝛie:detra-
hūt:nec fideles in oībus: nec bene p̄ſunt ſuis domi-
bus.j.ad Timo.iij. Quinquageſimopꝛimo.Vidue
non bn̄ regunt filios ꝛ nepotes ꝛ domū:nec ſeruiūt
parentibus:nec inſtāt obſecrationibus ꝛ oꝛonibus.
Nocte ac die in delicijs viuūt. Non recipiunt pau-
peres hoſpitio.Nō lauāt pedes ſanctoꝝ:nec ſubmi-
niſtrāt tribulationē patiētibus.Quuꝫ ſunt iuuenes
ꝓmittunt cōtinentiā:ꝛ poſtea luxuriaนť. Otioſe cir
cumeunt domos:verboſe ꝛ curioſe : loquētes q̄ non
opꝫ.hec colliguntť.j.ad Timo.v. Quinquageſimoſe
cundo.Anus eaꝝ q̄dā non incedunt cum ſancto ha
bitu.Criminatrices ſunt.multo vino ſeruientes: nō
docētes pꝛudētiā.Quedam eaꝝ adoleſcentule, non
amāt viros ſuos. Non docent pꝛudentiā. Non dili-
gunt filios. In domo fatue ꝛ vane ſunt, nec ſobꝛie:
nec caſte:nec habētes curā domus:nec benigne: nec
ſubdite viris ſuis.contra Paulū eas ad cōtraria cō
foꝛtantē.ad Titum.ij. Quinquageſimotertio.Ali-
que ſe intromittunt de officijs publicis:de iudicādo,
de teſtificādo,accuſando,pꝛocurādo.ſuper quo vide
quod legiť ꝛ no.ex̄ de of.dele.cum viceſimum.de ar-
bi.dilecti.de peni.et re.noua.de ꝯfir.vti.cum dilecta.
xij.q.ij.cū deuotiſſimā.xv.q.iij.c.j.xxxiij.q.v. mulie-
rē.iij.q.vij.§.tria.An fideiubere valeat, q̄re qualiter
legiť et no.extra de iureiu.ex reſcripto.de fo.com.ſi di
ligenti in gl.j. Quinquageſimoquarto. Maxime
vagatrices ſunt:qꝛ vane:nunc ex occaſione peregri-
nationis,de qua cōiter parum eas credo lucrari: im
mo potius pdere ex tāta vagatione,et ſenſuum coꝛ-
ruptione,et mentis et vtinā non coꝛpoꝛis.vn̄ de eis
congrue p̄t dici ꝙ eccleſia compenſare non vult tale
dānum cum tali lucro:legiť et no. ex̄ de ꝓuer.in fi. c.
j.ꝛ in gl.ſic.xiiij.nunc eccleſiaꝝ frequētationis:nunc
viciaꝝ viſitationis: et aliquoties alique moniales
extra clauſtrum vagātes.ad hec ex̄ de elec. indēnita
tibus.§.ſed cum eas.et de iudicijs.mulieres.li.vj.de

ſen.ex.de monialibus.de ſta. mo.ca.ſi.§. ſi. ex̄ de ſta.
re.c.vnico.li.vj.vbi de hoc. Quinquageſimoquito.
Accuſate de adulterio, volunt manumittere ſeruos:
quum nō poſſint,lege vetāte.ff. qui ⁊ a qbus manu.
libe.l.proſpexit.⁊ no. Joā.an. ex̄ de of.or. q: pleriqȝ
in gl.ſimile.li.vj. Quinquageſimoſexto. Plerūqȝ
peierant: q: primo iurant non alienare rem dotalē:
nec alienationi conſentire:⁊ poſtmodū alienāt: ⁊ iu
rāt non contrauenire.ſed ſtabitur tñ primo iuramē-
to.vt no. Oſtiē.ex̄ de iureiu.cū contingat. ⁊ Jo. an.
e.t.licet.in gl.ſi.li.vj. Quinquageſimoſeptimo. Sa
crate moniales contingunt pallas altaris ſacras : ⁊
circa altare incēſum ponere volūt:ex quadā ſua pre-
ſumpta deuotione.cōtra can.xxiij.di.ſacratas. ⁊ no.
extra de vi.⁊ ho.cle.c.j.in gl. Quinquageſimoocta
uo.Sedēt intra cācellos:⁊ ſeruiunt preſbyteris in al
tari.cōtra de cohabi.cler.⁊ mu.c.j.§.ſi.An pñt in feu
dū ſuccedere : vide in li.feu.ſi de feu.do.controuerſia
fuerit.⁊ in eodem li.de feu.femine.§.ex hoc.⁊ qꝺ no.
Oſtiē.qui ſi.ſint le.c.j. Quinquageſimonono. Do
cēt in pulpito predicādo vel legendo ſicut magiſtre.
cōtra.j.Cor.xiiij.xxiij.di. mulier legit ⁊ no.de cō. di.
iiij.mulier. Sexageſimo.Aduocāt. contra.xv.q.iij.
§.j. Sexageſimoprimo.Aliq̄ recipiunt ordinē.quū
non poſſint.vide quod legit ⁊ no.xxvij.q.j. diaconiſ
ſam.xxxij.di.mulieres.xv.q.iij.§.j.⁊.xx.q.j.ſanctimo
niales.⁊ in.§.velamen.in gl.hic agit. Sexageſimo
ſecūdo.Aliq̄ corrupte inter virgines conſecrant. qꝺ
nō licet.xx.q.j.iuuēculas.xxvj.di.acutius.xxxij.q.v.
ſinge. Sexageſimotertio. Permittūt ſe tāgi. quod
malū eſt.j.ad Cor.vj.i prin.xxxij.di.hoſpitiolū. Se
xageſimoquarto.Cohabitāt cum clericis.ↄtra.lxxxj.
di.cum oibus.⁊.vj.c.ſe.de coha.cleri.⁊ mu.p totum.
xxxij.di.interdixit.xxiij.di.ijs ergo.lxxxj.di. cunctis.
Sexageſimoquinto. Lauāt ſe cum clericis. aliquo-
ties cum alienis viris. pp quod pdunt dotes ſm.l.
li.⁊ no.lxxxj.di.non oportet. Sexageſimoſexto.Ali
quoties cuſtodiūt balneatoꝝ veſtes.cōtra.l.ff.de his
qui no.infa.athletas. Sexageſimoſeptimo. Diu ⁊
diu vſqȝ ad fetorem mariū dn̄i ſabaoth loquunt reli
gioſe cum religioſis:⁊ frequenter abſqȝ ſocietate:cuȝ
multo ſcādalo aliaꝝ ⁊ alioꝝ : ⁊ cum multo periculo
ſancte cōtinentie regularis.contra can.xviij.q.ij.diſ-
finimus.⁊.c.in decima.⁊ aliquoties in ſimul conui-
uant:⁊ ſimul habitant ignem inextinguibilē accen
dentes:⁊ ſe intus ⁊ exterius cōburentes.ↄtra cano.
all'. Que āt in occulto ibi fiūt p eos turpe eſt dicere
⁊ ſcribere.Ephe.v.Maledicta eſt talis deuotio:que
tota eſt corruptio. q: in tali cōfabulatione non deeſt
viſcarium diaboli.ſm Hiero.Fabri ſufflātes in igne
libidinis prunas.Eſa. liiij. Adde hic quod ſcripſi.j.
§.nunc de immundicia. V.alia occaſio imunditie. in
c. lxxiij. Sexageſimooctauo . Non portant caput
velatum in ſignum ſubiectionis ⁊ verecūdie peccati
quod primū mulier induxit.nedum in eccleſia: ſicut
s.V.xlv.⁊.ſeq.dixi.Uide Gen.xx.g.ſed nec alibi.Di
ſcoopertis capitibus vadunt cōiter, maxime iunio-
res:ēt maritate maxime in lingua doc.contra id qꝺ
legitur.⁊ no.xv.q.iij.§.j. ⁊.xxx.di. quecunqȝ mulier.
Sexageſimonono. Aliq̄ vtuntur veſte virili. contra
cano.xxx. di.ſi qua mulier.ij. Septuageſimo. Poſt
partum ſtatum ſtatim ⁊ tpe mēſtrui miſcent ſe cum
maritis.contra id qꝺ legit ⁊ no.v.diſt.ad eius vero.
Sed iunge hic qꝺ no.xxxij.q.ij.origo.in gl.pecudes
⁊.xxxiij.q.iiij.ſi cā.⁊. c.j. ⁊ in ſumma. Septuageſi-
moprimo. Quedā fatue abbatiſſe velāt velo conſe-
crationis.ſecus de velo profeſſionis.no.e.cā.⁊.q.j.in
§.velamen.in glo.hic agit.moniales.contra.xx.q.ij.
ſtatuimus. Septuageſimoſecundo. Quedā excōi-
cāt:⁊ ab officio ſuſpendūt:⁊ introducūt:⁊ confeſſio-
nes audiūt.contra id qꝺ legitur ⁊ no.extra de ma.⁊
obe.dilecta.de peni.⁊ re.noua.Septuageſimotertio.
Quedā viuūt vt canonice ſeculares:quaruȝ ſtatum
eccleſia non approbat.de qbus in pre.c.dilecta.⁊ ex-
tra de elec.indēnitatibus.§.ſup dicta.xij.q.vlt. ca.ſi.
Septuageſimoquarto.Benedicunt bn̄dictione ſo-
lēni ⁊ epali. de qua legit ⁊ no.xxvj.q.vj.miniſtrare.
de con.di.j.cum ad celebrandas.⁊ de priui.abbates.
li.vj.ſecus de priuata.de qua.xxj.di. deniqȝ. xxiiij.q.
iij.cum ſancti.pprias moniales. Quedam abbatiſ-
ſe legunt in publicum.in matutino āt pñt ordinate.
ad hec.legit ⁊ no.p alios ⁊ Inno.in pre.c.noua.Se
ptuageſimoquinto.Sepe machinant in morteȝ vi-
roꝝ.de quo dic vt.xxxj.q.j.ſiqs viuente.et in palea.ſi
qua.⁊ ex̄ de diuor.c.j.de conuer.infi.c.j.extra de eo q
duxit in matri.quā pol.c.j.⁊.c.ſignificaſti.de pena ta
liū.xxxiij.q.ij.admonere. Septuageſimoſexto.Que
dam frequenter contrahunt:nunc publice in alijs re
gionibus : nūc occulte cum vno.⁊ palam cū alio de
hoc.extra de ſpon.duo.p totum.de clam.deſ. p totū.
xxvij.q.ij.duobus. Septuageſimoſeptimo.Zeloty-
pe ſunt nimium de maritis: ſe et ſuos maritos cum
ſuis carnalibus ſuſpitionib⁹ tribulantes de quo ſpi
ritu zelotypie legit Numeri.v.et.ij.q.v.§.hoc auteȝ.
Septuageſimooctauo . Naturali quaſi odio priui-
gnos vel priuignas vel filiaſtros vel filiaſtras perſe
quunt.de qbus.xxxij.q.vij.ſiqs viduam.et.c.ſiquis
cum nouerca.extra de cogna. ſpi. c.j. vn̄ Ouidius.j.
metamor.miſcēt aconita.i.venena nouerce. Septua
geſimonono. Procurant cum ſuccis herbaꝝ et alijs
carminibus vetulaꝝ et baculo arundineo.xxiij.q.iij.
§.j.medicoꝝ ſterilitatem ſuam: contra deum q creat
hoīes.lvj.di.naſci. inutiliter ⁊ infideliter adiuuare.i
quo grauiſſime peccant: licet pudor ſit eis nuptiarū
pmia nō habere.xxxij.q.ij.c.j. Nō arte humana aut
potētia creature, ſed virtute diuina Sara ſterilis. ⁊
Eliſabeth genuerūt.Gen.xviij.⁊.xxj.⁊ Luc.j.Octo
geſimo.Frequenter ſuos filios paruulos in lecto in
caute opprimūt.iij.Reg.iij.de peni.⁊ re. q̄ſitum.de
ijs q ſi.occi.c.vlt. Octogeſimoprimo.ſepe ex furore
eos occidunt. aliquoties vt cooperiant adulterium
coniugate: vel virgines ſuum ſtuprum:vel alie ſolu-
te ſuā fornicationē aborſum procurāt:cum ſuis ma-
ledictis herbis vel potibus quas comedunt, fetus
frequēter occidunt vn̄ ſunt peſſime homicide ⁊ ſcele
rate filie mortis.proprijs filijs nō pcētes,ſicut vipe
re venenate,et lamie.Thre.iij.filios laniātes. quaꝝ
ſm legē pena.et ſm can.penitentia no.et legit extra
de ijs q ſi.occi.c.j.et.ij.de homi.ſi alicuius.et. c. ſicut.
xxxij.q.ij.§.de ijs.cuȝ.iij.c.ſe. Octogeſimoſecundo.
alique nō recipiunt ſemen viri in vas ſuum vt non
concipiāt.de qbus.xxxij.q.ij.aliqñ. Propter hoc vi
tium pcuſſit dn̄s Onā filiuȝ Jude.Gen.xxxviij.vbi
dicit de Onam q ſemen fundebat in terrā ne liberi
fratris noīe naſcerent. Octogeſimotertio exponūt
filios pauptatis ptextu aut vt peccatum cooperiāt.
de quo.lxxxij.di.ſi expoſitus.et de infan.ex.c. vnico.
Octogeſimoquarto cōmiſcent ſe cum ſacerdotibus
quibus confitent: et q eas de ſacro fonte leuauerunt
et baptizauerunt.de quaruȝ penitentia.xxx.q.j. oēs
quos.eum.ij.c.ſe.Octogeſimoquinto.concubine cle
ricoꝝ de excōicatione non curant.extra de ſen. ex. ſi

concubine.

concubine. Octogeſimoſexto: aliq̄ cum patribus ſuis ꝛ filijs coeunt.xxxij.q.vij. adulterij. Octogeſimoſeptimo. ſepe ſe miſcent cum iudeis ꝛ ſaracenis. xxviij.q.j.ſiquis iudaice. Octogeſimooctauo.contrahūt cōtra eccleſie interdictū. de quo.xxxij.q.iiij. ꝓ.hinc ēt quē.cum.iiij.c.ſe.ꝛ ex̄ de ma.cōtrac.cle.cōtra inter.ec.ꝑ totum. Octogeſimonono.volūt facere abſtinentias ꝛ ieiunare contra voluntatē maritorum.xxij.q.v.manifeſtū.c.volūt.ꝛ peregrinari: quū ēt mariti hoc nō poſſint ſine eax licētia: voto vltramarino excepto de quo dicit̄ legitor ꝛ no. ex̄ de vo. ꝛ vo.re.ex multa.ꝓ.in tanta. Nonageſimo. ſcandalizant maritos nimis ſtando in eccleſia.vel eundo ꝑ ſanctuaria: ꝛ tarde ad domum redeundo.j.Reg.xv. Melioꝛ eſt.n. illa ad maritū obedientia q̄ȝ illud ad deuȝ ſacrificiū.viij.q.j.ſciendū. Nonageſimoprimo accuſant marito filiū. ꝛ quantum pn̄t adulant̄ maritis contra deū ꝛ veritatem.ꝛ non cōtradicunt eis in ijs q̄ contra deū ſunt: partim timoꝛe partim complacentia. ſicut fecit illa procax egyptia mulier accuſans falſo ſctūȝ Joſeph pudicū marito. Gen.xxxix. de adulatione.xxij.q.ij.primū.ꝟ.quātū.quod fit placendi cupiditate.de ſuaui eloquio, de mala obedientia vxoꝛū contra deū.xj.q.iij.ſi dn̄s.ibi.de vxoꝛibus apud viros.ibi vide ꝛ gl.j.xxxiij. Nonageſimoſecundo.ſupbiſſime ſunt in capitis ornamentis ꝛ vultus compoſitione. quod Heſter humilis deteſtabat̄ dicens.Heſter.xiiij.Tu ſcis infirmitatē ꝛ neceſſitatē meaȝ: qꝛ abominer ſignū ſupbie ꝛ glorie mee q̄ꝺ eſt ſuper caput meuȝ.contra quas Eſa.lvij. Oꝛnaſti te regio cultu: ꝛ multiplicaſti pigmenta tua. vn̄ Hiero. Mulier ad ſpeculum pingit̄: ꝛ ad contumeliā creatoris conat̄ pulchrioꝛ eſſe q̄ȝ nata eſt. Qua fiducia vultus ad celos erigit,quoꝝ cōditoꝛē nō cognoſcit: de hoc in pre.c.fucare.de con.diſt.v.vbi Aug.Fucare figmentis quo vel rubicundioꝛ vel verecundioꝛ vel cādidioꝛ appareat: adulterina fallacia eſt: qua nō dubito ēt ipſos maritos ſe nolle decipi: qbus ſolis permittende ſunt femine oꝛnari ſꝫ veniam: non ſm̄ imperium. Nā verus oꝛnatus maxime chꝛiſtianoꝛum ꝛ chꝛiſtianarum non tm̄ nō eſt vllus fucus mēdax: verū nec auri qdem veſtiſq; pompa,ſed mores boni ſunt. Execrāda āt eſt ſuperſtitio ligaturarū: in quibꝰ ēt inaures viroꝝ.gl.j.a viris date.in ſummis ex vna parte auribus ſuſpēſe deputant̄.xxvj.q.ij.igit̄. nō ad placendū hoibus ſed ad ſeruiendū demonibus adhibent̄.hucuſq; Aug.in pre.c.fucare.ꝛ quū dicant ſe hm̄oi femine meretricie facere hos fucos.i.tincturas vel coloꝛes. Ethicus. Non eſt natiuus coloꝛ ille: ſed fucatiuus: Qui fugit a facie cum fugiēte die. Ad placendū maritis ſupra caput ſuum mentiunt̄: qꝛ ita faciunt in longa abſentia maritoꝝ. ꝑ quod manifeſte conuincit̄ contra eas q̄ hoc faciunt ad alijs hoibus complacendū ꝛ ad ſe trahendū. Chryſ. Mulier ſi ſe depinxerit: ꝛ oculos hoim ad ſe traxerit: vindictam dabit extremā. Venenū.n.obtulit: etſi non fuit q bibere.c.ad hoc de peni.di.j.ſi foꝛte. cum.l.prece.ꝛ ſe. Nonageſimotertio. Alique coꝛpus dn̄i infirmis poꝛtant tradētibus preſbyteris: ſacrariū ingrediuntur: ꝛ ad altare appropinquant.contra cano. de con.di. ij.ꝑuenit. Nonageſimoquarto aliq̄ de fenoꝛe dotiū viuūt.alique de bonis vſuraꝝ maritoꝛum vſurariorum contra id quod legit̄ ꝛ no. extra de dona. inter virū ꝛ vxo.ꝑ tuas ibi.de parte honeſti lucri.ꝛ in gl. non.n.Si.n. maritus non habeat aliud vn̄ viuat: ꝛ vxoꝛem paſcat: niſi de vſuris: mulier tn̄ non debet de illis emptis cibis de pecunia fenoꝛis comedere nec bibere: qꝛ totum eſt rapina.xiiij.q.iiij.ſiqs.iij.Si quis vſurā accipit: rapinam facit.vita nō viuit. Et de furto aut de rapina non eſt licitū viuere. vn̄ Tob ij. in fi.dicebat Tobias vxoꝛi. Non licet nobis de furto aliqd edere vel contingere.expſſum.xxviij.q.j.vxoꝛ. Sic faciebat ſancta Eliſabeth ꝛ eius bonus maritus dicebat in mēſa. De hoc ſoroꝛ non comedas: qꝛ de rapina eſt.quum āt cibus erat de licito.dicebat ei, De hoc ſecure comede. Aut igitur viuat de ſuo laboꝛe: aut de bonis parentū: aut mēdicet. non tn̄ pp ea ſepararet̄ a viro.xxij.q.vij.oēs cauſationes.ꝛ.c.dn̄s. vide quod no.j.ꝓ. ſed vt de hoc. ꝟ. ſed qd de his. in c.xlvij.ꝛ.ver.ſe.ꝛ.ꝟ.Sed nunquid. Nonageſimoquinto Cogūt filias ꝛ ꝑ minas ꝛ frequenter ꝑ verbera inducunt contra earū velle maritos ducere: q̄ nuptie malos exitus conſueuerunt habere. extra de ſpō.ꝑterea.ꝛ.c.cum locū.ꝛ.c.requiſiuit. ꝛ expreſſum amplius.xxx.q.ij.c j.ꝛ adde quod legit̄ ꝛ no. xxij. q. ij.honorant̄.in gl.innuit.Frequenter ēt cogunt religionem intrare.contra id.xx.q.iij.preſens.xxxij.q.j. integritas. Nonageſimoſexto. Nimis delicate nutriunt filios quos carnaliter diligunt: ſicut dn̄e Florentine. vn̄ poſtmodū miſeri efficiuntur carnales ꝛ molles.c.xliij.di.ꝓ.j.ꝛ optime.xlvij.diſt.c.ſicut hi.ꝓ. neceſſe.ꝑ quem.ꝓ.nimis offendunt dicte matres: qꝛ non coꝛrigunt filios: ꝛ honorant eos potius q̄ȝ deū vt ibi dicit̄. Non ſic nobilis mater beati Ber. que filios ſuos potiꝰ ꝑ eremo q̄ȝ pro ſeculo nutriebat. ſicut ꝛ factum fuit qꝛ oēs claraualleſe cenobiū intrauerūt.c.ad hoc.xxxvj.di.turbat.ꝛ.c.q de menſa. Nonageſimoſeptimo.quedā ſunt nimis auare: oīa pro filijs reponentes: pauperibus parū aut nihil dātes: quū auaritia ſit radix omniū maloꝝ.xlvij.di.bonoꝛū.quo vitio oē genus mulierum plenū eſt. Jmmo frequenter increpāt maritos miſericoꝛdes ipſe impie: ſic elemoſynas retrahētes, quas illi facturi erāt. de qbus in foꝛo aīe de ſuo ſatiſfacere pauperibꝰ obligant̄: qꝛ cām damni dederunt pauperibus extra de iniu.ꝛ dam.da.c.vlti. Nonageſimooctauo.quedā earum ſpm̄ fingentes ꝛ raptum ꝛ ectaſim ſimulantes ꝛ prophetizantes ꝛ diuinantes.j.q.j. nunq̄ȝ. xxvj.q. v.q diuinationes. quum a deo miſſe.c. extra de hereti. cū ex iniuncto. non ſunt multa lucrant̄. ꝛ multos decipiunt ad quoꝝ reſtitutionē tenent̄. qꝛ ꝑ fraudeȝ lucrate ſunt.c.eoꝝ que legunt̄ ꝛ no. xxxv. q.ix. veniam. quarū vnam ego cognoui habentem raptum ad placitum: ꝛ foꝛnicantem in occulto ad libitum.cuius poſt moꝛtē eius filiā vidi monacham: quam de foꝛnicario habuerat: que mihi illud facinꝰ reuelauit matris: quā longo tpe pro ſancta deceptus honoꝛauerā: ꝛ multa illi loca vbi ipſa ſtabat qn̄ eraȝ in ſeculo dederam pre deuotione quam ad eā habebam: in qua fui deceptus cum plurimis alijs de illa prouincia. nec ego ſolꝰ et alij inferioꝛes: ſed multi ꝑlati et ſancti religioſi et multi ēt cardinales. i qua recte ſe transfigurauerat angelus tenebrarum in angelū lucis.ij.Coꝛ.xj.xxvj.q.v.epi. Nonageſimonono. quedā ſunt fermētate in fide.de qbus extra de hereti.ad noſtrū.in clem. Cēteſimo. alie quedā ſunt beguine q̄ multa mala cōmittebant ſub velamine ſanctitatis. Sed ſꝫ Greg. ſimulata eqtas eſt duplex iniquitas.nota ſm̄ Joā.an. qꝛ malū facit et abutit̄ bono. ſed iſte ſunt hodie reprobate, ſup quo dic vt legit̄ et no.extra de reli.do. cum de quibuſdam.in cle. Sed membranas occupat: qꝛ adhuc vbilibet eſt ſta-

tus earũ qui defendit cõtra illa decre. q ponit excõi
cationẽ per aliquos religioſos. vnde beguine ꝑdica
torum ⁊ eremitarũ maxime in Italia ⁊ alioꝝ reli-
gioſorum videãt ſibi: ⁊ qui eas nutriũt ⁊ defendũt:
niſi ſicut ꝑ ſedẽ apoſtolicam approbate. Sorores ãt
tertij ordinis beati Franciſci q̃ continẽtes dñr: qui
ordo approbat.i.modus viuẽdi ⁊ cõfirmatus eſt.c.
de ſen.ex.cũ ex eo.in clem. ⁊ bullatus ꝑ papam Ni-
colaũ.iiij. ⁊ confirmatus ꝑ papam Jo.xxij. non tan
git dicta clemẽ. vt ibi no. Jo.an. Centeſimoprimo
aliq̃ ſupponunt ſe demoni trãſfigurato incubo. ſicut
in quodã cenobio ſanctimonialium eã demoniacaꝫ
vexationeꝫ poſt multas penitentias ⁊ conſimilia ⁊
ꝑdicationes non vſquequaqꝫ de eis potui extirpare.
tantam.n.familiaritatem cum quibuſdam ex eis iſti
demones contraxerant: ꝙ ad eoꝝ aſpectũ nõ terre-
bant. ſed abſqꝫ pauore cum eis loquebant ⁊ cõtre-
ctabant: ſicut ex eaꝝ iudiciali confeſſione habui. ve-
re ſpiritus immundus in imunditia delectat. Luc.
xj.xxxij.q.iiij. in eo. de peni. diſt.ij.ſi enim in fi. Job.
xxxviij. Dormit in locis humentibus.i.luxuria hu-
moroſa. Centeſimoſecundo ⁊ vltimo. q̃dam earuꝫ
incorrigibiles ſunt: qꝛ ſuperbiſſime ſunt: licet exteri⁹
humilitatem pretendant: ⁊ dedignant corrigi. con-
tra quas dicit Prouer.xv. Qui increpationes odit,
moriet. Vñ ⁊ tales demoniace pñt dici qꝛ aſſimilan
tur diabolo qui incorrigibilis eſt. vñ Eccl.xxj. Qui
odit correctionem, veſtigiũ eſt peccatoris. habet.n.
characterem beſtie.i. diaboli. Unde iudeis incorri-
gibilibus ait dñs. Jo.viij. Vos ex p̃re diabolo eſtis.

## Quibus ⁊ qualiter ⁊ a quibus ⁊ inquantum eſt reſtitutio facienda. Quid de muliere que partũ ſuppoſuit alienum. Cap. 46.

Expeditis igitur criminib⁹ mu
lierũ centum ⁊ duobus preter
alia q̃ enumerari nõ pñt ⁊ oim
alioꝝ ſtatuum, qꝛ neceſſarium
eſt cuilibet in quolibet ſtatu in
quo nullus euadit quin ad re-
ſtitutionem aliquã teneat: ſcire
qualiter neceſſe eſt qd ⁊ quali-
ter, teneatur in quantũ, ⁊ quibus. Ideo de reſtitutio
ne ⁊ ſatiſfactione q̃ eſt tertia pars penitẽtie. de peni.
di.j.ꝑfecta penitentia: vbi de hoc nota ⁊ di.iij.perfe-
cta. ⁊ ſine qua falſa agit penitentia.xiiij.q. vj. ſi res.
de peni.di.v.falſas.aliqua adnotabo. Eſt ãt vera re
ſtitutio vera ⁊ plena redintegratio rei ablate ei cui⁹
eſt res: ⁊ eius corporalis per eum apprehenſio. pro-
batur hoc aperte.iij.q.j.§.Sed notandum.cum.c.ſe
quen. ⁊ extra de reſti.ſpo.c.fin.

Reſtitutio qd ſit.

Quibus ergo ⁊ qualiter, ⁊ a quibus, ⁊ inquan-
tum, facienda eſt reſtitutio male ablatorum? Breui
ter reſpondeas ꝙ damnuꝫ paſſis: vel heredibus, vel
ſucceſſoribus eorũ ſi extant. Ab ijs q damnuꝫ dede-
runt: vel heredibus eorũ, Et in ſolidum ſi facultas
ſuppetit facienda eſt reſtituti o. Aliogn fruſtratoria
eſt penitentia. vt pre.c.ꝑce.§.ſi res. ⁊ c.falſas. ⁊ extra
de vſur.cũ tu. ⁊ extra de homi.ſicut dignũ.§.hi quo-
que. Quid de prelatis vel alijs clericis tenentibus
adminiſtrationẽ eccleſiaſticam vel beneficiũ ⁊ male
adminiſtrantibus: nunqd tenentur reddere eccleſiã
indẽnẽ? Sic. extra de elec.quod ſicut.§.fi. vbi de hoc.
⁊ de re.ec.non ali.ſiqs.xij.q.ij.monemus. vbi de hoc.
⁊.c.ſtatuimus.cũ.iiij.c.ſe. Et hoc intelligas ſiue pla-

Iniq rex eccleſiaſticarum adminiſtratores obnoxij ſunt reſtitutiõi

tus de rebus eccleſie expenderit in meliorationem
proprij patrimonij: vel alias male: vel ẽt ſi ꝑꝑ nimiã
diligentiam proprioꝝ negotiorum, neglexerit eccle
ſie negotia procurare: ⁊ ſic eſt eccleſia damnum paſ-
ſa. Idẽ eſt ſi potuit: acqrere eccleſie ſue ⁊ noluerit: vel
neglexerit: ⁊ maluit ſibi acqrere: imputatur ei: ⁊ tene
tur ad inſtar tutoris. C.arbi.tu.qcquid. Nec.n.vtili-
tatẽ ſuam ꝑponere debet vtilitati eccleſie: ſicut nec
tutor vtilitatẽ ſuaꝫ vtilitati pupilli.ff.de admi. tu.tu
tor.§.j.ff.commo.ſi vt certo.§.cõmodatum.in fi.ibi.
quem non cã replende neceſſitatis eccleſie. ⁊. vij.q.j.
preſentiũ. ⁊.c.placuit. vbi de hoc in gl.nota. ⁊ legit ⁊
no.xij.q.iiij.qcunqꝫ.ij.q.vij. lator. exꝑſſum. ex̃ de re-
bus ec.epi. Sed ⁊ de culpa ſeu negligentia procura-
toris ſui, ſeu vicarij tenent. ex̃ de of.archid.ea que.de
ſta.mo.cum ad monaſteriũ.§.pen.ff.de cuſto. ⁊ exhi-
re.l.fi. Ille ãt prelatus ad talẽ reſtitutionem adſtrin
gitur q propriuꝫ habet.ex̃ de ꝑben.de multa. vbi de
hoc. de app.reprehenſibilis. alias pena alia puniat.
pro ea.xiiij. q.vj.ſi res. ẽt adde hic quod ſcripſi.ſ̃. in
hac.ij.parte in.§.vlti.qui incipit hec q̃re.in. c. xxix.
Quid de ijs q donant inhoneſtis ſuis mulieribus,
vel mimis, vel ioculatoribus. vel expendũt ad pom
pam mũdi? Dic ꝙ ſi ꝑꝑ peccatuꝫ quod committũt:
vel ꝑꝑ carnalitatem vel fauorẽ ſeculi, hoc faciũt: pec
cant mortaliter.lxxxvj.di.donare. ⁊ tenent reſtitue-
re ſi habent vnde ⁊ proprium. Pro hoc faciũt opti
me.xij.q.ij.gloria.ibi. Eccleſiam fraudare ſacrilegiũ
eſt. Accepiſſe pauperibus erogănduꝫ ⁊ eſurientibus
plurimis illud reſeruare, vel cautũ vel timidum eſt.
vel (quod apertiſſimi ſceleris eſt) aliquid exinde ſub
trahere oim predonum crudelitatem ſuperat. ⁊. c. ⁊
ſi illi. ſm Ray. De ijs ẽt qui receperunt taliter, non
eſt dubiũ ꝙ tenentur ad reſtitutionẽ faciendã. xiiij.
q.vj.ſi res. Et de hoc.ſ̃.notaui vbi dixit de defectib⁹
clericoꝝ.§.de preſbyteris. ℞.xlv. ⁊. ℞.xlvj. ⁊.xlviij.c.
⁊.§.vlt.hic q̃ro. vbi de hoc copioſe diſſerui.xxix.c. in
fi. Si vero cã eleemoſyne ⁊ ſuſtentationis nature cõ
ferãt: non peccãt: nec tenentur ad reſtitutionẽ. dum
tñ alias abſtineant a peccatis.lxxxvj.di. paſce.xij. q.
ij. ⁊ ſi illi. ⁊.c.gloria epi. ⁊.xlvij.diſtin.ſicut hi. Et hoc
maxime cauſa hoſpitalitatis: vel qñ caſu fortuito ve
niunt: nec alias qd comederẽt de facili inuenirent.c.
xlij.di.quieſcamus.xj.q. iij. qm̃ multos extra de ſen.
ex.ſi vere. ⁊.c.cũ voluntate. Hoc ẽt intelligẽdum eſt
ꝙ cã eleemoſyne talibus dari p̃t: ſi a peccato amodo
abſtinere proponunt. alias eſuriẽti vtilius panis tol
litur ſm Aug. ſi de cibo ſecutus iuſtitiã negligat: qꝫ
eſurienti frangitur vt iniuſtitie ſeductus acquieſcat.
v.q.v.non ois.xxiij.q.iiij.nimiũ.de hoc in pre. c. ge-
ſcamus. ⁊ pre.c.nõ ois. Sed cui fiet reſtitutio ab hi
ſtrione vel meretrice que nõ debuit hoc recipere ꝑꝑ
peccatum cõmittendum nunquid illi q dedit? non.
ſed ſucceſſori ſuo vel ſuperiori: q hoc in vtilitatẽ ec-
cleſie expẽdat.c.xvij. q.iiij.ſiquis in atrio extra de of.
or.cũ nos.de cleri.coniu.diuerſis fallacijs.facit extra
de here.vt cõmiſſi.§.fi.li.vj.in fi. Nec obſtat.extra de
deci.tua nobis.§.j. ℞.ꝑtextu.qꝛ illud intelligitur qñ
is qui tenetur ad reſtitutionem, nõ receperat a cleri
co id quod tenetur reſtituere. ⁊ ſic non erat clericus
particeps in delicto. Ubi vero particeps eſt clericus:
non ei fit reſtitutio: vt puniatur in eo in quo deliqt.
extra de immu.ec.c.fi.de iure pa.paſtoralis. de tẽpo.
or.literas. Quid de muliere q̃ filiũ ſuſcepit de adul
terio: vel partũ ſibi ſuppoſuit alienũ: vt ſic hereditas
mariti ad filiũ ſuſceptum de adulterio vel ſuppoſitũ

Pecunia famoſis viris aut mulierib⁹ data.

Part⁹ de adulterio ſuſcepti aut alteri ſuppoſiti.

partum ꝓueniat. Hic notanduꝫ ꝙ partus ſuppoſiti accuſatio nullo tpe clauditur. vñ ⁊ poſt mortẽ illius qui commiſit de hoc querendũ eſt. ff. de falſis. qui falſam. §. j. contra regulã illam ꝙ crimina morte extinguunt. xxiij. di. quorũdã. vbi de hoc. Non tñ eſt hec accuſatio popolaris: ſed ijs tm̃ quorum intereſt competit. ff. de fal. lex cornelia. ij. §. j. Tali ãt mulieri non vr̃ ꝙ poſſit de leui cõſuli. q2 ſi hoc reuelat: multiplex periculũ imminere põt. forte vir dimittet eam: vel interficiet. ⁊ ſic continere nequentes vterqꝫ adulterabuntur: fient guerre inter parentes viri ⁊ mulieris: ⁊ homicidia cõmittentur. Preterea quid proderit hec reuelatio? q2 non credetur ei de adulterio in ꝑiudicium filij forſitan hoc negantis. nec forſan ſuppoſitio probari põt ⁊ ſic non obeſt filio quã nuptie demonſtrent. ff. de ijs qui ſui iuris ſunt. filium. ⁊ extra c. de proba. ꝑ tuas. ⁊ qui fi. ſint le. per tuas. Si vero hoc non reuelat durante hac fraude: nõ vr̃ ꝙ debeat ei penitentia iniungi. c. extra de peni. ⁊ re. ꝙ quidaꝫ. ⁊ pre. c. ſi res. Solummodo tali mulieri ẽt durante fraude iſta non eſt penitentia deneganda. ſed ſiue habeat alios filios vel parentes q ab inteſtato venirẽt: ſiue alios heredes inſtituerit ſibi maritus: ſiue ꝑꝑ hoc dimittat ꝙ nõ inſtituat: nã ⁊ quoad hec peccat mulier indiſtincte: q2 per hoc vr̃ impedire factioneꝫ liberam teſtamenti. C. ſiquis aliquem teſta. prohibu. l. j. ⁊ ij. In ijs omnibus caſibus eſt eidem mulieri ꝑ diſcretum ⁊ cautũ ſacerdotem competens ſatiſfactio iniungenda. ⁊ hoc eſt quod ſoluit. extra de penitẽ. ⁊ remiſſio. officij. Et nota quod dicitur ſub decre. ꝑal. officij. per diſcretũ ſocerdotem. ſubaudi tu, ⁊ cautuꝫ. ſcꝫ vt ſciat hoc celare non publicare. extra. e. oſs. Et vt ſciat conſulere mulieri. Quod vt cautius faciat, conſiderare debet qualitates perſonarũ: tam mariti q̃ꝫ mulieris ⁊ filij putatiui. Si enim mulier dñatur viro: ⁊ confidit de ipſo intantum ꝙ ſecure põt ei dicere. ⁊ ꝙ inde faciet qcquid voluerit: ſicut alique mulieres inueniuntur de quibus vulgariter in Lõbardia dicitur ꝙ lumbare ſiue braguerium portant: ⁊ alique ẽt inueniuntur q̃ ſcientibus viris adulterantur: nec viri audent ẽt inde loqui, vt narrat Oſtiẽ. de quadam quam inuenit: quam maritus nõ poterat cognoſcere: ⁊ ſuſtinebat ꝙ ab alio cognoſceret: ⁊ filios tñ ab alio ſuſceptos nutriebat tanq̃ꝫ ſuos. In tali caſu tute põt ſacerdos conſulere ꝙ hoc reuelet marito. Et ex quo conſentiet: quoad reſtitutionẽ eſt mulier abſoluta: q2 conceſſuꝫ eſt marito de ſuo concedere ſicut placet. C. de iudeis. nemo exterus. C. manda. in re mandata. Si vero periculũ imminet in reuelatione marito facienda: ſicut pro maiori parte preſumendũ eſt: ⁊ filius putatiuus ſit homo ſimplex ⁊ ſpiritualis ⁊ timens deuꝫ: recepto iuramẽto a muliere ꝙ hoc non proponit malitioſe: ⁊ a filio ꝙ ſecretuꝫ teneat: ſi hoc tñ viderit expedire, poterit hoc in ſecreto filio reuelari. ⁊ inducendus erit vt intret religioneꝫ vel ad remotas vel vltramarinas ſe transferat regiones, ⁊ de hereditate nil habeat vel contingat. ⁊ ſic quoad ſatiſfactionẽ hereditatis mulier ſimiliter eſt in tuto: nec tenetur filius de conſumptis bona fide. c. C. de rei ven. certuꝫ eſt. Mulier tñ tenetur: que cãꝫ damni dat. extra de iniuri. c. fi. Q2 ſi filius non eſt talis nec vult credere mulieri: nec conſilio ſacerdotis acquieſcere ⁊ ei periculũ eſt reuelare: tunc nulluꝫ reſtat remedium niſi ꝙ mulier ſi propriũ habeat: ijs q inteſtato venirẽt vel alijs ſcriptis heredibus quoad valorem partis iſtius filij putatiui ⁊ eſtimationeꝫ ꝑ eum conſumptorum ſatiſfaciat cõpetenter. vel ſi tales non extant: faciat inde eleemoſynã de epi dioceſani conſenſu. c. extra de iude. cum ſit. Verũ ſi ꝓpriũ non habet: vel non põt ad plenum ſatiſfacere doleat de peccato: proponens firmiter in mente ꝙ q̃ꝫ citiſſime poterit ſatiſfaciet iuxta poſſe. Satiſfactio ẽt ſi facultas ſatiſfaciendi adeſt caute fiat per eundẽ ſacerdotem vel aliam perſonã interpoſitam: q̃ caute hoc ſciat facere. ſic vcꝫ dicendo. Quedam perſona tenet vobis intantum. Ecce ego vobis reddo. accipiatis quod veſtrum eſt. Vel ſi non põt ſatiſfacere mulier: poterit dicere. quedam perſona tenetur vobis intãtum. penitet multum de peccato. ſupplico pro deo ⁊ pro ſalute aĩe veſtre ꝙ ei remittatis. ſic ĩtellige extra de peni. ⁊ re. officij. ⁊ c. xxij. q. v. hoc veſter. Sed ⁊ cõſiderare debet ſacerdos qualitatem perſone cui hoc dicet. Nam ſi forte eſſet fama ſuper hoc. vel is cui dicet hoc, aliquaꝫ maculã ſuſpitionis habere poſſet de muliere: ꝑꝑ quod forte ad dñm terre iret: ⁊ ipſam facere poſſet poni in tormentis: melius eſt tacere: ⁊ cõtritio ſuff. cit mulieri. c. xxij. q. ij. ne quis. Illud ẽt caueat ſacerdos ne illud reuelet iudici cu:cunqꝫ. extra de ex. pre. dilectus. Quid de naufragijs? Et quidẽ talia pñt occupari vt ſalua fiant. ⁊ dño reddant. vt no. extra de accu. cum dilecti. in gl. eps. Eſt tñ totum reſtituendum. ff. de incen. rui. nau. l. ſiquis ex naufragio. non obſtante contraria conſuetudine vel ſtatuto. Et qui talia occupant ad retinendum excõicati ſunt. quod dic vt legitur ⁊ no. extra de rap. ex cõi. ⁊ lex contraria iniquiſſima erat. legitur ⁊. ij. di. rhodie. q2 contra preceptum dñi. Diliges dñm deuꝫ ⁊ proximum. Matth. xxij. ⁊ Mar. xij. ⁊ Leuit. xix. Luc. x. de pen. di. ij. charitas. j. Itẽ Mat. vij. Luc. vj. Oĩa q̃ vultis vt faciant vobis hoĩes ⁊ vos facite eis. di. j. humanum. de ma. ⁊ obe. dilecti. vbi Aug. Q2 dcm̃ eſt. Oĩa quecunqꝫ vultis non vſitate ac paſſim ſed proprie dictum accipi oportet. Voluntas namqꝫ nõ eſt niſi in bonis. nam in malis proprie cupiditas dicitur non voluntas. Item Cyprianus. Verbum patris dñs Jeſus chriſtus oibus venit. preceptorꝫ ſuorum fecit grande compendiuꝫ quũ dixit. Quecunqꝫ vultis ⁊c. vnde ſubdit. Hec eſt enim lex ⁊ prophete. Chryſ. ſuper Matth. Nam q̃cunqꝫ lex ⁊ prophete ſparſim in oibus preceperunt ſcripturis: in hoc compendioſo continent mandato: quaſi innumerabiles arbores rami in vna radice. Greg. x. moraliuꝫ. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat q̃ ipſe ſibi ab altero fieri expectat: penſat nimirum vt malis bona ⁊ bonis meliora reſpondeant. Item Chryſ. Vñ manifeſtum eſt ẽt qm̃ ⁊ nobis q̃ debeant hoĩes ſcimus: ⁊ non eſt poſſibile ad ignorantiam recurrere. Itẽ Augu. de ſermone dñi. Vr̃ ãt hoc preceptum ad dilectionem proximi pertinere: non ãt ad dei. quum in alio loco. Mat. xxij. duo precepta eſſe dicat in qbus tota (alias vniuerſa) lex pendet ⁊ prophete. Quum aũt hic non addat tota lex, quod ibi addidit: ſeruauit locum alteri ꝑcepto quod eſt de dilectione dei. Item Aug. viij. de trinitate. c. vij. Vel al ter. ideo ſcriptura tm̃ dilectionem proximi hic cõmemorat: quuꝫ dicit Oĩa quecunqꝫ vultis ⁊c. q2 qui proximum diligit: conſequens eſt vt ẽt ipſum precipue diligat deum. Item predicta. l. Rhodia ⁊ conſuetudo eſt cõtra id. Tob. iiij. Quod ab alio oderis fieri tibi: vide ne alteri aliqñ facias. Predicta vera ſunt: niſi ſint talia nauigia que piraticam tyrannidem exerceant: vel ſint inimica noĩ chriſtiano. vt in cõſtitutione noua Fre-

Naufragia.

clerici. Ad decus ⁊ honorem imperij. §. nauigia. qui
res naufragij occupat furti teneat̃. ff. de acqr. rex do.
qua ratione. §. fi. In hoc multũ offendũt reges Hi-
ſpanie. no. de hoc. j. q. vij. diſpenſationes. gl. pen. ⁊ ꝑ.
l. Rhodie. Quid de pedagijs ⁊ teloneis? Eſt autẽ
teloneũ vt dicit Iſidorus, locus in portu maris vbi
merces nauiũ ⁊ nautarum emolumenta reddũtur
telos. n. grece vt dicit Beda, latine dicit̃ vectigal. a
teloneo dñr telonearij colligentes tributũ nauium
pro rege. hi alias dñr publicani. iiij. q. iij. §. in crimi-
nali. ℣. inuiti. ibi. Item publicani. vbi gl. exponit. i.
telonearij. talis fuit Mattheus apoſtolus. Luc. v. ⁊
Mat. ix. ibi. vidit ieſus publicanum noie Mat. ſe-
dentẽ ad teloneum ⁊c. Diſtingue qꝛ aut ſunt anti-
qua: aut noua. In primo caſu ſi ſunt impoſita ab ijs
qui potuerũt imponere ſcꝫ principibus vel regibus
⁊ preſertim authoritate eccleſie ⁊ pro iuſta cã. vt ꝑ
defenſione ſtrate publice contra latrones in terra. ⁊
cõtra piratas in aqua: vel pro defenſione fidei vel pa
trie cõtra hereticos vel paganos. vel pro alia ſimili
cã: ⁊ recipiens facit illud ꝑꝑ quod fuit impoſitũ: libe
re ⁊ ſine ſcrupulo cõſcientie põt recipere. Si ãt neſcit
a quo fuerit inſtitutũ: credit tñ ꝙ ab illis qui potue
runt ⁊ ex ꝑ̃dictis cauſis credo idẽ ẽt ſi iſte talis non
laborat modo: nec facit expenſas: qꝛ non eſt neceſſe
quũ terra bene ſit purgata ⁊ in pace. Parat⁹ eſt tñ
⁊ labores ⁊ expenſas impẽdere ſi eſſet neceſſe: ita ẽt
ꝙ proponat imminente neceſſitate nõ ſolũ qđ tunc
acciperet in illas expenſas ponere: ſed ẽt vltra ſi eſſet
neceſſe vt quaſi fieret compenſatio antiquoꝝ peda-
gioꝝ redditnũ: i quibus nil vel paruꝫ laborauit vel
expẽdit ad illos in quibus oporteret eum multũ ex
pendere. ſi hec ita geſſerit pura ⁊ bona fide ſecure ꝑt
recipere. In ſecundo vero caſu. ſ. ſi ſit nouũ pedagiũ
vel teloneũ: nullo modo põt aliquis illius occaſione
ab aduenientibus vel tranſeuntibus aliqd accipere
abſqꝫ periculo aĩe ⁊ rapine. niſi certũ ſit illud a rege
vel principe ſtatutum: ⁊ ꝑꝑ imminentem neceſſita-
tem: aut aliquã de ſupradictis in principio. ⁊ exinde
procedat per oĩa vt. ſ̃. dictum eſt de antiquo. hec oĩa
probant̃. xxiiij. q. iij. ſiquis romipetas. extra de treu.
⁊ pa. innouamus. ff. de publi. ⁊ vec. vectigalia. extra
de cenſi. innouamus. ⁊. c. ꝑuenit. vbi de hoc ibi: opor
tet quippe ⁊c. ⁊. c cũ apoſtolus. §. prohibemus. xij. q.
ij. nobis. circa fi. ℣. ſiquid forte ⁊c. ff. loca. ex cõducto
§. ſi vno. legitur ⁊ no. ex̃ de verb. ſig. ſuper qbuſdam.
§. ꝑ̃terea. ⁊ ibi vide. ⁊ ex̃ in de cenſi. quamq̃ꝫ. lib. vj.
vbi ponit̃ pena contra exigentes talia a perſonis ec
cleſiaſticis ⁊ rebus eccleſie pro rebus ſuis quas de-
ferunt non cã negotiationis. Si contra formã iſtaꝫ
eſt acceptum aliquid: dico eſſe reſtituendũ illi a quo
acceptũ eſt: ſi ſciri põt. vt pre. c. quamq̃ꝫ. in fi. Sin mi
nus cũ conſilio eccleſie eſt erogandũ in pijs cauſis.
extra de iudeis. cũ ſit. Hic adde quod ſcripſi. ſ̃. in hac
ij. parte in. §. expediti. ℣. vj. qꝛ ſicut. xxx. c. Mercato
res vero ⁊ tranſeuntes credo indiſtincte ꝙ debent
perſoluere antiquum ⁊ nouũ: dummodo recipiẽs fa
ciat illud ꝑꝑ quod fuit inſtitutum: vt dictũ eſt iuxta
formam predictã in vtroqꝫ. Quod ſi nõ faceret: iſti
a quibus exigitur vel debent adire ſuꝑ hoc iudicẽ:
qđ tutius eſt: vel ceſſante in illo cã, ceſſat in eis obli
gatio: vel illo non ſeruante fidẽ eis, nec ipſi tenentur
ei. lxj. di. §. his oĩbus. extra de iureiu. ꝑuenit. ij. de vo.
⁊ vo. re. magne. facit quod legit̃ ⁊ no. xxiij. q. viij. tri
butuꝫ. in gl. ergo non defendant ⁊c. Si aũt ille reci-
piens faceret quod ſuum eſt: ⁊ iſti aliquid ſubtrahe-
rent: rapina vel furtũ eſſet. vnde preciſe tenerent̃ ad
reſtitutionem: ⁊ agere inſuper penitentiã de furto ⁊
mendacio ⁊ alijs peccatis ibi commiſſis. Si vero iu
ſte ſubtraherent: ⁊ ſic iſti furtiue retinerent: peccarẽt
ad minus venialiter in mendacio: dicendo ꝙ ſolue-
rant quum non ſoluiſſent. quod erat mendaciũ pie-
tatis. xxij. q. ij. primum. ad reſtitutionẽ autẽ nõ tenẽ-
tur. Sed quid de chriſtianis qui accedentes ad ci-
uitates paganorũ ſubtrahunt paganis hmõi peda-
giũ vt teloneũ? Ad hoc dico ſi vadunt illuc tꝑe treu
ge: ⁊ nõ portãt merces prohibitas. extra de iude. qđ
olim. ⁊ ipſi ſaraceni tenent eis fidem defendendo: te
nent̃. facit ſicut. ſ̃. apoſtillaui quod legit̃. ⁊ no. xxiij.
q. viij. tributum. in gl. ergo non. ⁊ cau. e. q. j. quid cul
pat̃. ad fi. ℣. ergo vir iuſtus. extra de iude. ſicut iudei.
ibi. vir ſuas pecunias auferre preſumat. extra de ſen.
excom. Si vero eos in ſuis terris vel territorio vel
mari tuẽtur a piratis: debent ipſi chriſtiani fideliter
eis perſoluere ſm̃ ſtatutum vel pactũ. alias tenẽtur
eis ad reſtitutionem: ſi pñt. vel ſi non pñt: erogare in
vſus pauperũ ad mãdatũ eccłie. Nã fides etiã hoſti
ſeruãda eſt. xxij. q. iiij. inocẽs. xxiij. q. j. noli. Si ãt iue
runt tꝑe guerre vel ẽt in tꝑe treuge. ſ. cum mercibus
ꝓhibitis: nõ credo ꝙ teneant̃ illis ad reſtitutionẽ. ſꝫ
qꝛ peccauerunt hic quodammodo cõtra chriſtianaꝫ
religionẽ: credo vt puniant̃ ⁊ in eo i quo delinquũt:
ꝙ ſit iniungendum eis in penitẽtia vt illud dent in
redemptionem captiuoꝝ: vel in ſubſidium eoꝝ qui
pugnãt pro fide chriſtiana: vel ipſemet in eodẽ ſub-
ſidio ſi ad hoc ſunt idonei corporaliter laborent. c.
xvij. q. iiij. ſiquis in atrio. j. rñſo. extra de vo. ⁊ vo. re.
magne. ⁊. c. quod ſuꝑ his. vide ibi Inno. Quid de
queſtis ⁊ taleis ⁊ ſeruitijs? Et quidem ſi appareat
inſtrumentum qũo dñs colonis conceſſit predia: ſi-
cut aliquoties fieri conſueuit: pacta ſeruanda erunt,
extra de pac. antigonus. Nam ⁊ quilibet in traditio
ne rei ſue põt pactum apponere. extra de conditio.
appo. verũ. xviij. q. ij. eleutherius. Et ſi de ijs que cer
ta ſunt aliquid retinuerit ſubditus: vel ſubtraxerit:
vel diminuerit, vel concelauerit ⁊ certa ſcientia: tene
tur tamq̃ꝫ fur ⁊ latro ad reſtitutionẽ. Idem intelli-
gas etſi inſtrumentum non extet: eſt tñ antiqua ta-
lea ⁊ certa: etſi ſcit̃ vel credit̃ probabiliter ꝙ ab ini-
tio ex iuſta cã fuerit impoſita: ſoluenda eſt quod dic
vt no. Oſtiẽ. in ſumma. de cenſi. §. ſiqs cenſus. Si ve
ro non eſt dictum quota talea fiat: ſed indefinite di-
ctum eſt ꝙ dñs in tali hoĩe vel in tali caſamento de-
beat taleam facere: debet intelligi moderatam con-
ſiderata facultate hominis ſeu caſamenti. c. extra de
cenſi. cum apoſtolus. §. fi. x. q. iij. c. fi. ff. de le. iij. ſi filie.
ff. de iure. do. quero. C. de nup. ſi furioſi. Et ſi de hoc
habet dñs leſam conſcientiam: inducat̃ ad reſtitu-
tionem faciendã. Sed ſi ſubditus non exactus taci
te vel expreſſe ſine fraude ⁊ dolo aliquid vltro dño
obtulerit: licite recipit dñs: nec tenet̃ ad reſtitutionẽ
c. xviij. di. de eulogijs. j. q. vij. placuit. Licet. n. inho-
neſte exigeret̃: honeſte tñ recipit̃. ff. de vari. ⁊ extraor.
cog. l. j. §. eſt quidẽ res ſanctiſſima. extra de ſimo. dile
ctus fili⁹. in fi. ⁊. c. ⁊ ſi queſtiones. §. fi. Si vero vio
lenter accipit dñs: vel precibus importunis ſuccedẽ
tibus quaſi loco minarum exigit dñs: ad reſtitutio-
nem tenetur. xiiij. q. vj. ſi res. ⁊ patet in ijs que no.
Oſti. in ſumma quod me. cã. §. qualiter retractetur.
℣. Item per conſtitutiones. ⁊ ſeq. Quid ſi difficilis
ſit reſtitutio? qꝛ forte extorſit dñs ⁊ ſui ꝑ̃ceſſores tm̃
ꝙ ſi venderet quicquid habet: ad reſtitutionem nõ

Telonearij q̄ ⁊ publicani.

An teloneo citra peccatum fraudari poſſint infideles.

An liceat taleaꝫ ſeu clarigationem a ſubditis exigere.

ſufficeret

ſufficeret. ſcripſit Ray. ꝙ poteſt ei mederi hoc modo. Remittat hominibus in re compenſationez aliquam ſeruitutem ad quam tenentur ei in perpetuū. Uel det aliquam immunitatem vel libertatem. Uel faciat inde aliquod hoſpitale vel aliam eleemoſynaz cum conſenſu ⁊ voluntate damna paſſorum vel ſucceſſorum eorum. ſuper quo vide quod no. Oſtien. in ſumma de vſura. §. que pena. ſub. §. alia a iudice. ver. Quid ſi fenerator ⁊c. ⁊ ſequē. Et hoc intelligas niſi iuſta cauſa ipſum dominum ad talem exactionez faciendam inducat. Sunt enim quedam cauſe iuſte. Una pro defenſione patrie: ⁊ maxime ſue ciuitatis, caſtri, vel ville. Ad hoc enim tenerentur omnes non ſolum res ſuas partiri: ſed etiam corporaliter laborare: munire ſe in caſtro vel ciuitate ⁊ vigilare: vt ſic ſeipſos ⁊ res ſuas ſaluent. Unde philoſophus. Pugna pro patria. xxiij. q. iij. fortitudo. extra de immu. eccle. peruenit. Item ſi dominus vult ire in exercitum indictum ab eccleſia vel principe contra hereticos vel paganos: nec de ſuo abſq; graui damno facere poteſt expenſas ſibi neceſſarias: poteſt a ſubditis auxilium petere moderatum. extra de cenſi. cum apoſtolus. §. prohibemus. x. q. iij. cauendum. Itez ſi in guerra vel in bello iuſto ex parte ſua ſit captus ab hoſtibus: nec poteſt ſoluere redemptionem petitam ab eo. c. bonum. xvj. q. ij. aurum. ver. nemo graui damno. Item ſi vellet ire ad principem pro obtinendo priuilegio ſpecialis protectionis pro ſe ⁊ pro eis: nec poſſet de ſuo expenſas ad hoc vtiles ⁊ neceſſarias abſq; graui damno facere, ⁊ ſiqua alia cauſa conſimilis contingeret: dum tamen ſemper moderate ⁊ non ad grauamen eorum ⁊ cum charitate ⁊ nō violentia exigeret. x. q. iij. vnio. circa medium. ex̄ de cenſi. cum apoſtolus. §. prohibemus. expreſſum. xxij. q. v. de forma. Unde ſi prelati procurationem vel ſeruitiū aliquod impendant legato vel alij: ⁊ plus a ſubditis extorquent q̄z ſoluant: ⁊ ſic extorta debent reſtituere: ⁊ tantundem pauperibus erogare. extra de immu. eccl. quia plerique. Si autem dominus vult ad aleas ludere: vel vltra vires ad vanitatē expendere in veſtibus hoſpitibus ⁊ ſimilibus: non debet propter illas cauſas exigere: quod ſi fecerit: tenetur ad reſtitutionem. Idem ſi captus eſt in bello iniuſto: ſibi imputet: non vaſallis. extra de re. iuſ. damnum. lib. vj. Quid de quibuſdam qui nil penitus recipiunt in ſubditis nec taleas vel queſtas. Ad hoc diſtinguo cuz Oſtien. ⁊ Ray. ꝙ aut ab antiquo eſt ſibi ⁊ ſuis anteceſſoribus ſoluta talea, aut de nouo eſt impoſita ſiue petita. In primo caſu ſi ſcitur vel creditur probabiliter ꝙ ex iuſta cauſa ⁊ licita fuerit impoſita ⁊ ſoluta: poteſt exigere: ita tamen ꝙ ⁊ ipſe compleat ſiquid ex illa cauſa vel inſtitutione complere debeat. vt ſupra. verſi. mercatores cum. verſi. ſequen. tactum eſt. In ſecundo vero caſu vel etiam in primo quum nec ſcitur: nec creditur iuſta cauſa: non debet exigere: ⁊ quod mala fide recepit debet reſtituere ſi poteſt. xiiij. q. vj. ſi res. Poſito tamen ꝙ vere dominus eſt: ⁊ ꝙ nihil penitus percipit quod vix eſt credibile qui ad minus recipiat iuſtitias ⁊ caualgatas in iuſto bello ⁊ ſimilia: ſi tamen ita eſt ꝙ nil percipit de voluntate hominum: eſſet certum quid ſtatuendum quod ei darent in ſignum dominij ⁊ ſubiectionis: ne alias penes tales inutile ⁊ vacuum nomen domini remaneret. xxiij. queſt. ij. eleutherius. j. q. iij. ſiquis obiecerit. ⁊ expreſſum ex̄ de cenſi. omnis anima. Quid ſi dubitetur quid vel quantuz debeat eſſe illud: Recurrendū eſt ad ꝯſuetudinē vicinorum. c. ex̄ de of. archid. c. fi. de cen. ſuper eo. ⁊. c. in eccliis. c. di. cōtra morē. Et ſi diuerſe ſunt ꝯſuetudines illa eligēda eſt q̄ melius portari poteſt ſine grauamine ſubditorū. c. ex̄ de conſue. cū olim. in fi. de cenſi. ex parte. ff. de le. in minimis. ff. de regu. iu. ſemp. Et hoc intelligas verum niſi forte dn̄s ex aliqua cā vendidiſſet, vel donaſſet vel remiſiſſet id quod in talibus hoibus conſueuerat recipere ⁊ habere. Nā ſi hoc eſſet: nullꝰ dādus eſſet regreſſus ſuas remittētibus actiones. ff. de redibit. act. q̄ritur. §. ſi vēditor. vij. q. j. ꝙ periculoſuz. In oī tn̄ caſu credo ꝙ debeāt habere in memoria iſeparabiliter annexa dn̄o illa ſex. incolume tutū. honeſtum. vtile. facile. poſſibile. vt in eis ſint ei fideles xxij. q. v. de forma. Quod ēt credo verū niſi ſubditꝰ ꝯtra dn̄m libertatē totaliter preſcripſiſſet. vt pz in ijs que no. Oſti. in ſumma de imu. ec. §. a quibus muneribus. ¶. ego puto. ⁊ de pſcrip. rer. imo. §. q̄ exigunt. ſub. §. quartū. Circa principes vel milites habētes guerras adinuicē diſtingue: q2 aut ille de quo q̄ritur hz iuſtam guerram vel iuſtum bellum vel non. In primo caſu quum habet iuſtum bellum: ⁊ exercet illud niſi contra innocentes. Innocentes non ſunt ſi iuuant dn̄m in iniuſto bello. xj. q. iij. qui peccantibus. ij. q. j. notū in fi. xxiij. q. j. c. j. ⁊ non habet intentionē corruptā: quicquid capit ab hoſtibus ſuū eſt: nec tenetur reſtituere. di. j. iulgentiū. xxiij. q. vij. ſi de rebus.

*Certis de cauſis lz a ſubditis pecuniaz exigere.*

Ut autem de bello plene liqueat: nota quod quinq; requiruntur ad hoc ꝙ belluz ſit iuſtum. ſ. pſona, res, cauſa, animus, ⁊ authoritas. Perſona ſcz habilis ad pugnandum. oportet ergo ꝙ ſit ſecularis cui licet ſanguinem fundere: non clericus: cui non licet. xxiij. q. viij. clerici. ⁊. c. ijs a quibus. ex̄ de voto. ex multa. §. fi. niſi in neceſſitate ineuitabili. ex̄ de homi. ſi furioſus. in clemē. Res vt ſit pro rebus repetēdis: vel pro defenſione patrie. xxiij. q. ij. c. iuſtum. ⁊. q. iij. fortitudo. ⁊. q. viij. ſi nulla. Cauſa vt ſi propter neceſſitatem pugnetur vt per pugnam pax fiat. xxiij. q. j. noli. Animus vt non fiat propter odium, vel propter cupiditatem vel ad vltionem: ſed ad correctionem: ⁊ propter charitatem, iuſtitiam, ⁊ obedientiaz xxiij. q. j. quid culpatur. ⁊ cap. militare. militare non eſt delictum: ſed propter predam militare, peccatuz eſt. Authoritas vt fiat authoritate eccleſie. precipue vbi pugnatur pro fide: vel authoritate principis. xxiij. queſt. pri. quid culpatur. ⁊ queſt. ij. cap. pri.

*Ad bellū eſſe iuſtuz que requiruntur.*

Sed vt de hoc pleniſſima detur doctrina: Sciendum eſt ꝙ ſicut ſupra. §. proxi. verſi. penulti. dictum eſt: militare non eſt peccatum. vt prec. cap. militare. Quod veruz eſt ſi a principe iudicatur. vt dictū eſt. Similiter pro defenſione ſua vel patrie vel leguz patriarum. cap. cauſa. xxiij. q̄ō. viij. ſi nulla. Et quando bellum iuſtum eſt: non ſolum heretici, ſed omnes q capiuntur ⁊ ſpoliantur, ſerui ſunt capientium: ⁊ ſpolians dominus rei fit. eod. cauſa. ⁊ queſt. v. dicat. diſtin. pri. ius naturale. ff. de acquiren. rerum domi. naturale. §. vlti. Sed quod dicit Ambro. in predi. capi. dicat. videtur ſibi contradicere quia in princip. dicit quod res capta eſt victoris. poſtea videtur dicere quod ſit regis. Et in Gene. ita dixit Abraam Gene. xiiij. Non accipiam ex omnibus que tua ſunt. id eſt fuerunt que abſtulerunt inimici. ⁊ hoc dixit Abraam ex ſumma perfectione. Ad hoc dic ꝙ Abraam non ſuberat illi regi: nec erat de regno ſuo. ⁊ ideo preda erat in ſua poteſtate. Alioquin ſi non fuiſſet ſua: non potuiſſet dediſſe decimas Mel-

*Preda militaris cuius ſit.*

chiſedech de illa preda. extra de deci. ex tranſmiſſa.
Verum ſiquis ſub alio militet: tota preda eſt domi-
ni. Sed dominus ipſe tenetur eam equaliter diuide
re. e. cauſa. ⁊. q. j. militare. Et hec diuiſio fit ſecundū
qualitatem perſonarum. ſic ⁊ decime dantur epiſco-
po vt eas diuidat. xij. q. ij. conceſſo. ⁊. ca. vulterane. ⁊
c. cognouimus. Quia ergo dicitur in. l. pre. naturale.
ꝙ ea que capiuntur in iuſto bello, capientium ſunt;
verum eſt ꝙ fiunt capientium: ſed tenentur illa dare
domino: vt diuidat ſecundum merita perſonarū ſe
cundum Joannem, qui ſic no. in pre. c. dicat. ⁊. diſt. j.
ius militare. Eſt ergo iuſtum bellum quod ex edi-
cto principis geritur: de rebus repetendis, aut pro-
pulſandorum hoſtium cauſa. xxiij. q. ij. iuſtū. ⁊. §. cū
ergo. Et breuiter ſiquis authoritate ſui iudicis recte
interueniente accipit gladium ſiue iubentis ſiue cō
ſentientis: iuſtum eſt. xxiij. q. iij. §. ecce. ⁊. q. iiij. ille gla
dium. ⁊. q. v. miles. ⁊. c. ſeq. ⁊. c. rex debet. ⁊. c. ſe. ⁊. c.
preterea. ⁊ adde quod no. Oſtien. in ſumma. de reſt.
ſpo. §. j ſub. §. intelligendum. v. Item nota. ⁊ ſeq.
Quia autem dictū eſt. s. §. proxi. v. vlti. qui incipit,
vt autem. eſt iniuſtū eſſe bellum ratione perſone. vt
quia clericus. In hoc eſt diſſenſio. Quidam enī di- An clerico liceat militare.
cunt ꝙ clerici poſſunt tantum vti armis defenſionis:
vt clypeo, lorica, ⁊ galea: ſed non impugnationis, vt
lancea, gladio, vel ſagitta. Alij dicunt ꝙ in neceſſita-
te ineuitabili pro ſe tantum non pro alijs ad defen-
dendum poſſunt omnia arma aſſumere: ſed ſi aliter
poſſunt euadere non ſumant. extra de homici. inter-
feciſti. ⁊. c. ſicut dignum. ⁊. c. ſuſcepimus. ⁊. c. ſignifi-
caſti. xxiij. q. viij. conuenior. ⁊ ſecundum hoc intelli-
guntur extra de cleri. percuſ. preſentium. ⁊. c. continē
tia. Alij dicunt ꝙ authoritate pape hoc poſſunt. alias
non Gratianus dicit ꝙ poſſunt non in perſona pro-
pria. ſed per alios ſcilicet hortando eos ad pugnā.
e. q. hortatu. Hugo. ⁊ Joan. dicunt indiſtincte ꝙ nō
poſſunt: ſiue ſint in ſacris ſiue non. e. cauſa. ⁊. q. viij. c.
j. ⁊. ij. ⁊. c. ijs a quibus. niſi forte pro defenſione ſui ⁊
vehementiſſima neceſſitate: ⁊ niſi contra paganos
iuſſu maioris: ⁊ niſi habeant iudiciariam poteſtatē.
⁊ ſic videtur intelligere capitula que videntur cōtra
dicere. vt no. e. cauſa. ⁊. q. in ſumma. Alij dicunt indi
ſtincte ꝙ poſſunt clerici vti armis ſe ſuaqꝫ defenden
do vel recuperando. vt in all. decre. de homi. ⁊ de ap.
ſignificauit. ⁊ de reſti. ſpo. olim cauſam. ⁊. j. di. ius na
turale. Nec obſtant. c. allegata per Joan. q̄ loquun
tur de ijs qui ſumunt arma voluntate: non neceſſita
te: vel defenſione. Licet enim clericis maxime qui iu
riſdictionem habent temporalem, hortari alios ad
arripiendum arma pro defenſione oppreſſorū: ⁊ ad
impugnandum inimicos dei. Item pro ſua ⁊ pa-
trie ſue ſeu legum patriarum defenſione ⁊ pace ⁊ iu
ſtitia tuenda. Bellum enim geritur vt pax acquira-
tur. hec probantur de peni. diſtin. v. falſas. xxiij. q j.
noli. ⁊ queſt. vlti. §. ijs ita. vſqꝫ ad aliū. §. in regiſtro.
⁊. c. ſcire. vbi dicit papa. Scire vos oportet ꝙ nunq̄
ab aliquibus homines noſtros ſinimus opprimi,
ſed ſi vlla neceſſitas incurrerit: preſentialiter vindi-
camus. q̄ noſtri gregis in omnibus vltores eſſe de
bemus ⁊ precipui adiutores ⁊c. Nec obſt. illa duo.
c. que ibi ſequuntur. reprehenſibile. ⁊. cap. ſi in mor-
tem. quia loquuntur ſecundum ꝙ dicit Gratianus
in ſequenti §. in epiſcopo. qui non habet tempora-
lem iuriſdictionem. Concilium autē pictauieñ. hāc
expedit queſtionem dicens. Clerici arma portantes
excommunicentur. extra de vi. ⁊ ho. cleri. clerici. j. dic
vt ibi etiam no. Et adde hic que ſcripſi in. ij. parte
in cap. xlviij. §. ſed queritur. ver. poſſunt milites. cū
ix. verſic. ſequen. Lex autem expreſſe dicit ꝙ ij qui-
bus populus Romanus bellum indicit: vel ipſi po
pulo romano: hoſtes proprie dicuntur: ceteri latrun
culi. ff. de cap. ⁊ poſtlimi. reuer. hoſtes. Unde videtur
ꝙ bellum quod tota die exercent principes noſtri
temporis: eſt iniuſtum. Et quod etiam per diffiden
tiam fidem ſibi remittere non poſſunt. Quum enim
natura inter nos quoddam ius cognationis conſti
tuerit hominem homini inſidiari nefas eſt. ff. de iu-
ſti. ⁊ iure. vt vim quia hoc ius per pactum renuntia
ri non poteſt. ff. de pactis. ius agnitionis. C. de patria
po. abdicatio. etiam ſi ad inuicem conſentiant. ff. de
pac. ius publicum. Nam ciuilis ratio naturalia pe-
rimere non poteſt. v. diſtin. §. j. ff. de capi. mi. eas. In-
ſti. u. de iure natura. §. ſed naturalia. vj. diſtin. §. ijs
ita. Tales ergo puniendi ſunt: quia non debent re-
manere maleficia impunita. ff. ad. l. aqui. ita vulne-
ratus. circa fin. ⁊ de fideiuſ. areo. §. fin. ⁊. ff. de pac. ſi
vnus. §. illud. ⁊. §. ſequen. Et generaliter prohibi-
tum eſt nequis ſibi ius dicat. C. nequis in cauſa ſua
ſibi ius dicat. in rubro ⁊ in nigro. ⁊. C. vnde vi. ſi-
quis in tantam. ff. quod metus cauſa. extat edictum
xvj. q. vj. c. j. ⁊. ca. placuit. cum ijs que ibi no. Sed ⁊
ſiquis aſſiſſinos receptauerit: hodie eſt populo ro-
mano perpetuo diffidatus. ⁊ poſſunt bona eius oc-
cupari. ita ꝙ nulla alia diffidantia requiritur. Vide-
tur ergo ꝙ in alijs requiratur: ⁊ ꝙ ex quo aliquis
alium diffidauit: ipſum iniuſte impugnat. cap. extra
de homici. pro humani. §. fin. lib. vj. ſed ⁊ illud intel
lige quando interuenit authoritas iuris: vel iudi-
cis. Eſt tamen in lege arg. contra. quia ſi cum ali-
qua gente fedus amicitie non habemus: ij hoſtes
quidem non ſunt: homo tamen noſter liber qui ad
eos peruenerit, ſeruus eorum fit: ⁊ quod de noſtro
ad eos peruenerit, ipſorum fit: ⁊ econuerſo quod
de ſuo ad nos peruenerit noſtrum fit. ff. de cap. ⁊ poſt
limi. reuer. l. v. §. in pace. Sed illud poteſt intelligi
quando authoritate fit iudicis. ⁊ dicitur pax reſpe-
ctu belli hoſtium populi romani. Nec licet moue-
re vel portare arma inſcio principe. C. vt armorum
vſus inſcio principe interdictus ſit: in rubro ⁊ in ni
gro. lib. x. Nam ⁊ qui iniuſſu id eſt ſine iuſſu prin-
cipis bellum gerit tenetur. l. iulia maieſtatis. ff. ad. l.
iuli. maieſta. l. iij. ad idem in auten. de man. prin. coll.
iij. ⁊ de armis. coll. vj. quamuis neceſſitate immi-
nente ſufficiat authoritas magiſtri officiorum. ſicut
traditur. C. de fabricenſibus. l. fin. lib. xj. Solet ta-
men princeps aliquibus concedere quando ad aſpi
ciendos agros vel ob aliam cauſam proficiſcuntur:
ꝙ cingulo poſſint vti: dum tamen ad nullius leſio-
nem reſpicere videantur. C. de prepoſitis ſacer. cubi.
l. fin. lib. xij. Si ergo aliquis ceperit hominem no-
ſtrum ſine authoritate iudicis vel conſenſu: poteſt
peti per interdictum de libero homine exhibendo.
Res vero per vi bono. rap. cautio per edictū quod
met⁹ cauſa. C. quod metus cauſa. l. ij. ff. vi bono. rap.
pretor ait. Sed ſi authoritate iudicis rem occupa-
uerit noſtram quis: iuſtam cauſam habet detinen-
di: ⁊ ideo habet exceptionem. ſic intelligi poteſt. ff. de
libe. ho. exhi. l. j. §. in hoc interdicto. Tamen ⁊ illud
dico ꝙ ſi inferenti iniuriam referatur iniuria repel-
lendo ob tuitionem ſui corporis: repellens non tene
tur. ff. de iuſt. ⁊ iu. vt uim. ⁊ ad. l. aqui. ſed ⁊ ſi q̄cunqꝫ.
extra de reg. iu. q̄d non eſt licitū. xxiij. q. viij. ſi nulla.

Sed

Sed quid ſiquis non habeat copiā iudicis? Recur-
rat ad principem. alias illicite agit. Nec pp pericu-
lum aliquis debet violentiam inferre ſine authori-
tate iudicis. extra de homi. ſuſcepimus. Quod credo
verum ſi non potuit retinere res ſine periculo mor-
tis alicuius. alias ſi nō immineret mortis periculū:
res ſuas poſſet retinere. c. extra de ſta. mo. in ſingulis
§. ſi. ff. de minor. in cā. j. ⁊ que ī frau. credi. fac. ſunt. ait
pretor. §. ſi debitorem. ⁊. c. de iniu. verum. ſm Oſtiē.
qui ita no. extra de treu. ⁊ pa. in ſumma in. §. qd ſit.
v. ſed quid. Tu autē dic ⁊ tene ſm ea que no. xxiij.
q. j. in ſumma in gl. qui repellere. ⁊ extra de homi. ſi-
gnificaſti. ij. in gl. magna. Sed vt de hoc noticiam
habeas clariorez: nota q multiplex eſt bellum. Unū
quod eſt inter fideles ⁊ infideles ⁊ hoc iuſtum eſt re
ſpectu fideliuz. extra de heret. excōmunicamus. xxiij.
q. viij. diſpar. Aliud quod eſt inter fideles hinc ⁊ in-
de. ⁊ hoc multiplex. qꝛ aut fit authoritate iudicis:
aut iuris: aut propria voluntate. Si autem authori-
tate iudicis legitimi: puta qꝛ cōtra quos authorita-
tē dat, immediate ſubſunt ei: ⁊ habet ius exercendi
merū imperiuz: nec eſt actor in cā propria: nec errat:
iuſtum poteſt dici. ad hoc. ff. quod me. cā cōtinet. Igi
tur contra non ſubditos non dabit authoritatē nec
actionē: qꝛ actor ſequif forū rei. extra de fo. cō. cū ſit.
Unde nec eſt vnus pro alio pignorandus vel impe
tendus vt. C. ne vxor pro ma. ⁊ filius pro pa. p totū.
in aūt. vt non fiant pignora. coll. v. niſi forte in defe-
ctum iudicis iniuriantis nolentis vel negligētis ius
reddere. xxiij. q. ij. dñs. Is ēt qui non habet merum
imperium: hanc actionez non poteſt dare. ff. de iuriſ.
om. iu. l. iij. ⁊. iiij. Itez nullus in cā propria iudex erit.
vt. ſ. dictum eſt. v. lex aūt. Item error iudicis nō ex-
cuſabit: ſaltem a toto. extra de tempo. or. dilectus. §.
cū igif. ⁊ de tranſla. c. ij. §. vlti. nam ⁊ ſi probabilis eſ
ſet: tñ comperto errore eſt ſatiſfaciendum. ex de frig.
fraternitatis. §. qzuis. de pur. vul. ſignificantibus.
Eſt tñ prima facie p authoritate iudiciaria, niſi ma
nifeſta appareret contrarium: preſumendum. c. ff. de
acq poſ. iuſte poſſidet. ⁊. ff. ne vis fiat ei q in poſ. miſ.
eſt. l. j. ⁊ extra de renun. in preſentia. Ergo qui autho
ritate iudicis legitimi non errantis impugnat aliū:
iuſte pugna: impugnatus autem iniuſte defendit. qꝛ
tanto magis apparet de contumacia ⁊ pſumptuoſa
rebellione. c. de peni. di. vj. c. j. ad ſi. ex de ma. ⁊ obe. ſi-
quis. ff. de rei ven. qui reſtituere. Idē eſt ſi fiat autho
ritate iuris vbicunqz. ſ. a iure conceditur quoad illū
cui ius concedit. ſicut eſt ponere exemplum in predi
ctis aſſiſſinis a iure diffidatis. vt in pre. c. pro huma
nis. ⁊. C. vbi ⁊ quando licet vnicuiqz ſe ſine iudice
medi. l. j. ⁊. ij. Item proximi vel vicini iniuria repel-
lenda. xxiij. q. iij. non inferenda. extra de ſen. ex. dile-
cto. §. ⁊ quidem. li. vj. In ſupradictis ⁊ conſimilib9
caſibus is qui gladio vtitur, iuſte agit: ⁊ per conſe-
quens is qui ſe defendit, temerarie defendit. Sapiē-
ter autem faceret ſi emendaret vitam ſuam. extra de
iudi. cum non ab homine. Sed ſi nō interueniat au
thoritas iudi. vel iuriſ. hinc ⁊ inde: iniuſtū eſt quoad
impugnantes: ſed quoad defendentes iuſtum. ff. de
iuſti. ⁊ iure. vt vim. extra de homi. ſignificaſti. vbi de
hoc. c. de reſti. ſpo. olim. Ut autem predicta recolli-
gamus: aliud poteſt dici bellum romanuz inter fide
les ⁊ infideles. ⁊ hoc iuſtum. vt. v. ſed vt. ſ. Hoc aūt
voco Romanū: qꝛ roma eſt caput fidei noſtre ⁊ ma
ter. xxv. q. j. §. his ita. C. de ſum. trini. l. ſi. xxiiij. q. j. hec
eſt fides. ⁊. c. quoniam. ⁊ de hereti. ad abolendam.

Multiplex ē bellum.

Bellū romanum.

Judiciale

Secundum quod eſt inter fideles impugnātes au-
thoritate iudicis. ⁊ hoc iudiciale poteſt dici ⁊ iuſtuz
vt. ſ. Tertium quod faciunt fideles iudici contu-
maces ⁊ poteſt vocari preſumptuoſum. ⁊ eſt iniu-
ſtum. vt ſupra. Quartum quod faciunt fideles au-
thoritate iuris ⁊ hoc licitum ⁊ eſt iuſtum vt. ſ.
Quintum quod faciunt fideles contra authoritatē
iuris ⁊ hoc temerarium ⁊ iniuſtum vt. ſ. Sextum
quod faciunt fideles authoritate propria alios im-
pugnantes ⁊ hoc poteſt dici voluntarium ⁊ iniuſtū
vt. ſ. Septimum quod faciunt fideles defendendo
ſe authoritate iuris contra voluntarie impugnātes.
⁊ hoc poteſt dici neceſſarium ⁊ eſt iuſtum vt. ſ. Er-
go in Romano in Judiciali Licito Neceſſario nō
tenetur quis ad reſtitutionē. in Preſumptuoſo Te
merario ⁊ Voluntario tenetur quilibet ad reſtitu-
tionem. ⁊ ſecundum hoc intellige. extra de iureiurā.
ſicut. ⁊. j. Et vide quod ibi latiſſime ⁊ vtiliſſime ſi-
cut ſemper facere cōſueuit: not. Inno. ⁊ de reſti. ſpo.
olim. j. in glo. quomodo. Quid ergo de comitibus
⁊ baronibus: qui tota die ſine authoritate principis
arma ſumūt: ⁊ ſumi faciunt: ⁊ vaſallos proprios ex-
heredant: ⁊ adinuicem ſe ſpoliant ⁊ vaſallos? Non
dubito quid ad reſtitutionem teneantur plenariaz:
niſi ſeruent iuris ordinem: qui eſt vt ſi vaſallus vult
ſtare iuri audiatur ſi contumax eſt: impugnetur. qd
poteſt fieri authoritate iuris vel precipiente iudice.
ff. de rei ven. qui reſtituere. C. de epiſ. ⁊ cleri. ſiquis in
hoc genus. C. de ijs qui latro. occul. l. vlti. §. j. alias ſi
obediens ſit non eſt vtendum gladio. C. de of. iud. di
uer. mili. l. j. C. de actio. ⁊ obli. negantes. C. de gladi. l.
vnica. li. xj. Nulli. n. licet arma ſumere ad alium im-
pugnandum ſine authoritate iuris vel iudicis: ſicut
dictum eſt: alias penam habet: quum intelligaf vio
lētia inferri. ff. quod metus cauſa extat. ff. de vſufruc.
equiſſimum. ff. de vi. priua. creditores. ff. de ori. iur. l.
ij. §. poſt originem. ff. de relig. ⁊ ſump. fu. oſſa. rñſo. j. ff.
de publica. vecti. licitatio. §. quod illicite. C. de iudeis.
nullus. ⁊ in conſtitu. Frederici de pace tuenda. ⁊ to-
tum. Eſt tamen. c. contra in conſtitutione feudoruz
de inueſtitura quam citius accepit. c. fina. in ſi. ⁊ in
titu. que fuit prima clauſa beneficij amittendi. §. il-
lud tamen. Sed illud intelligi poteſt ſecundum O-
ſtien. quando authoritas iudicis habetur. Si er-
go dominus qui immediate ſubeſt principi, de va-
ſallo proprio conqueratur: ⁊ velit tutiorem viam eli
gere quoad animam: conſulo q non dicat ſibi ius:
ſed vel authoritate principis gladium aſſumat. vel
ad dioceſanum vaſalli recurrat: ad cuius monitionē
ſi obedire noluerit: excommunicabitur ratione pec-
cati. extra de iudici. nouit de ma. ⁊ obe. ſolite. de cen-
ſi. omnis anima. ⁊ ſi per annum excommunicatus
extiterit: extunc dioceſanus ipſum ⁊ res eius expo-
net. cap. xj. queſt. iij. rurſus. de hereti. excommunica-
mus. §. j. ſic recurrere debet brachium ſeculare ad ec
cleſiaſticum: ſicut econuerſo fit. de iudic. cum non ab
homine. §. ſi. de ex. pre. tanta. in ſi. Et in hoc caſu etiā
videtur loqui extra de homi. poſtulaſti. Et hoc eſt
quod forte innuitur quando dicitur q vnus gladi9
alio ſemper eget. x. diſt. ſi in adiutorium. ⁊. c. ſeq. xcvj.
diſtin. cum ad verum. ⁊. c. duo ſunt. ⁊ in lombarda.
vt epiſcopi ⁊ comites inuicem ſibi auxilium dent.
in rubro, ⁊ in nigro. Hoc ergo fixe tenendum eſt q
is qui iuſte pugnat: non tenetur ad reſtitutionem
prede, ſed fit capientis. vt dictum eſt vt pre. ca. iuſ-
gentium. diſtin. j. ⁊. xviij. q. vij. ſi de rebus. Et hoc in-

Preſumptuoſum.
Licitum.
Temerarium.
Voluntarium.
Neceſſarium.

Iuſti belli pda capiētis eſt.

telligas ſiue capiatur de rebus iniuſte pugnantis,ſi⸗
ue valiturorum,vel hominum ſuorum : quouſq; iu⸗
ſte pugnanti de debito ſuo vel iniuria vel offenſione
illata vel dato damno ſibi ⁊ ſuis ⁊ intereſſe ſuo ⁊ ſuo
rum ſit iuxta propriam ⁊ ſanam conſcientiaȝ plena
rie ſatiſfactum: vel donec hoſtis paratus ſit ſatiſface
re:vel ſe iuri pariturum offerat. Illos autem intelli
gas ſuos:qui plus hominem q̄ȝ deum timentes , ſe⸗
quuntur dñȝ ſuum in bello illicito.cõtra id quod le⸗
gitur.xj.q.iij.iulianus.⁊c.domus. Alios autem qui
non preſtant ei conſilium auxilium vel fauorem nõ
credimus puniendos. q2 pena debet ſuos tenere au
thores.extra de his q̄ fi.a ma.par.c.q̄ſiuit.lvj.di.ſatis
peruerſum,de conſti.cognoſcentes.j.q.iij. c.j. Adde
hic quod nota.ſ̄.§.proxi.ver.circa principes.⁊ in ad
ditione ibi.Qr autem dictum eſt teneri illos q dñm
in iniuſto bello ſequunt̄: intelligas qñ ij qui ſequun
tur de hoc certi ſunt : vel probabiliter credũt iniuſtũ
bellum eſſe.⁊ maxime vbi eccleſia hoc prohibebat:⁊
tales excommunicabat.Si vero certi eſſent, vel pro
babiliter crederent,ꝙ iuſtum eſſet:in nullo teneren⸗
tur:niſi forte haberent corruptam cupiditatis inten
tionem.ſm Ray.Sed hoc reputo periculoſum q2 ſo
la conſcientia non facit iuſtum vel iniuſtum bellum.
Immo authoritas iuris vel iudicis quantũ ad hoc
pertinet, requirenda eſt,vt ſupra dixi.Qr ſi probabi
liter dubitat,vtrum ſit iuſtum an iniuſtuȝ:adhuc pp
bonum obedientie excuſat̄ .xxiij.q. j. quid culpatur.
ſm Ray.Sed hoc dicas verum: ſi inquiſiuit quãtũ
potuit : ⁊ peritiores conſuluit : ⁊ ſemper dubius re⸗
manſit.Alioquin affectator ignorantie ſicut non ex⸗
pers ſcientie puniretur . extra de clam. deſpon. cum
inhibitio.§.ſiquis vero. Nec excuſat̄ propter timo⸗
rem amittendi feuduȝ, vel incurrendi damnũ aliud
temporale.xxxij.q.v.ita ne.licet metus culpam atte⸗
nuet quoad penitentiam iniungendaȝ circa ieiunia
⁊ orationes.extra quod me.cauſ. ſacris ⁊ facit quod
no.ex̄ de ex.pre.tanta.in gl:pp hoc.ſed authoritas iu
ris vel iudicis requiritur.vt.ſ̄.ſepe no. Ubi ergo ha
betur authoritas iudicis: dici poteſt ꝙ etſi iudex er⸗
rauerit:ad pugnantis tamen conſcientiam recurra⸗
tur.Et in hoc caſu poteſt habere locum diſtinctio di
cta,in foro penitentiali.ſecus in contentioſo. niſi er⸗
ror aperte detegeretur ſuo tpe vt patet in ijs que no.
de re iudi.lator.⁊.c.conſanguinei.⁊ de frig.fraterni⸗
tatis. Sed nunquid ij que ſequuntur,tenentur inſo
lidum? Diſtingue vtrum ſcirent predam committi
debere.vel etiam ignorarent.tñ venientes ad predã
non abſtinuerunt. immo alios adiuuarunt . ⁊ tales
⁊ ẽt ij qui conſilio vel auxilio vel adulatione vel de⸗
tractione ſeu cã conſimili inducunt tyrannuȝ ad p̄⸗
dam faciendam vel guerram mouendam iniuſte te
nẽtur inſolidum:ſi pp hoc ſciunt vel credunt ꝙ tyrã
nus ad hoc ſit inductus:alias non facturus: quoad
id quod plus feciſſe creditur ex tali inſtigatione.c.ex̄
de homi.ſicut dignum de ſen.ex. quã te.⁊.c. nuper.⁊
in gl.ꝙ aliter.xvij.q.iiij.oẽs.ij.q.j.notuȝ.lxxxiij.di.er
ror.⁊.lxxxvj.di.c.facientis(alias incipit culpã procul
dubio)Si vero ſciunt vel credunt ꝙ pp hoc ad hoc
non fuerit motus:nec pp talia plus vel minus fecit:
tunc non tenentur niſi inquantum ad eos peruene⸗
rit vel de ijs expenderunt: ⁊ inquantũ damnũ dede
runt per ſe vel familiam ſuaȝ directe vel occaſionali⸗
ter.ad hoc ex̄ de ſen.⁊ re.iu.cuȝ. I ⁊ A.de eta.⁊ qua.
tuam.extra de ſen.ex.inter alia.xj.q. iij. qm̃ multos.
ff.ſi certum pe.ſi me ⁊ titium.de iureiuran.c.fi. Sed
quid ſi vnus ſatiſfecerit in ſolidum ſiue principalis
ſiue alius? Ceteri omnes liberantur.ff.de reg.iu.bo⸗
na fides.ff.de eo per quem factum erit.l.j.§.ſi plures.
Et hoc intelligas quoad deum: ⁊ de magna eq̄tate.
nam quoad penam quadruplici.adhuc poteſt in ſo⸗
lidum quilibet conueniri quum ſit pena. ff. de iuriſ.
omnium iu.a deo.⁊.l.precedenti.§.fi.ff.ad.l.aqui.itẽ
mela.§.ſed ſi plures.xij.q.ij.cum deuotiſſimaȝ. ⁊ iux
ta verbum Zachei dicentis Luc.xix.Si queȝ defrau
daui:reddo quadruplum.de quo tangitur.xiiij.q.v.
non ſane. in fi. Unde ſanum eſt conſilium ꝙ de hac
pena quilibet humiliter miſericordiam petat.veruȝ
eſt ſi in foro cõtentioſo inquietetur . alias in foro aīe
non tenetur ad penam.ſed ſufficit ꝙ reddat quantũ
quilibet accipit: vel alter pro eo:vt dictuȝ eſt. ad hoc
facit quod legitur,⁊ no.xij.q.ij.fraternitas.in gl.vlt.
in fi. Sed nunquid qui ſuum recuperat:tenetur ce⸗
dere actiones ſuas contra alios qui damnum dede
runt,Scripſit Ray. ꝙ ſic in iudicio anime q̄ȝuis in
iudicio contentioſo non teneatur.niſi forte ijs qui ſa
tiſfecit in ſolidum,principalis eſſet. vt ſic nõ ab vno
in ſoliduȝ ſed a pluribus pro partibus exigatur. In
foro autem contentioſo non video qua fronte is qui
pp propriam punitur contumaciaȝ poſſit petere ceſ
ſionem.ff.de admi.tu.ſi plures.ij.ff.de tutelis ⁊ ratio
nibus diſtra.l.j.§.nunc tractemus.ſm Ray.Qr di⸗
cit de ceſſione facienda in foro anime non videt̄ fru
ctuoſum multum nec cuȝ tali ceſſione agi poſſet. niſi
velis intelligere ꝙ de voluntate confitentis publice
tur.ſed nec ex in foro contentioſo agi poſſet obſtanti
bus.l.ſ̄. proxi. all'. Dicas ergo ꝙ ſiue ceſſio facta ſit
ſiue non:alij qui nihil ſoluerunt ad releuandum illũ
qui in ſolidum ſatiſfecit:pro ſuis partibus ſunt effi⸗
caciter inducendi. Nam ſoluens vtiliter fecit nego⸗
cium eorum ergo tenentur tenere ratum quod fecit:
⁊ ei ſatiſfacere.c.ff.de neg.geſt.cum pecuniam.⁊.l.ſol
uendo.⁊.l.pomponius.in fi.⁊.l.ſe.rñſo.j.⁊ glo.Io.q̄
ponitur.xij.q.ij.monemus.⁊ incipit. ipſe ergo. in fi.
magis fauet Ray.§.j.Oſtien.Quid ſi neuter rapto
rum dñs erat : nec vnus magis animauit alium q̄ȝ
alius ipſum:ſed ſimul conuenerunt de faciendo tali
inſultu vel tali rapina committenda? Quilibet tene
tur in ſolidũ vt patet in concor.ſignatis.ſ̄.e.℣.Sed
nunquid ij qui ſequuntur ẽt ſi vnus ſolus non po⸗
tuiſſet hoc perfeciſſe vt probatur aperte.ff.ad.l.aqui.
Ita vulneratus.§.fin.ff. arbo.fur.ceſa.ſi plures.ff.de
fur.vulgaris.ff.ſiquis ex teſta.liber eſſe iuſ.fu.l.j.⁊ qd
legitur ⁊ no.xxiij.q.vlt.c.vlt.in gl. j. Aliqui tñ dicũt
q̄ȝ ſufficit ſi quilibet pro parte ſua ſatiſfaciat. Sȝ pri
mum non ſolum tutius immo verius eſt. Quid de
ijs qui non conſentiunt:tñ de preda ſciẽter ex dono,
vel ẽt ignoranter: ſed poſtea audiuerunt veritatem?
Quatenus habuerunt tenentur reſtituere.ff.ſi certũ
peta.ſi me ⁊ titium.ff.de condi.indebi.nam hoc no⸗
ta.extra de homi.ſicut dignum.§.eos inſuper . Niſi
forte hoc conſumpſiſſent anteq̄ȝ intelligerent verita
tem.C.de rei ven.certum eſt.ff.de vſur.qui ſcit.§. fin.
ad hoc.ff.de petitio.heredi.ſi a domino.§.fi. ⁊ duab⁹
l.ſeq.⁊ adde quod no.xij.q.ij.non liceat.in gl.hic ad
uerte. Sed quid de ijs qui inde comedunt ⁊ bibũt
⁊ induunt.Uidetur ꝙ vxor ⁊ familia qui nõ habẽt
aliunde vnde viuãt excuſentur : dummodo peccato
non conſentiant : ſed raptoreȝ ad reſtituendũ ⁊ cor⸗
rigendum inducant.c.xj.q.iij. qm̃ multos. extra de
ſen.ex.inter alia.⁊.c.ſi vere. Sed ⁊ predicatores ge⸗
rentes negotium ſpoliatorum .in hoc caſu propter

Diſſidet authoritas ab Raymũdo.

hoc excuſanť.de ſen.ex.cũ volũtate.j.rñſo.§.j.Et hoc dixit Ray.verum eſſe ſi ſpes ſit de correcctione:⁊ cũ moderamine tali vt per hoc non ſubtrahať facultas reſtituẽdi ſpoliatori in totum vel in magna parte.c. ij.q.vj.anteriorum.§.illud. Potius teneo qđ ſcripſi. ſupra.§. feminarum. ꝟ.xciiij.in.c.xlvj. Quid ergo faciet vxor vel filij.vel familia ſi nulla ſit ſpes correctionis:ſupple maxime.vide.xxxj.di.c.oino.xxj. nota.Dixit Ray.ꝙ ſi ſunt aliqua ſeparata de iuſto viuãt de illis.ſi non ſunt: querãt victũ ab amicis ſuis vel cõſanguineis vel alijs ꝑſonis honeſtis. vel q̃rãt victum proprijs manibus.xcj.di.clericus.de con.di. v.nunq̃ʒ. Vel oſtiatim. Et nullo modo comedãt de rapina.xxviij.q.j.vxor. Sed qd ſi maritus crudelis non ꝑmittit ꝙ vxor ſua ⁊ filij de alio comedãt? Triplex eſt remediũ ſm Ray. Primum eſt:vt viuat de dote ſua:vel de ſponſalitio.Secundum eſt vt hec denuntiet talibus q̃ maritũ cõpeſcant vel ẽt epo.ij.q.j. peccauerit.xxij.q.v.hoc vr̃.Sʒ hec duo remedia inania ſunt.Tanta poteſt eſſe tyrannis mariti.extra qđ me.cã.c.j.de reſti.ſpo.literas. Tertiũ eſt ꝙ vbi aliud facere nõ poteſt: ex quo ita arctata eſt: poterit inde comedere:nec tenetur: q tpe neceſſitatis tante ẽt a futuro excuſaretur in totum.licet ſi periculum mortis non immineret:aliquod peccatum committeretur:⁊ ideo aliqua penitentia iniungetur.ſic intelige extra de fur.ſiquis per neceſſitatem.Nec.n.neceſſitas legem non habet.de cõ.di.v.diſcipulos.extra de reg. iuris.quod non eſt. Tutius tñ eſt ꝙ talis rem reſtituat ſi põt:vel eſtimet quantuʒ comedit:⁊ proponat ſoluere quuʒ poterit illi cui facta eſt rapina.extra de ſolutio.c.ij.ff.de ceſſi.bo.is qui.interim aliquaʒ penitentiam faciat ad cautelã.⁊ parcius ſumat q̃ʒ poteſt ad victũ neceſſarium de illa rapina. ad hec extra de homi.c.ij.v.diſtin. ad eius vero.xij.q.j. clericus. In oi aũt caſu reddat debitum viro ſuo niſi aliud ſubſit impedimentum.xxiij.q.v.ſi dicat.⁊.c.ſm.⁊.c.vna.

An liceat ꝑdá emere.

Quid de predam emẽtibus? Et quidẽ ſiquis emat ſcienter predam: vel credens probabiliter ꝙ preda ſit:tenef indiſtincte.nec liberaf vendendo,vel qualitercunq̃ʒ alienando,nec amiſſione,vel morte rei,vel alio aliquo caſu interueniente, quo minus teneatur reſtituere precium ſm qđ plus valuit q̃ʒ emerit: vel plus vendidit q̃ʒ emerit:vel tpe contractus valeret. ⁊ gcquid ex re habuit vel habere potuit: nullas expenſas deducendo. q talis contrectando rem alienam,furtum committtit:⁊ malam fidẽ habuit. etiã ſi per mille manus res illa furtiua ſcienter tranſiret: ⁊ fur ſp in mora eſt.ad hec.C.de fur.l.ij.ff.de fur.q iumenta.ff.de cõdi.fur.in re furtiua.ff.de peri. ⁊ cõmo. ſi vt certo.§.ſed interduʒ.C.de rei vẽ.circũ. Et qđ dictum eſt de primo raptore, idem intelligas de ſecundo,tertio,⁊ ẽt milleſimo:vt dixi. q ſi per plures manus ambulauerit idẽ iuris erit.ff. de mino. ſʒ vbi.ff. de peti.hered.ſed ⁊ ſi.§.ſumi aũt.Sinaũt ſcit ꝙ de iuſto bello eſt:oino excuſaf:quũ a vero dño emat.vt.ſ. ſepe dictum eſt.Si vero emens hoc neſciebat:probabiliter tñ hoc credebat: puta q oẽs vicini ſui vel maior pars ⁊ maxime ſapientes hoies ⁊ honeſti ita credebant ꝙ res illa eſſet vendentis:durante hac bona fide non tenetur:ſed tenetur ſi poſtea audierit veritatem.⁊ curet alias cautius negotiari C. de fur.l.ij. Et ſi iudice ſententiante reſtitutionem fecerit:põt agere contra venditorem:vt ipſum ſeruet indẽnem. xij. q. ij. vulterane. Si autem hoc faciat ad preceptum ſacerdotis in foro penitentiali: ⁊ in eodem foro inducenaus eſt venditor vt ipſum ſeruet indẽnem.ſed in foro ꝯtentioſo ipſum non poterit emptor ꝯuenire.ff.de euictio:ſi rem.de contrahẽ.emptio.c.ſi.Quia ſi ſciebat factuʒ empto: ſed ignorabat ius:vel ignorantia facti ductus craſſa ⁊ ſupina non probabili rẽ captam emerit:in iudicio aie ad reſtitutioneʒ tenef. ad hec ex̃ de cler.excõ.mi.aplice.Dicef aũt craſſa ⁊.ſ. ſupina ignorãtia: qñ cõiter alij vicini dicebant ⁊ credebãt ꝙ res eẽt de ꝑda ⁊ bello iniuſto.ff.de verb.ſig. late culpe: vl' qñ ecclia hoc ꝓhibebat:⁊ tales publice excõicabat:vñ non excuſaf emptor tali ignorantia ductus.xij.q.ij. qui ⁊ humanis. xvj. q.j.ſi cupis. de ordi.ab epo qui renũ.epa.c.j.§.ſi.⁊.c.ij.legitur ⁊ no. ex̃ qui matrimo.accu.poſ.c.vlti.Et ſi de hoc nihil cogitabat qñ emit:nec inqu ſiuit quantũ potuit:i culpa eſt ſicut.ſ.verſi. Sed hoc dicas nõ in caſu ſimili. Quid ſi emptor nõ poteſt commode reſtituere, niſi forte vẽdat quicqd habet? Dic ꝙ ad hoc tenetur de rigore iuris vt ſm ſuum poſſe totum reſtituat.xxiiij. q.vj.ſi res.extra de vſur.cum tu.ſm Oſti.Sed tu dic ꝙ ſi emit bona fide ⁊ probabili ignorantia:habẽda erit ratio ne egeat ipſe ⁊ vxor.q non eſt fraudãdus alimentis quotidianis.ff.quibus nõ com.bono poſ. g bonis.⁊ Inſtitu.de accu.§.vlti.⁊ no.ex̃ de ſol. c. ij. i gl.ſi.ad finẽ.etiã pro eo quod dixi.ſ. ꝟ. qd ergo de vxore.facit expreſſe quod legif ⁊ no xxxj.di. oino.⁊ in gl.c. Quid ſi raptor idem donator vel venditor ſatiſfecit plene de ꝑda data vel vendita. Dicas donatarium vel emptorem liberatum. Verum quicquid habet de lucro ⁊ percepit ante reſtitutionem factaʒ debet in vſus pauperuʒ erogare vbi fuit male fidei. c.xiiij.q.v.qui habetis.⁊.§.ſeq.ſm Oſti. Sed nunquid emptor ſatiſfaciens põt ſibi cõſulere per ceſſionem actionum ſibi faciendam contra venditorem ⁊ raptorẽ? Non.nec aliquo alio modo, niſi qñ emit ſibi de euictione expreſſe caueri fecerit.q obſtat propria turpitudo.ſ. emendo ſcienter ⁊ mala fide. C. de rei ven.ſi mancipium.x.q.ij.hoc ius.(alias eſt.§.ſub c.ea.n.)C.de euic.ſi fun.ideʒ ſentit Jo.vt no.xij.q.ij. monemus.in gl.q̃ incipit,ipſe ergo.in ſi. Quid ſiqs emat rem de preda ſciẽter:tñ hoc facit bona fide: nõ vt ipſam lucretur:ſed vt ipſam reſtituat dño recepto precio ⁊ intereſſe ſuo:quum alias dñs rei ipſam nullo modo recuperare poſſet.vel non ita de facili:⁊ qdem hic nou committit furtuʒ.ff.de fur.falſus.§.penul.Immo vtiliter gerit negotium.⁊ ideo totũ poterit recuperare precium ⁊ intereſſe ſuũ.ẽt ſi res ſine culpa ſua perimatur vel amittaf.vt eum gcquid percepit ex tali re vel occaſione ipſius totum cõpenſet vſq̃ʒ ad quantitatem concurrenteʒ.ſm Ray.c.ff. de neg.geſt.ſed an vlti.§.ij.extra de accuſa. cum dilecti. §.ſi.Sed licet in iudicio aie credatur ei de cõſcientia ſua:in iudicio tñ contentioſo non credef ei: niſi hoc publice proteſtaref.c.ff.de neg.nemi.cenſemus.C.de fur.l.ij.ff.de admi.tu.non exiſtimo.extra vt ec. bene. c.j.§.j.de elec.q ꝑꝑ.§. ſi. Quid ſi non poteſt reperiri dñs rei:vel neſcif vbi ſcit? Erogetur pauperibus de cõſilio dioceſani. Et hoc ẽt publice fiat premiſſo banno in eccleſia, ⁊ diligenti inquiſitione facta: vt oĩs ſuſpitio euitef.c.in proxi.ſ. induc.iuribus. ⁊ ex̃ de clam.deſpon.cuʒ inhibitio.⁊ qui matrimo. accu. poſ.cum in tua.adde quod no.extra de vſur. q fruſtra.in gl.ſed nunquid.ꝟ. Item qd. Et ſi hoc facto nõ inueniaf cuius ſit res:liberabif dãdo pauperibꝰ. vt.ſ.pro aia illius cuiꝰ res eſt.ex̃ de vſur.cũ tu.q in hoc vtiliter gerit negotium ſuum.c.xij.q.ij.quatuor.

Prede reſtitutio q̃uo facienda.

**Officialium meminit.**

circa fin. Quid de officialibus iudicis? Quicunqȝ officialis incitauerit iudicem ad iniuſte iudicanduȝ ex certa ſcientia vel contra conſciam: tenetur ſm qđ no. in ſimili materia. §. e. ℣. Sed nunqđ ij qui ſequũtur. Ideoqȝ ⁊ ſi iudex ſimplex ſm conſciam iudicet: deceptus tñ conſilio adſeſſoris bona fide electi: q: ſ. ab oibus iuſtus ⁊ perit⁹ credebaẜ: ⁊ ad ipſum cõiter tamq̃ȝ ad talẽ recurrebaẜ: excuſatus eſt iudex: ⁊ adſeſſor teneẜ. Sic intellige. ff. qđ quiſqȝ iuris. l. ij. Tenetur ẽt iudex vel adſeſſor ſi ſe ſentiat imperitũ: ⁊ ſe de iudicio intromittit. vt inſtit. de obliga. que quaſi ex maleſi. naſ. rñ. j. legiẜ ⁊ no. extra de ſen. ⁊ re iu. cũ eterni. in gl. q̃ȝuis. lib. vj. ij. q. vj hoc ẽt placuit. in gl. ſi iudex. Et idem in medico. necnon ⁊ qui talem ſciẽter eligit de culpa ipſius tenetur. extra de offi. archid. ea que. ⁊ adde que dixi. ṡ. §. nunc ad iudiciũ. ℣. vlt. xlij. c. ⁊. §. de offenſionibus. in. xxxviij c. de criminibus iudicum ⁊ adſeſſorum. Sed ⁊ ſi adſeſſor habet certuȝ ſalarium: ⁊ vltra extorquet: tenetur. extra de vi. ⁊ ho. cleri. cum ab oi. Alij autem inferiores officiales, puta nuntij ſiue miſſi infulati vel ſimiles etſi certũ ſalarium habeant: ⁊ aliquid per vim vel per immoderatam improbitatẽ extorquent iuxta morẽ patrie: puta denariũ vel obolum vel aliud certũ vile ⁊ modicum: non tenentur ad reſtitutionem. ſed pñt inde facere eleemoſynam. xiiij. q. v. non ſane. ſm Ray. Sed certe non probat ꝙ de ijs poſſit fieri eleemoſyna. immo notat factuȝ. quod ⁊ in vſurarijs verũ eſt. facili⁹ enim induceret vſurarius ad dandũ decem ſolidos pro deo: q̃ȝ reſtituendos duos ei a quo extorſit. reſtituant ergo qui conceſſerũt. legitur ⁊ no. xxiij. q. j. militare. vel petãt remiſſionẽ ab eo ſibi fieri. Quid de

**De aduocatis ℣ba fiunt.**

aduocatis? Et quidẽ teneẜ ad reſtitutionẽ ſi in culpa ſunt. In culpa aũt ſunt ſi nõ erant idonei ad aduocandum. puta q: religioſi in caſu non cõceſſo vel in ſacris conſtituti. extra de poſtu. c. j. ⁊ ij. Tñ in hoc caſu non credo ſi alias aduocatus diligenter ſuũ officium exequatur. ⁊ peritus ſit: nec in culpa amiſſionis cãe ſit: ꝙ debeat reſtituere illi a quo recepit: quũ ſua non intereſt. ſed alias eſt ei iniungendũ vt illud vel magnam partẽ expẽdat ad pias cãs: ⁊ ſubueniatur peccatori orõnibus ⁊ ſuffragijs eccleſie ⁊ illoruȝ qui eleemoſynaȝ recipiũt. c. xiiij. q. v. nõ ſane. ⁊. xij. q. ij. gloria epi. ⁊ c. aurũ. Si vero in culpa eſt q: recepit immoderatam quantitatẽ: tunc id qđ nimis recepit teneẜ reſtituere illi a quo extorſit. ſuper quo vide qđ no. Oſtien. in ſumma de poſtu. §. qs poſtulare. vbi dixit cum Azo. ⁊ ſeq. Potius credo dandum pauperibus. ⁊ eſt caſus. xiiij. q. v. non ſane. Si vero eſt in culpa q: per ignorantiam ſuam vel negligentiã clientul⁹ ſuus amiſit cauſam: tenetur reſtituere ſic extortuȝ: ⁊ damnum quod incurrit clientulus. c. ff. ad. l. aquiliã. idẽ iuris. extra de dolo. ⁊ q: ad aures. Sed ⁊ ſi per cauillationem ſuam abſtulit aduerſario bonam cãm: vel ipſum grauauit in aliquo. petendo dilationem ſuperfluam: vel allegando falſo contra conſcientiam: vel faciendo poſitionem duplicem vel cauilloſaȝ: vel per inſtructionem falſi teſtis: vel q: induxit clientulum ſuum ad veritatem negandaȝ: teneẜ in ſolidum quoad veri interſſe. inſtit. de obli. q̃ quaſi ex maleſi. naſ. rñ. j. ⁊ iunge quod no. ṡ. §. expeditis. ℣. ix. cũ tribus. ℣ſi. ſeq. in. c. xxxvj de peccatis aduocatoruȝ. Sed ⁊ pauperi teneẜ conſulere gratis. xj. q. iij. pauper qui ſine magno labore poteſt viuere. Nam ſicut gratis accepit: ſic ⁊ gratis debet dare. extra de magiſtris. Matth. x. c. ⁊ facit quod no. lxxxvij. di. §. j. Si autem petens conſilium diues ſit: poteſt recipere ſalariũ de conſilio: eſto ꝙ nõ laboret modo: q: laborauit alias expenſas fecit ſtudendo ⁊ addiſcendo. ad hoc. xj. q. iij. non licet. xiiij. q. v. non ſane. x. q. ij. precarie. Quid de teſtibus corruptis? Et quidem ſi per

**Teſtes.**

dictum ipſorum aliquod falſum, aliqua partiũ amiſerit cauſam ſuam: tenetur ad reſtitutionem faciẽdã ei qui dãnificatus eſt. c. xvij. q. iiij. ſiqs in atrio. ff. de col. generaliter. §. illud. j. q. j. iubemus. Si aũt recepit vltra expenſas aliquid pro vero teſtimonio ferẽdo: tenetur hoc pauperibus erogare. vt dictuȝ eſt. ṡ. proxi. de aduocatis. ℣ſi. quid eſt de aduocatis. in parua additione que incipit, potius. Et idem eſt in iudice ſicut no. Oſti. in ſumma de re iudi. ſub rubrica de re iudicata. §. que ſit pena. Nam ⁊ venalia teſtimonio ſicut ⁊ iudicia reprobantur. no. Oſti. in ſumma de teſti. §. quis poſſit eſſe teſtis. ℣. repellitur. q̃ȝuis teſtis ſuas moderatas expenſas recipere poſſit. iij. q. iij. ℣. venturis. de hoc vide quod no. in pre. c. nõ licet. ⁊ c. qui recte iudicat. ⁊ pre. c. nõ ſane. ⁊ ex̃ de vi. ⁊ ho cleri. cum ab oi. ⁊ dixi. ṡ. de peccatis teſtium. §. ad peccata. ℣. vlti. in. xxxix. c. Quid de accuſatoribus ⁊ de-

**Accuſatores.**

nuntiatoribus criminũ? Dic ꝙ ſi calũnioſe hoc fecerunt: teneẜ ad reſtitutionẽ dãni dati. vt no. Oſti. in ſumma de calum. §. qñ debet. ⁊. §. quali pena. ⁊ adde qđ no. ṡ. §. in quibus. in. ℣. vlt. in. c. xxxix. Sed ⁊ teneẜ penitentiam facere: ſi ex odio ad hoc procedãt. eſto ꝙ denũtiatio alias vera ⁊ legitima ſit. q: ex charitate talia debent procedere. xxiij. q. v. prodeſt. ij. q. v. nõ vos. ⁊. q. j. ſi peccauerit. v. q. j. c. j. vide qđ ſcripſi. ṡ. de peccatis accuſatorum. §. in quibus. ℣. xxv. in c. xl. Obligaẜ ẽt tales non ſolum ad reſtitutionẽ pecunie: ſed ẽt fame. vj. q. j. ex merito. ⁊ c. deteriores. cũ. c. ſeq. ⁊. §. pre. ſi falſo denũtient vel non probent.

Quod hoc modo debet fieri. Ubi ꝑ ſe vel alium dixit cantilenã: vel libellum famoſum legit ⁊ in alijs locis ſentiret aliũ dicto vel facto ſuo infamatũ: publice recognoſcat errorẽ ſuum: ⁊ dicat ꝙ mentitus fuit per os ſuum. ſm Ray. c. extra de pur. ca. inter ſollicitudines. §. ꝓcipias. Quod intelligas niſi ex tali recognitione publica magis infamaretur infamat⁹. ergo non dicat ego de tali facto infamaueram talem, ſpecificando crimen: ſed ſic dicat in genere, ego infamaueram talem de eo de quo inter vos eſt diffamatus. bene ſcitis qđ eſt. illud ſciatis ꝙ ego tamq̃ȝ malitioſus ⁊ maleuolus hoc inueni: ⁊ mendacium eſt quicquid dixi. non dicat falſum. ſed mendaciũ: q: contra mentẽ. xxij. q. ij. hoies cum. c. ſeq. dicebat proximum infamãdo. ij. q. j. ſi peccauerit. ⁊ tñ verum põt eſſe qđ dicebat. Sed qđ ſi de diuerſis ⁊ a diuerſis: ſi qlibet faciat ſicut proxime dictũ eſt. infamatus eſt: nã ibi neceſſe eſt ꝙ ſpecificetur. Hic dicerem ꝙ ad arbitriũ infamati, vel ſi grauiter arbitraretur ad arbitrium iudicis deberet ſe purgare. c. ex de iureiu. veniens. ⁊ c. quintauallis. ⁊ de arbi. c. ij. Sed ⁊ ab infamato tenetur veniam poſtulare. ad hec. xiiij. q. vj. ſi res. v. q. quidam. vj. q. j. deteriores. xxxvij. di. legant. adde hic qđ ſcripſi. j. in. c. lxxx. in §. aliud vitium peſtiferũ. ℣. ſed hic qro. Quid de condentibus leges iniquas? Et

**Legũ iniquaꝝ conditores.**

quidem ſi ſint contra. l. naturalem que in. l. ⁊ euãgelio. vj. diſt. §. his ita. continetur: ipſo iure non tenet. viij. diſt. que contra mores. xxxij. q. vij. flagitia. Idẽ eſt ſi laici talia ſtatuant in preiudiciuȝ eccleſie. ex de conſtit. que in eccleſiarum. ⁊ c. eccleſia. xcvj. di. bene. Et obligaẜ in ſolidum ſtatuarij, conſiliarij, ſcriptores, ⁊ iudicantes, ⁊ ea ſeruantes, ⁊ exequentes. extra

de ſen.ex.nouerit.c.graue.Idē eſt ſi fiat ꝯtra ius poſitiuū ad pauperes opprimēdos ⁊ iuſtitiā impediēdā.⁊ de talibus pōt intelligi qđ legitur ⁊ no. Eſa.x. Ve qui cōdunt leges iniquas: ⁊ ſcribentes iniuſtitiā ſcripſerunt vt opprimerēt in iudicio pauperes:⁊ vim facerēt cauſe humiliū ppli mei: vt eſſent vidue ꝑda eoꝝ:⁊ pupillos diriperent.Quid facietis in die viſitationis,mortis vel iudicij generalis.Hec eſt viſitatio peſſima peccatoꝝ.de qua Prouerb.xix.Qui non cognouerūt tp̄s viſitationis ſue Luce.xix. ⁊ calamitatis.Sopho.j.c.de longe venientis. Ad cuius fugietis auxiliū: ⁊ vbi derelinquetis gloriā veſtraʒ. ix.q.iij.alioꝝ.in fi.ne incuruemini in vinculo:⁊ cum interfectis cadatis.hucuſqʒ Eſa. Quid de furibus?

Fures. Planū eſt ꝙ non tenentur ad reſtitutionē faciēdaʒ ⁊ fures ⁊ ij qui opē vel conſiliū prebuerūt.ex̄ de fur. qui cū fure.§.ſed vt de hoc.qđ dic vt.ſ̄.dictum eſt de rapina.℣.quid ergo.cuʒ.x.℣.ſeq.Caute tñ reſtituat ſacerdos rē ſibi reſtitutaʒ in foro penitentiali:ne denudet ꝯfitentē.ex̄ de of.ord.ſi ſacerdos. Quid ſi aliquis recipit rē aliquā ad certū vſuʒ ſibi cōmodataʒ:

Mutui vel pignoris acceptores. ⁊ ipſe cōmodat alij: nūquid cōmittit furtū? Sic.q2 nec ad hoc faciendū ⁊ ſic non ad hunc vſum cōmodata erat.idē no. ex̄ de cōmo.c.j.gloſ.j. ⁊ ſpēs lucri ē ex alieno largiri.Idē no.xiiij.q.v.forte.⁊ ſibi acquirere beneficij debitorē. Et creditor cōmittit furtū ſi re ſibi obligata vtatur.ff.de fur.ſi pignore.rñ.j.⁊.§.j. In hoc autē caſu tenetur fur ad eſtimationē vſus:ēt re dño reſtituta.c.xiiij.q.vj.ſi res.ſm Ray.Quid ſi quis emat rē furtiuā etiā ignoranter: ⁊ eſt ſtatutum in terra ꝙ ſi quis talē rem emerit publice in mercato nō teneatur ipſam reſtituere: etiaʒ nec dño poſtea venienti:nihilominus euincetur ab eo res.C.de fur. l.ij.Nec obſtat ſtatutū: quū ſine peccato mortali nō poſſit teneri.xij.q.ij.vulterane. ⁊ patet in ijs q̄ no.ſ̄. ver.quid de condentibus.Sed etiaʒ in illo caſu vbi ſcʒ bona fide ⁊ vt eā vero dño reſtitueret, emit: expenſas bona fide factas circa eandē rem poterit exigere.c.ex̄ de reſtit.in integruʒ.c.j.de rebus eccle. non alie.ad noſtraʒ.ff.de acqui.re.do.bone fidei emptor. Itē ſi interim pereat res:nō tenetur. quia non eſt in mora.Item ſi interim alienauit:non tenetur.q2 nec deſijt dolo poſſidere nec precium ex re furtiua redactū eſt furtiuū.c.ff.de fur.qui vas.§.fi. vide qđ no.ex̄ de vſur.cū tu.in glo.ex hoc videtur.⁊ a contrario ſenſu.extra de aliena.mutan.iudi.cauſa facta.c.j. ⁊.ij. ⁊ ad hoc.ff.de petitio.here.ſi poſſeſſor.§.reſtituere. ⁊.l. ſi matre.⁊.l.vtrum.Si quid tamen habet inde de lucro: illud debet reddere dño poſtea venienti. c. ff. de

Nō furādum eleemoſyne faciende cauſa. conditio.indebiti. nam hoc natura. Sed nunquid licitum eſt furari furi vel raptori vel vſurario vt inde fiat eleemoſyna? Non. q2 non debent fieri mala vt eueniant queqʒ bona.Rom.iij.xxx.q.j.noſſe vbi de hoc.xxxij.q.iiij.ſic non ſunt.vbi de hoc.extra de vſur.ſuper eo.de talibus dicit.xiiij.q.v.forte. Augu. Huiuſmodi cogitatio diaboli calliditate ſuggeritur. nam ſi totum tribuat pauperibus quod abſtulit:addit potius peccatum q̄ʒ minuat. q2 aufert ſibi copiā reſtituendi.at ideʒ.j.q.j.non eſt putanda.Idē.Neqʒ enim ſi agris inique ac perperam inuaſis ita quiſqʒ vtatur:vt ex eorum fructibus largas eleemoſynas faciat:ideo rapinā iuſtificat.xiiij.q.v.c.neqʒ.ſm Ray. Quid ergo ſi ideo furatur vt domino reſtituat? Videtur excuſatus.c.ff.depoſiti.bona fides.nam ⁊ vtiliter gerit negotium furis. ergo cogitur hoc habere ratum.ff.de neg.geſt.ſed an vltro.§.j.ſm Ray. Hoc non admitto q2 predo reſtituēdus eſt. extra de reſti.ſpo.in literis.ff.de vi ⁊ vi arma.l.j.§.qui vi a me.⁊ facit quod no.Inno.e.ti.olim. Quid ſi inuenerit pe-

Rerum amiſſaruʒ inuētores cuniam vel aliam rem in via publica vel alibi? Dicas ꝙ debet facere preconizari: ⁊ in loci illius eccleſijs vbi res. inuenta eſt, ⁊ adiacentium denuntiari publice coram populo ꝙ talis res inuenta eſt:⁊ ſi reperiat dñm ei reddat. primo tamen dicat ei circunſtantias per quas certificetur vtrum vere ſit dñs is qui petit.alias forte multi non dñi peterent.ad hoc. ff.de furtis.falſis.§.qui alienum.⁊.§.ſequen.Si non inuenit dñm cum conſilio ⁊ authoritate eccleſie poteſt ipſam rem retinere ſi pauper eſt: ⁊ oret pro eo cuius eſt res.alias ſi diues.pauperibꝰ eroget:alioquin ſi non reſtitueret iuxta poſſe: fur eſſet.⁊ ſic intellige illud Auguſtini Hiero.⁊ Grego.xiiij.q.v.ſi quid inueniſti.cum.ij.c.ſeq. Quid ſi quis furatur chriſtianos

An captiuū a ſaracenis detētum furari liceat. captiuos a ſaracenis detentos? Nō tenetur. c.xxiij. q.ij.dñs:⁊.q.viij.vt prideʒ.Et hoc intelligas qñ nō eſt tp̄s treuge. Quid ergo ſi treuga ſit? Dic ꝙ tunc tenetur ſubtractam rem reſtituere: ⁊ eſtimationem hoīs vel alterius rei ſublate ⁊ omnis damni dati. c. xxiij.q.j.noli.Quod intelligit Ray.niſi forte ſaraceni compellerent captiuos idololatrare: vel legē chriſti dimittere.in quo caſu eriperetur captiuus in libertatem.c.liiij.diſt.nulla.⁊ tunc non tenetur ſurripiēs. quum exquo de peccato mortali vel ſubuerſione fidei agitur: magis ſit deo q̄ʒ hominibus obediendū. Actuum.iiij.⁊.v.c.xj.q.iij.iulianus.⁊.c.qui reſiſtit. Ego auteʒ dico ꝙ cū hodie vbilibet ſaraceni teneāt terras in quibus nomē chriſti colebatur: ſiue in egypto,ſiue in tota Aphrica, ſiue in Thebaida ⁊ Paleſtina ⁊ terra promiſſionis.optime facit.xciij.di.legimus.poſt col.℣.nec altera. ⁊ q2 nocere ſemꝑ parati ſunt.xxxiij.q.viij.diſpar.ſꝑ contra nos terrā noſtraʒ volendo recuperare:iniuſtum bellum agunt: ⁊ nos iuſtum. Unde ſeruos quos capiunt in iniuſto bello iniuſte detinent:⁊ ipſi iuſte fugiunt,⁊ qui eos furantur ſua furantur chriſtiani.per ea que no.per Inno. ⁊ Oſtien.ex̄ de voto.qđ ſuper his. ⁊ ſcripſi late poſt eos in prima parte iſtius operis.ſ̄.in.§.xxxvij.in.℣. Item ſm Inno.⁊ Oſti.in.c.xxxvij. Quid ſi chriſtianus captiuus furetur ſaraceno qui eum captiuū detinet? Si erat captus dum erat treuga quam frangebat:⁊ ſic erat in culpa.xxiij.q.j.noli. ⁊ non imminebat famis neceſſitas:tenetur ad reſtitutionē.Sin autem tp̄e belli captus fuerit:vel neceſſitas famis iminebat: quū talem teneatur ſaracenus paſcere ſm naturā di.j.in prin.non tenetur ad reſtitutioneʒ.ſm

vſurarij. Ray. Quid de vſurarijs? Certum eſt ꝙ ad reſtitutionem tenentur.extra de vſu.cum tu.c.tua.c.tuas.⁊ quaſi per totum.q̄ʒuis aliqñ de facto retineātur vſure:q2 non inuenitur iudex qui iuſtitiam inde faciat. ſic intellige.xiiij.q.iij.quid dicam.Sed quid ſi pena impoſita ſit,niſi pecunia mutuata infra certum tp̄s fuerit perſoluta? nunqd talis loco vſure ſuccedit? Diſtingue vtrum ſit iudicialis an conuētionalis.Si iudicialis ſit:puta iudex ꝑcepit debitori ꝙ niſi ſatiſfaceret infra menſem:talē penam incurreret:nō eſt vſura:quum impoſita ſit ad puniendam contumaciam debitoris.c.xxiij.di.quemq̄ʒ.in fi.ff.de re.iu.qui actione.Si vero eſt conuentionalis: ⁊ eſt appoſita bona fide:vt ſcilicet debitor metu pene ſatiſfaciat: adhuc non eſt vſura. dum tñ intentio recta fuerit in pre. c. quēq̄ʒ.⁊ extra de arbi.dilecti.vbi de hoc.⁊ no. ex̄ de vſur.conqueſtus.⁊.xiiij.q.iij.in ſumma.Ex duobus

tñ preſumit̃ ꝙ ſit vſura.ſ.ſi is qui ipſam appoſuit,cō
ſueuit vſuras exercere.c.ff.de actio.⁊ emp.⁊ vē.iulia
nus inter eum.§.papinianus.ff.de vſur.q ſemiſſes.
extra de pig.illo.in fi.Secundum eſt.ſi penam vel in
annos ſingulos vel menſes ſtipulet̃.in aut.vt null⁹
mutuans agricole.coll.iiij.poſita.C.de vſur.autez ad
hoc.Licet aūt in iudicio aīe cuilibet ſit credendū de
ſua conſcientia.j.q.vij.ſancimus.eſt tñ cautius exa-
minandū ⁊ inquirendū ꝑꝑ preſumptionum circun
ſtantias ſupradictas. Quid ſi paratus ſum emere
merces aliquas ꝑcio.c.librarꝫ in quibus lucraturus
eram ſm ſanam conſcientiā ⁊ ſpem firmā.x.lib.Ra
ro hoc cōtingit:ideo tutius eſt a tali contractu ⁊ mu
tuo abſtinere.ex̃ de vſur.in ciuitate.vbi de hoc vſqꝫ
ad menſem ipſis ad locū certuꝫ deportatis.⁊ tu ꝑꝑ
nimiā inſtantiam tuā impedis me ne emam:⁊ a me
hāc pecuniā mutuo recipis:⁊ promittis infra men-
ſeꝫ reddere.c.x.lib.nunqd eſt vſura? Non vr̃.qꝛ loco
ītereſſe ſuccedit.ſuper quo vide quod no.ex̃ de vſur.
conqueſtus.⁊.xiiij.q.iij.in ſumma.⁊.q.iiij.qm̄ mul-
ti. Quid de ciuitatibus vel collegijs dantibus pe-
cuniam ad vſurā:nunquid ſinguli ſunt vſurarij:⁊ te
nent̃ ad reſtitutionem? Non vr̃.qꝛ cā vniuerſitatis
non eſt ſingulorꝫ.xij.q.ij.qui manumittit̃.(alias eſt.
§.ſub.c.ep̄s.)Sed dicas cōtra.nā quoad delicta oēs
ij qui conſentiētes ſunt:puniunt̃.⁊ ſingulariter obli
gant̃.non tamēꝫ vniuerſitas q̄ aīaꝫ non habet.nec
tāēꝫ vniuerſi.ſed tamēꝫ ſinguli.c.extra de vſur.con-
queſtus.vij.q.j.ſicut vir.xxiiij.q.iij.ſi habes.ff.quod
me.cā.metum.§.animaduertendum.vide quod no.
extra de ſimo.dilectus filius.A.glo.ſicut.ſ.e.Quod
intelligas de ijs quibus in mente ſua hoc placet:⁊
ratum habent:⁊ conſentiūt:vel prohibere poſſent ⁊
non faciūt.extra de ſen.excō.quāte.Hoc ēt teneas ꝙ
a nullo fideli vel infideli debes vſuras exigere ⁊ ſi
exegeris:teneris reſtituere.ſm Ray.Quid ergo ſi
a Judeo vſuras exegeris?Soluendo ⁊ reddendo ei
liberaris.Conuenientius tñ eſt vt inde authoritate
eccleſie ſatiſfacias chriſtianis:a quibus forſitan idē
iudeus vſuras extorſit.c.eorū que legunt̃ ⁊ no.extra
de vſu.qꝛ fruſtra.vel quibus eſt alias obligatus.⁊ ſic
eris liberatus.ff.de neg.geſt.ſoluēdo.⁊.l.cū pecunia.
contra.xiiij.q.iiij.ab illo.vbi dicit Amb.Ab illo exi-
ge vſurā:cui nocere merito deſideras.Sed illa litera
legit̃ negatiue.ſm gl.qꝛ ſicut nulli debes nocere:ſic
a nullo debes petere vſuras.Nullo modo talē intel
lectum patitur illud c.quum dicat̃ ibi.Cui iure inſe
runt̃ arma:huic legitime auferuntur vſure.quē bel-
lo vincere non potes:ab hoc vſurā exige.quē non ſit
crimen occidere.ſine ferro dimicat:qui vſuras flagi-
tat.Sine gladio ſe de hoſte vlciſcitur:q fuerit vſura-
rius exactor inimici.Ergo vbi ius eſt belli:ibi ius
vſure.Nec vſura maior eſt q̄ꝫ rapina:qꝛ ⁊ rapina dr̃.
xij.q.iij.ſiquis.Immo rapina amplius punit̃:qꝛ in
quadruplū.xij.q.ij.cum deuotiſſimam.Sed quod
aufert̃ ab hoſte in iuſto bello,non dr̃ rapina:ſed lici-
tū.xxiij.q.v.dicat.Ergo proprie dr̃ vſura,q̄ capit̃ ab
hoſte cui iuſte bellū indicit̃.ſed quid ſit licitum per
iſtud.c.ab illo.Et in hanc opinionē potius declinat
gl.q̄ꝫ in aliam,⁊ Guido magiſter meus,⁊ ego cū eo.
vt ſaluet̃ iſtud.c.Ambro.Et ita erit iſte caſus ſpālis,
vbi licite recipitur vſura:cum alijs que no.xiiij.q.iij.
in ſumma.⁊ extra de vſur.cōqueſtus.facit ad iſtū in
tellectū quod legit̃ ⁊ no.xxiij.q.vj.iā vero.⁊.q.iiij.de
bet hō.Sed pone ꝙ vſurarius multa lucrat⁹ eſt cuꝫ
vſuris:nūc rediens ad cor penitet:nunquid ēt tenet̃
reſtituere lucrū quod fecit cū pecunia vſuraria? Ita
vr̃.qꝛ que ex radice infecta procedūt:corrupta ſunt.
xiiij.q.v.neqꝫ.xvj.q.iij.ſi ſacerdotes.in fi.⁊ faciunt q̄
le.⁊ no.extra de vſur.cū tu.§.fi.⁊ difficile eſt vt bono
peragant̃ exitu ⁊c.j.q.j.principatus.extra de accuſa.
qualiter.j.Ambroſius.Siquis vſurā accipit:rapinā
facit:vita non viuit.xiiij.q.iiij.ſiqs.Et Hierony.Vſu
ras q̄rere,vel fraudare,aut rapere,nihil intereſt.Sꝫ
in rapina ⁊ furto ad hec vr̃ teneri.extra de reſti.ſpo.
granis.ergo ⁊ ī vſura.Solutio.Qui nimis emūgit:
ſanguinem elicit.Prouer.xxx.iiij.diſt.deniqꝫ.Dicē
dū eſt ꝙ non tenet̃ niſi ad reſtitutionē eorꝫ q̄ a debi-
tore extorſit:vel occaſione ſortis recepit:pacto vel in
tentione corrupta ꝑcedente.extra de vſur.cōſuluit,⁊
ſorte ēt expenſas moderatas ⁊ operas ſuas deduce
re ꝑt.vt in his mitius agatur cum vſurario q̄ꝫ cū ra
ptore.Eſt tñ tutum conſiliū ꝙ poſt reſtitutionē vſu
re factam de alijs de qbus tenet̃ ſorte:ꝑꝑ ꝑmiſſa pe-
tat̃ venia ad cautelā.ſm Ray.Alij ſtant indiſtincte
primo dicto.Dicas ſm Oſti.mediam viā tenendā.
ꝙ tenent̃ ad reſtituendas expenſas ⁊ intereſſe debi-
toris.in quo quidē lucrū ⁊ damnū ſuū computādū
eſt,ſicut ſatis expreſſe legit̃.ff.de eo quod certo loco.
l.iij.§.pen.⁊ fi.⁊.l.ſeq.Nec.n.video quare interpre-
tatio Ray.ſit pro vſurario facienda.Sed nec video
quare debitor vltra intereſſe ſuum poſſit petere totū
lucrum.Hoc.n.eſſet ſuum repetere cum vſuris.qꝛ qc
quid ſorti accedit:vſura eſt.Matth.xxv.⁊ Luc.xix.
xiiij.q.iij.pleriqꝫ.Et qꝛ quod lucratus eſt fenerator
de vſura,ſiue denarios ſiue aliud,nō ē vſura.vt dr̃ in
pecunia habita de re furtiua.vt no.ſ.e.℣.ſed ēt nul
lo.Sꝫ nūquid vxor ⁊ familia vſurarij tenent̃ ad re-
ſtitutionem? Dic ſicut no.in rapina.ſ.e.℣.qd ergo
faciet vxor.⁊ ſeq.⁊ dixi.ſ.vbi tractaui de peccatis
mulierū.§.feminarū.℣.xciiij.in.c.xlvj. Quid de lu
ſorib⁹ ſiue aleatoribus? Et quidē ď talibus ſi clerici
ſunt:magna vindicta ſumi debet.Unde in canoni-
bus apoſtolorum.Epiſcopus aut presbyter aut dia-
conus alee aut ebrietati deſeruiens,aut deſinat:aut
certe deponatur.(alias damnetur.) Subdiaconus
autem,lector,aut cantor,ſimilia faciens:aut deſinat:
aut communione priuetur.Similiter etiam ⁊ laic⁹.
xxxv.di.ep̄s.Hodie vero idem videtur in ſubdiaco-
no.c.extra de ſeruis non or.miramur.Ex hoc autez
quod dicitur in dicto canone,deſeruiens:notari ꝑt
aſſuetudo ⁊ frequentia nimia.Sic ergo ſi hoc nō du
cit in conſuetudinem.non puniet̃.ſm Ray.Et hoc
innuit gl.pre.c.epiſcop⁹.que incipit.i.valde ſeruiēs.
Et quod ibi dicitur,deſinat:poteſt colligi ꝙ ⁊ ſi hoc
in conſuetudinem duxerit:⁊ admonitus deſtiterit:
penam vitabit in foro contentioſo:licet debeat age-
re penitentiam de peccato commiſſo.ſm Ray.Ex
illis autem verbis,damnetur,⁊ cōione priuetur:ha
bes ꝙ peccatum eſt mortale,nā pro leui crimine nō
imponerētur tales pene.ſꝫ Ray.xj.q.iij.nemo.Du
bitatio non eſt,ꝙ nedum ludus aſſiduus peccatum
mortale reputat̃:ſed q̄ ⁊ ab eo oriunt̃.xvij.peccata
q̄ ſcripſi.ſ.§.vlti.generaliter.⁊.℣.xvij.in.c.xxix.ſed
ēt ipſa contumacia que hanc penam exigit.vt pre.c.
nemo.⁊.c.nullus.Sed nunquid repeti ꝑt quod in
alea perditur? Generaliter dicunt quidam ꝙ non.
ſed eſt pauperibus erogandum.xiiij.q.v.non ſane.
quū.n.hinc ⁊ inde turpitudo verſetur:melior eſt cō
ditio poſſidentis.ff.de cōdi.ob tur.cāꝫ.l.iij.⁊.iiij.Sꝫ
hodie fere oēs doctores tenēt contra.per.l.ff.de alea.
l.fi.in fin.⁊.l.greca.alearum vſus.que vſqꝫ ad.l.an-

Aleatores

nos repetitione admittit. Ray. vero diſtinguit: vel aliquis ludens voluntarius ⁊ ex cupiditate: amiſerit: ⁊ talis non poteſt repetere: ⁊ ſi lucret᷑: ſaltem in iudicio anime: tenetur reſtituere: vel coactus: inuitus, vel attractus: ⁊ per nimiaꝫ importunitatē inductꝰ: ⁊ ſi talis amittat, pōt repetere: ⁊ ſi lucret᷑: non tenet᷑ reſtituere: debet tñ pauperibus erogare. Et idem dixi. de illo qui quum infirmus eſſet: cauſa recreationis modicū luſit: dum tñ alium inuitum non compulerit. c. ad hanc diſt. pꝛe. c. non ſane: extra de ſimo. dilictꝰ. R. ff. ſi. quadru. pau. fe. diſ. l. j. §. cum arietes. C. ad. l. Juliam de vi. pu. qm̄ multa. ff. ad. l. aqui. ſi ex plagis. §. tabernarius. Hoc. obſ. ſi dicat luſoꝛ ꝙ nō fecit iniuriam pꝛoximo qui voluntarius luſit. nam inuitus ⁊ nolens amiſit: ⁊ iſte ludus pꝛohibitus eſt per. l. ⁊ contra deuꝫ eſt: ergo illicite acquiſiuit: ⁊ ideo ex tali titulo etiam pꝛeſcribere nō poterit. c. ex̄ de pꝛeſcrip. c. ſi. Jniuſtus. n. titulus ⁊ illicitus pꝛo non titulo eſt habendus. ff. de petitio. here. nec nullaꝫ. C. de agri. cenſi. ⁊ co. quēadmodnm. li. xj. Sed ⁊ ſunt perſone quibus eſt reſtituendum indiſtincte quicquid ab eis in ludo lucratū eſt ſiue extoꝛtuꝫ eſt: puta furioſi, pꝛodigi, minoꝛes. xxv. annis ⁊ maxime pupilli. Jtem mente capti, ſurdi, muti, ceci, ⁊ moꝛbo perpetuo laboꝛantes: quibus tutoꝛes ⁊ curatoꝛes dandi ſunt: ⁊ ſic per ſe etiā pꝛopꝛia non libere adminiſtrāt. ff. de poſtula. l. j. in fine. ⁊ l. ij. inſti. de cura reſpon. j. ⁊ ſeq. Jdē de monachis ⁊ clauſtralibus. c. xij. q. j. nolo ⁊ c. non dicatis: extra de ſtatu. mona. cum ad monaſterinm. Jdeꝫ in vxoꝛe ludente res mariti: ⁊ in filio familias ludente res patenas. ⁊ in adminiſtratoꝛe eccleſie ludente res eccleſie: que pauperuꝫ ſunt. xvj. q. j. qm̄. Jn quibus caſibus tutoꝛi vel curatoꝛi, abbati: marito, patri: ⁊ eccleſie erit reſtitutio facienda: ſm̄ Ray. Quecunqꝫ ſit intentio ſtandum eſt ei qđ dixi. ſ. verſi. ſed hodie fere: quia ex equo ludus illicitus eſt ⁊ repꝛobatus: bono animo fieri non pōt. c. ff. de furtis: in furti actione: in ſi. extra de reg. iur. eſtote Si ergo dicat quis ꝙ hoc faciat bona intentione: vel cauſa recreationis: aut ludat ſine denarijs: ex quo ludit ad aleas: vel taxillos: aut accipiat vnum ludū de non repꝛobatis ſi velit facere ſponſionem, alioquin, in iudicio contentioſo ad minus: nullatenus ei credā: quin ex cupiditate hoc faciat: qꝛ pꝛo maioꝛi parte ſic fieri conſueuit. c. ff. de legi. nam ad ea. ⁊ extra de Deci. c. j. ⁊ de cenſi. ea que: ⁊ c. ex parte. De iſto ludo no. in pꝛe. c. ep̄s. ⁊ de vi. ⁊ hone. cleri. clerici. ij. ⁊ de exceſ. pꝛela. inter dilectos: ⁊ per Jnno. de immu. eccle. qꝛ pleriqꝫ. Et de peccatis que in eo cōmittunt᷑ dixi. ſ. vbi tractaui de peccatis clericoꝝ. §. vlti. verſi. xvij. in. c. xxix. Quid de negotiatoꝛibus? Hic nota ꝙ quedam ſunt negotia in ſe ⁊ ex nā ſua illicita: ſicut vſura, ſimonia, meretricium, ⁊ ſimilia: que ſine peccato moꝛtali exerceri non. pñt: ⁊ hoc non ſolum clericis: ſed ⁊ laicis ⁊ cunctis hominibus ſunt penitus interdicta: ⁊ oēs obligant᷑ ex quo ſunt doli capaces. xiiij. nec hoc quoqꝫ. j. q. j. reperiunt᷑. lxxxviij. diſt. foꝛnicari. ex̄ de delic. pu. c. j. de iureiu. ⁊ ſi chꝛs. §. quedā alia ſunt negotia que ex natura ſui non ſunt inhoneſta: ſed ex adiuncta cauſa: puta ex pſona: ex loco ex tpe, ex iniuſto exercitio: ⁊ fraudulenta intentione ⁊ deceptione: vt venditio: locatio, ⁊ ſimiles contractus: ⁊ quaſi contractus: vt tutela, cura negotioꝝ geſtoꝝ, ⁊ ſimiles: in quo membꝛo ⁊ omnia mechanica ſicut ſunt artes textoꝛie: ſutoꝛie, ⁊ ſimiles includūtur: hec ex perſona clerici inhoneſta ſunt. Quia nemo militans deo implicat ſe negotijs ſecularibus. ij. Timo. ij. xxj. q. iij. per totū. p̄s. lxx. Qm̄ non cognoui negotiationes: ſicut habet vna tranſlatio: alia habet literaturam: introibꝰ in potentias dñi. lxxxviij. diſt. qm̄: ſm̄ hoc intellige: extra ne cleri. vel mon. c. j. laicis aūt licita ſunt. lxxxvj. di. peruenit. lxxxviij. diſt. foꝛnicari. Sunt tñ caſus in quibus hec ſecularia, negotia etiā clericis ſunt conceſſa. Pꝛimus eſt in clerico habente iuriſdictionem eccleſiaſticā tempoꝛalem. xj. q. j. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. experientie. lxxxix. di. iudicatum: extra ne cleri. vel mona. ep̄s. lib. vj. Secundus vbi iudex ſecularis negligens eſt circa iuſtitiam reddendaꝫ inter ſubditos: talē. n. poteſt excōicare eccleſiaſticus iudex. xxiij. q. v. adminiſtratoꝛes: ex̄ de fo. compe. licet. ⁊ c. ex tenoꝛe: excepta ſanguinis vindicta: extra ne cleri. vel mo. ſententiaꝫ: qꝫ tñ in caſu poteſt per aliuꝫ exercere: vt pꝛe. c. ep̄s: de verbo. ſignifi. nouitius: cuꝫ ibi: no. Tertius qñ agit᷑ de tutela miſerabilium perſonarū: qꝫ etiam monachus tenet᷑ ſuſcipere. lxxxvj. di. ꝑuenit. lxxxvij. di. per totū. lxxxviij. di. c. j. ⁊ c. ep̄s gubernationem. Et licet laicus cogat᷑ recipere tutelam illius cui ab inteſtato ſuccedere debet. inſti. de legiti. patro. tute. in clerico ſecus eſt qui ſuccedit ab inteſtato: qui nec recipere cogit᷑: vt pꝛe. c. peruenit. Sed nunquid quod. ſ. dixi monachuꝫ cogendū recipere tutelam miſerabilium perſonarum: indiſtincte veruꝫ eſt. Non videt᷑: qꝛ nec ep̄s nec monachus debent tutelā gerere. in auten. de ſanc. epiſc. §. deo amabiles. coll. ix. ſed illi. l. derogatū eſt per canones ſupꝛadictos: hoc tñ adiecto ꝙ in monacho ē abbatis authoꝛitas requirenda. c. xvj. q. j. monachi Vel dic ꝙ teſtamentariaꝫ vel datiuā tutelam nullo modo poſſunt recipere: ⁊ ſic pōt intelligi. lxxxviij. di. c. ſi. xvj. q. j. gñaliter. xxj. q. iij. Cypꝛianus. Et qđ dictum eſt de monachis, idē dꝫ intelligi de canonicis regularibus ⁊ alijs religioſis. ca. extra de poſtulā. ex parte: ⁊ de ſen. excom. cum illoꝝ. §. j. ⁊ ij. ⁊ iij. Junge hoc qđ no. in pꝛe. c. peruenit. Quartus caſus eſt qñ clericus indiget nec hꝫ al's vñ viuat. c. pꝛe. c. peruenit: ibi auaritie cauſa ſuſcipiunt. xvj. diſt. clericus: de conſ. di. v. nunqꝫ: ⁊ ne clerici vel mo. c. j. in ſi. no. xiiij. q. ij. in ſumma. Ex loco vero hec inhoneſta dicunt᷑: qñ in lupanari vel alio vili voco hec exercentur. naꝫ in talibus latebꝛis ſolent committi adulteria: ⁊ nutriri heretice pꝛauitates: ad hec. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. penulti. ff. de arbi. ſicut dies. §. ſi arbiter. lxxxj. diſtin. in oībus. xxij. q. j. ſiquis ſacro. xxxv. q. vj. ab iſto. Nec obſ. qđ dicit Ambꝛo. ꝙ lupanaria non infamāt caſtitatem. xxxij. q. v. tolerabilius: qꝛ illud verū eſt de infamia iuris. Poꝛro ſemper remanet infamia: ꝯ quaſi. ij. q. iij. §. notandū. ⁊ iij. q. vij. §. poꝛro: peccati: ſeu ſuſp tio: que ſaltem ꝑꝑ alioꝝ ſcandala eſt vitanda: extra de no. ope. nunti. c. cum ex iniuncto. §. pen. Sed ⁊ rōne loci inhoneſta eſt negotiatio in eccleſia: vnde ⁊ dñs eiecit ementes ⁊ vendentes de tēplo. Mat. xxj. Marci. xj. Luce. xix. ⁊ Jo. ij. lxxxviij. di. eijciens xvj. q. vij. ⁊ hec. j. q. iij. ſaluatoꝛ. ⁊ c. ex multis. ⁊ c. emētes: extra de immu. eccle. c. j. ⁊ c. decet. li. vj. de celebꝛ. miſ. graui. in clemen. Ex tpe etiā dñr inhoneſta: pꝛeſertim iudicia: ſi exerceant᷑ in tenebꝛis. qđ dic vt legitur ⁊ no. de of. dele. conſuluit. Et tpe feriarū: extra de ferijs. c. ſi. Ex iniuſto aūt exercitio ſeu fraudulenta intentione inhoneſta dñr: qñ fraus in ipſis committit᷑: vel vltra iuſtum et licitū modum extoꝛquet᷑. vt ſcripſi. ſ. de peccatis mercatoꝝ: in. §. expeditis criminibus. in. c. xliij. Jtem qñ plus vendit᷑ tranſeun-

Quibus de cauſis liceat clerico negotia curare ſecularia.

tibus ꝙ̄ vicinis:ex̄ de emp. ⁊ ven.c.j.qñ quis mentit̄ ⁊ deierat vt carius vendat:vt ibi dixi. Quid ergo faciet ſacerdos de pelliparijs,ſutoribus,pictoribus,piſtoribus,cauponibus,mercatoribus,⁊ ſimilib us:qui vix vendunt.vj.nũmatas aliquarũ rerũ: quin ſexies mentiant̄,vel deierent: ⁊ multis alijs modis ibi offendunt:ſupra.c.xlij.§.expeditis.verſi. vj.non dico de ꝯſuetudine: ſed de longiſſima corruptela. Ad hoc dicendũ ꝙ quoties tale mendaciũ dicunt:mortaliter peccant.xxij.q.ij.primũ: ⁊ quoties per mendaciũ ſuuz proximũ decipiunt:vel carius ꝙ̄ debent vendunt:ad reſtitutionez tenent̄:vide quod no.Inno.ex̄ de immu.eccle.q2 pleriqz. Sin aũt ignoranter vel ex improuiſo,q2 lingua labilis eſt,vel etiã ſcienter,ſed intendunt ⁊ ſciunt ſibi prodeſſe illud:vt ſic ſe ſeruent indẽnes:⁊ proximis non obeſſe:q2 ſatis valet res preciũ quo dat̄,⁊ ſic non eſt deceptio in valore,nec in re q2 non vendit vnã pro alia:nec alio modo:tunc põt dici veniale:⁊ ſic põt intelligi pre.c. primũ:ſm Ray. Veruntñ ex quo aſſidue ⁊ de conſuetudine mentiunt̄:quicquid dicat Ray.ex equitate ⁊ benignitate: tñ de veritate mortale videt̄: ſicut ebrietas ſi eſt aſſidua:eſt mortale.xxv.diſtin.§.al's.⁊ hic locũ hʒ Aug.dictũ. Nullum peccatũ eſt adeo veniale qđ non fiat criminale dum placet.xxv.di.§.criminis. Verũ ſacerdos diſcretus dʒ tales in viã rectã inducere ⁊ dirigere quãtum põt:vt recto fine laborent:⁊ rectã intentionez habeant:⁊ ſine omni fraude officia ſua exerceant bona fide. Et ꝯſulerez talibꝰ ꝙ de licẽtia epi ſui ſi ſanctus eſt (quod hodie raro cõtingit) vel ꝯfeſſoris ſui querentis que dei ſunt:de licentia epi ſcirent quantũ poſſent lucrari in menſura bladi ⁊ vini ⁊ olei ⁊ ſimilibus:vel quantũ pro libra poſſent vltra ꝙ̄ emerent vendere in recũpenſatione laboris ⁊ alicuius lucri de quo viuerent:q2 aliaʒ artem non hñt de qua viuant:⁊ expenſarũ,⁊ ſi ſic venderent ſine mendacio:ipſos crederẽ eſſe in tuto quo ad peccatũ negotiationis.c.ex̄ de empt. ⁊ ven. c.j.⁊ de voto.c.j.⁊.c.magne.§.fi.x.q.j.regenda,⁊ ſic poſſet intelligi.lxxxviij.di.fornicari. Ji aũt qui hoc non faciunt,ſine periculo vix euadũt:⁊ ſic intelligit̄ quod dicit Leo. Difficile eſt inter ementis ⁊ vendentis cõmercium nõ interuenire peccatũ:de conſe.di.v.qualitas.⁊.c.ſeq. Sũt.n.quinqz ſm Ray.que vix abſqz peccato exercent̄. Negotiatio. Cura rei familiaris. Procuratio. Adminiſtratio. Militia:de peni.di.v. falſas.c.negotiũ.xxv.di.qualis.lxxxviij.di. eijciens. Adde ſextum ſm Oſti.qđ quaſi periculoſius eſt omnibus.ſ. Aduocatio. de quoꝝ peccatis plene dixi.s̄. de peccatis aduocatoꝝ.§.expeditis magiſtroꝝ:in.c. xxxvj. Sed ⁊ ſeptimũ non omittas.ſ. Epatus officiũ quo nihil miſerius,triſtius:dãnabilius:periculoſius eſt:ſi perfunctorie ſicut hodie cõiter,res agat̄.xl.diſt. ante oĩa:ſicut late.s̄.dixi de peccatis eorum.§.ſed vt ſciant epi:in.c.xx. licet hec duo mẽbra ſub procuratione ⁊ adminiſtratione in genere valeant cõprehẽdi. Et breuiter oĩa ꝑtinentia ad vitã actiuã perículoſiora ſunt ꝙ̄ ea que reſpiciunt vitã contemplatiuã: extra de renun.niſi cũ pridez.§ nec putes.⁊ de regula.l. licet. Quid de ijs qui faciunt balliſtas, arcus, lanceas,gladios,cultellos: toxicum ſiue venenum, ſotulares pictos:aurifrigium,taxillos ſiue decios,coronas de roſis:⁊ alia vana officia:de quoꝝ officioꝝ lucro viuunt vendendo ⁊ emendo? Jn talibus precipue eſt intentio conſideranda: nam ſi hec faciunt vt alius inde abutat̄:peccant mortaliter faciendo ⁊ vendendo:⁊ etiam peccata ex his ſequentia iudicãtur talibus imputanda.c.ij.q.j.notum.in fi.xj. q.iij. precipue. xv. q.vj.ca.j.ad fi.xxvij.q.ij. ſi tu abſtines. Si vero dicat his qui talia exercet, ꝙ habebat bonã intentionẽ:q2 credebat hoc alicui eſſe neceſſariũ, vel vtile:vel animuz habuit indifferentẽ:vel de hoc nihil cogitabat:diſtingue vtrum res eſſet talis que ad humanũ vſuz põt eſſe vtilis: ſicut arma in iuſto bello, cultellus ad ſcindendũ panẽ vel carnes,vel aurifrigia vel picture ad ornatũ eccl'ie.xij.q.ij.aurũ vel regũ:vel reginarũ vel magnatũ.c.op.xlj. di. non cogant̄:⁊.c.parſimoniam.ibi.infucatũ.i.precioſuz:ſm primam expoſitionem glo.qđ no.in ſumma.xxij.q. iiij. Et Cecilia auro tecta deſuper:⁊ veſtis Bartholomei purpurea erat vel quedã venena que ad ſanitatẽ corporis a medicis cõponunt̄:⁊ tunc non peccat ſaltẽ mortaliter hec faciendo: niſi ex accidenti.ſ. ex ꝑſona ⁊c.vt.s̄.dixi.ver.qđ de negotiatoribus:niſi forte conſcientia ei dictet ꝙ is cui vendit ad abutendum hoc querit.xxiij.q.v.de occidendis. v.q.v. nõ omnis. Quia ſi nullo vſui humano apta ſunt ſine peccato:vt aurifrigia:⁊ picture que fiunt ad vanam gloriam tm̃,⁊ venenum malũ ⁊ mortiferum: tunc peccant mortaliter talia exercendo,faciendo, tenendo,vendendo,vel alias alienando.c.l.que dicit ꝙ ſi quis libellũ famoſuz inueniat:non dʒ alijs oñdere: ſed deſtruere:al's peccat mortaliter.C. de famo.lib.l. vnica.v.q.j.per totũ:⁊ ad hoc optime facit.l. diſtinguens inter venenũ bonum ⁊ maluz:regulaʒ adijciens ꝙ flagitioſe rei.i.que nullo modo per adiectionez alterius rei ſiue materie põt eſſe vtilis vſui humano:nec emptio,nec mandatũ neqz ſocietas valet̄ põt:vt.ff.de contrahẽ.emp.que inde proueniunt tali poterunt imputari:⁊ ſic põt intelligi illud gñale. Qui occaſionẽ damni dat damnuz dediſſe vr̄:extra de re.iu.c.fi.facit optime qđ legit̄ ⁊ no.ex̄ de iude.ita quorundã ibi arma eis ⁊c.⁊ in glo.c.clericũ. Quid de facientibus eleemoſynã de alieno ſiue de illicitis acquiſitis? dic vt no.j.q.j.non eſt putanda:ex̄ de deci.ex tranſmiſſa.xiiij.q.v.in ſumma per to. Sed nunquid monachus vel alius religioſus põt facer̄ eleemoſynam? Videt̄ ꝙ non:q2 nec voluntatẽ nec proprium hʒ.xij.q.j.nolo:⁊.c.non dicatis.⁊ hoc verum eſt de puro clauſtrali:nullum officiũ:nullam adminiſtrationẽ habente:niſi hoc faceret de licentia abbatis,de rebus cõibus vel ſuis vſibus deputatis. ca. xvj.q.j.placuit.⁊.c.monachi.extra de poſtu.ex parte ⁊ de conſe.di.v.non oportet:vel niſi videat hoiez ad mortẽ eſurientẽ:tunc.n.hoc põt facer̄ de licẽtia ſummi Chriſti abbatis.lxxxvj.di.non ſatis.c.paſce:q2 in tali caſu ſunt oĩa communia.xlvij.diſt.ſicut:non obſtante contradictione abbatis inferioris.viij.di.que contra.xj.q.iij.qui reſiſtit. Si vero adminiſtrationẽ hʒ,tunc non ſoluz põt,ſed dʒ quicquid supereſt:pauperibus erogat̄.xij.q.j.q2 tua:in fi.⁊.c.aurum pre.ca. non ſatis.⁊.xlvij.di.ſicut.xvj.q.j.qm̃ quicquid. Sʒ quid ſi religioſus vadit ad ſtudium:vel in peregrinationem vadit de licentia abbatis ⁊ conuentus:vt hodie:extra ne cleri.vel mo.vt periculoſa.li.vj.nunquid facere põt eleemoſynã? Dicas ꝙ ſic.q2 eoipſo, ꝙ abbas licẽtiauit ipſum:vr̄ ei ꝯceſſiſſe ꝙ faciat oĩa bona que honeſti ſcholares ⁊ peregrini facere conſueuerunt.c.ff.de procura.ad rem mobilem ⁊.l.ad legatũ:de offi.dele.preterea.ff.de iureiu.l.ij.ff.de iudi.ſi longius: ita tñ moderare hoc faciat.ff.ad macedo. ſenatuſcon. Jtem ſi filius.§.qđ dicit̄: conformando

ſe illis

Hec citra peccatum vix exerceri queũt.

An eleemoſynaʒ poſſit monachus facere.

ſe illis inter quos viuit.xij.diſt.illa.xlj.diſt.c.j.ꝛ.iiij.ꝺ
hoc no.in pre.c.non dicatis:in glo.nunquid.ꝛ.ij.q.
vij.cũ paſtores:ꝛ de accuſa.ex parte. Quid de vxo-
re:nunquid ſine licentia viri põt facere eleemoſyná.
Videt ꝙ nõ q2 cum ſcandalo viri hoc facere non de
bet:ſicut expreſſum legit xxxiij.q.v.quod deo:vbi ꝺ
hoc:ꝛ quia nec votum poteſt emittere ſine conſenſu
viri.xxxiij.q.v.vna.ꝛ.c.manifeſtum.ꝛ.c.noluit.ꝛ q2
vxor pene eſt famula viri : ꝛ vir dñs ꝛ caput eius.j.
Corinth.xj.Ephe.v.xxxiij.q.v.hec imago.ꝛ.c.cum
caput.ꝛ.c.mulieré. Solutio. ſi hʒ res parafernales:
ideſt proprias preter doté põt ꝛ dʒ inde facere elee-
moſiná etiaʒ viro inuito.C.de pac.conuen. hac lege.
Sed ꝛ de quibuſdam rebus viri de pane vino ꝛ ſi-
milib⁹,que bono ꝛ approbato more ꝯſueuerunt ad
diſpenſationeʒ vxoris ptinere:põt moderate dare ꝑ
deo, informãs ſibi ꝯſcientiá ꝙ maritus debeat hoc
ratũ hẽre lʒ forte ore aliqñ ꝓhibuerit hoc marit⁹
Solent n.mariti ꝓhibere talia ad terroré vt ſic etſi:
nõ i toto,tñ téperẽt ſe a tãto. Põt ẽt ſibi informare
ꝯſciẽtiá ex qualitate pauperis:de quo credit ꝙ ſi ma
ritus eũ videret:ei porrigeret.c.inſti. de obli.q̃ quaſi
ex delicto naſc.§. placuit .Sed ꝛ de licentia viri hoc
põt ꝛ dʒ facere indiſtincte. In quo caſu caueat ne ſi
bi accidat ſicut Berte:cui hoc in partibus Francie
maritus ſuus qui mercator ꝛ diues erat ꝯceſſerat:ꝛ
ipſa moriens hec oĩa reliquit arbitrio viri ſui : quia
nihil voluit pro eius anima erogare:ſed poſtea ſuper
hoc requiſitus rñdit Berte fualamait quantũ qua
le ſempriſt.ſeſenait . Sinautem oĩbus modis credit
ꝙ marito diſpliceret ſi daret:nec põt ſuam conſcien
tiam informare ꝙ dare poſſit nullatenus det cum
ſcandalo mariti nec ꝯtra voluntaté ſuam de bonis
ejus:q2 tunc furtum eſſet:intellige pre.c.qꝺ deo pari
ꝛ hoc eſt verum niſi pauperem videret fame moriẽ
tem.quia tunc dare poſſet eleemoſynam de licentia
ſummi ſponſi:ſicut.ſ.in ver.ſed nunquid monach⁹.
Nota in monacho.Et nota ꝙ ſicut de rebus mari-
ti non poſſunt dare eleemoſynam:ſic nec de rebus
dotalibus,quarũ dñs eſt maritus conſtante matri-
monio.C.de rei ven.dote. C. de iure do.in rebus. ex-
tra de dona. pp nup.per veſtras:ꝛ de vſuris:ſalubri
ter. Nec de aliis que lucrat de bonis mariti.q2 que
hʒ mulier,preſumuntur eſſe de bonis mariti:no. ex̃
de integ.reſt.conſtitutus:in glo.ſ.pater:ꝛ de do.poſt.
diuor.c.ij.in glo.hoc intelligit. Si aũt non de bonis
mariti aliqua lucraret:de illis põt eleemoſynam fa-
cere:ſicut de proprijs ꝛ parafernalibus dictum eſt.c.
extra de deci.ex tranſmiſſa. Item caueant vxores a
mendacio:ne.ſ.quum dederint eleemoſynam, men-
tiantur ſe non dediſſe:forte pp metum virorum:nec
in tpalem eterna q̃ʒ meruerant retributio cõmutet:
ſicut legit obſtetricibus. Exo.j.xxij.q ij. ſi quilibet.
Quid de filiofamilias. Dicas ꝙ ſic de caſtrenſi: q2
aduocatus vel procurator ꝛ quaſi caſtrenſi:qꝺ ac-
quirit in caſtris:q2 miles de peculio põt facere elee-
moſynam,nam quantũ ad illud paterfamilias cen-
ſetur.ff.ad macedo.l.j.§.fi.ꝛ.l.ij. C.de inof. teſt.l.fi.de
aduentitio aũt qꝺ prouenit ab extraneo : vel profe-
ctitio qꝺ prouenit a patre vt inde lucretur : quãuis
primum ſuum ſit quoad proprietatem : ſecundum
quoad ſpem ſucceſſionis:ꝛ ſic intellige qꝺ quodam
modo dñs reruʒ paternarum etiam viuente patre
intelligit:inſti. de heredum quali. ꝛ diffe.§. ſed ſui
non poteſt nec dʒ facere eleemoſinam:ſicut proxime
ſupra dictũ eſt in vxore ꝛ in monacho:ꝛ in his caſi-

Liceat ne filiofamilias eleemoſynaz dare.

bus in quibus poteſt al's donare:qui ſunt quatuor.
Nam iuſta rõne motus cauſa mortis donare poteſt.
Iteʒ ſi habet peculium caſtrenſe:vt dixi : vel quaſi.
Item ſi habet liberam adminiſtrationẽ peculij pro
fectitij:ꝛ hoc ipſum ſpãliter ei ꝯceſſum ſit. Item vbi
eſt filius comitis vel marchionis vel ſenatoris. al's
non:quantumqʒ magnus ſit ꝛ diſcretus.ff. de dona.
filiuſfamilias.reſpon.j.ꝛ.§.j.ij.ꝛ.iij. Et ſi voueat fa-
cere eleemoſynam de peculio profectitio : ꝯſiderata
qualitate perſone patris ꝛ filij ꝛ eleemoſyne quan-
titate:põt reddere eleemoſynam:niſi pater expreſſe
contradicat. Idem intelligas in vxore ꝛ mercena-
rio porrigenti modicaʒ eleemoſynã indigenti. c ad
hoc expreſſum.ff.de dona.filiuſfamilias.§.j.ꝛ.ij.ff de
lega.iij.ſi filie.lxxxj.diſt.paſce. Nec eſt conſuetudo ẽt
nam improbanda.c.ex̃ de dona.ceterum:ꝛ de teſta.
relatum.ij.§.j. Quid de ijs qui excõicati tpe excõ-
municationis acquiſierunt negotiando vel ex do-
no accipiendo? Item de iis qui al's illicite beneficia
eccleſiaſtica:vel caſtra : vel alia ſunt adepti, ꝛ inde
multa perceperunt? Et quideʒ tenet totum reſtitue
re:ſi animas ſuas velint ſaluare:vt probat ex̃ de eta.
ꝛ quali.cum bone:extra de cle. excõ.mi. poſtulaſtis:
de elec.per inquiſitionem:de preben.dilecto.in fi.de
his que fi.a pre.continebat.de iure pa.cum dilectus
in fi.de ſimo. Mattheus,de ap.paſtoralis.§.fi. Sed
nunquid excõicatus obligat ſibi aliquem ꝯtrahen-
do? Non vʒ.ad minus ciuiliter:q2 ſibi ſunt cum ef-
fectu oẽs actus legitimi interdicti:extra de ſen.excõ.
ſolet a nonnullis.§.fi.c.de teſti.licet ex quadaʒ.j.rñ.
de exceſ.prela.inter dilectos.§.j.in.fi. Et omne priui
legium legis ꝛ beneficium:in aut.de priuil.do.here.
ti.nulli:non preſtan.§.pen.coll. viij. Nec heres põt
inſtitui:in aut.vt cum de appe.cogno.§ gñaleʒ:ꝛ ſe.
coll.viij. Sed ꝛ omnes contractus. Vñ ꝛ alienatio
ab eo facta irrita eſt:extra de do. ꝛ contu. veritatis:
ad fi. Sed ꝛ oĩs ſibi participatio interdicta:extra de
excep.exceptionem.ꝛ.c.pia.lib.vj. Se tñ alij obliga-
re põt. Conditionem igit ſuam deteriorem poteſt fa
cere:non meliorem.c.de arbi.cum dilectus:de iudic
intelleximus: niſi forte defendendo ſe in iudicio: ex̃
de excep.cum inter prioreʒ. Eſt igit n ĩ excõicati cõ
traria nẽ pupilli:q2 pupillus ſine authoritate ꝑto-
ris põt ſibi aliũ obligare:licet ipſe non obligetur.q2
ſine authoritate tutoris licet ei conditionem ſuam
facere meliorem,ſed non deteriorem:vt inſti. de au-
th.tu.rñ.j. Quid ergo ſi ex contractu inito cuʒ excõ
municato tpe excõicationis debeo ſibi. cap. libras.
Dic de hoc vt no.xv.q.vj.nos. Tenet ibi Io. ꝙ ſo-
lutio facienda eſt excõicato:ſed additio Bar.contra
ſed Inno. ꝛ ego cum eo tenemus cum Io. de do.ꝛ
cõtu.veritatis.in fi.ꝛ faciunt pro hoc que no. in ad-
ditione ſeq.que incipit ſʒ Oſti.in ſumma de ſen.ex.
com.ꝛ que ſit pena. ℣. Sed quid ſi dum aliqs eſſet
obligatus ſm Oſti. qui ita no. in ſua ſumma de pe.
ꝛ re.§.quibus ꝛ qualiter.quaſi ad fi. ℣. Quid de ijs
qui excõicati . Quod dicit de excõicatis non teneo.
Innno contra.q2 quod faciunt excõicati extra iudi-
cium ꝛ in tpalibus,tenet.extra de ſen.excom.ſolet.§.
fi lib.vj.ꝛ hec eſt ſententia Inno extra de conſue,cũ
dilectus.in gl.ſuſpenſus. ℣. Item dicunt.ꝛ de procu
ra.conſulti.gl.j.in fi.vbi tenet ꝙ excõicatus contra-
ctus peragere poteſt.ꝛ de do.ꝛ cõtu. veritatis. in gl.
excõ catus.ꝛ de excep.pia.li.vj.gl.in iudicio. vbi te-
net ꝙ emptiones ꝛ contractus ꝛ hmõi valent facta
per excõicatuʒ:ẽt ſi publice vel ſolẽniter ſit excõica-

Excõicati.

tus:⁊ facit qđ etiam ipſe no.e.t.exceptionem.⁊.c.venerabilis:⁊ de ſen.excō.ſi vere: in glo.hic colligitur. Pro hoc etiam facit qꝛ ſm Inno.excōicatus teſtari pōt:vt ipſe no.in pre.c.veritatis:⁊ de ſen.excō.cuz voluntate:in glo.optime facit per Inno.de here.excōicamus.§.credentes.ibi.ex tuuc.⁊ ibi.vt nec teſtādi liberam habeant facultatem:ergo ante annuz teſtari pōt:⁊ tñ eſt ibi excōicatus:no.Oſtien.contra in pre.c.pia.⁊ Bar.de vſur.quāquaz.li.vj:no. etiam de hoc per Archid.pre.c.pia. ⁊ per Ioan. an. extra de ſen.excō.decernimus.lib.vj. Uide ēt hoc qđ no.xv.q.vj.nos ſanctorum:in glo.ſed quid.

Que forma ſeruanda eſt in reſtitutione illicite ablatorum ſi per remiſſionem ſibi factum,eſt debitor plenarie liberatus. Cap.47.

SEd que forma ſeruāda eſt in reſtitutione illicite acqſitoꝝ? Hec, vt ſemper primo ſatiſfaciat ſpoliatis:vel damnū paſſis:vel eoꝝ heredibus regulariter ſi inueniri poſſunt.iij.q.j.redintegranda: ex̄ de reſtitu.ſpo.per totum.de vſur. cuz tu.de homi.ſicut dignum.Et intelligas ſatiſfactum ex quo ex corde remiſerunt:qualitercunqꝫ ſatiſfactum fuerit:etiā ſi donauit is cui erat reſtitutio facienda: licet aliqui contradicant duz tñ ſit perſona que donare poſſit.que donatio ex quo perfecta eſt poſtea ex penitentia non reuocatᷣ:ex̄ de dona.c.vlt.legitᷣ ⁊ no. Dicunt tñ theologi quidam ꝙ ſi fenerator partem pecunie fenoris reſtituat ei a quo habuit:vel heredi ſuo:⁊ de voluntate eiuſdem partem retineat:ꝙ non eſt liberatꝰ niſi totū offerat. Sed tu dic ꝙ ſi ex pacto ſit liberatus non eſt.c.ex̄ de ſimo.veniens.Si vero aūt vſurarius vel raptor partez liberaliter ⁊ ſine pacto ſoluat ⁊ offerat:⁊ de alia parte miām petat : ⁊ debitor liberaliter dimittat:liberatus eſt creditor: nec tenetur vlterius ad reſtitutionem: ſicut nec teneretᷣ ſi gratis recepiſſet gratis oblatū:extra de ſimo.dilectus filius.A.in ſi.⁊.c.tua nos duxit.xviij.diſt.de eulogijs:ſm Gof Hic tñ bonus iudex ex certis cōiecturis motum ſui animi informabit. Nam ſi debitor eſt pauper ⁊ inops,⁊ vſurarius diues ⁊ potens: vel raptor non preſumo ꝙ debitor ipſum vſurariuz ex corde liberet:ſed hoc facit qꝛ vltra recuperare nō pōt:⁊ vt illud tantillum qđ offert, recuperet: ⁊ non ammittat. Si vero debitor ſit diues ⁊ potens:qui conſueuit mimis ⁊ ioculatoribus tantundē de ſuo vel plus frequenter donare:preſumi pōt ꝙ ex corde hoc faciat. Item ſi aliqua honeſta perſona puta epſ vel ſacerdos hoc tractet, ⁊ dicat debitori, Tantum faciā tibi reddi ſi ex corde aliud dimittis:nō decipias me qꝛ mediator ſum:nec creditorez cuius anime ſalutem quero:⁊ debitor:rñdeat ſe ex toto corde liberare creditorem:quare non dicā ipſum liberatum non video. Nec.n.curo qualitercunqꝫ ſatiſfactum ſit dūmodo ſit ſatiſfactum.ff. de pigno.actio.ſi rem alienā §.oīs.ff.de verb.ſign.ſatiſdationis. ff.qui ſatiſda.co.l.j.ff.de iureiur.non erit.rñ.j.⁊.l.remittit.⁊.c.ex̄ de re iudi.qđ ad ꝯſultationem: de iureiu.c.ſi.c.veniens.c.quintauallis:de tranſac.c.ſi.C.ſiquis aliquem teſta.prohibu.l.ſi.de pe.⁊ re.deus qui.⁊.c.oīs.de iniurijs.in noſtra:in ſi. Siqui moueantᷣ in contrarium : hoc faciet odium vſurarum. Quid.n.ſiquis ex alia cauſa alij iniurietᷣ? ⁊ quidez hoc admittit quilibet theologus:ꝙ concordia poſſit tractari,⁊ pars eius quod debetᷣ ex pacto remitti.al's titulus de tranſactionibꝰ eſſet inutilis:⁊ quare non idem in vſura ⁊ rapina? certe qui nimis emungit,elicit ſanguinē. Prouerb.xxx.iiij.di.deniqꝫ.⁊ de renun.niſi cum pridez.§.propter malitiam:in ſi. Nec hoc ſcribo in fauorez vſurarioꝝ:qꝛ nec eis adſtrictus ſum,ſed nolo a veritate rationabili recedere:vt quibuſdam theologis fauea ⁊ in deſperantiam inducam hoīes,ac parem laqueū animabꝰ:ad hec.xxvij.q.j.de viduis. ij. Dicendum eſt ergo ⁊ tenendum ꝙ precibus poſſit vel iuſſu iudicis ſine pactione partium remiſſio fieri.⁊ ſic dicaz talem rem raptorē vel vſurarium abſolutuz vt.ff.de his qui no.inſa.furti.§.pactus:⁊ ſe.⁊ extra de prebē.niſi eſſent.§.qꝛ igitᷣ hec ordinatio: ſm Oſtien. q ita no.in ſumma de vſur.§.que pena.verſi.quid ſi fenerator:cum ſeq.verſi. Hanc etiaz ſententiaz tenet Io.an.extra de reg.iur.peccatum.in glo.qđ dicit. lib.vj.per.l.ff.quibus mo.pig.vel hypo.ſoluitᷣ.l. Item liberatᷣ.in prin.ff.de accuſa.ſi rem.§.Qui ſatiſfactuz.Archidiaconus vero dñs meus ⁊ Dinus ibidem tenent ꝙ ſi res erat reſtititutioni parata:⁊ tunc ſiet remiſſio:perinde habetᷣ ac ſi res reſtituta eſſet,⁊ valet remiſſio.⁊ ac ſi reſtituta eſſet:liberatus eſt ille cui remiſſio facta eſt.c.ff.de dona.inter viruz ⁊ vxo.l.iij.§.Sz ſi debitorē:⁊.§.vl.⁊.ff.de iure do.l.iur ab eo.⁊.ff.ſi certū pe.l.ſingularia:circa ſi.⁊.ff.de ſolutio.l.pecuniam.⁊.ff.de rei vendi.ſi res:al's ſi non eſſet res reſtitutioni parata:non vr̄ valere remiſſio:nec ſpoliatus vel ille cui facienda eſt reſtitutio eſt in integrum reſtitutus:qꝛ reſtituere eſt rem in primo ſtatu reponere.ff.de vſur.l.videamus.§.in fauiana.⁊. ff. ne quid in loco publico.l.ij.§.vt reſtituas in quid.⁊.ff.de verbo.ſig.cuz pretor.⁊.l.plus eſt in reſtitutione.⁊.l.reſtituere:quia aliud eſt reſtituere,⁊ aliud remittere:vt.l.pre. Pro prima parte op.faciunt.ff. de rei ven.l. iiij.§.ſoluiſſe.⁊.l.intra dies.Et qꝛ ſatiſfactum accipimꝰ per eundem modū quem creditor acceptauerit. ff.de pigno.actio.l.ſi rem.§.ſatiſfactum aūt:⁊ quibus mo.pig.vel hypo.l.j.§.item liberatᷣ:in prin. Et qđ no.p Bar.extra de vſu.qꝛ fruſtra.glo.ij. Iſta opinio benignior eſt:ſed dñi mei tutior:qꝛ raro remiſſio voluntaria ⁊ libera eſt:qꝛ nemo pecuniā ſuam de facili iactare preſumitᷣ.ff.de proba.cum de indebito.j. reſpō.extra de renun.ſuper hoc. Sunt aūt quidam caſus ſpecificati in iure:vbi remiſſio prohibita eſt : ⁊ tunc non valet:extra de reſcrip.ſtatutum.§. penul.in ſi.li.vj.de cenſi.exigit:ad ſi.li.vj. Sed quid vbi nullius intereſt.tñ al's aliquid illicite acquiſitum eſt:ita ꝙ ſine peccato retineri non pōt : ſicut de ijs in quibus contrahunt excōicati:ſm opinionem Oſtien.⁊.s.in §.prece.in ſi.⁊ in additione dixi:⁊ in officialibꝰ grauantibꝰ.⁊ de vbi alicuius intereſt:tñ neſcitur res gs vel vbi ſit heres eius:eſt totū pauperibus erogandū vt expreſſum eſt extra de vſur.cum tu.vel etiam ſibi ſi egeat per epm qui hz hoc facere relinquenduz.extra de Iudeis:cum: cum ſit. ⁊ debent poni talia in pias cauſas,⁊ maxime in alimoniam pauperuz:vel redemptionem captiuoꝝ.ca.extra de pig.ca.j.x.q.ij.hoc ius:⁊ precipue in villa:vel ſi villa neſcitur:in dioceſi vbi talia commiſſa : authoritate dioceſani. cap.lxxxviij.diſt.epſ gubernationez.x. q.j.regenda. ⁊.c.ſeq.xij.q.vij.quatuor.⁊.c.ſeq.vj.q.iij.placuit.iij.q.vj.c.j.extra de penis.c.ij.de ſucceſ.ab inteſta.ca.ſi.pre.c.cum ſit de rap.c.j.de teſta. Ioannes.⁊.c.tua.⁊.c.nos

quidem

quidem:⁊ in auten.de eccleſiaſti.titu.§.ſi aũt redem
ptione.coll.ix.C.cõia de ſucceſſ.in.l.frederici:que in-
cipit oẽs peregrinos.§.j.C.de epiſ.⁊ cler.nulli licen.
ff.ad municipia:qui ex victo. Sed ⁊ aliquoties red
dit pecunia illi:qui eam illicite dedit:vt ex̃ de ſimo.
veniens. Quid ſi is qui tenet reſtituere factus eſt
non ſoluendo. Poteſt diſtingui: vtrum nihil oĩno
poſſit reddere:vel poſſit aliquid:ſed non totũ:vel nõ
poteſt commode.ſ.abſqꝫ periculo ſuſtentationis ſue
necnon vxoris ⁊ familie. Rñdeo vbi nihil omnino
poteſt reddere,ſufficit ꝯtritio ⁊ confeſſio ⁊ propoſi-
tum qñ commode poterit.xiiij.q.vj.ſi res:ex̃ de ſolu
tio.Odardus. Quod verũ eſt ſi nota eſt paupertas:
extra de vſu.cum tu.§.penul. Talis.n.nec excõicari
debet:vt dicit.c.Odardus:nec alia pena mulctari:
vt dicit.c.cum tu.Sed qualiter intelligis ꝙ ſit nota
paupertas? Et quidem qñ cedit bonis. Ideoqꝫ tali
dꝫ ſacerdos cõſulere ſi de paupertate dubitat,ꝙ ce-
dat bonis.vt pre.c.Odardus.Sed nunquid ſufficit
hec ceſſio,ita ꝙ nulla ſit alia penitentia iniungẽda?
Non qꝛ nec ſolutio vel ſatiſfactio facta etiam plena
rie ſufficeret:vt no.ſ.e.§.proxi.verſi.Quid ſi raptor
Nam licet ceſſio ſeu ſolutio quo ad ſatiſfactionem
leſionis ſeu iniurie proximi ſufficiat: adhuc tñ non
eſt eccleſie ſatiſfactum nec deo ſicut al's dꝛ ex̃ de ſen.
excõ.cum deſideres.§.ſi.g. Iudex eccleſiaſticus ⁊
Chriſti vicarius. pro iniuria in leſione proxi. facta
deo qui precepit non furtum faciendum. Exo.xx.
Deuter.v.⁊ xxij.q.iiij.meretrices:in quo oĩs iniuſta
⁊ illicita alieni occupatio ſiue acquiſitio prohibetur
vt ibi.⁊.xiiij.q.v.penale:qui etiam dixit Matthei.
xxij.⁊.Mar.xij.Luce.x.Leuiti.xix.Diliges proxi-
mum tuum ſicut teipſum:de peni.diſt.ij.charitas.j.
pro tranſgreſſione diuini precepti predicti imponet
penitentiam ſalutarem:⁊ ſic eccleſie ſponſe Chriſti
cuius authoritate hoc ſit,⁊ ſponſo ſuo Chriſto ſimi
liter ſatiſfaciet.Et in hoc ſepe offendunt plurimi ſa-
cerdotes:qui credentes ſufficere ſatiſfactionẽ:nihil
aliud imponunt pro peccato commiſſo in contra-
ctione rei aliene,ſed ſimpliciter abſoluunt. In hoc
etiã ſepe delinquunt multi peccatores: qui credunt
ſibi ſufficere ꝙ ſatiſfaciunt:nec tranſgreſſionẽ quam
fecerunt:poſtea ꝯfitent.Sed certe ex quo quis ſemel
hoc peccatum cõmiſit:quantacunqꝫ penitentia du-
cat ⁊ non confiteat (hoc contẽnens intelligas)in-
nocens eſſe non deſinit: ſicut alias dicit.l.ff.de re-
dh.bi.ac.quis ſit fugitiuus.ff.de fur.qui ea mente.ff.
vi.bo.rap.non prodeſſe. Si uero non eſt ſoluendo
oĩno ſiue ſimplicieer:puta qꝛ põt in partem ſatiſface
re:ſed non põt cõmode:tunc ſacerdos dꝫ talem in-
ducere ad contritionem ⁊ veram penitentiam per-
agendã:hoc modo dicat ei. Fili quid vis eligere de
his duobus:vel reſtituere id quod potes: ⁊ penas
gehẽnas euadere:⁊ cum deo eternaliter gloriari:vel
non reſtituere:ſed retinere:⁊ in perpetuum cũ diabo
lo tormentis intolerabilibus cruciari? Si dicat ꝙ
eligit tormenta:inducat ad contritionẽ.ſi nullo mo
do põt induci apparet ꝙ ei non põt dari penitentia
ſalutifera:nec abſolutio fieri ſed ꝯſiliũ tñ:ex̃ de pen.
ꝙ quidã,Sinautẽ ex principio vel ex poſt facto per
inductionem diſcreti ſacerdotis eligit penitentiam,
⁊ conteritur de peccato:tunc dicat ei ſacerdos ꝙ e-
mendet ſtatim vel intra certum tp̃s quicquid põt
commode emendare:⁊ de reliquo petat veniam hu
militer ⁊ deuote:ſi põt ipſam inuenire.bene eſt ſi nõ
põt:tunc cum voluntate illius cui dꝫ ſatiſfieri paula

Quid ſi quis ſoluendo nõ ſit.

tim ſingulis annis vel menſibus vel alijs tẽporibꝰ
emendet qꝺ poterit:vel cõponat vel ꝯueniat amica
biliter cũ ipſo leſo vel ſpoliato: ⁊ de ſuis reditibus
moderate ita ꝙ vita ſibi remaneat quoſqꝫ plenarie
fuerit ſatiſfactum aſſignando,vel ſeruiat ei pro reſi-
duo vel parte eius:legit ⁊ no.extra de iude.c.j.gl.iij.
Quid ſi plures ſunt ⁊ alij volunt dilationem conce
dere vel in totũ remittere,alij nolunt? Tunc debet
ei ſacerdos conſulere ꝙ vadat ad iudicẽ contentio-
ſum: qui in iſta diſcrepatione ſtabit maioris partis
indicio.Et intelligit maior pars:primo reſpectu cu
muli debitorꝝ: non perſonarꝝ. Quod ſi oĩa equalia
ſint: erit humanior ſententia:ideſt eorꝝ qui in dila-
tione danda ꝯſentiunt preferenda.c.eorꝝ que legunt
⁊ no.extra de proba.ex literis:in glo.ſicut.j. In quo
quidem non diſtinguit inter hypothecarios ⁊ chi-
rographarios creditores,nec ex dilatione ad preſcri
ptionem tp̃alem aliquod preiudicium creditoribus
generatur.C.qui bo.ce.poſſ.l.ſi.Quod ſi nullam põt
inuenire miſericordiã.tunc abſqꝫ dilatione tenet ſa
tiſfacere:vel bonis cedere:qꝛ talis peccator ſemper
eſt in mora.ff.de conditio.fur.in re fur.⁊.c.extra de ſi
mo.cum in eccleſie:⁊ legit ⁊ no.e.ti. Mattheus de
teſta.filius:maxime vbi leſi egent ⁊ fame pereunt.c.
de conſe.diſt.iiij.venerabilis.⁊.c.ſeq.⁊.c.ne quod ab
ſit.⁊ di.v.baptizati:ſemper.n. vitanda eſt mora vbi
timet periculum,vt ibi.⁊.xxviij.di. de Syracuſane:
⁊ de elec.cum inter vniuerſas.⁊.cap.ne pro defectu.
Sed quid ſi non immineat tale periculum:⁊ is qui
tenet non põt induci ad reſtitutionem ſtatim facien
dam:nec is cui dꝫ fieri reſtitutio ad dilationem ali-
quam concedendam? Puto ꝙ diſcretus ſacerdos
põt ſuam ꝯſcientiã informare ex eo ꝙ intendat ge
rere vtiliter negotiũ creditoris. Nam ſi videt ꝙ nõ
põt aliter recuperare in perpetuũ: vel non ita cito,
vel non ita commode:põt recepto iuramento ⁊ alia
ſufficienti cautione ſi habere poteſt dilationem cõn-
cedere ſub hac conditione, ſi hoc adimpleuerit in-
tra terminum conſtitutum, abſoluere peccatorem
vt ſic creditor: qꝺ ei debet recuperet: ⁊ peccator nõ
recedat a presbytero deſperatus:comprobant hec.ff.
de ne.ge.ſoluendo.ff.de minoribus: ait pretor.§.j.ff.
de pigno.actio.ſolutum.§.ſolutam.ff.de ſolutio. ſol-
uere.Sed pone ꝙ guerra fuit inter duos milites vel
principes vel duas ciuitates vel caſtra:⁊ hinc inde
iniuſta:multa etiã dãna hinc inde data ſunt poſtea
facta eſt pax inter ipſos,⁊ damna hinc inde data re-
miſſa:nunquid hec remiſſio extendit ad hoĩes ⁊ va
liditores vtriuſqꝫ? Non vꝫ niſi ⁊ de eorꝝ conſenſu ſit
facta.c.C.de tranſac.l.j.⁊.l.tranſactionis placitum.⁊
l.preſes.⁊.l.vbi pactum:extra de ma.⁊ obe.c.ſi.ff.de
tranſac.l.iij:⁊.l.qui cum tutoribꝰ.⁊.l.nulli.ff.de pac.
ſi vnus.§.pacta.verſi.⁊ in ſumm.⁊.l.ſi ꝯuenerit.vel
niſi forſan alr̃ non poſſit haberi pax: vbi quidẽ vti
liter partis geritur negotium vtriuſqꝫ:⁊ ſic poteſt in
telligi.ff de pac.conuentionem: alr̃ quõ poſſum re-
mittere ius hominis mei:quum nec poſſet ab eodẽ
tantundem extorquere ſine rapina? vt patet in ijs
que no.ſ.eo.in.§.proxi.verſi.quid de queſtis.Quid
de illis qui ſimul furtum committunt vel rapinam:
nunquid quilibet poteſt abſolui reſtituendo id qꝺ
ad eum peruenit.quum nec ad aliud induci poſſit?
vide qꝺ dixi.ſ.e.§.proximo.verſi.quid ſi neuter ra-
ptorꝝ:⁊ preceden.Sed nunquid ille qui nihil poteſt
reſtituere de alieno.rapina,vel vſura,vel cõcuſſione,
vel fraude tenet culpam ſuam dicere:⁊ veniã petere

ab illo cui damnũ intulit: Dico ꝙ ſic: ſi dãnificatus ſit qꝛ iniuriam ſibi fecit in rebus extra de iniurijs. ſi leſerit: ⁊ vt li. non conte. accedens. Debet.n. ſibi ſatiſfacere de eo qđ põt poſtq̃ non poteſt de rebus: de verbis: ſicut dicit dñs Matth.v. Uade reconciliari fratri tuo. Si predictam formam reſtitutionis q̃z poſuit contẽnat peccatoꝛ: nõ eſt ei ſecuritas promittenda: qꝛ non dimittitur peccatũ niſi reſtituat̃ ablatum. xiiij.q.vj. ſi res. Ideo ↄſiderare dȝ talis verba Aug. dicentis. Nihil vilius vel miſerabilius: quam ꝓꝓ numinuȝ, deũ ↄtẽnere. Nihil.n. prodeſt homini ſi vniuerſum mundũ lucret̃ ⁊c. Matth. xvj. Luce. ix. extra de ſimo. Mattheus. in fi. Faciet ergo poſſe ſuum dum viuit: dũ ſanus eſt, ⁊ tutus recedit ⁊ ſecurus. xxij.q.ij. faciat: de peni. di. vij.c.j.⁊.ij. Hec aũt in ſumma notent ⁊ retineãt ſacerdotes: ꝙ ſm ꝙ maioꝛ vel minoꝛ fuit fraus vel dolus vel violentia: minoꝛ vel maioꝛ dȝ eſſe diſcretio iudicantis: ⁊ vbi maioꝛ apparet cõtritio: maioꝛ eſt venia vel remiſſio miſericoꝛditer facienda: de peni. di.j. menſuram. Sed ẽt qꝛ quaſi totus mundus vel fere, libenter occupat alienũ: ⁊ difficulter reſtituit: vnde hoc vitio quaſi totus eſt irretitus: qꝛ a maioꝛe ⁊ minoꝛem oẽs auaritie ſtudent: ⁊ oẽs ſequunt̃ retributiones. Eſa.j. Hie. vj.⁊.viij. ſic dȝ ſacerdos equitatẽ rationabilẽ ſeruãs per mediũ currere. ne ſe veritate vel remiſſione nimia aliquos ſibi ↄfitentes deſperatos vel nimis ſecuros relinquat: ⁊ ſic perire faciat quos ad rectam viam ab inuio diſcreta equitas poterit reuocare: extra de tranſac.c.vlti. Inſtruant etiaȝ raptoꝛes ⁊ oẽs iniuriatoꝛes ac eoꝝ cõplices medici animarũ ⁊ ſpirituales iudices: vt ſuper ijs quos offendunt humiliter veniã poſtulent: ne illi remaneant in rancoꝛe: ſȝ ⁊ potius hinc ⁊ inde ſic ex toto coꝛde non ficto: ſed vero. Matth. xviij.⁊.vj. xxiij.q.iiij. ſi illic: ſibi ad inuicem rem tentant omnia: vt a patre celeſti pctõꝛuȝ ſuoꝝ remiſſionẽ plenariã valeant obtinere. iuxta id. Remittite ⁊ remittetur vobis. Luce.vj.

Repertoꝛium ſuper reſtitutione.

Circa hoc etiam ſciendum eſt ꝙ vbi reſtitutionis locus eſt: non ſufficit cautionem dari: niſi impoſſibilitas ſit in cauſa: ſuper quos vide qđ legit̃ ⁊ no. extra de of. oꝛdi. preſenti. li.vj. in gl. Jo. an. que incipit, ⁊ ſic. ⁊ no. extra de vſur. qꝛ fruſtra. glo.ij. Item notãdum ꝙ reſtitutio reruȝ in foꝛo contentioſo qñq; ſit in ſimpluȝ: ⁊ hoc ſufficit in foꝛo penitentie. xiiij.q.v. non ſane: qñq; in duplum lxxxix. di. decenter. xij.q.ij. in legibus: qñq; in quadraplum. e.q. cuȝ deuotiſſimã. Qñq; in. ix. partibus. xlvij.q.iiij. quiſquis (al's eſt. c. ſiquis domuȝ) Qñq; in vndecuplum. xij.q.ij. in legibus. Item per iniquã ſententiã ſpoliatus dȝ reſtitui: extra de pꝛocura. ex inſinuatione. Et predo. eſt reſtituendus: extra de reſti. ſpo. in literis. iij.q.j.§. placet. Et reſtitutio dȝ fieri cum fructibus perceptis ⁊ qui percipi poterunt non ſolũ de amiſſis. extra de reſti. ſpo. conquerente. ⁊. ca. grauis. Item quuȝ res non põt reſtitui: in equalẽti dȝ fieri reſtitutio: ex̃ vt li. penul. eccleſia. Item res que ſubiacet reſtitutioni: non põta lienari. no. Inno. de elec. qꝛ propter. Iteȝ vere non penitet qui ablatum non reſtituit quũ põt vt ſepe dictũ ẽ. vt xiiij.q.vj. ſi res. xxiij.q.viij. peſſimã: de rap. c.ij. de pe. di.v. falſas. Qui rem alienam conſecrat: non rem ſed eſtimationem rei reſtituet. xiiij.q.vj. coperimus. Item eccleſia non dȝ rem ſuam recipere cum augmento. xij.q.ij. fraternitas. Item res ablate ipſi eccleſie ꝓꝓ delictũ prelati ipſi eccleſie ſunt reddende. xvj.q.vj. ſi epm̃. Item cõitas vel ciuitas tenet̃ cogere ciuem ad reddendum aliena. xxiij.q.ij. domus. Item nõ habens vñ reddat, non tenet̃ in foꝛo penitentie: ſed vbi tenebat̃ de maleficio alias in foꝛo contentioſo coꝛpoꝛaliter caſtigat̃. xiiij.q.vj.ca.j. Et poſtea non reddet: etſi ad foꝛtunam pinguioꝛeȝ peruenerit. no. ex̃ de homi. ſicut dignum. glo. al's inanis. ⁊ Jo. an. ex̃ de reg. iur. peccatũ. lib.vj. Jo. contra no. in hoc. c. in glo. ergo adhuc: ſed ſto cuȝ premiſſis ꝓꝓ rationem q̃z ponit Ber. in pre. glo. Et particeps eſt criminis qui fouet aliena non reddentẽ: ibidem. Iteȝ accipientes repꝛeſſalia, ad reſtitutionẽ tenent̃: ⁊ ſi contra clericos fiant: excõicationem incurrunt: ex̃ de iniurijs, ⁊ ſi pignoꝛationes. lib.vj. An de dãno dato per ſeruuȝ teneat̃ dñs: ex̃ de obli. ad rati. c.j. per Inno. An dans dãni occaſioneȝ damnum videat̃ dediſſe. Et damnum qđ ex culpa ſua procedit, ſibi debeat imputari. Et an in eadem ſit pena dans occaſionem damni qua faciens: ex̃ de iniurijs. c. fi. ↄ teſti. ſicut. de conceſ. pre. qꝛ de homi. de cetero. vj. diſt. c.j. l. di. ſtudeat. c. ſepe. c. clericum. Ad hec ſciendum ꝙ furti nomine pꝛobitita eſt in decalogo oĩs illicita alienie rei vſurpatio. xiiij.q.v. penale. xxxij.q.iiij. meretrices: ⁊ ideo quicunq; contrectatrem alienam inuito domino furtum committit: ⁊ ad reſtitutionem tenetur. legitur: ⁊ no. extra de electio. dudum.ij. Unde ⁊ qui minime furat̃: ideſt contra voluntateȝ dñi tollit: ad reſtitutionem tenet̃. Uñ confeſſoꝛes pueris ⁊ alijs accipientib⁹ fruct⁹ arboꝝ vel ligna vel aliud quodcunq; comeſtibile vel viſibile quantumuis modicum, etiã ad valoꝛem vnius denarij reſtitutioneȝ debent facere fieri. xiiij.q. vlt. c. vlt. inſti. de rerum diuiſio. §. gallinarum. Grauius tñ punit̃ furtuȝ ex auaritia cõmiſſum, q̃z ex inopia. xij.q.ij. fraternitas. Uñ ⁊ prelati dilapidatoꝛes rerum eccleſiaſticaruȝ, fures ſunt: ⁊ ad reſtitutionem tenent̃. x.q.ij.c.vlt. extra de elec. ꝙ ſicut. Unde ⁊ qui per oſtiuȝ non intrat ad beneficiuȝ: fur eſt, ⁊ ad reſtitutionẽ tenet̃ fructuuȝ omnium quos recepit. xxiij.q.iiij. tres perſonas: extra ↄ elec. dudũ.ij. Et adde qđ no. ſ̃. §. quibus. verſi.j. cuȝ verſi. ſeq. in. c. xlvij. Uñ ⁊ fures clerici authoꝛitate ſuperioꝝ poſſunt incarcerari ⁊ toꝛmẽtari quouſq; res exquirantur. v.q.v. illi qui. xiiij.q.vj.c.j.⁊ de pe.c.j. ex̃ de appella. dilectis: ⁊ deponi. lxxxj. di. preſbyter. Et qui percipit fructus beneficij quo priuatus de iure eſt: fur eſt: ⁊ ad reſtitutionem fructuuȝ tenet̃: vt dixi proxime in alio caſu per c. pre. dudũ.ij. ⁊ no. per Inno. de preben. de multa. Uerum qꝛ materia reſtitutionis latiſſima eſt: nec poſſet breuibus comprehendi, ex predictis, ſ̃. quibuſdaȝ caſibus vtilibus ⁊ quotidianis magis neceſſarijs pro alijs remiſſiones facio. De materia ergo reſtitutionis vide Inno. extra de reſti. ſpo. olim illo: ⁊ de ap. dilectis. d e iureiuran. ſicut: ⁊. ſ̃. de immu. ec. quia pleriq;: homici. ſicut dignum: de furtis: qui cuȝ fure. de vſu. cõtu. ⁊ per alios per Ray. in ſumma ſua in ſecũdo li. in ti. de incẽdijs ⁊ furtis: vſq; ad fi. libri ꝑ Oſti. in ſum. de penitẽtijs. §. fi. in titulis de raptoꝛib⁹. ⁊ de furtis: ⁊ de iniurijs, ⁊ de reſtitutione ſpo. ex̃. Et. xiiij.q.v.⁊.vj.⁊.xvij.q.iiij. ꝑ totũ. vj.q.iij. placuit. xij.q.ij. in antiquis. ⁊. c. in legibus. ⁊ de pe. di.j. vulgaris. ⁊. l. aut facta: de ↄſe. di. v. diſcipulos. iij.q.j. ꝑ totũ. Expedito ſtatu aplico ſub quo poſui crimina ⁊ peccata ⁊ defectus mẽbroꝝ eccleſie militãtis: ⁊ ſub quo tractaui pleniſſime in prima parte ſtatum eccleſie aplice: ⁊ ſtatum papalem aplicum: ⁊ ſtatũ epoꝝ ſucceſſoꝝ aploꝝ. lxviij. di. quo

Furti nomine qd intelligendum.

rum. ⁊ planxi ruinam eius: in iſta ſecunda parte nūc ad ſtatutum martyrum tranſeamus.

De ſtatu martyrum ꝙ quodammodo in eccleſia defecit. Cap. 48.

ET ad ſanctam matrez eccleſiā vocem dirigens: ſciſcitoꝛ ab ea dicēs: vbi ſunt matyres tui o eccleſia ſancta Chꝛiſti ſanguine dealbata ⁊ expurgata ⁊ mundata lauacro aque in verbo vite? Ephe. v. Sponſus tuus ſpōſus ſanguinis eſt. Exo. iiij. Sanguis eius oꝛnauit genas tuas: vt appareas rubicunda Chꝛiſti ſanguine paſſionis rubicūdi in ea. Can. v. Tui martyres inclyti in ſanguine agni ſuas ſtolas conſueuerunt dealbare. Apo. xvij. ⁊ ſanguine ꝓpꝛio Chꝛiſti ſanguinem recompenſare: ⁊ te in ſuo ſacro ſanguine conſecrare. xxvij. diſt. ſacroſancta, ⁊ ſuper cementum ſacroſancti ſanguinis te edificare: ⁊ vtrunqꝫ poſtē tuuz ⁊ ſuperliminare ſuo ſanguine linire: ideſt affectum ⁊ intellectum: vide de conſe. diſt. ij. quid ſit ſanguis. Et ſynteresim qui eſt iudicium conſcientie: vt pertranſeuntis angeli euaderes percuſſuram. Exo. x. ⁊ per tui ſponſi, ⁊ eoꝝ ſanguinem pꝛopꝛium introires ſemel in ſanctaſanctoꝝ redempta ſangnine dn̄i ⁊ ſeruoꝛuz. Heb. ix. Sponſus tuus ſepties pꝛo te ſanguinez ſuum fudit. In circunciſione. Luc. ij. Oꝛatione poſt cenaz. Luc. xxij. Flagellatione. Jo. xviij. Mar. xiiij. Capitis ſpinarum coronatione. Jo. xviij. Manuum apertione cum clauis ⁊ pedum perfoꝛatione. Luc. xxiij. Lateris apertione. Jo. xix. ſicut fuerat figuratum. Nume. xix. de vitula rufa. ſ. carne Chꝛiſti cuius ſanguine ieptes aſpergebat̄ tabernaculum. p̄s. xxj. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos. vt intingat̄ pes tuus: ideſt affectus in ſanguine in paſſione Chꝛiſti. Tu. n. eccleſia benedicta es ille ager acheldemach: ideſt ſanguinis pꝛo quo illi. xxx. denarij qui fuerunt pꝛeciū ſanguinis domini. dati ſuntin ſepulturā peregrinoꝝ. Mat. xxvij. ⁊ Act. j. quia vere peregrini ſumus. j. Pet. ij. ſepulti. Roma. vj. in te. eccleſia per moꝛtificationē. ij. Coꝛ. iiij. coꝛpoꝛis illius ſacro ſanguinis agni per compaſſionem ⁊ crucis baiulationem ſtigmata retinentes Gal. vj. Vn̄ Aug. Pꝛouidentia aūt dei factū puto: vt pꝛeciū ſaluatoꝛis non peccatoꝛibꝰ ſumptum pꝛebeat: ſed peregrinis requiem ſubminiſtret: vt iam exinde Chꝛiſtus: ⁊ viuos ſanguinis ſui paſſione redimat: ⁊ moꝛtuos pꝛecioſa paſſione ſuſcipiat. Pꝛecio ergo dn̄ici ſanguinis ager figuli cōparatur. Legimus in ſcripturis ꝙ totius gn̄is humani ſalus redēpta ſit ſanguine ſaluatoꝛis. j. Pet. j. Apoc. j. Ager ergo iſte mundus hic totus eſt. Matth. xiiij. Figulus aūt qui mundi poſſit habere dn̄atuz: ipſe eſt qui vaſcula noſtri coꝛpoꝛis fecit de limo. Gen. ij. Iſtius itaqꝫ figuli ager Chꝛiſti ſanguine emptus eſt peregrinis. Peregrinis inq̄z qui ſine domo patria ⁊ toto oꝛbe exules iactabant̄: requies Chꝛiſti ſanguine pꝛouidet̄. Iſtos aūt peregrinos dico qui renuntiantes ſeculo ⁊ nihil poſſidentes in mundo. Matth. xix. in Chꝛiſti ſanguine requieſcunt. p̄s. iiij. In pace in idipſum doꝛmiam ⁊ requieſcam. Sepultura. n. Chꝛiſti nihil eſt aliud q̄z requies chꝛiſtiani. Conſepulti. n. ſumus ſicut ait apl's Roma. vj. cum illo per baptiſmum in moꝛte. Nos ergo peregrini in hoc mundo ſumus ⁊ tanq̄z hoſpites in hac vita. Lu. ij. Coꝛint. v. verſamur: hucuſqꝫ Aug. Sed hodie martyres iſtius tp̄is tepefacti a ſanguine ſacroſancto agni immaculati. j. Pet. j. ex ſanguinibus. Jo. j. polluti ſunt: ideſt peccatis de conſec. di. iiij. ſiquis aūt (al's eſt ſub. c. pꝛopꝛie) pollutuz ſangnine tangunt. Oſee. iiij. ſanguis ſanguinē tetigit. Carnis ⁊ ſanguinis reuelationē habent. Matth. xvj. de nobili ſed carnali ſanguine. p̄s. xxix. Que vtilitas i ſanguine meo gloriant̄. Sanguinem innocentē fundunt: ꝯtra p̄s. cv. Effuderunt ſanguinē innocentē. Carni ⁊ ſanguini acquieſcunt contra Gala. j. Sanguis innoxius effuſus in terra ꝯtra eos clamat ad dn̄m. Gen. iiij. Lupi ſunt dn̄antes in eccleſia. Paſcunt̄ ſanguine. Anima vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ in ſanguine eſt Leuit. xvij. Totaz te ſanctā eccleſiam implent homicidioꝝ ſanguine, ꝯtra id. xxiij. q. v. penas. ⁊. q. viij. ſepe. cū. c. ſeq. ij. q. vij §. his ita. ij. ex̄ de rap. in archiep̄atu. O luna. Cāt. iiij. pulchꝛa eccleſia ſancta: vere adimplet̄ de te ꝙ tota quaſi verſa es in ſanguinem. Luce. xxj. Act. ij. ⁊ aque: ideſt ppl'i ꝯuerſi ſunt in ſanguinē. Apo. xj. quia ſanguinē ſanctoꝝ effundunt cum ſuis ſanguineis capitibus. Apoc. xvj. ⁊ ſanguinē bibent vt digni ſunt: vt ibi qꝛ ebꝛij ſunt de ſanguine ſanctoꝝ ⁊ de ſanguine martyrum Jeſu. Apoc. xvij. ſed deus vindicabit ſanguinē ſeruoꝝ de manibꝰ meretricis magne que coꝛrupit terrā in pꝛoſtitutione ſua. Apo. xix. Et ſanguis impioꝝ tuoꝝ filioꝝ homicidiarū ſuper eos in crudelitate mitantiū: qꝛ iuſtum ſanguinē effuderūt. Matth. xxiij. ſicut Judei ipſi ſangninem. vnde ibi Hiero. Sanguis eis ſuper nos ⁊c. Perſeuerat vſqꝫ i pꝛeſentē diez hec impꝛecatio ſuper Judeos: ⁊ ſanguis dn̄i non aufert̄ ab eis. Heu iam in tuis filijs ſceleratis ad vindictā ad literam ſanguinis pꝛocedis: contra id ex̄ de rap. in archiep̄atu: ⁊ iura pꝛe. in additione. Jam gladiū materialē ꝯtra pꝛeceptum dn̄i extra vaginam traxiſti. Mat. xxvj. xxiij. q. j. §. j. Et nedū vnā aurē ꝯtumacis pꝛecidiſti. xxiiij. q. j. ſi. Petrus: ſed multoꝝ coꝛpoꝛa: vtinam non aīas occidiſti: nec memoꝛ fuiſti ꝙ Dauid ſanctus pꝛohibitus eſt templū dn̄o edificare: qꝛ vir ſanguinis erat. j. Paralipo. xxij. j. q. vij. ſi quis oēm: de cōſe. di. j. c. j. Quid tibi o pia: o miſericoꝛs: que non claudis gremiū redeunti. C. de ſum. tri. inter claras. xxiij. q. iiij. duo iſta. ex̄ de her. ſuper eo. lib. vj. ⁊ ſanguini cum ſanguine. Quid tibi o pacifica ⁊ benigna ⁊ guerris? Nonne arma tua lachꝛyme ſunt ⁊ oꝛones? xxiij. q. viij. conuenioꝛ. Nonne clypeus tuus vnctus. ij. Reg. j. fides. eſt? toꝛax iuſtitie: ad Ephe. vj. Diligens filios tuos cōiter: non comedens. p̄s. lxxviij. qꝛ comederunt Jacob, non deuoꝛans. p̄s. xiij. ⁊. lij. Qui deuoꝛant plebem meaz. Non nouerca: qꝛ miſcent aconita nouerce. Non hiena. Non lamia. Thꝛen. iiij. ſed mater: ⁊ agna xij. q. ij. qui abſtulerit. Lumbis ſuccincta charitatis ⁊ caſtitatis: non carnalitatis ⁊ crudelitatis: calciata pedes in pꝛeparationē euangelij pacis. viij. q. j. olim. Eſa. lij. ⁊ habens gladium ſpiritus: qđ eſt verbum dei: ad tranſfigendum coꝛda cōtumacium ſuperba: ⁊ ꝯuertendū: nō ad hoies occidendū. xxiij. q. ij. inter hec. Hec ſunt arma apl'ica tua. Epheſ. vj. Nunquid dictum eſt tibi a ſponſo tuo ꝙ diligas inimicos. Mat. v. Luce. vj. xxiij. q. iiij. §. ex his. Nam etſi mali multi filij: tū tui ſunt: ⁊ multi futuri boni ⁊ tui legitime nati. Matthei. xxj. Amen dico vobis qꝛ publicani ⁊ meretrices, homicide ⁊ ſacrilegi: depopulatoꝛes agroꝝ, raptoꝛes virginuz: molles, pꝛo-

ditores,parricide,ꝛ ſceleratiſſimi peccatores: ꝛ in-
fideliſſimi patrini in domo tua peruerſi? ſed tandez
reſpiciente eos Chriſto ꝯuerſi:nunc cū ipſo habitāt
ipſum benedicunt ꝛ laudant. Nunquid noſti. De
nemine deſperandum eſt in hac vita?de pe.di.vij.ne
mo.ꝛ.xxxij.q.ij.ancillam.ꝛ.q.iiij.recurrat:in fi.quia
ꝛ latro in die ſuſpendij ſui ꝛ obitus in paradiſuz in-
troiuit.Luc.xxiij.verſi.Ambroſius. Uita.n.eſt eſſe
cū Chriſto:ꝛ vbi Chriſtus,ibi regnū:ꝛ de hoc.xxvj.
q.vj.agnouimus.ꝛ.c.ſi preſbyteri:de pe.di.j.impor-
tuna.ꝛ Apl's perditus ſe ſuſpendit.Matth.xxvij.de
peni.di.iij.Judas.ꝛ.c.ſceleratioꝛ. O in charitate ni
mia deſponſata in miſericordia, ꝛ miſerationibus.
Oſee.ij.Quid te vindicas? Sponſus tuus ſibi vin
dictā reſeruat. Prouer.xxij.Deut.xxxij.ad Roma.
xij.ꝛ.xxiij.q.j.§.j.qꝛ ipſe eſt zelotes viſitans patruz
peccata ꝛc.Exo.xx.xxiij.q.iij.§.ex his.j.q.iiij.§.ecō-
tra,ꝛ dicebat tibi.Matth.v.Luc.vj.ꝛ.xxiij.q.j.§.j.
Porrige maxillam alteraz percutienti, ꝛ qui anga
riauerit te mille paſſus:vade cum eo.ij.milia.Jo.vj.
ꝛ in pre.§.j.Increpabat diſcipulos ignē contra Sa
maritanos petentes.Luc.ix.xxiij.q.iiij.ꝙ Chriſtus.
Suadebat aiam ponere pro amicis,qui eam poſue-
rat pro inimicis.Jo.xv.vt daret intelligerez:ſ ꝙ no
bis amici ſibi inimici exiſtunt qui nos perſequun-
tur.Sed ꝛ ille ignitus apl's qui te per euangelium
genuit.j.ad Corinth.iiij.ꝛ qui infirmabaꝛ tecum:ꝛ
vrebaꝛ tecum de tuo ſcandalo.ij.ad Corinth.xj.dice
bat tibi.Uince in bono malum, ꝛ noli vinci a malo
ꝛ ſi eſurierit inimicus tuus:ciba illum:ſi ſitit: potuz
da illi ꝛ ſic carbones ignitos amoris congeres ſu-
geres ſuper caput eius.ad Rom.xij.ꝛ.xxiij. q.iiij.§.
ex is.Et iterum.Cum oibus pacē habentes quātū
in nobis eſt:ad Roma.xij.ꝛ.xj.q.iij.inter verba.ibi
exponuntur hec verba.Et charitas patiens eſt.j.ad
Corinth.xiij.qꝛ non reddit malum pro malo. Be-
nigna eſt:qꝛ reddit bonuz pro malo:de his.xxiij.q.
iij.ſex differentie. Quam diu regina deaurata auro
primo ꝛ puriſſimo amoris. ps. xliiij. Prouerb.iij.
O ſancta eccleſia ſic feciſti:per totū mundū ramos
extendiſti: ꝛ barbaras nationes tibi ſubegiſti.xciij.
di.legimus:ꝛ in tribulatione martyrum tuoꝝ cre-
uiſti.xij q.j.futurā,ꝛ paupertate tua altiſſima diues
virtutibus fuiſti.ij. ad Corint. viij. ꝛ in humilitate
tua cū tuo ſponſo vbilibet terrarū adorata,ꝛ exalta
ta fuiſti.Luce.xviij.Sed poſtq̄z vindictas expetui-
ſti:theſauros auri ꝛ argenti fecis terre non ante pe-
des tuos.Act.v.ſed ante coꝛ.poſuiſti: ſanguinē fudi
ſti,terreni regni gloriā vſurpaſti: a manſuetudine ꝛ
caſtimonia ꝛ ceteris virtutibus receſſiſti:in mēbris
tuis minorata fuiſti:vtranq̄z Aſiam quaſi ꝛ Aphri-
cam perdidiſti.fidem tuaz ſacroſactā etiam per ma-
gnam partē Europe vbi habitas prauis operibus.
O ſponſa ſine macula.xj.diſt.quāuis:maculaſti cuz
quibuſdam mēbris tuis peruerſiſſimis:ꝛ per occa-
ſionem tue in mēbris precipue prelatoꝝ crudelita-
tis filioꝝ tuoꝝ corda ad tuam obedientiam indura
ſti.Claues.n.tue per tuos rectores perfidos affecta
tos ꝛ diuiſos vſurpate cauſa ꝛ animo ꝛ ordine. xj.
q.iij.§.ſi ergo:de ſenten.ex.ſacro.oberrantes quanq̄z
eſſent timende ꝛ tenende.xj.q.iij.ſententia.ꝛ.§.cum
ergo:contemptui habenꝛ.Et tue ſententie paſſiz la-
te,nec lāce amoris ꝛ iuſtitie trutinate.xj.q.iij.q recte.
potius reſpicientes potentiam ꝛ ſuperbiam,q̄z mi-
ſericordiaz ꝛ humilitatē,non medicinales:vide qᵭ
ſcripſi.ſ.in prima parte in.§.nunc querendum:in.c.

lxix.ſed mortales.xxiiij.q. iiij. corripiantur. ꝛ capi.
notandū:ꝛ ex̄ de ſen.excō. cum medicinalis. lib.vj.
exiſtunt hominis vtriuſq̄z. Obſtetricante.n.manu
tua,non percutiente ꝛ occidente:extrahendus erat
coluber tortuoſus.Job.xxvj.ad fi.Natura.n.homi
nis nobilis eſt ſm Senecam:facilius ducitꝛ q̄z tra-
hatꝛ.Et ſeruato conſilio ſenioꝝ cum miſericordia ꝛ
benignitate,non cuz ſcorpionibus ſm conſiliū iu-
uenum ſuperboꝝ ꝛ ſtolidoꝝ regendus erat populꝰ
etiam contumax:non cedendus. Propter quod eū
perdidiſti:qꝛ ipſum per indiſcretionem ꝛ ſuperbiaz
diuiſiſti.ꝛ.x.tribus apoſtatantibus a te in vniuerſo
orbe,vtinam due tibi ꝛ Roboaz capiti tuo pape ꝛ
noſtro( Roboam interpretaꝛ dilatans populum)
in fide ꝛ moribus remaneant tibi ſalue: ad hoc.iij.
Reg.xij.vij.q.j.deniq̄z.j.q.j.ſiquis inquit. Hieruſa-
lem Hieruſalem(ſic.n.interpretatur pacifica)plena
olim iudicio cū miſericordia.xlv.di.diſciplina:iuſti-
tia oleata olim habitauit in te.nunc aūt vere homi
cide.Eſa.j.Conuertere igiꝛ ad dn̄m deum tuum iu-
ſtū ꝛ pium:cui miſericordia cuz iudicio decantatur
in ps.c.ꝛ eijce abs te filios Agar ancille:qꝛ feri ſunt.
ꝛ manus eoꝝ cōtra oēs,ꝛ manus oium contra eos.
Gen.xvij.Quid tibi ꝛ Cayn fratricide?Gen.iiij.de
pen.di.j.nunquid Cayn multo horribilius filijcide.
ex̄ de is qui fi.occi.ff.ad. l. pompe.de parrici. Quid
etiā tibi ꝛ Nembroth venatori hominū ꝛ oppreſſo
ri?Gene.x.vj.diſt.§. fi. Quid tibi ꝛ indignationi ꝛ
amaritudini infellica columba?ij.q.vij. non omnis
Dimitte ſynagogā occidere ꝛ occidi.talionibus vti
dentē ꝑ dente:oculū pro oculo expetere.Leui.xxiiij.
xxiij.q.lij.ſex differētie.ꝛ.q.iiij.§.ex his.ꝛ.c.cū i lege.
Sed propagatoꝛ tuus per quē Chriſtus loquiꝛ di-
cit tibi Petrus caput tuum. Non reddentes ma-
lum pro malo.j.Pet.iij.ꝛ.pre.c.ſex differentie.Et il
le pacificus Salomon(ſic.n.interpretaꝛ)qui tibi de
longe orabat dicebat tibi.Oculi tui columbarū.Cā
tic.iiij.in prin.xxxvj.di.§.ecce in fi.non vulturuz:nō
coruoꝝ rapidoꝝ, qui de morte paſcunꝛ.ij.q.vij.non
omnis.Templum tuū Gedeon:ideſt Chriſtus qui
interpretaꝛ tentatio humilitatis mee:templum tibi
conſtruxit:nomen ꝛ tituluz ſibi impoſuit,Dn̄i pax.
Judicū.vj.ꝛ ille ps. cxxiiij. ꝛ. cxxvij.dicebat. Pax
ſuper Iſrael. Augu.In vno verbo eſſe bonum ſta- Pacis cō mēdatio.
tuens ꝛ in tribus literis trinitatis deſignatiuis. in
P.pater.in A.triangulari filius:in quo triplex ſub
ſtantia:verbum,caro, ꝛ anima.in. X. qui eſt duplex
conſona:ſpiritusſanctus ab vtroq̄z procedens:extra
de ſum.trini.fideli.lib.vj.Omne bonum iucludens
propter qᵭ vltimo ſponſus tuus de hoc mundo mi
graturus ad patrē,eam tibi pro teſtamento reliquit
dicens.Pacē meam do vobis:pacem relinquo vo-
bis.Joan.xiiij.vbi Aug. Pacem reliquit in hoc ſe-
culo:in qua manentes hoſtes vincimus:ꝛ vt etiam
hic inuicem diligamus:pacem ſuam nobis dabit in
futuro ſeculo,qn̄ ſine hoſte regnabimus,vbi nunq̄z
diſſentire poſſumus. Pax aūt nobis ipſe eſt:ꝛ quuz
credimus ei qꝛ ipſe eſt:ꝛ quum videbimus eum ſi-
cut eſt.Sed quid eſt ꝙ vbi dicit pacem relinquo vo
bis:non addidit,meam:vbi vero dixit,do vobis:ibi
dixit meam.An forte hic aliquid latet. Pacem.n.
ſuam eaz voluit intelligi qualem habet ipſe pax. ve
ro iſta q̄z nobis reliquit in hoc ſeculo:noſtra potius
dicenda eſt,q̄z ipſius:illi quippe nihil repugnat in
ſeipſo:qꝛ nullum hz omnino peccatum:nos aūt ta-
lem pacē nunc habemus in qua adhuc dicamus:

Dimitte

Dimitte nobis debita noſtra. Matt.vj. de peni.di.
iij.de quotidianis.⁊ diſt.j.tres aũt. Quod vero dñs
adiũxit. Non qũo mundus dat:ego do vobis:quid
eſt aliud:niſi qũo homines dant,qui diligunt mun
dum:qui propterea dant ſibi pacez:vt ſine moleſtia
mundo perfruantur:⁊ qñ iuſtis dant pacem vt non
eos perſequantur? Pax eſſe non poteſt vera:vbi nõ
eſt vera concordia : quia diſiuncta ſunt corda. Eſt
autem pax ſerenitas mentis:trãquillitas animi ſim
plicitas cordis:amoris vinculum:conſortium cha=
ritatis. Nec poterit ad hereditatem dñi peruenire ,
qui teſtamentum pacis noluerit obſeruare. Nec po
teſt concordiam habere cuz Chriſto:qui diſcors vo
luerit eſſe cum chriſtiano.hucuſqꝫ Augu.ad hoc.xc.
di.per totum.xj.q.iij.inter verba.xxiij.q.j.noli. Nec
hoc dicitur quin per contemptibiles.j.Corinth.vj.
xj.q.j.§.ex his oĩbus:in terris tibi.ſubiectis merum
imperium exercere valeas,⁊ animaduertere in faci=
noroſus:ex̃ ne cleri.vel mo.eṗs.li.vj.vt boni quiete
viuant maxime ſub gremio tuo. xxiij.q.v .non fru=
ſtra.di.iiij.c.j.⁊ ex̃ in prophe.decre. Rex pacificus.
quin etiam rebellibus tuis ⁊ te perſequentibus per
hereticã prauitatem bella valeas indicere.xxiij.q.v.
ſi audieris.⁊.q.viij.vt pridez.⁊.c.hortatu.cum ſi.vt
eos ad ſinũ tuum deducas:ne filij tui deliri recedãt
a te:ſed reuertant̃ etſi coacti.xxiij.q.iiij.nimiuz.c.di=
ſplicet.cum.c.ſeq. Sed qꝛ habere pacẽ:voluntatis eſt
bellũ aũt dꝫ eſſe neceſſitatis:vt in Machabeis ap=
paret in libris eoꝝ:ex̃ de reg.iur.quod non eſt. Nõ
enim pax querit̃:vt bellum exerceat̃: ſed bellum fit,
vt pax queratur.xxiij.q.j.noli. Maxime ergo tu pu
gna per alios coacta:eſto in bellando pacifica:vt eos
quos expugnas ad pacis vnitatem vincendo per=
ducas. Te ergo per tuos fideles pugnantem neceſ=
ſitas deprimat:nõ voluntas:⁊ ſicut ꝑ te reſiſtẽti vio
lentia redditur: ſic victorijs capto miſericordia de=
betur:vt pre.c.noli. Que autem in bellis tuis ma=
xime prohibent̃:hec ſunt nocendi cupiditas : vlci=
ſcendi crudelitas:implacatus , ⁊ implacabilis ani=
mus: feritas rebellandi.libido dominandi: concu=
piſcentia poſſidendi. A duobꝰ vltimis tentaris ma=
xime.hec ƀm Augu.prohibentur in bello. xxiij. q.j.
quid culpatur.⁊. c.militare. adde quod ſcripſi.ſ̃.eo.
in.§.quibus ergo.verſi.vt autez:in.c.xlvij.⁊ in.§.ſe.
Tu ergo benigna eccleſia:que Chriſtum pacificum
facis inter tua vbera cõmorari. Cant.j. Et que cum
his qui oderunt pacez:pacifica debes eſſe.ṗs.cxix.⁊
xj.q. iij. inter. Tu que ramum virentis oliue in ore
portas. Gen.viij.ex̃ de ſacra vnc.c.vnico.§.pen. Tu
que obuias Chriſto venienti ad te cũ ramis oliua=
rũ pacificarũ:verſus. Addiuuat in bello pacate ra=
mus oliue.figuratarũ. Neemie.viij. qꝛ ibi figuraba
ris. Tu que vncta es a ſponſo tuo chriſmate olei , ⁊
balſami delibuto.ex̃ de ſacra vnc.c.vnico.pre tua ſy
nagoga ꝯſorte:vt in ṗs.xliiij. Et que vnctionẽ acce
piſti neduz a tuo capite qꝺ eſt Chriſtus. vt pre.c. de
ſac.vnc.c.vnico:ſed a barba eius,apꝛ̃ico pacifico ce=
tu:⁊ barba diſcipuloꝝ choro deſcendente vſqꝫ ad te
que es veſtimentum eius.xvj.q.vij. ſicut . vt in ṗs.
cxxxij. Ecce ꝗ̃z bonuz ⁊ ꝗ̃z iocundũ ⁊c. Tu etiã que
facis vnã curiã in tuis electis cũ illa celeſti Hieruſa
lem.xxxij.q.iiij.recurrat:que ſedet in pulchritudine
pacis. Eſa.xxxij. Dimitte pharetram ⁊ arcuz Eſau
venatoris. Gen.xxvij.haſtile ⁊ lanceam Goliath.j.
Reg.xvij.pugionẽ ⁊ ſicam,a qua ſicarij dicunt̃:legi
tur ⁊ no.de homici.ſicut dignuz.§.eos.gloſ.ſicarij:⁊
oĩa arma ⁊ bella carnalia:qꝛ non ſunt proprie tua.
vt dicit.ij.Cor.ix.electionis vas . Sed deſignatiua
ſpũalis pugne.xxij.q.j.niſi bella . Sed induere cili=
cio:⁊ aſpergere cinere. Hiere.vj. Job.xlij. Joſue.iij.
Heſter.xiiij.de pe.di.iij. Achab. Plange ⁊ vlula in=
terfectos populi tui vtraqꝫ morte cũ Hiere.in Thre
nis.⁊ Hiere.ix. Audiat̃ vox tua O pulchra Rachel
in Rama.i.in excelſo ploratus ⁊ vlulatus:⁊ noli re
cipere ꝯſolationẽ. Mat.ij.in fi.qꝛ filij tui in monti=
bus Gelboe.i.in decurſu carnali,in quibus nec ros
deuotionis,nec pluuia cõpunctionis eſt. vtinã non
opera tua. i. maloꝝ membroꝝ tuoꝝ.⁊ inclyti tui ⁊
preſidentes in eccleſia interfecti ſunt.ij. Reg.j. ⁊ nõ
ſunt:qꝛ timeo ꝙ ſuum felix eſſe perdiderunt.qꝛ ⁊.in
anima ⁊ in corpore cõiter perierunt. Quis dabit o=
culis tuis fontẽ lachrymarũ:vt nec quieſcant pupille
oculoꝝ tuoruz:⁊ plangas eos ⁊ te:que forſan tanti
ſanguinis fuſi rea in membris tuis fuiſti:timens ne
rex exercituũ miſſis exercitibus angeloꝝ te tribulet
⁊ homicidas perdat. Matth.xxj. Quis.n.prelato=
ruz tuoꝝ qui te videntur regere:teſte conſcientia po
terit proclamare cuz Paulo. Munde ſunt manus
mee a ſanguine interfectoꝝ. Act.xx.⁊.xliiij.di.ephe=
ſijs. Nunquid merito poteſt dici. Merito pateris ⁊
patieris:quia peccaſti in filios tuos:quoruz miſerta
non es quum deprecaretur te.⁊ non exaudiſti eos:
ſed procuraſti per crudelia membra tua eoꝝ ſangui
nem fundi? En ſanguis eoꝝ exquiritur. Gen.xlij.⁊
ſparſus clamat ad deum de terra : ⁊ vindictam pe=
tit. Gen.iiij. Hiena beſtia mortuos deuorat. Tui nu
tritij:optimates tui,capita. Amos.vj.in pupillis:cru
deliores ea:diuos homines deuorant: comedunt
Jacob. Ps̃.lxxviij.deuorant plebem tuam vt cibũ
panis:vt ait Dauid.ṗs.xiij.⁊ lij.⁊ poſtquam occide
rint,ſacrificant in altari ſanguinis manibus ſangui
nolentis ⁊ cordibus ⁊ bibunt ſacroſanctuz ſangui
nem ſacramentaliter qui pro populo effuſus eſt:cuz
conſcientia cruentata:de conſecr.diſt.ij.qui ſcelerate.
⁊.c.acceſſerunt. Quin inſuper qui in bellis iniuſtis
dederunt conſilium auxilium vel fauorem vbi mul
cti ceciderunt:ſine aliqua diſpenſatione a te obten=
ta:contra ſacros canones promouentur aſſidue cele
brantes,irregularitate duplici irretiti.lj.di.qui in a=
liquo.xxiij.q.viij.his a quibus.l.di.ſepe:ex̃ de homi.
ſicut dignum.de exceſ.prela.ex literis . de accuſa.in=
quiſitionis.j.reſpon. Sed poſſes dicere:etſi marty=
res corporales iſtis temporibus non ſint in domo
mea,ſunt tamen martyres ſpirituales:vtinaz ſic eſ=
ſet. Scio enim ƀm Augu.in ſermone beati Lauren=
tij,ꝙ vita Chriſtiani ſi ƀm euangelium viuit in cru
ce ⁊ martyrio,eſt temperantia in abundantia :cum
xlj.di.delicie . Dauid. Caſtitas maximas in adole=
ſcentia,cum Daniele. Dani.per totum.⁊ Joſeph in
Egypto. Gen.xxxix. Largitas in penuria: cum To
bia. Tob.iiij.in fi.ƀm Ber. Jn iniurijs Patientia.
xxiij.q.j.paratus. Ad inimicos Beneuolẽtia. xxiij.
q.iij.ſex differẽtie. Ad afflictos cordis cõpaſſiui mi=
ſericordia.xlv.di.vera.ſꝫ Gre.martyria ſunt:ſꝫ vere
per paucos habes filios talibus martyrijs laurea=
tos.vñ Gre. Martyres ſine ferro eſſe poſſumus, ſi
patientiã in animo veraciter cuſtodimus. Et idez.
Qui dolorẽ exhibet in aliena neceſſitate:crucẽ por=
tat in mente. Et idẽ. Ferre ꝯtumelias ⁊ inimicos di
ligere:martyriũ eſt in occultacogitatione. Sꝫ proh=
dolor ꝯtra martyriuz temperantie tui abundantes
crapulati ſunt. cõtra Dauid:extra de vi.⁊ hone.cle.

⁊ crapula. Menſe eoꝝ plene vomitib⁹: de con. di. v.
ne tales: qꝛ non ad neceſſitatem, ſed ad voluptatem
recipiunt alimenta. vñ Greg. in homil. Cum audie-
ritis prelia ⁊c. Ubertatis abundantiaʒ non ad ne-
ceſſitatē carnis ſe ad peruerſitateʒ intorſimus volu
ptatis. Corda eoꝝ non eructant verbuʒ bonuʒ ſm
Dauid. ps. xliiij. ſed eoꝝ ructus ex pregrauato ven-
tre fetoreʒ exhalant: ⁊ diuerſis ferculis ſaginati indi
geriem ſuā eructant: ad celū corda habentes: contra
preceptū dñi: ebrietate ⁊ crapula pregrauata. Luc.
xxj. vbi Baſilius. Singulum aīalium a conditore
oīum in deo hʒ intrinſecus cauſas facientes ad tute
lam conſiſtentie proprie: ꝑꝑ quod ⁊ Chriſtus dedit
nobis hanc monitioneʒ: vt que illis a nā, vel nobis
auxilio rōnis ⁊ cautela contingant: fugientibus qui
deʒ peccatū: vt irrationabilia fugiunt mortifera pa-
bula inquirentib⁹ vero iuſtitiā: ſicut illa herbas nu-
tritiuas requirunt. Eadeʒ vero admonitio egrotan
tes ſanat: ⁊ ſanos perficit ſeruatores preſentiū: pro-
uiſores: futuroꝝ: non alienoꝝ cenſores, ſed ſuoꝝ ſcru
tatores: non dimittentes intellectū ſeruuʒ fieri paſ-
ſionum, ſed irrationale anime ſubijcientes rōnali.
Item Titus ibi. q. d. Cauete ne lumina vr̄e mentis
grauent̄: qꝛ crapula ⁊ ebrietas frangunt prudentiā:
quaſſant fidem: operant̄ naufragia. Item ibi Baſi-
lius. Eſt aūt ebrietas nimius vſus vini. Crapula
vero anxietas ⁊ nauſea que eſt ī edacitate. Sicut igi
tur cibis vt non eſuriamus: ſic ⁊ potu ne ſitim pa-
tiamur vtendum: vitando diligentius lapſum. Fal-
lax eſt. n. vini ingeſtio. Anima aūt a vino libera pru
dentiſſima erit ⁊ optima, ſed humectata vini vapo
ribus quaſi quadam nube velat̄. ad hec. xlj. di. quiſ-
quis. ⁊. c. parſimonie. c. delicie. xxxv. di. ꝑ totū. xliiij.
di. comeſſationes: de ꝯſe. di. v. ſicut tibi: cuʒ. c. ſeq. ⁊. c.
nihil extra de vi. ⁊ ho. cleri. a crapula. Contra mar
tyrium caſtitatis. Caſtitas aūt neduʒ in pueris ⁊ a-
doleſcentulis vt Daniele ⁊ Joſeph dicitis. s̄. verſic.
proxi. qui in ligno corruerunt. Thre. iiij. ⁊ in iuueni
bus qui in immunditia infirmati ſunt. Eſa. xl. Ju-
uenes in infirmitate ſua cadent: ſed etiā in ſenibus
impudicis: q uident̄ regere populum: periclitata eſt:
qꝛ iudicia dei non attendentes, ⁊ ad celum oculos
non leuantes. Joan. xj. Luc. ix. ex̄ de celeb. miſ. cum
Marthe. §. j. fetores libidinis amplexant̄: vt ſic in-
ueterati dierum maloꝝ merito poſſint dici: ⁊ ſcindi
per mediū angelico enſe digne. Daniel. xiij. extra de
preſum. cum in iuuentute. Quum. n. deficiente calo
re nāli ꝯtinētiores eſſe deberent: ⁊ quāto morti vici
niores efficiunt̄: tāto ſolicitiores atqꝫ timidiores eſſe
deberent. lxxxvj. diſt. tanta: ipſi econuerſo immun-
diores igne alieno: de pe. di. iij. inter hec hircum. j. ⁊
vſqꝫ ad ꝯſumptionē deuorante. Job. xxj. ſucceſſi ⁊
audaciores ad deū prouocandum fiunt: vt eoꝝ ſene
ctus non venerabilis. Sap. iiij. lxxxiiij. di. porro: ſed
apud deū ⁊ hoīes abominabilis habeat̄: ⁊ maledi-
cti pueri centū annoꝝ increpatione ꝑphetica nun-
cupent̄. Eſa. lxv. ij. q. vij. paulus: ⁊ ꝯdēnent̄ cōpara-
tione vite: a pudiciſſimis pueris, ſenibus morib⁹ ve
nerabilib⁹ Joſeph ſaluatore egypti experte tenebra
rū carnis. Gen. xxxix. Samuele induto ephot lineo
puriſſime munditie. j. Reg. ij. Hieremia mūdo nato
qꝛ in vtero ſanctificato. Hiere. j. ⁊ Joanne baptiſta
pellicea zona in ſignū premortuoꝝ lumboꝝ accicto
Mat. iij. vbi Hiero. Zona pellicea qua cinctus erat
⁊ Helias, mortificationis iudicium eſt. Et Daniele
frugali ad ꝯſeruationeʒ honeſtatis. xliiij. di. §. j. Da-
nie. j. preſigurantib⁹ dñicam puriſſimam ⁊ angeli-
cam caſtitatē: de iſtis bonis pueris. lxxviij. di. §. hoc
regulariter. Contra martyrum largitatis in pau-
pertate. Ubi aūt ille martyr erit vt Tobias largus
in penuria: quū vix intra te O mr̄ eccleſia inuenian
tur largi in abundantia ſicut eſſe deberent? lxxxvj.
di. non ſatis. ⁊. c. archidiaconū. Plurimi. n. tui pre-
ſules ⁊ rectores de patrimonio: ex̄ de preben. cū ſm
Chriſti patrimoniū ſuoꝝ conſanguineoꝝ amplian
tes, vel nouiter edificantes: ex̄ de elec. cū ex eo verſi.
ne ſicut. li. vj. ⁊ in fraudē ſuarum eccleſiarū inſtra em
ptionuʒ in perſonis ſuoꝝ attinentiuʒ ꝯficientes. xij.
q. iij. c. j. ⁊. q. iiij. c. j. ⁊ ex̄ de pecu. cleri. ca. ij. nec paupe-
res buccellā in eoꝝ aceto intingere permittunt: ne-
dū in vino. Job. xxxj. Si comedi buccellā panis ſo
lus añ eoꝝ valuas vlceroſi iacent: nec eis micas pa
nis porrigunt: nec familia crudelitatē dñi imitata.
Luc. xvj. vbi Amb. Ita. n. ſunt conditionis huma-
ne immemores. vt tanqꝫ ſupra nām ſiti de miſerijs
pauperuʒ incentiuuʒ ſuaꝝ capiant voluptatum. Ri
dent inopē. inſultant egenti, ⁊ quoꝝ miſereri debue
rant, ijs auferūt vniuerſa. xciij. di. diaconi. v. vbi etiā
Aug. de verbis dñi. Inexplebilis. n. eſt diuitū auari
tia. xlvij. di. ſicut. c. bonoꝝ. nec timet deū: nec hoīem
veret̄. Luc. xviij. non parci pr̄i amico fideʒ non ſer-
uat: viduā opprimit: reʒ pupilloꝝ inuadit. Canes
impudici. lxxxviij. di. nemo. tui cornuti canibus di-
uerſi gñis domuʒ plenam habentes: ⁊ eos (qꝺ pu-
det ſcribere) intra ſinus ⁊ gremium nutrientes cuʒ
eis ludentes: ⁊ caudas eoꝝ palpantes: neduʒ panē
filioꝝ pauperum. xvj. q. j. ſi cupis: ⁊ orphanoruʒ eis
tribuunt ad edendū. Mat. xv. ſed perdicibus ⁊ ca-
ponib⁹ ⁊ alijs carnibus eos alunt. Incarcerati aūt
vermibus ſcaturiunt. Captiui etiam pro quibus ſa
cra vaſa conflata vendi iubentur. xij. q. ij. auruʒ. ⁊. x.
q. ij. hoc ius: in cōpedib⁹ ⁊ catenis languidi ⁊ para-
lytici in plateis ſtercorib⁹ ⁊ porticibus incenati dor
mitant. nudi frigore algent: peregrini foris ī vijs ho
ſpitant̄: ⁊ pro talibus proſelitis ⁊ miſeris nec panis
nec veſtimentum eſt in domibus prelatoꝝ: nec vas
frigide aque tantuʒ. Mat. x. g. Mar. ix. vbi Hiero.
Non calide. ne ⁊ in calida paupertatis ⁊ penurie li
gnoꝝ occaſio quereret̄: Tales prelati nolunt ſibi fa-
cere amicos nedum de mām̄ona iniquitatis. Luce.
xvj. quod exponitur. xiiij. q. v. §. ſed hoc: ideſt ſuis ꝑ-
prijs ſi qua habent. Sed nec de agape eccleſiaſtice
charitatis xlij. di. c. j. ⁊. c. non oportet. j. ⁊. ij. quum tñ
quicquid habent clerici excepto victu ⁊ veſtitu: pau
perum cenſeatur. x. q. ij. epiſcopus. xvj. q. j. quoniam
de quo. s̄. parte. ij. cap. xxix. §. vlti. verſic. de hoc late.

Sed de martyrio patientie in iniurijs quid dice- Patiētie martyriū
mus? Quis hodie intra te mater eccleſia manſue-
tus aut mitis eſt: qui patiatur ⁊ non deducatur ſm
ſapientem. i. leſiones cordaliter nō ſentiat? Quis eſt
qui ſe non vindicet, aut corde, aut verbo, aut ſigno,
aut actu, quicquid dicatur? xxiij. q. j. §. j. ⁊. q. iij. §. j. ⁊.
c. ſex differentie. ⁊. q. iiij. §. ex his. ⁊. cap. cum in lege.
Quis non recordatus iniuriarum ciuium ſuorum
ſibi factarum? Leuit. xix. Quis orat in ſpiritu ⁊ ve
ritate. Jo. iiij. pro perſequentibus ⁊ calūniantibus
eum? Mat. v. ⁊ Luce. vj. Et quis benefacit ijs qui
oderunt eum? vt pre. §. ex his. Ubi inueniemus mā
ſuetos ⁊ mites, qui terram viuentium hereditent,
vel poſſideant? Mat. v. vbi Augu. Mites ſunt qui
cedunt improbitatibus, ⁊ non reſiſtunt in malo, ſed
vincunt in bono malum. Roma. xij. Rixent̄ igitur

immites ⁊ litigent pro terrenis: dimicent pro tẽporalib⁹ rebus: ſed beati mites: qm̃ ipſi hereditabũt terrã. Item Ambroſius ſuper Lucam. Mitiga ergo affectum tuũ: vt non iraſcaris: aut certe irat⁹ ne peccaueris. Prelator eſt.n. motuz tẽperare cõſilio: nec minoris virtutis dicit᷑ cohibere iracundiã quã oino non iraſci: quum plurimũ illud leuius: hoc fortius exiſtimet᷑. Sed ⁊ q̃ ſunt hodie diſcipuli Chri cordis humilis: quib⁹ dicat magiſter humilis: Diſcite a me: qꝛ mitis ſum: ⁊ humilis corde. Matt.xj. vbi Aug. de verbis dñi. Non munduz fabricare, nõ in ipſo mundo miracula facere, ſʒ qꝛ mitis ſuz ⁊ humilis corde. Magn⁹ eſſe vis: a minimo incipe. Cogitans magnaz fabricã ꝯſtruere celſitudinis, de fundamẽto prius cogita humilitatis: qꝛ quanto quiſqꝫ vult ſuper maius edificiuz edificare: tanto alti⁹ fundamentũ fodit. Quo aũt peruenturuz eſt cacumen nr̃i edificij? vſqꝫ ad ꝯſpectum dei. Et ibi Rabanu⁹. Diſcenduz nobis ergo a ſaluatore nr̃o, vt ſimus mites morib⁹: ⁊ humiles mentib⁹. Neminez ledam⁹: neminez ꝯtẽnamus: ⁊ virtutes quas foris oñdim⁹ more: intus teneamus in corde. Et ibi Chryſo. Et ideo incipiẽs diuinas leges ab humilitate incipit: ⁊ magnũ premiuz ponit dicens. Et inuenietis requiẽ aiabus vr̃is ⁊c. Uide qđ ſcripſi.ſ.in hac.ij. parte in c.iij. Thren. in litera Thet. verſi. eſt iuguz: cuz verſi. ſeq. in.vj.c. Et Bern. Collactanee ſunt humilitas ⁊ manſuetudo: ⁊ ſicut preſumptio ab elatione: ſic vera manſuetudo ex vera humilitate procedit. Mortu⁹ eſt Moyſes mitiſſimus hoium qui erant in terra. Numeri.xij. ⁊ vere ſepulcrum ei⁹ non apparet. Deu. vlt. Samuel etiã pro inimicis orans. j. Reg.xv. in fi. defunctus eſt. Sʒ vbi eſt Paul⁹ qui optat fieri anathema pro fratribus? ad Ro.ix. cuz predicto Moyſe petẽte deleri de libro vite: aut parci populo Iſraelitico vitulo immolanti. Exodi.xxxij. xlv. di. diſciplina. Ubi eſt Dauid qui peſſimum inimicũ Saul euz de ſola inuidia perſequente. j. Reg.xviij. ⁊.xix. ⁊.xx. ⁊ quẽ in ſpelunca potuiſſet occidere: ⁊ vite reſeruauit. j. Reg.xxiiij. j. q. j. dñs. ⁊. ij. q. vij. §. de his verſic. Item in libro reguz: ⁊ in monte Gelboe corruentez plangit: ⁊ planctum ſuper eum docet filias Iſrael. ij. Reg. j. ⁊ filium filij eius commenſalez facit. ij. Reg. ix. ⁊ viros Jabes Galaath ſepelientes Saul benedicit ⁊ remunerat. ij. Reg. ij. Sʒ inſuper Abſalonez ſceleſtum perſecutorem filium diuturne deplorat. ij. Reg.xviij. ⁊.xix. Fateor ſepulcrum iſtius Dauid miſericordis apud nos eſt. Act. ij. ſed non ipſe nec miſericordia ei⁹, qꝛ vacuum eſt mauſeolum eius: quum vix reperiat᷑ hodie ſucceſſor eius in charitate ⁊ pietate: ſed etſi ipſe non ſit hic: doctrina tñ eius nobiſcũ eſt: qui dicit. ps. vij. Si reddidi retribuẽtibus mihi mala ⁊c. ⁊ iterum. Cum ijs qui oderunt pacez eraz pacificus. ps. cxix. Et ideo vere fuit homo ſm cor dei. j. Reg.xiij. Act.xiij. ⁊. j. q. vij. ſi quis oẽm, qꝛ nil ſic facit hoiem ſimilem deo, ſicut miſericordia: maxime in prelatis: qꝛ nil tam peculiare eſt imperialis maieſtatis: q̃ʒ humanitas: per q̃ʒ ſolam ſeruatur dei imitatio. ſm. l. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. fi. Ueruz de martyrio compaſſionis quid dicam? Quod ſcriptum eſt. Amos.vj. Nil compatiebantur ſuper contritione Joſeph ſcilicet pauperis ⁊ afflicti. Impietas regnat hodie: ⁊ ideo compaſſio exulat, quia ſoli pij compatiuntur. vnde Hugo de ſancto vic. Oẽs patiũtur: pauci compatiuntur. Pati poſſunt impij. compati autem niſi pij. Et vtinam homines iſtius

Compaſſionis martyrium.

generationis ſibimet bene compaterentur: ⁊ flammarum perpetuarum recordarentur, ſed paralytici ⁊ inſenſibiles facti ſunt ſibi. Miſeri etenim homines toti per gentes. ſm Bern. in ijs que foris ſunt ignari ſunt interior ſuor. Exteriorez quippe ſuperficiem intuentes: ſalua ſibi omnia ſuſpicantur: non ſentientes vermem occultum qui interiora corrodit: contra quos dicitur Prouerb.xxiij. Uerberauerunt me: ſed non dolui: traxerũt me ⁊ nõ ſenſi. Mẽbrum autem quod dolorem non ſentit: mortuuz eſt ⁊ inſenſibilis morbus incurabilis eſt: ſm Bernar. Quis autem hodie maxime prelatoruz ſentit in ſe quod in Chriſto Jeſu? Phil. ij. ⁊ in ſenſu cogitat circũſpectionem dei? Eccli.xiiij. quam habuit in redimendo proprio ſanguine vermiculos inimicos? Ubi eſt Jonathas. Jonathas interpretatur columba dñi: Chriſtianus. ſ. dono ſanctiſpiritus in baptiſmate renatus. cui Alexander: Chriſtus, alleuans (interpretatio Alexandri) tenebras: quia lux eſt vera. Jo. j. vel auferens anguſtias per grãz qua eſt plenus. ibi. Jo. j. mittat purpuraz crucis ſanguine agni j. Pet. j. immaculati rubricatam: ⁊ coronaz triumphanti in cruce vt ſentiat que Chriſti crucifixi ſunt? j. Machab.x. Chriſtus in carne paſſus eſt: quis eadem cogitatione armatur? j. Petri.iiij. Quis ſtigmata eius in mente ⁊ in corpore ſuo portat? Gala. vlti. xij. q. ij. Gloria. verſi. multi: in fi. Quis configitur Chriſto in cruce? Quis in ea gloriatur? Gala. ij. ⁊ vlti.

## Contra prelatos rancoroſos ⁊ ſuperbos. De quantuplici vanagloria prelator quorundã. Cap. 49.

O Precioſa ſponſa Chriſti eccleſia: iam gloria tua non eſt abintus neqꝫ in cruce: extra de ſacra vnc. c. vnico. §. ad exhibenduz: ſm Dauid ps. xliij. Nam gloria rectorum tuorum quedam eſt a partu. ſm prophetam Oſee.ix. quia in eis hodie non requiritur morum ſed carnis nobilitas: contra id extra de preben. venerabilis. xl. di. nos qui preſumus: quum tñ vacante papatu dixerit ille Piſcatori Petro ⁊ fabri: ideſt Chriſto Matth.xiij. Mar.vj. Lu. iiij. Jo.vj. ſed ⁊ Marcus fabrum eum dicebat vocari. Mar.vj. quia putabat᷑ filius Joſeph: qui erat faber lignarius: filio ſucceſſorem querimus: non auguſto: quia nobilitas faſtum, faſtus litem, lis odiuz parit. no.xxiiij. q. j. qm̃. Alia gloria tuor mercenarior prelator in theſauris ⁊ pecunia eſt: quia gloriantur in multitudine diuitiarum ſuarum. ſm Dauid ps. xlviij. paupertatem conculcantes: ⁊ contra eam dogmatizantes: ⁊ pecunias iuſtificantes contra pre. c. gloria. xij. q. ij. ⁊. q. j. clericus. Unde ⁊ propter eas recipiunt clericatum recte contra id. c. clericus. Nec cogitant qualiter eccleſijs habeant deſeruire: propter quod habent beneficia; extra de reſcrip. c. fi. lib. vj. ſed qualiter recipiant fructus earuz. vnde ſemper querunt quanti valet tale bñficiuz: qꝛ querunt que ſua ſunt: non que Chri. Phil. ij. viij. q. j. ſunt in eccleſia. Alia eor gloria eſt quuz vindictas ⁊ alia mala faciunt. Exultant.n. in rebus peſſimis. Prouerb. ij. Sed talis exultatio maligna eſt. Jaco. iiij. maxime in victorijs iniquorum bellorum ⁊ perditionibus hominuz interfector: quos gemiti

Opulentie cauſa nemini gloriãdũ.

Appetentia vindicte fugienda.

bus ⁊ lachrymis cũ Hieremia plangere debuiſſent.
Hiere.xiij.⁊.ix.in prin. Nec recordant̄ q̄ ſcriptũ eſt
Proue.xvij. Qui in ruina letat̄ alteri⁹:nõ erit ipu-
nit⁹. Alia eoꝝ gl̃ia eſt in quadrigis:⁊ eq̄s phaleratis
albis ⁊ pinguib⁹, loco aſelli dñici. Mat.xxj. Mar.
x. Lu.xix. ⁊ Jo.ij. ⁊ domicellis armatis, loco pueroꝝ
hebreoꝝ oliuarũ ⁊ palmarũ deferentiũ ramos. Jo.
xij. A talibus armatis capit̄ Chr̄s. Joã.xviij. Cõtra
talẽ gl̃iaz ait Chry. Vis cognoſcere Chr̄i manſuetu
dinẽ venientis?ↄſidera ſpẽm aduent⁹ ei⁹. Nõ ſedet
in curru aureo purpura fulgenti:neq̧ aſcendit ſuper
equuz feruiduz diſcordie amatorẽ. Non h̄z in cir-
cuitu ſplendentes gladios aut ornamẽta terribilia
armoꝝ:ſed ramos florẽtes:teſtimonia virtutis ⁊ pie
tatis. Nõ recordãtes ꝙ ſplendor clericoꝝ maxime
prelatoꝝ humilitas eſt.c.di.ↄtra morẽ. ⁊ arma eoꝝ
lachryme ⁊ orones.xxiij.q.viij.ↄuenior. Alia eoꝝ
gloria in dapib⁹ ⁊ vtenſilib⁹ exquiſitis thalonib⁹, ta
petis, cortinis, poculis aureis cryſtallinis, argenteis
⁊ mutatorijs nedũ.x.cuz Naamã ſyro.iiij. Reg.v.
ſ3.xx.aut plerũq̧ amplius, annulis aureis ⁊ gẽma-
tis, ⁊ iocalib⁹ arcis plenis:⁊ thalamis cameris ⁊ le
ctis eburneis ⁊ ornatis tapetib⁹ p̄ctis ex egypto ſtra
te ſunt eoꝝ camere: aſperſa ſunt eoꝝ cubilia myrrha
⁊ aloe ⁊ cinnamomo. Prou.vij. S3 de corporibus
potius cadauerib⁹ quorundã eoꝝ aſcẽdit fetor. Eſa.
xxxiiij. Eſdre.j. vt non videant̄ camere ⁊ diuerticula
dei ſeruoꝝ:ſ3 triclinia regũ ⁊ imperatoꝝ:quum apl̄i
quoꝝ vices ipſi tenent.lxviij.di.quoꝝ. pre fame ſpi-
cas alieni agri fricauerint ⁊ comederint. Mat.xij.⁊
Luc.vj.de ↄſe.di.v.diſcipulos, ⁊ mantellis ⁊ tunicel
lis vilib⁹ ↄtenti fuerint ⁊ paucis. Lu.ix.q̄ de domo
in domũ ibant expediti abſq̧ pera ⁊ ſacculo:de cra-
ſtino nõ cogitãtes. Mat.vj. Lu.xij.xj.q.iij.ira.ſ3 co-
gitatũ ſuuz in dño iactanduz.p̄s.liiij.⁊ ſpẽ in eo ha-
bentes qui veſtit lilia ⁊ paſcit volatilia. Matth.vj.
Nou recordãntes prelati iſti⁹ tp̄is ꝙ illoꝝ ſucceſſo-
res in vita ⁊ iuriſdictione eſſe dñt:de quibus dicitur
Heb.xj. Circũierunt in melotis ⁊ in pellibus capri
nis, egẽtes:anguſtiati:afflicti, in ſolitidinib⁹ erran-
tes ⁊ in montibus ⁊ in ſpeluncis ⁊ in cauernis ter-
re:contra tales prelatos.xlj.di.ep̄s vilem.xxxv.diſt. *Nimius epularuz ⁊ orna-tuũluxus*
eccleſie. Alia eoꝝ gloria in argumentis ſophiſticis
⁊ terrenis ſcientijs eſt contra id Hiere.ix. Non glo-
rietur ſapiens in ſapientia ſua. Tales exquirunt pru
dentiã que de terra eſt:non doctores:ſed negotiato-
res. Barurch.iij. Sapientes ſunt vt faciant mala:be
ne aũt neſciunt facere. Hiere.iiij. Et dicentes ſe eſſe ſa
pientes, ſtulti facti ſunt.ad Rom.j.⁊.xlix.di.c.j.ver.
albugine:ſapientes, inq̄ʒ in verbo in quo euacuatur
crux Chriſti.j.ad Corin.j.ibi vide ſatis de iſta ſapiẽ
tia carnali. ⁊ Jac.iij. vbi vocat̄ terrena, animalis, ⁊
diabolica:vnde Bern. Mentes impie ↄtente ſcien
tijs que inflant:eas que edificant neſcierunt:lucife-
ri quidẽ tales ſunt:nou igniferi. vñ loquens Bern.
diabolo ait. O lucifer:ſi fuiſſes ignifer nunq̄ʒ cecidiſ
ſes. Tales non ardẽt ⁊ lucent cuz Helia ⁊ Joanne.
Jo.v. Jlle erat lucerna ardens.ſ.per amorem. ⁊ lu-
cens.ſ.per ſplendorem. vnde. Ber. Tantum lucere,
vanum.tm̄ ardere, parũ. Ardere ⁊ luccre perfectuz.
⁊ de Helia Eccl̄i.xlviij. dicitur in princ. Et ſurrexit
Helias propheta quaſi ignis ⁊ verbuz ipſius quaſi
facula ardebat:vñ in pre.loco Joan.v. Jlle erat ⁊c.
ait Alchuinus. Joannes.n.erat lucerna:illuminat⁹
a Chriſto luce, ardens fide ⁊ dilectione, lucens ver-
bo ⁊ actione. Carnales ſciẽtes ſunt angeli tenebraꝝ

transfigurati in angelos lucis.ij. Corin.xj.xxvj.q.v.
ep̄i.⁊.c.nec mirum.xxix.q.i.§.j.extra de reg.licet.§.
verum:ſed veritate nudati, ſemper diſcentes, nunq̄ʒ
ad veritatẽ ſcientie peruenientes.ij.ad Tim.iij. xxvj.
q.v.nec mirum:vltra col.ſed ⁊ margaritam ſcientie:
extra de tranſla.ep̄i.poſt tranſ.ſi quam habent:per
vitã abominabilem denigrantes. De talib⁹ dicitur
Prouer.xj. Circulus aureus in naribus ſuis:ideſt
porci:mulier pulchra ⁊ fatua male morigerata:vide
tur literatus male morigeratus. vt dr̄ in collatione.
Neſteroth de ſcientia ſpũali in lib.collationuz. Jo.
caſſi. Sermocinatio aũt dñi cũ ſimplicibus eſt ⁊ hu
milibus. Vñ qui ambulat ſimpl'r:ambulat confidẽ
ter. Prouerb.x. dum tñ cum ſimplicitate columbi-
na ſit miſta, ſicut dicit dñs, aſtutia ſerpentina. Mat.
x. Eſtote ergo prudentes, ſicut ſerpentes: ⁊ ſimpli-
ces ſicut columbe.xxxvj.di.§.ecce. vbi Hiero. vt per
prudentiã deuitent inuidias:per ſimplicitatẽ nõ fa-
ciant malum:⁊ ſerpentis aſtutia ponitur in exem-
pluz:q̄ toto corpore occultat caput. ⁊ illud in quo
vita eſt protegit, ita ⁊ nos toto periculo corporis, ca
put nr̄m qui eſt Chr̄s:ex̄ de ſac.vnc.c.vnico.verſi.ſ3
vbi ſub.§.vñ in veteri teſtamento:cuſtodiamus. Jtẽ
ibi Remigius.i.fidem Chriſti integraz ⁊ incorru-
ptam ſeruare ſtudeamus. Rabanus. Solet etiã ſer-
pens eligere ſtrictas rimas per quas tranſiens ve-
terẽ pellem exuat. ſimiliter predicator tranſiens per
anguſtam viã veterez hoiem oĩno deponat. Jtem
ibi Remigius. Pulchre etiã dominus predicato-
res ſerpentis aſtutiã monet habere q̄ primus ho-
mo per ſerpentez deceptus eſt:de pe.di.j. ſerpens. ac
ſi diceret. Quia hoſtis callidus fuit ad decipienduz
vos:prudentes ſitis ad liberandũ. Jlle laudauit li-
gnum:vos laudate crucis virtutez. Jtem ibi Chry.
Sicut aũt prudentiã ſerpentis opʒ habere:vt in p̄n
cipalibus non ledamur:ſic ⁊ ſimplicitatẽ colũbe in
non vendicando quũ iniuſta patimur:neq̧ per inſi
dias alicui nocendo. Jtez Remigius. Jdeo autem
dñs hec duo ſociauit;q̄ ſimplicitas abſq̧ prudentia
facile decipi poteſt:⁊ prudentia periculoſa eſt alicui
nocendo niſi ſimplicitate temperet̄. ad hec.xvj.q.j.ſi
cupis.vj.q.j.ex merito.in fi.ij.q. vij. non oĩs.xxxvj.
di.§.ecce. Jdiotas.n. ⁊ elingues elegit dñs diſcipu-
los:vt non gloriarent̄ contra eũ. Perdam.n.(inq̄t)
ſapientiam ſapientium ⁊ prudentiã prudentium re
probabo. Vbi ſapiens:vbi ſcriba? Stultã deus fecit
ſapientiã huius mundi, j.ad Corin.j.ex̄ de preben.
venerabilis:que oĩa intelligunt̄ de abuſu ſcientie ⁊
⁊ de ſcientijs reprobatis.xxxvij.di. ſi quis grãma-
ticaz.⁊.xxxviij.di.quãuis:vbi de hoc.xxvj.q.ij.§.his
ita.in fi. De ſancta ſcientia ⁊ ea bñ vtentib⁹ loquit̄
in magna parte liber Proue. ⁊ Sapientie ⁊ Eccl̄i.
⁊.j.ad Cor.j.⁊.ij.c.⁊.xxxvij.⁊.viij.di.per totũ.⁊.xliij
di.ſit rector.⁊ xxxvj.§.ecce:⁊ ex̄ de renun.niſi cũ pri
dẽ.§.p defectu. Et domũ ſcie iter ſeptẽ dona ſpũſſan
cti.computatur. Eſa.xj.⁊ Cherubin que plenitudo
ſcientie interpretant̄ in ordine prime hierarchie ſe-
cundus eſt:de pe.di.ij.principiũ.verſi.oĩs. Sed ↄtra
de ſcientia preſumãtes ait Ber. Multi multa ſciũt:
⁊ ſemetipſos neſciunt. Alios inſpiciunt. et ſeipſos de ſerunt. *Nõ eſt ob eruditio-nem glo-riandũ.*
ſerunt. Et idez iterũ. Multo melior et laudabilior
es ſi te cognoſcis:q̄ʒ ſi te neglecto cognoſceres cur-
ſus ſiderum:vires herbarum: cõplexiones hoium.
naturas animaliũ:⁊ haberes omniũ celeſtiũ et terre
ſtriũ ſcientiã. Jtẽ Aug. Jndocti rapiunt celũ et nos
cum nr̄is literis in infernum deſcendimus. Plato

⁊ Ariſtoteles

⁊ Ariſtotiles ⁊ Auerroes cum alijs paganis phĩs,
Origenes ⁊ Arrius cũ alijs ſubtilibus hereticis te-
nebras exteriores incolunt,qꝛ non deũ glorificaue-
runt.Rom.j. Non ſaluat prophetare, predicare, ⁊
myſteria vtriuſqꝫ teſtamenti noſcere,⁊ multos con-
uertere,⁊ penitẽtias audire:⁊ ꝯſulere,⁊ ẽt miracula
facere,⁊ male viuere.Sz mandata dei ſeruare:⁊ euz
ex toto corde amare.Joã. xiiij.j.ad Corin. xiij.j.q.j.
multe.c.teneamus.c.prophetauit.c.vide. de pe.di.ij.
charitas.j.⁊ diſt.iij.§.vlti.Dicebat ⁊ ille ſeraphicus
Chriſti diſcipulus verus almus.Franciſcus.Tantũ
quilibet ſcit :quantum operatur: ⁊ non plus. Jtem
dicebat loquens fratribus.Si haberes oẽz ſcientiã:
⁊ ſcires interpretari oĩa gñа linguarũ:⁊ ſubtiliter de
celeſtibꝰ rebus ꝑſcrutari:in ijs non potes gloriari:qꝛ
vnus demon ſciuit de celeſtibus ⁊ modo ſcit de ter-
renis plus q̃z oẽs hoĩes,licet fuerit aliquis qui ſum
me ſapientie cognitionẽ a dño recepit ſpãlez: vt Sa
lomõ.Jtẽ dicebat ſuper verbo Aplĩ Litera occidit:
ſpũs aũt viuificat.ij.Corin.iij.Jlli ſunt mortui ad li
teram:qui tm̃ ſola verba cupiunt ſcire:vt ſapientio-
res videant̃ inter alios:vt poſſint acquirere diuitias
huius ſeculi ⁊ honorez.Et illi religioſi ſunt mortui
ad literaz,qui ſpũm diuine litere nolunt ſequi:ſed ſo
la verba magis cupiunt ſcire ⁊ alijs interpretari: q̃z
operari.Et illi ſunt viuificati a ſpũ diuine litere:qui
oẽm literaz q̃z ſciunt ⁊ cupiunt ſcire non attribuũt
corpori:ſed verbo ⁊ exẽplo reddũt eã altiſſimo dño
cuius eſt oẽ bonum.Jtez dicebat. Quũ videris ſciẽ
tez male viuentẽ:cogita ꝙ ſit vnus de demonibus
ſubtilibus,cognitio in demonibꝰ afflictio erit eis ⁊
eſt:qꝛ non diligunt quem cognoſcunt. ⁊ Jacob.iiij.
Scienti bonũ ⁊ non facienti peccatum eſt: ſubaudi
maius de pe.di.ij.ſi.n.ingt:poſt col.⁊ Luc.xij.Sciẽs
ſeruus voluntatẽ dñi ſui,⁊ non faciens:plagis vapu
labit multis.Jn dei vero electis ipſa cognitio amor
eſt:qꝛ quẽ cognoſcunt hic diligunt:⁊ perfectiꝰ in pa-
tria.Uere quidẽ qui ſe ignorant pulchri ſunt.i. pul-
chri apparent inter mulieres.Canti.j.ideſt inter ho
mines ſeculares,ꝓꝑ ſcientiaz quaz oſtendunt. Sed
qꝛ ſe ignorant:vel qꝺ cognoſcunt non operant̃: pa-
ſcunt hedos,ſuos ſenſus peculeos.Eſt.n.hedus ani
mal:ſm glo.Mat.xxv.peculeũ ⁊ olidũ.Et vadunt
poſt veſtigia gregum ſuoꝝ i.poſt cogitationes ⁊ af-
fectiones beſtiales.Et ſpecialiter paſcũt porcos.Lu
ce.xv.qꝛ.vt porci vel ſues , in ſuis voluptatibus in-
uoluunt̃.ij.Pet.ij.de pen.di.iij. ſunt qui debent.Et
ventrẽ cupiunt ſiliquis ſaturare.ſm Aug.ſuper pre.
c.Luc.xv. Porci ſunt immundi ſpũs qui ſub ipſo
erant.Nã ciuis de quo premiſit,cui adheſerat ado-
leſcens : aliquis aereus princeps eſt ad militiã dia-
boli pertinẽs:cuius villa eſt mundus ꝑtãtis ipſius:
de qua premiſit:⁊ miſit illũ in villã.ſz Bedã. Por
cos paſcere,eſt ea quibꝰ immũdi ſpũs gaudent ope
rari.Siliqua aũt ſm Amb.genus leguminis eſt:in-
tus inanis,foris mollis:quo corpus non reficit̃,ſed
impletur vt ſit magis oneri. Jtez ibi Aug.Silique

Secula-res diſci-pline fili quis com parátur.

ergo quibꝰ porcos paſcebat: ſeculares doctrine ſunt
ſteriles,vanitatẽ perſonantes:de quibus laudes ido
loꝝ fabularumqꝫ ad deos gentium pertinentiũ va-
rio ſermone atqꝫ carminibus percrepant:quibꝰ de-
monia delectant̃.Uñ quuz iſte ſaturari cupiebat:ali
quod ſolidum ⁊ rectũ qꝺ ad bonã vitaz pertineret,
inuenire volebat in talibꝰ:⁊ nõ poterat:vñ ſequitur
Et nemo illi dabat:qꝛ in ſciẽtijs mũdanis queritur
guſtus ⁊ fructꝰ aĩe: ⁊ nõ inuenit̃:qꝛ vere tales ſciẽtie
liberales inflant:⁊ nõ ſatiãt:de hoc.xxxvij.di.§.hinc
ẽt ille.⁊.c.⁊ ideo. Et ſtudẽtes maxime diu in talibꝰ
ſciẽtijs appendũt labores:⁊ nõ in ſaturitate:⁊ argẽ
tũ:⁊ nõ in panibus diuine ſcientie aĩe refectiuis:que
ſunt panes vite.Ecclĩ.xv.de hoc Eſa.lv.ad lr̃az.Ta
les carnales ſciẽtie deſtruent̃.j.ad Corin.xiij.ſz vnũ
iota diuine ſcie nõ preteribit.Mat.v. Et celũ ⁊ ter
ra tranſibunt.ſ.in ſuperficie quũ purgabunt̃: verba
aũt dei in eternũ ſtant.Mat.xxiiij.⁊ Luc.xxj.xxxv.
q.x.fraternitatis: qꝛ ſacra lex ab eterno eſt : ⁊ ex ore
altiſſimi exijs:⁊ cuz eo ꝑmanet in euuz.Ecclĩ.xxiiij.
Adde hic qꝺ ſcripſi.ſ̃.in.§.expeditis nobilibꝰ: vſqꝫ
ad verſi.v.in.c.xxxiiij.in iſta.ij.parte. Alia eoꝝ glĩa
eſt in decore exteriori:quũ ſint moribꝰ indecori.c.di.
contra.Topetum ſeculariuz:portare tonſurã paruu
laz clericalẽ circunferre ⁊ abſondere,pannis viridi-
bus ⁊ rubeis ⁊ exquiſiti coloris ⁊ quidã eoꝝ virga
tis ⁊ partitis ſe induere:ꝯtra quos ex̃ de vi.⁊ hone.
cleri.clerici.ij.⁊ pena eoꝝ.e.ti.qm̃ in clem.Jn edifi-
cũs ⁊ ſupellectilibus decorẽ querere : pulchros ap-
parere:ſe comere:⁊ dealbare:pectere:⁊ ad delectatio
nem balnea frequẽtare:pingues ⁊ magnos dextra-
rios equitare:familiam iuuenilẽ ⁊ diuerſis mutato
rijs adornatam ⁊ precioſis pannis amictã ⁊ ſplen-
didam ſecum ferre:frena argentata ⁊ calcaria ⁊ ſel-
las precioſas habere:vt exterior oĩs pulchritudo ap
pareat.Sed gloria talium ſtercus ⁊ vermis.j. Ma
chab.ij.Tales fuci meretricij ſunt de conſ.di.v.fuca
re.Tales apparatus militantiuz mundo ſunt. Ta-
les pompe Ceſaris ⁊ regum ſunt.xxj.q.iiij.⁊ hic ad
de qꝺ ſcripſi.ſ̃.in magno.§.poſtq̃z:in prin.in.ca.x.⁊
in.§.vij.verſi.diſcant.in. ca.xv.in iſta.ij.parte.Unde
Paphuncis in collatione de tribus abrenuntiatio
nibus in lib.collationũ Jo.caſſi. Ut.n.virtutes vel
ipſa charitas que earũ fons eſt:in hoc ſeculo conqui
ſita:poſt finez quoqꝫ huius vite pulchrum ac ſplen-
didum amatorez ſuũ reddit:Jta vitia ad illam pe-
rẽnem cõmorationem obfuſcatã mentez quodam-
modo coloribus tetris infectamque tranſmittunt.
Pulchritudo.n.vel deformitas aĩe virtutũ ſeu vi-
tioꝝ gignit̃ qualitate ex quibus quidã attactus co
lor aut ita eam ſplendidã reddit:vt a propheta Da
uid.p̃s.xliiij.mereat̃ audire.Et concupiſcet rex de-
corẽ tuum aut certe atrã fetidaz atqꝫ deformem ita
vt fetorẽ proprie turpitudinis ipſa ꝯfiteat̃:⁊ dicat in
p̃s.xxxvij.Cõputruerunt ⁊ corrupte ſunt cicatrices
mee:a facie inſipientie mee.⁊ dñs alibi Hiere.viij.in
fi.ad eã.Quare(inquit) non eſt obducta cicatrix fi
lie populi mei?Cultũ ⁊ decorẽ virtutũ requirit dñs
in eccleſia ſua:non coloꝝ:ex̃ de vi.⁊ ho.cleri.cũ deco
rem:⁊ de immu.eccle.decet domũ.li.vi.de pe. di.ij.§.
Romanos.verſi.illa aĩa.al̃s eſt.ca.in p̃s.⁊ Canti.v.
Rex nr̃ ſpecioſus forma pre filijs hoĩum.cuius pul
chritudinẽ ſol ⁊ luna mirant̃.vt dicit alma Agnes.
Jn cruce liuet:pallet:ſputis illitus deformat̃:nõ eſt
ei ſpecies neqꝫ decor:⁊ quaſi leproſus apparet. Eſa.
liij. Equũ non hz neqꝫ domicellũ , cũ vilibꝰ ſe aſſo-
ciat.Jo.iiij.ſanctus ſanctoꝝ.De quo ordine ſunt ta
les ⁊ prelati ⁊ clerici?non hñt ordinez ꝯtra apl̃um:
ſed ordinẽ faciũt.ij.ad Cor.Expectẽt locũ illuz vbi
nullus ordo ſed ſempiternus horror inhabitat.Job
x.ſm Ber.Tota quaſi es ingloria in mẽbris mr̃ ec-
cleſia.detenta falſa ⁊ vanagloria aufers ſponſo tuo
glĩam q̃z alteri non vult dare.vñ dicit Eſa.xlij.Glo
riaz meã alteri nõ dabo.Jpſe qui eſt rex glorie. p̃s.
xxiij.dicit Jo.viij.Ego gloriam meam non quero:

vbi Chry.q.d.ex honoꝛe quem ad pꝛem habeo hec
locutus ſum vobis, ⁊ pp hoc dehonoꝛatis me: ſed
nulla eſt mihi cura huius ꝯtumelie. Illi.n.noxas de
betis:pp quem hec audio. Paulus in gloꝛia ppter
Chriſtū ait.j.ad Tim. Regi ſeculoꝝ immoꝛtali in-
uiſibili ſoli deo honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſeculoꝝ. Et
angeli concinunt Luc.ij. Gloꝛia in excelſis deo: ⁊ de
ꝯſe.di.j.hi duo,⁊.c.poꝛro: q̄3 tu ei aufers in terris: ⁊
ideo perdis eius pacē ⁊ grām,⁊ tandē filij tui vane
gloꝛioſi perdent illā veram gloꝛia3 pp iſtam falſam
gloꝛiam,qꝛ quū deum cognouiſſent:nō ſicut deum:
ſ3 ſe gloꝛificauerunt:qꝛ euanuerunt in cogitationibꝰ
ſuis.ad Rom.j.interpꝛetati vere per Achoꝛ.Joſue
vij.j.q.iiij.§. itē peccato ciuiu3:q interpꝛetaꝛ lumen
fratris:q ſignificat quēlibet xenodoxie deditu3 fo-
ris lucentē intus tenebꝛoſu3:q furaꝛ regulam aureā
diuine ſapientie oīa regulantis.iij.di.regula ſibi ea3
appꝛopꝛiās:⁊ ex ea placere deſiderans hoībus:ꝯtra
id.j. Pet.iiij.⁊.j.q.iij.vendētes:ſi quis loquiꝛ quaſi
ſermones dei,vbi Greg. Qui in verbo dei gloꝛiam
pꝛopꝛiā querit:ius dātis inuadit:qꝛ ſcriptū eſt. Dan
ti mihi ſapientiā dabo gloꝛiā.Eccli.lj.qꝛ ex oꝛe eius
pꝛudentia ⁊ ſcientia. Pꝛouer.ij.⁊ p̄s.xliiij. Lingua
mea calamus ſcribe velociter.ſ.ſpūſſancti ſcribētis:
qꝛ digito dei.i.ſpūſſancto. Joā.viij. Mat.xij. Lu.xj.
ibi. Si in digito dei teſti tabule ꝯſcribuntur. Exod.
xxxij. Quis.n.appꝛopꝛiabit ſibi dei doctrinā: quu3
filius coeternus.ex de ſum.tri.c.j.⁊ in cle.e.t.fidei.pꝛ
⁊ ſapiētia eiꝰ. Eccli.xxiiij.dixerit Jo.vij. Mea do-
ctrina non eſt mea:qꝛ ſm Aug.filius a pꝛe eſt. ⁊ qc-
quid h3:ab eo h3. Furaꝛ etiā Achoꝛ chlamydē coc-
cineam.i.potentiā vel dignitatē eccleſiaſticā: q̄3 ſibi
appꝛopꝛiat vane gloꝛioſus de ea ſuperbiendo , ⁊ ea
abutendo ⁊ qui in eo ꝙ pꝛeſidet nō deo placere,ſed
hoībus delectaꝛ ꝯtra qꝺ Gala.j. Si hoībus placerē
Chriſti ſeruus non eſſem.l.di. ſi qs diaconꝰ.lxxxiij.
di.c.vlti. Talis xenodoxus dicit in coꝛde ſuo. Deus
ſum:⁊ in cathedra dei ſedeo. Ezech.xxviij. Sed non
videt qūo ſedet in cathedra.qꝛ qui male ſedet in ca
thedra:iuiuriam facit cathedre.xl.di.multi:qꝛ ſuper
cathedram Moyſi ſedent hodie ſcribe ⁊ phariſei.
Mat.xxiij.j.q.j.non quales.xix.di.ſm:ſed vtinam
bene facerent ⁊ bene dicerent:qꝛ os eoꝝ locutu3 eſt
ſuperbiam.p̄s.xvj.⁊ linguā habent magniloquam.
p̄s.xj. Et loquunꝛ grandia, ⁊ totus eoꝝ ſermo ſup-
bia eſt:de pe.di.ij.ſi.n.inquit.verſi. Petrus. Sed fre
quenter malam habent doctrinā:qꝛ maloꝝ doctoꝝ
doctrina mala eſt.j.q.vij.conuenientibꝰ. Et peioꝛe3
vitam:qꝛ mala loquuntur:⁊ peioꝛa agunt. Non ma
gis in regno celoꝝ:ſed in regno ſuperboꝝ ſpirituu3
vocabunꝛ. Mat.v.vt ſic potentes dignitate,poten
tes ſint in toꝛmentoꝝ maioꝝ eternitate. Sapiē.vj.
viij.q.j.illud:quia cathedra talium peſtilēs fuit:ma
xime ſimoniacoꝝ vendentium columbas:ideſt gra
tiam ſpirituſſancti:in manuum impoſitione ⁊ bene
ficioꝝ collatione. Et ideo dn̄s eoꝝ cathedras euer-
tit. Mat.xxj. Mar.xj. Luc.xix. Joā.ij.j.q.iij.ex mul
tis. Iſti tales rectoꝛes vel potius deſtructoꝛes ſunt
qui pꝛimos acubitus in cenis ⁊ pꝛimas cathedras
in ſynagogis querunt. Mat.xxiij.ſemper ambien-
tes:⁊ nunq̄3 ſatis bibentes. Utinam hi ſm Bern.
ita agiles inuenirentur ad curam:ſicut agiliter cur-
runt ad cathedram. Uere pꝛelati mercenarij ne di-
camus fures. Mercenarij quidem ſunt ſm Greg.
quia locum quidem paſtoꝝ tenent:ſed lucra anima
rum non querunt,terrenis commodis inhiant:tem
poꝛalibus lucris paſcuntur:impenſa ſibi reuerentiā
delectanꝛ. De ijs plus q̄3 ſatis in iſto opere dixi:quia
ſatis ⁊ plus q̄3 ſatis eſt neceſſe impingere cōtra eos
qui cum ſuis ambitionibus totam quaſi dei eccle-
ſiam vaſtauerunt. De ijs Jo.x.⁊.xxiij.q.iiij.tres per
ſonas . Sed inſuper dictus Achoꝛ. hiſtoꝛia Achoꝛ
Joſue.vij.j.q.iiij.§.item peccato ciuium . ducentos
ſiclos furaꝛ per quos coꝛpoꝛales ⁊ ſpirituales diui-
tie deſignantur.quas illi furanꝛ qui in eo ꝙ plus ſe
eſtimant gloꝛianꝛ:ſicut phariſeus in templo oꝛans:
⁊ dicens. Non ſum ſicut ceteri hominum. Lu.xviij.
Contra qꝺ dicebat ille ingloꝛius in ſe,ſed in Chꝛo
ſumme gloꝛians. Non gloꝛieꝛ foꝛtis in foꝛtitudine
ſua:⁊ ſapiens in ſapiētia ſua ⁊ diues in diuitijs ſuis
ſed gloꝛieꝛ ſcire ⁊ noſſe deum. Hierem.ix.⁊ alter ait.
Qui gloꝛiaꝛ:in dn̄o gloꝛieꝛ.ij.ad Coꝛinth.x. Et ite
ru3. Nemo gloꝛieꝛ in hoībus.j. ad Coꝛinth.iij. Et
iterum. Quid habes qꝺ non accepiſti?ſi aūt accepi
ſti:quid gloꝛiaris quaſi non acceperis?j.ad Coꝛ.iiij.
Et iterum. Grā dei ſum id qꝺ ſum.j.ad Coꝛ.xv. Re
cte igiꝛ humilis dicitur ab Egidio fratre ſocio bea-
ti Franciſci qui aliena reddit,⁊ oīs ſuperbus fur ⁊
latro ſibi appꝛopꝛians alienum :nihil. n. pꝛopꝛium
eſt hominis:niſi peccatū:qꝛ oīs homo mendax.p̄s.
cxv.⁊ Rom.iij.⁊ nullus ſine peccato:de pe.di.ij.ſi.n.
licet nemo ex neceſſitate peccet:quia omne peccatu3
voluntarium.xv.q.j.§.j.⁊.xxiij.q.iiij.vaſis ire:alias
eſt.§.ſub.c. Nabuchodonoſoꝛ. Dic ergo eccleſia in
Chriſto ſancto gloꝛioſa,rectoꝛibus tuis xenodoxis
querentibus gloꝛiam ab hoībus ⁊ non deo. Si ego
gloꝛifico meipſum : gloꝛia mea nihil eſt . Joan. viij.
Et ideo talis gloꝛia vmbre ſimilis eſt : que nihil a-
liud eſt q̄3 pꝛiuatio lucis ex obiecto coꝛpoꝛis: ⁊ que
fugit ſequentes ⁊ inſequiꝛ fugientes.iuxta illud Ec
cli.xj. Si ſecutus fueris:non appꝛehendes:⁊ ſi pꝛe-
curreris:nō effugies vn̄ Phs. Hoc ſolum h3 huma
na gloꝛia gloꝛioſum,ꝙ ſe appetentes fugit : ⁊ ſe fu-
gientes appetit.ca.viij.q.j.in ſcripturis.j.q.vj. ſicut.
Quid miſeri vane gloꝛiamur : ⁊ conamur vincere
alios.⁊ tranſcendere vbi premiu3 non eſt ? vt dicit
glo.Gal.v.ſuper verbo inanis gloꝛie cupidi. Stulti
mercatoꝛes ſumus:q bonu3 opus vn̄ poteramꝰ ha-
bere verā ⁊ eterna3 glīam:pꝛo falſa ⁊ momentanea
vendimus.dicente dn̄o Mat.vj. Receperūt merce
dē ſua3.vn̄ Gre. Quum ꝓ recto opere laus tranſito
ria queriꝛ:eterna retributione res digna vili pꝛecio
vendiꝛ. Et Bern. Quicquid fauoꝛis captamus:deo
furamur. Quid etiā infelices hypocrite ſepulcris de
albatis ſimiles,pleni intus oſſibꝰ moꝛtuoꝝ. Matt.
xxiij.laudari cupimꝰ quu3 ſimus vituperabiles?vn̄
Ber.ſup illud Pauli. Ro.viij. Uanitati ſubiecta ē
creatura nō volēs. De qua vl̄i vanitate ineſt nobis:
velle laudari quū ſimꝰ vituperabiles:⁊ nolle laudaꝛ
quos ſcimꝰ laudabiles. Cōtra qꝺ dicit Chry. Hypo-
crita:vt qd nō vis eſſe laudabilis:q vis vt lauderis?
qd foꝛmoſus apparere:⁊ foꝛmoſus nō eſſe ? Sed o
vera mꝛ eccleſia, ⁊ non ficta:ſimplex:non duplex:nō
rugoſa:ſ3 ſincera:realis,nō ſuperficialis:humilis:nō
elata:foꝛmoſa interiꝰ:nigra in moꝛtificatione coꝛpis
exteriꝰ:querēs ſpōſi glīa3:⁊ nō tuā. O ethiopiſſa priꝰ
nigerrima. O catula pꝛius immunda. Mat.xv. O
alienigena per Samaritana3 pꝛefigurata. Jo. iiij.⁊
peregrina.o ſanguiflua. Mat.ix. Mar.v.⁊ Lu.viij
O chananea. Mat.xv. O priꝰ ceca ⁊ oꝛphana ⁊ vi
dua priꝰ multos habēs amatoꝛes. Hie.iij. Ingrata do
⁊ nē . Beſtiarū ſocia. Plaſmatoꝛis ignara. pmiſſi

meſſie

meſſie neſcia. Joã.iiij. Omni tranſeunti pedes tuos. Eſa.xlvij.o uaricans.xxxij.q.v.ſi paul⁹. O oleaſtrũ ſylueſtre ad Ro.xj. Filia tenebrarũ:ad Roma.xiij. Expers lucis. Serua ſenſuũ exterioꝝ. Socia reptiliũ. Pri⁹ idoloꝝ cultrix. Ignominia peccatoꝝ plena. Quis te prouexit in hãc gloriam ⁊ honorem, vt ſctõꝝ ſancto deſponſareris? Deo viuo ſpũaliter vnireris? Oſee.ij.j.ad Cori.vj. Et ſacramẽtaliter:ꝺ ↄſe. di.ij.in Chriſto pater:⁊ ex̃ de ſum.tri.c.ij.ipſius ſanguine mundareris ab oib⁹ immũditijs tuis? Ephe.v.ab ipſo luce illuminareris? Jo.j. Et ſynagoga ⁊ filijs regis. Mat.viij.⁊ ouib⁹ Iſrael. Mat.xv.prepo nereris? Et.regũ vberib⁹ lactareris? Eſa.lx. Tãtis gratijs tpalibus ⁊ ſpũalib⁹ ditareris? Ab oriente i occidentẽ adorareris? xciij.di.legim⁹. Et deinde gẽs ſancta ppl̃s acquiſitionis:⁊ regale ſacerdotiũ vocareris? j. Pe.ij. ex̃ de elec.fondamenta.§.j.lib.vj. Clauibus regni celeſtis ligandi, ⁊ ſoluendi in terra poteſtate vtereris? Mat.xviij.xxiiij.q.j.quodcunq3 de pe.di.j.quẽ penitet. Vñ totũ tibi hoc niſi a crucis ſancta ignominia? j.ad Cor.j.⁊.ij.que eſt tua gloria. Gala.v. Nã a ligno tuus ſpõſus regnauit Phil.ij.⁊ in ṕs.q2 ibi ↄtra hoſtẽ tuuz ſeuiſſimũ triũphauit. Super lignũ te portauit.j. Pet.ij. In ligno te multiplicauit granum frumẽti qꝺ in cruce caput inclinauit. Jo.xij.⁊.xviij. In ligno te ad patriã tranſportauit. Sap.xvij. Ergo gloria tua ⁊ filioꝝ tuoꝝ maxime rectoꝝ in cruce eſt,in fame,ſiti,nuditate,perſecutionibus:⁊ tribulationib⁹.ij.Corin.xj. Ro.v. Gloria etiã tua teſtimoniũ ↄſcientie tue.ij.ad Corin.j.xj.q.iij.inter verba.⁊.c.ſeq.⁊.c.cuſtodi.⁊.c.in cunctis. ⁊ ex̃ de ſacra.vnc.c.vnico.§.j. Gloria tua ⁊ pregustatio tua patrie facta eſt tibi perſecutio ſicut ſpõſo tuo. Jo.xvj Gloria tua gloria ſpõſi tui que eſt carnis in gloria. Quis gloriabit̃ ſe mundũ habere cor? Prou.xx.ꝺ pe.di.ij.ſi.n.ad.ij.col. Sed nunquid gloriabit̃ ſecuris ↄtra illum qui ſecat in ea:aut figmentuz cõtra figulum. Eſa.x.⁊.xxix.⁊.xlv.di.xxj.inferior ſedes. Adde hic qꝺ ſcripſi.ſ̃.in prima parte in.§.q2 ſatis per totũ in.c.lxvj.⁊ in §.firma colũna.in.c.lxvij. Qui pacez ⁊ gloriam verã querit:inglorius habitat ſuper terraz: querens hic ⁊ tandẽ in dño gloriari.ij.ad Corin.x. participans gloriã recumbentium cũ Abraã: Iſaac ⁊ Jacob. Mat.viij. Sede ergo i loco nouiſſimo humilis ſponſa Chriſti eccleſia,nihilitatem tuã ⁊ miſeriam ⁊ offenſiones ↄtinuas recognoſcens: vt ſit tibi gloria in celis coram ſimul diſcumbentibus: dicente ſponſo. Amica aſcende ſuperius. Luc.xiiij.vbi Baſilius. Occupare ergo locum vltimũ in conuiuijs iuxta mandatũ conueniens eſt. Sed rurſus in hunc ↄtentioſe irruere reprobum:tamq̃3 interẽptorium ordinis,⁊ cauſatiuuz tumultus: ⁊ de eo mota ↄtentio equiparabit nos litigantibus de primatu.

Preter gñа martyrij que.ſ̃.poſui ſunt ⁊ alia multa martyria ſancta:de quibus hodie nec vnum video ſupereſſe. Et primo quidem quũ quis patit̃ pro iuſtitia ſicut Abel.de quo Mat.xxiij.a ſanguine Abel iuſti.vbi dicit Aug.ꝙ in Abel triplex perfectio fuit: virginitatis,ſacerdotij ⁊ martyrij.dixi in prima parte in.§.xxxvj.in verſi. Quid etiã:in.c.xxxvj. De iſto martyrio. Mat.v. Beati qui perſecutionẽ patiunt̃ pp iuſtitiã.vbi Chryſ.ſuper Mat.hoc eſt pp virtutẽ pp defenſionem alioꝝ:pp pietatẽ.iuſtitiam.n.cõſueuit pro virtute anime ponere:vt ibi. Niſi abundauerit iuſtitia veſtra ⁊c. Mat.v.⁊ibi. Primũ querite regnũ dei ⁊ iuſtitiã eius ⁊c. Mat.vj. Itẽ Aug. de ſermone dñi in monte. Pace.n.intrinſecus cuſtodita ac firmata, quaſcunq3 perſecutiones ille qui foras.ſ.princeps huius mundi. Jo.xij.miſſus eſt,forinſecus concitauit:auget gloriam que ſ̃m deuz eſt. Item ibi Hiero. Signanter aũt addidit pp iuſtitiã. multi.n.pp ſua peccata perſecutionem patiuntur:⁊ non ſunt iuſti. Simulq3 conſidera ꝙ octaua vere circuncisionis. Luc.ij.beatitudo martyrio terminetur. Item.Chry. Non aũt dixit beati qui a gentib⁹ perſecutionem patiunt̃:ne putes illum ſolũ beatuz qui perſecutionem patit̃ pp idola non colenda. Ideo ⁊ qui ab hereticis perſecutionẽ patit̃ pp veritatẽ non relinquendam:beatus eſt q2 pp iuſtitiam patit̃. Sz ⁊ ſi quis ex potentibus qui chriſtiani videntur:forſitan pp peccata ſua correctus a te,fuerit te perſecutus:beatus es cum Joan.baptiſta: Mat.xiiij. xxij. q.iiij.vnuſquiſq3. Si.n.verum eſt ꝙ martyres ſunt prophete qui a ſuis occiſi ſunt:ſine dubio qui ꝓpter cauſam dei quid patitur:⁊ ſi anus.i.vetula patitur, mercedẽ martyrij habet: Et ideo non poſuit ſcriptura perſonas perſequentiũ:ſed ſolam cauſam perſecutionis vt nõ aſpicias quis te perſequit̃:ſed pp quid. Item ibi Hilarius. Sic ergo ad poſtremum eos in beatitudine numerat:quibus oia pro Chriſto pati: qui iuſtitia eſt,pronus affectus eſt. His igit̃ ⁊ regnũ ſeruat̃:q2 in contemptu ſeculi ſunt pauperes ſpiritu. De iſto martyrio ⁊ mã.xxiij.q.iiij.nimium. ⁊.c.qui peccat.⁊.c.ſi eccleſia. Sed vbi eſt hodie talis martyr qui pro iuſtitia velit pati? Multos autẽ martyres paſſiuos video in dei eccleſia:adulteros,homicidas maledicos,alienoꝝ appetitores:ſz Chriſtianos paucos video pro iuſtitia patientes.j. Pet.iiij. Sz pena ſ̃m Aug.nõ facit martyrẽ:ſz cauſas alias coronant̃ etiaz ⁊ latrones. Secundo:quum quis patitur pro lege:ſicut Machabei. Pro quib⁹ licet paſſi ſunt ante incarnationem agit feſtum eccleſia: quia ſicut ait Bern.quod negauit eis tp̃s:conceſſit forma martyrij.qm̃ eo modo paſſi ſunt quo ⁊ martyres noui teſtamenti. Paſſi.n.ſunt ne tranſgrederentur legem: ſicut ⁊ iſti ne agnitã negarent fidem. Alia cauſa eſt, fides reſurrectionis quam apertiſſime teſtati ſunt dicentes.ij. Machab.vij. Tu quidez ſceleratiſſime in preſenti vita nos perdis,ſed rex mũdi defunctos nos pro ſuis legibus in eterne vite reſurretionem ſuſcitabit. Martyrizati etiam pro fide ⁊ lege dei fuerunt tres pueri:de qbus Dan.iij.xj.q.iij. impatores xxiij.q.iiij.qñ.⁊.c.non inuenitur. Tertio:quũ quis patitur pro Chriſto:ideſt vice Chriſti:ſicut innocẽtes in quoꝝ ſingulis Chriſtus putat̃ occidi. Mat.ij. Quarto:quuz quis occidit̃ pro fide Chriſti ſicut Stephanus. Act.vj.⁊ alij martyres in nouo teſtamento:⁊ iſti dicuntur proprie martyres : quia paſſi ſunt pp teſtimonium rei geſte:ſcilicet incarnationis ⁊ alioꝝ articuloꝝ fidei chriſtiane: de quibus multi dubitauerunt:⁊ ideo ad certificanduz de hmõi veritate neceſſe fuit adducere teſtes: de quib⁹ Eſa. xliij. Vere vos teſtes mihi.glo.apl̃i ⁊ martyres teſtificãtes. Fuerunt autẽ omnia in martyribus que in teſtibus requirunt̃. Primo. liberi.iiij. q.iij. §. item in ciminali.ver.itẽ ſerui. Et ipſi liberati a ſeruitute peccati:de qua Joan.viij.⁊.ij. Pet.ij.a quo quis ſuperatus eſt ei⁹ ſeruus eſt. Secundo.ſexus virilis. xv. q.iij.de crimine:⁊ ipſi inflexibiles:vñ Gre.ſuper illo verbo,nimis ↄfortatus eſt principatus eoꝝ Occidi pñt,flecti nequeunt. Tertio:legitime etatis.iiij.q.iij. c.j.⁊ ipſi ſenſati.j.Cor.xiiij.nolite pueri effici ſenſib⁹

que ſint i teſtib⁹ requirẽda.

Quarto: ſane mentis.iij.q.viij.§.tria: quia elegerunt
tẽporaliter cruciari: vt poſſent eternaliter delectari.
Sapien.iij. In paucis vexati: in multis bene diſpo-
nent. Quinto, bone operationis.iiij.q.iij.§. Item
in criminali verſi.in teſtibus. Et ipſi tales. Job.ix.
Tranſierunt quaſi naues poma portantes: que poſt
ſe relinquũt odorez. Sexto: diuites virtutibus.iiij.
q.iij.§.item in criminali.verſi.teſtium. Greg.in ho-
mi. Si vere fratres diuites eſſe cupitis veras diuitias
amate. Septimo fideles.extra de teſti.c.j.q2 pro fi-
de mortui. Act.xxj. Non ſolũ alligari ſed etiã mori
paratus ſum propter nomen dei Jeſu. Octauo: q2
non ſurdi.iij.q.vij.§.tria, ſed obediẽtes legi. Prou.
xviij. Qui declinat aures ſuas ne audiat legẽ: oratio
ei⁹ erit execrabilis. Nono: q2 non pro ſed pro Chri-
ſto teſtificati ſunt.iiij.q.iij.§.oibus. Actu.x. Nos ſu-
mus teſtes oium que fecit in regione Judeoꝝ. De-
cimo: q2 iurauerunt: extra de teſti.nuper: propter fir-
mum propoſitum.ps.cxviij. Juraui ⁊ ſtatui cuſtodi
re iudicia iuſtitie tue. Undecimo: examinati: extra d
teſtimo. venerabili.⁊ eo.ti. In nomine dñi.no. gloſ.
non eſt. Et ipſi multis tribulationibus purgati, ⁊
examinati. Sapiẽ.iij. Tanq̃z auruz in fornace ⁊c. de
pe.di.ij.ſi.n.vltra.iiij.col. verſi.ſedet. Duodecimo,
ieiuni, ex̃ de teſti.c.j.⁊ ipſi tñ crucifigentes. Gal.vlti.
Nos teſtes inſtaurat dñs ꝯtra nos Job.x.vñ Greg.
Totus mundus martyribus plenus eſt. Jam pene
tot qui videmus non ſcimus quot veritatis teſtes
habemus: ꝯtra nos ergo erunt in iudicio: q2 ipſi ſan
guinẽ fuderunt pro dño: quẽ nos miſeri ꝑ vili pecu-
nia ſeu fetida luxuria negare nõ formidamus. xj.q.
iij.exiſtimãt: verbo ⁊ ope dictã fidẽ. Uñ martyr gre
ce, dr teſtis latine. ſz Maximianũ Quatuor.n.ſunt
neceſſaria vt aliquis ꝓprie dicaf martyr.ſ. Volunta
ria.xv.q.j.nõ eſt.ſuſtinẽtia paſſionis. Puritas ꝯſciẽ
tie.j.q.j.vide. Bonitas cauſe.j. Pet.iiij. Nemo aũt
vr̃m patiaf quaſi homicida aut fur ⁊c. Et infra. Si
aũt vt chr̃ianus: non erubeſcat. Et tp̃s gr̃e. Sufficit
tñ forma martyrij, vt dictũ eſt.s̃.verſi.ij. Sz ⁊ quot-
quot ꝓphete ⁊ ſcti añ Chr̃z mortui ſunt: ꝑ fide ⁊ in
fide Chriſti mortui ſunt ⁊ ſalui. Act.xvj. Unde qui
dã. Cui patientia, mens bene conſcia: ꝯgrua cauſa:
Tempus ⁊ adfuerit: hic bene martyr erit.

ad marty riuz neceſ ſaria.

Quinto quñ patif pro libertate eccleſie ſicut beat⁹
Thomas cantuarieñ. Eque.n.deſideranda eſt eccle
ſiaſtica libertas: ex̃ de immu.eccle.nõ min⁹: vt fides.
Unde beat⁹ Amb. ait imperatori. Si rapis: ſi deuo-
ras: ſi acceperis.ſuſtinebo: ſi aũt extendas manũ ad
ſanctuariũ dei: ibi me inuenies ſacerdotẽ d hoc.xxiij.
q.viij.ꝯuenior. Sexto: quñ patif pro aſſertione ve-
ritatis: ſicut Hieremias lapidatus: ⁊ Eſaias ſerra li
gnea ſerrat⁹.⁊ Ezechiel.xxiij.q.iiij.recedite. Septi
mo: quuz patif pro redargutione iniquitatis, ſicut
btũs Joannes baptiſta. Mat.xiiij. Mar.vj.xxij.q.
iiij.vnuſquiſq3. Octano: quñ patif ex ſolo motu cha
ritatis: ſicut Chriſtus dr martyr ⁊ ꝓtomartyr in te
ſtamẽto nouo ꝑ redẽptione humani gñis. vñ Can.
v. dilect⁹ me⁹ candid⁹ ⁊ rubicund⁹. In hoc q̃ ait di-
lect⁹: notat radicẽ miniſterij.ſ.charitatẽ. in hoc q̃ ait
candid⁹: puritatẽ mentis ⁊ corporis. In hoc q̃ ait
rubicund⁹: tolerantiã paſſionis. De iſto martyrio dr
Lu.xij. Baptiſmo habeo baptizari, ⁊ quõ coarctor
quouſq3 impleaf: vbi Beda.i.ſanguinis proprij tin
ctione prius habeo ꝑfundi: ⁊ ſic corda credẽtiũ ſpi-
ritus igne inflãmare. Nono: quñ qs patif pro ſuo
crimine: ſed in patibulo reatũ ꝓpriũ ꝯfiteẽ ⁊ Xp̃m:
legif ⁊ no. de pe.di.j.importuna.in gl.nõ in rei veri-
tate. Ue aũt nobis qui in honorẽ martyrũ comeſſa
tiones ⁊ ebrietates creberrimas.xliiij.di.comeſſatio
nes. Ipſi.n.nobis exemplũ certandi dederunt: non
crapulandi: vñ Chryſ. Tu chriſtiane delicat⁹ es mi-
les: ſi putas te poſſe ſine pugna vincere: ſine certami
ne triumphare. Exerce vires in fortitudine: dimica
atrociter in prelio, ⁊ certa. Conſidera pactũ: ꝯditio-
nẽ attẽde, militiã noſce pactũ qđ ſpopõdiſti: ꝯditio-
nẽ q̃ acceſſiſti: militiã cui nomẽ dediſti: hoc.n.pacto cũ
cti pugnauerunt, hac cõditione cuncti vicerũt. Nõ
oremus pro martyrib⁹ ne eis iniuriam faciamus: ex̃
de cele.miſ.cũ Marthe.§.ſi. Honoramus eos ver-
bis: vita ab eis diſiungimur. Oram⁹ eos pro nobis
ſz eoꝝ martyria fugim⁹. Quare ergo ſuffragia eoꝝ
querim⁹. Si.n.exẽpla eoꝝ ſequi vellemus: eos ꝓpi-
tios haberemus: q2 dati ſunt nobis in patronos ad
auxiliandũ: adiuuãt.n.nos meritis ſuis ⁊ oronib⁹.
De primo Aug.al's. Maximus. O immẽſa dei pie
tas. Martyrũ merita: nr̃a vult eſſe ſuffragia. Illos
exaiat: vt nos erudiat. Illos ꝯterit: vt nos acquirat.
Illoꝝ cruciat⁹, nr̃os vult eſſe ꝑfect⁹. De ſcđo Hier.
ꝯtra Vigilantiũ. Si apl'i ⁊ martyres adhuc in cor-
pore poſiti orãt pro ceteris: quñ de ſe adhuc deberent
eſſe ſoliciti: quanto magis poſt coronas victorias ⁊
triumphos? vnus homo Moyſes ſexcentis milib⁹
armatoꝝ impetrauit veniam a dño. Exo.xxxij.xlv.
diſt.diſciplina. Et Stephanus veniam deprecatur.
Actu.vij.⁊ poſtq̃z cuz Chriſto eſſe ceperunt non mi
nus valebunt. Paulus apl's.cclvj.animas ſibi aſſe
rit donatas. Actu.xxvij.⁊ nunc cuz Chriſto reſidẽs
ora clauſurus eſt? Perſecutio martyr ſi in equo ru-
fo ſignata eſt. Apoc. vj. Hereticoꝝ in equo nigro: vt
ibi. Hypocritarũ qui nunc conſumunt eccleſiam: in
equo pallido. In equo albo eccl'ia primitiua, vt ibi.

**De ſtatu confeſſoꝝ. De triplici confeſſione: cordis, oris ⁊ operis longa allegatio ⁊ vtilis. Cap. 50.**

S
Ciſcitor etiaz abs te domina
gentium mater eccleſia: vbi
ſunt ꝯfeſſores tui lucidi poſt-
quam martyres inclytos per-
didiſti? Fundata es in confeſ-
ſione Petri clauigeri. Mat.
xvj.xix.diſt.ita dicens. Fides
tua te ſaluam fecit. Luce.vij.
Cõfeſſone induta es. Confeſſione pulchra effecta es.
ſm̃ Dauid. Audiuiſti a ſpõſo. Si me ꝯfeſſa fueris co
ram hoib⁹: ꝯfitebor ⁊ ego te corã patre meo ⁊ ange
lis dei. Luc.xij. vbi Amb. Preclare fidẽ intexuit: ⁊
fidei ipſi virtutũ fundamẽta ſubiecit. Nam vt for-
titudinis fundamentũ eſt fides: ita ⁊ fidei firmamẽ
tum eſt fortitudo. Itẽ ibi Chry. Nõ eſt ergo ꝯtent⁹
fide intrinſeca: ſed ⁊ exteriorẽ ꝯfeſſionẽ requirit. In
ducẽs aũt nos ad fiduciã ⁊ maiorẽ affectũ ait Pau
lus ad Rom.x. Si ꝯfitearis ore tuo dñz Jeſuz ⁊ cre
das in corde tuo q̃ eũ dñs a mortuis ſuſcitauit: ſal-
uus eris. Totũ Chriſtuz ⁊ myſterijs in his interpre
taf. Decet.n.pri⁹ ortũ a deo p̃re verbũ.i. vnigenituz
ex ipſi⁹ ſubſtãtia ꝯfiteri dñz oiuz: nõ tanq̃z ab extrin
ſeco ⁊ furtiuũ ſortitũ dñz: ſz.exiſtentẽ re vera naliter
dñz i vtroq3 ſymbolo: dñiuz Jeſuz Chr̃z ⁊ p̃rez. Cõ
ſequenter opz fateri q̃ hunc deus a mortuis ſuſcita
uit: ipſuz.ſ.factũ hoiez ⁊ paſſum in carne ꝑ nobis ſic
.n.reſurrexit a mortuis. Quiſquis ergo ſi ꝯfitebitur

chriſtum coram hoibus vt deuz ⁊ dñm: chriſtus eũ
confitebitur corã angelis dei: tunc tpis quũ deſcen
derit cũ ſanctis angelis in gloria patris ſui in ſeculi
conſummatione. Mat. xxv. hucuſqz Chryſo. Dixi-
ſti in ps. cv. Cõfiteamur nomini ſancto ſponſi: ⁊ glo
riemur in laude eius. Iterũ dicis in ps. cx. ⁊ cxxxvij
Confitebor tibi dñe in toto corde meo. Et iteruz in
ps. cxliiij. Confiteantur tibi oĩa opera tua. ⁊ pſalmo
graphus in perſona tua hanc confeſſionez ſepiſſime
repetit: vt eã cordi ⁊ auribus tuis inculcet. Sed qs
hodie ex illis qui ſe filios tuos dicũt: ⁊ maxime qui
te regunt: ſponſum tuũ dñm ieſum chriſtũ veraciter
confitet? Radix enim vere fidei confeſſionis in cor
de naſcitur. ſm Chryſo. Quia corde creditur ad iu-
ſtitiã. Roma. x. ⁊ Philippus eunucho ait. Si ex to
to corde credis. Act. viij. In ore ſicut flos producit:
qꝛ ore fit confeſſio ad ſalutẽ. ad Roma. x. ⁊ ps. cviij.
Confitebor dño nimis in ore meo. Propter quam
confeſſionẽ ait dñs cephe Petro confitenti. Tu es
chriſtus filius dei viui. Beatus es Simon bariona
Mat. xvj. Quã beatitudinẽ tũc ꝑdidit ⁊ pro illo tẽ
pore ipſe Simon: quũ timore mortis negauit: ⁊ ait.
Nõ noui hoiem. lz corde nõ negaret: criminaliter tñ
peccauit: ſed hereticus nõ fuit: qꝛ nõ corde negauit:
ſed propter oris negationẽ periijſſet: niſi ad lachry-
mas cucurriſſet: ⁊ niſi euz dñs miſericorditer reſpe-
xiſſet. de hoc Mat. xxvj. di. l. fidelior. vj. q. j. imitare.
xj. q. iij. non ſolũ. de pen. di. j. petrus. Et hoc ideo qꝛ
radix que non germinat frõdes: exiccata eſt: ⁊ fides
cordis ⁊ non oris arida eſt. nã ⁊ ideo deꝰ nobis de-
dit os ſicut ⁊ cor: vt vtrunqz pariter chriſtũ cõfitea
tur: fructus vero confeſſionis in operibus oſtendit.
Sed preuaricatores redite ad cor. Quot enim intra
iſtã ſanctã eccleſiã perfidi heretici corde negant ſal-
uatorẽ noſtrũ incarnatũ verbũ? aut eũ veruz deum
chriſtũ negãtes corde. i. hominẽ de ſpiritusancto cõ
ceptũ: ⁊ plenũ ſpiritusancto: ſubſiſtentẽ ex aĩa rõna-
li ⁊ humana carne: paſſibilẽ ⁊ mortalem negantes:
aut verũ dei filiũ, patri conſubſtantialem, coomnipo
tentẽ, ⁊ coeternũ pertinaciter diffitentes. xxiij. di. qui
eps. ex de ſum. tri. c. j. ⁊ de cele. miſ. in quadã. j. reſpõ.
⁊ ex de ſum. tri. catholice in cle. aut de hac orthodo-
xa fide cordaliter heſitantes: qđ dubiũ mentis im-
pie hos hereticos facit: qꝛ hec fides eſt corde firmi-
ter credenda: ⁊ ore ſimpliciter confitenda. de hoc le-
gitur ⁊ no. xxiiij. q. j. aperte. de ſum. tri. c. j. ⁊ de heret.
dubius. Tales impij nullatenus per ignorantiã ex-
cuſantur: qꝛ circa fidem ignorans ignorabitur. j. ad
Corin. xiiij. xxxvij. di. §. vlti. ⁊ c. vlti. ⁊ heretici neſciẽ-
tes heretici ſunt. vj. q. j. quero. hi impij filiũ dei dñm
ieſum aut hoiem purũ. xxiiij. q. iij. quidã. ver. paulia
ni. ⁊ ver. harpocratiani. aut ſine aĩa. vt eo. c. ver. apol
linariſte. aut minorẽ patre cõſtituunt filiuz. preal. ca.
quidã. ver. donatiſte. carnalẽ imaginationẽ haben-
tes: ⁊ carnaliter verbũ Ioannis, Pater maior me
eſt. Io. xiiij. intelligentes. Dñs enim Ieſus tunc lo
quebatur de ſe hoĩe: quo maior eſt deus pater ſuus:
⁊ de ſe creatura: qua maior eſt deus creator pr̃ ſuus:
⁊ ipſe qꝛ deus, maior eſt ſe creatura: ſed quantuz ad
diuinitatẽ ſuã quã eandẽ hz cum patre: ⁊ a patre. ait
Ioan. x. ego ⁊ pater vnum ſumus. ex de ſum. tri. c. ij.
vbi Aug. Vtrũqz audi. ⁊ vnũ. ⁊ ſumus. ⁊ a charib-
di. ⁊ a ſcylla liberaberis. Quia dixit, vnũ: liberat te
ab Arrio. de quo. xxiiij. q. iij. reſecãde. ⁊ q. ea. quidaz.
ver. arriani. ⁊ ver. bonoſiani. ⁊ ex de cele. miſ. in qua-
dam. i. rñ. Quia dixit, ſumus: liberat te a Sabellio.

de quo. xxiiij. q. ij. c. quidã. ver. ſabelliani. Si vnũ: nõ
ergo diuerſum ſi ſumus: ergo pater ⁊ filius. Itẽ Au
gu. vij. de tri. c. vlti. Vnũ eniz ſumus dictũ eſt: ꝙ ego
⁊ ille ſm eſſentiã vnũ ſumus: non ſm relatiuũ. Itez
Hilarius. viij. de trini. Hec igit qꝛ heretici negare nõ
poſſunt: impietatis ſue mẽdacio neganda corrũpũt.
tentant enim illud ad vnanimitatis referre conſen
ſum vt voluntatis in ijs vnitas ſit: non nature. i. vt
non per id ꝙ ſunt: ſed per id ꝙ idẽ volũt vnũ ſint: ſz
per nature natiuitatẽ, dũ nihil deus in eo ex ſe gignẽ
do eũ degenerat, vnũ ſunt: dũ operante ſe operatur
pater: dũ ipſe in patre, ⁊ in eo pater eſt. Hoc non pre
ſtat creatura: ſed natiuitas. non efficit voluntas: ſed
poteſtas. non loquitur vnanimitas: ſed natura. Nõ
negamus igitur vnanimitatẽ inter patrẽ ⁊ filiũ. naz
hoc ſolent heretici mentiri: vt cũ ſolã concordiã ad
vnitatẽ non reſpicimus: diſcordes ab eis a nobis af
firmari loquantur. Sed audiant qm̃ a nobis vnani
mitas non negatur: vnũ ſunt pater ⁊ filius: natura.
honore, virtute: nec natura eadem poteſt velle diuer
ſa. De hereſibus Arrij ⁊ Sabellij. xvj. di. c. ſexta. ver.
prima. xxiiij. q. iij. quidã. ver. arriani. ⁊ ver. ſabellia-
ni. Item Ioã. x. Pater in me eſt: ⁊ ego in patre. vbi
Hilarius. Hoc eſt illud, dei filius ſum. Hoc eſt illud,
ego ⁊ pater vnũ ſumus. Et ibi Aug. Non enim ſic
filius dei dicit. In me eſt pater: ⁊ ego in illo. qũo poſ
ſunt dicere hoĩes. Si enim bene cogitemus: in deo
ſumus: ⁊ deus in nobis eſt: quaſi participantes eius
gratiã ⁊ illuminati ab ipſo. Vnigenitus autẽ filius
in patre eſt: ⁊ pater in illo: tanqȝ equalis. Et iteruz.
Pater meus qđ dedit mihi maius oĩbus eſt. Io. x.
ex de ſum. tri. c. ij. Hilarius. vij. de trini. Non occultat
ex patre eſſe ſe natũ. qđ enim a patre accepit: accepit
naſcendo: non poſtea. Et ibi Aug. Non enim creſcẽ
do, ſed naſcendo equalis eſt: qui ſemper natus eſt, de
patre filius: de deo deus. Hoc eſt ergo qđ dedit mihi
pater: quod maius oĩbus eſt: vt. ſ. ſim verbũ eius: vt
ſim vnigenitus filius eius: vt ſim ſplendor lucis eiꝰ.
de hoc extra de ſum. trini. c. ij. §. licet. ibi. iuxta quod.
Et iterũ. Pater in me manens ipſe facit opera. Nõ
creditis qꝛ ego in patre: ⁊ pr̃ in me eſt? Ioã. xiiij. vbi
Chryſo. Vidi autẽ abundantiã ſuper vnius ſubſtã-
tie demonſtratione. q. d. nequaqȝ aliter facit pater ⁊
aliter ego. ſicut et Io. x. alibi ait. Si non facio opera
patris mei: non credatis mihi. Itẽ ibi Aug. Arria
ni dicunt. Ecce inequalis eſt patri filius: non a ſeip-
ſo loquitur. dicunt Sabelliani. Ecce qui pater eſt: ip
ſe eſt filius. Quid eſt pater in me manens ipſe facit
opera: non in me maneo ipſe qui facio. Sed manere
in filio patrẽ non eſt ſingularis atqz vniti. q. d. alius
eſt pater, alius filius. Operari vero per filiũ, patrez:
non eſt differentis aut exteri: ſicut non vnius eſt, nõ
a ſe loqui que loquitur: neqz rurſus alieni ac ſepara-
bilis, loqui per loquentem. Et quia in ſe patrem lo-
qui ⁊ operari docuerat: perfecte vnius vnitatis fidẽ
ſtatuit dicens. Credite mihi: qꝛ ego in patre: ⁊ pater
in me eſt: ne. ſ. per virtutis efficientiã, ⁊ non per natu
re que ſm natiuitatẽ eſt proprietatez, pater in filio ⁊
operari crederetur ⁊ loqui. Itẽ Ioã. v. Non poteſt
filius facere quicqȝ niſi quod viderit patrem facien
tẽ. de conſ. di. v. c. vlti. in fi. vbi Aug. Quidã qui chri
ſtianos ſe haberi volũt Arriani heretici dicentes ip-
ſum filium dei qui ſuſcepit carnẽ: minorẽ eſſe qȝ pa-
ter eſt: capiunt ex his verbis cauſam calumnie. ⁊ re-
ſpondent nobis. Videtis qꝛ dñs Ieſus quũ aduer
teret iudeos ex hoc moueri ꝙ patri deo equalẽ ſe fa-

ceret: talia verba ſubiunxit: vt ſe equalē non eſſe mōſtraret Qui enim non poteſt (inquiunt) facere a ſe quicq̃z, niſi quod viderit patrē facientē: vtiqz minor eſt: non equalis. Sed ſi dicat deus erat verbuz: ⁊ eſt deus pater maior: duos deos colimus: non vnum deum. ⁊ ibi Hilarius. vij. de trini. Ne igitur exequatio illa per nomen naturā natiuitatis que filij eſt, auferret eidē: ait filiū a ſe nihil facere poſſe. Jtē ibi Augu. Tanq̃z diceret. Quid ſcandalizati eſtis: qr patrē meū dixi deū: ⁊ qr me equalē feci? deus ita ſuz equalis vt ille me genuit: non vt ille a me, ſed ego ab illo ſim. Filio hoc eſt eſſe quod poſſe. Quia ergo ſubſtantia filij de patre eſt: ideo potētia filij de patre eſt. Qr ergo filius non eſt a ſe: ideo non poteſt a ſe. Sic ergo non poteſt filius a ſe facere quicq̃z: niſi quod viderit patrē facientē: qr videre filij hoc eſt natū eſſe de patre: non alia viſio eius ⁊ alia ſubſtātia eius: totū qđ eſt de patre eſt. Jtem Hilarius. vij. de trini. Ut autez maneret ſalutaris in patre ⁊ filio confeſſionis noſtre ordo: naturā natiuitatis oſtendit: q̄ poteſtatē efficiēdi non per incrementa indultarū ad vnumquodqz opus viriū ſumeret: ſz de cognitione pſumeret. Preſumeret autē non de aliquo operis corporalis exemplo. vt qđ pater prius faceret, id poſtea filius facturꝰ eſſet: ſed quū ex patre filius natus eſſet: p virtutis ac nature in ſe paterne conſcientiā nihil qđ patrē faciētē vidiſſet, filiū poſſe facere teſtatus eſt: non eniz corporalibus modis deus videt: ſed viſus ei oīs in virtute nature eſt. vide de conſe. di. v. c. ſi. Jtem Aug. ij. de trini. hoc autē ſi proprie dictū acceperimus qr in forma accepta ex creatura minor eſt filius: cōſequēs erit vt prior pater ſupra aquas ambulauerit: ⁊ cetera fecerit que filius in carne apparens inter hoīes fecit: vt poſſit ea filius facere. Quis autē vel delirꝰ iſta ſentiat? Jtē Augu. ſuper Joan. Joā. vj. Ambulatio tñ illa carnis ſupra mare a patre fiebat per filiū: qñ enim caro ambulabat: ⁊ diuinitas filij gubernabat: pater abſens non erat. quū filius dicat Jo. xiiij. Pater in me manens ipſe facit opera. Quum ergo dixiſſet Jo. v. Non poteſt filius a ſe facere quicq̃z: ne forte carnalis arriperet intellectus vt faceret ſicut homo: quaſi duos fabros vnū magiſtrū alterū diſcipulū: vt qūo ille fecit arcā: iſte facit alterā ſecutus eum: ait Jo. v. Quecunqz ille fecerit, ⁊ filius ſimiliter facit. Non ait quecunqz pater facit, ⁊ filius alia ſimilia facit: ſed hec eadē. Mundū pater, mundū filius, mundum ſpirituſſanctus fecit. Unus muudus factus eſt a patre per filiū in ſpirituſancto. Hec ergo eadē facit. Silr̄ autez addidit ne alius error in animo naſceretur. Uidetur enim corpus hoc idē facere qđ animus: ſed non ſilr̄. Animus enim imperat corpori: corpus viſibile eſt: animus inuiſibilis: vt ſi aliqđ ſeruus iubente dño fecit: idē ab vtroqz factū eſt, ſed nunquid ſilr̄? non. ergo ſic pater ⁊ filius. Sed ⁊ hec eadē facit ⁊ ſilr̄ facit: vt intelligamus ſimili potētia facere filiū eadē ipſa que facit pater. Equalis eſt igif patri filius. Jtē Chryſo. Quia dicif Joā. v. A ſeipſo non poteſt facere quicq̃z: intelligendū eſt qr nihil cōtrariū patri, nihil alienū ab eo facere poteſt. Jdeo āt non dicit qm̄ nihil contrariū facit: ſed qm̄ non poteſt facere: vt hinc oſtendat ſimilitudinē ⁊ certitudinē parilitatis. Non imbecillitatē filij: ſed multā eiꝰ virtutem oſtendit hoc verbū. Sicut enim quū dicimus impoſſibile eſt deū peccare: non imbecillitatez eius accuſamus: ſed ineffabilem quandā eius virtutem teſtamur. Jta quū dicit filius non poſſuz a meipſo facere quicq̃z: dicit ꝙ impoſſibile eſt eum facere aliquid contrariū patri. Jtē Aug. contra ſermonem Arrianoꝝ. Hoc aūt nō deficientis eſt: ſed in eo ꝙ de patre natus eſt permanentis. Tanq̃z laudabile eſt oīpotentē non poſſe mutari: q̃z laudabile eſt ꝙ oīps non poteſt mori. Poteſt enim filius facere quod nō vidiſſet patrem facientem: ſi poſſet facere qđ per illū non facit pater: hoc eſt ſi poſſet peccare. Neqz enim nature immutabiliter bone que a patre eſt genita cōueniret. Hic aūt qr non poteſt: non deficienter nō poteſt: ſed potenter. Jtem Jo. vj. Sicut miſit me viuēs pater: ⁊ ego viuo propter patrē. vbi Chryſo. Ac ſi dicat. Uiuo ego ſicut pater. Et ne ingenitū exiſtimes: adiecit, propter patrē: patrē eſſe principiū occulte inſinuans. Et Aug. Quia ipſe de illo eſt ſine detrimento equalitatis dictū eſt. Nec tñ noſtrā eandē ⁊ ſuaz equalitatē ſignificauit: ſed gratiā mediatoris oſtendit. Si aūt ſm̄ id accipimus, Uiuo propter patrem, ꝙ alibi ait, Pater maior me eſt. hec verba dixit, Sicut miſit me. Joā. xiiij. ac ſi dicat. Ut ego viuā ꝓpter patrē. i. ad illū tanq̃z ad maiorē referā vitā meā: exinanitio mea fecit: in qua me miſit. Ut aūt quiſq̃z viuat pp me: participatio facit: quia manducat me. de conſe. di. ij. in chriſto pater. Jtez Jo. xiiij. Philippe, qui videt me: videt ⁊ patrē. Hilarius. vij. de trin. Solemus eniz de ſimillimis duobus ita loqui. Uidiſtis iſtū? vidiſtis illū. Sic ergo dictuz eſt. Qui videt me: videt ⁊ patrē. Non ꝙ ipſe ſit pater ⁊ filius: ſed ꝙ a patre ſimilitudine in nullo prorſus diſcrepet filius. Non autem hic ille viſum oculoꝝ carnaliuz ſignat. Non enim hoc qđ ex partu virginis carnale eſt: ad contemplandā in eo dei formā ⁊ imaginez proficit. Sed intellectus dei filius, id preſtat: vt intellectus ⁊ pater ſit: vt dñica imago eſt: vt non differat genere: ſed ſignificet authoritatez. non enim ſolitariū ſermo ſignat: ⁊ indifferentem tñ naturam profeſſio docet. Quū enim dicif ⁊ pr̄em: excluſa eſt ſingularis atqz vniti intelligentia. Et quid reliquū eſt: niſi per nature vnitā ſimilitudinem pr̄ p filiū viſus ſit? Que em̄ ignorandi patrem aut oſtendendi ignorantibus neceſſitas relinquebaf: quū pater in filio viſus eſſet ex proprietate nature: dū ex indifferentia vnitatis vnū ſint natus ⁊ generās? vt hic ſermo dñi ſequeref Jo. xiiij. Nō credis quia ego in patre: ⁊ pater in me eſt? Pater autem in filio: ⁊ filius in patre: non p duplicem cōuenientiū generū coniunctionem: neqz p inſitam capacioris ſubſtantie naturā: quia p corporalez neceſſitatem exteriora fieri ijs quibus continentur interiora non poſſunt: ſed per natiuitatem viuentis nature ex viuente: dum non aliud ex deo q̃z deus naſcitur. Naturā eniz ſuā (vt ita dicā) ſequif indemutabilis deus indemutabilem gignens deū: nec naturam ſuā deſerit ex indemutabili deo indemutabilis dei perfecta natiuitas. Subſiſtentem igif in eo dei naturā intelligimus: quū in deo deus inſit: nec preter eum qui eſt deus, quiſq̃z alius deus ſit. Quod āt dicif in eodē. c. Joā. xiiij. Pater maior me eſt ſupra expoſui. ver. ſed preuaricatores. vnde ibi Aug. Per quod ergo filius non eſt equalis patri: per hoc erat iturus ad patrem: a quo ⁊ venturus eſt iudicaturus viuos ⁊ mortuos. Per illud autem in quo eſt equalis gignenti: nunq̃z recedit a patre: ſed cum illo eſt vtiqz totus pari diuinitate quam nullus continet locus. Jpſe ergo filiꝰ dei equalis patri in forma dei: quia ſemetipſum exinaniuit. Phil. ij. non formam dei amittens: ſed formam ſerui accipiens: maior eſt

etiam ſeipſo:qꝛ forma dei maior eſt q̄ amiſſa non eſt, q̄ꝫ forma ſerui que accepta eſt. Hec igiꝶ eſt forma ſerui in qua dei filius minor eſt non patre ſolo ſed etiaꝫ ſpirituſancto. ẜꝫ hanc formã ſerui puer chriſtus etiã parentibus ſuis minor erat:qñ paruus maioribus. ſicut ſcriptũ eſt Luc.ij.ſubditus erat. Agnoſcamꝰ igitur geminã chriſti ſubſtantiã: diuinã.ſ. qua equalis eſt patri:humanã,qua maior eſt pater: vtrunqꝫ autẽ ſimul non duo,ſed vnus chriſtus:ne ſit quaternitas: ſed trinitas deus. Ideo ergo dixit Io. xiiij. Si diligeretis me: gauderetis vtiqꝫ:qꝛ vado ad patrem:qꝛ nature humane gratulãdũ eſt eo ꝙ ſic aſſumpta eſt a verbo vnigenito: vt immortalis conſtitueretur in celo:atqꝫ ita fieret ſublimis: vt incorruptibilis puluis ſederet ad dexterã patris. Quis non hinc gaudeat:qui ſic diligit chriſtũ vt ⁊ ſuã naturã iã imortalẽ gratuletur in chriſto: atqꝫ ipſum ſperet futurũ eſſe per chriſtũ? Subtilior expoſitio p̄cedenti illius verbi, Pater maior me eſt. Itẽ ibi Hilarius.ix. de trin. Si donantis authoritate pater maior me eſt: nunqd per doni confeſſionẽ minor filius eſt? Maior itaqꝫ donans eſt: ſed minor iã non eſt cui vnuꝫ eſſe donatur. Hec vnitas ⁊ non maioritas per aliqua exẽpla manualia,lꝫ multũ a trinitate ineffabili differentia, aliqualiter intelligi poteſt. Quia radius ſolis minor ſole non eſt:quia vnũ cũ ipſo: ⁊ in ipſo: ⁊ de ipſo eſt. Nec ſapientia ſapiẽte. Nec cogitatio cogitãte. Nec virtuoſo virtus. Nec ars artifice. Sicut enim artifex nihil operatur ſine arte ⁊ ſapientia ſua: imo priꝰ oĩa operaꝶ in arte:⁊ poſtea ꝯſequenter in opere: ita ⁊ pater nihil agit ſine filio. Sed prius oĩa in ipſo fecit ſicut in arte:⁊ conſequenter oĩa fecit ꝑ ip̄ꝫ in opere. Heb.j. Per quẽ fecit ⁊ ſecula. vnde Aug. Ipſe eſt ars dei oĩpotẽtis plena oĩm actionũ. Nec oculus vidente. Nec candor niue. Nec verbũ gignente. Nec vultus imprimente. Nec imago ſignante. Nec brachium forti. Nec nomen nominante. Nec intellectꝰ intelligente. Nec ſplendor igne. Nec eſſe ente. Nec ſpeculum ſpeculante. Nec odor odorante. Nec truncus radice. Nec notitia notificante. Nec puritas puro. Nec ſumma bonitas ſummo bono. Nec charitas diligente. Nec ſimplicitas ſimpliciſſimo. Nec perfectio perfectiſſimo. Nec enim pater deus filium generauit qui eſſet aliud q̄ꝫ deus:hõ enim hoĩem generat: deus deum:q non eſt alius deus: qꝛ vnus eſt deus:ſed eſt alius a patre:qꝛ filius nõ aliud:qꝛ deus. ex̄ de ſum.trin.c.ij.§.licet.⁊.c.j.§.hec ſancta. Non ergo filius minor patre ẜm diuinitatẽ: qꝛ idipſum eſt in maieſtate cũ patre. Maledictꝰ ergo Arrius de cuius errore.xxiiij.q.vlti.quidã.℣.arriani. cũ ſua ſobole.cuius pena ẜm Aug.indeterminata eſt: qꝛ creſcet eius pena vſqꝫ ad diẽ iudicij:ꝓꝑ pcm̄ ſequentiũ dogma ſuũ peſtiferũ.facit qđ no.xxiij.di.qui ep̄s. in gl.j. creationẽ.apud inferos: qꝛ eius venenoſa doctrina totũ fere orbẽ depopulata eſt.xxiiij.q.iij. reſecãde. qꝛ negat filium patri equalẽ:⁊ q negat filium patri eq̄lem:negat deum patrẽ habere deum filium coequalem. Impius enim ille Arrius p̄ſbyter Alexandrinus confitetur deum patrẽ: ⁊ ſterilem eum facit: vt filium connaturalem ⁊ coequalem non gignat. p̄s. ſed mentita eſt iniquitas ſibi. p̄s. xxvj. qꝛ dicit dñs Eſa.lxvj. Nunqd ego q alios parere facio:ipſe nõ pariã? Vñ ⁊ ſenior ep̄s de ſanctis ait contra Arrium. Maledicta ſit ꝑfidia Arrij q patrem oĩpotenteꝫ ſterilem facit. vñ de filio dei diciꝶ Michee.v. Et egreſſus eius ſicut a diebꝰ eternitatis. ⁊ Oſee.vj. Quaſi diluculum p̄paratus eſt egreſſus eius:⁊ veniet quaſi imber tꝑaneus nobis:⁊ ſerotinus terre.⁊ p̄s.ij. Ecce ego hodie genui te. Se enim pr̄ cognoſcendo gignit filium.⁊ ideo dicit hodie. Et qꝛ ſꝑ fuit pr̄: ideo dicit genui.qꝛ in principio erat verbum. Io j. ⁊ verbum filius erat apud deum patrem ꝑ generationeꝫ eternã.⁊ ideo dicit erat: qđ eſt verbum ſubſtãtiuum quia filius homouſion.⁊ deus erat verbum:qꝛ deus filius de deo patre abſqꝫ initio ⁊ fine. Hec eſt ꝯfeſſio orthodoxa Niſſeni concilij.cccxviij.patrum:vbi Arrius impius hereticus cum ſuis hereticis diſcipulis condemnaꝶ:vt habeꝶ.xv.di canones.℣. hoꝝ prior. ⁊.xvj.di.c.ſexta.℣.prima aũt. Hec ꝯfeſſio Athanaſij greci doctoris luciđiſſimi orientis ⁊ pro hac virtute cõfeſſoris clariſſimi in ſymbolo: Quicunqꝫ vult. Ac deinde ꝯfeſſio pape Innocentij.iii.theologi doctiſſimi in generali ꝯcilio declarãtis. Firmiter credimus. ex̄ de ſum.tri. Cõfeſſio ꝯcilij Carthaginenſis.iiij. cui interfuit Aug.xxiij.di.q ep̄s. Poſtremo ꝯfeſſio Clementis pape.v.in ꝯcilio Viennenſi.ex̄ de ſum. trini. fidei catholice. in cle. Pro hac ꝯfeſſione ꝯfeſſores ⁊ martyres inclyti effecti ſunt diuerſis orbis climatibus quãplurimi orthodoxi:vt eccleſiaſtica ⁊ triptita narrat hiſtoria ⁊c. Hic adde qđ legiꝶ ⁊ no. ex̄ de ſum.tri.c.ij.de cele.miſ. in quadã. de hereti.cum chriſtus. ⁊.xxiiij.q.iij.quidã.℣.bonoſiani.⁊ ℣.carpotraciani.⁊ ver.alogij.⁊ ver. pauliani. ⁊ ver. boetiani. ⁊ verſicu.ſabelliani.⁊ verſi.neſtoriani.

Sed etiã o mater ecclia etiam ore quot ſunt intra ſinum tuum exteriorem: q ſponſum tuum chriſtum in quem ſe dicunt credere,blaſphemant.vt dicaꝶ eis. Tota die nomen meum ꝑ vos blaſphemaꝶ. Eſa.lij. xlv.di.de iudeis.j.ad Timo.vj.xxiij.q.v. cum caput. de qua blaſphemia ex̄ de maledi.c.ij. In noĩe eiꝰ peierãt. Per membra eius iurãt: q eſſent capite plectẽdi ẜm legem.vt legiꝶ ⁊ no.xxij q.ij.ſi quis ꝑ capillũ. Falſas accuſationes cõponunt.de ijs.iij.q.iiij. ꝑ totũ ij.q.viij.ꝑ totum. ⁊.ij. q.iiij. Falſa teſtimonia proferunt.iiij.q.iij.q falſo.ex̄ de crimi.fal.c.j.xj.q.iij.nolite. Corpus dñicum ſuꝑ quolibet ℣bo allegãt ⁊ dilacerãt mendaces fallaces duplices.xxij.q.ij.§.ille.c.primum.⁊.q.iiij.§.ex his. Ore diligentes chriſtum:ſed lingua mentiti ſunt ei: qꝛ nunq̄ꝫ in ea eſt chriſtꝰ. Io. xiiij.q veritas eſt.di.viij.ſi conſuetudinem. Ora talium diaboli ꝯfeſſoꝝ,quia tota die eũ habent in ore, maxime Hiſpani q in quolibet fere ℣bo dicunt,demon. Ora draconis beſtie ⁊ pſeudo prophete. de q̄bus Apoc.xvj. Virus ſeminãt:proditiones ſubordinant ⁊ diſcordias inter fr̄es. Prouer.vj.xlvj.di.ſeditionarios.p̄s.xvj. Ora eoꝝ loquunꝶ ſuꝑbiã. Eoruꝫ lingua magniloqua.p̄s.xj. Labia eoꝝ doloſa. Lingua eoꝝ gladius acutus.⁊ p̄s. xiij. acuunt linguam ſuã ſicut ſerpentes. venenum aſpidum ſub labijs eorum.de pen.di.j.c.periculoſe. Adulatores.xlvj.di. clericus q.xxij.q.ij.primum. Molliunꝶ ſermones ſuos ſuꝑ oleum:⁊ ipſi ſunt iacula.ẜm Dauid p̄s.liiij. quia beatificantes alios, deceptores ſunt ⁊ proditores. xlvj.di.ſunt nonnulli. Turpia etiã eoꝝ colloq̄a q̄ bonos mores corrumpunt ẜm Paulum.j.ad Corin. xv.vt no.xxxvij.di.turbat. Vere lingua multoꝝ plena veneno mortifero. Iaco.iij. vbi ſatis de iſta mala lingua. Murmuratores ſunt contra deum ⁊ eius rectores. Exo.xvj.j.ad Corin.x. Iudicatores hoĩm añ tp̄s.j.ad Corin.iiij.ij.q.j.multi. Contumelijs ⁊ iniurijs alios contriſtantes. De verbis otioſis de q̄bus in die iudicij rõ eſt reddenda. Mat.xij.xxij.q.ſi.c.pe

nul.ꝯſcientiā nō hñtes.ꝯtra aplm̄ Roma.xij. Maledicentes: nunq̄ȝ benedicentes.xxiiij.q.iij.§. illicita.cum.c.ſeq.ꝛ.§.ſed q pro ꝑſecutoribus. cū.c. ſeq.ꝛ c.deus qñ maledicit.Cōtra ꝯſuetudinē eccliē ꝯtēdētes.j.ad Corin.xj.Contra veritatē diſputātes. xxiij. q.vj.vides.iij.q.vij.§.tria.ver.ſi qs a deo. ꝛ determinantes.Falſa patrocinia ꝛ ꝯſilia īpendētes. xj. q.iij. nō licet. Iniquas ſententias dei timore poſtpoſito proferentes.xj.q.iij.tunc vera. ꝛ c.quatuor. Pauperes exaſperantes.xxv.diſt.§.alias aūt.ver.q ſūt. Se laudantes.xj.q.iij.ſi qs Vo.vbi de hoc.xxviij.q.ij.qdā monachoꝝ. Muti ad deū laudādū:ora hiantes ad rumores dicendū ꝛ detrahendū.de pe.di.j.homicidioꝝ. Sed ꝛ quot ꝛ clerici religioſi ꝛ ꝑlati cū talibus linguis peſtiferis dicunt horas canonicas ꝛ deū laudare videnť: imo potiꝰ irrident ꝛ ſubſannāt. vñ ps.xlix. Peccatori āt dixit deus: quare tu enarras iuſtitias meas ꝛc.iij.q.vij.§. tria ver. idē teſtať. quia ꝛ de vno fonte non ꝓcedit aqua amara ꝛ dulcis:nec de vno ore maledictio ꝛ benedictio. Iac.iij. Vñ ꝛ dñs talibꝰ benedictionibꝰ maledicit.j.q.j.maledicā.ꝛ officia taliū ꝛ feſta eoꝝ odit aīa eiꝰ ꝛ ꝓijcit. Eſa.j. xxiij.q.j.odi.ꝛ kalendas eoꝝ nō recipit. Labijs chriſtū honorare videnť: ſed cor eoꝝ longe eſt ab eo. Eſa.xxix. Mat.xv. Literaꝫ mortuā proferūt: quā nec intelligunt,nec attendunt: de viuificāte ſpiritu nō curantes.j.Corin.xiiij. Orabo ſpū: orabo ꝛ mēte.ꝛ ſequiť ibi.Sȝ in eccleſia magis volo quinq̄ȝ verba meo ſenſu loq: vt ꝛ alios inſtruā:q̄ȝ decē milia Ꝟboꝝ in lingua.ij.ad Corin.iij. Multa verba pſalmoꝝ proferunt:ſed parū colligunt.de ꝯſec.di.v. non mediocriter. q2 grano iungunt zizania. Mat.xiij. Mens eoꝝ plena iniquitate, caret ſuauitate. Currunt ꝛ ſyncopizant offm̄.ex̄ de cele.mis. dolentes.q2 nō hñt ad deū deſideriū nec aīum:quū mortuo ſono verboꝝ credunt deo ꝛ ꝯſcientie ſatisfacere: ſed ipſuꝫ videnť potius deridere.deus enim ſpūs eſt:ꝛ q ipm̄ adorant: in ſpiritu ꝛ veritate adorant. Ioā.iiij.quia ſurſuꝫ corda.de cōſe.di.j.qñ.ꝛ in veritate.i. abſq̄ȝ iniquitate orant.ad hec.xxxviij.di.ſedulo.xcij.di. cantātes.de conſe.di.iiij.ſi nō ſanctificať. Et hoc eſt quod ꝑcipit ꝯciliū ecclie generale q ꝑ obedientiā oēs clerici, quoꝝ ēt noīe religioſi intelligunť. xvj.q.j. legi. xij.q.j.duo offm̄ diurnum pariter ꝛ nocturnū dicere teneať quantū cū deo poterunt attente pariter ꝛ deuote.extra de cele.mis.dolentes. Sed q̄ attentio pōt eſſe vbi cor non eſt? vt hodie quaſi quilibet poſſit dicere cū ps.xxxvij.Et cor meū dereliquit me: ꝛ ipſuꝫ non eſt mecū.Extra ſe eniꝫ quaſi oēs vagať: ꝛ vix inueniť qui ꝭȝ Dauid conuertať ad cor:ꝛ in ſe: ſicut filius prodigus fecit. Luc.xv.nec qui ſecū habitet: ſicut chriſticola Benedictꝰ relinquens peſtiferos cucullatos qui porrexerant ei venenum.vij. q.j.§. hoc tunc.in fi.ꝛ.xviij.q.ij.§.ecce. nec qui cor deo tribuat: qd̄ a nobis principaliter petit deus dicens. Prebe mihi fili cor tuū. Prouer.xxiij. Quis hodie poteſt dicere, Clamaui in toto corde meo: exaudi me dñe. ps.cxviij. Nec qui dicat, In toto corde meo exquiſiui te. ps.cxviij. Noſtrū enim cor intra nos diuiſum eſt:ꝛ ideo interimus. Oſee.x.ꝛ prauum eſt ꝛ inſcrutabile ꝛ malitia plenū. Hiere. xvij. Non enim coraꝫ deo noſtro rectū eſt cor noſtrū: nec fideles ſumus in teſtō eius.ps.lxxvij.Cordis munditia receſſit a nobis: ꝛ ideo non videmus deū. Mat.v. Si cor cōtritū ꝛ humiliatū eſſet,ꝭm Dauid, ꝛ ſpiritus ꝯtribulatus.l.di.pōderet.attentū eſſet in oratione. ſed cor noſtrū eſcis nō gratia ſtabilitū eſt. Hebr.xiij.ꝛ ideo mobile ꝛ vagū eſt.ꝛ in corde ꝛ non corde loquimur. ꝭȝ Dauid. Et ideo Cyprianus martyr dicebat. Quando ſtamus ad orationē: inuigilare ꝛ incūbere ad ꝑces toto corde debemus: cogitatio oīs carnalis ꝛ ſecularis abſcedat: nec quicq̄ȝ tunc aīus q̄ȝ id ſolū cogitet qd̄ ꝑcať. Ideo āt ſacerdos ante orationē ꝑfatione ꝑmiſſa parat fratrū mentes, dicendo ſurſum corda: vt dū rñdeť, Habemus ad dñm: admoneamur nihil aliud q̄ȝ deum cogitare debere. Claudať cōtra aduerſarium pectus nr̄m:ꝛ ſoli deo pateat: nec ad ſe hoſtē dei tp̄e orationis venire patiať.de ꝯſe.di.j. qñ. Immo ēt ꝭm Berñ.in canticis.nedum malum maxime tp̄e pſalmoruꝫ cogitare non debemus: ſed nec aliud bonum q̄ȝ verboꝝ pſalmoꝝ quos canimꝰ intellectum:q2 pſallā ſpū pſallā ꝛ mēte.j. ad Cor.xiiij. q2 propria proferimus Ꝟba pſalmoꝝ: vt ea intelligamus:nec alias cogitationes quantumuis bonas miſceamus: q2 ſpirituſſanctus ſimplex oīno in illo tp̄e de alio q̄ȝ de ſenſu litere pſalmoꝝ ſeruiri ſibi non vult.vñ Hiero ad Ruſticum monachum. Dicať ad verbū oratio: ſine intermiſſione vigilet ſenſus: nec vagis cogitationibus ſit patens: corpus pariterq̄ȝ animus tendat ad deum.de conſ.di.v. nunq̄ȝ.in ꝑn. vbi de hoc.in gloſ.j.iuxta verbum. ꝛ ſequiť in eod.c. Nec vacet mens tua varijs perturbationibus: que ſi peccato inſederint: dñabunť tui. ps.xviij. ꝛ te deducent ad delictum maximum ꝛc. Predicta vera ſunt niſi per exceſſum pſalmodiando extra ſe mens aliqñ rapiať: ꝛ tunc deo fruať: ſed ceſſante guſtu ad ſe reuertať: ꝛ de intellectu verboꝝ que profert dño obſequať. Sed qūo poſſumus mentē tenere in officio quā mūdo vendidimus q̄ etiā ſeminauimus in corde añ pſalmoꝝ decātationē cum mundo loquendo ꝛ mundo ꝯuerſando: hec in eis metemus. gl.vj. Cor dedimus añ offm̄ vagationibus,cogitationibꝰ malis, ꝛ affectionibus carnalibus, tp̄e orationis talia metemus: ꝛ q2 cor nō cuſtodiuimus ante offm̄ diuinum:ideo ipm̄ in eo attētum tenere non poſſumꝰ. Quales ergo ꝭm Io. caſſia.in collatione de oratione.i.nos in oratione inueniri volumus:tales añ orationē ſimus.ſup cordis cuſtodiā ſtemus. Abachuc. ij.c.Audiamus quid loquať in nobis dñs deus ꝭm Dauid ps.lxxxiiij.qm̄ loqueť pacē. ꝛ ſanctas cogitationes ꝛ deſideria inſpirat ꝛ ꝯtritiones: ꝑ q̄ vitia expellunť.xxxij.q.j.cū renuntiať.q̄ faciunt guerrā cordi. Et audiamꝰ quid loquať in nobis luridus Behemoth. qm̄ loqueť guerraꝫ malas cogitationes ꝛ deſideria carnalia vel ſecularia. ad Tit.ij.in cordibꝰ exufflando. Si enim intrauit in cor Iude ſimonis ſcariothis vt ſuum proderet redēptorē. Luc.xxij.in prin.ibi. Intrauit autē ſathanas in Iudā. vbi Titus. In Iudā ſathanas intrauit:nō ipellens:ſed patulum inueniēs oſtium. nā oblitus oium q̄ viderat. ad ſolā auaritiā dirigebat intuitum. Itē ibi Beda. Non eſt āt huic ꝯtrarium qd̄ Io.dicit Ioā.xiij.poſt buccellā intraſſe in eum ſathanā: quia nunc intrauit vt qd̄ erat alienum tentaret: tunc āt vt quaſi proprium ad quecunq̄ȝ vellet agēda attraheret. Et Io. xiij. ibi. Cum diabolus iā miſiſſet in cor vt traderet eum Iudas ſimonis ſcariothis. Vbi Aug. Miſſio iſta ſpiritualis ſuggeſtio eſt: ꝛ non fit per aurem: ſed per cogitationem diabolice ſuggeſtiones immittunť:ꝛ humanis cogitationibus immiſcenť. Factum ergo iā fuerat in corde Iude ꝑ imiſſionē diabolicaꝫ vt traderet diſcipulus magiſtrum. Et in eodē.c.ibi.

Et poſt

Et poſt buccellā introiuit in illū ſathanas. vbi Orige. Attende. de primo quidē nō introiuit ſathanas in Iudā: ſed immiſit in cor eius ſolū vt pderet pceptorē. poſt panē autē in eum ingreſſus eſt. quāobrē nobis cauendū eſt ne diabolus intrudat in cor nr̄m aliquod ignitorū ſuorū telorū. Nā ſi intruſerit: inſidiatur deinde vt ⁊ ipſe introeat. Itē Chryſ. Donec eñ fuit in collegio: non audebat inſilire: ſed extrorſum immittebat. qñ vero eum manifeſtum fecit ⁊ expulit: libere de cetero in eū inſiliuit. Item Auguſt. Vel intrauit in eū: vt ſibi iā ſubditū plenius poſſideret: neq enim non in illo erat qñ cū iudeis de precio tradendi dñm pactus eſt. quū Lucas dicat. Luce. xxij. Intrauit autē ſathanas in Iudā: ⁊ abijt: ⁊ locutus eſt cū principibus ſacerdotū. Talis iā venerat ad cenādū: ſed poſt panē introiuit in eum: non ad hoc vt alienū tentaret: ſed vt proprium poſſideret. Itē ibi Orige. Decebat enim, vt exiſtimo, per panis exhibitionē auferri ab eo bonū qđ ſe habere credebat: quo priuatus factus eſt capax ingreſſus ſathane in ipm. Dicunt autē aliqui. Ita ne meruit panis porrectus de menſa chriſti: vt poſt illū intraret in diſcipulū ſathanas? Quibus rñdemus hinc potius nos doceri q̄ʒ ſit cauendum male accipere bonū. Si eniz corripitur q non dijudicat. j. ad Cor. xj. hoc eſt, non diſcernit a ceteris cibis dñi corpus: merito a dño dānatur qui ad eius menſam fingens ſe amicum accedit inimicus. ad hec de conſ. di. ij. ⁊ ſancta. ſicut ēt tentauit ſathanas Ananiā ⁊ Saphyrā: vt de precio agri venditi Petro apl'o mentirenſ: ⁊ ab eo necarentur. Act. v. xxiij. q. viij. legi. ⁊. c. petrus. Iſte eſt ille inimicus hō: q hoiem decipit: q ſeminat inter triticū bonarū cogitationum quas immittit dñs zizania turpiū ⁊ vitioſarū affectionū ⁊ intentionū. Mat. xiij. Iſte enim aduerſarius ſathan maxime pſalmorū ⁊ orationis tpe ſeruos dei nitiſ impedire: q nil eū ſic percutit, ſic eneruat, ſicut oratio corā deo. Ignita eniz oratio ⁊ fidelis ignis demonū eſt: ⁊ victoria contra eos. xxxvj. di. ſi quis. Ibi enim corā tribunali chriſti deuota aia aduocat contra eos: impugnat eos: alliſit eos: incendit eos: detinet eos: diſcooperit eos. ſic Publius monachus orans continue decē diebus miſſum demonē a Ceſare Iuliano apoſtata in occidentē detinuit ne tranſiret. ſpūs demones ab oratione q̄ fit in ſpū repelluntur: ſubtiliores enim demones ⁊ robuſtiores oratione pennata pelluntur. Mat. xvij. ⁊ Mar. ix. ibi. Hoc āt genus non eijciſ niſi oratione ⁊ ieiunio ⁊c. vbi Remigius. Oratio intelligēda eſt generalis q̄ in pijs ⁊ bonis operibus conſiſtit. de q̄ dicit apl's. Sine intermiſſione orate. j. ad Theſſa. v. xxxj. di. tenere. ⁊. c. ſi laicus. Idem Mar. ix. ⁊ Luc. xviij. Opz ſp orare. penne aūt orationis q̄ faciūt eā volare: ſunt ieiuniū ⁊ eleemoſyna. vñ Iſidorus. Facilius per ieiuniū oratio penetrat celos. Itē Chryſ. Infirma eſt oratio q̄ eleemoſynarū largitate non eſt munita. vñ Heſter. xv. Heſter oratura regē Aſſuerū induta habitu regio cū duabus famulis intrauit ad ipſum Heſter q̄ interpretaſ eleuata: ſignificat animā deuotā: q̄ eleuat ſe interius contra ſe: ⁊ q ēt interptaſ abſcondita: q̄ eſt oratio que ſe occultat. Mat. vj. Ora patrē tuum in abſcondito. Tob. xij. Bona eſt oratio cū ieiunio ⁊ eleemoſyna. Sic a Moyſe orante vinciſ Amalech. Exo. xvij. xxxvj. diſt. c. vlti. a Iudith Holofernes. Iudith. xiij. A machabeis hoſtes. vt in lib. Macha. legiſ. ab Heſter inimici iudeorū maxime Aman. Heſter. vij. a magno Antonio egyptio ⁊ Bartholomeo apoſtolo demones. a Petro ⁊ Paulo Simon magus. vt in legenda eorū dicitur. Et hec eſt ratio principalis quare etiā fideliter ⁊ deuote orātes magis q̄ʒ alio tpe vagationes ſentim⁹: q a demonibus tunc amplius impugnamur. Et nota q ante introitū officij premittimus ver. Deus in adiutorium meum intende. pſ. lxix. de quo. vij. q. pri. §. hec aūt. q ſicut dicit gloſ. ſuper predicto verſi. hic verſiculus ante oēs horas in initio diciſ: q quū orare debemus: maxime tunc tentare nititur diabolus, vt muſce morientes perdant ſuauitatē vnguenti. Eccl. x. quare ante oia contra illius inſultus auxilium a dño poſtulamus. Sed ſi impugnamur: ſignū eſt q pugnamus, ſm Climacū, maxime in oratione que pregrandē hʒ laborē ⁊ pugnā. vera igiſ oratio, vera eſt chriſti confeſſio. veri enim oratores veri confeſſores. Quis enim vere confiteſ deū creatorē, redēptorē, gubernatorē, remuneratorē, condēnatorem, profectorē, ⁊ defenſorē, adiutorē, confortatorē, liberatorē, boni inſpiratorē, ⁊ tandē glorificatorē: niſi q eum orat in ſpiritu ⁊ veritate. Io. iiij. Quis enim cognoſcit ſe ⁊ deum: niſi orans ſpiritu: quis deum ſentit: quis in eo confidit ⁊ ſperat: credit ⁊ amat: ⁊ regratiaſ: niſi orans mentaliter. Que magis cōfeſſio: q̄ʒ continua oratio: preſſum acidia ⁊ dormitatione ⁊ pugna non recedere a deo: ſed cum eo colluctari. hec dei latria, dei gloria, gemitus, planctus, dolores coram eo, ⁊ ſancta ſuſpiria ⁊ ſingultus.

Dionis vires.

Sed de cōfeſſione reali operis quid dicamus hodie: niſi qđ dicit Apoſtolus ad Tit. j. labijs me honorant ⁊c. Eſa. xxix. ⁊ Matth. xv. Confitenſ ſe noſſe deum: factis aut negant. Negaſ autē virtus per vitiū. ⁊ quoties bonū agimus: confitemur deū. ⁊ quoties malū: toties deū negamus. xj. q. iij. exiſtimant. xxj. q. v. cauete. vñ Bern. Putas ne filiū dei reputat ieſum quiſquis hō ille eſt, qui nec ipſius terreſ cōminationibus: nec attrahitur promiſſionibus: nec pceptis obtemperat: nec conſilijs acquieſcit: nonne talis noſſe ſe deum fateſ: factis autem negat. vñ ⁊ dñs ad opera nos remittit. Io. x. Si mihi non vultis credere: operibus credite. ⁊ Iac. ij. Oſtendā aūt tibi ex operibus fidem meā. vñ ⁊ ibi diciſ. Fides ſine operibus mortua eſt. de pen. diſt. ij. ſi enim. ⁊ ex̄ de ſacra vnc. c. vnico. §. refert. ad Ro. ij. vbi de hoc. Tota hodie dei eccleſia in oī ſtatu plena eſt verbis ſterilibus: ⁊ quibuſdā exterioribus cerimonialibus apparentijs. nā quicquid predicent religioſi ⁊ clerici ⁊ cantent ⁊ celebrent ⁊ legant alijs: nullus eorū ſatiaſ honoribus: impleſ pecunijs: repletur comeſſationib⁹. exulat puritas. malitia triumphat. mendaciū inundauit. auaritia in capite oīm. ad literā impletum eſt. Amos. ix. id eſt in prelatis. qui ſunt capita aliorum. Amos. vj. Optimates capita pploꝝ. j. Regum. xv. Nonne quū paruulus eſſes in oculis tuis caput tribubus iſrael factus es. vel in capite. i. in mente. extra de ſacra vnc. c. vnico. §. refert. quia radix eſt auaritia in cordibus ⁊ mentibus omniū. Hiere. vj. A minori quippe vſq ad maiorē oēs auaritie ſtudent: ⁊ a propheta vſq ad ſacerdotē cuncti faciunt dolū. ⁊ Hiere. viij. A minori vſq ad maximum oēs auaritiā ſequunſ. A propheta vſq ad ſacerdotē cuncti faciunt mendaciū. Pudicitia vix inuenitur. Superbia dilatauit ſolium. Nedū receſſit humilitas a cordib⁹ q̄ſi oium: ſed nec agnoſcitur qđ ſit. Eſt autē humilitas ſm Bern. virtus ai in nullo ſe preferens: nihil boni ſibi adſcribens: exterius etiā deiectionis habitū de-

ferens.j.ad Cor.iiij. Quid habes qđ non accepiſti? Regnat crudelitas. Pietas nō apparet. Pro obolo negatur deus. Spes in celeſtibus non eſt. Unuſquiſq; ſe diligit carnaliter. ſm illud. ij. ad Timo.iij. Et erunt hoīes ſeipſos amantes. Prudentia ſpūs ſoliuaga incedit. Prudentia carnis que eſt mors. Rom.viij.in curijs dñoꝝ eſt. Tēperantia eſt vbi copia non eſt. Sōnus occupat totā noctē ⁊ partē diei. Fortitudo cedit tentationibus. Uilis ⁊ breuiſſima ⁊ vmbratilis oratio ſi qua eſt in pcō eſt.de pen.di.iij. nihil profuit charitas.i.amor ſui contra.de pen.diſt. ij.charitas.iij.nunc ſemp excidit,ſed vera nunq̄ excidit.j.ad Corin. xiij.nullus perſeuerat in bono incepto.vij.q.j ſuggeſtū. Oēs manū ponunt ad aratruz ⁊ retro aſpiciunt.de pen.di.ij.pennata. Luc.ix.in fin. Luctus in carnis gaudiū verſus eſt. Zelus paupertatis in aurū mutatus eſt. Manſuetudo ſimulata crebras vindictas facit. Mīa ad celū redijt:⁊ ibi p̄deſtinatos expectat. Stabiliuit ſedē infelix martyriuz vitioꝝ. Confeſſores adulatores facti ſunt. Obedientia concupiſcentias ſuas ſequitur. Eccl.xviij. Si preſtes aīe tue concupiſcentias faciet te in gaudiuz inimicis tuis.xlviij.di.virū. Senſus peculei.vagātur p cāpos.mors per eos cōtinue intrat. Hiere.ix. nec eſt qui claudat oſtiū. Mat.vj. Sitis iuſtitie. Mat.v.in perſecutionē proximi verſa eſt diſcretio.ſ. carnis dicens Ro.xij. Rationabile obſequiuz veſtrū. Ephe. v.⁊ nemo carnē ſuā odio hz. Eſa.lviij.xxiij.q.ij.non ex.corpus impinguat ⁊ ventrē diſtendit. Innocētia contra naturā machinaꝛ dolos. Simplicitas columbina.xvj.q.j.ſi cupis.vulpina aſtutia plena eſt. Ratio ⁊ intellectus captiui a ſenſualitate trahuntur. ex̄ in cle.de here.ad nr̄m.§.ij. Sintereſis feruentium in principijs in ſtoliditatē mutata eſt. Oēs cupiunt videri ab hoibus. Mat.vj. Uidere deū vix vnus deſiderat. Luc.x. Mat.v. Xenodoxia.i.vana glia operit oculos oium:⁊ oēs excecat. Triſtitia ſm ſeculū multos perimit.ij.ad Corin.vij. Triſtitia de pcō nō inueniꝛ in terra. Aiarū zelus.ex̄ de cuſto.eu.c.ij. prelatos diffidat:quia amor ſanguinis in eis arcē ꝯſtituit. Cōfeſſiones in hypocriſi fiunt.de pe.di.j.§. cum ergo.vt ex p̄miſſis ante.c.penitet.⁊ di.v.cap.j.ad fi.℣. Quia igiꝛ cor ꝯfitentiū verſum non eſt.de pe.di.j.ꝯuertimini. Oī die fit vocalis ꝯfeſſio:⁊ oī die canis reuertitur ad vomitum: ⁊ ſus ad volutabra luti ſui.ij. Pet.ij. Prouer.xxvj.de pe.di.iij.qui ſunt. Uere crebra confeſſio: ⁊ nulla correctio nec mutatio. ſed dei irritatio ⁊ irriſio.de pe.di.iij.irriſor. Jeiuniū celebraꝛ:⁊ gaſtrimargia ſolennizatur.xliij.di.c.j. Multe cāpane pulſantur. multe miſſe celebrantur. ⁊ multa crimina cumulantur. ⁊ multe iniurie deo irrogantur. Ordines conferuntur:ſed precio cōparanꝛ.j.q.j.cū ordinareꝛ. Sacr̄a profananꝛ:⁊ characteres vitianꝛ.j.q.j. q̄buſdā. Multi dicunt offm̄:ſed oēs hn̄t p̄putiū. Gala.vlti. Quilibet timet ſi mundus ei ſubtrahiꝛ: nullus timet ſi regno priuaꝛ. Clericatus accipiꝛ vt quiſq; ſortē mundi nanciſcatur.xij.q.j.clericus. Nullus tonſuratur vt deo ſeruiatur. Curia Romana regū ⁊ principum clericis ⁊ religioſis plena eſt.ex̄ de of.or.quāto. Ecclie ſolitudinē ſeruant. O ecclie derelicte. O eccleſie viduate.ex̄ de elec. ne pro defectu. O eccleſie a ſuis precipue rectoribus ⁊ miniſtris ſpoliate. O eccleſie violate.xvij.q.iiij.p totū. O ecclie,proh nefas, ſtercoribus ⁊ immunditijs ſordidate.ex̄ de reli.⁊ ve. ſancto.c.ij. Sirene ⁊ heritij in vobis habitant. Altaria veſtra diſcooperta manent. Sacramentalia non reperiuntur in vobis. Quaterni diſligati ⁊ iā ceci in feneſtris veſtris a muribus corroſi ſtant. Paramēta pre nimia vetuſtate.de conſe.di.j. veſtimenta dirupta ⁊ ſordiſſima ſuper veſtra altaria remanent. Lumen in veſtris habitaculis non refulget. Lāpades extincte ſunt. Mat.xxv.ex̄ de offi.cuſto.c.j. Sartatecta diruta.ex̄ de eccle.edi.c.j. Uix habeꝛ candela pſalmi breuis cerea vt cōpleatur miſſa.de cele.miſ.c.fi.⁊ de of.ſacer.c.j. Pixides hoſtiarū araneis plene ſunt. Calices ſtagnei: ⁊ aliqui plumbei pre vini erugine in eis impreſſa celebrantes ad vomituz prouocant. de conſ.di.j.⁊ calix. Oſtia veſtra clauſa ſunt. xxj.diſt. c.j.℣.oſtiarij.⁊.xxv.diſt.c.j.ver.ad oſtiarium. Rei ad vos confugientes.xvij.q.iiij.p totum.ex̄ de immun. eccle.inter.⁊.c.vlti.ad vos intrare non poſſunt. Cur tanto tp̄e tacuiſtis? Cur ad dn̄m amplius non clamatis:vt de his iam ſe vindicet? Jn his vitijs allegatis.ſupra que totam dei eccleſiam occupant, iura pauca allegaui: quia notoria: neq; accuſatione,neq; alia probatione indigent.ij.q.pri.manifeſta.extra de accuſa.euidentia.extra de iureiuran.ad noſtram.

## De ſtatu Anachoritarum ⁊ Eremitarum. De ſecta peſſima Sarrabaitarum. Cap. 51.

EX quo ſponſa chriſti alma eccleſia confeſſores paucos germinas: quero abs te vtrū hoc tp̄e gignas Anachoritas ⁊ eremitas aſſiſterios, ⁊ ſolitarios veros,q ſoli deo ſedeant ⁊ taceāt? xvj.q.j.placuit.ij.⁊ leuent ſe ſupra ſe. Threñ.iij. Qui edificent ſibi ſolitudines: q expectent mortē quaſi effodiētes theſaurū:q gaudeant vehementer quum inuenerint ſepulcrum. Job.iij.q errant in ſolitodinibus: q habitent in ſepulcris.p̄s.xlviij. Sepulcra eoꝝ domus illoꝝ in eternū.⁊ in cauernis terre.q circūeant in melotis ⁊ in pellibus caprinis. Heb.xj.qui ciuitates nō ingrediantur.facit.xviij.q.ij. quidaz. ſicut de ſe dicit dn̄s per prophetā. Exod.xj. qui ſocij ſint ferarum ⁊ ſtrutionum. Job.xxx.qui diez hois non deſiderent. Hier.xviij.q vocē exactoris.i.ventris.i. non ſicut guloſi.ſm Greg.in mora.non audiāt.ſz Job.iiij. Qui mollibus induanꝛ. Matth.xj.circa prin.⁊ Luc.vij. xxj.q.iiij.c.j.in fi.qui luctuoſi ⁊ triſtes. Mat.v. xvj. q.j.monachus.⁊.c.placuit. in quoꝝ maxillis lachryme ſidt.qui de labore manuum ſuarum viuant.j. ad Corin.xj.j.Theſſa.iij.⁊.ij.ad Timo.vlt.⁊ Ephe.iiij. j.q.ij.ſacerdos.de conſe.diſt.v.nunq̄z. ⁊ panem otioſum non manducent. Prouer.vlt. ſed in ſudore vultus ſui veſcantur pane ſuo. Geñ.iij. Sed o vidua mater eccleſia dn̄a gentium multos habes ſarrabaitas perpaucos anachoritas,de quibus. xvj. q.j. qui vere.⁊ legiꝛ ⁊ no.xxvij.q.ij.§.ecce ꝙ.⁊ in gl.dicunt plurimos gyrouagos.xvj.q.j.monachi vagantes ꝑpaucos ſolitarios ⁊ celle aſſiſterios. de quibus. xxvij.q. pri.ſi quis rapuerit.⁊ extra de cle.non reſi.c. penult. Jſtis enim vltimis tp̄ibus hypocritalibus plurimi maxime in Jtalia ⁊ Alemannia ⁊ Prouincia prouincie vbi tales Begardi et Beguini vocantur: nolentes iuguz ſubire vere obedientie: ſed libertate noxia potiri: nec ſeruare regulā aliquaz ab eccleſia approbatā ſub manu p̄ceptoris:et ducis legitimi.vocati fratricelli. Alij de paupere vita. Alij ap̄lici.aliq Begardi:q ortuz in Alemānia habuerunt ſpecie tenus:

ꝛ quantum ad hoiem exteriorē mundo renuntiare
videnť:ꝛ dicentes religioſos ab eccleſia approbatos
promiſſas regulas nō ſeruare, durāte primo feruore
deſerta domeſtica penetrant. Soli ſedent: vel pauci
ſimul. Paupertatez ſeruare videnť. Abſtinentijs ſe
macerant:ſed ventrē replent. Diſcipline operā dant:
ſed deficiēte feruore quaſi poſt annū ſedent ſub vm-
bra iuniperi. Jone.iiij.cuius cinis ignē vſqꝫ ad annū
conſeruat.habita occaſione de petenda Heliani elee
moſyna: quā nequeunt petere niſi religioſi mendicā
tes ab eccleſia approbati.ex̄ de reli.dumi.religionū.
lib.vj.ꝛ inferius declarato. Uagari incipiunt. Ad ho
mines ſe conuertunt. Laborare refugiunt: qꝛ panez
otioſum inueniunt. Familiaritates maxime femina
rū nunc ſpiritualiū nunc aliarū accipiunt. xviij.q.ij.
diffinimus.ꝛ c.pernicioſam.eis predicant.contra id
ex̄ de hereti.cū ex iniuncto.de deo loquuntur:dulces
ſermones proferunt.ij.ad Timo iij. Ro.vlti. Sim-
plices ſe oſtendunt. Per domos dn̄oꝝ ꝛ viduaruz
conuiuantur. Otio vacāt.ij.Theſſa.vlt.dictis ꝛ enu
meratis aliquot pr̄ nr̄: reliquo tpe aut pedes in cō-
motionē dant:aut in ſuis cellis dormitant. Quid di
cā pia mater eccleſia de talibus? qꝺ dicunt ſancti pa
tres diuinitus inſpirati: ſicut dicit Piamon in col-
latione de tribus generibus monachoꝝ. in lib. Jo.
caſſi.qui vocatur collationes patrū: ꝙ iſtud eſt gen⁹
teterrimuz ꝛ infidele monachoꝝ in vera hypocriſi
ꝯſtitutoꝝ: ꝛ noxia illa plantatio rediuiua q̄ ꝑ Ana-
niā ꝛ Saphyrā in exordio eccleſie pullulans,apoſto
li Petri ſeueritate ſucciſa eſt.Act.v.xxiij.q.viij. legi.
ꝛ.c.petrus qui. Beatus apl's ꝑ̄dictos noui facinoris
principes non penitentia. non vlla paſſus eſt ſatiſfa
ctione curari: ſed pernicioſiſſimū germē clerici mor
te ſuccidit. Jllo igitur exemplo quod in Anania ꝛ
Saphyra apoſtolica diſtrictione punitū eſt,nonnul-
loꝝ ꝯtēplatione paulatim longa incuria ꝛ tpis obli
teratione ſubtracto:emerſit iſtud ſarrabaitarum ge
nus: qui ab eo ꝙ ſemetipſos a cenobioꝝ regulariuz
ſub obedientia viuētiū congregationibus ſequeſtra
rent: ac ſigillatim ſuas curarēt neceſſitates: egyptie
lingue proprietate ſarrabaite dicūtur: hucuſqꝫ Pia (Sarrabaitaruz appellatio.)
mon. Et vt eoꝝ ſecta peſſima confundatur: ſciant ſe
in nullo ordine viuere: nec in aliqua ſancta vocatio
ne manere.j.ad Corin.vij.c. extra de regula.licet. in
ꝑ̄n.ab eccleſia approbata. Et hoc ideo precipue qa
contra eccleſie ſanctiones ꝛ concilia generalia,ſtatū
ꝛ regulā ꝛ religionē ſibi confingunt:nolentes vnaz
de approbatis ab eccleſia regulā profiteri: neqꝫ ſan-
cti Baſilij epi Ceſarienſis.de qua.xviij.q.ij. diffini-
mus.nec ſancti Auguſtini mundi luminis, de q̄ ex-
tra de ſta.re.qꝺ dei.nec ſancti Benedicti:de q̄.xvj.q.
pri.ſunt nonnulli.xx.q.iiij.c.fi.extra de ſta.mo. cū ad
monaſteriū.extra de regu.ſuper eo.nec almi Franci-
ſci ꝑceptoris minoꝝ: de qua extra de vb.ſign. exijt.
lib.vj.ꝛ in cle.eo.ti.exiui.ad hoc de cōſe.diſ.j. ecclia.i.
catholicoꝝ collectio. extra de reli.domi. ne nimia.ꝛ
cap.religionū.lib.vj.ff.de collegi.illi.l.iij. Et ſi aliqui
de predictis gyrouagis aliquā regulā de ꝑ̄nomina-
tis ſeruare ſe dicant: qꝛ tn̄ extra congregationes ꝑ-
mittentes predictas regulas ſub prelatis legitimis
tales acephali viuunt: nunq̄ꝫ in veritate viuere poſ-
ſunt.vt preal.c.religionum.qꝛ fundamēta religionū
vera obedientia eſt.vn̄ dn̄s Matth.xvj.ꝛ.x.Mar.
viij.Luc.ix.ꝛ.xiiij.Si quis vult poſt me venire: ab-
neget ſemetipſum ꝛc. xij.qō.j. non dicatis.ꝛ ꝑs.lxv.
Impoſuiſti hoies ſupra capita noſtra.xix.q.iij. ſtatui
mus. Contra iſtos ſarrabaitas ſunt expreſſe capitu-
la.xviij.q.ij.quidā cellulas.c.nullus. c. pernicioſam.
Dare enim pro deo tpalia magnū eſt:dare in crucifi
xionē carnē propriā maius eſt: ſed ſemetipſum ſub
manu prelati ꝛ obedientie dare ꝛ abnegare (quod
eſt maximū) viri religioſi eſt.viij.qō.j.ſciendum eſt.
Et ideo patres dixerunt ꝙ monachus fornicās ad-
huc monachus eſt:proprietatē hn̄s adhuc monach⁹
eſt:ſed inobediens monachus,monachus non eſt.
Magis eſt eni fundamentū religionis ꝛ ſtabilimē (Obediētia religionis fundamentum.)
tū obedientie vinculū q̄ꝫ caſtitas ꝛ paupertas:quia
ſine obedientia impoſſibile eſt verā religionez poſſe
fundari.extra de ſta.mo.cū ad monaſteriū. §.abbas.
de maio.ꝛ obe.cū in eccleſijs.§.ideoqꝫ.ꝛ. c. legebať.
xvij.q.ij.abbates. Nec poteſt eſſe vera ꝛ perfecta re
ligio:vbi non eſt ſui abnegatio: ꝛ alteri ſupiori ſubie
ctio. Un̄ ꝛ tales religioſi ficti vere acephali poſſunt
dici.xciij.diſt.nulla.ꝛ facit qꝺ no.xvj.q.j. qui vere.in
gl.ij.Et ideo filius dei factus obediens vſqꝫ ad mor
tē. Phil.ij. exemplū obedientie nobis prebens ait
Mat.xxvj.Marc.xiiij. Luc.xxij. Uerūtamen non
mea voluntas,ſed tua fiat.vbi Dionyſius Alexan-
drinus ſexto. Perfectā voluntatē patris quaz ipſe
nouerat petit ſortiri effectū: que eadem eſt ꝛ ſua ſm
deitatē. Renuit aūt impleri humanaz voluntatem:
quā dicit ſuā,paterna voluntate minorem. Jtez ibi
Athanaſius. Geminū enim hic velle oſtendit:alteꝝ
quidē humanū:qꝺ eſt carnis. alterū vero diuinum.
humanitas enim ob carnis fragilitatē recuſat paſ-
ſionē,ſed diuinus eius affectus affectans eaz ſubijt:
eo ꝙ non eſſet poſſibile eum detineri a morte. Non
dabis ſanctuz tuū videre corruptionē.ꝑs.xv.ꝛ Act.
ij. Jtē Greg. Niſſenus. Apollinaris hereticus aſſe-
rit ꝙ chriſtus non habuit ſm terrenā naturaz pro-
priā voluntatē: ſed ſolū in chriſto eſt voluntas dei q
de celo deſcendit:qꝛ dicebat chriſtuz corpus ſine aīa
aſſumpſiſſe.xxiiij.q.iij.quidaz.ver.apollinariſte. Di-
cat ergo quā voluntatē vult.preallе.c. Luc.xxij.dn̄s
nequaq̄ꝫ euenire.neqꝫ enim deitas aufert propriam
voluntatē. Jtē ibi Beda. Appropinquans etiā paſ
ſioni ſaluator infirmantiū in ſe vicē ſumpſit: vt quū
hoc imminet qꝺ fieri nolumus:ſic per infirmitatem
parati ſimus,vt voluntas conditoris noſtri contra
noſtrā voluntatē fiat. Et iterū Jo.vj. Quia deſcēdi
de celo non vt faciā voluntatē meā: ſed voluntatem
eius qui miſit me patris.vbi Augu. Propria enim
aīa a deo exijt:qꝛ ſuperba erat: ſuperbia enim eiecti
ſumus:ꝛ humilitate regredimur. Medicus em̄ qn̄
egritudinē diſcutit:ſi curet qꝺ ꝑ aliquā cauſam fcm̄
eſt:ꝛ ipſam cām non curet: ad tp̄s videť mederi: ſed
cauſa manente morbus repetiť:vt ergo cā oiuz mor
boꝝ curareť.i.ſuperbia: deſcendit: ꝛ humilis factus
eſt filius dei. Quid ſupbis hō? filius dei ꝑꝑ te humi
lis factus eſt. Puderet te forſan imitari humilē ho
minē: ſaltem imitare humilē deū, hec eſt enim com-
mendatio humilitatis, Non veni facere voluntatez
meā ꝛc. Superbia quippe facit voluntatē ſuā:humi
litas voluntatē dei. Jdeo ergo qui ad me venit non
eijciā eū foras:qꝛ non veni facere voluntatē meam.
Humilis veni humilitatez docere. qui ad me venit:
incorporatur mihi:ꝛ humilis fit.qꝛ non facit volū-
tatem ſuā: ſed dei. ꝛ non eijcieť foras:qꝛ quum ſup-
bus eſſet: proiectus eſt foras. Ad me venire non po
teſt niſi humilis. Non mittitur foras niſi ſuperbia.
Qui ſeruat humilitatez: non labitur a veritate. Jtē
ibi Hilarius.iij.de trini. Non igiť hoc dicit quia fa-

ciat q̄d non velit: ſed obedientiā ſuā ſub eſfectu paterne voluntatis oſtendit, volens ipſe voluntatē patris explere. Et iterū. Deſcendit cū eis in Nazareth: ⁊ erat ſubditus illis: ſcilꝫ Joſeph ⁊ Marie matri. Luc. ij. vbi Orige. Diſcamus igitur ⁊ nos filij parētibus noſtris eſſe ſubiecti. Qr ſi patres non fuerint: ſubijciamur ijs qui patrum habent etateꝫ. Jeſus filius dei ſubijcitur Joſeph ⁊ Marie: ego non ſubijciar epo qui mihi conſtitutus eſt pr̄? puto ꝙ intelligebat Joſeph ꝙ maior ſe erat ieſus: ⁊ trepidus moderaṫ imperiuꝫ. Uideat ergo vnuſquiſqꝫ ꝙ ſepe qui ſubiectus eſt maior ſit. q̄d ſi intellexerit: non eleuabitur ſuperbia qui eſt ſublimior dignitate: ſciens ſibi meliorē eſſe ſubiectū. Jtē ibi Baſilius in lib. religionū. Ab ipſa aūt primeua etate parentibus obediens quēlibet laborē corporeū humiliter ⁊ reuerenter ſuſtinuit. Quuꝫ enim parentes hoīes eſſent honeſti ⁊ iuſti: egeni tñ ⁊ neceſſarioꝝ penuriā patientes: teſte preſepi partus venerandi miniſtro: manifeſtū eſt ꝙ ſudores corporeos continue frequentabant neceſſaria ſibi inde querentes. Jeſus auteꝫ obediens illis, vt ſcriptura teſtatur, etiā in ſuſtinendo labores ſubiectionē plenariā oſtendebat. Jtē Ambro. Et miraris ſi patri defert: qui ſubijcitur matri? non vtiqꝫ infirmitatis, ſed pietatis eſt iſta ſubiectio. attollat licet caput hereticus: vt alienis auxilijs aſſerat eum qui mittitur indigere: nunquid humano egebat auxilio vt materno ſeruiret iꝑio? Deferebat ſimulato patri: ⁊ miraris ſi deo detulit. an hoī deferre pietatis ē: deo deferre infirmitatis? Jtem ibi Augu. O potentia, o humilitas. Subditus eſt parentibꝰ cui ſeruiūt angeloꝝ exercitus. Jtem ad Heb. v. Et quidē quuꝫ eſſet filius dei: didicit ex ijs que paſſus eſt obedientiā: ⁊ conſummatus factus eſt oībus obtēperantibꝰ ſibi cauſa ſalutis eterne. Qui aūt in eccleſia primitiua conuertebantur viri religioſi erant: ⁊ ſic oēs ꝑfecti, ꝙ vix tpe ſanctoꝝ monachoꝝ ⁊ anachoritarū etiā perfectoꝝ aliqui ſic perfecti inueniri poſſent: ſicut probat collatio Piamonis in libr. collationum Jo. caſſi. ⁊ tñ vxores cōiter habebant: etiaꝫ apoſtoli aliqui: ſicut patet de Petro Luc. iiij. ⁊ de Philippo apl̄o: ⁊ alio Philippo vno de ſeptē diaconibus. Act. xxj. ⁊ v. c. de Anania ⁊ Saphyra. ⁊ xxxj. diſt. omno. Sed ſub obedientia primo apl̄oꝝ, deinde ſepteꝫ prepoſitoꝝ quos elegerant Act. vj. viuebant: a quibus poſtmodū monachi deſcenderunt: vt deſcribit collatio ante dicta. ⁊ colligitur. xij. q. j. quia tua. vnde ⁊ iſta duo ſubſtantialia, viuere ſine proprio, ⁊ caſte, eccleſia ſancta religioſis indixit. Quare ex cā magna legitima papa poſſet in his duobus cuꝫ aliquo diſpenſare. vt no. Jnno. ex̄ de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. fi. ⁊ dixi de hoc late. ſupra in prima parte iſtius operis: vbi poſui caſus in quibus diſpenſant Romani pontifices. §. iterū de diſpenſatione. ver. itē quidā dixerunt. in c. xlvj. Sed ſi cum aliquo religioſo papa ſuper obedientia diſpenſaret: loco prelati ſuccederet ei papa, nedū generalis ſed ſpecialis prelatꝰ. Nullus enim in hac vita ſic imitatur chriſtum ſicut circulum aureū. i. obedientiā in collo portans. ſicut apparuit in viſione cuidam ſancto patri oſtenſa. vt legitur in vitis patrū. Sine vera enim viuentes obedientia ⁊ in ſenſu proprio, in canone ſicut dictuꝫ eſt acephali iudicantur. xciij. diſt. nulla. vñ ⁊ ſancti Benedicti monachi de caſtitate ⁊ expropriatiōe in ſua profeſſione mentione non facta, ſtabilitatem loci ⁊ obedientiā ſimpliciter repromittunt. c. in ijs que leguntur ⁊ no. extra de ma. ⁊ obe. legebatur. Jn qua tñ profeſſione ⁊ promiſſione intelligunt ſe caſte ⁊ ſine proprio debere viuere profiteri. vt extra de regu. ſuper eo. preal. c. cū ad monaſteriū. §. fi. Quis enim vnq̄ꝫ ſuperbiā proprij cordis poteſt expellere: q̄ꝫdiu in ſenſu proprio ⁊ voluntate viuit? Quis eniꝫ vnq̄ꝫ verā humilitatē adeptus eſt: niſi per obedientiā ſuperbiā depellentē? opti. argu. de pen. di. ij. c. j. Et ideo dicit Bern̄. Nihil in inferno regnat niſi voluntas propria. ⁊ ideo lucifer Belial qui interpretaṫ abſqꝫ iugo: quia ſub iugo dei noluit permanere: in baratrū demerſus eſt. vñ Luc. x. Uidebā ſathanam ſicut fulgur de celo cadentē. xvj. q. ij. viſis. de peni. diſt. ij. ſi enim. ⁊ eū imitantes filij Belial dicti ſunt. i. abſqꝫ iugo. j. Reg. x. Et quia iugū rumpunt iſti pſeudo eremite: ideo ruptis vinculis in deſerto a demone agitanṫ. Luc. viij. De obedientia pleniſſime tractaui. j. in. §. tertius error. lij. c. ⁊. §. ⁊ ſm̄ eoꝝ vitiū. lxviij. c. ⁊ lxvj. ca. fere per. xx. chartas. Et qr obedientia ligati non ſunt, pro libito comedunt: ⁊ bibunt: ſurgunt: ⁊ ambulant ⁊ ex occaſione libertatis: quia corrigi nō timent: nec per hoīem viſitari nec excitari: cōiter poltronizant. vulgare eſt italoꝝ. i. vitā pinguem volunt cum libertate ⁊ ſine labore: dediti ſomno ⁊ vagationi continue: ⁊ pro leui cōmotione ſuborta loca in q̄bus habitant dimittunt: ⁊ abinuicē ſe diuidunt: ⁊ ſicut paſſeres inſolentes de monte in montem trāſmigrant. p̄s. x. ⁊ torpore ⁊ tepore letheo tepefacti cum curtis capitijs ⁊ repeciatis: ⁊ cū amictibus ⁊ habitibus quos ſibi contra eccleſiam inuenerunt: diſcurrunt per munduꝫ. Et qr circa ieiunia ⁊ orationes ⁊ obſeruationes regulares dño non promiſerunt: ſed quod faciunt de ſpecie boni, ex libertate propria faciunt: ideo recedente primo igne forſan diuino qui eos vrebat: peiores q̄ꝫ frigidi eſſent in ſeculo: quia tepidi recedente calore: ab ore dñico euomunṫ. Apoc. iij. ſpeciem quidē ſanctitatis habentes, virtutē autē abnegātes ad literā. ij. ad Timo. iij. in ſua hypocriſi ſe ⁊ mundū decipiunt: nā eoꝝ prima abſtinentia in gaſtrimargiā vertiṫ: paupertas in peculiū: vigilia in ſomnolentiā: ſilentiū in multiloquiuꝫ, maxime ſub ſpecie loquendi de deo: ſimplicitas in malitiā: ſolitudo in conſortiū ⁊ familiaritatē ſeculariū ⁊ mulierū. Eoꝝ etiā aliqui in ciuitatibus ⁊ villis, alij prope habitant: ⁊ a ſecularibus de die in diem conuiuia recipiunt ſub ſpecie charitatis. xliiij. di. conuiuia. cōmatres ⁊ compatres ſibi faciunt. contra id de conſe. di. iiij. non licet abbati. ⁊ c. ſeq. Ambaxatas. i. legationes faciunt ⁊ referunt. De animarū conſilijs p̄ſumptuoſi idiote ſe intromittunt. cōtra id c. extra de eta. ⁊ quali. cum ſit. De peregrinatione in peregrinationē diſcurrunt: qr acidia eos de cella expellit: quā quū ſic credunt expellere ſub ſpecie boni peregrinādo ꝑ mundū per ſanctos: tunc eā amplius nutriunt: quia nunq̄ꝫ acidia expellitur: niſi per continuationē celle ⁊ violētiā ſibi factā. Mar. xj. Regnū celoꝝ vim patiṫ: ⁊ violenti rapiunt illud. Nam acidioſus ſi cōtra acidiā exeundi de cella ſolatiū querat: ad horaꝫ corpus ſolatiū ſentit: ſed parū poſt ad exeunteꝫ fortior redit: more febricitantis qui per hauſtum aque frigide aliquod refrigerium ſentit: ſed poſt paululum febris contra eum fortior inualeſcit: vt dicunt patres. Uerus enim peregrinus mundo eſt in cella reſidēs, ⁊ ſilentium ſeruans, ⁊ lugens. ⁊ talis vere conſequitur remiſſionē culpe ⁊ pene. Alij peregrini per mundum diſcurrentes, q̄d lucrantur in indulgentijs cō-

Peregrinari dedecet eremitam.

muniter perdunt in vagis ſenſibꝰ ⁊ mundi delectationibus. Et ideo Macharius ſolitario acidioſo cõquerenti ſibi ꝙ nil boni in cella poterat facere pre tedio ⁊ mentis ariditate, reſpondit. Comede ⁊ bibe ⁊ dormi quãtũ vis: tantũmodo extra cellã nõ exeas. Et dic tẽtatori ſuggerẽti tibi de cella recedere. Iſtos muros celle cuſtodio propter deũ: continuatio enim celle facit eremicolã ad ſuum redire ordinem. Idem etiam Macharius tentatus de cella recedere, ſe in limine oſtij celle in modũ crucis proiecit: ⁊ ait clamãdo. Demones: ſi poteſtis trahite me extra cellã: quia per me non intendo exire: ⁊ ſic vſqꝫ ad veſperã manſit: ⁊ ſurgens dixit demonibus. Poſtq̃ꝫ extra cellaꝫ me trahere non poteſtis: nec ego exibo. Alter pater tentatus de cella exire, ait ſibi. Suſtineamus hodie propter deum: ⁊ cras poterimus recedere. adueniente die altera iterum dixit ſibi. ⁊ hodie etiam propter deum ſuſtineamus ne recedamus: ⁊ ſic de die in diẽ dicendo cras recedã: ⁊ adueniente die altera ſe violẽtans ad non recedenduꝫ per nouẽ annos manſit in cella: ⁊ tunc ceſſauit tentatio recedendi. vñ ⁊ Antonius magnus dixit. Sicut piſcis extra aquaꝫ viuere non poteſt: ſic nec monachus extra cellã. Idem dicit Eugenius papa. xvj. q. j. placuit. ij. Et idẽ Antonius ait. Moyſes quum erat in monte: cum dño loquebatur. quum deſcendebat de monte: cuꝫ populo. xxxvj. diſt. c. fin. ſic ⁊ monachus in cella cum deo loquitur: extra cum demonibus. vnde Bernar. ad fratres de monte dei dicit ꝙ cella dicitur a celo: q: de cella itur ad celuꝫ. Et alter pater dicebat ꝙ ſi gallina dimittit oua calida: non exibunt pulli. ſic qui dimittit cellaꝫ: fructũ non facit. ⁊ ſicut arbor que ſepe tranſplantatᷣ fructũ non facit: ſic monachus migrans de loco ad locũ: q: non mutatᷣ tentatio etſi mutetur locus: aliquoties tñ valet loci mutatio. lxxxj. di. valet. q: locꝰ de ſe nec nos coniungit deo, nec diſiungit. xl. di. non loca. ⁊ c. quelibet. q: diabolꝰ aquila velocior. Threñ. iiij. circũuolans vbilibet tentare paratus eſt. j. Pet. v. Vigilate: q: aduerſarius veſter diabolus tãq̃ꝫ leo rugiens circuit querens quẽ deuoret: cui reſiſtite fortes in fide. ⁊ habetᷣ. iij. q. j. c. nulli. vj. q. j. §. verũ. tangitur. xxv. q. j. cap. v. in prin. Et ideo, pugna vbilibet neceſſaria eſt ⁊ ſufferentia in tentationibus adhibẽda: q: beatus vir qui ſuffert tentationem. ſ. non conſentiendo, non recedendo. de hoc de pe. di. ij. ſi enim. ⁊ Iaco. j. Vocatio enim vera anachoritarum ⁊ eremitarũ ⁊ in cella manere: continue, orationi, meditationi, lectioni, pſalmoꝝ decantationi, manuum labori vacare intra cellã: ⁊ prope cellã alijs laboribꝰ corporalibus occupari. vt preal. c. placuit. xvj. qõ. j. ⁊ de conſe. diſt. v. nunq̃ꝫ. ⁊ de ſatiſfaciendo proximo non curare. ij. q. vij. ſancta quippe. q: dicebat quidam prᷣ. Non vacat lugenti charitas. Tales enim ſolum tenent vitã Marie: ⁊ de vita Marthe quantum ad proximum curare non debent: q: non eſt eoꝝ vocatio. ⁊ vnuſquiſqꝫ ſꝫ apl̃m. j. ad Corin. vij. maneat in ea vocatione qua vocatus eſt. ex̃ de reg. licet. j. reſpõ. ⁊ ibi. de vtraqꝫ vita. in. §. pe. ⁊ de renun. niſi. §. ne putes. Et ideo qñcũqꝫ tales ſolitarij regulariter loquẽdo ſub ſpecie charitatis volunt viſitare infirmos in mundo: vel queſtuꝫ facere pro pauperibus alendis: vel dare conſilia animaruꝫ etiam ſi ſcirent: vel de pace facienda inter diſcordes ſe intromittere: vel executiones teſtamentoꝝ recipere: vel captiuos redimere: vel incarceratos viſitare: vel viduas, vel orphanos, vel tribulatos conſolari: vel feminarum quantumuis ſpiritualium curam recipere: vel predicare: vel literas ſupplicatorias pro alijs mittere: vel preter ſocios proprios. xvj. q. j. c. j. cõfeſſiones audire: vel alijs operibus miſericordie corporalibus quantum ad proximum vacare: paracaraximo. i. peccato ſub ſpecie boni. xlj. di. ſepe. diaboli illuduntur: ſicut probat clare collatio Moyſi. ij. de diſcretione in lib. collationũ Io. caſſi. Tales enim habentes zelum ſꝫm ſcientiã. ad Roma. x. c. ⁊ arbitrantes ſe obſequiuꝫ preſtare deo. Io. xvj. ⁊ xv. q. j. §. j. pro auro recipiũt orichalcum. xxix. q. j. §. j. ſtannum pro argento: amurcã pro oleo: zizania pro tritico. Mat. xiij. falſum denarium pro legitimo. no. xlv. di. vera. imaginem tyranni pro vultu ceſaris. Mat. xxij. idolum pro veritate: quum idolum nihil ſit. j. ad Corin. viij. angelum tenebrarũ ij. Corin. x. pro angelo lucis. xxvj. q. v. epiſcopi. nam eoipſo ꝙ vitam eremiticam ⁊ ſolitariam elegerunt: eoipſo mundo etiam quantum ad opera corporalia miſericordie ſecularibus impendenda mortuos ſe fecerunt. c. op. xvj. qõ. j. placuit. ij. ⁊ c. ſunt nonnulli. Et ideo q: lumine diſcretionis carentes, de eo quod ad eos non pertinet ſe intromittunt: ⁊ contra ſuam vocationem faciunt: de eo ꝙ mereri credunt amplius demerentur: ⁊ quod alijs actiuis in mundo exiſtentibus. ſ. vacare operibus miſericordie, ⁊ proximo miniſtrare, eſt via ſalutis. Mat. xxv. Luc. vj. xlij. diſtin. quieſcamus. lxxxvj. di. non ſatis. iſtis occaſio mortis exiſtit. vnde Prouerb. xiiij. Eſt via que videtur homini iuſta: nouiſſima autem eius deducunt ad mortem. quia ſicut ait Greg. ſepe eſt cauſa damnationis: quod putatur profectus virtutis. Deniqꝫ ille Saul qui primus iudicio dei regnum populi iſraelis obtinuit. j. Reg. x. viij. q. j. audacter. quia hunc diſcretionis oculum non habuit: velut toto corpore tenebroſus etiam ipſo deiectus eſt regno: dum lucerne huiꝰ tenebris atqꝫ errore deceptus acceptabiliora deo ſacrificia q̃ꝫ precepti Samuelis obedientiam. lxxxj. di. ſi qui. iudicauit. atqꝫ ex illa magis parte cauſaꝫ offenſionis incurrit: ex qua repropitiandam ſibi diuinaꝫ ſperauerat maieſtateꝫ. ſicut narrat collatio Moyſi. ij. de diſcretione in lib. collationum Io. caſſi. Sꝫ nec reuera iſti tales ſolitarij ficti ſe dantes proximo, querunt que ſunt proximi: ſed que ſua. ad Phil. ij. lxiij. di. noſſe. nam in cellis manere nequeuntes, querunt occaſiones qño vacent proximo: immo ſibi, vagationi, lucris, ⁊ gule, ⁊ confabulationibus vacantes, ſub charitatis palliolo ſe velantes. Celliſte enim veri ſeruientes mondationi animarum ſuarum ad ſalutem aiarum alioꝝ intra ſuas cellulas ſe extendunt: quia nemo ſibi ſolum viuit. Roma. xiiij. Purgatus eniꝫ oratione ⁊ contritione abſentes etiam precibus ſuis purgat: quia charitas incipit a ſe. de vſu pallij. niſi. ⁊ ibi nota. ⁊ deinde in alios ſe extendit. Cañ. ij. Ordinauit in me charitatem. de peni. diſt. iij. qui vult. ſub. §. ſed verba. Immo etiam quicunqꝫ intra eccleſiam in gratia ſunt: ſiue ſeculares ſiue religioſi: bona ſibi ſpiritualia communicant. quia particeps ego ſum omnium timentium te. ait Dauid ps. cxviij. Et quicunqꝫ in maiori gratia ſunt ⁊ charitate: plus de omnibus bonis ſpiritualibus communicant que intra eccleſiam ſanctã fiunt: ſicut fit in eccleſia triũphãti. nam iuſtoꝝ omnia ſunt cõia. xij. q. j. c. ij. ⁊ diſt. viij. §. j. ⁊ xxiij. q. vij. c. quod autem. c. fi. ⁊ qui plus communicat: plus eſt iuſtus. charitatis enim debituꝫ quanto plus redditur: plus ⁊ creſcit. vnde apoſtolus ad Roma. xij. Nemini quicq̃ꝫ debeatis: niſi vt inui-

cem diligatis:⁊ qui ſic plus dat:plus abundat:quia oĩ habenti charitatem ⁊ ea fruenti dabitur amplior charitas ⁊ abundabit. Mat. xxij. ⁊ Luc.xix. vnde Grego. Quiſquis enim charitatem habet:⁊ de alia dona percipit.quiſquis charitatem non habet:etiaꝫ dona que videtur percepiſſe amittit. Seruiant ergo anachorite veri proximo de profeſſione ſua,ſ.oratione ⁊ gemitu ⁊ ſancto mortificationis exẽplo. Unde quum patriarcha Alexandrinus ad viſendum patres deſerti veniſſet:⁊ dixiſſet patres cuidã ſeniori ex eis ꝙ diceret vnum verbum edificatorium patriarche.ait ſenior.Si non fuerit edificatus patriarcha in ſilentio meo: nõ erit edificatus in verbo meo.Unde narratur in lib.qui dicitur paradiſus.ꝙ anachorita Nathanael ſummus patrũ ſeptẽ epõs eum viſitantes in cella ſua per paſſum extra cellã noluit deducere:⁊ quum a diaconibus eoꝝ argueret̃: ꝙ in hoc ſuperbam reꝫ egiſſet:rñdit. His ⁊ vniuerſo ſeculo mortuus ſum.meum propoſitum deus nouit.Non ergo ſe anachorite de alijs in mundo actiuis operibꝰ intromittant:niſi vltima neceſſitas facere hoc cõſtringat:⁊ alius actiuus qui hoc faciat inueniri nõ poſſit. ſicut contigit in Machario:qui rogatus a fratribus ne periclitaretur fides:deſcendens de deſerto in Alexandriã cũ heretico diſputauit:⁊ facere miraculũ vt loqueret̃ mortuus ⁊ ſepultus: ⁊ fidei orthodoxe teſtimoniũ perhiberet:amore fidei fuit conſtrictus. vt dicit̃ in vitis patrũ. Sic etiã aliꝰ anachorita audiẽs feminã in doloribus partus conſtitutã:⁊ ſine obſtetrice totaliter deſolatã : e cella charitate ⁊ neceſſitate proximi vltima cõpulſus exijt : parturientẽ iuuit : ⁊ vices tenuit obſtetricis.vt narrat̃ in lib. qui dr̃ paradiſus.qđ ſummo preconio charitatis extollendum fuit.Sic etiã Abraã ſummus anachorita pro nepte germani filia quã ꝓpe ſe in quadam cella in ſcã vita nutrierat:⁊ chriſto lucrifecerat : q̃ ⁊ ad culmẽ perfectionis ꝑuenerat: liberanda,qr eã quidã pſeudo monachus deceperat ⁊ violauerat: ⁊ extũc meretrix publica facta fuerat : de cella de qua multis annis non exierat,exiens equũ aſcẽdit:veſtes ſeculares recepit: pecuniã in burſa portauit.qui.xl. annis a talibꝰ abſtinuerat : ſtabulũ lupanaris vbi manebat neptis intrauit incognitus:quaſi fornicari intendens: ⁊ exinde cũ ſua predicatione ⁊ manifeſtatione neptẽ ⁊ ſuã cellã reportauit.q̃ in oĩ plãctu ⁊ ſctĩtate reliquã vitã ducẽs vitã ſanctiſſimã finiuit.Iſti ãt caſus ⁊ cõſiles diuina ĩſpiratione ⁊ vltima neceſſitate charitatis patrati ꝑ anachoritas nõ ſunt ad ꝯſequẽtiã deducẽdi. xiiij.q.v.dixit.xxvj.q.j.nõ ſtatiꝫ.xvj.q.j.hic eſt.Sꝫ ⁊ ꝑdicti ꝑfecti exiſtẽtes alioꝝ nõ potuerũt ꝯuerſatione carnali corrũpi.xxiij.q.iiij.quiſquis.Noſtri ãt tꝑis anachorite qr nondũ ſalui facti ſunt:alios ſaluare nõ curent:ſed in cellis ſuis olus manducent : qr adhuc infirmi ſunt.Ro.xiiij. ne volẽtes alios ſaluare ⁊ ipſi pereant cũ eiſdẽ.j.Cor.ix.Ne forte quũ alijs ꝑdicauerim:ipſe reprobus efficiar.xxxij.q.v.paulus. de pe ni.di.ij.ſi enim.℣.paulus. Frequenter enim aliũ de pelago liberare feſtinans, tractus ab illo cũ eo pariter a fluctibus deuorat̃.Et ſm Greg.arbor q̃ radicẽ non fixit: fructũ ferre non vꝫ.facit de pe.diſ.ij.radicata.circa.prin.diſt.⁊ ſicut Mat.xiij.dr̃.⁊ Luce.viij.hi radices non habent:qr in cella credunt:⁊ extra quia tempus tentationis eſt, recedunt : ſcilicet a deo. Et ideo dicit dñs totaliter mundum nolenti relinquere: ſed patrem defunctum antea volenti ſepelire: Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Matth.viij. vbi Chryſ.Hoc autem dixit non iubens contemnere honorẽ qui eſt ad parentes.Exo.xx. ſed mõſtrans qm̃ nihil cũ celeſtibus negotijs nobis neceſſarium eſſe oportet:⁊ qñ cum toto ſtudio ijs iungi debemꝰ: ⁊ neqꝫ paruꝫ tardare:etiã ſi valde ineuitabilia ⁊ incitantia fiunt que attrahunt. Quid enim magis neceſſariũ erat:q̃ꝫ ſepelire patrẽ? Quid etiam facilius? nec enim tp̃s multum conſumenduꝫ erat. Per hoc etiam dñs eum a multis malis eripuit: puta luctibꝰ ⁊ meroribus.xiij.q.ij.q diuina.⁊ ab ijs que hinc expectant̃. Poſt ſepulturã enim iã neceſſe erat ⁊ teſtamenta ſcrutari ⁊ hereditatis diuiſionẽ ⁊ alia hmõi. ⁊ ita fluctuationes ex fluctuationibus ei ſuccedẽtes a longe eum a veritatis abducere portu.Si auteꝫ tu tumultuaris:excogita qm̃ multi infirmos non permittunt ſcire nec ad monumentũ ſequi : etiã ſi pater aut mater aut filius ſit : etiaꝫ qui defunctus eſt.Nec in hoc incuſantur crudelitatis: ſed contrariuꝫ crudelitatis eſſet:⁊ multo magis malum eſt abducere hominem a ſpiritualibus ſermonibus:⁊ maxime quuꝫ fuerint qui hoc cõpleant:erant qui completuri erant huiuſmodi funeris ſepulturam. vnde dicit Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.Aug.q.d.Pr̃ tuus mortuus eſt: ſunt alij mortui in aĩa.de pe.di.j.reſuſcitatus. qui ſepeliant mortuos ſuos: qr infideles non ſunt.Item Hilarius ibi.Quia accepimus in dominice orationis exordio ita primo precandum, Pater noſter q es in celis.Mat.vj. Et in diſcipulo credentis populi perſona etiam admonetur. Matth. xxiij.quia pater ſibi viuus in celis eſt.deinde inter fidelem filium patremqꝫ infidelem ius paterni nominis non relinqui admonuit:⁊ non admiſceri memorijs ſanctoꝝ mortuos infideles : ⁊ etiaꝫ eos eſſe mortuos qui extra deum viuunt.Et ideo mortui ſepeliãtur a mortuis : qr per dei fidem viuo viuos oportet adherere.Si autem mortuum ſepelit mortuus: non debemus habere curam talium mortuorum:ſed viuentiuꝫ.ne dũ ſoliciti ſumus de mortuis:nos quoqꝫ mortui appellemur.Mortui etiam ſm Greg. mortuum ſepeliunt:quum peccatores peccatorem fauoribus premunt. Qui enim peccantem laudibus ꝓſequuntur:extinctuꝫ ſub verboꝝ ſuoꝝ aggere.i.campo abſcondunt. Item ibi Rabanus. Notandum etiam eſt in hac ſententia quia aliquando bona minora pretermittenda ſunt pro vtilitate maioruꝫ.Ex predictis notandum eſt ꝙ nec pro patre ſepeliendo, quod erat opus magne mĩe.Tob.j.c.bonuꝫ. xij.q.ij. aurum.⁊ quodammodo preceptum dei de patre honorando.Exo.xj.Deutero.v.⁊.xxx.di.c.j. noluit ſibi inducias indulgere.Propter quod quidam monachus requiſitus a quodam ſeculari germano ſuo ꝙ exiret parum de monaſterio ad iuuandũ eum: qr boues ſui ⁊ currus ceciderant prope monaſterium: reſpondit.Cur non vocaſti alium fratrẽ quẽ habes in mundo vt te iuuet?Cui frater ait.Iaꝫ anni.xv. ſunt ꝙ mortuus eſt.Et monachus ait.Et ego.xx.ſunt anni ꝙ mortuus ſum mundo. Coloſ.iij.ibi. mortui.n. eſtis.xvj.q.j.placuit.ij.tm̃ te poſſum iuuare quantuꝫ ille qui mortuus ⁊ ſepultus eſt.hec in vitis patrum. Quendam alium anachoritam ⁊ occluſum annis. xxx.decepit diabolus in monachum transfiguratus: ⁊ extraxit eum contra ſuum propoſitum die paſce de cella : vt miſſam audiret in quodam monaſterio quod prope erat . Et ex tunc ſuggerens ei comedere cum monachis, finxit ſe ſub ſpecie nuntij de domo patris venire in ſecunda deceptione : ⁊ ꝙ pater

ſuus mortuus erat: ⁊ eum fideicõmiſſarium relique
rat: ⁊ ꝙ rediret ad domum patris executioné teſta-
méti facturus: ⁊ ſtatim ad cellã rediturus: rediјt que
cũ diabolo: ⁊ pr̃ viuebat: ⁊ ingrediẽs domũ ⁊ vidẽs
patrẽ ⁊ deceptionez cognoſcens, dixit ꝙ venerat ad
eũ viſitandũ: ⁊ paulopoſt concubuit cum ancilla do
mus: ⁊ in mundo deſperatus remanſit. Et tñ occa-
ſio prima cellã egrediẽdi miſſa fuit: ⁊ bona videbat
ſua fuiſſe intentio: ſed qꝛ lumine diſcretionis caruit:
ideo finis bonus ſecutus non eſt: non enim ſufficit
ꝙ bona ſit intentio ⁊ zelus: niſi adſit ſcientia. xv. q. j.
§. j. Roma. x. Ex quo enim firmauerat ſe cuz deo de
cella non egredi: ⁊ tanto tpe ſteterat ſine miſſa: non
debebat egredi propter miſſam: qꝛ magis deo gratũ
erat ſacrificiũ ſue mortificationis in cella: q̃z in hac
parte ſacrificiũ miſſe. Sufficiebat enim huic anacho
rite ſicut ⁊ multis alijs hoibus inuiſibilibus verbũ
Aug. Crede: ⁊ manducaſti: ⁊ vidiſti. Jo. xx. de conſe.
di. ij. vt quid paras. ⁊. c. credere in ieſum chriſtum.
Jſte ſunt ille vulpecule. i. tẽtationes ſubtiles ſub ſpe
cie boni: que ſm Berñ. capiende ſunt. Cañ. ij. id eſt
cognoſcende ⁊ ligande: quũ tentat monachus clau
ſtralis: predicare: curã miſerabiliũ perſonarũ ſuſcipe
re. xvj. q. j iuxta. ⁊. c. placuit. ſtudijs maxime ſcientia
rũ lucratiuarũ. ſ. iuris ⁊ medicine ⁊ ſeculariũ vacare
de quibus. xxxvij. di. legant. ⁊. c. nonne. ⁊. §. hinc ẽt.
de curis ſeculariũ ſe intromittere ſub ſpe alios corri
gendi: ⁊ pauperes paſcendi: prelationes etſi dign⁹
ſit appetere: ignorantes ⁊ ſimplices literas docere:
curã animarũ recipere. ⁊ vt. ſ. ver. eoꝝ etiaz. dixi per
ſtatus peregrini. Quis enim ſm Climacũ in lib. ſuo
qui vocat ſcala in gradu. iij. de peregrinatione verus
peregrinus, ⁊ realiter peregrinus, ⁊ cũ indulgentia
plenaria peregrinus: niſi mortuus mundo: qui pre-
ſentes non nouit? Scribit etiã. Qui dixerunt patri
ſuo ⁊ matri ſue: neſcio vos. ⁊ fratribus ſuis: ignoro
illos. ⁊ neſcierũt filios ſuos. hi cuſtodierunt eloquiũ
tuũ: ⁊ pactuz tuũ ſeruauerunt. Deutero. xxxiij. xciij.
di. diaconi. v. Famã mundi refugit. Theſauruz virtu
tũ occultat ſicut magi vſqz ad chriſtũ. Mat. ij. Pro
uer. xxj. Theſaurus deſiderabilis. ſ. multitudo bono
rũ, ⁊ oleũ. ſ. pinguedo dilectionis in habitaculo viri
iuſti. i. in conſciẽtia. Eccle. xliij. Aperti ſunt theſauri:
⁊ euolauerunt nebule ſicut aues. i. euanuerunt virtu
tes p iactantiã. Greg. in homil. xj. euangeliſtarũ ſup
illo Mat. xiij. Sile eſt regnum celoꝝ theſauro. De-
predari deſiderat qui theſaurum in via portat. Hie-
re. xvij. Victu ⁊ veſtitu tenui cõtentus eſt. xij. q. j. cle-
ricus. Nõ vendit ſe ⁊ operas ſuas ſpũales mundo:
Ad patriã, cũ Dauid ps. xlj. ſitit ſicut ceruus ad fon
tes aquarũ. A via regia que eſt crux dñi diſcreta non
declinat ad dexterã falſi ſpũs ⁊ ceci feruoris: nec a ſi-
niſtris que eſt via carnis. Nume. xxj. Qui nihil ſibi
appropriat. xij. q. j. nolo. ⁊. c. non dicatis. Qui omnẽ
ſecularẽ ꝯuerſationẽ vitat: ⁊ ſolus in amaritudinem
peccatoꝝ ſuoꝝ ſedet. Hier. xv. xvj. q. j. placuit. xj. q. iij.
qñ. Jſte ſic peregrin⁹ eſt onager in eremo: quẽ leo. i.
diabolus. iij. q. j. nulli. maxime ſub ſpecie ſpũs. vt ſu-
perius eſt probatum in prin. iſtius. §. depredari feſti
nat. Eccle. xiij. Verus enim anachorita peregrinus
ſicut incognitus ⁊ aduena intrat deſertuz: ⁊ vſqz ad
mortẽ ⁊ monumẽtuz ſyluaticus ⁊ incognit⁹ in eo vi
uit: priuatus oi familiaritate humana maxime parẽ
tuz. ſm Climacuz. Unde quum iudex Alexandrie
abbatẽ Moyſen ſummuz anachoritã q̃reret in de-
ſerto: ⁊ ei obuiaſſet: quũ euz non cognoſceret: dixit ei
iudex. Ubi eſt cella abbatis Moyſi? rñdit ipſe idez.
Quid queritis hoiem ſtultũ ⁊ hereticũ? ⁊ ſic noluit
ſe ibi pandere. Jmmo etiã nec paſtor abbas matri
ſue oſtium celle voluit aperire ne eã videret. Nec a-
tera ſanctimonialis Germanuz religioſum eã viſitã
tẽ voluit videre: mittens ei dicendo. Videbim⁹ nos
in alia vita. Et Arſenius patriarche Alexãdrie volẽ
ti eum viſitare miſit dicẽdo. Si ſolus veneris ſuſci-
piã te: alias hic non ſedebit Arſenius. Sed hodie cel
lule noſtroꝝ anachoritarũ hypocritarũ a muliercu-
lis viſitant: qd̕ eis ſepe Aſſiſij ⁊ alibi prohibui. Ad-
uenientibus ſecularibus ſub ſpecie charitatis men-
ſas parant. Cuz eis comedunt: ⁊ vltra tertiã vicẽ bi-
bunt. xliiij. diſt. qñ presbyteri. q̃ palea eſt. Cum eis de
mundo loquunt. Se eis oſtendunt viuos: non mor
tuos. xvj. q. j. ſunt nonnulli. Sed talis vita mors eſt:
qꝛ nomẽ habent ſicut eremite. viuunt: ⁊ mortui ſunt
in aĩa Apoc. iij. in prin. qꝛ ſeculariter viuunt. vita eñ
⁊ mors interius ſunt: vt ſi cum ſecularibus delecter
⁊ afficiar ⁊ triſter in eoꝝ ⁊ proſperis ⁊ aduerſis: mor
tuus ſum cum eis: ⁊ eundẽ locum in illa vita partici
pabo quẽ ipſi habebunt: qꝛ cum eis vixi mẽte ⁊ mo
ribus: etſi non loco ⁊ habitu in hac vita. vt dicit ma
gnus Antonius qui allegatur ab Abraam anacho-
rita in collatione. xxiiij. ⁊ vlti. in lib. collationũ Joã.
caſſi. Aut ergo hmõi gyrouagi religionẽ accipiãt ab
eccleſia approbatã: aut vitã eremiticam veraciter ſer
uent: que etiã eſt ab eccleſia approbata. xvj. q. j. g ve-
re. xxvij. q. ij. §. ecce. ij. q. vij. §. vlti. ex̃ de excel. pla. cuz
ex eo. §. fi. lib. vj. Sed qꝛ tales in duas partes claudi
cant: recti nõ ſunt. iij. rñ. xviij. xlix. diſt. hinc etenim.
Non diligunt ſimplicẽ. ex̃ de ſum. trini. c. j. in princi.
oino deũ verũ: ſed in duas partes diuiſi deũ ⁊ mun-
dũ querunt: quinimmo mundi cultores in eoꝝ cor
dibus ſibimet contradicunt: qꝛ deũ volunt ⁊ nolũt:
ſed verius munduz volunt ⁊ colunt. Quidã etiã ex
eis ſuperius apoſtolici ⁊ Begardi noiati pauperta-
tẽ euangelicã ſe ſeruare dicentes: qꝛ nec locũ habẽt,
nec aliquid ſe portare dicunt: vere gyrouagi ⁊ vere
ribaldi per mundũ curſitant in plateis comedũt: qꝛ
aliqui eoꝝ conſcientiã habent comedendi in domo:
⁊ ſpecialiter ab aliquo aliquid petendi: ſed clamant
in plateis eleemoſynã ſibi dari: vel cantant, nil expſ-
ſe petendo: ſed clamando: nec laborare volunt con-
ſcientias habentes ſi aliquod opus faciant corpora
le. Dicunt eniz ꝙ debent orare ꝯtinue ne cadant in
tẽtationẽ. ⁊ qꝛ apl̃s dicit. j. ad Theſſa. vlti. Sine in-
termiſſione orate. Et maria optimaz partem elegit.
Luc. x. ⁊ ſimilia allegãtes. Jſti in veſtibus ouiũ ve-
niunt. Mat. vij. ſed intus ſunt lupi rapaces. Jſti il-
los hereticos ſequi vident q in canone aplici nũcu-
pant: qui nil propriũ poſſidentes, nequaq̃z recipiũt
eos qui aliqd propriũ poſſidẽt in hoc mondo. xxiiij.
q. iij. quidã. ꝟ. apoſtolici. Jmitari etiã vident alios
hereticos qui vocant montani. de quibus. xxiiij. q.
iij. quidã. ꝟ. montani. Nolle enim aliquid propriuz
poſſidere in ſpeciali ⁊ in cõi, ſicut fratres minores ex
regula profitentur: perfectiſſimum eſt. extra de verb.
ſignifi. exijt. lib. vj. ⁊ eod. ti. exiui a paradiſo. in clem̃.
ſed eos qui proprium poſſident condemnare hereti
cum eſt. vt prealle. cap. quidam. ver. apoſtolici. Nam
⁊ apoſtoli aliquoties pecunias habuerunt: ⁊ cibos
emerunt. Joan. quarto. Et Judas loculos domini-
cos portabat. Joan. duodecimo. xxiij. queſt. iiij. quid
ergo. xij. q. pri. habebat. quod tamẽ declarat eccleſia
ꝙ habuit dominus loculos in perſonam infirmorũ

de eccleſia.quã declarationẽ etiã habuit ab Augu. ⁊
alijs doctoribus eccleſie qui hoc dicunt : ⁊ hoc bene
colligitur preal.c.habebat.⁊ clarius in preal.c. exijt.
lib.vj.latiſſime iſtã materiã pertractaui.j.in.§.porro
in.lv.c.⁊ in c.lvj.p totuʒ.Et eccleſia primitiua in cõi
propriũ habebat.xij.q.j.c.ij.⁊.c.qr tua.Et oẽs anti-
qui ⁊ probatiſſimi anachorite de laboribus ſuis p̃-
cia recipiebant: ⁊ propriũ habebant,licet permodi-
cum: ⁊ pauperrimi eſſent:⁊ multas eleemoſynas de
ſuis laboribus pauperibus erogabant : qr pecunie
eoꝝ erant,⁊ proprium habebant.ad hoc.xix. q.vlt.
§.econtra paulus.⁊ quod no.xxvij.q.ij.§.ecce.in gl.
pri.tm̃.Sed ⁊ chriſtus ⁊ apoſtoli non in plateis co-
medebant:nec petendi eleemoſynã conſcientiaʒ ha-
bebant:immo frequẽter in Bethania in domo La-
zari, Marthe,⁊ Marie,comedebant. Luc.x.Joã.
xij.⁊ in domo Simonis leproſi. Luc.vij. ⁊ in domo
principis phariſeoꝝ.Luc.xiiij.⁊ ĩ domo leui. Mat.
ix.⁊ Luc.v.⁊ in domo Zachei.Luc.xix.⁊ in nuptijs
ĩ chana galilee celebratis.Jo.ij.Sed iſti pſeudo apo
ſtoli ⁊ Begardi iſtius tpis perfectiores apparere de
ſiderãt q̃ʒ veri apli ⁊ veri anachorite qui ⁊ viri apo
ſtolici extiterunt. Sed mentita eſt iniquitas eis : qa
ipſi profeſſionem apoſtolicã non ſeruant:nec vitam.
Apoſtoli enim in ſe perfectiſſimi.xxiiij.q.ij. ⁊ vlti.le-
gatur.⁊ pauperrimi in ſalutẽ gentiũ per orbẽ a dño
miſſi ſunt ad baptizandũ,ad predicandum. Marc.
vlt.de conſe.di.iiij.proprie.ad ligandum ⁊ ſoluendũ
per claues eis a dño datas.Jo.xx. de pe.di.j.queʒ pe
nitet.ſed iſti pſeudo boues ſunt ad preſepe euacuan-
dũ: non triturandũ ⁊ predicandũ.xiij.q.j.§. his ita.
qr miſſi ab eccleſia non ſunt : ſed a ſpiritu maligno
ad illos de eccleſia decipiendũ.ex̃ de hereti.cũ ex in-
iuncto.non catechizant : neqʒ baptizant: neqʒ predi
cant: niſi de facto.xvj.q.j.adijcimus. qr nec preſby-
teri ſunt : ⁊ ſi aliqui ſint non curati : nec abſoluunt :
nec ligant:qr claues non habent.xvj.q.j.§.ecce.j.⁊.ij.
Vere poltrones ⁊ ribaldi ⁊ ab hominibus deteſtan
di ſunt: qr nec eccleſie ſeruiunt: nec proximo: nec ſi-
bi in chriſto: nec dño ieſu chriſto: in nullo ordine p-
manentes: de paupertate plenis ventribus quoruʒ
ipſi ſunt deus. Phil.iij.⁊ vita apoſtolica gloriantes
contra enim dei eccleſiã ⁊ ſua ſacra concilia ſuperius
in prin.iſtius.§.allega.ſibi ordinem in oculis hoĩm
inuenerunt. Qr autẽ ſe dicunt velle orare cõtinue:
falſis geſtis ⁊ verbis ſe ⁊ munduʒ decipiunt: qr nec
chriſtus qui viator ⁊ cõprehenſor erat ſemp in actu
exterioris orationis erat: nec Apoſtoli: immo predi
cabant ⁊ docebant. Mat.v.Mar.vlt.⁊ quidã eoꝝ
manibus proprijs laborabant.ij.Theſſa.vlt.⁊ Joã.
vlt.de apoſtolis ⁊ diſcipulis piſcantibus ⁊ ſic labo-
rantibus proprijs manibus.j.q.ij.ſacerdos. de con.
diſt.v.nunq̃ʒ. Nã qḋ dicit apl's.j.ad Theſſa.vlt.Si
ne intermiſſione orate.non ad literã.ij.Corin.iij.que
occidit debet intelligi: ſed horis competentibus. vt
no.in preal.c.nunq̃ʒ.in gl.j.⁊ colligitur.xxxj.di. ſi lai
cus. Nã idem apl's Paulus dicit.j. ad Corin.vij.ꝙ
vacandum eſt vſui matrimonij : niſi ex conſenſu ad
tp̃s vt expeditius vacent coniuges orationi. xxxiij.
q.iiij.chriſtiano. quũ dicit ad tempus ergo non ſem
per actualiter.Et ſuper verbo preal.apoſtoli,ſine in-
termiſſione orate.j.Theſſa.vlti.gloſ. Si continuum
eſt deſiderium:continua eſt oratio.⁊ Augu. Beataʒ
vitam ſemper a dño deſideremus:⁊ ſemper oramus.
Et ſm Aug.Omne bonum opus oratio eſt: qr non
deſinit orare qui non deſinit benefacere. Et omnis
ſancta affectio ⁊ cogitatio ⁊ intentio ⁊ memoria dei
vera oratio eſt . Et ideo quum Jo. anachorita illu-
ſus a demone dixiſſet germano ſuo cum quo erat in
cella: ꝙ nolebat laborare : ſed cõtinue orare ſicut an
gelus : ⁊ magis ad deſertum ire:tandeʒ dimiſſis eſt
a germano: ⁊ ſtans per octo dies in interiori deſer-
to abſqʒ cibo maceratus fame, reuerſus eſt ad cellaʒ
fratris.⁊ quum pulſaret oſtium : ⁊ ſe Joannem dice
ret:⁊ frater alius obaudiret:⁊ diceret ei. Joannes fa
ctus eſt angelus: ⁊ non eſt ſuper terram: tandeʒ ape
ruit oſtiũ: ⁊ quum Joannes ab eo veniã peteret: ait
ei germanus. Si homo es:labora ⁊ comede ⁊ viue:
quia ſcriptũ eſt in p̃s.cxxvij. Labores manuũ tuaꝝ
quia manducabis.Quum etiã alij anachorite venis
ſent ad quendã patreʒ qui manebat cum diſcipulis
ſuis : ⁊ eos laborantes inueniſſent : ⁊ dixiſſent eis.
Cur laboratis cibũ qui perit? Jo.vj. Nos eniʒ con-
tinue oramus.dixit eis ſenior. Nunquid non dormi
tis ⁊ comeditis? ergo non verũ dicitis.Sed ego oñ
do vobis qũo oro continue: intexo palmas : ⁊ dico.
Miſerere mei deus. Nunquid eſt orare? Deinde p
laborem meum duodecim denarios lucror: quoruʒ
duos do pauperibus: vt pro me orent quum come-
do ⁊ dormio. Alius frater peregrinus veniens ad
Syluanum abbatem laborantem, dixit. Cur labo-
ratis? Maria optimam partem elegit. Luc.x. Syl
uanus ait diſcipulis:Date ei codicem ad legendum
⁊ ponite eũ in vna cella.Trãſacta hora nona poſtq̃ʒ
fratres comederant:exiuit ille de cella dicens, Nun
quid fratres non comederunt? ⁊ audiuit ꝙ ſic:⁊ di-
xit. Quare me non vocaſtis? Et dixit ei Syluanus.
Tu hõ ſpiritualis es: ⁊ nõ indiges hac eſca . nos au
tem tanq̃ʒ carnales opus habemus manducare : ⁊
ideo laboramus.Et quum ille frater verecundatus
inciperet penitere:⁊ dicere, Indulge mihi abba.tũc
reſpondit ei Syluanus. Neceſſe eſt Martha Ma-
rie.propter Martham enim miniſtrantem laudat
Maria.hec in vitis patrũ. Sine intermiſſione etiã
orare eſt.ſm Jo.caſſi.in lib.collationum.in pri.colla
tione. de oratione.ſ. cuſtodia cordis a vitijs ⁊ curis
ſecularibus: vt tales ante orationem ſimus quales
in orationibus volumus inuenire. Et ſm Jo.caſſi.
ibi: oratio eſt voti adimpletio . Item ſi actualiter ſp
orandũ eſſet:fruſtra eccleſia cũ dauid ſepties in die,
⁊ nocte orare preciperet.xcj.di.preſbyter.⁊ ex̃ de ce-
leb.miſ.c.j.Sed quia ſm Damaſce. Oratio eſt pius
affectus in deũ directus:hanc ſemper conari habere
debemus,comedendo,bibendo,ambulando,labo-
rando,loquendo,⁊ quodammodo dormiendo:ſicut
de beato Franciſco legit : quia etſi corpus dormiat:
cor cũ deo ambulat : cuʒ eo vigilat:⁊ de eo ſomniat.
Cañ.v.Sed vere oṙo iſtoꝝ pſeudo aploꝝ ⁊ begardo
rũ in pcm̃ fit ſm p̃s.cviij.⁊ de peni.di.iij.nihil inde.
quia non orationi vere: ſed vagationi ⁊ dormitioni
⁊ ingurgitationi operam dant more hypocritarum
in angulis platearum, ⁊ palam in conſpectu homi-
num in eccleſijs , actum orationis exterioris oſten-
dẽtes: ſed in cubiculis de nocte ſcribentes. ⁊ ſi orãt
tempus quodammodo perdentes:quia corde vagã
tes:vt populus iſte labijs aliquoties deum honoret
cor autem longe ſit ab eo.Eſa.xxix. ⁊ Matth.xv.fa
cit.de conſe.diſt.v.non mediocriter. ⁊ Matth.vj.in
prin. Cum oratis non eritis ſicut hypocrite triſtes:
qui amant in ſynagogis ⁊ in angulis platearũ ſtan
tes orare: vt videantur ab hominibus. Chryſo.ſup
Mat. Eſt aũt oratio quaſi quoddã ſpũale tributũ:

quod aīa offert deo de viſceribus ſuis. quanto ergo glorioſior eſt:tanto cautius eſt ſeruanda: ne propter hoīes facta vileſcat. Jtem idem in Homil. Hypocritas vocat qui deū ſe fingentes orare:hoīes circūſpiciunt.⁊ ideo ſubdit: Qui amant in ſynagogis orare. Jdez ſuper Mat. Puto aūt ꝙ hoc non ad locū refert dn̄s: ſed ad propoſituz orantis. Jn conuentu enim fideliū orare laudabile eſt ſicut dictū eſt.in.p̄s. lxvij. Jn eccleſijs benedicite deuz. qui ergo ſic orat vt ab hoībus videat̄:non deū aſpicit ſed hoīes. ⁊ iō quantū ad propoſitū ſuū in ſynagoga orat: vn̄ dicit dn̄s:qui amant quaſi cupiant videri. Cuius autem orantis mens ſolū aſpicit deū: quāuis in ſynagoga oret:tn̄ apud ſe in ſecreto videat̄ orare. Et in angulis platearū.vt videant̄ abſconſe orare: ⁊ ſic dupliciter laudent̄: ⁊ qr orant: ⁊ qr abſconſe orant.ſed nullus angulus platee multū occultus eſt. Jtez ibi gloſ.vel anguli platearū ſunt vbi via per tranſuerſum vie ducit̄,⁊ in quadriuiū redit. Chryſo.ſuper Mat. Eo ergo propoſito in conuentu vetat orare vt a conuentu videat̄.vnde ſubdit̄:vt videant̄ ab hoībus. Orans ergo nihil nouum faciat:qd̄ aſpiciant hoīes: vel clamando:vel pectus percutiendo: vel manus expandendo. Aug.de ſermone dn̄i. Non aūt videri ab hominibus:nefas eſt: ſed ideo hoc agere vt ab hoībus videaris. Chryſo.in homil. A vana enim glia vbiqꝫ erui bonum eſt:maxime autē in oratione. ſi enim ſine hoc cogitationibus circūferimur: ſi ad orandum ingreſſi fuerimus,hanc habentes egritudinē qualiter intelligemus ea que a nobis dicunt̄? adde hic q̄ no.ſ.in.§.aliud vitiū peculiare. ver. Jtem Mat. vj. in c.lxxviij. Habere aūt gratiā orationis mentalis paucoꝝ eſt:rariſſimoꝝ aūt ſtatum ectaticū ⁊ contēplationē aſcendere. Et ideo eccleſia non precipit nec indicit orationē mentalē: ſed attentā vocalē pro loco ⁊ tpe opportuno.ex̄ de celeb.miſ.dolentes.de quo vide qd̄ no. Jo.an. in cle.de rel. ⁊ venera.ſanctoꝝ. ſi dn̄m. Utinā hi tales pſeudo apl̄i ⁊ ficti religioſi nō ſic orarent:ſed foderent ⁊ ararent. Gen̄.iij. Et panē in ſudore vultus ſui manducarent: ⁊ oratione vocali dn̄ica: pater noſter: contenti eſſent:ſicut alij ſimplices huius mundi: vt non cum ſua ſimulata ⁊ imaginaria oratione perirēt. Sed quidā ex eis in mundo procarij:quidam pecorarij: quidam armentarij:quidam cementarij:quidā carbonarij: quidā fabriferrarij:aut alijs diuerſis operibus mancipati: de labore manuum iuſte ſibi victum querentes: ⁊ ſue familie: talem ſanctū laborem ⁊ a dn̄o indictū refugientes. Gen̄.iij.qr hō naſcit̄ ad laborandū. Job.v.muta habitu quē ſibi adinuenerunt:ſed non corde de labore ⁊ erūna,vilitate ⁊ paupertate ad otiū ⁊ requiē corporis:vbertatē ⁊ libertatē noxiā: tranſierūt: ⁊ de vera penitentia quā in mūdo faciet de iuſtis ſuis laboribus ſe ⁊ ſuā familiā ſuſtentantes:⁊ chriſtuz in ſuis pauperibus honorantes. Prouerb.iiij.j.q.j.non eſt putanda.ad fictam penitentiaz tranſierunt:⁊ de eis ad literā verbum dn̄i poteſt dici Act.xx.in fi.⁊ extra de cele.miſ.cū marthe.§.verum.beatius erat illis dare pauperibus eleemoſynas etſi paucas:qꝫ nunc ſub habitu pauperum recipere aliena: ſicut inferius declarabo. Porro nullus quaſi ſupradictoꝝ ſarrabaitarū gyrouagoꝝ ⁊ pſeudo apoſtoloꝝ begardoruz ⁊ fratricelloꝝ:⁊ illorum de paupere vita laborare vult manibus ſuis: ſed de eleemoſynis viuunt. Qr autē mendicare non poſſint ⁊ de eleemoſyna viuere ſic clare probatur. Sancta dei eccleſia certos in concilio generali: mendicantiuz ordines approbauit:omnes alios reprobauit.extra de reli.domi.religionum lib.vj. Sed certum eſt ꝙ omnes predicti aliquē modum ordinis ſibi conſtituunt in habitu in vita ⁊ in congregatione.quidam ex eis in ſua ſecta viuentes: ſub cuius colore mendicant de nullo approbato ab eccleſia ordine mendicantium exiſtentes contra eccleſiam viuunt.immo iſtis tpibus dn̄s papa Joannes.xxij.contra oēs ſic viuentes ⁊ eis fauentes excōmunicationis ſententiam promulgauit in quadam extrauaganti edita contra eos que incipit, Sācta romana.⁊ nihilominus clemens in ſua conſtitutione iſtos begardos tanq̄ȝ ſuſpectos de hereſi reprobauit.ex̄ de hereti.ad noſtrū.in clem̄. quoꝝ errores inferius annotant̄. Jtē ſm Auguſt.de operibus monachoꝝ. Non poſſunt de eleemoſyna viuere niſi predicatores ab eccleſia approbati.xlij. di. quieſcamus.ſacramentoꝝ miniſtratores.miniſtri etiaz altaris:qui tm̄ etiaz reliquerunt ⁊ pauperibus erogarunt: ꝙ in ſeculo poterant viuere. Et intelligo ꝙ aliquē ſtatuz approbatū ab eccleſia receperunt, ſaltē verū eremiticū xvj.q.j.qui vere.quia non ſufficit relinquere ſua ⁊ dare pauperibus:niſi ⁊ chriſtum in aliquo ſtatu licito quis ſequatur.vnde Mat.xix. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ ſecuti ſumus te. Ubi Gregor. Quia ergo non ſufficit tm̄ relinquere:iungit qd̄ perfectum eſt:⁊ ſecuti ſumus te.non dixit qui reliquiſtis oīa.hoc enim ⁊ Socrates ph̄s fecit ⁊ multi alij diuitias contēpſerunt:ſed qui ſecuti eſtis me qd̄ proprie apoſtoloꝝ eſt atqꝫ credentiū.ad hec.xij.q.ij.glia.℣.Socrates. Sꝫ ſupradicti pſeudo nullū ſtatū ab eccleſia approbatū ſeruant: nec aliquā de predictis conditionibꝰ quas Aug.ponit prout cōiter habent. Jtem habens in bonis vnde victum ⁊ vite neceſſaria ſibi percipiat: mendicare non poteſt.j.q.ij.paſtor.⁊.c.clericos.⁊ ibi no.⁊ lxxxvj.di.non ſatis. ℣.ſed hec. ⁊ alias habens etiam facultatē laborandi operandi ⁊ artificijs vel manibus proprijs victum querendi, mendicare nō poteſt.xxj.q.j.clericus,in fi,⁊.xcj.di. clericus victum. ⁊ ibi no.⁊.lxxxj.diſt.c.j.C.de mendi.val.l.vna.v.q.v. non oīs.xxiij.q.iiij.nimium,in autē.de queſtore.§.ſi vero vite.℣.ſi vero huiuſmodi. vſqꝫ ad.§.ſi vero aliqui.xxxj.qō.j.quomodo.no.xxiij.q.iiij.§.ex his.glo. dum inde. Unde ⁊ dicti fratricelli ⁊ begardi ⁊ pſeudo apoſtoli quū propriū habere poſſint:nullā approbatā regulā promittentes:⁊ ſi aliqui ex eis vitā eremiticā tenere videant̄:qui propriū habent:vt.xix.q. vlt.§.econtra.quū laborare poſſint: ⁊ ſi neſciunt diſcant:petendo eleemoſynam peccant mortaliter contra iura ⁊ canones faciendo.xxv.q.j.violatores.⁊.c. generali.iiij.q.j.qd̄ precipit̄. Jtē contra charitatez faciunt:qr eleemoſynam pauperis infirmi:vel ſenis, vel nō potētis laborare ſibi vſurpāt contra id. xlvij. di.ſicut hi.⁊ pre.c.non ſatis. Et quia negligunt tales iuſtitiaz operandi de cibo mendicato ſecuri: ideo eis etiam eſurientibus non tamē ad mortem cibus tollendus eſt ſm Aug.v.q.v.non omnis.⁊ no.xlij.diſt. quieſcamꝰ. Et ſi monachi ab eccleſia approbati manibus laborare tenentur.xvj.q.j.de preſentiū.⁊ probatur late inferius. Et fratres minores ſm regulaz eoꝝ,vt declarat̄ ex̄ de ℣.ſigni.exijt.lib.vj.multo potius hi tales:qui nec tamen veri eremite ſunt eremū incolētes.de quibus in autent. de monachis.§.cogitandū.hn̄tes nomē ſine re.cōtra id.xlij.diſ.oratoriū. xvj. q.j.ſi cupis. Jtē ſi ſtatū anachoriticum aut eremiticū ſeruare ſe dicunt qui eſt: vt.ſ.dixi: ab eccleſia

approbatus.ex̄ de exceſ.pla.cum ex eo.§.fi.lib.vj.vbi de hoc.adhuc eos in tali ſtatu laborare oportet: vt dictū eſt in additione.⁊ de ſudore ſuo ſibi cibū querere: ⁊ non mendicare:nec alienā agapen recipere:niſi in vltima eſſent mortis neceſſitate ineuitabili conſtituti.ad hoc.lxxxj.diſt.c.fi.⁊.lxxxij.di.§.j. ⁊.c.j. vbi de hoc.a ſenſu contrario.⁊ ibi no.⁊ expreſſum.xxxj.q.j. q̄uo.ibi.Et idcirco etas preſcribitur: vt illi tm̄ accipiant pauperū cibos:qui iā laborare non poſſunt.⁊ de con.di.v.nunq̄z. Et fratres etiā minores ex regula laborare tenentur:ſed clerici propter occupationē laboris ſpiritualis,officij diuini,lectionis,ſtudij,predicationū,confeſſionum,⁊ ſimiliuz,excuſant: ſed eorū laici profeſſi obligant ad laborādū: niſi quū ſunt in fratrum clericoꝝ ſeruitijs occupati. ex̄ de v̄b.ſig. exijt.lib.vj.facit etiā ad hec.j.q.ij.ſacerdos.xcj.diſ.in palea.preſbyter.⁊.c.clericus.j.⁊.ij.v.q.v.non omnis. Et dicit lex ꝙ pauper qui laborare poteſt: ſi ſe immiſcet eleemoſyne imperatoris redigit in ſeruitutez.C. de mendican.vali.l.j.lib.xj.⁊ notat in preal.c.j.lxxxj. di.Sic vixerunt oēs anachorite ⁊ eremite ⁊ cenobite in Egypto:⁊ in Libya,⁊ in Paleſtina, ⁊ in omnibus alijs Grecie locis: ⁊ vbilibet antiquitus conſtituti.ſ.de laboribus manuum ſuarum, ſicut in vitis patrum, ⁊ in libris Jo.caſſi. ⁊ in lib. qui dicitur paradiſus:⁊ in regula beati Benedicti manifeſtum eſt.⁊ patet.xvj.q.j.de preſentiū.ibi.labor manuū.Et hanc formā laborandi primo dedit angelus ſancto Antonio magno ſecundo eremite poſt Paulum in forma humana ſibi apparens, inſtruens per actum q̄uo oraret ⁊ operaret: ⁊ poſtmodū poſt euz oēs ſancti anachorite ⁊ cenobite egyptij maxime de laboribus proprijs vixerunt.ſicut in vitis patrum habet. adeo enim intenti erant illi veri religioſi operi manuali: ꝙ non ſolum vitā ſuā ex ſuis operibus tranſigebant: ſed per Egyptuz ⁊ Libyam per carceres ⁊ hoſpitalia ⁊ alia pia loca que ſupererant eleemoſynas tranſmittebant:⁊ de ſuis ſanctis ⁊ iuſtis laboribus alios pauperes inualidos ſuſtentabant:adeo vt vix pauperes ſufficerent ad tantas eleemoſynas receptandas.Jmmo quidam ex patribus in vltimis eremis remotis ab hominibus exiſtentes,⁊ operas ſuas vendere non valentes, ⁊ de fructibus ⁊ herbis eremi ⁊ de aliqua agricultura viuentes: nihilominꝰ laborabant:⁊ poſtq̄z cellas ſuis operibus implerāt: ignem eis apponebant: aſſerentes monachum non poſſe in ſolitudine ſine labore manuum permanere. vt narrat Jo.caſſi.in.xij.libel.in lib.de accidia.de abbate Paulo probatiſſimo patrum. Quanto autem (quod eſt mirabile ⁊ notabile) magis contemplatiui quidam ex eis amplius manibus laborabant: vt patet in Machario ⁊ Arſennio. Laborabant autē de palmis funiculos faciendo ⁊ plectas, vaſcula lignea aut iuncea,aut cingula. quidā eoꝝ erant fabri. nā ⁊ Joſeph pater chriſti putatiuus faber lignarius fuit.Mat.xiij.Mar.vj.Luc.iiij.⁊ ſimile Jo.vj.ibi. Nonne hic eſt filius fabri? Augu.in ſermone natiuitatis.Eſt autem pater chriſti faber deus qui totius mundi opera fabricatus eſt: arcam Noe diſpoſuit: Moyſi tabernaculuz ordinauit: arcā teſti inſtituit. Fabrum dixerim qui mentem rigidam explanat: ac cogitationes ſuperbas excidit.Quidam ſcriptores, quidam agricultores, quantuz eis ſufficere poterat: quidam hortulani, quidam eorum tempore meſſis meſſores,de quo mercedem recipiebant: nunc pecuniam,nunc alicuius ſpeciei granum:quidam eorum fabricabant cellas:⁊ puteos fodiebant: quidam clibanarij.Tradit Jo.caſſi. in.ij.lib. inſtitutoꝝ monachoꝝ Egypti ſic dicens.Operis autē ac ſudoris aſſiduitatē quiſq̄z monachoruz ſubire compellitur: vt proprijs manibꝰ iuxta ap̄lm.ij.Theſſa.iij.quotidianum victum vel ſuis vſibus vel aduenientiū neceſſitatibus parans,⁊ faſtus vite preterite poſſit ⁊ delicias obliuiſci:⁊ humilitatem cordis contritione laboris acquirere.Et in alio.ca.eiuſdem libri ſic dicit. Nam pariter exercētes corporis animeq̄z virtutes: exterioris hoīs ſtipendia cum emolumentis interioris exequantur: lubricis motibus cordis ⁊ fluctuationi,⁊ cogitationi inſtabili operum pondera velut quandam tenacem atq̄z immobilem anchoram prefigentes: cui volubilitas atq̄z peruagatio cordis innexa,intra clauſtra celle velut in portu tutiſſimo valeat contineri:atq̄z ita meditationi ſpirituali tantum ⁊ cuſtodie cogitatio intenta non mō ad conſenſum: non praue cuiuſq̄z ſuggeſtionis peruigilem mentem corruere non ſinat: verum etiā ab oī ſuperflua otioſaq̄z cogitatione cuſtodiat: ita vt quod ex equo ponderat aut facile poſſit a quoq̄z diſcerni.i. vti propter meditationem ſpiritualem inceſſabile manuū opus exerceant:aut propter vigilitatem operis tam preclarum ſpiritus profectum ſcientieq̄z lumen acquirant. Jn quarto autem libro ſic dicit.Et quum tm̄ vnuſquiſq̄z eoꝝ quotidie de opere proprio reditum conferat monaſterio: vt ex hoc non ſolum ſuſtentare ſuaz valeat parcitatem: verum etiam vſibus poſſit exuberare multoꝝ:in nullo tū̄ inflatur: nec ſibi de tanto operis ſui queſtu ac ſudore blanditur:ſed preter duo paxematia que tribus vix denarijs ibidē diſtrahuntur: nihil ſibimet amplius vnuſquiſq̄z preſumat. Jtem in.v.lib.ſic dicit. Quum quidam ſenioꝝ videret Symeonem italicum non operantem: conijciēs eum tam otij vagatione q̄z rerum penuria diutius in cella durare non poſſe: certus neminem poſſe impugnationes ſolitudinis tolerare: niſi quum quis proprijs manibus ſibimet victum fuerit parare contentus:vt daret Symeoni materiā laborandi: quaſi indigeret ſenior pro quodam fratre ſuo libro apoſtoli latine conſcripto: dedit illi membranas ⁊ vtenſilia ad ſcribendum:⁊ neceſſitates quaſi pro totius anni mercede:⁊ recepit codicē ſcriptum illic nullis vſibꝰ profuturum:quippe in illa regione vniuerſis notitie lingue latine penitus ignaris:⁊ hac ſubtilitate charitatiua egit ille ſenior vt ille Symeon ſine confeſſionis verecundia,merito laboris ⁊ operis ſui neceſſaria victus alimenta perciperet:⁊ ipſe ſue munificētie pietatem tanq̄z debiti neceſſitate compleret. Jtem in eodem.v.lib.dicit ꝙ Archebius cenobita qui matrem in quinquaginta annis non viderat: quamq̄z caſtrum de quo fuerat amplius quatuor milibus a ſuo monaſterio non diſtaret: ſciens eaz grauari a creditoribus poſt mortem mariti debito centuz ſolidorum, inter monaſterij clauſtra perdurans ſolitū operis penſum ſibi triplicari popoſcit:⁊ per totum anni ſpatium diebus pariter ⁊ noctibus deſudans debiti nodum operis ſudore creditoribus ſoluens,matrez omni inquietudinis iniuria liberam dereliquit. Jtem ſuper illud Matth.pri. Erant enim piſcatores, dixit Theophilus. Uide autem ex laboribus proprijs enutritos: tales enim digni, erant chriſti primi diſcipuli fieri.Jtem idem in decimo lib.de ſpiritu accidie apoſtolum commemorans exponi.ij. ad Theſſa.quarto.capi. Rogamus autem vos fratres

vt abundetis magis:⁊ operá detis vt quieti ſitis: ⁊
veſtra negotia agatis:⁊ operemini manibus veſtris:
vt honeſte ambuletis ad eos qui foris ſunt: ⁊ nulliꝰ
aliquid deſideretis. Repete. Quieti ſitis.i.in veſtris
cellulis cómorantes:ne diuerſis rumoribus qui ſo-
lent otioſoꝝ votis vel fabulis generari, inquieti ef-
fecti:alijs quoqꝫ inquietudinē inferatis. Veſtra ne-
gotia agatis:non curioſitate veſtra actus mundi ve
litis inquirere:ac diuerſoꝝ ꝯuerſationē explorantes
operā veſtrā non erga correctionem veſtram ſeu vir
tutum ſtudia,ſed ad detractionē fratrum velitis im
pendere.de qua detractione de pe.di.j. homicidioꝝ.
⁊.xc.di.alienus. Et operemini manibꝰ veſtris. Nul
lus enim poteſt vel inquietus nō eſſe: vel aliena nō
curare negotia: niſi qui operi manuum ſuarū nō ac-
quieſcit inſiſtere. Et honeſte ambuletis ad eos qui
foris ſunt. Nunq̄ꝫ poteſt nec apud hoīes ſeculi ho-
neſte incedere: qui nequaq̄ꝫ clauſtris celle ⁊ opi ma
nuum ſuarū inherere contentus eſt. Sed neceſſe eſt
eum inhoneſtum eſſe: dum neceſſaria victus reqrit:
adulationi quoqꝫ operā dare:nouitates etiā rumoꝝ
ſectari: cauſarū fabularumqꝫ occaſiones acquirere:
per quas ſibimetipſi aditum paret, ac facultatē qua
diuerſoꝝ domos valeat penetrare. Et nulliꝰ aliquid
deſideretis. Non poteſt non alienis donis ⁊ mune-
ribus inhiare:qui non delectaṫ pio quietoqꝫ labore
operis ſui quotidiani victus parare ſubſtantiā. Et
in.ij.epiſtola ad Theſſa.c.vlti. Denuntiamus autez
vobis fratres in noīe dñi noſtri ieſu chriſti: vt ſubtra
hatis vos ab oī fratre ambulāte inordinate. Jtaqꝫ
ab ijs qui vacare operi nolunt, iubet ſubtrahi: ⁊ ve
lut mēbra otij corrupta putredine deſecari: ne iner-
tie morbus velut letale contagiū etiā ſanas mēbro
rū partes tabe ſerpente corrūpat.ad hoc.xlv.diſt.ſed
illud.xxiiij.q.iij.reſecande. ex̄ de ſta.mo. ea que.j.rn̄.
Qm̄ non inquieti fuimus inter vos:neqꝫ gratis pa
nē manducauimus.qui tn̄ poterat de euangelio qđ
predicabat,viuere.qꝛ dignus eſt operarius mercede
ſua. Luc.x.j.ad Timo.v. Dignus eſt operarius cibo
ſuo. Mat.x.xij.q.ij.quicunqꝫ.j.ad Corin.ix.j. q.ij.ſa
cerdos.xiij.q.j.§.his ita.ex̄ de cenſibus.cū ex officij.
Quid nos faciemus:quibus non ſolum nulla p̄di-
catio verbi cōmiſſa eſt:ſed nec vlla quidē,niſi aīe no
ſtre ſolius cura mācipatur? Quia fiducia otioſis ma
nibus gratis panē comedere audebimus: quē vas
electionis euangelica predicatione conſtrictus, ſine
opere manuum comedere non preſumit: ſed in labo
re (inquit) ⁊ in fatigatione nocte ⁊ die operātes:ne
quē veſtrū grauaremus? Si enim ille qui euangeliū
predicabat:ſignis illud virtutibuſqꝫ cōmendans:ne
grauaret quēpiā,gratis māducare panem auſus nō
fuit:q̄uo illi non exiſtimant ſe grauare:qui quotidie
eum otioſi preſumunt? Non quaſi nos non habue
rimus poteſtatem: ſed vt noſmetipſos formam da-
remus vobis ad imitandum nos. Et quidem quuz
haberemus poteſtatem:⁊ paterent nobis facultates
oīum veſtruz atqꝫ ſubſtantie:⁊ vtendi eis dñi noſtri
noſſem me habere permiſſum: non ſum tn̄ vſus hac
poteſtate:ne quod a me bene ⁊ licite fieret: alijs otij
noxij preberet exemplum. Et idcirco euangeliū pre
dicans meis manibus volui ſuſtentari: vt vobis
quoqꝫ volentibus iter virtutis incedere, viam perfe
ctionis aperirem:⁊ conuerſationis formam meo la
bore preberem. Nam ⁊ quum eſſemus apud vos:
hoc denuntiabamus vobis: vt ſi quis non vult la-
borare: non manducet. Audiuimus enim quoſdaz
inter vos ambulare inquiete:nihil operantes:ſed cu
rioſe agentes. His autem qui eiuſmodi ſunt, denun-
tiamus ⁊ obſecramus in dño ieſu chriſto:vt cū ſilen
tio ſuum panez operantes manducent: non gladio
carnali eos addicens:ſed authoritate ſp̄ūſſancti vite
eis interdicens ſubſtantiā: vt ſi forte penam future
mortis minime cogitantes, adhuc velint amore otij
exiſtere contumaces: ſaltē naturali neceſſitate cōſtri
cti ⁊ metu preſentis interitus, ſaluatoris precepta ſu
ſcipere cogātur. Qꝛ ſi quis non obedierit verbo no
ſtro: p epiſtolā hunc notate: ⁊ non cōmiſceamini cū
illo:vt cōfundatur. Ecce qui laborare recuſat ⁊ aplo
obedire:quaſi excōicatus dꝫ ab oibus euitari: vt pu
blica oīum ſegregatione confuſus, ad tramitem ſalu
tis incipiat aliqn̄ reuocari. Jtem ad Ephe. iiij. Qui
furabatur iam non furetur:magis autez laboret ma
nibus ſuis: quod bonuz eſt: vt habeat vnde tribuat
neceſſitatem patientibus. ⁊ Act.xx. in fi. Ad omnia
que mihi opus erant:⁊ ijs qui mecum ſunt miniſtra
uerunt manus iſte oīa. Oſtendi vobis qꝛ ſic laborā
tes oportet ſuſcipere infirmos: ac meminiſſe verbi
dñi ieſu. Beatius eſt magis dare q̄ꝫ accipere.xvj.q.j.
predicator.⁊ ex̄ de cele.miſ.cum marthe.§.verū. Hec
eſt aūt impertientis beatior largitas: q̄ꝫ accipientis
penuria:que non de pecunia pro infidelitate reſerua
ta,nec de reconditis theſauris impendiṫ: ſed que de
fructu operis proprij ⁊ pio ſudore proferṫ. Et idcir-
co beatum magis eſt dare q̄ꝫ accipere:qꝛ quuz illius
qui accipit hic qui tribuit habeat paupertatem: ni-
hilominus labore proprio non ſoluz ſue neceſſitatis
ſufficientiam, veruz etiā quod tribuat indigenti pia
ſolicitudine parare feſtinat: duplici gratia decoratꝰ:
ꝙ ⁊ perfectam nuditatem chriſti vniuerſarum ſua-
rum abiectione poſſideat facultatū: ſed ⁊ munificen
tiā diuitis labore ſuo exhibeat ⁊ affectu. Hic quidez
honorans deū de ſuis iuſtis laboribus. Prouer.iij.
j.q.j.non eſt putanda. Jlle vero otij torpore ⁊ iner-
tia ſolutus, indignum ſe etiā cibo panis apli probat
ſententia:quum contra interdictum eius panē ede-
re otioſus preſumit.hucuſqꝫ Jo.caſſia. Adde hic qđ
ſcripſi.j.in.§.ad partem contrariā.ver.xj. cū duobus
ver.ſeq.⁊ in additione ibi impoſita.⁊.j. §. hoc autez
preceptum.ver.ſuper illud actu.in c.lxv. Et idē in eo
dē lib.x. Solent autem ij qui ſunt hac ſegnitie diſſo
luti,nolentes opere manuum ſuſtentari:quibuſdam
vti teſtimonijs ſcripturarū: quibus quoddam iner-
tie velamen imponunt:dicentes. Operamini cibuz
qui non perit:ſed permanet in vitā eternā. Joā.vj.⁊
Jo.iiij. Meus cibus eſt vt faciā voluntatem eius q
miſit me.ibi Orige. Jdoneus cibus filio dei: quum
actor paterne voluntatis efficiṫ:hoc velle in ſemetip
ſo proteſtans, quod erat in patre. Solus autez filius
perfecti operis paterne voluntatis eſt capax. Ceteri
vero ſancti nil preter diuinam peragunt volunta-
tem. Plenam autem ⁊ integram dei facit volunta-
tem: qui dixit meus cibus ⁊c. Proprius eniz cibus
eius oſtenditur, voluntatem patris facere. Sed ſm
Jo.caſſi.hec teſtimonia panni quidam ſunt:qui con
tegunt potius ignominiā otioſitatis ⁊ verecundie
noſtre: q̄ꝫ calefaciant nos illa veſte virtutum.de qua
Prouerb.vltimo. Fortitudo ⁊ decor indumentum
eius. ⁊ ſecundum Salomonem. Qui ſectatur otiuz
ſtultiſſimus eſt. Prouerb.xij. Et ibidem. Manus
fortium dominabitur: que autem remiſſa eſt: tribu-
tis ſeruiet. ⁊ Prouerb. xxj. Deſideria occidunt pi-
grum:noluerunt enim quicq̄ꝫ manus eius operari.

Tota die ꝯcupiſcit ⁊ deſiderat. q̄ ãt iuſtus eſt tribuet
⁊ nõ ceſſabit. ⁊ Prouer. xxviij. Qui operaꝛ terram
ſuã: ſaturabiꝛ panibus. qui ſectaꝛ otiũ: replebiꝛ ege⸗
ſtate. ⁊ Eccle. x. In pigritijs humiliabiꝛ contigna⸗
tio: ⁊ in infirmitate manuũ perſtillabit domus. Et
ſm eundẽ Salo. nõ reperi in noſtra tranſlatione. ſed
eſt ſententia hec. Prouer. xxiiij. ibi. Per agrũ hoīs
pigri tranſiui: ⁊ per vineã viri ſtulti: ⁊ ecce totum re
pleuerant vrtice: ⁊ operuerant ſuperficiẽ eius ſpine.
Uie nihil operantium ſtrate ſunt ſpinis. i. vitijs. Et
iterũ Prouerb. xxj. quantum ad ſententiam. In de
ſiderijs eſt oīs otioſus. de conſe. diſt. v. nunq̄z. Et ite⸗
rum Prouer. xxj. Deſideria occidunt pigrum. His
itaq̄z exemplis per Egyptũ patres eruditi nullo mo
do otioſos eſſe monachos, ac precipue iuuenes pa⸗
tiuntur: actum cordis ⁊ profectum patientie ⁊ humi
litatis vtilitate operis metientes. Et non ſolũ a nul
lo quicq̄z ad vſuz victus ſui accipere ſinunt: ſed etiã
de laboribus ſuis non tantum ſuperuenientes ⁊ pe
regrinos reficiunt fratres: veruz etiã per loca Libye
que ſterilitate laborant: nec non etiam per ciuitates
ijs qui ſqualloꝛe carcerum contabeſcunt: immanem
dirigunt alimonie ſubſtantiã: de fructu manuũ ſua⸗
rum rationabile ac verum ſacrificium dño tali obla⸗
tione ſe offerre credentes. Hec eſt autem apud Egy⸗
ptum ab antiquis patribus ſancita ſententia, demo
ne vno monachum operantem pulſari: otioſum ve⸗
ro immuneris ſpiritibus deuaſtari. hucuſq̄z Jo. caſ⸗
ſia. in preal. lib. x. Item in vltima collatione patrum
que eſt. xxij. verba Abrae anachoꝛite. Preferendus
eſt manuũ labor otioſe in hac parte meditationi ſcri
pturarum: infructuoſe lectionis inſtantie: ſm apoſto
licam authoritatem ⁊ ſenioꝝ inſtituta: quia qui ſani
corporis eſt ac robuſti: ſtipe aliena ſuſtentari non de
bet: que iuſte ſolis eſt debilibus attributa. Nã vtiq̄z
agape. i. charitate vel ſtipe aliena certuz eſt oẽ genus
hoīum ſuſtentari: etiam ipſos reges: quod proprijs
manibus non laborat. nam maiorum habet defini⸗
tio: quicquid ad neceſſitatem quotidiani victus in⸗
ſumitur: quod opere manuum noſtrarum effectum
patrumq̄z non fuerit: ad agapen referri debere ſan⸗
xerunt. ſm Apoſtolum qui otioſis penitus interdi⸗
cens opẽ largitatis alienę, qui (inquit) non operaꝛ:
non manducet. ij. ad Theſſa. vlti. Item in vitis pa⸗
trum. Abbas ſyſoy ait. Corporalis labor dux eſt hu
militatis. Itẽ dixit Abbas Achillas Abbati Amõ,
Ego hac nocte. xxij. vlnas funiculi operatus ſum: ⁊
in veritate non indigeo: ſed propterea laboro ex om
ni virtute mea: vt ab opere ad operationez tanq̄z ad
requiẽ veniã. Itẽ dixit alter ſenex. Labor ⁊ humili⸗
tas ⁊ oratio ſine ceſſatione poſſident chriſtum. nam
requies ⁊ iuſtificatio propria ⁊ volũtas impedimẽ
ta ſunt oẽs enim pene per ea perierunt. Itez dixit q⸗
dam frater abbati Syſoy. Si habeo aliunde ſufficiẽ
tiã: videtur tibi vt cogitem de labore manuum? Re
ſpondit. Quantũuis habeas: non negligas opera⸗
ri: ⁊ quantũ potes, fac: non tñ cum turbulento aīo.
Item Serapion preſbyter pater erat quaſi. x. miliũ
monachoꝝ: qui oẽs ex laboribus proprijs ⁊ merce
de manuũ viuebant: quam tpe meſſis acquirebant:
⁊ patrem plurimã ad ſupradictum ſenez pro paupe
ribus deferebant. Oibus enim pene Egyptijs mo⸗
nachis moris erat, tpe meſſis locare operas ſuas ad
partem frumenti habendam: de quo magnam par⸗
tem pauperũ vſibus offerebant: ſed nec intra Egy⸗
ptum ſufficiebant pauperes qui poſſent mīe eorum
fructus ⁊ largitatem abſumere: ſed in Alexandriaz
naues onuſte frumento huiuſmodi dirigebãtur: vel
in carcere concluſis vel reliquis peregrinis ⁊ paupe
ribus erogando. Docuit etiam magnus Antonius
Paulum ſimplicẽ q̃uo digitis corporis opus car⸗
nale: cogitatione vero mentis ⁊ intentione operareꝛ
que dei ſunt. Item interrogatus abbas Syſoy q̃uo
oportet monachũ ſedere in cella. Reſpondit. Quan
tũ ad id qđ in manifeſto eſt: hoc eſt vt opus manuũ
faciat: ⁊ ſemel comedat: ⁊ taceat: ⁊ meditetur. Occul
te aũt in cella proficere eſt: hoc eſt vt redarguat ſeip⸗
ſum vnuſquiſq̄z de proprijs exceſſibus in oī loco ad
quẽ perrexerit: ⁊ vt miniſterij horas cuſtodiat: ⁊ de
occultis non negligat. Si autẽ tp̄s contigerit ꝙ va
cet ab opere manuũ: intret ad miniſteriũ operis dei:
⁊ id ſine aliqua perturbatione conſummet. Finis ãt
hoꝝ eſt vt cogitatũ bonũ ſimul teneat: ⁊ reuocet a ſe
maloꝝ cogitatũ. Item de Hilarione legiꝛ ꝙ fiſcellas
iunco texens emulabaꝛ monachoꝝ Egypti diſcipli
nã. ⁊ Apl'm dicentem, qui non laborat non mandu
cet. ij. ad Theſſa. vlti. ad Ephe. iiij. de con. di. v. nũq̄z.
Item de eo legitur ꝙ quum vadens per mundum
ad inſulam perueniſſet: in deſerto agello manens, li⸗
gnoꝝ quotidie faſcem colligens, imponebat dorſo:
quo venundato ſibi alimoniã ⁊ ijs qui forte venie⸗
bant ad eũ, pauxillũ panis emebat: q2 nec fragmen
panis a quoq̄z accepit. Itez quum Macharius ma
ior veniſſet ad Antonium: ⁊ loquerentur ſero de hu
militate aīarũ: ⁊ operarenꝛ: videns Antonius ma⸗
gnũ opus plectarũ qđ fecerat Macharius, admira
tus eſt: ⁊ oſculatus eſt manus eius dicens, Multa
virtus de manibus iſtis egreditur. In monaſterio
Euticij narrat Gregor. in dialo. erant antiquarij li
bros ſcribentes: ⁊ ipſe abbas Euticius in valle fe⸗
num ſecabat: ⁊ falcẽ fenariã in collo deferens venie
bat. Oẽs etiã monachi de vita manibus cõficiebãt
linteamina: ex cuius operis emolumento nulli eorũ
quicq̄z deficiebat ad vitã. Regula data Pachamio
ab angelo dicit. Permittas vnicuiq̄z vt tñ quantũ
poſſit ⁊ cibi ſumat ⁊ potus: ⁊ iuxta mãducantiuz ⁊
bibentiũ vires paribus quoq̄z eos opibus ſubiuga
bis. Et neq̄z quẽq̄z ieiunare vel manducare prohi⸗
beas: ita tñ vt fortioribꝰ ⁊ magis edẽtibus ſp onus
grauius iniungas. Infirmiores ãt ⁊ vere monachi
ad operandũ leuius vrgeanꝛ. Philothonius mona
chus ex quo gr̃az baptiſmi ſuſcepit: ſine cã in ſe alte⸗
rius vſum pane neſciuit: ⁊ ex laboribus proprijs ele
phantioſis. cc. ſolidos dedit. Liconius p̃ſbyter nũq̄z
de ſolitudinibus egreſſus eſt p. xl. annos fungens of
ficio ſacerdotis: nec niſi proprio opere ⁊ ſudore q̃ſi⸗
tuz attigit panẽ. Uenerunt quidã patres ad quẽdã
leproſum vt darent ei eleemoſynaz: ille nõ acquieuit
accipere, dicens. Ecce modicas palmulas habeo q̈s
operor: ⁊ facio plectas ex eis, ⁊ manduco panez. Et
iterũ venerũt ad domũ cuiuſdã vidue que habebat
filios: ⁊ quũ pulſarent oſtium: cucurrit filia nuda ad
oſtiũ: mater vero iuerat ad opus: erat eniz candida⸗
trix: ⁊ dabant filie eius veſtimẽtũ ⁊ nũmos: ipſa aũt
nolebat accipere dicens veniſſe matrez ſuã ⁊ dixiſſe
ſibi, confide filia: q2 noluit deus: ⁊ inuenio opus qđ
facio hodie vñ habeamus victũ noſtrũ. Et quũ ve⸗
niſſet mater eius: rogabant eã vt eleemoſynam acci
peret: ⁊ noluit dicens. Ego habeo curatorem deum
meũ: ⁊ vos vultis eũ tollere a me hodie. Illi autem
agnoſcentes fidem eius glorificauerunt deum. Iſta
etiã duo exẽpla proxima poſui. j. in. §. nunc vero. ver.

quidam.cū ſeq.in.c.liiij.Iteruȝ dixit ſenex.Surgēs
mane dic ad teipſum.Labora corpus vt paſcaris:ſo
bria eſto aīa vt apprehendas hereditateȝ:hoc de vi
tis patrū ⁊ collationibus intuli.Et recuſantes ho-
die manibus laborare confundant̃: ⁊ timeant mor
tē paneȝ comedentes otioſi,qꝛ ſcribitur Prouerb.
vlti.Et panē otioſa non comedit:⁊ date ei de fructu
manuū ſuarum.Et Hiero.in canone de conſe. di.v.
nunq̄ȝ dicit.Semper aliquid facito: vt te diabolus
inueniat occupatū:⁊ ſequit̃ ibi.Si aplī habentes po
teſtateȝ de euangelio viuere:laborabāt manibꝰ ſuis
ne quē grauarent:⁊ alijs tribuebant refrigeria quo
ruȝ pro ſpūalibus debebant metere carnalia.j.Cor.
ix.ex̄ de preſcrip.cum officijs:de cenſi.cuȝ apl's.cur tu
in vſus tuos ſucceſſura non prepares? vel fiſcellam
texe iunco:vel caniſtrū lentis plecte viminibus: ſe-
rat̃ humus:areole equo limite diuidant̃: in quibus
quum olerū iactata fuerint ſemina:vel plante per or
dinē poſite:aque ducant̃ irrigue.Inſerant̃ fructuo-
ſe arbores vel gēmis vel ſurculis:vt paruo poſt tpe
laboris tui dulcia poma decerpas.Apum fabrica al
uearia ad quas te mittunt Salomonis prouerbia:
texant̃ quantum ad ſententiam.Prouer.xxiiij.ibi.
Comede fili mi mel:qꝛ bonū eſt.quantū ad lr̄am in
eccleſiaſtico dicitur Eccl'i.xj.Breuis in volatilibꝰ eſt
apis ⁊c.lina capiendis piſcibus:ſcribant̃ libri vt, ⁊
manus operet̃ cibos:⁊ aīa lectione ſaturet̃.In deſi-
derijs aūt eſt oīs otioſus.Prouerb.xxj.Egyptioꝝ
monaſteria hunc morē tenent:vt nullum abſq̧ ope
⁊ labore ſuſcipiant:non taȝ pp victus neceſſaria:q̄ȝ
pp aīe ſalutem,ne vagentur peruerſis cogitationi-
bus ⁊ ad inſtar fornicantis Iſrael omni tranſeunti
diuaricent pedes ſuos.xxxij.q.v.paulus:in fine,hu-
cuſq̧ Hiero.ſcribens ad Ruſticum monachū ⁊ per
euȝ alios monachos inſtruens:vt dicit in fine.c.pre
dicti.Item ibi Hierony.in canone.xxj.q.j.qūo expo
nens verbum Aplī.j.ad Timo.v.Uidua,inquit,eli
gat̃ non minus.lx.annoꝝ que fuerit vniꝰ viri vxor:
hoc preceptum de eis viduis que eccleſie paſcuntur
eleemoſynis:⁊ idcirco etas preſcribit̃:vt ille tantuȝ
accipiant cibos:que iam laborare non poſſunt.et.s̄.
poſitum eſt.Item Proſper in canone preal.j.q.ij.ſa
cerdos.Quid eſt de euangelie viuere: niſi laboran-
teȝ inde vbi laborat neceſſaria vite percipere? Qui
ergo in euangelio non laborat:qūo pōt eleemoſynā
recipere:q̄ȝ tñ Paulus non recepit viuens de ſuis
laboribus:vt ibi dr̄:vt gyrouagis ⁊ pſeudo religio-
ſis tolleret mā̄m mendicandi:⁊ daret mā̄m laborā
di:vt ſuperius eſt probatuȝ.Preterea canon preal.
lxxxij.di.c.eps:dr̄.Eps pauperibus vel infirmis qui
debilitate faciente ſuis manibus laborare non pñt:
veſtitum ⁊ victū inquantum ſibi fuerit poſſibile:lar
giat̃:ergo a ſenſu ꝯtrario:ſi laborare pñt:non debēt
eleemoſynam recipere. Item vere ſm̄ Augu.in ca-
none.v.q.v.non oīs.xxiij.q.iiij.nimium:vtilius eſu-
rienti panis tollit̃:ſi de cibo ſecurus iuſtitiam negli-
gat:qꝛ iuſtum eſt ſm̄ Apl'm.ij.Theſſa.vlti.Qui non
laborat non manducet:q̄ȝ panis ei frangit̃:vt iniu-
ſtitie ſeductus acquieſcat: ideſt ignauie ⁊ acidie: qꝛ
homo naſcitur ad laborem. Job.v. ergo iuſtum eſt
vt laboret.vbi Bern.Homo ad laboreȝ natus, ſi la
borem refugit:nec facit ad quod natus eſt ad qđ ve
nit in mundum:quid rñdebit ei qui miſit eum : qui
inſtituit vt laboraret? Item ſuper illud Matth.vj.
Ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis aīe veſtre quid mā
ducetis:nec corpori veſtro quid induamini. Augu.

de hereſibus dñr aūt Euthide quidam heretici opi
nantes monachis non licere ſuſtentāde vite ſue cau
ſa aliquid operari:atq̧ ita ſeipſos profiteri vt oīno
ab operibus vacent.Item Aug.de operibus mona
choꝝ.Inquiunt.n.non de hoc ope corporali in quo
vel agricole vel opifices laborant,precepit apl's quū
diceret.ij.Theſſa.vlt.Qui non vult operari non mā
ducet.Neq̧ euangelio poſſet eſſe contrarius vbi ait
dñs.Ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis aīe veſtre ⁊c.
In verbo ergo aplī predicto ſpūalia opera debemꝰ
accipere:de quibus alibi dr̄.j.Corint.ij.xix.di.ſcđm.
ex̄ de deci.cum non ſit.Ego plantaui: Apollo riga-
uit.Et ita ſe arbitrant̃ apl'ice ⁊ euangelice obtempe
rare ſententie:quum euangelium credunt de nō cu-
randa corporali huius vite indigentia precepiſſe, ⁊
Apl'm de opere ⁊ cibo ſpūali intellexiſſe. Qui non
vult operari non manducet. Prius ergo demon-
ſtrare debemus Apl'm opera corporalia ſeruos dei
operari voluiſſe:premiſerat.n. dicens.ij. ad Timot.
vlti.Ipſi.n.ſcitis qūo oporteat imitari nos:qm̄ nō
inquieti fuimus inter vos:neq̧ panē ab aliquo gra
tis manducauimus:ſed in labore ⁊ fatigatione die
ac nocte laborantes:ne queȝ vr̄m grauaremus.Nō
quaſi nō habuerimus poteſtatē:ſed vt noſmetipſos
formam daremus vobis ꝙ nos imitaremini.Naȝ
⁊ quum eſſemus apud vos,hoc denuntiabamus vo
bis : qm̄ ſiquis non vult operari : non manducet:
Quid ad hoc dici pōt:qñ exemplo ſuo docuit quod
precepit.ſ.corporal'r operando? Nam ꝙ corporal'r
operaret̃ oñditur in actibus vbi dr̄ Act.xviij.ꝙ mā
ſit cum Aquila ⁊ vxore eius Priſcilla opus faciēs
apud illos:erant.n.tabernaculoꝝ artifices. Noſtra
tranſlatio ſic habet.Et qꝛ eiuſdem erat artis:mane
bat apud eos ⁊ operabat̃:erant aūt ſenofactorie ar-
tis. Et tñ Apl'o tamq̄ȝ predicatori euangelij:militi
Chriſti:plantatori vinee:paſtori gregis, conſtitue-
rat dñs.Luc.x.Mat.x.vt de euangelio viueret.qui
tñ ſtipendium ſibi debitū non exegit: vt ſe formam
daret eis qui exigere indebita cupiebant. Audiant
ergo qui non habent hanc ptātem q̄ȝ ille habebat:
vt tantummodo ſpūaliter operantes : manducent
panem a corporali labore gratuitum.Si aūt euan-
geliſte ſunt:ſi miniſtri altaris,diſpenſatores ſacramē
toꝝ:habent hanc ptātem:ſi ſaltē habebant aliquid
in ſeculo quo facile ſine opificio ſuſtentarent hanc vi
tam quod conuerſi ad deum indigentibus diſperti
ti ſunt:⁊ credenda eſt eoꝝ infirmitas ⁊ ferēda.Nec
attendeudum in quo loco hoc qđ habebant impen
derint:quum oīum chriſtianoꝝ ſit vna reſpublica.
Sed qui veniunt ad profeſſionem ſeruitutis dei ex
vita ruſticana ⁊ ex opificum exercitio ⁊ plebeio la-
bore:quominus operent̃ excuſari nō poſſunt.Nul-
lo.n.modo decet vt in ea vita vbi ſenatores ſunt la
borioſi:ibi fiant opifices otioſi.Et quo veniunt reli
ctis delicijs ſuis qui fuerunt predioꝝ dñi:adſint ru-
ſtici delicati.At quum dñs ait Mat.vj.Nolite ſoli-
citi eſſe ⁊c.non hoc dicit vt iſta non procurent quā-
tum neceſſitatis eſt:vnde honeſte viuere poterunt:
ſed vt non iſta intueantur:⁊ pp iſta faciant quicq̄d
in euangelij predicatione facere iubent̃.Eam nāq̧
intentionem paulo ſuperius oculum vocauerat in
eodem.c.Mat.vj.ibi Lucerna corporis tui eſt ocu-
lus tuus.ſi oculus tuus.i.intētio ſimplex fuerit ⁊c.
hucuſq̧ Aug.vbi.s̄.⁊c.Item ibi Hiero. Precipitur
ergo nobis ne ſoliciti ſimus quid comedamus : qꝛ
in labore vultus.Gen.iij.preparamus nobis panē

ergo labor exercendus eſt ſolicitudo tollenda. Itez ibi Chry. Non.n.ſolicitudinibus ſpũalibus:ſed laboribus corporalib⁹ acquirendus eſt panis:qui laborantib⁹ pro premio diligentie deo preſtante abundat:ꝛ negligentibus pro pena deo faciente ſubducitur. Item Aguſt. de operib⁹ monachoꝝ. Quidã dicunt propterea ſe operari non debere:qꝛ volucres celi nec ſeminant nec metunt. Cur ergo iſti non attendunt quod ſequit. Neqꝫ congregãt in horrea? Cur ergo iſti manus otioſas:ꝛ plena repoſitoria volunt habere? Cur deniqꝫ molunt ꝛ coquunt? Hoc.n.aues non faciunt. Aut ſi reperiunt quib⁹ hoc perſuadeant vt eis per ſingulos dies eſcas afferant preparatus. ſaltem ſibi de fontibus aquaꝫ afferunt ꝛ reponunt: qꝺ volatilia non faciunt. Sed ſi nec aqua ſibi vaſa cogunt implere:iam illos qui tunc erant Hieroſolyme nouo gradu iuſtitie ſupergreſſi ſunt:qui demiſſo ſibi ex Grecia frumento panem fecerunt: aut facere curauerunt qꝺ aues non faciunt. Non pñt aũt ſeruare vt nil.ſ.in craſtinum reponant: qui ſe per multos dies a conſpectu hoĩum ſeparatos ꝛ nulli ad ſe prebentes acceſſum includunt ſeipſos:viuentes in magna intentione oꝛonum. An forte quo ſunt ſanctiores:eo ſunt volucribus diſſimiliores? Quod aũt dꝛ de volatilibus celi,ad hoc dꝛ ne quiſqꝫ putet deum ſeruoꝝ ſuoꝝ neceſſaria non curare:quum eius prouidentia vſque ad iſta gubernãda perueniat. Neqꝫ.n.non ipſe paſcit eos qui manibus operant. Neqꝫ.n.qꝛ deus dixit in ps.xlix. Inuoca me in die tribulationis ꝛ eruam te.non debuit fugere apl's:ſed expectare vt Act.ix.vij.q.j.ibi comprehenderet: ꝛ cuꝫ deus ſicut tres pueros de medijs ignibus liberaret. Dan.iij.xj.q.iij.imperatores.ꝛ.xxiij.q.iij.non inuenitur. Sicut.n.qui ſanctis fugientibus hmõi qõnez obijceret:rñderent non ſe oportuiſſe tentare deum. Mat.iiij.ꝛ.xxij. Luc.iiij.ꝛ.xxij.q.ij.querit:ſed tunc talia deum ſi vellet eſſe facturuꝫ:vt eos.ſ.liberaret ſicut Danielem a leonib⁹. Dan.vlt.ꝛ Petrũ a vinculis. Actu.ij.quum ipſi quid facerent non haberent: quum vero fugiendi eis ptãtem dediſſet:etiam ſi liberarentur per illam: non niſi ab ipſo liberari. Sic dei ſeruis valentibus manibus ſuis victum tranſigere:ſi ex euangelio mouerit qõnem de volatilibus celi que nõ ſeminant neqꝫ metunt:facile rñdebunt: Si nos per aliquam infirmitatẽ vel occupationem non poſſumus operari:ille nos paſcet ſicut aues que nihil operant. Quum aũt poſſumus:non debemus tentare deum:quia hec que poſſumus: eius munere poſſumus:ꝛ quum hic viuimus:illo largiente viuimus: qui largitus eſt vt poſſimus:ꝛ ille nos paſcit a quo aues paſcuntur.hucuſqꝫ Auguſtin.vbi ſupra.

Varia laboris cõmoda.

Labor aũt manuum intentione recta adhibitus hec bona oĩa operatur.ſ. Otium ꝛ accidiaꝫ expellit. Corpus mortificat. Cor humiliat. Mentem comprimit: ne per illicita vaget. Tenet hoĩem ne diſcurrat. Paupertatem conſeruat ꝛ nutrit. Libidineꝫ refrenat Silentium ſubminiſtrat. Grauem ꝛ maturũ religioſum ꝯſtituit:ꝛ honeſtum preceptuꝫ dñi.ſ. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Gen.iij. Et apl'i. Qui non laborat non manducet.ij. ad Theſſa.vlt. cuſtodit. Verecundiam petendi contegit ꝛ ꝯſeruat: ꝛ frontoſitatem ꝛ importunitatem exigendi repellit. Furtum ꝛ quãcumqꝫ vſurpationeꝫ rei aliene cohibet. Eleemoſynam nutrit. Oꝛonem ꝛ contemplationem germinat. Faſtum ꝛ elationẽ vulnerat. Cor compungit. Si moderatus ſit triſtitiam carnalem fugat:ꝛ ceteras paſſiones marceſcere facit. Solitudinem manutenet. Beatitudinem gr̃e impetrat in hac vita, ꝛ glorie in futuro, iuxta illud ps.cxxvij. Labores manuuꝫ tuarũ qꝛ manducabis:btũs es ꝛ bñ tibi erit. Caueant aũt laborantes maxime viri ſpũales:ne labor nimi⁹ manuum ſit philargyrie.i.auaritie incentiuuꝫ.ſicut in collatione predicta Piamonis de tribus gñibus monachoꝝ de ſarrabaitis habet: Nam ibi Piamon pr̃ loquens de nobili gñe monachoꝝ qui cenobite dñr:ꝛ de teterrimo ꝛ infideli gñe monachoꝝ qui ſarrabaite dñr.dixi in prin. iſtius:ſic ait. Illi.ſ.cenobite ob hoc certatim ſtatutũ tranſgredi canonem diuinis operibus elaborant,vt quicquid monaſterij ſanctis vſibus redundarit:vel carceribus:vel xenodoxio, vel indigentibus pro abbatis diſpenſetur arbitrio. Iſti.ſ.ſarrabaite ſic labore nituntur:vt quicquid quotidiane ſuperfuerit gule:aut profuſiori proficiat voluptati:aut certe philargyrie vitio recondãtur. Illos.ſ.cenobitas patientia atqꝫ diſcretio qua taꝫ deuote in hac qꝫ ſemel arripuerint profeſſione perdurant: vt nunqꝫ ſuas expleant voluptates crucifixos huic mundo quotidie ꝛ continue viuoſqꝫ martyres facit. Hos.ſ.ſarrabaitas arbitrij ſui tepoꝛ viuos ad inferna demergit: hucuſqꝫ Piamon. Propter predictas oẽs vtilitates que ex dictis vite patrum trahuntur: oẽs ſancte regule ab eccleſia approbate eas proficientibus labores manuum indixeruut.ps.lxxvij. Sed heu heu ſancte eleemoſyne ꝛ ſanctus panis angelicus qui pro noĩe dñi petitus colligitur oſtiatim:impinguant hodie ĩ eccleſia dei centum milia ꝛ mille milia ribaldoꝝ.q. pane ſaturati ꝛ otio dediti:ſicut ab Ezechiele deploratur in iniquitatem incidunt Sodomoꝝ qui fuerunt accidioſi ꝛ guloſi: ꝛ ideo in illud nefanduꝫ piaculũ inciderunt. Eze.xvj.vltra medium. Multi.n. ſub ſpecie religionis alios viſitantes:ꝛ eis adulantes, ꝛ mendacia componentes: comedunt panem impietatis:ꝛ vinum iniquitatis bibunt. Prouerb. iiij.ꝛ Eccl'i.xx. Qui edunt panem illius,falſe lingue ſunt. Iſte eſt etiã ille panis peſſimus de quo etiã dꝛ Prouerb.xx. Suauis eſt homini panis mendacij: ꝛ poſtea implebit os eius calculo:ideſt lapide ignito:dicit glo. Et vtinã pro minori malo tales pſeudo religioſi otioſi panem neceſſariuꝫ peterent ꝛ acciperent:ſed ſuperfluum petunt: ꝛ ſicut mercatores ꝛ fures qꝺ ſupereſt eoꝝ gule ꝛ crapule, cõmutant ꝛ vẽdunt panẽ ſanctum in ſe amore dei collatuꝫ in profanas alias ſpecies commutant dantes pro eis panes eleemoſyne:immo ſe turpiter defraudãtes. Nõ.n. dat panis eleemoſyne vt vendat, ſed vt pauper exinde alatur vnde Eccl'i.xxxiiij. Panis egentium vita pauperis eſt:qui defraudat illum,homo ſanguinis eſt. c.xvj.q.ij.qui oblatioues.j. Etſi ſupereſt altari pauperi tribuatur.lxxxvj.di.nõ ſatis.verſi.idfluuꝫ ꝛ.xij.q.j.habebat. Accipientes aũt panẽ ſuper eoqꝫ ꝛ in glo.c. ꝙ pauper vel alias eleemoſynas non neceſſarias pro preſenti vel breui tempore in futurum aliena ẜm Hiero.xlij.di.§.ordinãdus itaqꝫ:ꝛ Amb. xlvij.di. ſicut rapere conuincunt:ibi dꝛ. Pluſqꝫ ſufficit ſumptum,violenter obtentum eſt. Et Amb.ali Qui non indiget ꝛ accipit:rapit ꝛ de talibus Job. xv. Ignis deuorabit tabernacula eoꝝ qui libenter munera accipiunt. Sed dicit dñs Eſa.xxxij. Beat⁹ qui excutit manus ſuas ab omni munere, lingue manus ꝛ obſequij.ẜm Greg.j.q.j.ſunt nonnulli. O ſancta eccleſia mr̃ veroꝝ pauperum: qꝺ hodie in te

cõiter

cõiter ſunt queſtores tot ſunt raptores:vix hodie nedum inter ſeculares:ſed etiam inter religioſos inter mille non inueniť qui recuſet oblata:immo qui de eleemoſynis próptuaria non faciat ex hoc in illud: ſm Dauid.ps.cxliiij. immo qui non neceſſaria per importunitatem non petat. Non inueniť quaſi qui dicat ſatis eſt:non plus. Et ſcribiť. Prouerb. xxix. Sanguiſuge:ideſt demonis ſanguinem fideli o ſugẽtis due ſunt filie.ſ.fornicatio ꝛ auaritia:ſemper dicẽtes, Affer affer:qꝛ ſm Ber.ne corpus voluptate nec aius vanitate aliquando ſatiatur. Homini.n. fideli totus mundus diuitiarum eſt:qꝛ in deo ſperat. Homini aũt infideli nec obolus:ſubaudi totus mund⁹ eſt.xiiij.q.iiij.quid dicamus. Sed ſancta hodie paupertas ſobria fidelis ꝛ larga in profluitatem infidelitatem ꝛ auaritiã verſa eſt hodie tenacitas ſub ſpecie virtutis parſimoniã ſe vocat.xlj.di.ſepe. O quot milia eleemoſynarum procurat fieri crudelis ſathã: vt veri pauperes ſpiritu ꝛ opere accipientes ſuperflua aliena rapiant.xlvij.di.ſicut:ꝛ perdant merituꝫ paupertatis. Nec curat aſtutus ſerpens ſi eleemoſynam qui aliquando dans lucretur vitam:dummodo indebite accipiens incurrat philargyrie morteꝫ: nam in eodem actu frequenter vnus demereť:ꝛ alter meretur.xxiij.q.j.quid culpatur:in fi.xxij.q.v.ꝓpoſito. Audiui.n.quum ſtarem in monte aluerne: a fide dignis fractibus,ꝙ quum in primis noſtri ordinis temporibus fratres noſtri vbi libet maxime i monte illo rigidam tenerent obſeruantiã paupertatis in terricula illa demon in domicellum pulcherrimum ꝛ induſtrium tranſfiguratus,ad domũ cuiuſdam nobilis de illa guardiana venit:qui nobilis ſatis inhumanus illis fratribus añ erat factuſqꝫ cellarius ſuus demon ille:frequenter dñm arguebat ꝙ ſanctis illis fratribus dealuerna non faceret eleemoſynas copioſas.ꝛ ad inſtantiam eius nobilis ille incipit largiſſime fratribus prouidere:ꝛ de die in dieꝫ in eleemoſyna eis facienda creſcere:ꝑꝑ quod fratres inceperunt in vita relaxari:ꝛ ex occaſione abundantie rumpere paupertatẽ quod quidaꝫ ſeniores de loco fratres attendentes,ꝛ gementes, ꝛ admirantes qũo ille nobilis qui prius tenax erat ad fratres: ſic miſericors factus erat:iuerunt ad domum eius:ꝛ interrogantes eum qũo nunc ſic afficereť ad eos: qui de eis curare non conſueuerat. Reſpondit ꝙ hoc ad ſuggeſtionem illius ſui cellaxarij faciebat: quo viſo vn⁹ eoꝝ cognouit in ſpiritu:ꝙ demõ eſſet qui nullo modo reſpicere poterat in illum fratrem. Cui quum diceret frater ꝛ coniuraret quis eſſet, demum cum magno ſtrepitu diſparuit ſicut fumus:fratres redeũtes ad locum ꝛ referentes hec ad ſuam parcitatem ꝛ ſanctam inopiam redierunt.

De erroribus Begardorum ad eccleſia condemnatis. Cap. 52.

SEd ꝛ O alma mater eccleſia nedum contra tua ſtatuta viuunt ſupradicta pſeudo anachorite: ꝛ contra dicta apl'i Pauli:ꝛ dicta ſanctoꝝ ſuperius allegata:ſed inſuper multi eoꝝ maxime pſeudo apl'oꝝ ꝛ begardoꝝ multis ſunt erroribus implicati:quoꝝ aliquos ſponſus tuus papa clemẽs quintus in ſua declarat ꝯſtitutione:que incipit: ad noſtrum. in titu. de heret.in clemen.dicens.

Et vnus error eoꝝ eſt: Homo in preſenti vita tm̃ ꝙ talem gradum perfectionis põt acquirere:ꝙ reddetur penitus impeccabilis:ꝛ amplius in gratia ꝓficere nõ valebit.nã vt dñt.ſiquis poſſet ſemper ꝓficere:poſſet aliquis Chriſto perfectior inueniri. Iſti moueri videntur ex authoritate Jo.in epiſtola.j.ca. iij.ibi. Oẽs qui natus eſt ex deo:peccatum non facit de peni.di.ij.§.opponitur: verſi. Item ſm hanc. Sꝫ Hiero. ꝯtra Jouinianuꝫ predicte authoritati reſpõdet probans oẽm hoĩem in hac vita poſſe peccare,ꝛ peccato eſſe ſubiectum multis hoc probans exemplis. Iſte etiam error ab illo videť trahere ortũ qui dicit nullum imputari peccatum in fide manentiũ. xxiiij.q.iij.quidam.ver.eunomiani. Si ad impeccabilitateꝫ in hac vita venire poſſemus:fruſtra oraremus: Dimitte nobis debita nr̃a:de pe.di.iij.de quotidianis.ꝛ pre.c.ſi.n.verſi.ſi non peccamus:ꝛ diſt.j. tres aũt ꝛ de conſe.di.ij.iteratur. Et Mat.vj.ꝛ Lu. xj.vbi Cyprianus. Quã neceſſarie aũt ꝛ ſalubriter admonemur:qui peccatores ſumus:qui ꝓ peccatis rogare compellimur:ꝛ nequis ſibi quaſi innocens placeat:ꝛ ſe extollendo plus pereat:inſtruitur ſe peccare quotidie dũ pro peccatis quotidie iubetur orarem. Item Aug.de bono perſeuerantie. Hoc aũt telo pelagiani confodiunť heretici:qui audent dicere hoĩem iuſtum in hac vita habere nullum oĩno peccatum. Et in talibus hoĩbus non eſt iam videre in preſenti tempore eccleſiã non habentem maculam: aut rugam.ad Ephe.v.xxj.di.quãuis.Chry. in homi. Quñ vero fidelibus hec oĩo conuenit: leges eccleſie docent.ꝛ orationis principium:qꝺ docet deuꝫ pr̃em vocare. Qui ergo fidelibus iubet remiſſioneꝫ pctõꝝ petere: demoſtrat ꝙ poſt baptiſmum ꝯtingit peccata dimitti contra nouatianũ:de ſolo Chriſto filio dei dicit Petrus.j. Pe.ij. Qui peccatũ non fecit ꝛ Jo.xiiij. Venit.n.princeps huius mundi.ſ.diabolus ſm Aug.ꝛ in me non hꝫ quicqꝫ. Augu. qꝛ neqꝫ cum pctõ deus venerat: neqꝫ eius carneꝫ de peccati propagine virgo peperat. De matre etiã eius beatiſſima tenent ſancti maxime Augu.ꝙ non peccauit etiam venialiter in hac vita,tñ in originali pctõ concepta fuit,ſicut ꝛ ceteri hoĩes:qꝛ ab illa ſententia patris ſui. Dauid. Ecce.n.in iniquitatibus conceptus ſum.ps.l.xxxiij.q.iiij.vir cum propria:nullus excipitur niſi Chriſtus qui non de ſemine humano: ſed ſpũſſancto:ꝛ in vtero virginis iam ſanctificato conceptus fuit:ex̃ de ſum.tri.c.j.xxiij.di.qui eps. Domina aũt nr̃a de ſemine vtriuſqꝫ parentis Joachim ꝛ Anne concepta fuit ſicut cetere mulieres:nõ de ſpiritu ſſancto ſicut filius:ꝛ ideo in originali pctõ fuit cõcepta vt late probat Ber.in epiſtola qꝫ ſcribit canonicis Lugduneñ.in qua reprehendit eos:qꝛ conceptionis feſtum dñe celebrabant:qꝺ non dꝫ fieri ſed quum fit:referri dꝫ ad ſanctificationem eius in vtero.qꝛ ſm Bern.ante fuit ſancta qꝫ nata.vñ ꝛ Aug. ſuper hoc ad Petrum diaconũ ait de con.di.iiij.firmiſſime tene. Firmiſſime tene:ꝛ nullatenus dubites oẽm hoĩem qui per concubitum viri ꝛ mulieris concipitur. cum originali peccato naſci: impietati ſubditum:mortiqꝫ ſubiectum. Et ob hoc nãliter naſci filium ire.de qua dicit apl's. Eramus nã filij ire ſicut ꝛ ceteri. Ephe.ij.ꝛ Rom.v.ad hoc facit quod legitur.ꝛ no.de con.di.iiij.c.ij.in verbo miraculo glo. vt in beata Maria:ꝛ de con.di.c.j.in glo. de feſto.ꝛ facit op.xxvij.q.ij.omne:ꝛ hãc ſententiaꝫ tenent oẽs

An poſſit quis hac in vita fieri impeccabilis.

An Maria in originali fuerit ꝯcepta

antiqui theologi: Alexáder, Thomas in ſuo quarto ⁊.ij. Bonauentura. Richardus: licet quidam noui theologi a ſenſu eccleſie recedentes cõi tenere cõtra (indeuoti reuera dñe: ei tñ deuoti cupientes apparerꝫ) nitantur eam quodãmodo ſic deo ⁊ ſuo filio comparantes: quoꝝ noua opinio ⁊ phantaſtica ſit a fidelibus cancellata: qꝛ ſanctificationem virginis negat. contra id qḋ tenet eccleſia ipſam ſanctificationem fuiſſe: ⁊ ſic ſm Bern. antea ſanctam: ideſt ſanctificatam in vtero q̃ȝ natam exᵃ vterum. Si.n. in peccato originali qḋ contrahitur in aïe infuſione: vt not. de con. di. iiij. non ex quo: in glo. ij. non fuiſſet concepta ſanctificatio neceſſaria non fuiſſet: ſicut nec in Chꝛo ⁊ ideo Romana eccleſia feſtum conceptionis non agit: etſi tolerat ꝙ alicubi fiat: maxime in anglia: nõ tñ appꝛobat: qꝛ quod permittitur non appꝛobatur. iiij. di. deniqȝ. xxj. q. j. hac rõne vel illud feſtum debet referri ad ſanctificationem virginis non conceptionem: vt dictuȝ eſt. Et ita dicit oꝛõ que dicitur in hoc feſto Rome in ſancta Maria maioꝛi. Deus qui ſanctificationem virginis ⁊c. ſicut vidi ⁊ audiui quum ibi de iſta ſanctificatione pꝛedicarem in iſto feſto ſanctificationis: qḋ fit in Decembꝛi ante feſtum Natalis. per. xv. dies. Pꝛo hac veritate facit illud Salo. Pꝛouerb. xxv. Aufer rubiginem de argento: ⁊ egredetur vas puriſſimum. Vas puriſſimum fuit virgo: que rubigine oꝛiginalis peccati abluta per ſanctificationem in vtero factam puriſſima in neceſſitate ſua egreſſa eſt ex vtero: ⁊ illud. Pſalm. xlv. Sanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus. Tabernaculum ſanctificatum dei fuit virgo Maria: iuxta illud Eccleſiaſti. xxiiij. Et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo: facit verbum Aug. in ſermone purificationis dicentis. Solus eſt ſine peccato natus: quem ſine viri complexu non concupiſcentia carnis ſed obedientia genuit mentis. Hoc etiam determinat Aug. ſuper Gen. ad literam. vj. c. facit: de pe. diſt. ij. ſi. n. in fine. ibi, ⁊ docuimꝰ ꝙ excepto deo oïs creatura ſub vitio ſit ⁊c. Idem tenet magiſter ſententiarum. Contra hos etiam qui impeccantiaȝ poſſe haberi in hac vita dicunt, eſt illa collõ Theone que intitulatur de anamarchitio: ideſt impeccantia: in lib. collationum Jo. caſſi. vbi etiam allegatur Paulus dicẽs Ago. quod volo. ⁊ infelix ego homo: quis me liberabit de coꝛpoꝛe moꝛtis huius? ad Roma. vij. ⁊ xxxij. q. v. ſi Paulus: ⁊ de con. di. iiij. c. ij. ⁊ illud Ro. vij. Video aliam legem repugnantem legi mentis mee: in pꝛe. c. ij. ⁊ di. vj. in palea, ſed penſandum: in fi. que oïa intelligunꝫ ꝙ nunq̃ȝ mente volebat a deo diſcedere: ſed hoc non poterat perficere quin motus vagationum ſentiret: ⁊ quin deſcendere eum aliqñ opȝ ab illa continua theoꝛia. Nullus. n. hoïum excepto dño ſaluatoꝛe ⁊ dña matre eius (vt pie creditur) nãlem per vagationem mentis ita defixus ſemper in dei cõtemplatione continuit: vt nunq̃ȝ ab ea raptus mundane cuiuſq̃ȝ rei delectatione peccaret: dicente ſcriptura. Sidera ipſa non ſunt munda in conſpectu eius noſtra tranſlatio hȝ: celi non mundi. Job. xv. Quia etiam dicunt dicti Begardi ꝙ tm̃ poteſt homo creſcere in gratia in hac vita: ꝙ amplꝰ creſcere non valebit: falſum eſſe non dubium eſt: qꝛ ſcriptum eſt in ꝑs. lxxxiij. ⁊ de pen. di. ij. dum ſanctã. Ibunt de virtute in virtutem vſquequo videatur deus deoꝝ in ſyon: ideſt in gloꝛia ſempiterna vbi dominũ ſpeculabimur facie ad facieȝ. Joannis c. xvij. Contra etiam verbum Ambꝛoſij in ſermone reſurrectionis de ſanctis dicentis. Quis. n. in hac vita tã mundus: qui amplius mundari non poſſit: magis magiſqȝ mundandus non ſit? ⁊ ſequiꝫ poſt Ut tanto ſint fecundioꝛes: quanto fuerint mundioꝛes. Et contra hoc etiam eſt illud Apoca. c. vltimo. Et qui iuſtus eſt iuſtificetur aduc. xlvij. di. quantumlibet. Et illud Salo. Pꝛouerb. iiij. Juſtoꝛuȝ ſemita quaſi lux ſplendens pꝛocedit ⁊ creſcit vſqȝ in perfectum dieȝ. de pe. di. ij. iuſtoꝝ ſemita poſt. c. non reuertebantur. Vocat aũt. perfectum diem. ſ. gloꝛie ſempiterne: de qua die dicitur in ꝑs. lxxxiij. Quia melioꝛ eſt dies vna in atrijs tuis ſuper milia: quod verbum Salomonis exponit Grego. in Ezech. homi. v. ⁊ in pꝛec. c. non reuertebantur dicens. In eoꝝ nanqȝ animo bonum deſiderium atqȝ intellectus lucis intime iã pars diei eſt: ſed qꝛ vſqȝ ad finem vite in virtute pꝛoficiunt: ad perfectum diem tunc veniunt: qñ ad regna celeſtia perduci in ea luce q̃ȝ deſiderant iam mitius aliquid non habebunt. Item Nedũ inter virtutes ſed etiam in eiſdem virtutibus gradus eſſe ꝓbantur: de pe. di. ij. §. hec que de charitate. ⁊. ca. dum ſanctam. vbi Greg. pꝛobat per multas authoꝛitates hoc ꝙ in iſta vita perfectiſſima charitas ſicut in patria haberi non poteſt. Unde de pe. di. ij. §. hinc etiaȝ verſi. Item Hiero. Charitas in quibuſdaȝ perfecta eſt: in quibuſdaȝ imperfecta: perfectiſſima aũt in hac vita haberi non poteſt. Quis enim in hac vita ad tm̃ gradum perfectionis peruenit ad quantum peruenit mater dei? ⁊ tamẽ ſemper in ea creuit gratia ⁊ meritum vſque ad moꝛtem: qꝛ ſemper gratia vtebatur recte ⁊ virtuoſe viuendo. Et credo ſalua eccleſie veritate ꝙ ſi dña. c. milibus annoꝝ vixiſſet ĩ hac vita: in fine illoꝝ dierũ perfectioꝛ extitiſſet: qꝛ nulla creatura ſic eſt plena gratia quin amplius repleri valeat: excepto illo homine in Chꝛiſto deo vnito qui ab inſtanti conceptionis oïbus chariſmatibus diuini ⁊ ſanctiſpiritus pleniſſime plenus fuit quia nõ fuit ſibi datus ſpũs ad menſuram Jo. iij. ⁊ ibi. De plenitudine eius oẽs accepimus. Jo. j. ⁊ ibi. Plenũ gratie ⁊ veritatis. Unde ſuper illud verbum: Non enim ad menſuram dat deus ſpiritum. Jo. iij. Aug. Hoïbus ad menſuram dat vnico filio non dat ad menſuram. Alij quidem datur per ſpiritum ſermo ſapientie: alij ſermo ſcientie. Ro. xij. j. Coꝛint. xij. aliud habet ille: ⁊ aliud hȝ iſte: Menſura diuiſio quedam donoꝝ eſt: ſed Chꝛiſtus: que dat non ad menſuram accepit. Item ſuper id pꝛe. Jo. j. Plenuȝ gratie ⁊ veritatis. Oꝛigen. in homi. Duplex intellectus eſt. Poteſt enim de humanitate ac diuinitate incarnatuȝ verbi accipi: ita vt plenitudo gratie referatur ad humanitatem ſm q̃ȝ Chꝛiſtus caput eſt eccleſie ⁊ pꝛimogenitus creature vniuerſe. qm̃ maximum ⁊ pꝛincipale gratie exemplum qua nullis pꝛecedentibus meritis homo efficitur deus in ipſo pꝛimoꝛdialiter manifeſtum eſt. Poteſt etiã plenitudo gratie Chꝛiſti de ſpũſſancto intelligi: cuius ſeptifoꝛmis operatio humanitate Chꝛiſti impleuit. Plenitudo vero veritatis ad deitatem refertur. Et ſuper pꝛece. verbo. Et de plenitudine eius ⁊c. Chꝛyſoſtomus. q. d. nos oẽs. xij. ⁊ oïs plenitudo fidelium ⁊ qui nunc ſunt ⁊ futuroꝝ de plenitudine eius accepimus. Itẽ illud Eſa. xi. Et replebit eum ſpũs timoꝛis dñi. ſ. filialis, de quo. xxiij. q. vj. §. ex ijs. Et ideo nunq̃ȝ aliquis ita perfectus ſicut Chꝛiſtus nedum non perfectioꝛ potuit inueniri. ad hoc: exᵃ de ſum. tri. ca. ij. §. quum ergo. verſi. qꝛ inter. Quia oïbus alijs quan-

tumuis perfectis ſpūſſanctus ad menſuram datus
eſt.op.c.de pe.di.ij.querendum.⁊ c.poteſt.⁊.ſemper i
eis per bona opera creſcebat.Chriſto aūt ſine men
ſura vt dictum eſt ⁊ ideo non creſcebat in eo grā:vñ
ſuper illud Luc.ij. Puer creſcebat.dicit Beda Cre
ſcebat inquantum puer erat fragilis.creſcebat ſicut
ceteri homines:non inquantum verbum:nec creſcē
bat ex parte anime quāuis appareret.vnde Grego.
in homil. Juxta nām hoīs proficiebat ſapientia.nō
tñ ipſe ſapientior fuit extunc:qr prima conceptionis
hora plenus ſapientia permanebat:ſed eādem qua
plenus erat ſapientiam ceteris paulatim ex tp̄e oñ-
debat:vñ ⁊ ij neqꝫ heretici alium antiquum errorē
in iſto tacite includunt. Quidam.n.fuerunt hereti-
ci vocati Ebionite:qui Chriſtum virum iuſtuꝫ per
profectum putant effectum.xxiiij.q.iij.quidaꝫ verſi.
ebionite.Chriſtus.n.non per profectū fuit iuſtus:ſꝫ
ab inſtanti conceptionis. Jllud aūt ꝙ in operibus
iuſtitie creſcebat pro nobis ⁊ pro ſe erat:qr nobis
meritabat ⁊ ſibi:iuxta illud. Phil. ij. Propter qđ
deus exaltauit illum ⁊c Et ideo dicit Paulus.j.ad
Corinth.j. Qui factus eſt nobis a p̄re redēptio,ſan
ctificatio,ſapientia,⁊ iuſtitia:quia nos in ſe redemit
ſanctificauit ſapientia illuſtrauit ⁊ iuſtificauit:quia
quos predeſtinauit,hos ⁊ vocauit:⁊ quos vocauit:
hos ⁊ iuſtificauit.ad Roma.viij.de pe.di.iiij.§.finis
verſi.hinc etiam Aug. Hi ergo miſeri Begardi qui
ſe iuſtificant:⁊ plenitudineꝫ ſpūſſancti ſe habere cre
dunt:ſimiles alijs hereticis ſunt:⁊ de eadeꝫ infecta
ſtirpe deſcendūt qui cataphrygij dñr:đ quibꝰ.xxiiij.
q.iij.quidā.verſi.cataphrygijs mundos.n. ſe facien
tes immundiſſimi ſunt:immundus eſt.n.apud deū
oīs qui exaltat cor ſuum:de pe.di.ij.ſi.n. vltra qua-
tuor col.verſi.immundus.n. Jlle.n.vere eſt immun
dus:qui ſe videt mundum:⁊ ille mundus:qui ſe vi-
det immundum.Et ſic quidaꝫ ſanctus p̄r intelligit
illud ad Titum.j.c. Oīa munda mundis. Nam ſm
predictum p̄rem Theonē in predicta collatione de
amarthitio. Quanto magis profecerit mens huma
na:⁊ ad ſinceriorē contemplationis peruenerit pu-
ritatem:tanto ſe immundiorē quaſi per ſpeculū ſue
puritatis ſe aſpiciet.qr neceſſe eſt dum aīus ad ſubli
miorem ſe extendit intuitum:⁊ maiora q̄ꝫ agit pro-
ſpiciens concupiſcit:illa inferiora ſemper ⁊ viliora
deſpiciat. Plura ſiquidam denotat:ſincerior obtu-
tus,paritqꝫ ſibi maiorē reprehenſionis dolorem ir-
reprehenſibilis vita:⁊ multiplicat gemitus atqꝫ ſu-
ſpiria emendatio moꝝ ⁊ emulatio attenta virtutū.
Nemo.n.illo in quo profecerit gradu poteſt eſſe con
tentus ⁊ quanto quis fuerit mente purgatior:tanto
ſe ſordidiorē videns magis humilitatis q̄ꝫ elatio-
nis inuenit cauſas ⁊ quanto pernicius ad ſublimio
ra conſcendit:tanto amplius preuidet ſibi ſupereſſe
quo tendit:que authoritas pleniſſime deſtruit dictū
errorē. Jtē Gre. Quanto qs ſe minꝰ videt tāto minꝰ
ſibi diſplicet: ⁊ quanto maioris gratie lumen ac-
quirit:tanto ſe reprehenſibiliorem eſſe oñdit. Jtem
Aug. Semper tibi diſpliceat quod es:ſi vis perueni
re ad illud quod non es.nam vbi tibi placuiſti: ibi
manſiſti. Si autem dixeris ſufficit:perijſti:ſemper er
go adde:ſemper ambula,ſemper profice. Jtem Ber.
Aut aſcendas neceſſe eſt: aut deſcendas. Si atten-
das ſtare in pendulo huius vite:ruas neceſſe eſt qr
vbi incipis nolle fieri melior:deſinis eſſe bonꝰ. Nol
le ergo proficere.non niſi deficere eſt:qr inter profe-
ctum ⁊ defectū mortalis vite nullum medium inue
nitur. Sicut.n.corpus continue aut creſcit aut decre
ſcit.de con.di.v.ne tales:ſic neceſſe eſt ſemper ſpiritū
aut proficere aut deficere. Eſaias etiam quum vidit
dñm exercituum:tunc ſe immunduꝫ vidit:⁊ dixtt.
Ve mihi:qr vir labijs pollutus ego ſum:⁊ vidi dñꝫ
exercituū. Eſa.vj. Jſti ergo miſeri Begardi:ſicut di
cit Greg. quo peccatores ſe eſſe non credunt:eo dete
riores pctōres fiunt.xlv.di.vera iuſtitia. Jſti vero mi
ſeri albuginem hñt in oculo:ſicut dicit̄ in Leui. xxj.
Quod Gre.in paſtorali exponens,ait ⁊ eſt.xlix. di.
hinc etenim verſi. Albuginem vero hꝫ in oculo:qui
veritatem lucis videre non ſinitur: qui arrogantia
ſapientie ſeu iuſtitie excecatur. Pupilla namqꝫ ocu-
li nigra videt:albuginem tolerans nihil videt quia
videlicet ſenſus humane cogitationis ſi ſtultū pec-
catorem qꝫ ſe intelligit:cognitionem intime clarita-
tis apprehendit. Si aūt candorem ſapientie ſeu iu-
ſtitie ſibi tribuit a luce ſe ſuperne cognitionis exclu
dit:⁊ eo claritatem veri luminis nequaq̄ꝫ penetrat:
quo ſe apud ſe per arrogantiam exaltat:ſicut de qui
buſdam dr̄ ad Ro.j.c. Dicentes ſe eſſe ſapientes ſtul
ti facti ſunt.⁊ Jo.ix. Jn iudiciū ego in mundum ve
ni:vt qui non vident:ideſt reputant ſe non videre:vi
deant:per humilitatē illuminantem eos. Jt qui vi-
dent.ideſt qui reputāt ſe videre ⁊ intelligere:ceci fiāt
per ſuperbiam excecantē eos:vñ Aug.in libro.ix.cō
feſſionum Tumore meo ſeparabar a te:⁊ nimis in-
flata facies claudebat oculos meos: qr intellectum
dat paruulis.p̄s,cxviij.⁊ Mat.xj. Reuelaſti ea par
uulis:ideſt humilibus. Cognoſcant ergo iſti Begar
di ſe maxime in iſtis erroribus maximos pctōres:vt
iuſtificentur ſm Dauid: ⁊ cecos:vt illuminentur.
Quia ⁊ Petrus poq̄ꝫ receperat ſpūſſanctuꝫ:repre
henſus eſt a Paulo: qr reprehenſibilis erat qr in
illa ſimulatione peccauerat. Gala.ij.ij.q.vij.puto:qr
in hac vita oīs homo mendax. Rom.iij.ſm Dauid
p̄s.cxv. Prouerb.xx. Quis poteſt dicere:mundum
eſt cor meum.⁊ purus ſum a peccato? ⁊ omnis ho-
mo amplius creſcere poteſt:vt ſuperius eſt probatū.
⁊ xlvij.diſt.quantumlibet.

## Secundus error Begardorum.

Secundus error Begardoꝝ eſt, ꝙ ieiunare non
opꝫ hoīem vel orare:poſtq̄ꝫ gradum vltimum per-
fectionis fuerit aſſecutus:qr tunc ſenſualitas eſt ita
perfecte ſpūi ⁊ rōni ſubiecta:ꝙ pōt homo libere cor
pori concedere quicquid placet. Sed iſte error fun-
datus in errore ſpūs libertatis facile extirpatur ſi
veritas attendat̄. Nam certū eſt ꝙ quādiu quiſqꝫ i
hac vita eſt quātumcunqꝫ perfectus ſit:caro contra
ſpūm ꝯcupiſcit. Gala.v.⁊. Ro.vij. Video aūt aliam
legē in mēbris meis ⁊c. Et iterū ibi. Non.n. quod
volo bonum,hoc facio ⁊c.xxxij.q.v.ſi Paulus er-
go ſemper neceſſaria eſt abſtinentia ⁊ ieiunium im-
petum carnis refrenans.vñ.j.ad Corint.ix. Caſtigo
corpus meuꝫ ⁊c.etiam.ij.Corin.xj. Jn ieiunijs mul
tis ⁊ vigilijs multis. Unde Bern. Velis nolis in-
tra fines tuos habitat Jebuſeus.i.conculcatio. Ju-
di.j.xj.q.iij.nolite:comprimi quiddem poteſt:ſubiur
gari vero minime. Nullus.n.in hac vita abſqꝫ pri- Jeiunijs eſt incumbendum.
uilegio ſingulari ſine aliquo ſtimulo carnis viuit.
Unde ille ſanctus presbyter grecus quum eſſet in
tranſitu: appropinquante ſibi vxore ſua legitima
de quo.xxxij.di.presbyter:voceꝫ recolligens:ait. Re
cede a me mulier adhuc igniculus viget: tolle pa-
leam. Et tñ iſte presbyter vt narrat Greg. in dialo-
go.iiij.libro adeo perfectus fuit.vt in morte videret

aplˀos Petrum ⁊ Paulum:quibus dixit : Uenio.
ecce venio,⁊ inter hec verba reddit ſpiritū.Et quis
Chriſto in perfectione ſimilis ? ⁊ tñ in nr̄m exem-
plum in deſerto ieiunat. Mat.iiij.⁊ Luc.iiij. ⁊ orat
in monte.Luc.vj.⁊.ix. Quis perfectoꝝ noui ⁊ vete
ris teſtamenti non ieiunauit ⁊ orauit? Jeiunauerūt
⁊ orauerunt Moyſes ⁊ Helias.Deuter.ix.iij.Reg.
xix.Judith,Samuel,Dauid, Prophete,⁊ Aplˀi, ⁊
ſancti Anachorite:quoꝝ.aliqui quantum plus mor
ti appropinquabant ⁊ perfectiores erant: tanto am
plius ieiunabant:ſicut apparet in magno Antonio
⁊ Hilarione.Genus.n.maxime ſubtilium demonuꝫ
ieiunio ⁊ orōne expellit, dicit dñs Mar.ix.Math.
xvij.Hunc errorem tacite tangit Serapion abbas ī
collatione ſua:de.viij.principalibus vitijs in fine col
lationis in libro colla.Jo.caſſi.vbi ſic dicit. Ab iſta
gula tamq̄ꝫ ab inimico cauendum eſt:ſm illud Sa-
lo. Prouer.xxvj.ad fi.Si te rogauerit inimicus vo
ce magna:ne conſenſeris ei : ſeptem .n.nequitie ſunt
in aīa eius:ideſt ſi ſuperatus gaſtrimargie ſpūs cepit
ibi ſua humiliatione blandiri:rogans quodammo-
do vt aliquid relaxans accepto feruore impertias
ei,qđ ꝯtinentie modum ⁊ menſuraꝫ iuſte diſcretio-
nis excedat:ne reſoluaris eius ſuggeſtione : ne arri-
dente impugnationis ſecuritate qua videris pauli-
ſper a carnalibus incentiuis factus quietior, ad pri
ſtinam remiſſioneꝫ vel preteritas gule ꝯcupiſcentias
reuertaris:per hoc.n.dicet ille ſpūs gaſtrimargie quē
viceras:reuertar in domum vnde exiui Mat.xij. ⁊
Luce.xj.⁊ procedentes ex eo confeſtim ſeptem ſpūs
vitioꝝ erūt tibi acriores:q̄ꝫ illa paſſio que ī primor-
dijs fuerat ſuperata.Nam nequiores hi ſepteꝫ ſpūs
illo priore qui egreſſus fuerat,idcirco dñr,qꝛ deſide
riuꝫ gule:ideſt gaſtrimargia per ſe non tm̄ eſſet no-
xia:niſi intromitteret grauiores alias paſſiones:ideſt
fornicationis:⁊ philargyrie,ire,triſtitie , ſiue ſuper-
bie:que per ſe eſſe noxia anime ac per emptoria du-
bium non eſt.Uidi.n.duos fratres noſtros ſanctita
tis nimie famam habentes:dicentes ſe guſtū in co-
medendo perdidiſſe:⁊ in cibis ſaporem non inueni
re:qui tñ reuera ſemota hypocriſi plus de bono vino
q̄ꝫ de malo bibebant:⁊ pro eis ſpetialiter querebat̄
⁊ emebat̄:⁊ qui plus de bona coquina carnibus : ⁊
piſcibus ⁊ fructib⁹ edebant,q̄ꝫ de malis : immo nec
cōibus contenti erant ſed ſpetialia querebant ⁊ ha-
bebant:facta verbis contraria oñdentes: in verbis
mendacibus gloriantes : vere malus ſpūs eſt ſpūs
gaſtrimargie ⁊ periculoſus:qꝛ ianua vitioꝝ.xliiij.di.
§.j. Sed deterior abſtinentia ſimulata : vt exponit
Aug.illud verbum dictum.Luc.xj.Cum immund⁹
ſpūs ⁊c.⁊ malum eſt curam carnis in deſiderijs fa-
cere:contra verbum aplˀi. Gala. v.ibi. Et deſideria
carnis ne perficietis:⁊ de con.di.v.non mediocriter
in fi.ſed deterius eſt ſe falſo abſtinentem ⁊ frugaleꝫ
dicere:⁊ ſe in cibis inſenſibileꝫ facere:qꝛ non poſſu-
mus non eſſe qđ ſumus.Et Jſaac contemplatiuus
ait.Quum rerū opportunitateꝫ accipimus:noſipſos
non poſſumus ꝯtinere.ca.ex̄ de eo qui cog.conſang.
vxoris veniens:vnde Greg.Sancti viri a licitis ab
ſtinent ne illicita perpetrent. Jſti etiam Begardi
tacite in alium errorem videntur incidere Jouinia-
niſtarum: nullum diſcrimen facientes inter abſtinē
tes ⁊ laute epulantes.xxiiij:q.iij.quidam.verſi.Jo-
uinianiſte.Et ideo non dicant quidam,perfecti ſu-
mus:carne mortui ſumus:dimittamus abſtinētias
⁊ ieiunia:⁊ teneamus vitam cōem: alioꝝ qꝛ gulam
vicimus:vere tales non victores gule:ſed victi a gu
la ſunt qꝛ etſi quod intrat per os nō coinquinat ho
minem:vt Matth.xv.Et oīs creatura dei bona eſt
⁊ nihil reijciendum qđ cum gr̄arum actione recipi-
tur.j.ad Timo.iiij. ⁊ qđ dictum eſt Petro . Quod
deus purificauit tu ne cōe dixeris.Actu.x.Ab omni
tñ ſpecie mala ⁊ occaſione abſtinēdū eſt.j.ad Theſ.
vlti.ex̄ de ſimo.audiuimus.Et iterum Paulus.j.ad
Cor.ix.Qui in agone contendit:ab oībus ſe abſti-
net.Et quis eſt iſte elatus qui ſe agonem iſtum cre-
dat viciſſe? quum vas electionis dicat ad Rom.vij.
Quis me liberabit de corpore mortis huius.xxxij.
q.v.ſi Paulus.Unde quū quidā pater diceret ꝙ
mortuus erat mundo dixit alter:ſi tu mortuus es:
diabolus tñ mortuus non eſt.Sed ⁊ quis Serapio
ne ſubuio perfectior eſt? de quo legitur in collationi
bus patrū:ꝙ dixerit.Tribus creditoribus,pꝛ mens
me obligatuꝫ dimiſit:a duobus.ſ.luxuria ⁊ auaritia
expeditus ſum,ſed a tertio.ſ.vitio gule continue ſa-
tiſfaciendo nequeo liberari. Quis.n.a gula ex toto
liberari potuit,ſm Climacum, niſi ſepulcrum inha
bitans? Et idem.Quid ex toto gulaꝫ euacuat,⁊ p-
fecte deſeruit? nihil. vſqꝫ ad monumentum.n.durat
pugna ventris,⁊ ideo nullus ex toto liberat̄ ab illo.
Sed ⁊ qūo dicit Begardi dicere audent ꝙ hoiem
perfectum non opꝫ orare:quum perfectio maxime
ſm Moyſen in prima collatione de deſtinatione
monachi in libro collationuꝫ Jo.caſſi. in indeſinē-
ti mentis orōne conſiſtat. Nam ad punctuꝫ a con-
templatione diſcedere perfectum virum, pro forni-
catione eſt:vt ibi dr̄:nam etſi pater celeſtis virtuoſos
querit precipue oratores precipuos querit qui ado
rent eum in ſpū ⁊ veritate.Jo.iiij. Naꝫ ſi iſti ceci de
oratione mentali loquant̄:qꝛ de vocali non ſumus
ſemper adſtricti:vt ſuperius eſt probatū.s.in.§.Ex-
quo verſi.Quia aūt.xlij.c.qūo perfectus erit:cuius
mens frequenter a deo diſcedit:ſed ⁊ qūo poterit e-
uadere tentationem,alˀs militiam,que continua eſt
ſm Job.vij.c.de peni.di.ij.ſi.n.niſi ad orōneꝫ vadat
ſicut dicit expoſitor ſuper illud Mat.xxvj. Oretis
ne intretis in tentationeꝫ. Jn tentationem cadit q
ad orōnem non vadit:Et qūo,ſm Climacum:pote
rimus euadere offenſionem:ſi non teneamus men-
tis orōnem? Naꝫ:vt ipſe ait,qui inceſſanter tenet ba
culū orōnis:non offendit:qđ ſi contigerit non tñ ca
dit in fine.Quid.n.eque bonum ⁊ perfectuꝫ in hac
vita ſicut mente deo continue adherere? vñ ps.lxxij.
Mihi aūt adherere deo bonū eſt. Et ſm enm ibi-
dem.Quid.n.mihi eſt in celo:⁊ a te quid volui ſu-
per terram? ſubaudi nihil ſm pre.Climacum: ſed tā
tummodo ſine occupatione tibi ſempiterne in orō-
ne adherere. Jſti miſeri Begardi qūo ſibi ſint con
trarij attendat quiſqꝫ fidelis.Dicunt ſe ꝯtinue ora-
re ⁊ debere orare:⁊ ideo non pñt nec debent mani-
bus laborare.Et idem dicunt ꝙ perfectus vir ora-
re non tenetur.Uere deo ⁊ ſibi contrarij ſunt:⁊ ideo
non ſunt audiendi.xiij.q.ij.q̄ꝫ prepoſterum.xxiij.q.
vij.qđ autem ex̄ de appel.ſolicitudinem:in fi.vbi de
hoc.Mendaces ſunt . ⁊ de ſpū libertatis carnalis
ſunt:qꝛ quanto quis perfectior tanto cogente ſpiri-
tu ſancto(vt in ita loquar)orōnaliter ⁊ ad deū men
te ⁊ corpore deuotior ⁊ illuminatior . Quis.n.tale
quid qualis eſt oratio poterit inuenire? Quis.n.ille
magis vite angelice appropinquat : q̄ꝫ orator aſſi-
duus.ſ.mente a deo non recedere? Quod deo ſacri-
ficium magis gratum ⁊ perfectum:q̄ꝫ per importu-

nitatem ipſum ↄtinue petere ſicut fecit mulier Chananea? Matth.xv.de pe.di.j.importuna de qua dicit Greg.ꝙ importunitas deo placet:que ingrata eſſe ſolet hoibus. Nam etſi ſingulariter tria in Tobia cōmendant.ſ.Jeiuniuꝫ,Eleemoſyna ⁊ Oratio: To.xij. Bona eſt oratio cum ieiunio ⁊ eleemoſyna.

Oꝛonis excellētia.

Oratio.tñ excellit in ſex. Primo in facilitate: qꝛ debilis non poteſt ieiunare: neqꝫ pauper eleemoſynaꝫ dare:quilibet tñ poteſt:⁊ dꝫ orare,vñ ps.xxxvj. Juſtus aũt miſeretur ⁊ tribuet:dicit gloſ. Semper aliquid eſt qđ det ſaltem orōnem:etſi non ore ſi ſit mutus:tñ corde ſi ſit iuſtus qꝛ ait, Jſidorus,orō cordis eſt:non laborioꝝ:non.n.verba deprecantis attendit deꝰ:ſed orãtis cor aſpicit:de cō.di.v.nō mediocriter. xxxviij.di.ſedulo. Secundo in velocitate:vnde.ps. lxxxvij. Jntret in conſpectu tuo orō mea. dicit gloſ. Magna virtus pure orōnis hic notat:qꝛ quaſi quedam perſona ad deum intrat ⁊ mandatum peragit quo caro peruenire nequit. Tertio in iocunditate: nihil.n.delectabilius ⁊ menti iocundius,q̄ꝫ loqui cũ tam benigno ⁊ dulci deo:vñ frequenter orare debemus ⁊ legere in libris deuotis:qꝛ ſm Bern.quum oramus:cum deo loquimur quuꝫ vero legimus:deꝰ nobiſcum loquit. Tunc.n.homo quaſi mundũ exit: carnem exuit:⁊ ad tertiũ celum.ſ.empyreuꝫ vbi ſancte anime cũ angelis fruuntur viſione dei cũ Paulo aſcendit.ij.ad Corinth.xj.ſe.ſupra ſe.Threno.iij. Quarto in propinquitate ad deũ:qm̃ qui orat:facie ad faciem añ dñm ↄſtituitur:cui audacter cauſaꝫ exponit. vñ ps.xxiiij. Reſpice in me:⁊ miſerere mei. vbi dicit interlinearis gloſ. Eleemoſyna.n.per manum pupertatis mittitur in Hieruſaleꝫ:per afflictionem corporis deo oñditur:ſed orō immediate dñm quaſi preſentem alloquit. Quinto in dignitate:qꝛ mox vt ab ore ⁊ corde proceſſerit: ſuſcipiunt eaꝫ angeli ⁊ conſtituunt ante deũ,ſicut angelus ait Tobie To.xij. Qñ orabas cum lachrymis:ego obtuli orōnem tuam dño. Sexto in vtilitate:qꝛ diabolum fugat. Mar.ix.xxxvj.di.c.vltimo. A tētatione liberat. vt dictũ eſt. Torporem expellit. Eccli.xviij. Non impediaris orare ſemp. Jn dubijs dirigit. Eccli.xxxvij ij. Paralip.xx. Deſideriuꝫ accendit.iiij.Reg.xviij. Ad orōnem Helie deſcendit ignis de celo.iiij.Reg.j. xxiij.q.iiij.ea vindicta. Et cum Salomon expleſſet fundens preces:deſcendit ignis de celo:⁊ deuorauit holocauſta ⁊ victimas.ij. Paralipo.vj. Et orante Moyſe deſcendit ignis de celo.ij.Macha.ij. Et orante ſancto Martino in ara altaris globus igneꝰ apparuit ſuper caput eius. Jtem impetrat veniam. ij.Reg.xij.poſteꝫ orauit Dauid:audiuit:Tranſlatũ eſt peccatuꝫ tuum.de peni.di.j.§.ꝙ aũt.verſi.Dauid ⁊.c.ille rex.⁊.c.illud. Jtem grãm acquirit. Zacha.x. Petite a dño pluuiam:⁊ ipſe faciet niues ⁊ pluuiaꝫ imbris. Nix deſtruit herbas nociuas:pluuia nutrit vtiles:ſic grã deſtruit vitia ⁊ nutrit virtutes ⁊ bona opa.de con.di.iiij.in tribus vltimis.cap. Jtem impetrat ſapientiaꝫ. Ja.j. Siquis indiget ſapientia:poſtulet a deo. Eccli vltimo. Queſiui ſapientiaꝫ in oratione mea. Prolongat vitam ad agendam penitentiam. Eſa.xxxviij. Jtem ſanitatem reſtituit. Eccli. xxviij. Fili in tua infirmitate ne deſpicias temetipſum:ſed ora dñm ⁊ curabit te. Jaco.vltimo.ex de ſacra vnc.ca.vnico.§.j. Jtem iram dei placat. Judith. viij. Jndulgentiam eiꝰ cum lachrymis poſtulemus, non.n.quaſi homo deus ſic comminabitur:neqꝫ ſicut filius hois ad ira cum diã inflammabit:de pen. di.iij.§.ecce Achab.⁊.c.ſicut Achab. Jteꝫ bona temporalia multiplicat.iiij.Reg.xviij. orauit Helias ⁊ celum dedit pluuiaꝫ ⁊ terra dedit fructus. Jaco.vltimo. Et orante ſctō Benedicto:aqua ꝺ mōte exijt ⁊ ſctũs Franciſcus de aqua q̄ꝫ orando de petra produxit: ſuum aſinarium refocillauit. Jtem pacem ⁊ quietem conſeruat.j.ad Timoth.ij. Obſecro primo oium fieri obſecrationes,orōnes,poſtulationes,gratiarum actiones,pro regibus ⁊ oibus qui ſunt in ſublimitate conſtituti:vt quietam ⁊ tranquillam vitã agant. Jſti ergo Begardi maligni ſacrificent ſe ſanctam hoſtiam. Ro.xij.viuentem. per ieiunia ⁊ abſtinentiam carnem macerando in atrio exteriori. Ro. xij.de pe.di.iij.Achab. Et per orationẽ mentis continuam q̄ꝫ operibus manuum nutriant:vt.ſ.dixi.§. exquo verſi.immo quidã:cum ſe.in.c.v.in atrio interiori cordis Chriſto dño ↄcremẽt thymiama. Et ſic holocauſtomatum plenum ſemper vſqꝫ ad mortem offerant deo ſuo:ſemper etiã deciment ſe deo ſuo carnem ieiunando.de con.di.v.quadrageſima:animaꝫ vel ſpũm orando:de pe.di.iij.ille rex.res(ſi habent) totas vel partem paupibꝰ erogãdo.lxxxvj.di.non ſatis:de peni.di.j.quamobrem:per orōnem diaoluꝫ ⁊ ſuperbiam:per eleemoſynam munduꝫ ⁊ auaritiã: per ieiunium carnis concupiſcentiam vincant ⁊ in ijs perſeuerent ſic.n.vere ⁊ ſpũaliter viuit:⁊ in talibus vita ſpiritum eoꝝ qꝛ tunc cum paulo.j.Cor.ix. ieiunabunt:de pe.di.ij.ſi.n.ver. Paulus. Si aũt iſti allegent illud Math.ix. Luc.v. Non pñt filij ſpōſi ieiunare quãdiu cum eis eſt ſponſus: Rñdent tibi Ambroſius dicens. Non hoc ieiuniuꝫ relegat quo conficitur caro:⁊ corporis luxuria caſtigat. Hoc ieiunium nos comendat deo:ſed non poſſumus ieiunare qui Chriſtum habemus:⁊ Chriſti carneꝫ epulamur ⁊ ſanguinem:de con.di.ij.in calice.⁊.c.acceſſerunt. Jtem ibi Baſilius. Filij etiam ſponſi ieiunare nequeunt:hoc eſt aie nutrimentum non ſumere nec viuere ſine omni verbo dei quod procedit ꝺ ore dei. Mat.iiij. Deutero.viij. Jtem ibi Beda. Quandiu .n.nobiſcum eſt ſponſus:nec ieiunare poſſumus nec lugere:quum aũt per peccata ille recedit: tunc indicẽdũ eſt ieiunium:⁊ requirendus luctus: Exponit etiam tripliciter illud verbum vt ſcribit Tho. in ſecunda ſecunde.q.c.xlvij.c.iiij.in fi.⁊ no:de hoc Joã. an.in pre.c.ad nrm.in glo.hoc eſt hereti. Orent etiã iſti cũ Chriſto. Jo.xvij. Pater clarifica filium tuuꝫ. Quia aũt.ſ.dixit.iſte error de ſenſualitate rōni ſubiecta. Dic ꝙ ſenſualitas eſt vis aie appetens deſiderabilia corpori,⁊ refutans nociua: ⁊ hanc dicimus animam ſenſitiuã,⁊ de hoc no.per Joan an. in pre. c.ad nrm.in glo.que eſt vis appetens:⁊ de ſum. tri. c.j.in clemen. Jſti etiam dicẽtes ſibi licere conceder corpori quicquid placet:non viderunt textum eos expreſſe confundentem.iiij.diſt.deniqꝫ:in fi.vbi dicitur. Vinum ergo ita hibere permittit: vt ebrietateꝫ omnino fugiamus:alioquin reſtat vt ⁊ oia que corporibus libent:ſimiliter faciamus: vñ ⁊ Alexander ad didimum. Ea que voluntas ſibi vendicat: honeſtate pleruncqꝫ negemas admittere:dedit nobis multas natura blanditias.quas pleruncqꝫ virtus cohibet. Et Ouidius epiſtolarum. Eſt virtus placidis abſtinuiſſe bonis,facit.xj.q.j.aliud.⁊.q.iij.qd ergo. xiiij.q.j.§.j.⁊.§.qꝛ ergo.⁊.c.qſquis.⁊.xl.di.qſquis.⁊c.

Tertius error.

Tertius error Begardoꝝ eſt:qꝛ dicũt ꝙ illi qui ſunt in predicto gradu perfectionis ⁊ ſpiritu liber-

tatis:non ſunt humane ſubiecti obedientie. contra
iſtuz errorem extra de renun.niſi.§.ſed dicis.de reg.
licet:de elect.gñali.§.illos.li.vj. Et q ecclesia iſta or
dinata ad inſtar eccleſie triumphantis vbi eſt vnus
monarcha cui oẽs obediunt. Apoca.xxj. Exod.xxv.
in fi.extra de ſen..ex.c.j.in clemen.de elec.ſignificaſti.
dixi ſatis de hoc in prima parte iſtius operis:nec ad
aliqua precepta eccleſie obligantur:q,vt dicũt, vbi
ſpũs dñi:ibi libertas.Gala.v.xix.q.ij.due.ij.Cor.iij.
Ceterum quum iſte error tres contineat articulos:
ideo contra vnumquemq differã:⁊ ſingulatim tol-
lam.Et primo q ſe dicunt non teneri ad hoĩuz obe
dientiam:poſtq̃ perfecti ſunt:dico iſtum errorez an
tiquum error hereticoꝝ. Quia aũt iſte ſit error:pa-
tet per teſtamentum vetus ⁊ nouum.In lege.n.ve-
teri precipiuntur occidi qui imperio ſacerdotis vel
pincipis:vel parentuz inobedientes ſunt de primo
Deut.xvij. Qui ſupererit nolẽs obedire ſacerdotis
imperio:morietur:extra qui fi.ſint legi.ꝑ venerabilẽ
§.rõnibus.De ſecundo Joſue.j.Qui contradixerit
ori tuo:moriat̃ ex̃ de ma.⁊ obe.c.ij.De tertio Deut.
xxj.Si genuerit homo filium cõtumacem ⁊c. Per
teſtamentuz nouũ patet falſitas iſtius erroris. Ro.
xiij.de cenſi,ois anima:nullam excepit quantumuis
perfectam, ptãtibus ſublimioribus ſubiecta ſit ⁊c.
Ephe.vj.Filij obedite parentibus vr̃is ⁊c. Et ibi-
dem . Serui obedite dñis carnalibus ⁊c. Coloſ.iij.
Filij obedite parentibus vr̃is:⁊ in eodem:ſerui obe
dite ⁊c.Titum.iij.Admone illos principibus ⁊ po-
teſtatibus ſubditos eſſe.Hebre.vlti.Obedite prepo
ſitis vr̃is.j. Pe.ij.extra de ma.⁊ obe. ſolite. Subie-
cti eſtote omni humane creature ⁊c.In eodem Ser
ui ſubditi eſtote in omni hũane creatur̃ ⁊c. In eodẽ
Serui ſubditi eſtote in oĩ timore dñis vr̃is. Prete-
rea conſtat ꝙ Chriſtus voluit eſſe loco ſui ⁊ vicem
eius gerere.Matth.x.⁊ Luce.x.Qui vos audit me
audit ⁊c. Et qui vos recepit me recepit.xxj.diſt. in
nouo teſtõ:⁊ viij.q.j.qui vos ſpernit.Obediendum
ergo fuit apl̃is ſicut Chriſto tamq̃ eiꝰ vicarijs:ma-
xime Petro primo ⁊ precipuo.vt pre.c.in nouo,a ſi
mili ⁊ eoꝝ ſucceſſoribus obediendum eſt. Vñ ſi qs
diceret obediendum Chriſto:ſed non eius vicarijs:
ergo Chriſtus non ſufficienter eccleſie prouidiſſet
poſtq̃ celos aſcendit,qḋ falſum eſt:extra de homici.
pro humani.li.vj.vbi de hoc:non.n.remanſit eccle-
ſia ſine capite loco Chriſti:vt ibi:q corpus Chriſti
miſticum eccleſia eſt.xxiij.q.v. de liguribus: qḋ ſine
capite non eſt:extra de of.or.qm̃ in plerisq.Si quis
aũt diceret obediendũ eſſe bonis prelatis:non ma-
lis falſuz diceret contra illud Mat.xxiij. Supra ca
thedram moyſi ⁊c.j.q.j.non quales.xix.diſt. ſecun-
dum.⁊.j.Pet.ij.Serui ſubditi eſtote ⁊c.non tm̃ bo
nis ſed etiam dyſcolis.xj.q. iij. Julianus. xxiij. q.j.
quid culpat̃.Si.n.tm̃ bonis eſſet obediendum:iuriſ
dictio eccleſie nihil haberet certitudinis. neſciretur
.n.quis eſſet bonus vel malus.Eccl's.ix. Neſcit ho-
mo vtrum amore vel odio ſit dignus. Item iuriſdi
ctio eccleſie nihil haberet ſtabilitatis.Ille.n. qui eſt
bonus in momento fit malus : ⁊ econuerſo q ſm
Job.xiiij. Mutat̃ homo:⁊ nunq̃ in eodem ſtatu
permanet:de con.di.v.ne tales. Preterea ſicut pi-
ctor fedus facit pulchram imaginem,ſic malus pre
latus bonum preceptuz.Si aũt precipiat qḋ maluz
eſt vt peccatum obediendum non eſt:vnde Aug.ſu-
per illud Ro.xiij.Qui ptãti reſiſtunt:ipſi damnatio
nem acquirunt.Si ille iubeat qḋ non debes facere:
hic ſane contemne ptãtem timiendo ptãtem maior.
de iſta mã plene.xj.q.iij.ſiquis ep̃s.c.non ſemper.c.
ſi dñs.c.Julianus.c.qui oĩpotentem.c.qui reſiſtit.c
ſi is qui preeſt.viij.di.que contra Quia aũt homini
obedire ſuperiori ſit neceſſarium:probatur clare.xj.
q.iij.ſi aũt nobis.⁊.c.ſiquis non obediat.⁊.c.abſit.⁊
c quicquid ergo:extra de ma.⁊ obe.ſolite.⁊ per totũ
⁊ que fi.ſint legi.per venerabilẽ.§.rõnibus.Item.j.
Reg.xv.dicitur. Peccatũ hariolandi eſt non obe-
dire:vbi dicit expoſitor. Idolum hoĩs eſt quicquid
plus q̃ deum colit:ac diligit.filijs ergo inobedien-
tie voluntas ſua idolũ eſt,cuius nutus contẽpta dei
voluntate ſequunt̃:⁊ quicquid ipſa iuſſerit quaſi ſa
croſanctũ adorant:et hi dñr filij Belial.j.Regũ.x.i.
diaboli qḋ interpretat̃ abſq iugo.Hiere.ij.A ſeculo
confregiſti iugũ meuz. Item.Greg. Peccatũ paga
nitatis incurrit quiſquis ſe dũ chriſtianũ aſſerit:ſedi
apl̃ice obedire ꝯtẽnit.lxxxj.di.ſiqui.ij. Propterea
rõne culpe ſine qua nullus viuit, vt ſupra in. §. Et
vnus error:plene probatum eſt : neceſſe : eſt vnum-
quẽq ſuperiori eſſe ſubiectum.xxij.di.de conſtanti-
nopolitana. Immo magis meretur homo obedien
do homini etiam malo propter deum:q̃ Chriſto in
ꝓpria perſona.Quis.n.Chr̃m cognoſcens ei perſo-
naliter precipienti non obediret? quũ ad hoc cõpel-
lat timor ⁊ amor : ſicut apparet in Paulo audien-
te vocem dñi. Act.ix.Et in Thoma vidente Chr̃z.
Jo.xx.Et ideo maxima fuit inobedientia protopla
ſti dño inobediẽtis per ſe loquenti cui ⁊ dixit.Quia
audiſti vocem vxoris tue.Gene.iij. q.d. non meam
quũ dixi.De ligno ſcientie boni ne comedas.Gene.
ij.Sed hoc magnum eſt homini:ꝑꝑ deum obedire
homini maxime malo:quum ad hoc nec tantus a-
mor , nec timor nec reuerentia inclinet. Non.n.eſt
nãle homini:vt homini dñetur:ſed brutis:vñ Gen.
j.Dñamini piſcibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ be-
ſtijs terre.Quanto.n.peiori prelato vel homini alij
obedit quis ꝑꝑ deum:tanto plus meret̃. Voluit.n.
deus humilis homini ſuperbo iugum hoĩs impone
re vt humilietur:⁊ per obedientiam ad celum reuo
cet̃:qui per inobedientiam a paradiſo eiectus fuerat
vt dicit Gre.ſuper euangeliũ de magis in fi. Matt.
ij.Et de hoc mirabile exemplum nobis reliquit ſan
ctus Genebaldus ep̃s Laudunen.quem quũ ſctũs
Remigius in quadã cella occluſiſſet per ſeptem an
nos ꝑꝑ peccatum,qḋ cõmiſerat cum vxore ſua poſt
continentiam cum ea promiſſam : in ſeptimo anno
apparuit angelꝰ ſancto Gene.predicto oranti dicens
peccatum ſibi eſſe dimiſſum ⁊ ꝙ egrederet̃ ex̃ cellã:
cui ſanctus Gene.rñdit. Non poſſum:q dñs meus
Remigius oſtium hoc clauſit:⁊ ſigillo ſuo muniuit
Cui angelus vt ſcias tibi celum apertum eſſe : hoc.
etiam oſtium ſaluo ſigillo nunc aperiet̃. qḋ ⁊ factuz
eſt.Tunc Genebaldus iactans ſe in medio oſtij in
modum crucis ait etiam ſi dñs meus Jeſus Chr̃s
ad me veniat huc:hinc non egrediar niſi dñs meus
Remigius huc veniat qui me occluſit.Et tunc ſan
ctus Remigius ad monitionem angeli venit Lau-
dunũ ⁊ ipſum in locum ⁊ ſedem ſuaz reſtituit.Ma
ius eſt ergo:vt dixi,obedire homini q̃ deo: quia du
plex obedientia dei ⁊ homis:ſed in illa dei:vna . vñ
⁊ almus Franciſcus dicebat ꝙ ſi videret venientẽ
per viam preſbyterum ⁊ angelum:prius reuerentiã
faceret preſbytero q̃ angelo.Qui aũt inobedientes
ſunt:in canone acephali nuncupantur.xciij.di.nulla
rõne:⁊ tota illa diſtinctio tollit iſtuz errorẽ:⁊.lxxxix.

di,ad hec. Nullum.n.tale ſacrificium ſicut obedientia:que omni ſacrificio antefertur.vt dixit Samuel Sauli.j.Reg.xx.qđ Grego.exponit in moralibus: ⁊ eſt.viij.q j.ſciendum.dicens. Per victimam aliena caro:per obedientiam vero voluntas ꝓpria mactaꝛ. Quanto aũt quis magis eſt obediens homini ꝑꝑ deum:tanto amplius eſt deus ſibi obediens. vt apparet in Joſue filio Nũ diſcipulo Moyſi obedientiſſimo:cui propterea dñs obediuit ſtãte ſole ad verbum eius. Joſue.x.hoc idem contigit in abbate patremucio precipiente ſoli ſtare ⁊ non occumbere quouſqꝫ perueniret ad vicum ad quẽ ibat infirmuꝫ viſitare. Et ſm Aug. Quanto caro amplius ſubiecta eſt ſpũi tanto ſpũs deo. Et qꝛ ſacer Franciſcus obedientiſſimus fuit homini ꝑꝑ deum: etiam ſocio ſuo:quum obedientiaꝫ promittebat ⁊ ſeruabat:quũ eſſet iam perfectus:ideo obediebant ei inſenſibiles ⁊ irrationales creature:vt in ſua legenda ſcribitur. Nullus etiã ſtatus eſt in hac vita ita altus ſicut ſtatus obedientie:qui in collo circulũ aureum hꝫ vt vidit in ectaſi quidã frater:vt legiꝛ in vitis patrũ. Nec Chr̃o ſic ſimilis:nec ſic ſibi eſt cũ fidutia adſiſtens: ſicut ipſe obediens pr̃i vſqꝫ ad morteꝫ. Phi.ij.ſicut alius abbas dixit. Et hic iungendũ eſt qđ ſcripſi.s̃. in.§.Ex quo.verſi.Sed ſi cũ aliquo religioſo.in.c.lj. ⁊.j.in ſtatum religioſoꝝ.in.§.⁊ ſm eoꝝ vitium,in.c. lxviij.de iſtis ⁊ aliis qui ſine obediẽtia viuunt:ſubtile eſt vitiũ iſtam ſanctam obedientiã enumerans: ⁊ vocaꝛ ſm grecos idiorithimia.i. proprie voluntatis motus,ordo,regula,forma,amor, ⁊ cõplacentia ſub ſpecie ſpũs que iſtos Begardos decipit ⁊ alios fraticellos. Qui.n.iſtam idiorithimiã ex toto penitus abnegauit:in iis etiã que arbitraꝛ bona ⁊ ſpũalia ⁊ deo placẽtia ante tranſuadere peruenit ſm Clima. in. iiij.gradu de obedientia. Dicebat.n.almus Franciſcus ꝙ ſi ſubditu videat meliora anime ſue, q̃ꝫ ea que ſibi prelatus precipit:ſuam voluntatẽ deo ſacrificet.que aũt ſunt prelati ſtudeat adimplere: nã hec eſt charitatiua obediẽtia.de qua Petrus in prima epiſtola.j.ca.Animas veſtras caſtigantes in obedientia.charitatis:que deo ⁊ proximo ſatiſfacit: vñ pulchre Daniel in collatione ſua de concupiſcentia carnis ⁊ ſpũs ait. Unum ſane atqꝫ idem inobedientie genꝰ eſt vel ꝑꝑ operationis inſtantiã vel ꝑꝑ otij: deſiderium,ſenioris violare mandatũ.tãqꝫ diſpendiũ eſt pro vigilia q̃ꝫ pro ſomno ſtatuta monaſterij conuellere. Tantũ deniqꝫ eſt abbatis tranſire preceptũ vt legas:quantũ ſi ꝯtẽnas:⁊ dormias,nec alius ſuperbie fomes eſt pro ieiunio fratrẽ q̃ꝫ pro refectione negligere:niſi ꝙ pernicioſiora ⁊ a remediis longiora ſunt vitia que ſub ſpecie virtutum ⁊ imagine ſpũalium reruꝫ videntur emergere: q̃ꝫ illa que ex aperto pro carnali voluptate gignuntur. Hec.n.velut expoſiti ⁊ manifeſti languores ⁊ arguuntur cõminꝰ ⁊ ſanantur:illa vero dum ſub ſpecie.xlj.diſt.ſepe virtutũ teguntꝛ:incurata perdurant:⁊ deceptos quoſqꝫ periculoſius faciunt ac deſperatius egrotare. Tandem ꝯtra iſtuꝫ errorẽ dicebat frater Egidius ſocius ſancti Franciſci:ꝙ qui poſuit caput ſub iugo obediẽtie:⁊ poſtea vt ſequatur viã perfectionis:extrahit caput de ſnb iugo obedientie:hoc eſt ſignũ magne latentis ſuperbie. Propter oĩa bona predicta obediẽtie abbas Joannes anachorita dimiſſa eremo ⁊ ꝓfeſſione anachoroſe os:conuolauit ad monaſteriuꝫ: vt bono obediẽtie frueretꝛ:⁊ ſe ſub obedientia humiliaret:vt narrat. Jo.caſ.in li.coll'.in collatione:eiuſdẽ Jo.de fine cenobite ⁊ eremite. Begardi vero ſuperbi non deo ſicut dicunt obediunt ex quo nolunt ꝑꝑ ipſum prelatis mũdi rectoribus obedire. Et hic eſt iungendum quod dixi latius de obedientia.j.in mã in qua de oĩbus religioſis tracto in.§. ⁊ ſecundum. lxviij.c. Quod vero dicunt dicti Begardi ꝙ poſtq̃ꝫ perfectus eſt quis:ad multa precepta eccleſie obligatur:certum eſt eſſe erroneuꝫ manifeſte: ſicut apparet xiiij.q.j.quod precipitur. Item canones ab eccleſia editi ſpũſſancto dictante editi ſunt.l.di. ſiquis diaconus.xxv.c.j.violatores.ij.ad Timo.iij. ibi. Omnis ſcriptura diuinitus inſpirata ⁊c.⁊.ij. Pe.j.c.in fi.ibi ſed ſpirituſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines:ergo quilibet eſt obligatus ad eos ſeruãdos ſicut precepta dei:ad hoc.xxv.q.j.nulli fas.⁊.ca.prima ſalus.⁊.c.generali decreto.c.oĩa decretalia.⁊.ca. hec conſona.xix.di.ſi Romanoꝝ. Quod.n. eccleſia mandat:ſi expreſſe ꝯtra deũ non mandat:Chriſtus ⁊ Petrus mandat.xix.di.ſic oẽs.xxiiij.q.j.manet.c. quodcũqꝫ. Mat.xvj.xix.di.enimuero.xxv.q.ij.inſtitutionis.xj.di.hoc veſtre.xij.di.non decet.⁊.c.preceptis. Unde tranſgrediens precepta eccleſie infamis eſt iij.q.iiij.ſiquis vero, ⁊ deponi meretur.iiij.diſt.§. hoc etiam ſi legibus:ad hec.xx.di.ſi decreta.lxxxj.di. ſiqui ſunt preſbyteri.xij.di.illud.xix.di.nulli fas.xvj. di.quod dicitis. Itẽ ſicut precepta diuina principaliter ordinant hominem ad amorem dei:ita precepta eccleſie ⁊ ſtatuta ordinant ad amorem proximi conſeruandum:vterqꝫ aũt amor dei ⁊ proximi imperatur. Mat.xxij. Mar.xij.⁊ Luce.x. Diliges dominum deũ tuum ⁊ proximnm ſicut teipſum:de pe. di.ij. charitas. ij. Preterea quod precipit eccleſia, aut eſt contra deum:⁊ tunc non tenemur obedire:vt s̃.verſi.preterea:probatum eſt:aut eſt ſm deũ:⁊ tunc deus precipit:quia deus per eccleſiam nobis loquitur:ſm illud Matth.x. Non enim vos eſtis qui loquimini: ſed ſpiritus patris veſtri qui loquitur in vobis. Et Hierem.j.ego ero in ore tuo:⁊ ſi ſeparaueris precioſum a vili: quaſi os meum eris Hier.xv.

Sacris canonibus eſt obſequenduꝫ.

Rurſus quod dicunt Begardi ⁊ allegant pro ſe verbuꝫ Pauli.ij.ad Corint.iij. Ubi ſpiritus dñi:ibi libertas. Et Gala.v.ibi. Quia ſi ſpiritu dei ducimini: non eſtis ſub lege.⁊.xix.q.ij. due ſunt. ⁊ extra de regula:licet ſed contra eos eſt. Sed ipſi ceci ⁊ carnales equiuocant libertatem Iſti enim carnales totaliter qui ſunt proprie de illis hereticis:de ſpiritu libertatis de peccato ſibi conſcientiam non faciunt dicuut enim,modo eſt tempus tertium ſpirituſſancti. Diſtingunt enim totum tp̃s a creatione mundi vſqꝫ ad conſumationem ſeculi in tria tempora:⁊ dicunt ꝙ primum tempus creationis vſqꝫ ad Chr̃m, fuit tempus patris. Secundum tempus ab incarnatione Chriſti vſqꝫ ad aduentum ſpiritus ſancti,fuit tempus filij:⁊ tempus redemptionis amiſſione ſpirituſſancti,vſqꝫ ad finem mundi,eſt tempus ſpiritus ſancti,⁊tp̃s libertatis ad faciendũ quicquid homini libet,nec reputant hic aliquid malum eſſe. Sed iſte error eoꝝ eſt periculoſior omnium:quia otium errorem includit:ab antiquis hereticis originem traxit ⁊ in iſtis temporibus nouiſſimis propinquis perditionis filio Antichriſto multum inualuit ⁊ inualeſcit ⁊ inualeſcet. Unus.n.ex eis dixit:non eſt diu q erat ex ep̃atu Tudertino: ſicut fuit probatũ per teſtes me ibi exiſtente:ꝙ nihil aliud erat infernus:niſi non facere propriam voluntatem:⁊ paradiſus non erat aliud:niſi facere in oĩbus propriã voluntatem.

⁊ vti in oibus propria libertate. De peccato ergo a-
liquo conſcientiā aliquam ſibi non faciunt: maxime
de peccato carnis: ſicut patet. ex̄ de hereti. ad noſtrū
in. vij. errore. ⁊ dicam. ī. in. §. ſeptimo. pp q̄ʒ oēs ſunt
immundi: ſicut mani feſtum eſt per eoꝝ proprias cō
feſſiones, ⁊ fideles atteſtationes habitas in diebus
meis, maxime in partibus Lombardie: ⁊ in prouin
cia ducatana que eſt prouincia beati Franciſci. Ca-
put aūt iſtius ſecte, ſpiritus libertatis iſtis tpibus fuit
Dulchinus Lōbardus: qui fuit cōbuſtus cuʒ qua-
dam ſua meretrice in Lombardia prope vercelleñ.
ciuitatē. Iſti ſunt quos litera ſacre ſcripture occidit.
ij. Cor. iij. male ⁊ carnaliter per eos intellecta: ⁊ ſpiri
tus cuius libertatē allegant: non viuificat q̄ꝛ ad lite
ram intelligere volunt verba ſcripture de libertate
loquentia ad ſuas feditates nefarias confouendas.
Contra hos igiť: primo Petrus apl'oꝝ primꝰ pre-
dixit ⁊ ſcripſit. j. Pet. ij. ibi. Quaſi liberi: ⁊ nō quaſi
habētes malitie libertatē, ſed ſicut ſerui dei. q. d. nul
la vera libertas ſimpliciter ſine ſeruitute ſancta iu-
ſtitie vt inferius declarabiť. Itē. ij. Pe. ij. de iſtis pre
dixit ibi. Hi vero velut irrationabilia pecora. ⁊. ī. ibi.
Superbia. n. vanitatis loquentes: pelliciunt in deſi
derijs carnis luxurie eos qui paululum effugiunt q
in errore conuerſati libertatē illis promittētes quū
ipſi ſint ſerui corruptionis. A quo. n. quis ſuperatus
eſt: eius ⁊ ſeruus effectus eſt: facit ad hec. ij. q. vij. ſecu
ti ſunt. ⁊ de pe. di. ij. ſi. n. vltra quatuor col. verſi. Pe
trus. Item vera libertas eſt vbi peccatum non eſt:
vnde Jo. viij. Ōis qui facit peccatū ſeruus eſt pecca
ti. ⁊. ī. ibi. Si ergo filius vos liberauerit: vere liberi
eritis. Item Paulus ad Rom. vj. Liberati autē a
peccato, ſerui facti eſtis iuſtitie. ⁊. ī. in eodē. c. Nunc
vero liberati a peccato: ſerui autē facti deo. habetis
fructum veſtrum ⁊c. De libertate a peccato loquiť
apl's. j. ad Corin. ix. in prin. Non ſum liber. non ſuʒ
apl's. ad Gala. v. Vos. n. in libertatem vocati eſtis
fratres: tm̄ ne libertatem detis in occaſioneʒ carnis
ſed per charitateʒ ſpiritus ſeruite inuicē. Hic paulus
iſtum errorem deſtruit: quem longe ante preuidit.
Contra iſtum errorem longe diſputat Auguſt. ſuper
Jo. in homi. ſupra euangelium. Dicebat Jeſus ad
eos. Joan. viij. Circa iſtum errorem ſciendum eſt.
**Seruitus duplex.** ꝙ duplex ſeruitus in ſcriptura inuenitur: Una eſt
ſeruitus legis que ex timore pene operatur. de qua
Gala. iiij. in fine. Itaque fratres iam non ſumus
filij ancille: ſed libere. Eſt alia ſeruitus peccati de qua
in pre. c. Jo. viij. dicit dn̄s. Qui facit peccatū: ſeruus
eſt peccati. Et Mat. vj. Non poteſtis ſeruire deo ⁊
mā mone. Quicūqʒ. n. paſſioni obedit: ſeruus eſt paſ
ſionis, q̄ꝛ cuʒ gratia precedente poteſt homo paſſio
nibus dominari ⁊ ſubijcere obedientie rationis: vn
de Gene. iiij. Sup te erit appetitus: ⁊ tu dominabe-
ris illius. ⁊ Actij. xx. Non facio animam meam. id-
eſt animalitatem. i. ſenſualitatem: de qua extra de he
reticis ad noſtrum. in Clemen. precioſiorem q̄ʒ me.
ſcilicet rationem ⁊ intellectum. q. d. poſſum per ra-
tionem ſenſualitati dn̄ari. Vera ergo ⁊ prima liber-
tas eſt ſm Aug. carere criminibus: verus liber quē
dei filius liberauit. p̄s. lxxxvij. quia inter mortuos. ſ.
peccato, liber Chriſtus a peccato liberos facit: quod
peccatuʒ ipſe portauit ſuper lignum crucis. j. Pet.
ij. vt peccatis mortui iuſtitie viuamus: ⁊ liberando
nos a pctō, ſeruos fecit iuſtitie ⁊ virtutis. ſerui era-
mus cupiditatis: liberati ſerui efficimur charitatis.
Nō ergo: vt dicit Aug. in dicta homi. dicat chriſtia-
nus liber ſum. in libertatē vocatꝰ ſum: ſeruus eram:
ſed redemptus ſum, ⁊ in ipſa redēptione liber factꝰ
ſum: faciam quod volo: nemo me prohibeat a volun
tate mea. ſi liber ſum, ſed ſi iſta voluntate ⁊ libertate
peccatum facis: ſeruus es peccati: noli ergo libertate
vti ad peccandum libere: ſed vtere ad non peccan-
dum. Erit. n. voluntas tua libera: ſi fuerit pia: eris li
ber: ſi fueris ſeruus. liber peecati: ſeruus iuſtitie: dicē
te Aplo. ad Ro. vj. Quū ſerui eſſetis ⁊c. vt. ſ. verſi.
Iteʒ vera: hucuſqʒ Aug. In iſta ergo vita vera liber
tas incipit: q̄ꝛ incipimus carere peccatis: ⁊ deteſtari
crimen: q̄ʒ mortale ſonat. xxv. di. §. criminis q̄ꝛ nul-
lus liber ab omni peccato veniali, vt. ſ. §. ⁊ vnus: in
principio iſtius articuli probatum eſt: niſi Chr̄s ſo-
lus cum matre. libertas iſta ibi cōpleta erit. verſi pec
catum non erit. Et ideo dicit apl's. Galat. iiij. Que
aūt deſurſum eſt Hierl'm que eſt mater noſtra: libera
eſt. In hac aūt vita partim ſumus, inquantum ſu-
mus virtuoſi, ⁊ in gratia Partim ſerui, inquantuʒ
peccato ſaltē veniali: obnoxij: dei. n. electi declaran-
tur in hac vita legi dei ſm interiorem hominem. id-
eſt ſpiritū. Ro. viij. Iſta eſt libertas appetens deo ſi
ne offenſione ſeruire, vident aūt aliam legem in mē
bris eoꝝ repugnātem legi mentis eoꝝ, ⁊ captiuos
eos ducentem in lege peccati que eſt in mēbris eoꝝ
Ro. vij. de con. di. iiij. ca. ij. Si captiui: ergo ſerui: vbi
ergo delectamur legi dei: non ſumus captiui: ſʒ legis
am ici ⁊ ideo liberi: q̄ꝛ amici vbi aūt trahimur a le-
ge peccati: q̄ʒ eſt in carne: ibi ſerui per peccatuʒ ergo
primus Adā maledictus. Gen. iij. Maledicta terra
in ope tuo. ⁊. ī. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi.
terra corporis germinat tētationes ⁊ pūctiones car
nales ante peccatum liberi. vnde ⁊ Chanaan filius
Cham pro peccato patris a Noe auo maledicitur,
⁊ in ſeruitutem redigiť. Gen. ix. j. q. iiij. §. ijs ita ver.
Itē Cham. Secundus Adā Chriſtus a peccato li-
ber dignitatem nobis tribuit: ⁊ reſtituit libertati: vt
peccatis mortui ⁊ liberi iuſtitie viuamus in gratia,
⁊ tādē in gloria paſſione peccati liberi. Et ideo Jo.
viij. dicit dn̄s. Si filius liberauerit vos: vere liberi e-
ritis. Totū hoc fuit figuratum in filijs Sare libere.
Ex Sara enim libera que interpretatur domina:
natus eſt Iſaac, qui interpretatur riſus Gene. xxj.
xxxij. q. iiij. recurrat. Ex hoc naſcunť filij liberi: qui
ex letitia ⁊ libere ex charitate abſqʒ timore bonum
operanť. xxiij. q. vj. §. ex ijs, ⁊ cauent a malo amore
iuſtitie. Ex Agar ſerua ancilla de egypto naſciť Hiſ-
mael homo ferus. manus eius contra oēs ⁊ manꝰ
omniū ꝯtra eum. Gen. xvj. Ex iſto naſcunť ſerui pec
cati: qui etſi aliqn̄ bonuʒ agunt: agunt ex timore po
tius q̄ʒ amore extra de regu. iuris: qui ex timore: ⁊
tales ſe vendunt diabolo peccatoꝝ ere. xv. q. j. non
eſt. Iſti non manent in domo dei in eternuʒ. Joan.
viij. ſed in iſta vita habet munera, dedit Iſaac filio
legitimo hereditateʒ. Gen. xxv. q̄ꝛ liberi a peccato ⁊
ex amore filiali: non timore ſeruili bonū operantes
habent hereditateʒ immarceſſibilē conſeruatam in
celis cuſtoditi per fidem. ij. Pe. j. c. heredes dei: co-
heredes aūt Chriſti. Ro. viij. tales vocati filij ⁊ nō
ſerui qualiter heredes. ad Galat. iiij. Hiſmahel aūt
⁊ ab eo deſcendentes, ⁊ ipſum imitātes: non erunt
heredes cum filijs Sare: ſed eijciuntur cum ancilla.
Gen. xx. matre. i. carne ſerua in tenebras exteriores.
Mat. viij. xxv. ⁊. xxij. libertatem ſeruantes: q̄ʒ Chri
ſtus filius dei liber dedit eis. i. peccatum odiētes ex
amore patrie ⁊ cauentes: cuʒ Chriſto libero regna-

bunt in libertate perpetua:in illa celeſti Hieruſalem
matre libera.Gala.iiij.libera inq̃z a neceſſitate reruz
huius mundi:ab impugnatione demonuz ⁊ vitioꝝ
a miſeria corpoꝝ ⁊ ſeruitute que corrumpunt quo-
tidie:vnde precatur.ps.cxlj.Educ de cuſtodia aíam
meam: alia litera hz carcere.Job.xiij. Poſuiſti in
neruo pedem meuz ⁊ Eſa.xiiij. In die illa quum re
quiem dederit tibi deus a labore tuo:⁊ a concuſſio-
ne tua,⁊ a ſeruitute dura qua ante ſeruiuiſti: ſumes
parabolá iſtaz:⁊ dices:Q̃uo ceſſauit exactor.i.diabo
lus tyrannus extortor:quieuit tributum vitiorum?
Tria aũt ſunt que captiuitatē ⁊ ſeruitutē inducunt
.ſ.voluntas,quum quis voluntarie hoſti ſubijcitur:
ſicut Judei Antiocho.j.Macha.j.⁊ hic vide qđ le-
git ⁊ no.xxix.q.ſi.c.perlatum.Hoſtilitas:quuz quis
ab hoſte in iuſto bello capit.j.di.iuſgentiũ:vbi đ hoc
Natiuitas:quũ quis in ſeruitute naſcit. extra de ſer
uis non or.c.ſi. Huic triplici ſeruituti ⁊ captiuitati
ſubiacebat humana nã ante q̃z eam dei filius libera
ret.Adam nãqz propria voluntate hoſti ſe ſubdidit.
vt pre.c.non eſt.xv.q.j.c.Vñ Anſelmus ait in libro
cur deus homo.In paradiſo ſine peccato fact⁹ quaſi
poſitus eſt pro deo inter deũ ⁊ diabolũ: vt vinceret
diabolum non conſentiendo ſuadenti peccatum ad
excuſationem ⁊ honorem dei ⁊ ad confuſionem dia
boli quum ille infirmior non peccaret in terra eodē
diabolo ſuadente qui fortior peccauit in celo nullo
ſuadente.Et quum hoc facile poſſet efficere:nulla vi
coactus ſola ſuaſione ſe vinci ſponte permiſit ad vo
luntatem diaboli contra voluntatē ⁊ honorem dei
Propter hoc congrue illi traditus eſt puniendus
cui ſponte conſenſit vt peccaret.Filij vero ſunt pec-
cato illius addicti:q2 in captiuitate nati.vñ Epheſ.
ij.⁊ de cõ.di.iiij.firmiſſime Eramus enim nã filij ire
ſcilicet captiuitatis ⁊ miſerie? Nam ſicut ſi Adam
vixiſſet in illa libertate iuſtitie qua erat creatus:fuiſ
ſet cum tota ſua propagine confirmatus ita victus
ſeipſum ⁊ poſteros cupiditati ⁊ miſerie obligauit.
Propter hoc ſeuiebat tyrannus cui nemo poterat
reſiſtere:vt ſeruitutis iugum excuteret a ceruice: q2
non eſt poteſtas ſuper terram:que comparet ei, qui
factus eſt vt nullum timeat.Job.xlj.De his tribus
modis captiuitatis humane dñs ait Eſa.lij.In E-
gyptum deſcendit populus meus a principio: ideſt
in carcerem tenebroſum:ideſt in Adam qui ſponte
in merorem captiuitatis deuenit:ecce captiuitas vo
luntatis:vt colonus eſſet ibi.qđ ſecutum eſt quoad
poſteros eius:ecce captiuitas natiuitatis.⁊ Aſſur.i.
diabolus qui interpretat tollens robuſtum.ſ.Adaz.
abſqz cauſa calumniatus eſt eũ:q2 non habebat cau
ſam quare hominem punire deberet:quãuis homo
merito puniret:ecce captiuitas hoſtilitatis.Sed q2
non congruebat diuine bonitati:vt digniſſima crea
turaruz.ſ.homo propter quem omnia fecerat:totali
ter deperiret:quia deceptus fuerat ⁊ incitatorem ha
buerat:vide qđ no.de peni.di.j.§.ex his verſi.deniqz
in glo.quia irremediabile:⁊ de tali vili materia con
ditus fuerat:ideo dei filius eum propoſuit liberare:
quia ad eius qui eſt imago patris. Ad Coloſ.j. de
peni.di.j.§.quod aũt.c.deus quis ſimilis:imaginez
creatus fuerat:de pe.di.ij.§.Romanos.c.illa anima
q2 dei filius patris imago eſt homo ad imaginem
creatus.⁊ ſe ſeruum fecit:quuz eſſet filius:vt ſeruum
ingratum redimeret:⁊ liberaret formam ſerui acci-
piens. Phi.ij.Erat filius:⁊ factus eſt tanq̃z ſeruus.
vnde Eſa.lix.Hec dicit dñs.ſ.deus patet ad ſeruum
dñoꝝ.ſ.Chrm:qui ante Pilatũ ⁊ Cayphaz. tanq̃z
ſeruus iudicatus eſt:nec ſolũ formam ſerui accepit:
vt ſubeſſet,ſed etiam mali ſerui:vt vapularet.⁊ ſerui
peccati.vt penam ſolueret quũ culpá non haberet:
vnde.ps.lxviij.in eius perſona.Que nõ rapui tunc
exoluebam:⁊ hoc eſt ergo qđ dicit apl's q̄ filius nos
liberauit a ſeruitute diaboli ⁊ peccati.Non ergo re-
deamus in ſeruitutē iterũ per peccatũ:ſed liberati a
corpore mortis huius per gr̃am dei ſicut dicit apl's
ad Roma.viij.ſeruiamus Chriſtus liberatori no-
ſtro ꝯtra corpus peccati pugnando ⁊ diabolum qui
tanq̃z faber ſufflat prunas ardentes contra ipſum
incendij:vñ Eſa.liiij.Ego creaui fabrum ſufflantez
in igne prunas:habentes aũt ſpũm dei liberi erim⁹
q2 vbi ſpũs dei.ij.Cor.iij.ibi libertas vera a peccato.
Fructus aũt ſpũs vt dicit apl's ad Gala.v.duodeciz
ſunt:charitas,gaudium ⁊c.aduerſus hec non eſt lex
q2 qui ſpiritu dei agunt:non ſunt ſub lege.Galat.v.
xix.q.ij.due:q2 ſupra legē operantur:que ſunt perfe
ctionis euangelice:ꝯtra.n.impios ⁊ ſceleſtos ⁊ alios
crimino ſos poſita eſt lex ad eos puniendos. di. iiij,
facte.xxiij.q.v.non fruſtra.Quia ergo ſpũales quan
tum eſt poſſibile peccata cauent: non ſunt ſub lege
puniente ſcelera:ſed ſub gr̃a eos vt virtuoſos coro-
nante.Adde ad iſtum.verſi.quod ſcripſi.j.in.§.offen
dunt.verſi.Itē cũ priuilegia.cum verſi.ſe.in.c.lxvij.
Sic etiam intelligit illud apl'i.j.Timot.j.Juſto non
eſt lex poſita.⁊ Gala.v.Quia ſi ſpiritu dei ducimini
non eſtis ſub lege:ideſt ſub timore legis:q2 ſicut dr̃
Gala.iij.Lex poſita eſt ꝯtra tranſgreſſionem prohi-
bendá ⁊ etiam puniendá.Juſtus vero potius ſeruit
amore iuſtitie quaz timore pene. Unde ſuper pred.
verbo.Juſto non eſt lex poſita.dicit. Bern. Alia eſt
lex promulgata a ſpiritu ſeruitutis in timore: alia a
ſpiritu libertatis data in ſuauitate:nec ſub illa cogũ
tur filij:nec ſine iſta viuere patiuntur.Uis audire q2
iuſtis non eſt lex poſita? Non accepiſtis ait ſpirituz
ſeruitutis iterum in timore.Ro.viij.Uis audire q̄
ſine charitatis lege non ſunt:ſed accepiſtis inquit
ſpiritum adoptionis filioꝝ dei. xxiij.q.iiij.§. ex ijs.
Aperte non dicitur,:iuſti non habent legem:aut iuſti
ſunt ſine lege:ſed iuſtis non eſt poſita lex. hoc eſt nõ
tanq̃z inuitis poſita:ſed voluntarijs eo liberaliter
data quo ſuauiter inſpirata:quia ipſi habentes legē
nãlem ⁊ euangelicá in cordibus eoꝝ ſcriptá.Rom.
ij.precepta dñi ⁊ conſilia obſeruant.⁊ de hoc tangit
in collatione.ij.Sereni de principatib⁹ in libro col-
lationũ.Jo.caſſi.Ubi ergo Chriſti ſeruitus:ibi vera
libertas:vñ dicebat ſancta Agatha.Summa inge-
nuitas hec eſt in qua Chr̃i ſeruitus cõprobat ⁊ im-
perator Cõſtantinus ait.Qui conat perpetrare qđ
malum eſt:captiuare ſtudet vtiqz bonitatē:oĩum.n.
ſe verum dñm comprobat:qui ſe verum ſeruum oñ-
dit.Lex aũt euangelica vocat ab apl'o lex perfecte li
bertatis.Jaco.j.q2 nedum peccata ſed etiaz ſemina
ria interimit pctoꝝ:⁊ gratia euangelij.nõ ramos tm̃
malitie amputat:ſed ipſas penit⁹ radices noxie volũ
tatis euellit.Et hoc eſt qđ dicit apl's ad Roma.vj.
Peccatum.n.vobis non dñabitur: non.n.ſub lege
eſtis:ſed ſub gratia.Lex enim vetus ad plenum oc-
caſiones ⁊ ſeminaria peccatoꝝ non euellebat: q2 ſte
rili maledicebat.Deu.vij.Bona propria retinebat.
Talionē cõcedebat.Inimicũ odiebat.Leui.xxiij.⁊.
xxiiij.xix.q.iij.ſex dr̃e.⁊.q.iiij.cũ in lege.⁊.§.p.ex ijs.
Lex euãgelica caſtitatē ſuadet: ⁊ ꝟginitatē exaltat
dicēs Ga.iiij.btē ſteriles q̃ nõ lactauerũt.Mat.xix.

Seruitu-
tē innocē
tia.

xxxi ij.q.v.tūc ſaluabit̃.⁊.c.qui ſitit. al's eſt ſub.c.tūc
ſaluabit̃. Paupertatē ↄſulit. Mat.v.vñ Mat.xix.
Luc.xviij. Mar.x.Si vis perfectus eſſe ⁊c.xiiij.q.j.
§.j.Inimicos eſſe diligendos decernit. Matth.v.⁊
Luc.vj.⁊ prece.ca.ſex differentie. ⁊.c. cum in lege.⁊.
§.ex ijs.Et talionē ꝓhibet dicēs.Qui ꝑcuſſerit te ĩ
vna maxilla:prebe ei ⁊c.Luc.vj.Mat.v.xxiij.q.j.§
j.xiiij.q.j.qđ debet̃. Porro etſi mr̃imoniū bonuz ſit
⁊ a dño inſtitutū.Gen.ij.Eph.v.ſacr̃am in paradiſo
ex̃ de diuoꝛ.gaudemꝰ.xxxj.di.in cena. raro tñ toꝛus
immaculatꝰ eſt etſi in lege oīs foꝛnicatio ſit pꝛohibi
ta noīe mechie.Exo.xxij.Deut.v.xxxij.q.iiij. mere=
trices.difficile tñ eſt vt ignis cui in matrimonio etiā
ſtudioſe pabula ſuggerunt̃:ita prefixis terminis in=
cludat̃:vt non etiā extra euagatus adurat quicquid
attigerit:⁊ ipſa voluptas culpabulis eſt ⁊ ad velociſ
ſimos adulterioꝝ ⁊ immunditiarū multaruz capta
tur exceſſus:ad hec.xxxiij.q.iij.vir cū ꝓpria.xxxij.q.
ij.connubia.⁊.q.iiij.dixit Sara.⁊ c.oꝛigo.di.vj.ĩ pa=
lea.ſʒ penſandū.Secus eſt in diſcipulis euāgelij ſctō
incoꝛruptionis ⁊ caſtitatis amoꝛe inflāmatis.Le=
gis ergo famuli ex occaſione liciti vſus ad illicita ꝓ=
labunt̃.vñ.j.ad Coꝛ.vj.Oīa mihi licent:ſed ego ſub
nullius redigar ꝑtāte.xiiij.q.j.§.j.vbi de hoc.Gr̃e par
ticipes dū licita ↄtemnunt:illicita non nouerunt.vñ
Gre.Sancti viri vt illicita non perpetrent, a licitis
abſtinent.Sic etiā eſt in retinentibus bona ſua:qui
etſi decimas ſoluant:⁊ eleemoſynas faciant:tñ in re
tentione bonoꝝ ⁊ deſiderio hñdi ⁊ tarde ⁊ negligē
ter ⁊ diminute dādo philargyꝛie laqueos non eua=
dunt.c.ad hec de peni.di.v.qualitas.⁊.c.ſe.⁊.c.nego
tium.vñ Mat.xix.Mar.x. Luc.xviij. Difficile di=
ues ĩtrabit in regnū celoꝝ.vbi Hilarius. Pericu=
loſa.n.cura eſt velle diteſcere:⁊ graue onus innocen
tia ſubit incrementis opum occupata. Rē.n. ſeculi
famulatus dei non ſine ſeculi vitijs aſſequet̃. Hinc
difficile eſt diuitē regnum celoꝝ adire.Sed euange=
lij filius qꝛ amoꝛe dei oīa dedit:auaritiam abijcit cer
tus exiſtens ſe multomagis a deo:q̃ʒ volucrem celi
eſſe paſcendum.Mat.vj. Pari modo nō poteſt ſer
uus legis odiū ⁊ furoꝛez repellere quum talione vti
tur:ſed gr̃e filius in pace ⁊ charitate quieſcit liber ab
omni furoꝛe ⁊ indignatione paratꝰ repercuti.xxiij.
q.j.paratus:⁊ ſemper diligens inimicos.Qui ergo
nec ſub gr̃a eſt:qꝛ nequaq̃ʒ ad dñice doctrine culmē
aſcendit:nec ſub lege:qꝛ etiaz ipſa paruula legis mā
data non ſuſcipit,maxime a peccato non cauendo:
qđ etiam lex pꝛohibet:hic duplici peccatoꝝ oppꝛeſ=
ſus imperio, ad hoc ſolummodo gr̃am Chꝛiſti per=
cepiſſe ſe credit:vt per noxiam libertatē ab eo alienꝰ
exiſtat:in illud incidit:qđ Petrus nec incurramus
enuntiat.Quaſi liberi ⁊c.vt ſupꝛa dictū eſt verſi.cō
tra hos. Hec vero ſancta libertas ꝙ nuſquā ſit:niſi
ibi tm̃ vbi dñs commoꝛat̃: Paulus docet Dñs in=
quiens.ij.Coꝛin.iij.ſpiritus eſt vbi aūt ſpiritus dñi:
ibi libertas:vt ſuperius declaraui:de hoc etiā latius
tangitur in collatione.Theone de remiſſione quin=
quageſime.in.ij.parte eius in libꝛo colla.Joā. caſſi.
Begardi ergo iſti ↄtra quos ſuperius diſputaui,re=
deant ad ſpiritum dñi ⁊ non carnis:ſi verā habere
deſiderāt libertatē.ſed ſpiritu foꝛnicationis decepti
ſunt ipſi ⁊ eoꝝ ↄſimiles:ſicut expꝛeſſe dꝛ Oſee.vj.ſpi
ritus foꝛnicationis in medio eoꝝ ⁊ dñʒ non cogno=
uerunt:qꝛ ſicut experti ſumus,his tꝑibus,finis ta=
lis ſpiritus libertatis qui hodie currit caro eſt.⁊ nō
ſpiritus.Tempoꝛe meo in pꝛouincia beati Franci=
ſci multi ſeculares ⁊ fratres minoꝛes pꝛo iſto carnali
ſpiritu libertatis per inquiſitoꝛes heretice pꝛauita=
tis incarcerati fuerunt,inter quos fuit quidā frater
noſter:qui ꝑꝑ perfectionem q̃ʒ oſtentabat.Apl's di=
cebat̃:qui ibi caput fuit iſtius erroꝛis:qui quum eſ=
ſem nouitius,⁊ conſulerē eum,credens eū viruz per
fectum,ſuper quadā mea tribulatione ſubꝛidens di
xit mihi ꝙ ipſe tribulari non poterat.qđ verbuz nō
intelligens,ipſum mirabilē hominem reputaui: ſed
quum captꝰ eſſet pꝛo iſto ſpiritu libertatis intellexi
verbū ſuuz occultum:ꝙ ideo non poterat tribulari:
qꝛ faciebat quicquid ſibi caro ⁊ ſenſualitas ſuggere
bat ſeruus carnis libera iuſtitia.Iſte in carcere fra=
trum moꝛtuus fuit Floꝛentie:ſi vere penitēs neſcio
tales valde ſpūales videbant̃ in lucis angelū tranſ=
foꝛmati.ij.Coꝛ.xj.xxvj.q.v.ep̃i.⁊.c.nec miruz.vltra
ij.col.verſi.poꝛro.xxix.q.j.§.j.ex̃ de reg.licet.§. ſi ve=
ro cognoſunt̃ per oꝑa carnis.Gala.v.Vñ ſecure aſ=
ſero:ꝙ ſi etiā interregarent̃ in eoꝝ cōſcientijs etiam
cauteritatis,lxxiij.di.in nomine:qñ talia perpetrant
an eoꝝ conſcientie ſint libere pacifice ⁊ ſecure:ſi ve=
rum dicerent,reſponderent,ꝙ non qꝛ omne peccatū
ſecum toꝛmentū ⁊ penalitatē ⁊ pauoꝛē trahit ⁊ non
libertatē.Funiculis nāq̃ʒ peccatoꝝ ſuoꝝ vnuſquiſq̃ʒ
conſtringit̃.vt dicit Salo. Pꝛouer.v.⁊ Eſa.l. Ecce
vos oēs accendentes ignē accincti flammis ambu
late in igne luminis veſtri,⁊ in flammis quas ſuc=
cendiſtis. Ipſe.n.nobis toꝛmento ſunt quibus vti=
mur voluptates ⁊ oblectamenta huius carnis atq̃ʒ
delicie carnificum vice in ſuum retoꝛquentur autho
rem:vt dicit Abꝛaam in vltima coll'a.li.colla.Jo.caſ
ſi.⁊ Seneca Maximū ſupplicium ſcelerum eſt que
ſtatimꝰ puniunt̃ dū facta ſunt:imo dū fiūt.⁊ Poeta

> Ex templo quod cumq̃ʒ mali committitur:ipſi
> Diſplicet authoꝛi:pꝛima hec eſt vltio:ꝙ ſe.
> Judice nemo nocens abſoluitur.

Nā punctio
ↄſcientie ſemper contradicit pctō etiā in diabolo:⁊
punit hoiez.nā ſenſualitas impellit hominē ad pec
catum:pꝛoponendo carnalē delectationē ſeu tꝑalez
vtilitatem:ſed ratio retrahit a peccato,pꝛoponendo
diuinam offenſionem ⁊ eternam damnationez.Sa
pientie.xvij.Quum ſit timida conſcientia:dat teſti=
monium condemnationis:ſemper.n.pꝛeſumit ſeua
turbata conſcientia:ideſt anticipat futura ſupplicia.
Pꝛouerb.x. Pauoꝛ his qui operantur malum.

Quartus erroꝛ iſtoꝝ Begardoꝝ eſt ꝙ homo po
teſt finalē beatitudinē ſm oēm gradū perfectionis
in pꝛeſenti vita ↄſequi:ſicut eā in vita obtinebit bea
ta.Erroꝛ iſte nullum coloꝛē habens a ſcriptura diui *An poſſit quis hac i vita beatuo effici.*
na deſtruit̃ expꝛeſſe a dño:quū dicit Mat.xj. Amē
dico vobis:non ſurrexit inter natus mulierū maioꝛ
Joāne baptiſta:q aūt minoꝛ eſt in regno celoꝝ:ma=
ioꝛ eſt illo.vbi Aug.Regnū celoꝝ appellauit hic qđ
nondū accepimus:de quo in fine dicturus eſt Mat.
xxv.Venite benedicti patris mei percipite regnum
qꝛ ibi ſunt angeli quoꝝ minoꝛ maioꝛ eſt quolibet iu
ſto poꝛtante coꝛpus:qđ corrumpit̃ ⁊ aggrauat aīaz
⁊ depꝛimit terrena inhabitatio ſenſuz multa cogitā
tē.Sapie.ix.Itē ibi Hieronymus. Nos aūt ſimpl'r
intelligamus ꝙ oīs ſanctus qui iā eſt cū dño:maioꝛ
ſit illo qui adhuc conſiſtit in pꝛelio:aliud eſt.n.coꝛo
nam victoꝛie poſſidere:aliud adhuc in acie dimica=
re. Non poteſt ergo clarius quam per hec verba ter
tius ⁊ Aug.⁊ Hierony.tolli iſte erroꝛ:quia quuz Jo
annes perfectiſſimus eſſet etiam ab vtero ſpiritu
ſancto repletus.Luce.j.non tamen beatitudinē mi=

nimi beati in patria potuit attingere. Tota aũt ꝑ-
fectio hoĩs in hac vita in charitate eſt q eſt vinculuz
ꝑfectionis.ſm Aplm Coloſ.iij.vt tãto qs dicat̃ ma-
ior quanto plꝰ deũ ⁊ proximũ diligit. vñ Ber. Quã-
titas aĩe ex amore exiſtimanda eſt:vt qui magnã hz
charitatẽ:magnus eſt qui modicã:paruus:qui non
charitatẽ,nihil:ſm Aplm.j.ad Cor.xiij.Charitatez
aũt non habuero:nihil ſum ſz ſicut ſuperius proba-
ui in primo errore iſtorum in.§.⁊ vnus.in iſto.c.ſm
Hieronymũ.Jn iſta vita perfectiſſima charitas nõ
poteſt haberi ſicut in patria:de pe.di.ij.§.hinc etiam
c.itẽ Hieronymus.Charitas in quibuſdã:ergo ma-
nifeſte falſum dicunt:qꝛ ignis in ſion.i.in eccl'ia mili
tanti:in qua Chr̃m ſpeculamur p ꝯtemplationez in
qua modicꝰ reſpectiue eſt ignis charitatis:⁊ animus
ideſt magnus ignis charitatis.in Hieruſalem:ideſt
in patria beata ⁊ pacifica:ſic.n.interpretat̃ Hierlm.
Eſa.xxxj. Preterea ſm Aplm.j.ad Cor.xiij. Uide-
mus nunc p ſpeculũ ⁊ in enigmate.i.in obſcuritate.
enigma eſt veſtigiũ trinitatis in creaturis.Ro.j.Jn-
uiſibilia.n.ipſiꝰ a creatura mũdi p ea que facta ſunt
intellecta ꝯſpiciunt̃.alia glo.i.in hac vita:tunc.ſ.i pa
tria facie ad faciẽ.ſz ſm Gre.etiam ipſa dei cognitio
amor eſt:q aũt clarius videt:puriꝰ diligit quẽ purius
cognoſcit. Merces aũt ſm Aug.tota viſio eſt Jo.
xvij. Hec eſt autẽ vita eterna:vt cognoſcant te verũ
deum:⁊ quem miſiſti ieſum chr̃m. Nunq̃ʒ ergo tali
beatitudine põt ꝑfrui ⁊ tanta qui in enigmate deuz
videt ſicut qui facie ad faciem,vnde dñs ad Moy-
ſen.Exo.xxxiij. Poſteriora mea videbis,ſcz in hac
vita.i.in enigmate me cognoſces : qꝛ qui retro ſtat:
nõ plene hominẽ cognoſcit: ſz faciem meã non vide
bis:per quã cognoſcit̃ quiſqz clare:qꝛ nõ clare me cõ
tẽplaberis ſicut in patria:ſicut dixit ei.xxxiij.c.Exo.
Ego oſtendã tibi omne bonũ.i.me in quo eſt omne
bonũ tibi oñdam.Non em̃ videbit me homo ⁊ vi-
uet,homo, in hac carne mortali: vt clare me videat:
carnis pariete prepediente. Uideamus igitur eum
hic per cancellos vt dr̃ in Canti.ij.i.per obſcuraz cõ
templationẽ:ſed qui dilexerit Chr̃m diliget̃ a pr̃e ⁊
filio: ⁊ manifeſtabit ſeipſuz ſibi:vt ipſe dicit in Joã.
Jo.xiiij.⁊ de con.di.ij.ſpecies.i.clare euz in patria vi
debit:de qua manifeſta viſione Jo.iij. Similes ei
erimus:qꝛ videbimꝰ eũ ſicut eſt.Hanc viſionẽ opta
bat Moyſes.pre.c.Exo.xxxiij. Si inueni grãm in
conſpectu tuo:oñde mihi faciẽ tuaz . Cui dixit dñs
qđ predictũ eſt.Non videbit me homo ⁊ viuet.Uñ
tenent doctores ꝙ Paulus raptus vſqz ad tertiũ
celũ empyreũ. ij. Cor.xij.nõ ita clare vidit deũ ſicut
angeli:propter impedimentũ carnis corruptibilis.
Tenet tñ Aug.xij.ſuper Gen.ad literã.⁊ in libro de
videndo deum ad Paulinã dicens ꝙ Moyſes ex
dei priuilegio ſpeciali adhuc mortalem vitaz agens
deum per eſſentiã vidit:tamq̃ʒ futurus Judeoꝝ do
ctor vñ Numeri.xij. Nõ per enigmata, ſed facie ad
faciem allocutus eſt deuz.Exo.xxxiij.viij.q.j.Moy
ſes,vbi de hoc.⁊ Paulus idẽ priuilegiũ habuit:tã
quã futurus doctor gentiuz:vñ dicit.ij. ad Cor. xij
ſe raptum vſqz ad tertium celum.Tertium celuz vo
cat empyreum:vbi angeli ⁊ anime ſancte fruuntur
dei viſione manifeſta:ibi intellectuali viſione vidẽt
deum facie ad faciem:eo modo quo videtur ab an-
gelis qui ſunt de ſuperiori tertia Hierarchia ſecun-
dum Dionyſium : in qua ſunt Cherubin ⁊ Sera-
phin ⁊ throni:qui proxime ⁊ immediate deo ferun
tur ad quoꝝ ſimilitudinem vidit deum Apl's.⁊ iſtã
tertiã Hierarchiam vocat ⁊ tertium celum.Ad hãc
viſionis manifeſtationem non aſcenſorijs gradibꝰ:
ſed inopinatis exceſſibus aduolauit Apl's. non.n.
aſcendiſſe ſed raptum fuiſſe ſe perhibet: ſicut ⁊ Adã
raptus legitur de pe.di.ij.§.Romanos:verſi.Adaz
⁊ Gen.ij.Jmmiſit dñs ſoporẽ in Adã.i.contempla
tionem:ſm Bern.vt in ſenſibus obdormiret,⁊ ani
ma in viſione dicta vigilaret:qđ apparet:qꝛ rediẽs
prophetans dixit.Hoc nunc os ⁊c.extra de biga.de
bitum:de viſione dei vide qđ no.xiij.q.ſi.qui diuina
glo.ij.Jtem Bern.contra iſtos.Non.n.nos ad hoc
de paradiſo voluptatis animi aduerſio diuina eie-
cit vt hic alterum paradiſum humana adinuentio
prepararet.Si.n.ad tantam beatitudinem quis in
hac vita poſſet peruenire,quãta eſt in patria: fruſtra
deſideraret quis alium paradiſuz: ⁊ pro nihilo eſſet
ei qđ vere hereticum eſt ſentire:⁊ fruſtra concupiſce
ret Apl's diſſolui:⁊ eſſe cum Chriſto qui cum Chr̃o
erat per grãm.ad Phi.j.c.⁊ extra de renun.niſi cuz
pridem.§.porro.Fruſtra etiã idem lamentaret̃ ⁊ di
ceret vt ſuperius eſt probatum,infelix ego homo ⁊c.
Ro.vij.videns ſe pp carnis impedimentuz ⁊ men
tis varios motus extra ſuum conſenſum non poſſe
ſicut optabat dñm contemplari.Fruſtra etiam dice
ret Dauid.ps̃.xlj.⁊ deſideraret . Qñ veniam ⁊ ap-
parebo ante faciem dei ? Fuerunt mihi lachryme
mee panes die ac nocte dum dicitur mihi quotidie
vbi eſt deus tuus.ps̃.xlj.Et iterum. Quemadmo-
dũ deſiderat ceruus ad fontes aquarum:ita deſide-
rat aĩa mea ad te deus.Et iterum.ps̃.lxxxiij. Quia
melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuper milia.ſ.in hac
vita.Et Paulus. Potens eſt depoſitum meũ ſer-
uare in illum diez.ij.ad Timo.iiij.⁊.j.c. Fruſtra etiã
iſta eccleſia militans congauderet letitie ⁊ paci ⁊ li
bertati eccleſie triumphantis, dicẽs Letare Hieru-
ſalẽ ⁊c.Eſa.vltimo:ſi tantã letitiam ipſa poſſet con-
ſequi in hac vita. vñ Bern. Quouſqz adoramus ⁊
nõ guſtamus proſpiciẽtes p̃riam:⁊ non apprehen-
dẽtes:ſuſpirãtes ⁊ de lõge ſalutãtes? O vera exuluz
p̃ria exilij finis:video te:ſz nõ ſinor intrare:carne re-
tẽtꝰ,nec adhuc dignꝰ.Hec deſiderabilis p̃ria celeſtis
non terreſtris,nec manufacta,figurata eſt.iij.Re.x.
vbi dr̃ ꝙ Regina hauſtri.ſ.habitatrix ⁊ dña calide
regionis.i.amore inflãmata venit audire ſapientiã
Salomonis . Hec eſt quelibet aĩa fidelis deſiderio
videndi verũ Salomonẽ Chr̃m qui eſt plꝰ q̃ʒ Salo
mon. Mat.xij.ſucceňſa:que videns oẽm ſapientiã.
Salomonis.ſ.magnitudinẽ,pulchritudinẽ,⁊ diſpo
ſitionẽ creaturarũ,⁊ domuz q̃ʒ edificauerat.ſ.p̃riam
celeſtem de qua Baruch.iij.O Jſrael:q̃ʒ magna eſt
domꝰ dei ⁊c.⁊ cibos menſe eiꝰ:qui ſunt viſio,delecta
tio,⁊ fruitio,qbus paſcit bonos in regno:⁊ habitacu
la ſuoꝝ:ideſt diuerſitates celeſtium manſionum : de
quibus Jo. xiiij. Jn domo patris mei manſiones
multe ſunt:de pe.di.iiij.in domo:⁊ veſtes eoꝝ.ſ.dotes
corporis,agilitatem,ſubtilitatem,claritatem,impaſ
ſibilitatem:que ſunt proprietates ſolis:ad cuius cõ-
parationem fulgebunt iuſti. Mat.xiij.⁊c.Eſa.xxx.
Erit claritas ſolis ſeptempliciter ſicut lux ſeptez die
rum:non habuit vltra ſpiritũ:vñ Bern. Quantus
putatis tunc ſplendor erit animarum : qñ ſplendo-
rem ſolis habebunt corpora. Mat.xiij.Fulgebunt
iuſti ⁊c.Non inquam habuit vltra ſpiritum.ſ. pre
nimia admiratione ad ſpiritus ſui defectum deuene
rat:quia ſicut ait Grego. Niſi quis a ſemetipſo defe
cerit:ad deũ qui ſupra ipſuz eſt,non appropinquat.

Preterea ſicut dicunt doctores duplex eſt beatitudo vna per grãz, altera per gloriam: vna in via, alia in patria. De beatitudine patrie dicͭ ps. xxxiij. Beati qui habitant in domo tua in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Et hec beatitudo conſiſtit in duplici ſtola. ſ. anime ⁊ corporis. Apoca. vj. Date ſunt illis ſingule ſtole albe. ſ. glorificatio aĩe que eſt in viſione dei i celo: ⁊ dictuz eſt eis vt requieſcerent tp̃s adhuc modicum: quia tunc alia ſtola dabitur eis. ſ. glorificatio corpis: qꝺ eſt ꝯtra quoſdaz grecoꝝ qui dicunt aĩas ſanctoꝝ non eſſe adhuc in celo: nec dñatoꝝ in inferno. c. xiij. q. ij. tp̃s: in prin. ſed ibi ſoluit in prima ⁊. ij. glo. ⁊ hoc aſſerere hereticum eſt. ſm Tho. ⁊ alios doctores. vñ Paulus ad Phil. j. Cupio diſſolui: ⁊ eſſe cũ Chriſto: ex̃ de renun. niſi. §. porro. ⁊ Greg. iiij. dialogoꝝ poſt. c. in prouincia. verſi. noſſe velim. hoc clare determinat: dicens. Qui Chr̃m in celo eſſe nõ dubitat: nec Pauli animaz in celo eſſe negat: ibi vide. Non ergo tanta põt eſſe beatitudo ſimpla in aĩa quanta eſt dupla in aĩa ⁊ in corpore. Sed certum eſt contra iſtos ꝙ in hac vita corpora etiã perfectoꝝ hoium non hñt dotes ſuas: ergo non pñt tm̃ eſſe btĩ in aĩa: eſto pro impoſſibili ꝙ tm̃ eſſent beati perfecti in hac vita: quantũ in illa: quantuz ſunt beati in aĩa ⁊ in corpore. Preterea ſm Augu. laus diuina incipit in hac vita: ſed perficietur in eterna gloria. Quũ ergo in patria hoc ſit totum negotium ſanctoꝝ. ſ. laudare deum: vt dicͭ. gloſ. ſuper illum. verſi. ps. lxxxiij. Beati qui habitant ⁊c̃. ergo vbi non eſt tanta laus: non eſt tanta beatitudo: qꝛ qui plus laudabit: plus honorabitur: iuxta illud Sacrificium laudis honorificabit me. De beatitudine aũt vie dicitͭ ps. lxxxiij. Beatus vir cuius eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſut. Iſte aſcenſiones ſunt octo beatitudines huius vie: de quibus Mat. v. Beati pauperes ſpiritu ⁊c. Et iſtis octo gradibus aſcendebatͭ in templum. Ezech. vltimo. Iſta aũt beatitudo vie ⁊ gratie eſt via ad beatitudinem patrie ⁊ glorie: ſicut dicit. ps. lxxxiij. Ibunt de virtute in virtutẽ vſqꝫ quo videatur deus deoꝝ in Syon: ideſt in eccleſia triumphanti ⁊ deum ſpeculanti. ⁊ vtraqꝫ ſurgit a viſione dei: illa a viſione per ſpeciem: iſta a viſione per fidem ſicut dꝛ. Luc. x. Beati oculi qui vidẽt que vos videtis. De viſione vtraqꝫ ſatis ſupra proxime. Eſt ergo iſte error coniunctus cum primo errore iſtoꝝ Begardoꝝ contra quem. s̃. latius diſputaui: ⁊ quicquid contra illum errorem dictum eſt ibi: põt etiam dici ꝯtra iſtuz: qꝛ connexi ſunt. Iſti ergo miſerabiles nec in vita ſua habent beatitudinez gratie nec in illa beatitudinem gl̃ie: niſi reuocent hos errores ⁊c.

Quintus error iſtoꝝ Begardoꝝ eſt ꝙ quelibet intellectualis natura ſeipſa nãliter eſt beata: quodqꝫ anima non indiget lumine glorie ipſaz eleuante ad deum videndum: ⁊ eo beate fruendum. Error autẽ iſte connexus eſt illi alteri errori Pelagianorum de quo. xxiiij. q. iij. quidam verſi. pelagiani: dicentium ſufficere voluntatem hominis ſine aliqua gratia ad adimplenda iuſſa diuina: contra illud Jo. xv. Sine me nihil poteſtis facere: ⁊ illud Jaco. j. Omne datum optimũ ⁊c. j. q. ij. q̃ꝫ pio. ⁊. j. ad Cor. xiij. Gratia dei ſum id qꝺ ſuz: ⁊ illud. ij. ad Cor. iij. Nõ ꝙ ſufficiẽtes ſimus ex nobis ⁊ c. ⁊ illud ad Roman. ix. Non eſt currentis neqꝫ volentis: de pe. diſt. ij. ſi. n. ⁊ illud Eſa. xxvj. Omnia opera noſtra operatus es in nobis dñe. Si aũt iſti Begardi intelligunt de nã intellectuali angelica: ꝙ ſeipſa nãliter eſt beata: falſum eſt

Solꝰ deꝰ vere bonꝰ

quia nullus nãliter eſt bonus eſſentialiter ⁊ beatus niſi ſolus deus: qui eſſentialiter ⁊ originaliter ⁊ perfecte ⁊ effectiue ⁊ nãliter eſt beatus. Jo. x. Ego ſum paſtor bonꝰ. ⁊ Matth. xix. illud Mar. x. Luc. xviij. Quid me interrogas de bono? vnus eſt bonus deꝰ: vbi Orige. Qñ. n. declinamus a malo ⁊ facimꝰ bonum, quantum ad comparationem ceteroꝝ hoium dicitur bonũ qꝺ facimus: quantum aũt ad veritatem ſm ꝙ hic dicitur vnus eſt bonus: bonum nr̃m non eſt bonum. Beatus aũt quiſqꝫ eſſe non poteſt niſi ſit bonus: vnde Boetius. Beatitudo eſt ſtatus omnium bonoꝝ aggregatione perfectus. Eſt aũt deus ſolus eſſentialiter bonus: quia bonitas ſua eſt ſua eſſentia. Originaliter: quia bonitatem ſuam nõ habet ab alio: ſed a ſeipſo: quia ipſe non eſt ab alio, ſed a ſe. vnde ps. cj. Tu aũt idem ipſe es. Perfecte, qꝛ nil mali vel defectus aut diminutionis conſiſtit in illo. Effectiue: qꝛ omne bonum deriuatur ab eo: quum ſit ipſe fons indeficiens omnis boni. de pen. di. j. §. hoc idem: verſi. Item Joannes. omnis qui non diligit ⁊c. ex̃ de regu. licet. in fi. Jaco. j. omne datum ⁊c. Naturaliter: quia natura eius ſumme ⁊ plꝰ q̃ꝫ poteſt intelligi: bona incommutabiliter ⁊ incorrupta. Nulla aũt creatura poteſt habere nec habet quinque predictas bonitatis conditiones: etiam angelica creatura nedum humana: non eſt eſſentialiter bona ſicut nã diuina: licet inquantum ſit creatura dei ſicut ⁊ cetere, ſit bona quia creata a bono ſm illud Gen. j. vidit cuncta que fecerat: ⁊ erant valde bona. xxiiij. q. iij. quidam. verſi. floriani. Eſt ergo bona creatura ſuo modo: ſꝫ non perfecto modo qꝛ ſi eſſentialiter eſſet bona vt dei nã: nunq̃ꝫ illud ſuum bonum eſſe poſſet perdere: nec peccare ſicut angeli reprobi ceciderunt: de pe. di. ij. precipuũ. ⁊. c. ſi. n. xvj. q. ij. viſis. Eſa. xiiij. Item nec bona eſt nã quelibet creatura nec originaliter: quia nõ a ſe ſed a deo creatore. vnde. ps. lxxxix. Quoniam ipſe fecit nos. Itez nec perfecte: qꝛ oĩs creatura defectuoſa: ⁊ ex ſe in nihilum tendẽs: qꝛ de nihilo creata. Luc. xj. Si ergo vos quũ ſitis mali ⁊c. Itẽ nec effectiue, qꝛ creatura de ſe nõ dat aliqd boni: nec facit: ſꝫ deꝰ in ipſa opans: ⁊ ipſa cooperans. Item nec nãliter: qꝛ tunc peccare non poſſet. ſꝫ peccauit primꝰ angelus ⁊ ſui ſequaces. Eſa. xiiij. Eze. xxviij. ⁊ de pe. di. ij. §. de his ita ſcribit. ⁊. c. principiũ: extra de ſum. tri. c. j. §. diabolus. xxiij. di. qui eps. xvj. q. ij. viſis. xxvij. q. ij. §. ex his oĩbꝰ ver. ſic ⁊ diabolus. Si aũt iſti Begardi intelligunt de nã intellectuali hoĩs. ſ. aĩa: ꝙ ſeipſa nãliter eſt beata: multo amplius falſum eſt: qꝛ ſi creatus btũs fuiſſet Adã a deo ⁊ nãliter, eſſet beatus ſicut deus: vt ſupra dixi: ⁊ nunq̃ꝫ peccare poſſet: nec mori: qꝛ beatitudo pfecta nõ eſt ſubiecta morti nec peccato: ⁊ ideo proprie ſolus deꝰ vocatͭ beatꝰ. j. ad Timo. j. ⁊ ideo illi q querunt btũdinez in rebꝰ creatis: decepti ſunt: qꝛ qꝺ a ſe beatũ non eſt beatitudinẽ dare nõ põt. c. j. q. vij. Daibertuz. Et ideo abuſiue dñr beati: hñtes multa promptuaria in hoc mundo ⁊ boues craſſas. ps. cxliij. beatum dixerũt populũ ⁊c. ⁊ querentes beatitudinẽ in delitijs. ſicut epicurei vel ĩ honoribꝰ: ſicut ſuperbi. Adã aũt creatꝰ fuit potẽs mori ⁊ non mori ⁊ potẽs peccare ⁊ nõ peccare: qꝛ arbitrij liberi creatus fuit. de con. di. iiij. placuit oĩbus. Item ſi nãliter Adã fuiſſet beatus: quõ illum a quo habebat beatitudinẽ offendere potuiſſet ſicut offendit? de pe. di. ij. §. Romanos. Fuit ergo Adã creatꝰ bonꝰ ſuo modo ſicut angelus: ſed non ꝯfirmatus in bono virtutis:

nec inſeparabiliter habens bonum eſſentialia.n.⁊ nãlia inſeparabilia ſunt:accidentalia vero ſecus.di. vi.§.his ita. Ceterum qꝺ dicunt ſecundario in iſto errore ꝙ aĩa non indiget lumine glorie ipſam eleuãte ad deum videndũ:⁊ eo beate fruenduz falſuz eſt: ⁊ contra illud expreſſe. p̃s.xxv. Et in lumine tuo.ſ. filij:ergo non noſtro:videbimus lumen.ſ.p̃ris. Preterea eſto ꝙ anima habeat lumen gratie:non tñ habet lumen glorie:q2 tunc lumine glorie non egeret: ſꝫ lumen glorie Ch̃s eſt:non aĩa cuiuſq̃ꝫ ſancti. Apo.xxj. Et ciuitas non eget ſole neqꝫ luna vt luceãt in ea:naꝫ claritas dei illuminat eaꝫ: ⁊ lucerna eius eſt agnus:⁊ ambulabunt gentes per lumen eius.ergo non per lumen propriuꝫ:vñ ⁊ dicit dñs Jo.viij. Ego ſum lux mundi:ſubaudi inuiſibilis:habitat.n. lucem inacceſſibileꝫ.j.ad Timo.vltimo. Sed iſti miſeri ⁊ ceci Begardi dicunt. Q̃uo.n.fieri poteſt ꝙ videaẽ deus in ſua luce inacceſſibili per creaturam ſine deo luce:quum inter deum qui eſt lux increata:⁊ ſuam lucem non ſit differentia:q2 illa lux qua deus videtur,deus eſt.non.n.poteſt videri quin videatur ſua lux in qua videẽ:⁊ ipſe Ch̃s illa lux de qua Jo. j.Erat lux vera que illuminat oẽm hoiem venientẽ in hunc mundum.xxj.di.cleros:ad fi. Non erat ille lux;ergo nec alis quihomo:vñ dicit Apl's Ephe.v. Eratis aliqñ tenebre:nunc aũt lux in dño.ergo non a ſe.Sed ⁊ angelus qui eſt nobilior creatura homine:qui ſecundum Dionyſiuꝫ eſt manifeſtatio occulti luminis:ſpeculum puruꝫ clariſſimum:non ĩ ſuo lumine videt deuꝫ:ſed videndo faciem eius in lumine eius qui eſt filius videt patrem. Matth.xviij.Angeli eoꝝ ſemper vident faciem patris mei:qui eſt ipſe qui eſt ſplendor ⁊ imago ⁊ figura patris.ad Heb. j.de pe.di.j.de⁹ quis ſimilis. In lumine iſto filij ambulabunt ſancti in patria.vñ p̃s.lxxxviij.Dñe in lumine vultus tui qui eſt filius ambulabũt:⁊ iſta erit dei fruitio. Quis.n.deo fruitur plene:niſi qui ipſum videt? Quis aũt eum,vt dixi,niſi in ſuo lumine videt? q2 extra deum qui lux infinita eſt: nemo deum videt:nec aliquã creaturam: vñ in viſione ectatica beatus Benedictus videndo deum quaſi punctaliter mundum recollectum vidit:vt narrat Grego.in ij.libro dialogoꝝ:qui ⁊ ait. Qui intus claritatẽ dei viderit:nullo modo credendum eſt ꝙ ſit foris aliqd qꝺ ignoret.no.xiij.q.ij.q diuina. Iſte etiã error ↄiunctus eſt cum precedenti:⁊ que ibi dixi contra illum: contra iſtuꝫ p̃nt hic dici:maxime illud ꝙ in hac vita non poteſt ita clara contemplatio haberi de deo: ſicut in patria:niſi ex priuilegio ſpeciali:vt in Moyſe ⁊ Paulo:ſicut ibi pleniter eſt probatum. Vñ ⁊ in hac vita ⁊ in illa oĩs anima indiget lumino diuino ipſaꝫ eleuãte ad deũ videndũ: quũ de ſe ſit oĩs creatura tenebroſa: ⁊ obfuſcata per peccatũ originale ⁊ alia que cõmittit:que peccata Apl's appellat tenebras Ro.xiij. Vñ ⁊ ignorantia ⁊ obliuio pena eſt peccati originalis.xv.q.j.§.vt itaqꝫ:vn.Gre. in principio.iiij.libri dialogoꝝ ait. Poſtq̃ꝫ a paradiſi gaudijs expulſus humani g̃nis parens: in huius exilij atqꝫ cecitatis q̃ꝫ patimur erumnam venit peccãdo: extra ſemetipſum fuſus iam illa celeſtis patrie gaudia que prius cõtemplabitur:videre non potuit. In paradiſo quippe homo aſſueuerat verbis dei perfrui beatoꝝ angeloꝝ ſpiritibus,cordis munditia,⁊ celſitudine viſionis intereſſe:ſed poſtq̃ꝫ huc cecidit:ab illo quo implebatur mẽtis lumine receſſit,⁊ Tobie v. Quod mihi gaudium qui in tenebris ſedeo:⁊ lumen celi non video. Et beat⁹ Gre.de illo ceco mendico qui ſtabat ſecus viam. Luc.xviij. loquens ad genus humanum reducit. Adam.n.anteq̃ꝫ peccaret triplici radio lucis illuſtrabaẽ:habuit.n.cognitionẽ oĩum creaturarum que facte ſunt per Ch̃m:vnde ⁊ ſingulis nomina impoſuit. Gen.ij.ad fi. Habuit etiã cognitionem creatoris:non tñ plenam:inter enigmaticam ⁊ comprehenſiuam:quia non ita contemplabatur clare ſicut in patria videtur ab angelo:nec ita obſcure ſicut in hac videẽ a nobis. Item accepit cognitionẽ ſui:⁊ quid ſibi cauendũ ⁊ agendum foret. Primã ſcientiam de creaturis non amiſit:ſed ſecundã ⁊ tertiã,per peccatum vñ ⁊ nos de eo propagati ceci naturaliter naſcimur:peccante homine primo ⁊ per peccatum occecato inoleuit vitiuꝫ pro natura:vnde Apocal.iij: Dicis quia diues ſum, ⁊ nullius egeo:⁊ neſcis quia tu es miſer ⁊ pauper ⁊ cecus ⁊ nudus. Et hoc etiam deſtruit hunc errorem. Ad iſtum etiã erroreꝫ extirpandũ addendum eſt qꝺ legitur ⁊ no:de con.di.iiij.gratia:⁊ tribus.ca.vltimis.

Sextus error iſtoꝝ Begardoꝝ eſt ꝙ ſe exercere in actibus virtutũ,eſt hominis imperfecti,⁊ perfecta anima licentiat a ſe virtutes. Iſtum erroreꝫ qui etiam ſurgit de ſpiritu libertatis:reprobat ⁊ confundit tota uita Chriſti ⁊ ſanctorum omniuꝫ perfectorum:qui ſe in actibus virtuoſis continue exercitarunt:ſicut ieiunando,genuflectendo, etiam vocaliter orando,paupertatem corporalem ſeruando,predicando, operibus mĩe ⁊ diſcipline intendendo: ſicut apparet in ſylua euangelica:⁊ actibus Apl'oꝝ: vitis patrum, ⁊ legendis,⁊ hiſtorijs eccleſiaſtica ⁊ tripartita. Item iſte error tollitur Matth.iiij.ſupra illud. Venite poſt me:faciam vos fieri piſcatores hominum dicit gloſ. Omnia que de vſu veniunt:non fatigant. virtus exercitio perſeuerat. Item quomodo vir perfectus charitatem habet: niſi pro tempore opus exerceat charitatis quum dicatur.j.Jo.iij. Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi:⁊ viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere:⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo: q̃uo charitas dei manet in eo? vnde ⁊ Greg. Sic mens per compaſſionem doleat: vt etiaꝫ larga manus affectuꝫ doloris oſtendat. Itẽ Greg. in homil'. penteco. Si amor eſt: magna operatur. Si autem operari negligit: amor non eſt. mathematica enim eſt virtus: niſi ſit practicata. Impoſſibile enim eſt virtutẽ veram non exerceri pro tempore in operibus virtuoſis. vnde Greg. de charitate. Plerunqꝫ charitas quibuſdam occupationibus prepedita mouetur in corde:⁊ tñ nõ monſtratur in corpore:ſicut ſol nube tectus ardet in celo:⁊ non videtur in terra. vnde propter hoc quoſdam excuſat Apoſtolus Phi.iiij. Occupati eratis. Et in vitijs patrum. Cuidam anachorite aduenienti ad cellaꝫ alterius indignato quia ei non occurrerat ille de cella que tunc peccata ſua plangebat ipſe reſpondit. Non vacat plangenti charitas. Item Apl's.j.ad Timoth.iiij.hortatur Timoth.virum perfectuꝫ ad exercitium virtutis,dicens. Exerce teipſum ad pietatem ⁊c.xlij.di.§.j.⁊.j.in.e.c.vt profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. Nunquid Paulus perfectus erat qui dicebat ad Phili.iiij. Quecũqꝫ ſunt vera: quecũqꝫ pudica: quecunqꝫ iuſta:quecũqꝫ amabilia: quecũqꝫ bone fame.ſiqua virtus ſiqua ſalus diſcipline.hec cogitate q̃ accepiſtis ⁊ audiſtis ⁊ vidiſtis in me ⁊c. quis enim ſcit ſe eſſe perfectum vt licentiare poſſit virtutum actus? certe nullus.j.Coꝝ.iiij.

de pe.di.ij.ſi.n.inquit.verſi.nos aũt iuxta:⁊ di.ni.ad huc inſtant:ad fi.⁊ de pur.ca.c ſi. Item quõ licentiari poteſt virtus:qꝛ neceſſe eſt ſi virtus eſt:ꝙ ſit in habitu aut in actu,nec quũ eſt in actu habitus eius perdiṫ:vñ Aug.de bono coniugali: Virtutes animi aliqñ in opere manifeſtantur:aliqñ in habitu latent: ſi aũt non eſt in habitu:nec in actu:virtus nõ eſt:nam virtus eſt habitus mẽtis bñ ꝯſtitute:quũ virtus ſit in aĩo.xxij.v.de pudicitia:⁊ ibi no.de pe.di.iij.ille rex vbi aũt virtus nõ eſt: mens bñ ꝯſtituta nõ ẽ:immo male:qꝛ inter bonũ ⁊ malũ nõ eſt dare mediũ.xxxij q.j.cũ renũtiaṫ:vbi de hoc:de pe.di.j.§.cũ.n.nulla.n, vt ait.⁊.c.oĩs qui non diligit. Item Aug.tolle charitatem ⁊ odiũ tenet:de pe.di.ij.c. Romanos.verſi.tolle:nec in aĩa eſt dare vacuum:qꝛ ſi eſſet illud vacuꝫ maluꝫ eſſet:vñ diabolus ad domuꝫ vacantem virtute ⁊ bono tamq̃ꝫ ad domuꝫ ſuã redit quamq̃ꝫ ſcopata ⁊ mundata exterius videaṫ. Mat.xij.⁊ Luce.xj. ⁊.xxvj. Job. Qui extendit aquilonem.i.diabolum frigiduꝫ carentẽ igne ſpũſſancti ſuperuacuum.i. coꝛ otioſum tãquã ſuper lectuꝫ:vñ Bern.aut deſcendas neceſſe eſt:aut aſcendas:ſi attendas ſtare in pendulo huius vite:ruas neceſſe eſt. Item paulus qui perfectum ſe vocat ad Philip.iij. ibi. Quicunq̃ꝫ ergo perfecti ſumus:ipſe ſe imperfectuꝫ dicit in.e.c. dicẽs. Non ꝙ iam accepimus:aut iã perfecti ſim⁹ cognoſcere.n.ſe imperfectuꝫ ⁊ poſſe amplius credere eſt eſſe perfectum:vñ in.e.c.dicit. Sequoꝛ aũt ſi quo modo cõpꝛehendã in quo ⁊ cõpꝛehenſus ſum a Chꝛõ Jeſu.fratres ego nõ arbitroꝛ me cõpꝛehendiſſe. Ecce quõ paulus perfectiſſimus creſcebat in virtutib⁹ ⁊ pꝛoficiebat:qui textus deſtruit expꝛeſſe hunc errorem. Nã ille ſm pſ.lxxxiij.dicitur beatus: qui aſcẽſiones in coꝛde ſuo diſpoſuit:creſcendo de virtute in virtutem:de pe.d.ij.dũ ſanctam. Itẽ quõ põt fieri ꝙ virtus poſſit licentiari quin deſinat eſſe virt⁹ qꝛ aut virt⁹ exercebiṫ interi⁹ per deſideria illius virtutis: ⁊ cogitationes ⁊ meditationes ſanctas: aut exteri⁹ per opera bona:ſi neutro iſtoꝝ modoꝝ,virtutis nomen amittit: ⁊ ſine virtute nuda remanet anima, virtutes.n.ſunt velamina anime:de pe.di.ij.ſapiens nunq̃ꝫ inanis eſt.ſub.§. Romanos.⁊.c.ſe.ſed nec Adã.⁊.c.vt cognouerũt.⁊.c.illa anima.⁊.c.ſimilẽ quõ ergo imago dei ⁊ ſimilitudo eſt in anima licentiante virtutes:non dei imago:ſed diaboli eſt virtute vacua:⁊ vitio ſuccedente. Hinc eſt etiam ſm Jo.caſſia. in collatione pꝛima Moyſi, in li. coll'a. ꝙ qui vult ad charitatis faſtigium peruenire:neceſſe eſt vt ſe exerceat in operibus virtuoſis:impoſſibile eſt.n. charitatem habere quemquam: niſi membꝛa habeat charitatis ⁊ exercitium eius:quia charitas patiens eſt benigna eſt,non agit perperaꝫ ⁊c.j. Coꝛinth.xiij. Item inter alias conditiones charitatis, quas ponit pꝛoſper in libꝛo de vita contemplatiua, de peni. diſtin.ij. charitas eſt:idem eſt quod effectiua operis eſt. ibi: operoſa in omnibus omnino fidelibus.

Septimus erroꝛ Begardoꝝ eſt,ꝙ oſculum mulieris:quum ad hoc non inclinet natura:eſt moꝛtale peccatum.actus auteꝫ carnalis quuꝫ ad hoc natura inclinet peccatum non eſt:maxime quum tentatur exercens. Quia autem dicunt iſti carnales eſſe peccatum oſculum mulieris. Sciendum eſt ꝙ quedam ſunt peccata que ſm ſe:⁊ ſm ſuam ſpeciem nunquam bona intentione fieri poſſunt, ſicut ſunt pꝛecepta decalogi negatiua. Exo.xx. Non occides. Non mechaberis:extra de iureiu.⁊ ſi Chꝛiſtus ver. qnidam,⁊.c.de quibus:legitur ⁊ no.xxxij.q.vij.quid in omnibus,⁊ hoc modo oſcula amplexus ⁊ tactus non ſunt moꝛtalia nec venialia de ſe: quum poſſint fieri bona intentione vt pꝛo pace danda:vel ratione conſuetudinis maxime inter conſanguineos iuxta moꝛem pꝛouincialium, vel quum medicus tangit mulieris pulſum vel vulnus.vide.xxxij.di.hoſpitiolum:quod videṫ contra:ſed non eſt,vñ vide q̃d not. xj.q.iij.abſit glo.j. Alio modo dñr moꝛtalia vel peccatum pꝛocedens ex inoꝛdinata ⁊ mala cauſa: vt quum datur eleemoſyna pauperi ex vana gloꝛia.j. q.j.vide:vel vt inducatur ad hereſim. Sicut aũt deliberatus conſenſus in actum peccati eſt moꝛtale:ſic etiã conſenſus circa delectationẽ peccati:etſi non circa conſenſum tactus:vt pꝛobat Tho. in ſecunda ſecunde.q.liiij.c.iiij. Adde q̃d ſcripſi.ſ.in hac ſecunda parte in.iij.c.thꝛe,in.c.vj.verſi.eſt intellect⁹:⁊ in additione ibi poſita:que incipit,duplex. Si ergo oſculũ deṫ ex libidinoſo aĩo vel tactus fiat:moꝛtale eſt:qꝛ etiam non ſolũ tactu ſed aſpectu ⁊ affectu etiaꝫ ſine aſpectu appetit ⁊ appetiṫ concupiſcentia mulierum. Mat.v.xxxij.q.v.nec ſolo.⁊.c.qui viderit. Periurium.n.⁊ adulteriũ ⁊ cetera peccata ſine actu exteriori ſolo ꝯſenſu coꝛdis nefario committuntur:vt de peni.di.j.ſi cui etiam non contingat. vbi de hoc no. ⁊ ꝑ.c.q viderit.⁊.c.ſicut.⁊.e.cauſa ⁊.q.in pꝛimis.xij. c. Et iſto modo intelligitur verbũ. Hiero. ꝙ ſi non tangere mulierem bonum eſt ergo tangere malum eſt.xxxij.di.hoſpitiolum. Itẽ certuꝫ eſt ꝙ radix peccati in coꝛde eſt vt dicit dñs in Mat.xv. De coꝛde pꝛocedunt cogitationes male,homicidia,adulteria xv.q.vj.c.j.de pe.di.ij.ſicut tribus. Si ergo coꝛ telo libidinis ſauciuꝫ eſt:oſculuꝫ moꝛtale eſt.vt pꝛe.c.nec ſolo. Et q̃d dĩ per Begardos ꝙ ad hoc nã non inclinat,falſum eſt:qꝛ ſuo modo ſic inclinat ad oſculũ, ſicut ad concubitum. Sed eſto ꝙ ad hoc nã non inclinaret:nihilominus ex mente coꝛrupta naſceretur peccatum:quod etiã ex hoc apparet qꝛ peccata ꝯtra nãm,⁊ ad que tm̃ nã non inclinat:grauioꝛa ſunt,vt ſodomia.xxxij.q.vij.adulterij. Et ingratitudo,extra de dona.c.ſi. Et idololatria: qꝛ contra nãꝫ eſt a creatura creaturam adoꝛari. xxiiij. q.j. non afferamus. Item inclinatio nature vel non inclinatio non facit peccatum:ſed peruerſa voluntas ⁊ inoꝛdinata, cõmutans bonuꝫ incommutabile in cõmutabile,⁊ ꝑponẽs delectationẽ creature creatoꝛi:q̃d ẽ peccare: ſm Aug. Et qꝛ inclinatio nõ cogit peccare: qꝛ tunc nõ eſſet peccatũ.xv.q.j.§.j.ſꝫ ⁊ ſi nã inclinet maxime ad peccatum carnis, non minus peccans ſuo arbitrio noxius eſt.de pe.diſt.ij.ſi.n.verſi. liberi arbitrij. poſt.iiij.colum.facit quod no.l.diſt.quia tua glo.fin. Quia vero dicunt iſti animales Begardi ꝙ actus carnalis non eſt peccatum:quuꝫ ad hoc nã inclinet hoc dicunt qꝛ ſunt de ſpũ libertatis, vt opus exerceant carnalitatis ⁊ beſtialitatis:naꝫ inter alia pꝛecepta negatiua in decalogo mechia pꝛohibeṫ. quuꝫ dicit dñs Exo.xx. Non mechaberis: Noĩe aũt mechie ſm Aug.in q̃onibus Deut.omnis illicitus cõcubitus atq̃ꝫ illoꝝ membꝛoꝝ nõ legimus vſus pꝛohibitus debet intelligi.xxxij.q.iiij.meretrices. Simplex,n.foꝛnicatio moꝛtale eſt.xxv.di.§.al's ea demuꝫ. xxij.q.ij.pꝛedicandum: ⁊ pꝛe.c.meretrices.⁊.ca.ſeq. vbi dicit Hieronymus ꝙ per vitia carnis maxime demones coluntṫ:⁊ loquiṫ ibi de vitio carnis:⁊ omne opus carnis immunditia vocaṫ:vbi dicit gloſ.ꝙ immunditia attenditur ſm oẽm modum illicitum membꝛoꝛum.

mechie nomine gd intelligendum.

membroꝝ. Luxuria incendit a cibo: quũ vtit delica
tis ⁊ calidis vt aptioꝛ ſit ad immunditiã. Conſide-
rat etiã luxuria circa ſenſuuz petulantiã. ad idẽ. xxij.
q. vj. Non mechaberis. Item apl's. j. ad Theſſa. iiij.
ibi. Ut abſtineatis vos a fornicatione. ⁊. j. ibi. Qm̃
iudex eſt dñs de oĩbus his. Item apl's ad Gala. v.
premiſſa fornicatione ait. Qui autem talia agunt: re
gnum dei non poſſidebunt ad idem Tob. iiij. Atten
de tibi ab oĩ fornicatione: ⁊ preter vxorẽ tuã nõ pa
tiaris crimen ſcire. crimẽ autẽ mortale ĩportat. xxv.
di. §. criminis. lxxxj. di. c. j. ex̃ de pe. ⁊ remiſ. deus. Itẽ
Deutero. xviij. Non erit tibi meretrix. j. Coꝛ. vj. Fu-
gite fornicationẽ. Fornicatio autem ſm̃ doctores eſt — Fornicatio qd ſit.
oĩs vſus carnalis cõmiſtionis preter legitimuz toꝛi
concubitũ. Prouerb. vj. Precium ſcoꝛti vix vnius
eſt panis: qꝛ fatua mulier illo precio dat coꝛpus foꝛ-
nicatoꝛi: ⁊ animaz diabolo: quo non daret ſotulares
ſuos. nec tm̃ dat aĩam ſuam diabolo: ſed etiam illius
miſeri qui commiſcet ei. vnde ſequit. Mulier autez
viri precioſam aĩam capit. Item Eze. xxiij. Proieci
ſti me poſt coꝛpus tuum. j. Coꝛ. vj. Oẽ peccatũ ⁊c. j.
Qui autẽ fornicat, in coꝛpus ſuum peccat. ij. Pe. ij.
Nouit deus pios de tentatione eripere. iniquos ve-
ro in diem iudicij reſeruare cruciandos. magis autẽ
eos qui poſt carnem in concupiſcentia immunditie
ambulant. Prouer. vj. Qui adulter eſt propter coꝛ-
dis inopiã perdit aĩam ſuam. Aug. O quanta iniq-
tas: quanta peruerſitas: vt aĩam ſuã quam chꝛiſtus
ſanguine ſuo redemit: luxurioſus quiſquis pp̱ mo-
menti vnius delectationẽ vendat. Eccle. ix. Ne des
fornicarijs aĩam tuam in vllo: ne perdas te ⁊ heredi
tatem tuam. Oſee. vj. Oẽs adulterantes, quaſi cliba
nus ſuccenſus a coquente. Iſidoꝛus. Oĩbus pecca-
tis fornicatio maioꝛ eſt. Fornicatio vniuerſa antece-
dit mala. melius eſt ergo moꝛi q̃z fornicari. imo plus.
quum neceſſitas excuſet a furto. de conſ. di. v. diſcipu
los. de furtis. c. ſi quis propter neceſſitatem. ⁊ ab ho
micidio. ex̃ de homici. c. ij. ⁊. c. j. in clemẽ. nulla tamẽ
neceſſitas excuſat a fornicatione. ff. de ritu nup. palã.
§. non eſt ignoſcendũ. ⁊ no. ex̃ de fur. ſiquis pp̱ necef
ſitatẽ. ⁊. xxxij. q. iiij. ſicut tractaui latius de immun-
ditia. j. §. nunc de immunditia. in c. lxxiij. Nec ob-
ſtat quod dicunt iſti Begardi q̄ qñ quis de iſto pec
cato tentat: excuſari videt: qꝛ aliud eſt tentari, aliud
tentationi conſentire. non tentari autẽ iſtud eſt im-
poſſibile quum tota vita noſtra ſit tentatio ſuper ter
rã. Job. vij. de pe. di. ij. ſi enim. ſed non conſentire ten
tationi per dei gratiã poſſibile ⁊ facile eſt. vnde Jac.
pꝛi. Beatus vir qui ſuffert tentationẽ. i. non conſen-
tit. ⁊ propterea oꝛamus Matth. vj. ⁊ Luc. xj. de pe.
di. iij. de quotidianis. Et ne nos inducas. i. intus du
cas in tentationez. qꝛ non oꝛamus non tentari: ſed
oꝛamus a tentatione non ſuperari. quia de ſe tenta-
tio peccatum non eſt. ſm̃ Greg. ſed virtutis exercita
tio. vnde ⁊ Dauid in p̃s. xxv. tentari petit vt coꝛo-
net dicens. Tenta me dñe. j. Mach. ij. quia tentatur
Abꝛaam Job Tobias ⁊ Joſeph ⁊ reliqui ſancti: ⁊
reſiſtentes tentationi coꝛonant. Quum enim tribus
modis impleat oẽ pcm̃. de pe. diſt. iiij. ſicut tribus. di.
vj. in palea ſed penſandum. Suggeſtione: que fit per
diabolum. Delectatione: que fit per carnez. Conſen
ſu: per ſpiritum. quia ſerpens ſuggeſſit. Eua delecta-
ta eſt ſicut caro. Adã velut ſpiritus conſenſit. de pen.
di. j. ſerpens. Quum malignus ſpiritus peccatũ ſug
gerit in mente: ſi nulla delectatio peccati ſequat: pec
catum omnino perpetratum non eſt. di. vj. in palea.

ſed pẽſandũ. vbi de hoc. immo foꝛtius ⁊ frequẽtius
tentant boni q̃z mali a diabolo. vñ Greg. ſuper illud
Exo. v. Contemptus Pharao conſurgit in ſcanda-
la. Illos tentare negligit quos quieto iure ſe poſſide
re ſentit boni enim ad pugnã ſuſcitant leuiathã bo-
nis operibus eum ſtimulando. Job. iij. Qui parati
ſunt ſuſcitare leuiathã. Nam ſicut dicit Chꝛyſ. Non
tentat a libidine: qui ſemper eſt in fornicatione. non
tentat a gula: qui ſemper eſt in delicijs. non tẽtat ab
auaritia: qui nulli dat ſua: immo ſi poteſt recipit alie
na. Sed ſi propoſuiſti continere: tentaris a ſpũ luxu
rie. ſi propoſuiſti ieiunare: tentaris a ſpũ gule. ſi pro-
ponas eleemoſynã facere: tentaris a ſpũ auaritie. p-
ponis humilitatẽ ſeruare: tentaris a ſpũ ſupbie. Ui-
des qũo filij dei exeunt contra diabolũ bella pecca-
tis indicunt: qꝛ victoꝛie gloꝛiã concupiſcunt. Quiſ-
quis ergo expectans chꝛiſtũ celeſti tuba iã reſonate,
angeloꝝ turba ſpectante, ad hoc virtutis exercitium
exire neglexerit: nec chꝛiſtiani vocabulo nec chꝛiſtia
noꝝ conſoꝛtio dignus erit. immo deſertoꝛis crimine
notabit: ⁊ velut penitentie proditoꝛ puniet. Proin
de ſumamus arma celeſtia ſecuri de victoꝛia: qa rex
noſter qui nobiſcum eſt vinci non poteſt. vnde. j. Jo.
iiij. Maioꝛ eſt qui in nobis eſt: q̃z qui in mundo eſt.
hucuſq̃z Chꝛyſ. Nõ ergo ſe excuſent iſti Begardi qa
tentant de carne: qa nemo peccat inuitus. xv. q. j. §. j.
xxiij. q. iiij. vaſis. alias eſt ſub. c. nabuchodonoſoꝛ.

Octauus error begardoꝝ eſt, quia dicũt q̄ in ele-
uatione coꝛporis ieſu chꝛiſti non debent aſſurgere:
nec ei reuerentiã exhibere aſſerentes q̄ eſſet imperfe
ctionis eiſdem, ſi a puritate ⁊ altitudine ſue contem
plationis tm̃ deſcenderent, q̄ circa myſterium ſeu ſa
cramentũ euchariſtie aut circa paſſionẽ humanita-
tis chꝛiſti aliqua cogitarent. Error aũt iſte tollit per
illud qđ ſcri. ad Phi. ij. q̄ in noĩe Jeſu oẽ genu fle-
ctat. ex̃ de immu. eccl. decet. lib. vj. ex̃ de cele. miſ. ſane.
de conſe. di. ij. nihil. j. q. j. multi. Item chꝛiſtus ille pa
nis eſt. de conſec. di. ij. chꝛiſtus panis eſt. ſed chꝛiſtus
dñs eſt. Joan. xiij. Si ego dñs ⁊ magiſter. Huic autẽ
dño genuflectendũ eſt. Michee. vj. Quid dignũ of
ferã dño? curuabo genu deo excelſo. immo necdũ coꝛ
poꝛi chꝛiſti, ſed etiã quũ legit euangeliũ: curuari de-
bemus. de con. di. j. aplica. Itẽ in p̃s. xcviij. Dñs re-
gnauit iraſcant ppli. ibi. Adorate ſcabellũ pedũ ei⁹:
qm̃ ſcm̃ eſt. De chꝛiſti humanitate exponit Augu. ⁊
expreſſum. de conſ. di. ij. acceſſerunt. ℣. nemo aũt illã
carnẽ manducat niſi prius adorauerit. Item ad He
bre. j. Et quũ introducit primogenitũ in orbẽ terre:
dicit. Et adorẽt eũ oẽs angeli dei. ⁊ in p̃s. xcvj. Ado
rate eũ. ſ. filiũ, oẽs angeli eius. ſ. patris. Itẽ quũ qui-
libet fidelis teneat oĩ anno cõicare. Jo. vj. Niſi man
ducaueritis carnẽ filij hoĩs ⁊c. de con. di. ij. prima. cũ
c. prece. ex̃ de peni. oĩs. quia ⁊ aplis ſumme pfectio-
nis hoc dixit dñs. Hoc facite in meã cõmemoratio-
nẽ. Luc. xxij. de conſe. diſ. ij. iterat. ⁊ ex̃ de reliquijs. ſi
dñm. in clem̃. eadẽ rõne tenet ipſum adorare etiam
adoratione latrie. vt probat Aug. in prec. ℣. Adora
te ſcabellũ pedũ eius. ⁊ pre. c. acceſſerunt. quia caro
chꝛiſti coniuncta diuinitati adorat latria: inquantũ
in creatura hyperdulia: de qua latria legit ⁊ no. de
con. di. iij. venerabiles. Item magi procidentes ado
rauerunt eũ. Mat. ij. ⁊ leproſus. Mat. viij. ibi. ado-
rabat eũ. vbi Orige. Añ q̃z peteret adorare cepit cul
tũ oſtendens. Et Chꝛyſ. ſuper Mat. Non enim il-
lũ petebat quaſi hoĩem artificẽ: ſed adorabat quaſi
deum. oratio autem perfecta eſt fides ⁊ confeſſio. vñ

leproſus fidei opus adorans impleuit: ſed opus confeſſionis impleuit in verbis. vnde adorabat eũ dicẽs dñe. Et ille cecus illuminatus. Jo. ix. in fi. Qr autez dicunt iſti maledicti ꝙ caderent a perfectione ſue cõtemplationis ſi de carne chriſti aut de paſſione eius aliquid cogitarent: inſanũ eſt manifeſte, ⁊ diabolice arrogantie: qr videndo corpus chriſti, vident deum per fidẽ ⁊ diuinitatẽ eius: q̃ coniuncta eſt carni chriſti. vnde Jo. xiiij. Qui videt me: videt ⁊ patrẽ. ⁊ beati oculi qui vident que vos videtis. Luc. x. ⁊ Joan. xvij. Sicut nos vnũ ſumus. ex̃ de ſum. tri. c. ij. §. rurſus. ⁊ q̃ maior ⁊ purior contẽplatio: q̃ȝ cogitare deũ paſſum in carne: ad cuius memoriã eſt illud ſacramẽtũ principaliter inſtitutũ? vñ dñs: Hoc quotienſcũqȝ feceritis: in meã cõmemorationẽ facietis. Luce. xxij. de conſe. di. ij. iteraꝛ. ex̃ de reli. ⁊ ve. ſancto. ſi dñm. in clem. vnde. j. Petr. iiij. Chriſto igiꝛ paſſo in carne, ⁊ vos eadẽ cogitatione armamini. ⁊ ad Heb. xij. Recogitate eũ qui talẽ ſuſtinuit a peccatoribus aduerſus ſemetipſuz contradictionẽ ⁊c. Threñ. iij. Recordare paupertatis ⁊ tranſgreſſionis mee fellis ⁊ abſinthij. Sed quõ hi impij poſſunt contẽplari diuinitatẽ: niſi ⁊ ibi filiũ contẽplenꝛ: qui eſt vna eſſentia cũ patre: qr eſt id qđ pater. pater enim filio dedit id qđ eſt. vnde dicit filius Jo. x. ⁊ ex̃ de ſum. tri. c. ij. §. licet. pater quod dedit maius eſt oĩbus. Si autẽ filiũ dei contemplanꝛ: deuz de deo: vt in ſymbolo niſſeno: qđ cantaꝛ in miſſa: contẽplari eos neceſſe eſt: ſi recte credunt eundẽ filiũ hoiem de maria natũ. xxiij. di. q eps de conſ. di. iij. c. fin. extra de ſum. tri. c. j. ⁊ in alijs ſymbolis fidei orthodoxe. ſed iſtius dei ⁊ hoĩs illa vera caro ſacroſancta que ꝯficiꝛ in altari. vnde Augu. De carne marie carnem accepit: ⁊ eandẽ carnẽ ad manducandũ dedit ad ſalutẽ. de con. di. ij. acceſſerunt. nõ ergo deſcendũt a contẽplatione ꝑfecta adorãdo carnem illã vnitã inſeparabiliter verbo: ſed aſcendunt illũ deũ hoiem pijſſimũ contẽplando. nihil enim ſic hoiem ad deũ trahit: ⁊ ad deũ allicit, ſicut deũ hoiez contẽplando. nihil enim hoi ſuauius, dulcius ⁊ glorioſius eſt: q̃ȝ ſuuz creatorẽ ſue creature corporaliter eſſe vnitũ: ⁊ vnũ cũ ea inſeparabiliter eſſe. i. ꝙ nunq̃ȝ ſeparabitur: q̃ȝuis ſeparari poſſet per potentiã eius q eã vniuit: eſſe effectu veraciter cõtẽplari. vñ. Eſa. vij. Et vocabiꝛ nomen eius emanuel: qđ interpretatur nobiſcũ deus: quia verbũ caro factũ eſt habitauit in nobis. Jo. j. Itẽ per rationem iſtoꝝ veſanam virgo beata, apli euãgeliſte, patriarche, ⁊ prophete, fuiſſent ſumme imperfecti: quũ ex geſtis ⁊ verbis eoꝝ appareat ꝙ circa hec iugiter cogitabant: immo oẽs beati de imperfectione notarenꝛ: qui in diuina eſſentia vident quotidie oĩa ſacra humanitatis chriſti: ⁊ illa liquidiſſime contẽplanꝛ: ⁊ in eis ineffabiliter delectãtur. vñ ⁊ chori angeloꝝ in ſacra illa imolatione adſiſtunt: ⁊ illud altiſſimuz ſacrm perferunt miniſterio ſuo ſociandũ in celo corpori chriſti. de con. di. ij. quid ſit ſanguis. Preterea via veniendi ad contẽplationẽ diuinitatis eſt contẽplatio chriſti humanitatis q̃ eſt facilior ⁊ capacior. vnde Jo. j. Deum nemo vidit vnq̃ȝ. i. nullus hõ ſimplex: ſed vnigenitus qui eſt in ſinu patris ipſe enarrauit. i. extra per aſſumptam humanitatẽ docuit: illuminando intellectũ ad videndũ deũ. Aĩa eni rõnalis creata fuit in quodã medio habens extra ſe mundũ ſe in ſe, deũ ſupra ſe. Vñ accepit oculũ carnis: quo extra ſe mũdũ aſpiceret. oculũ rõnis: quo ſeipſum cerneret. oculũ contẽplationis quo deum videret. Sed poſtq̃ȝ tenebre peccati facte ſunt ſuper faciẽ. Geñ. j. abyſſi. i. cordis humani. iuxta illud Hiere. xvij. Prauũ eſt cor hoĩs: quis cognoſcet illud? oculus contẽplationis extinctus eſt: vt nihil videret. oculus quoqȝ rõnis lippus effectus: vt ſe dubie ⁊ obſcure cerneret. ſolus oculis carnis in claritate remanſit. Propter hoc eterna ſapientia in ſua natura inuiſibilis, facta eſt in aſſumpta natura viſibilis: vt hõ in chriſto humanitatẽ oculo carnis cerneret: ⁊ per opera diuina que fecit ⁊ facit quaſi quodaz collyrio oculo cordis illuminato diuinitatẽ in ipſo videret. ac ſic totus homo beatificareꝛ in ipſo. vnde ait Luce. x. Beati oculi qui vident ⁊c. vt ſupra dixi. Et ne ab hac beatitudine videamur excludi: qui nõ vidimus eũ in carne preſentem: ait Jo. xx. beati qui non viderunt. ſ. corporaliter ⁊ crediderunt cordialiter. Corde enim crediꝛ ad iuſtitiã. Ro. x. xj. q. iij. nolite. quãq̃ȝ ipſuz in hoc altiſſimo ſacro corporaliter videamus ſub illis viſibilibus ſpeciebus latentẽ ſi veraciter in ipſum credimus: ⁊ propterea ipſe nobis in hoc ſacro ſui memoriã dereliquit dicens Luc. xxij. ⁊ pre. c. iteraꝛ. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. ⁊ ꝑ. c. ſi dñm. Clem. In hoc autẽ iſti Begardi demonibus ſunt peiores. demoni enim ait dñs. Dñm deuz tuũ adorabis. in tali latria precipuũ deficit: ſcz dilectio. qr demon non diligit: qr charitatez perdidit. de pe. di. ij. principiũ. xvj. q. ij. viſis. ⁊ vide hic quod no. di. iij. venerabiles. gloſ. ij. Deutero. vj. Mat. iiij. Sed iſti nolunt chriſtũ in carne adorare. quũ ipſe ſpecialiter dicaꝛ deus noſter. vt in illo. V. pſ. lxvj. Benedicat nos deus deus noſter. chriſtus propter humane nature participationẽ ⁊ redemptionẽ. Sed poſſunt dicere iſti heretici qđ diciꝛ Jo. iiij. ꝙ veri adoratores adorant patrem in ſpiritu ⁊ veritate. ad hoc dicẽdũ eſt ꝙ ideo hoc dicit dñs vt tolleret errorẽ dicentium deũ eſſe corporeũ ⁊ liniamentis diſtinctũ: qui error poniꝛ. xxiiij. q. iij. quidaz. V. Antropomorphite. quia deus ſpiritus eſt. vt ibi diciꝛ. ⁊ prec. c. Jo. iiij. ⁊ filius dei ſpiritus eſt: quia deus eſt. extra de hereti. cũ chriſtus. Sed quamq̃ȝ pater incarnatus non ſit. de con. di. iij. oĩs. diuinitas tñ incarnata eſt in filio toto deo. vnde ſuper illud pſ. lix. In idumeam extendam. i. mundum ſanguineum extendã calciamentũ meũ. i. humanitatem. dicit Grego. diuinitatem calciatam. Nam filius dei quum ſit deus perfectus totus, non conciſus, non diuiſus: quia indiuiſibilis eſt: incarnatus eſt: quã incarnationem tota trinitas operta eſt. vt in pre. c. omnis. ⁊ extra de ſum. tri. c. j. §. hec ſancta. ⁊ tota in hoc altiſſimo per comitantiam: tres etiam perſone ibi ſunt per eſſentiam: per potentiam: ꝑ preſentiam, ſicut in oĩ creatura: tñ non ſunt ibi ſub ſacramento ⁊ ratione ſacri. ſed ſola perſona filij incarnati. qr nec pater nec ſpirituſſanctus incarnatus eſt ſed filius. de con. di. iij. c. fin. ⁊ hoc ſacrm de filio eſt ⁊ pro incarnatione ⁊ paſſionis memoria eius. fit de conſe. diſt. ij. iteraꝛ. ⁊. c. in chriſto pater. ⁊ extra de reli. ⁊ venera. ſanctoꝝ. ſi dñm. Clem. ⁊ per cõionẽ indiuiſibilem veraciter eſt ⁊ per vnionem. vt no. de con. diſt. ij. hoc eſt quod dicimus. ⁊. c. cõperimus. Si igiꝛ hi Begardi chriſti carnem vere manducare deſiderant: ipſam carnem veraciter adorent. quia dicit Auguſt. in pſ. xxvij. Nemo autem ipſam carnem manducat: niſi prius adorauerit. de con. di. ij. acceſſerunt in vrbe in quodam monaſterio ſanctimonialiuz ſancti Laurentij Panſperne in quo illo tpe manebã. erat quidã theutonicus qui multum ſpiritualis videbatur: mihi fuit accuſatus de iſto errore: ꝙ corpus chriſti

non adorabat qñ eleuabatur. Et in predicatione te
tigi iſtũ errorem contra Begardos: de quoꝝ nume
ro ipſe erat. ⁊ tunc aderat: quem correxi ad partẽ de
illo errore: qui nullã pacẽ habebat qñ tangebam in
meis predicationibus illos Begardos. q: lupꝰ erat
in fabula. nec me libenter videbat. vili habitu ſe te-
gebat: ⁊ lachymas habebat. ſepe diabolus apparen
tes lachrymas adminiſtrat ⁊ raptus. ſcripſi. ſ. §. fe-
minarũ. ℣. xcviij. in c. xlvj. in iſta ſecunda parte. ⁊ ſe
contemplatiuum ⁊ guſtantem reputabat. ſed vtinã
non eſſet lupus pelle agnina tectus. ſi chriſti nõ eſt:
chriſtus eum ſuum faciat. extra de heretic. vt officiuꝫ
inquiſitionis. §. ſi vero. Hucuſqꝫ de Anachoritis ⁊
Begardis cecis ⁊ eorum erroribus dictuꝫ ſufficiat.

De ſtatu religioſorum in genere maxime mendican
tium. Quod eccleſia primitiua erat tota perfecta
⁊ religioſa. Cap. 53.

O Glorioſa ciuitas dei ſancta ma
ter eccleſia: poſtqꝫ in te defece-
runt anachorite: queramus in
te ſi poterimus inuenire alios
religioſos qui veraciter colant
te: ⁊ edificent te: ⁊ ſancta vita
⁊ ſcientia illuſtrent te. Ipſi eni
a fundamentis fabricauerunt
te. nam tota eccleſia primitiua collecta prius Hiero
ſolymis ſub apoſtolis qui caput erant illius ſancte
religionis ⁊ fraternitatis, tota erat vna religio. Nã
ſicut legitur Actu. iiij. ⁊ ij. ⁊. xij. q. j. dilectiſſimis. ⁊ c.
quia tua. cũ. c. ſeq. multitudinis credentium erat cor
vnum ⁊ anima vna. nec qſqꝫ eoꝝ que poſſidebat ali
quid ſuum eſſe dicebat ſed erant illis omnia cõmu-
nia. ⁊ paulopoſt. Quotquot enim poſſeſſores agroꝝ
aut domoꝝ erant: vendentes afferebant precia eoꝝ
que vendebant: ⁊ ponebant ante pedes apoſtoloꝝ.
diuidebatur autẽ vnicuiqꝫ prout opus erat. Et talis
erat tunc tota illa eccleſia benedicta: quales tpe ſan
ctoꝝ cenobitaruꝫ Egypti perpaucos inueniri in ce
nobijs difficile extitiſſet vt ait Piamon ſanctus ana
chorita in ſua collatione de tribus generibus mona
choꝝ in lib. coll. Jo. caſſi. De illa etiam eccleſia Ale
xandrina ſub Marco ait Petrus damiani. Tanta
ſancto marco dñs apud Alexandriã gratiã preroga
uit: vt oẽs qui tunc ad fidei rudimenta confluerent,
mox per continentiã ⁊ totius ſancte conuerſationis
inſtantiã tanqꝫ ad monaſtice perfectionis faſtigiuꝫ
peruolarent. Unde ⁊ in illa eccleſia primitiua tradi
ta fuit forma monaſtice ſeu cenobitice vite. iuxta qꝺ
gloſ. Bede dicit ibidẽ. Act. iiij. in textu ſupra poſito.
Qui ita viuunt vt ſint eis oĩa cõia in dño: cenobite
vocantur. que vita tanto fertilior eſt: quãto magis ſta
tũ futuri ſeculi imitatur: vbi oĩa ſunt cõia. Religioſi ãt
illi erãt habito honeſti. actione iuſti. ſermone mode-
ſti: cogitatione ſancti: affectione puri: intẽtione recti:
prouidentes bona non ſolũ corã deo ſed etiã coram
oĩbus hoĩbus. ij. ad Coꝝ. viij. ad Ro. xij. in fi. xij. q. j.
nolo. Sed ſicut preteriti tpis religioſi fuerunt ficus
dulciſſime ⁊ valde bone: ita noſtri tpis Regulares
ſunt multi ficus amariſſime ⁊ valde male. c. xlvij. di.
quantumlibet. Hiere. xxiiij. Oſtendit mihi dñs. Et
ecce duo calathi pleni ficis. ⁊. j. ficus bonas, bonas
valde: ⁊ ficus malas, malas valde. vnde Augu. in p̃.
c. quantũlibet. Sicut non inueni meliores qꝫ qui in
monaſterio profecerunt: ita non expertus ſum dete-
riores qꝫ qui in monaſterio defecerunt. c. ad hoc. Et
cuꝫ corruunt difficilius qꝫ ſeculares reſurgunt. quia
ad literã. ſm Chryſ. non ideo dolent q: peccauerũt:
ſed confunduntur q: ſuã hic gloriã perdiderunt. de pe.
di. j. quis aliqñ. Uñ ficte aliqui penitent ideo non re
ſurgunt. Ad idẽ de pe. di. j. §. ꝙ autem. ℣. ſi ſacerdos
(alias eſt. cap.) l. di. vt conſtitueretur. ibi. experti credo
aliquoꝝ fictas penitentias. Noſtri quidẽ tpis reli
gioſi multi ſimiles phariſeis: qui in ſynagoga locuꝫ
religioſoꝝ tenebant: diuiſis ab alijs habitu: ⁊ exte-
riori conuerſatione ſimiles: tonſurã magnã deferre,
habitũ ſuum cõponere, cuſtodire exteriores cerimo-
nias quid ſit cerimonia no. xlv. di. qui ſincera. glo. ce
rimonia. ⁊ obſeruantias gloriantur. Sed quid vꝫ reli
gio ſine charitate ⁊ pietate que ad oĩa valet. j. ad Ti
mo. iiij. xlij. diſt §. j. Habitus ſine humilitate. Phi. ij.
de pe. diſt. j. c. j. Tonſura ſine paupertate: quam deſi-
gnat ? xij. q. j. duo. Silentiũ oris ſine quiete cordis?
de con. di. j. qñ. Jeiunia cũ gaſtrimargia. xlj. di. quiſ-
quis. de con. di. v. ſint tibi. Pſalmodia ſine concor-
dia? xc. di. alienus. ⁊ cũ inuidia. xlvj. di. clericus inui
dens Exterior oratio ⁊ vocalis ⁊ apparens ⁊ inte-
rior vagatio de con. di. j. qñ. ⁊ di. v. non mediocriter.
xcij. di. cantantes. xxxviij. di. ſedulo. Sterilis medita
tio ⁊ nulla cõpunctio? de pe. di. j. §. hoc idem in prin.
⁊. c. predixerat. ⁊ di. iij. §. Ecce. ℣. vidiſti. (al's eſt. c.)
nec gemitus nec ſuſpirioꝝ emiſſio? de pe. di. iij. §. his
authoritatibus. ℣ſi. prima conſolatio. Uocalis ⁊ ſa
cramentalis confeſſio ⁊ nulla mutatio vel correctio
de pe. di. j. non ſufficit. ⁊ di. iij. penitentes. cum. c. pre.
Continua miſſarum celebratio ⁊ vitioꝝ augmenta
tio. de con. di. ij. qui diſcordat. cum c. ſeq. ⁊ c. ſicut iu-
das. ⁊. c. qui ſcelerate. ⁊. c. quotidie. Uiſitatio ⁊ ſemp
peccatoꝝ excuſatio ⁊ velatio? de pe. di. j. ſerpens. ⁊. §.
deniqꝫ ⁊ di. iij. ſunt plures. ⁊. c. pluit. ⁊ p̃s. cxl. ad excu
ſandas excuſationes in peccatis. xvj. q. j. predicator.
extra de conſue. quanto. Ueritatis lucratiue predica
tio ⁊ eiuſdem per malã vitam impugnatio. iij. q. vij.
§. hoc idẽ teſtatur. xxv. diſt. c. vlt. Corporalis in eundo
⁊ cantando ⁊ comedendo ⁊ ſeruiendo combinatio
⁊ interna diuiſio ⁊ reciproca perſecutio. j. q. j. multe.
xxiiij. q. j. vbi ſana. xxij. q. iiij. q peccat. ℣ſi. neqꝫ eniꝫ.
In choro ⁊ miſſa benedictio ⁊ extra, ⁊ intra in cor-
de maledictio. xxiiij. q. iij. ſi igitur. ⁊. §. ſed qui. ⁊. c. deus
qñ. xj. q. iij. §. Item Salomon. ℣. ſicut auis. Detra-
ctio. de pe. di. j. homicidioꝝ. Murmuratio. xc. di. alie
nus. c. oblationes. xlvj. diſ. accuſatores. Diffamatio.
vj. q. j. deteriores. ⁊ cap. ex merito. Contentio. xc. di.
oblationes. Mendacioꝝ multiplicatio. xxij. q. ij. pri
mũ. Cachinnatio, deriſio. v. q. v. §. vlt. in fi. Subſan-
natio ⁊ deſpectio. p̃s. xxxiiij. Subſannauerunt me
ſubſannatione. ⁊ idẽ ⁊ deſpectio ſuperbis. Pacis la
bioꝝ altrinſeca datio ⁊ locutio, ⁊ interior cordialis
indignatio ⁊ mala cogitatio. p̃s. xxvij. Mala auteꝫ
in cordibus eoꝝ. De talibus irreligioſis ait dñs So
pho. j. Uiſitabo ſuper eos qui induti ſunt veſte pere
grina. Iteꝫ Hiere. ix. Uiſitabo ſuper eos qui attonſi
ſunt coma habitantes in deſerto. i. in clauſtro: q: oẽs
habeut preputiũ. ſ. proprietatẽ, propriã voluntatem
⁊ carnalem voluptatem. vnde Berñ. Manet tonſu
ra: veſtis necdum mutata eſt: ieiunioꝝ regula cuſto-
ditur: ſtatutis pſallitur horis: ſed cor eoꝝ longe eſt a me,
dicit dñs Mat. xv. Eſa. xxix. premiſerat enim dñs
ibi in Mat. Hypocrite bene de vobis prophetauit
Eſa. Ppl's iſte labijs me honorat (alias glorificat
me) Eſa. xxix. Mat. xv. vbi Remigius. Hypocrita

dicitur ſimulator: qꝛ aliud opere ſimulat, aliud cor-
de geſtat. Iſti ergo bene. Hypocrite dicuntur: qꝛ ſub
honore dei terrena lucra ſibi accumulare cupiebant.
Sic faciunt hodie pleriqꝫ religioſi ſucceſſores phari
ſeorum in vitijs. contra quos Hieronymus. Ve illis
ad quos phariſeorum vitia deuenerunt. Iſtius hypo
crytalis tpis aliq religioſi irreligioſi. Regulares. irre
gulares qꝛ de regula nō curātes. di. iij. regula. Cōuer
ſi peruerſi: ⁊ ad vitia mundi reuerſi. de pe. di. ij. pēna-
ta. ⁊. c. non reuertebantur. Cenobite quidaꝫ proprie
tarij ſarrabaite. extra de ſta. mo. ſuper quodam. Clau
ſtrales aliqui regum ⁊ principū ⁊ Cardinalium cō-
menſales. extra de offi. ord. quanto Monachi gyro
uagi, xvj. q. j. monachi vagantes. ⁊. c. legi. ⁊ forenſes,
⁊ aduocati, ⁊ defenſores. xvj. q. j. de preſentium. extra
de poſtu. c. ij. ⁊ procuratores, ⁊ conductores, ⁊ loca-
tores, ⁊ mercatores, ⁊ nuntij dñorum mundi, ⁊ cur
ſores. ad hec extra de ſyndi. c. j. extra ne cleri. vel mo.
c. j. ⁊ per totū. Cauilloſi diſputatores, queſtores pre-
ſumptuoſi, vaniglorioſi, ⁊ aliorum religioſorum cō-
temptores. aliqui paupertatis profeſſores: ſed here-
ditatū ſucceſſores. ⁊ contra eorum ſancta ſtatuta vi
nearū ⁊ agrorum poſſeſſores. extra de ex. pre. nimis.
j. ⁊. ij. oībus alijs ſuperbiores: quum deberent ex vo
cabulo ⁊ profeſſione eſſe humiliores: peſtilentiores,
⁊ multi mundi carnales poſſeſſores: ⁊ paupertatis
promiſſe apoſtolice in eorum regulis ⁊ ſtatutis pre-
uaricatores. aliqui eorum ſacre theologie legū ⁊ de-
cretorum ⁊ aliarū ſcientiarū profeſſores ⁊ vita lar-
giores, Quidam eorū ingredientiū ſuum ordinem
deceptores: vt prius eis auferant ſe ⁊ ſua: ⁊ demum
profiteantur regule inimici. xv. q. j. legi. Quidam ex
eis verſipelles albi exterius nigri interius. quuꝫ po
tius debeat eſſe contrarium. ſm illud Can. j. Nigra
ſum ſed formoſa. Quidam vtranqꝫ vitaꝫ ſimul par
ticipantes: quia mendicantes ⁊ poſſeſſiones haben
tes. contra Conciliuꝫ generale. extra de religi. domi.
religionuꝫ. li. vj. ſicut hermaphroditi qui vtrunqꝫ ſe
xum participant. iiij. q. iij. §. Itē in criminali. ꝟ. her-
maphroditus. Fratres quidam fratrum perſecuto-
res, diffamatores, ⁊ religionū ſciſſores oblati. xxvij.
q. ij. vt lex. Aliqui demonibus immolati, ⁊ concupi
ſcentijs mundi renati, ⁊ inuoluti facti ſunt. Multi
ex eis manum mittentes ad aratrū penitentie, retro
aſpiciunt vt pre. c. pennata. ⁊ Luce. ix. Quidam qui
tectum aſcenderunt contemplationis ⁊ euangelice
perfectionis: mundi delicias ⁊ deuitias ⁊ honores
tollere deſcenderunt. contra id Matth. xxiiij. li. vj.
de elec. quorūdam. vbi Chryſoſtomus. Eligibilius
erat nudo corpore ſaluari ꝙ intrare in domū vt tol
lere veſtimentum. Spoliantes tunicas, reinduerūt
illas. lauantes pedes, inquinauerunt illos. Can. v.
Pennata animalia que inceſſerant, contemplatiui
religioſi qui mūdo renuntiauerant, reuerſa ſunt, cō-
tra id Eze. j. Obliti qui retro erant. Phi. iij. Et qui
in anteriora ſe extenderant ſequentes ad palmā ſu-
perne vocationis: que tēporalia ſunt requirunt. con
tra illud quod ſcribitur in. pre. c. pēnata. ⁊ ad Phi.
iij. Aliqui qui promiſerunt ſaluare animas ſuas: in
monte fornicati ſunt. Gen. xix. xv. q. j. inebriauerūt.
Et egreſſi de ſodomis. i. mundo a laude dei muti re
ſpicientes retroverſi ſunt in ſtatuaꝫ ſalis. Gen. xix. ſ.
infatuati. quod ad nihilum valet vltra niſi vt mitta
tur foras: ⁊ conculcetur ab hominibus. i. ſecularibꝰ.
Quum enim viri religioſi qui tenent figurā apoſto
lorum quantum ad propriorū renūtiationē. xvj. q.
j. ex authoritate. ⁊ quibus dñs dicit. Vos eſtis ſal ter
re. Matth. v. xciij. di. ſacerdotes. deberent munduꝫ
condire lumine predicationis, ⁊ exēplo ſancte ⁊ per
fecte conuerſationis. Hodie aliqui quaſi ſal fatuuꝫ
euanuerunt. vnde ſup pre. verbo. Vos eſtis ſal terre,
dicit Hilarius. Eſt autem hic querenda proprietas
dictorum: quam ⁊ apoſtoloꝝ officium ⁊ ipſius ſalis
natura monſtrabit. hoc igitur in omneꝫ vſum gene-
ris humani effectuꝫ incorruptionē corporibus qui
bus fuerit aſperſum impertit: ⁊ ad oēm ſenſum con
diti ſaporis aptiſſimū eſt. Apoſtoli autem ſunt reruꝫ
celeſtiuꝫ predicatores: ⁊ eternitatis velut ſatores: ⁊
merito ſal terre nūcupati. qꝛ ꝑ virtutē doctrine quaſi
eternitati corpora ſeruāt. Itē ibi Remigiꝰ. Sal ēt ꝑ
aquā in ardorē ſolis: ⁊ ꝑ flatū vēti in naturā alterā
cōmutaꝛ. Sic ⁊ apoſtolici viri per aquā baptiſmi ⁊
ardorē dilectionis ⁊ flatuꝫ ſpiritusſancti in ſpiritua
lem regenerationē commutati ſunt. Sapientia etiā
celeſtis ꝑ Apoſtolos predicata: exiccat humores car
nalium operum: aufert ſetorem ⁊ putredinem male
conuerſationis: ⁊ vermē libidinoſe cogitationis: ⁊
illū de quo dicit propheta Eſa. vltimo in fi. ⁊ Mar.
ix. Vermis eoruꝫ non moritur. habeꝛ etiā Matth.
viij. xiij. xxv. ⁊ Luc. xiij. Bern. ſuper illud Matth.
xxij. Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiuꝫ. Fletus erit ob
igneꝫ qui non extinguitur. ſtridor ob vermē qui nō
moritur. Item idem. Sunt apoſtoli ſal terre. i. homi
num terrenoruꝫ: qui amando terrā terra vocantur.
Item Hieronimus. Vel apoſtoli ſal terre vocantur,
quia per illos vniuerſum hominum cōditur genus.
Item Chryſoſto. ſuper Matth. Doctor enim quū
fuerit omnibus predictis virtutibus de quibus di-
xerat ornatus: tunc eſt quaſi optimū ſal. ⁊ totus po-
pulus de illo conditur videndo eū ⁊ audiendo. Itē
Remigius. Eſt ſciendum quia nullū ſacrificiū offe-
rebatur deo in veteri teſtamento niſi prius condire
tur ſale. Leui. j. qꝛ nullus poteſt laudabile ſacrificiū
deo offerre abſqꝫ ſapore celeſtis ſapientie. xliij. di. c. j.
ꝟ. per ſalē. Itē hilarius. Verum qꝛ conuerſioni ho-
mo ſubiacet: ideo apoſtolos ſal terre nūcupatos mo
net in tradite ſibi poteſtatis virtute perſiſtere: quuꝫ
ſubdit. Qꝛ ſi ſal euanuerit: in quo ſalietur? Hierony
mus. i. ſi doctor errauerit: quomō alio doctore emen
dabitur? Et Augu. Et ſi vos per quos odiendi ſunt
populi: metu perſecutionum temporalium amiſeri-
tis regna celorū: qui erunt homines per quos vobis
error auferatur? Alia litera habet ſi ſal infatuatū fue
rit: oſtendens fatuos eſſe iudicādos: qui temporaliū
bonorum vel copiā ſectantes, vel inopiam metuen-
tes, amittunt eterna: que nec dari poſſunt ab homi-
nibus nec auferri. Item Hilarius. Si autē doctores
infatuati nil ſaliant: ⁊ ipſi ſenſu accepti ſaporis amiſ
ſo viuificare corrupta non poſſint redduntur inuti-
les. vnde ſequitur, Ad nihiluꝫ valet vltra: niſi vt mit
tatur foras ⁊ conculcetur ab hominibus. Hierony-
mus. Sal enim vt in condimentū ciborum ⁊ ad ſic
candas carnes neceſſariū eſt: ita alium vſum non ha
bet. Certe legimus in ſcripturis vrbes quaſdā ita vi
ctorū ſale ſeminatas: ut germen nullum in eis orire-
tur. Item gl. Poſtqꝫ ergo illi qui capita ſunt aliorū
defecerint: nulli vſui apti ſunt niſi ad hoc ꝙ mittanꝛ
foras ab officio docendi. Adde hic de iſto ſale quod
ſcripſi. j. §. Sed contra hoc. ꝟ. ij. patet ex eo in. c. lviij.
Filij iſrael religioſi videntes deum in deſertū religio
nis exeuntes de Egypto de mundo tenebroſo car-
nes ⁊ pepones cepas ⁊ alia ⁊ cucumera appetētes. i.

mundi delectabilia: ⁊ ſuper man (alias manhu) .i.
corpus chriſti.de cõ.di.ij.reuera.vel rebꝰ ſpũalibus
nauſeãtes mente ⁊ vita in Egyptũ.i. mũdũ reuer-
ſi ſunt.ſicut Numeri. xj. ⁊ xiiij. tales ex eis non in-
trant terrã promiſſionis.i. terram viuẽtium. lxxvj.
di.ieiunium.Contra tales religioſos hodiernos re-
trogrados Petrus.ij. Pe.ij.c. Si em̃ refugiẽtes
coinquinationem mundi in cognitione dñi noſtri
⁊ ſaluatoris Jeſu Chriſti hi rurſus implicati ſupan
tur:facta ſunt eis poſteriora deteriora prioribꝰ. me-
lius enim erat illis non cognoſcere viã veritatis: ꝙ
poſt agnitionẽ retrorſum cõuerti ab eo qđ illis tra
ditum eſt ſancto mãdato.contingit.n.illis illud ve-
ri prouerbij. Prouer.xxvj. Canis reuerſus ad ſuuz
vomitum:⁊ ſus lota in volutabro luti. de pe. diſ.iij.
ſunt qui dicunt.⁊.c.irriſor ⁊ c.inanis.⁊ di.iiij.ſi refu
gientes.⁊ ad Heb.vj. Intermittentes ſermonẽ in-
choationis chriſti,feramur ad ius ꝑfectionẽ:nõ rur
ſus iacientes fundamentũ penitentie ab operibus
mortuis.de pe.di.iiij.intermittentes . Et ſanctiꝰ eſt
nõ vouere: q̄z votũ prout meliꝰ põt nõ ꝑficere.gra-
uius enim puniuntur qui votũ fecerunt. aut fidem
perceperunt: ⁊ votũ non perfecerunt: aut in malis
vitam finierũt : q̄z illi qui ſine voto aut fide mortui
ſunt:⁊ tñ bona egerunt opera.xij.q.j.ſcimus. de pe.
di.iiij.§.finis.Tales cucurrerunt:ſed brauium non
habuerunt.quia ante metã defecerũt.j. ad Coꝝ.xj.
Greg.in moralibus, In caſſum quippe bonũ agiẗ
ſi ante terminũ deſeratur.quia fruſtra velociter cur-
rit:qui prius q̄z ad metã perueniat, deficit. de peni.
di.iij.in caſſum.ex̃ de renun.c.j.vbi de hoc.Tales ẽt
mortuum baptizauerunt:⁊ mortuũ iterũ tetigerũt.
Eccli.xxxiiij.Grego.in moral. Baptizantur quip-
pe a mortuo : qui mundant ſe fletibꝰ a peccato . ſed
poſt baptiſmũ mortuum tangit:qui culpas poſt la-
chrymas repetit.de peniten.di.iij.baptizantur. Cõ
tra tales etiam dñs in Luca.viij.c.Matth.xiij.In
tẽpore credunt:⁊ tẽpore tentationis recedunt.Ber.
Ibi fige tu chriſtiane curſus tui metam: vbi chriſtꝰ
poſuit ſuã . Hi miſeri accipientes ⁊ tenentes clypeũ
manũ cõtraxerunt quã in ſublime porrexerant:an-
teq̄z interficerent oẽs habitatores hai.i. vallium.i.
mundi.Joſue.viij.Tales etiam poſtq̄z peccata plã-
xerunt:vultus mutauerũt.cõtra illud.j.Reg.j. Iſti
ſunt qui mortui mundo.C.de epiſ.⁊ cleri.deo nobis.
xvj.q.j.placuit.redierunt ad literam, ad ſepeliẽdos
mortuos huius mundi . Et in ſpũ tales mortui in
peccatis iacentes ſepeliunt alios mortuos corpora
les.Mat.viij.Et cura eoꝝ de mortuis eſt:vt de eoꝝ
cadaueribus paſcantur ſicut lupi ⁊ canes de morti
cinis beſtiarũ. ꝓpter ſepulturas multi ſe in inferno
ſepelierunt.Lu.xvj. Stelle etiã ſcꝫ religioſi nõ ma
nentes in ordine.ſcꝫ aut ꝑ apoſtaſiam aut per malã
vitam:⁊ curſu ſuo:de quo.Cucurri in ſiti.i.in feruo-
re charitatis,contra Siſaram.i.diabolũ:interpreta
tur em̃ Siſaras excluſio gaudij:nõ pugnauerũt per
ſeueranter.Judic.v.Non.n.tales religioſi tepefacti
currũt in ſiti.i.in feruore ſancto ⁊ deſiderio. de qua
ſiti ait dñs.Jo.xix. Sitio. Nec viã mandatoꝝ cur-
runt:q2 nõ habent cor per charitatẽ dilatatum. pſ̃.
cxviij. Viam mandatoꝝ cucurri cum dilataſti cor
meum. Nõ currunt poſt chriſtũ gigantẽ:qui exulta
uit vt gigas ad currẽdã viam.pſ̃.xviij.nec cũ achi-
maas currunt per viam cõpendij conſilioꝝ chriſti
de quo.ij.Reg.xviij.vbi diciẗ. Currens Achimaas
per viam cõpendij trãſiuit chuſi.Achimaas ſignat
feruentes in bono religioſos:qui non contenti obli
gationibus preceptoꝝ extendunt ſe ad conſilia euã
gelica.Mat.xix.xiiij.q.j.§.j.⁊.c.quiſquis. vnde in-
terpretatur fratris mei aſſumptio:q2 formam illius
chriſti fratris noſtri:de quo.pſ̃.xxj.Narrabo nomẽ
tuum fratribus meis:aſſumunt. poſt quem currere
debemus. Cant.j. in odorẽ curremus vnguentorũ
tuoꝝ.Ber.Currentẽ non apprehendit:q2 ⁊ ipſe pa
riter nõ cucurrit.⁊ ꝓpter hoc diciẗ Jo.xx. ꝙ curre-
bant Petrus ⁊ Joãnes ſimul.i.in charitate. Chu
ſi interpretatur tenebrans me.⁊ ſignat tepidos re-
ligioſos qui alios obtenebrant exẽplo impꝑfectiõis
ſue ⁊ preuaricationis. Hiere.xiij. Date dño deo ve-
ſtro gloriã ante q̄z tenebreſcat : ⁊ ante q̄z offendant
pedes veſtri ad montẽ caliginoſum.Seneca. Facia
mus qđ in itinere ſolet fieri.qui tardius de hoſpitio
exierunt:velocitate cõpenſant morã.vñ de bonis re
ligioſis diciẗ Rom.xij.Spiritu feruentes:dño ſerui
entes.Ecci.xiiij.Non defraudaueris a die bono ⁊ par
ticula bone diei nõ te pretereat.vñ ⁊ Sene. Cũ cele
ritate tẽporis vtendi velocitate certandũ eſt:⁊ velut
ex torrẽte rapido nec ſemꝑ ituro cito hauriẽdũ eſt.
Legitur de Tito quũ ſederet ad menſam : ⁊ recole-
ret nil ſtrenuũ aut memorabile ſe egiſſe die illo:cum
gemitu graui ⁊ dolore menſam repulit exclamans.
O amici diẽ perdidi. Idẽ nota ſupra in prima par
te in.c.xlij.verſi.item recor. Bern. Omne tẽpus in
quo de deo nõ cogitas: te cõputa ꝑdidiſſe. ⁊ Hiero.
Semper aliquid operis facito ⁊c.de cõſe.di.v.nũq̄z
diabolus.n.ſemper redit ad domũ vacantẽ:⁊ ibi re
quiẽ habet.Matth.xij.de peni.di.iiij. reuertar vn-
de.in pre.loco Mat.Inuenit eã vacantem,ait Ra
banus,a bonis operibus ⁊ actibus per negligẽtiã:
ſcopis mundatã ſcꝫ a vitijs priſtinis per baptiſmũ ⁊
religionem:qui eſt alius baptiſmus: in cuius ꝓfeſ- Religio
ſione non ſimulata remittit deus ꝓfeſſo contrito ⁊ ẽ alter ba
nouitio ꝓponenti remanere oĩa peccata ſicut in ba ptiſmus.
ptiſmo:ſicut fuit reuelatũ cuidam monacho ab an-
gelo.vt legiẗ in vitis patrũ.Ornatã ſimulatis virtu
tibus ꝑ hypocriſim.Et Aug. de cõcordia euangeli
ſtaꝝ ait ſuꝑ pre. verbis. Per hec verba ſignat dñs
quoſdam ita creditores vt non poſſint ferre laborẽ
continentie:⁊ ad ſeculũ redituri ſint. Greg.etiã.vij.
lib.moral. ſic ait. Plerunq̄z etiã fit quum mens ex
ſui exordio profectu extollitur : quũq̄z iã ſe quaſi de
virtutibus erigit : ſeuienti cõtra ſe aduerſario aditũ
pandit.tantoq̄z vehementius in eius confractione
ſe exhibet:quanto ⁊ grauius quia vel ad modicum
fuerat proiectus dolet. Item Job.xxvj. Qui exten
dit aquilonem.i.diabolũ ſuꝑ vacuuꝫ.i. cor otioſum
tanq̄z ſuperlectũ. Religioſi aũt acidioſi videnẗ ſibi
lucrifacere diẽ: ſi ſine opere aliquo totus eis ꝑ iner-
tiã elabaẗ.Inter.n.alias infirmitates religioſoꝝ aci
dia eſt eis domeſtica ⁊ familiaris . que a Damaſce-
no deſcribiẗ,afflictio ſiue triſtitia aggrauans.Tales
religioſi deſignati ſunt in Helia:de quo diciẗ ꝙ quũ
fugeret a facie Jezabel in deſerto ⁊ proijceret ſe ad
vmbrã iuniperi:petijt aĩe ſue vt moreretẗ. Juniperꝰ
deſignat religionẽ . quia ſub cinere illius conſeruaẗ
ignis per annũ : ita ⁊ feruor nouitioꝝ vſq̄z ad pro-
feſſionem. Sed multi proijciunt ſe ad vmbrã iuni-
peri: quia torpent a bono opere refrigerati a ſancto
primo feruore:quos angelus.i.gratia excitat monẽs
vt ſurgant:⁊ panem ſubcineritiũ comedant.i.reco-
gitent chriſtũ ꝓ ſe tot opprobria paſſum . ⁊ hoc cuꝫ
aqua lachrimaꝝ.Nec ſemel de chriſto cogitare ſuf-

ficit:ſed frequenter donec perueniant ad monte dei
Oreb.i.ad menſam celeſtis glorie.interpretaṫ eniȝ
oreb menſa.iij.Reg.xix.Noſtris aũt teporibus ſtel
le multe.i. religioſi qui fulgere cõſueuerant in firma
mento celi.i.eccleſie:⁊ nocte huius ſeculi vita ⁊ do-
ctrina illuminare:ceciderunt de celo puritatis ⁊ al-
titudine ſanctitatis. Matth.xxiiij. Uñ dies iudicij
in ianuis eſt. vñ Aug. ad Eſitium ſuper verbo pre.
Stelle cadent. qm̃ multi qui gratia fulgere videbã
tur:perſequẽtibus cedent ⁊ cadent:⁊ quidã fideles
fortiſſimi turbabunṫ. Unde ⁊ hodie veraciter põt
dici illud Job.xxiiij. Et ſtelle multe.i. religioſi,non
ſunt munde in conſpectu eius ſcȝ chriſti:licet mũde
in conſpectu hominum videanṫ. Et licet tales eru-
dire plurimos populos ad iuſtitiam videantur: qr
tamen eorum vita diſcordat a doctrina ſicut pha-
riſeorum.j.q.j.nõ quales.xix.diſt.ſerui. Mat.xxiij.
non fulgebunt multi ex eis ſicut ſtelle in perpetuas
eternitates,Dani.xij.extra de magiſtris.c.ſi.

De vitijs ſpecialibus quorundam religioſorum.
De plena renuntiatione in principio facienda.
Multa vtilia de paupertate. Cap. 54.

NUnc vero ad religioſoꝝ oium
ſingulatim vitia deſcendamꝰ:
vt ex vitijs virtutibus contra
rijs.xxij.q.j.cũ renuntiaṫ. vir-
tutes eoꝝ ad quas teneṅ cla-
rius cognoſcanṫ. Et primo in
vitio ꝓprietatis offendũt mul
tipliciter ⁊ tranſgreſſione pau
pertatis. ⁊ hoc tripliciter ⁊ diuerſimode in ingreſ-
ſu,⁊ ꝓgreſſu ⁊ egreſſu.Et primo ĩ prĩcipio cõuerſio
nis qdã eoꝝ non plene ſe expropriant: ſibi reditus
loculos ⁊ aliam ſupellectilẽ infideliter reſeruantes:
ſicut Ananias ⁊ Saphyra vxor eius.Act.v.xxiij.q.
viij.legi.⁊.c.petrus. Contra tales myſtice in Deut.
precipitur.xx.c.ſiṁ Judic. vij.⁊.j.Machab.iij. Si
quis eſt homo formidoloſus ⁊ corde pauido: nõ e-
grediaṫ ad bellũ: reuertaṫ in domum ſuam ne paue
re faciat corda fratrũ ſuoꝝ: ſicut ipſe perterritus eſt
ꝓpter qd̃ Jo.caſſi.in.iiij.lib.de inſtitutis renunciã-
tium ait in primo.c. De illo qui renuntiat diligẽtia
ſumma perquiritur ne de priſtinis facultatibꝰ ſuis
inhereat ei vel vnius minimi contagiũ. Sciunt.n.
patres ſub monaſterij diſciplina diuturnũ eſſe non
poſſe:ſed nec humilitatis quidem aut obediẽtie ap
prehenſurum eſſe virtutem: nec illa cenobij pauper
tate ac diſtrictione contentũ fore:ſi in conſcientia e-
ius pecunie quantulũcunqȝ latitauerit:ſed vbi pri-
mum exorta fuerit quelibet occaſionis cõmotio:fi-
dutia ſtipis illius aĩatum continuo de monaſterio
velut funda rotante fugiturum. Unde Mat.iiij.
ibi.Relictis retibus.Greg.in homiṫ.v.euangeliſta
rum.Jn quo affectũ potius debemus penſare qȝ cẽ
ſum.Multũ.n.reliquit:qui ſibi nihil retinuit.mul-
tum dimiſit: qui cũ re poſſeſſa cõcupiſcentijs renun
tiauit. a ſequentibus ergo tanta dimiſſa ſunt quãta
a non ſequẽtibus concupiſci potuerunt.Et Thryſ.
ibi in homiṫ. Tante igiṫ ꝓmiſſioni crediderunt: ⁊
per ſermones quibꝰ ſunt capti,crediderunt ſe alios
poſſe piſcari, Jtem idẽ ſup Mat. Hoc igiṫ cupien-
tes ſecuti ſunt oibus relictis.in quo nos docuerunt
quia nemo põt terrena poſſidere:⁊ perfecte ad cele-
ſtia peruenire.Jtem in eo.c.Mat.iiij. Jlli aũt reli-
ctis retibus ⁊ patre ſecuti ſunt eũ.Chrỹ.ſup Mat.
Tria.n.ſunt que relinquere debet qui venit ad chri
ſtum.Actus carnales:qui ꝑ retia piſcationis ſignan
tur.Subſtantia mundialis:per nauẽ.Parentes:ꝑ
patrẽ. Reliquerunt ergo nauẽ:vt fierẽt eccleſiaſti-
ce nauis.xxiiij.q.j. non turbaṫ.gubernatores.Re-
liquerunt retia: vt non piſces afferrent ad ciuitatẽ
terrenã:ſed hoĩes ad celeſtem.Reliquerũt vnũ pa-
trem:vt ſpirituales patres oium fierẽt.ij.q.vij.qua-
lis.Jtem ibi Hilarius.Eis igiṫ artẽ ⁊ patriã domũ
relinquentibus docemur chriſtum ſecuturi ⁊ ſecula
ris vite ſolicitudine ⁊ paterne domus conſuetudi-
ne nõ teneri.Jtẽ Luce.v.⁊ Mat.ix.diciṫ de Mat
theo.Et relictis oibus ſurgens ſecutus eſt euȝ.Jtẽ
Mat.xix.Si vis perfectus eſſe: vade vẽde oia que
habes:⁊ da pauperibus.vbi Remigius.Notanda
ſunt verba iſta.Non.n.ait dñs vade ⁊ mãduca oia
que habes:ſed vade ⁊ vende.⁊ non ait aliqua:ſicut
Ananias ⁊ Saphyra:ſed oia. ⁊ pulchre ſubiungit,
que habes.illa.n.habemus:que iuſte poſſidemus.il
la ergo que iuſte poſſidemus:vendẽda ſunt. que ve
ro iniuſte: ſunt eroganda illis quibus fuerint abla-
ta.xiiij.q.vj.ſi res.de peni.di.v.falſas.Nec ait,da ꝓ-
ximis aut diuitibꝰ a quibꝰ accipies ſimilia. Mat.
v.ſed da pauperibus.Jtem ibi Hiero. contra Uigi
lantiũ hereticũ. Quia aũt Uigilantius aſſerit eos
melius facere qui vtunṫ rebus ſuis:⁊ paulatim fru
ctus poſſeſſionum pauperibus diuidunt: qȝ illos q
poſſeſſionibus venundatis ſemel oia largiunṫ:non
a me ei ſed a dño reſpõdebitur.Si vis perfectus eẽ:
vade ⁊ vende ⁊c. Jſte quẽ tu laudas ſecundus aut
tertius gradus eſt:quẽ ⁊ nos recipimus. xxx.diſ.ꝭ.
Jtem hec ſcripſimus.dũmodo ſciamus prima ſecũ
dis ⁊ tertijs preferenda. Jtẽ Genadius de eccleſia
ſticis dogmatibus.Bonum eſt.n. facultates cũ di-
ſpenſatione pauperibus erogare.melius eſt ꝓ inten
tione ſequendi dñm inſimul donare: ⁊ abſolutum
ſolicitudine.lxxxvj.diſt.nõ ſatis. egere cum chriſto.
Jtem eo.c.Mat.xix.Ecce nos reliquimus oia.ibi.
Chryſ.in homiṫ.Qualia oia o beate Petre? arun
dinem, rete, nauim? oia quidem hec dicis non ꝓꝓ
munificentiã: ſed vt per interrogationem hãc ino-
pum inducat plebem. quia.n. dñs dixerat, Si vis
perfectus eſſe ⁊c.ne dicat aliquis inopũ. Quid er-
go ſi non habuero non poſſum eſſe perfectus. inter
rogat Petrus: vt tu inops diſcas qm̃ in nullo hic
diminutus es.Qui.n. claues regni celoꝝ acceptu-
rus erat: ꝑ ijs qui ibi ſunt iam confidit:⁊ pro orbe
terrarum vniuerſo interrogat. Contra tales imper
fecte renuntiantes,Jo.caſſi.in. vij.li. de ſpũ philar-
gyrie ſic ait. Quamobrem ſi euãgelico precepto vo
lumus obedire: ac apſorum ac totius illius eccleſie
primitiue ſeu patrum qui virtutibus ac perfectioni
eoꝝ noſtris tẽporibus ſucceſſerunt,imitatores exi-
ſtere:non noſtris definitionibus acquieſcamus de
hoc tepido ac miſerabili ſtatu perfectionem nobis
euangelicam pollicentes: ſed illorum ſectantes ve-
ſtigia circũuenire noſmetipſos minime ſtudeamꝰ.
⁊ ita monaſterij diſciplinã inſtitutionemqȝ pariter
expetamus:vt in veritate renuntiemus huic mun-
do:nihil ex ijs que contempſimus infidelitate nos
retrahente ſeruantes:quotidianum victum non re
condita pecunia ſed labore ꝓprio eleemoſynis aut
ſumptibus monaſterij cõquiramus.ferṫ.n. ſanctus
Baſilius cuidam dicto torpore torpenti dixiſſe:qui
quum renuntiaſſe ſe diceret huic mundo: quedã de

facultatibus

facultatibus ꝓpꝛis ſibimet reſeruauerat:nolẽs exer
citio ſuarum manuũ vel ſumptum cenobij ſuſtenta
ri.Et ſenatoꝛẽ inquit ſomnolente ꝑdidiſti ⁊ mona
chum non feciſti.Ad faciendam iſtã plenã renũtia-
tionem facit.lxxxvj.di.non ſatis.℣. Item dñs. ibi.
Sed relictis oĩbus in diſciplinã ſe propheticam da
ret.xij.q.j.c.ij.℣.omnis vero. ⁊ ℣. Ananias autẽ.c.
clericus.⁊.ca.quia tua.⁊.c.ſcimus.⁊.c.nolo.⁊.c.non
dicatis.⁊.c.expedit.ibi.oĩa ſua.⁊.c.certe.xiiij.q j.§.j.
⁊.j.q.iij.ſiquis.xvij.q.vltima.§.ſed notandum.Se-
cundo quidam etſi a principio perfecte renuntient:
deficiẽte feruoꝛe ad illud ſcilicet pecunias vel alias
facultates quas renuntiauerãt reuertunt̃. Hoꝛum
pꝛimogenitus fuit Judas ſcarioth Apl's: qui poſt
renuntiationem loculos cõpilabat: ⁊ fur erat ⁊ la-
tro. Jo.xij.xxiij.q.iiij.c.ij.⁊.iij.Cõtra tales facit.xvij.
q.iiij.ſunt qui opes.⁊.§.ſed notandum.⁊.§.fi. Ter
tio quidam qui erant in mundo paupes conuertũ-
tur:⁊ tepefacti in religione,maxime qꝛ ex eis aliqui
non ꝑꝑ deum ſed propter habendas expẽſas quas
non habent in mundo conuertunt̃: ẽt illud renũtia
uerunt:⁊ quod in mũdo non habebant, habere in
oꝛdine moliunt̃:pauperes in mundo,diuites in reli
gione.Et qui in mundo vix ẜm Hieronymum ru-
gientẽ ventrem pane ſiligineo aut de milio ſaturare
poterant nunc in religione ſimilaginem ⁊ mella fa
ſtidiunt.xij.q.ij.gloꝛia. Squallidi ⁊ famelici ⁊ nudi
in mundo,in oꝛdiue delicati,in Cantic. audite,im-
pinguati dilatati Deutero.xxxij.⁊.x.paribus ⁊ mu
tatoꝛijs veſtimentoꝝ ſicut Naamã ſyrus. iiij.Reg.
v.cooperti viuere moliuntur: humiliati in mũdo ⁊
incogniti,in oꝛdine exaltati:⁊ regibus ⁊ principibꝰ
familiares ⁊ cogniti.Hoꝝ Giezi ſeruulus paupercu
lus Heliſei pater eſt.q in gloꝛia ꝓphetie ſui dñi ſuc-
ceſſiſſet: niſi deceptus philargyria a Naaman ſyꝛo
curato de lepra a ſuo dño Heliſeo duo talenta ⁊ ve-
ſtimenta duplicia accepiſſet. ꝑꝑ qꝺ lepꝛa Namaan
ei ⁊ eum ſequentibus gieẓitis vẽdentibus ſacramẽ
toꝝ ⁊ beneficioꝝ grãm adheſit.iiij. Reg.v.j.q.j.ci-
to.⁊.c.qui ſtudet.⁊ legit̃ ⁊ no.ex̃ de ſimo.ſicut ꝑ cer
to.in fi.Contra tales religioſos Hieronymꝰ ad Ne
potianum loquens ironice ait. Sunt ditioꝛes mo-
nachi qꝫ antea fuerant ſeculares. poſſidebant opes
ſub chꝛiſto paupere quas ſub locuplete diabolo non
habuerunt. ⁊ ſuſpiret eos eccleſia diuites quos te-
nuit mundus ante mendicos.vñ experientia mani
feſta ꝓbat̃ digniores fructꝰ pnie agere magnos vi-
ros ⁊ diuites expropꝛiatos intrantes oꝛdinem: qꝫ
pauperes ⁊ mẽdicos.qꝛ purioꝛi intentione intrãt:
⁊ perfectius preſumunt̃ mundo renuntiare. ⁊ bo-
nũ vel malum pꝛincipium in huiuſmodi renuntia-
tionibus multum facit. quia vix bono exitu pera-
gunt̃:que malo ſunt pꝛincipio inchoata:⁊ econuer-
ſo.lxj.diſt.miramur.j.q.j.pꝛincipatus. De iſto tripli
ci genere religioſoꝝ ꝓprietarioꝝ loquitur. Jo.caſſi.
vij. li.de ſpũ philargyꝛie vt dictum eſt ſ̃. De talibꝰ
etiam loquitur Paphuntius in collatione de tribꝰ
abꝛenuntiationibus in libꝛo collatio. Jo. caſſi. di-
cẽs. Si ergo ij qui perfecte iſtas terrenas ⁊ viſibi-
les abdicant facultates: antiqua vitia retentantes
ad illã apl'icam charitatem quam deſcribit Apl'us.
j.ad Coꝝ.xiij.Silinguis hominũ ⁊c.⁊ de peni. diſ.
ij.§.euidenter ⁊c. peruenire nõ poſſunt: quid illi de
ſemetipſis iudicare poſſunt qui antiquas pecunia-
rum foꝛdes cum infidelitate pꝛiſtina retentantes,
nudo tm̃ ſibimet autumant monachoꝝ vocabulo
gloꝛiandum. De hoc etiam triplici genere auaritie
religioſoꝝ dicit Serapion in collatione ſua. de. viij.
pꝛincipalibus vitijs in libꝛo coll'a. Jo.caſſi. qꝙ phi-
largyꝛie.i. amoꝛis pecunie monachoꝝ tria ſunt ge-
nera. Pꝛimum qꝺ renuntiantes diuitijs ac faculta
tibus ſuis plene ſpoliari non ſinit. Secundum qꝺ
ea que ab eis diſperſa ſunt vel indigentibus diſtri-
buta:reſumere eos maioꝛi cupiditate ꝑſuadet.Ter-
tium qꝺ ea que nec antea quidem poſſiderant, deſi
derari acquiri ve cõpellit. Itẽ Nilus monachꝰ de.
viij.vitijs capitalibꝰ in.iiij.vitio de philargyꝛia ait.
Amor pecuniarum radix eſt oĩum maloꝝ. eſt.n.ido
loꝛum ſeruitus.Ephe.v.⁊ radix oĩum maloꝛũ.j.Ti
mo.vj.xlvij.di.bonoꝛũ.de pe.di.ij.§.ex premiſſis. ⁊
alit vt panes nequiſſimi ceteras paſſiones.Qui cu
pit abſcindere vitia:radicem abſcindat.manente.n.
auaritia nihil pꝛoficit.onuſtus monachus quaſi na
uis onuſta ⁊ in tempeſtate fluctuum. vij.q.j. ſciſcita
ris.i.tentationũ facile mergit̃.vt.n.cumulata nauis
per ſingulos vndarum ictus obꝛuit̃:ſic multa poſſi
dens ſolicitudinibus, nihil poſſidens monachus
viatoꝛ expeditus:⁊ in omni loco inueniens diuerſo
ꝛium:⁊ quaſi aquila ad celſitudinem peruolans.A-
po.iiij.ꝑs.Sicut aquila tunc deſcendit ad eſcã: qñ
cõpellit neceſſitas.multa poſſidens monachus cu-
ris ſecularibus pꝛepeditur:⁊ quemadmodũ canis,
catenis innectitur.⁊ ſi migrauerit:memoꝛiã eoꝛum
que reliquit,ſecum defert: ⁊ de onere grauiſſimo ⁊
põdere inutili dimiſſo ſtimulatur triſtitia. Si moꝛs
aduenerit: miſerabiliter relinquit pꝛeſentia. Mi-
grat anima:⁊ oculus eius nõ abſcedit a terrenis ne
gotijs:inuitus trahit̃:ſicut mancipium fugitiuũ. di
uidit̃ a coꝛpoꝛe: ⁊ a paſſionibus nequaqꝫ diuidit̃.
pꝛudens monachus coꝛpoꝛis neceſſitatem attẽdit:
⁊ non adulabitur ꝓpter voluptatem ventris diui-
tibus.neqꝫ in ſeruitutẽ rediget mentem liberam di
uitijs multis. ſufficiunt quippe manus eius ſubmi
niſtrare coꝛpuſculo.de cõſe.diſ.v.nunqꝫ.maledictus
qui facit ſimulacrum.j.q.j.cum omnis.⁊ collocat in
occulto: ſimiliter ⁊ qui habet auaritie paſſionem.
vterqꝫ adoꝛat qꝺ non pꝛodeſt ſimulacrum.huculqꝫ
Nilus. Item Climacus inclytus archimandrita
montis ſynai. Pauper monachus mundi dñs deo
ſui curam credens ⁊ ꝑ fidem oẽs poſſidens ſeruos.
Pauper vir in oꝛatione mũdus.Amans vero poſ-
ſidere imagines materie ⁊ delectationes cõcupiſcẽ-
tie adoꝛat ⁊ veneratur. Qui contriti in obedientia
ſedent:ab auaritia ſunt alieni.Ex quo.n. coꝛpꝰ tra-
diderunt ⁊ pꝛopꝛiam voluntatẽ.xij.q.j. nolo. ⁊.c.
non dicatis. quid de reliquo pꝛopꝛium poſſident?
Non appareamus infidelioꝛes volucribus o mona
chi.non.n.ſolicite ſunt ille:neqꝫ congregant. Mat.
vj.non deficiunt fluctus mari:neqꝫ auaro ira ⁊ tri-
ſtitia. Amatoꝛ poſſidendi, pꝛo acu vſqꝫ ad moꝛtem
pugnat.Non erat in Job veſtigium auaritie. hinc
oĩbus pꝛiuatus,imperturbatus manſit.Job.j.Om
niuꝫ maloꝝ radix auaritia dicit̃.j.Timo.vj.xlvij.di.
bonoꝝ.Nam furta ⁊ odia ⁊ inuidias ⁊ diſſenſiões
⁊ inimicitias ⁊ conturbationes ⁊ vltiones ⁊ me-
moꝛiam malitiaꝝ ⁊ incõpaſſiones ⁊ crudelitates ⁊
pꝛoditiones ⁊ homicidia ipſa facit.vna virtute oĩa
pꝛedicta pꝛeterita ⁊ pꝛeſentia vitia effugãtur.ipſaqꝫ
vocatus apꝛoſpachia.quod eſt nõ diligere aliqd vi-
tioſe.eandem vero parit guſtus dei experiẽtia, ⁊ ſci-
entia, ⁊ cura ſatiſfactionis exitus. Auarus euange-
lij. Matth.xix. ſubſannatoꝛ ⁊ voluntarius pꝛeua-

Monachoꝝ auaritiã inſectatur.

ricator. Qui poſſidet charitatē diſpergit pecuniā. j. Jo. iiij. Cum charitate ⁊ pecunia viuere, decipere ſe eſt. Uidi pauperes pecunijs ditatos in pauperū ſpū. Matth. v. ⁊ conuerſatione ⁊ alimento exhibitis. ⁊ prioris quidem ipſoꝝ penurie hi huiuſmodi ſunt obliti. vide ſupra eo. ℣. iij. Amator pecuniaruz monachus vt cōgreget nimis laborat: ⁊ vitādo otium. i. laborando auaritiā incurrit: quia ꝑꝑ hoc laborat. Qui vicit auaritiam: aut charitatē poſſidet: aut ſolicitudines recidit. hucuſq̃z Climacus in gradu. xvj. de victoria auaritie ⁊ celeſti curſu paupertatis. Jn vitis patrum. Quidā diues renuntiare volens. ſed tentus a cogitationibꝰ ſubito iactans oīa veſtimenta nudus cucurrit ad monaſteriuz. Et ait dñs vni ſeni. Surge ⁊ accipe athletam meuz. Et obuiauit ſenex illi nudo: ⁊ dedit ei habitum monachalem: ⁊ dicebat alijs fratribus venientibus ad eum ꝓ ſuis cogitationibus. De renuntiatione aūt hunc fratrē requirite: quia ego ad menſurā renuntiationis eius necdū perueni. Jtem ibidē. Quum quidā renuntiaſſet mundo: ⁊ partim ſua dediſſet pauperibus: ⁊ partim ſibi retinuiſſet: ⁊ veniſſet ad beatum Antonium: mandauit ei beatus Antonius ꝙ portaret carnes cū corpore nudo. quo id agente aues ⁊ canes tam corpus q̃z carnes vnguibus ⁊ dentibus lacerarunt. ⁊ dixit ei Antonius. Quicūq̃z renūtiāt ſeculo: ⁊ volunt habere pecunias: ſic a demonibus lacerant. Jtem quū parētes in teſtamento magnā hereditatem reliquiſſent ſancto Arſenio anachorite Romanorū olim nobiliſſimo: ⁊ teſtamentū ei allatum fuiſſet in Egyptū de Roma: ille rūpere voluit niſi portans caput quidem perdere timuiſſet. Et ait Arſenius. Ego ante illū huic ſeculo ſum mortuus. ⁊ noluit videre quid eſſet in teſtamento: ſed reddidit portitori. Jdem cuidā fratri volenti duos ſolidos retinere ꝓpter corporis infirmitatez, ſenex videns voluntatem eius dixit. Retine. Deinde ſenex ab eodem fratre ſtimulato in conſcientia de illis ſolidis reſpondit. Non eſt bonū tenere plus q̃z neceſſe eſt corpori. duo ergo ſolidi ſunt ſpes tua: ⁊ ſi contigerit vt pereant: nunquid deus nō cogitat de nobis? Pſ. liiij. Jacta ergo cogitationem tuā ſup dñm: qm ipſi. Sap. vj. Mat. vj. cura eſt de nobis. Jdem reſpondit Macharius Abbati Theodoro tres habenti codices ꝓ ſuo iuuamine ⁊ ad preſtandū alijs: Melius ē nihil habere. vñ. ⁊ dictus Theodorus vendidit eos: ⁊ precium dedit pauperibus. Jtem Serapion ſidonius ſolū euangeliū poſſidēs vendidit illud: ⁊ dedit pauperibus: dicēs illud verbum. Uenundaui qꝺ mihi ſemper dicebat. Matt. xix. Uende oīa que habes: ⁊ da pauperibus. Jtem quum quidā rogaret quēdā Abbatē recipere eleemoſynam noluit, dicens. Opera manuū mearū me paſcunt. pſ. cxxvij. Labores manuū tu. man. de cōſe. di. v. nunq̃z. Quū aūt perſiſteret diſtribuēs: vt ſaltem reciperet ⁊ pauperibus erogaret: reſpōdit. Dupliciter verecundia eſt mihi: quia non indigens ſuſcipio: ⁊ alienum ꝑhēs vaneglorie ſubiacebo. Dixit ſenex. Tribulatio ⁊ paupertas ſunt monachi ferramenta. Dicebat Abbas Paulus. Si plus q̃z neceſſe habet monachus in cella habeat: frequēter cogitur de cella egredi: ⁊ a demone decipi. Dixit ſenex fratri volenti aliqua congregare ꝓ ſenecta. Aut habe chriſtum: ⁊ cogitat de te: aut pecunias ne mendices. Ergo tuum eſt eligere deū vel māmona. Mat. vj. xiiij. q. v. §. Sed hoc dicebat Agathon diſcipulo ſuo. Ne tale aliquid acquiras qꝺ fratri petenti dare te pigeat: ⁊ per hoc, mandatum dei tranſgrediaris. Macharius iuuit furem q̄ apportabat que in cella habebat ad carricandum animal cum multa patiētia dicens. Nihil in hunc mundū intulimus. j. Timo. vj. Dñs dedit dñs abſtulit. Job. j. ⁊. ij. Quū quidam frater furaretur frequenter cuidam magno ſeni id qꝺ in cella habebat: ſenex ſciens. non illud arguebat: putans ꝙ neceſſe erat illi. habebat ergo ſenex magnam penuriam panis. quum aūt moreref: ⁊ videret illum fratrem furem: oſculatus eſt manus eius, dicens. Gratias ago manibus iſtis: quia ꝑꝑ eas arbitror me iturū in regnū celoꝝ. Fur aūt compunctus in hoc ſtrenuus monachus factus eſt ex actibus quos vidit in illo. Dicebat ſenex ꝙ Lazarꝰ ſolum quia cum gratiarum actione paupertatē portauit: ⁊ de diuite non murmurauit: in ſinu Abrae ſuſceptus eſt. Luce. xvj. Jdem dicebat ꝙ nihil oportebat cogitare niſi de timore dei: nec de corporali neceſſitate ante tempus. Matth. vj. Quia Zacharias abſente abbate Syluano ſuo ſepē deiecit: ⁊ fecit ortum maiorē. Regreſſus Syluanus ⁊ videns dilatatuz hortū voluit recedere: niſi ſepes in loco ſuo priori fuiſſet repoſita. Dixit ſenex fratri. Si preſtas alicui nūmos ſemel tantum repete ab eo: ⁊ ſi nihil dat: nihil ei dicas. Et ſi cogitatio tua tibi fuerit inopportuna ad repetendū dimitte eā crepare: tantūmodo fratrem tuum ne cōtriſtes: q̄ monachus es. Abbas Theodorus tria ſuper multos ſeruauit: ſcz nihil poſſidere, abſtinere, ⁊ homines fugere. Dixit Sincletica patriſſa. Perfectū bonū eſt nihil habere. ſicut. n. fortia veſtimenta duz calcantur: ⁊ pedibꝰ ſepius reuerſantur: incandidanf: ita fortis aīa ꝑ voluntariam paupertatē amplius confirmaf. Rogatus preſbyter eremi a quodā, vt aurū reciperet pro fratribus: reſpōdit. Nō opus habēt. Tūc ille poſuit ſportā cū pecunia in egreſſu eccleſie: quā nemo fratrū tetigit: ſed nec aliq̄ inſpexerunt. Senex veſtitus tm̄ ſacco lineo, intrans deſertū vidit ſub quadā petra viridem herbā ⁊ hominē nudū paſcentē: q̄ tentus fuit a ſene: ſed q̄ nudꝰ erat fugit ab eo. Quūq̃z ſenex clamans curreret poſt eū: dicēs, Expecta me: q̄ ꝓpter deū ſequor te. ille nudus reſpōdit. Et ego ꝓpter deū fugio te. Senex aūt vt eum pertingeret, proiecit a ſe ſaccū quo erat indutus. qꝺ quū vidiſſet ille: expectauit euz: ⁊ dixit ei. Quoniā proieciſti. materiam mundi a te: ⁊ ego te expectaui. Quidā obtulit cuidā ſeni pauperi pecuniam: dicēs. Habe pecuniam: quia ſenuiſti: ꝓ expenſis. Cui ille reſpōdit. Tu poſt. lxx. annos auferre mihi nutritore meū venis? Ecce multū tēporis habēs in infirmitatate mea nihil indigui: deo tribuente ⁊ paſcente me. ⁊ nō acqeuit accipere: dicēs, Ecce modicas palmulas habeo quas operor: ⁊ facio plectas ex eis: ⁊ manduco panem. Jterum iuerunt ad domū cuiuſdā vidue cum filijs ſuis: ⁊ quū pulſarent oſtium: cucurrit filia nuda ad oſtiū, mater vero, q̄ erat candidatrix: iuerat ad opus. ⁊ dabāt filie veſtimentū ⁊ nummos: ⁊ noluit accipere: dicens veniſſe matrem ſuam: ⁊ dixiſſe ſibi. Confide filia: q̄ voluit deus: ⁊ inuenio opꝰ qꝺ facio hodie vnde habeamus victuz noſtrū. Et quū veniſſet mater eius: rogabant eam vt acciperet aliquid: ⁊ noluit dicēs. Ego habeo nutritorem deum meum: ⁊ vos vultis eum tollere a me? Jlli aūt cognoſcentes fidem eius glorificauerunt deum. Jſta etiam duo proxima exēpla poſui ſupra in. §. ex quo

ſponſa.

ſponſa.in.c.li. ℣.venerunt.cũ.ver..ſeq. Serapion ſidonius dedit cuidam petenti amictũ ſuum: ⁊ alteri frigeſcẽti tunicã.⁊ ſic remanſit nudus.⁊ interrogãte quodam abbate, Quis te ſpoliauit? tenens euangelĳ librum ⁊ oſtendens ei reſpondit.iſte. Matth. xix.ibi.Uade ⁊ vende ⁊c.Quũ pauperes veniſſent ad quãdam ciuitatẽ pro agape eleemoſyna cõi. xlĳ. di.c.j.dormientibus alĳs erat quidam habẽs tantummodo mattam.i.ſtoreã de iuncis vel palmis cuius medietatẽ ſibi ſubſternebat: ⁊ medietate cooperiebaẗ:erat.n.tunc ibi frigus validũ.Et quum exĳſſet quidam frater ad vrinandum: audiuit ſubmurmurantẽ illum ⁊ gementẽ de frigore, ⁊ conſolabaẗ ſeipſum dicens.Gratias tibi ago dñe.quanti.n.ſunt modo diuites in cuſtodia:qui ẽt in ferro ſedent: aut pedes habent in ligno conſtrictos : quiq; vrinã ſuã libere non faciunt.ego aũt velut imperator ſum extendens pedes meos:⁊ vbi volo ambulo.Qđ verbũ audiẽs ille frater,narrauit alĳs: ⁊ edificati ſunt. Quidã frater de macria moriens.c. ſolidos dereliquit.Macharius Pambo Iſidorus ⁊ ceteri ſeniores patres ſancto loquente in eis ſpiritu,decreuerũt infodiendos eſſe cũ dño ſuo:dicẽtes, Pecunia tua tecum ſit in ꝑditionem. Acẗ.viĳ.j.q.j. qui ſtudet.c. eos.c.petrus . Ex quo tantus terror per totã Egyptum cũctos monachos inuaſit:vt vnũ ſolidum dimiſiſſe grande apud eos ſit crimen. Idẽ fecit beat⁹ Greg.de Iuſto monacho qui in morte tres aureos reliquit : quos ſecum ſepeliri fecit beatus Greg. vt narrat in lib.dialogoꝝ.⁊ ex̃ de ſta.mo. cum ad monaſteriũ.Narrat ẽt in.iiĳ.lib. dialogoꝝ de Iſaac de Syria:qui dicebat.Monachus q̃ in terra poſſeſſionem querit:monachus non eſt.ſic quippe metuebat paupertatis ſue ſecuritatẽ perdere:ſicut diuites auari ſolent perituras diuitias cuſtodire.Quia aũt religioſi approbatã religionẽ profitentes ꝓpriũ in ſpeciali aut peculium habere non poſſint : a primitiua eccleſia credentiũ ortum traxit: ⁊ deinde ab vniuerſali eccľia inſtitutũ eſt.ad hoc.xĳ.q.j.c. dilectiſſimis, c.quia tua.⁊.c.ſcimus.⁊.c.duo.c.nolo.c.non dicatis. xvĳ.q.j.ananias.xviĳ.q.j.c.j.⁊.q.ĳ.abbates.liiĳ.di. abbati.extra de of.or.quanto.de teſta. q: ingredientib⁹.de regu.ex parte.de.ſta.mo.c.ĳ.⁊.c. ſup quodã. ⁊.c.cũ ad monaſterium.j.rñ.⁊.§.fi.vbi de hoc. de accuſa.ex pte.⁊.c.olim.Et q: ꝓpriũ hr̃e non poſſunt in ſpeciali:ideo nec cõtract⁹ facere poſſunt ad veros dños ꝑtinentes ſuo noie:ſicut vẽdere,emere,donare,ꝑmutare,locare,conducere,teſtari,tranſigere,vel paciſci,alienare ſine licentia aliqd recipere.vt pre.c. abbati.℣. de hoc. ex̃ de reb.ec.alie.nulli.C. de epiſ.⁊ cleri.aut ĩgreſſi.xix.q.vlti.q: ĩgrediẽtib⁹.⁊ pre.c.nolo.⁊.c.nõ dicatis.Adde hic qđ ſcripſi de iſtis cõtractibus.j.in.§.offendunt.℣.⁊ q: vt ſepe.in.c.lxvj.

De regula ⁊ de declarationibus fratrum Minoꝝ. Quod clerici vſuarĳ ſunt non uſufructuarĳ . De ſandalĳs apoſtolorum ⁊c. Cap. 55.

Porro ois religio põt habere proprium in cõmuni.vt pre.c.dilectiſſimis.⁊.c.quia tua.cu; ſi. Excepta regula ⁊ ſtatu fratrum minorum: qui non poſſunt habere proprium: etiam in cõmuni.vnde in eoꝝ regula continetur.Fratres nihil ſibi appropriẽt:nec domum,nec locu;,nec aliquam rem ⁊c. Fratres dicit: Frẽs minores nihil habẽt proprĳ.

non frater.q.d. tota illa cõmunitas: non frater ſpecialis.q: de hoc non erat dubium : ſicut nec de alĳs religioſis qui non habent propriu; in ſpeciali.ſicut ſuperius eſt ꝓbatum proxime.in.§. pre.in fi. Quia aũt talem ſtatum elegerit beatus Franciſcus crucis chriſti ſignaculo inſignitus, ⁊ ab eccleſia multipliciter approbatus:patet primo per Greg.ix. qui fuit tempore beati Franciſci ſibi familiaris,⁊ in cõdendo ac regulam confirmãdo ſibi ſpecialiter adſtitit. vt ipſe teſtaẗ in declaratione regule: in qua ſic determinat dicens. Preterea quum in ipſa regula contineatur expreſſe ꝙ fratres nihil ſibi approprient : nec domum,nec locum,nec aliquam rem:ac ipſi proceſſu tẽporis contaminari timeant ordinis pauꝑtatẽ: preſertim quum iam dixerint aliqui ꝓprietatẽ mobilium pertinere ad totum ordinem in cõmuni:nobis fuit humiliter ſupplicatũ vt in hoc aiaꝝ digno ſceremur prouidere periculis ⁊ totius ordinis puritati. Dicimus itaque ꝙ nec in cõmuni nec in ſpeciali debent proprietatem habere: ſed vtenſilium ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ mobilium que licet habere, ordo vſum habeat ⁊ fratres:ſm ꝙ generalis miniſter vel ꝓuinciales miniſtri diſponendum duxerint.his vtantur ſaluo locoꝝ ⁊ domoꝝ dominio illis ad quos noſciẗ pertinere.hec Greg.nonus. qui in eadẽ declaratione dicit ſe ex familiaritate ſpeciali q̃; habuit cũ beato Franciſco noſſe eius intentionem. Item Innocentius quartus ⁊ Alexander quartus:vt dñs.Io. papa.xxĳ.recitat in ſua conſtitutione, quia quorundam.in ſuis declarationibus ſic definierunt. Dicimus inſuper ꝙ quũ in ipſa regula cõtineaẗ expreſſe ꝙ fratres nihil ſibi approprient:nec domum,nec locum, nec aliquã rem: ꝙ nec in cõi nec in ſpeciali debent proprietatem habere. ſed locoꝝ ⁊ domoru; ac vtẽſilum libroꝝ ⁊ eoꝝ que licet habere:ordo vſu; habeat ⁊ fratres: ſm ꝙ generalis miniſter ⁊ prouinciales miniſtri ordinandum duxerint his vtantur. Item Nicolaus tertius in ſua declaratione que ponitur extra de ver.ſig. exĳt.§.verũ.lib.vj. ſic definit dicens.Uerum condecens fuit ei profeſſioni q̃ ſponte deuouit chriſtum pauperem in tanta paupertate ſectari:oium abdicare dñium: ⁊ reꝝ ſibi conceſſarũ neceſſario vſu eſſe contentã.nec per hoc ꝙ ꝓprietatem vſus.⁊ reꝝ cuiuſcũq; dñium a ſe abdicaſſe videtur:ſimplici vſui ois rei renuntiaſſe conuincitur.Et infra nihilominus dicit ſic ad hec.Quu; frẽs nihil ſibi in ſpeciali acquirere vel eorum ordini poſſint: etiam in cõmuni. Itẽ Clemens quintus in ſua declaratione in Uiennenſi concilio edita . ⁊ inter clementinas poſita.exiui de paradiſo extra de ver.ſig. ſic dicit. Proinde quũ vir ſanctus pauꝑtatis ꝓmiſſe in regula modũ exprimens dixit in eadẽ.Frẽs nihil ſibi approprient: nec domũ, nec locũ,nec aliquã rẽ:ſed tãq; aduene ⁊ peregrini in hoc ſeculo, in paupertate, ⁊ humilitate dño famulantes: vadant pro eleemoſyna cõfidẽter. ſicq; declaratũ ꝑ nonnullos p̃ceſſores noſtros Romanos pontifices,hãc expropriationẽ ĩtelligi debere tã in ſpãli q̃; in cõi . ꝑꝑ qđ ⁊ reꝝ oium conceſſaꝝ ⁊ oblataꝝ ⁊ douataꝝ fratribus,quas ⁊ quaꝝ vſum fratri.ſ.ordini vel ipſis fratribus licet habere:proprietatẽ ⁊ dñiũ in ſe ⁊ Romanam eccleſiã receperuut: dimiſſo ipſis fratribus in eis tantummodo vſu facti ſimplici.Eccleſia etiã declarauit in decre.pre.exĳt.§. Porro iſtũ fuiſſe ſtatũ chriſti viã perfectionis rradentis ⁊ ſuoꝝ apoſtoloru;. Nec eſt etiam illa altiſſima paupertas de qua

beatus Franciſcus loquitur in regula. Nihil.n.tã propriũ veri ꝛ euãgelici pauperis: ꝙ nihil ꝓprium nec ſingulatim nec cõiter poſſidere. ꝛ huic portio,ſicut dicit Ambroſius,de⁹ eſt.xij.q.j.cui portio.ꝛ habẽs talis victũ ꝛ veſtitũ,ad ſuũ vſuz his cõtent⁹ eſt nudã crucẽ nudus ſequẽs.xij.q.j. clericus.ꝛ.c. duo. ꝛ.q.ij.gloria.x.q.ij.eps. Apl'i.n. poſt apoſtolatuz,ꝛ ꝑcepto eis dato a dño de non habendo es in zonis ꝛ argentũ ꝛ aurum, ꝛ vt ederent q̃ apud illos erãt vbi ꝑdicabant: ꝓprium non habuerunt. vt probaꝛ pre.c.dilectiſſimis.ꝛ no.xij.q.j.vidẽtes.ꝛ.xvj.q.j.ex authoritate.ꝛ.xvij.q.iiij.§.notãdũ.i gloſ.tito ꝛ eugenio. Et ſup illo ṽbo, Accepit eam diſcipulus in ſuã Jo.xix.dicit magr̃ in hiſtoria ſcho ſup verbo ſuam. quaſi ſuam habens matrẽ. vel in ſuã vel in cõmunione rerũ ſuarũ.tñ nihil credit' habuiſſe ꝓpriũ. ſed quum eſſet beata virgo cũ Apl'is: iſte ſpecialẽ curã eius habebat.hucuſq; hiſtoria ſcho. quũ ipſa mater chriſti nihil ẽt penit⁹ haberet:ſicut ait Chry xxvij. q.ij.ſi.n. Jtẽ ſup illud Act.iij. Argentũ ꝛ auꝝ nõ eſt mihi.magiſter in hiſtoria ſcho.ſic ait. Non erat ſuũ qꝺ reſeruabat in vſus pauperũ: qui reliquerant patrimonia ſua proijcientes oĩa ante pedes apoſtoloꝝ. Si.n.clerici in rebus eccleſie vſuarijs ꝛ non proprie vſufructuarijs cõparant'. de hoc ſupra.in.§.vlt. hic quero.c.xxix.vt legit' ꝛ no.xij.q.j. res eccleſie.ꝛ. c.eps eccleſiaſticaꝝ. ꝛ ex̃ de pecu. cleri.c.vlt. ꝛ extra de teſta.quia nos.gloſ.clerici.ꝛ de pig.c. vlti.in gloſ. vſufructus.multo potius religioſi vſu nudo vtunt' abſq; proprietate ꝛ dominio.vt no.xij.q.j. dilectiſſimis.in gloſ.ergo aliquis.ꝛ.c.non dicatis. in gloſ.nũquid.quo vſu in veteri teſtamento vtebant' ſacerdotes ꝛ leuite in ſacrificijs ꝛ oblationibus.dñs.n.ſpeciale dñium retinuit ſacrificiũ ꝛ oblationẽ rerũ eccleſiaſticarũ.j.q.iij.ſaluatoꝝ. ꝛ no.xij.q.j. expedit. ṽ. hoc tenet Hug. ꝛ Uin. ꝛ Arci.idẽ. Uñ Deut'.xviij. ſcribitur. Nõ habebunt ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ q de eadẽ ſunt tribu partẽ cũ reliquo populo:quia ſacrificia dñi ꝛ oblationes eius comedunt.ꝛ Eccli.xlv.de ſacerdotibus dicit'. Sacrificia dñi edent q̃ dedit illi ꝛ ſemini eius. Ex qbus patet ꝙ dñiũ ſpeciale ꝛ proprietatis ſacrificioꝝ ꝛ oblationũ fuit dñi: ꝛ non miniſtroꝝ:licet vſus eſſet ipſoꝝ. Quia ſacrificia inquit dñi:ꝛ non ſua. ꝛ oblationes inquit eius nõ ſuas comedunt. Uñ ꝛ ſoli mares ꝛ in ſanctuario ſolo poterant comedere ea:ꝛ nihil aliud de eis poterant facere.vt ptꝫ Numeroꝝ.xviij.c.ꝛ Mat.xij. Et licet oĩa generaliter quoad generale dñiuz ſint dei:qꝛ dñi eſt terra ꝛ plenitudo eius.pſ.xxiij.diſt.viij.quo iure.tñ ſacrificia ꝛ oblationes ſpecialiter quoad ſpeciale dominiũ ꝛ immediatũ,fuerunt dei: inquantũ deus ipſa ſibi ſpecialiter retinuit ꝛ reſeruauit in ſignũ ꝓprij ꝛ immediati dominij.ad hoc faciunt optime.xvj.q.j.qm̃.ibi. Jn vſu tranſierint monachoꝝ.xij.q.j. qui abſtulerit.ibi.chriſti pecunias. ꝛ.c. nulli.ibi. ſanctũ ſanctoꝝ.gloſ.i.ad vſum ſanctoꝝ ſacerdotũ ꝑtinet.ꝛ xxiij.q.vij.qꝺ aũt.ibi.q̃ habebãt.gloſ. nõ intelligas iure dominij.ꝛ ibi.ſed noſtra.gloſ.i.ad ſeruandũ nobis data.xvj.q.vij. oẽs decime.ibi.dñi.ſunt.ex̃ de deci.tua nobis.ibi. Quas dñs in ſignum vniuerſalis dominij ſibi reddi ꝑcepit:ſuas eſſe decimas ꝛ primitias aſſeuerãs.extra de ꝑben.cũ ſm̃.ibi.de patrimonio Jeſu chriſti. ꝛ de ver.ſig. cauſam carpẽti.vbi de hoc tenet Ber. ꝛ ex̃ de elec.cũ ex eo.§. ꝑinde.ibi.de chriſti patrimonio ſublimatis. vbi hoc tenet. Joã. an.facit etiã.xvj.q.j.in canonibus.ꝛ.c. reuertimini.

ibi.qꝛ fraudaſtis me parte mea. Habuerunt etiam apl'i poſt apoſtolatũ vſum cõceſſum abſq; ꝓprietate ꝛ dominio: qualẽ habent pauperes a dñis inuitati ſeu vocati ad ſuas menſas. diuites.n.inuitãtes non concedunt cõiter omne dñium ꝓprium ꝛ immediatum qꝺ habent alimentoꝝ appoſitoꝝ: qm̃ vt plurimum non concedunt eis poteſtatẽ nec dñium ipſa diſtrahendi alienandi ꝛ aſportandi: ſed tm̃ edendi ꝛ bibendi. qꝺ tñ dñium ipſi diuites immediate habent in eis: ꝛ pauperes inuitati ſolũ vſum nudũ cõceſſum quũ comedunt ꝛ cõſumunt. ꝛ de iſto vſu nudo qꝺ põt ſeparari a dominio loquit' preal.c. dilectiſſimis.ibi.cõmunis vſus ꝛ.c.Act.iiij.ibi. Nec quiſq; eoꝝ aut noſtrum de his q̃ poſſidebant aliquid ſuuz eſſe dicebat. Sicut.n.ſm̃ Aug.j. de doctrina chriſtiana.abuſus eſt illicitus vſus:ita vſus acceptus cõiter erit licitus vſus: ꝑ locũ a contrario ſenſu:quo chriſtus vſus eſt. Mat.v.de dilectiõe amici, ꝛ odio ſm̃.l.inimici.ꝛ extra de his que fi.a prela.cũ in apoſtolica.vbi de hoc. Si.n.licitus vſus non eſt ꝓprie vſus: illicitus vſus non eſt ꝓprie abuſus. ꝑ locũ a contrario. qꝛ cuilibet ſpeciei proprie vſus, correſpondet ex oppoſito aliqua ſpecies ꝓpria abuſus.vſus aũt. illicitus in quacũq; materia eſt ꝓprie abuſus.extra de elec.qꝺ ſicut.§.j.ibi.abuſiue. ꝛ vſus licitus in quacũq; materia eſt ꝓprie vſus. ad qꝺ bene facit qꝺ legit' ꝛ no.xij.q.j.duo ſunt.ibi.ſed non niſi ad vſuz. ꝛ in fi.gloſ.q̃ icipit,ꝓhibet'.ibi. ꝛ dic nõ niſi ad vſuz.i. nõ abuſum. De quadruplici ſpecie vſus, no.xxxij. q.j nõ.n.gloſ.j. Et adde hic qꝺ ſcripſi.j.in.§. rurſus ad finẽ. ṽ. Jtẽ de ſeparatione.in.c.lvj. Jtẽ ſicut religioſi habentes ꝓpriũ in cõi,habent vſum ſeparatũ a ꝓprietate:ꝛ poſſunt cõſumere bona ẽt vſu cõſumptibilia:non vt ꝓpria ſua, ſed vt ꝓpria cõitatis illi⁹ vbi ſunt.vt pre.c.dilectiſſimis.ꝛ vt frẽs minores poſſunt habere vſum quẽlibet ſeparatũ a proprietate: cui⁹ proprietas Romane eccleſie erat olim: ꝛ nunc dantiũ:ꝑꝑ extrauagantẽ ꝙ fecit papa Jo.xxij.contra frẽs minores.q̃ incipit,ad conditorẽ.ex quo ſm̃ eccleſiã nõ poſſunt habere ẽt propriũ in cõi. vt pre. c.cxxiij.ꝛ.c.cxiiij.ſic ꝛ apl'i habuerũt vſuz ſeparatũ a ꝓprietate q̃ erat eccleſie primitiue.vt pre.c.dilectiſſimis. Sicut ẽt filiuſfamilias habet vſum ſeparatum a ꝓprietate q̃ eſt patris in peculio profectitio. ff. de acqui.poſ.l.qcquid.ꝛ.l.j.§. Jtẽ acquirimus.ff. de regu.iur. filiuſfamilias.ꝛ ſeruus a proprietate q̃ eſt domini:qꝛ veſtis ꝙ habet de peculio dñi eſt.ff.de peculio.illud veſtimentũ. ꝛ ſeruus nõ poſſidet ea q̃ ſunt in peculio.ff.de acqui.poſ.ſeruus.ꝛ no. de hoc.xij.q. j.non dicatis.in gloſ.nũquid. Sicut ergo paterfamilias eſt ꝑſona cõmunis in domo: ꝛ dñs eſt perſona cõmunis in dñio.xxiij.q.iiij.duo. ꝛ filiuſfamilias ꝛ ſeruus vtunt' rebus eoꝝ: ſic ꝛ apl'i ꝛ frẽs minores (vt dictum eſt) vtunt' rebus eccleſie generalis.ꝛ tñ licet vtatur quilibet apl's vel frater minoꝛ rebus eccleſie generalis:vel alius religioſus rebus ſue communitatis ſpecialis: non propterea in vſu rei illius proprietarius eſt:nec in re illa ꝙ potius detentat ꝙ poſſidet.vt no.pre.c.dilectiſſimis.qꝛ qꝺ vniuerſitatis eſt vel cõmunitatis: illud nõ eſt cuiuſlibet.xij.q. ij.q manumittit'.ꝛ no.xij.q.j.§.fi.in gloſ. falſuz dicit. ꝛ in textu.ibi.cũ.de cõmuni nullus dicat hoc meuz eſt.ꝛ.c.ad hoc op. ꝙ magis dicit' meũ qꝺ ꝑ probitatem meam queſiui:ꝙ qꝺ per anteceſſores meos habui.legit' ꝛ no.ff.de capti.l.ſi qs i bello. Et dicit lex. Cũ dicimus ſuũ vel ipſius: dño damus actionẽ. ꝛ

cum

cum dicimus in alterius locum: de dño intelligen-
dum eſt.ff.de relig.l.ij.§.in locũ.⁊ no.de poſtu.pre.c.
j.in gloſ.bona. Non obſtat. Act.xij. qđ dixit angel⁹
ad Petrũ.Calcia te caligas tuas.⁊ qđ dixit.Circũ
da tibi veſtimentũ tuum ⁊c.qꝛ in ſcriptura ſepe dici
tur aliqd alicuius, non quoad dñiuʒ ⁊ proprietatẽ:
ſed quoad officiũ cõmoditatis ⁊ neceſſitatis.ſicut ẽ
illud.j.Reg.xx.Apparuit vacuus locus Dauid. qui
locus non dicebaꝛ Dauid quantũ ad dñium ꝓprie
tatis:qꝛ quoad dñium erat Saulis: eo ꝙ in menſa
regis Saulis haberet ſpecialẽ locum in ſedendo ſi-
bi deputatũ.Sic eſt illud Mat.xxvij.de cruce ſalua
toris. Angariauerunt quẽdam vt tolleret crucẽ ei⁹
ſcʒ chriſti. q̃ crux non dicebaꝛ in ſpeciali chriſti quã
tum ad dñium ꝓprietatis.ſed quoad ſuppliciũ paſ-
ſionis ⁊ officiũ redẽptionis. Sic ⁊ calige ⁊ veſtimẽ
tum Petri dicebanꝛ eius ab angelo:nõ quoad do-
minium ꝓprietatis:ſed quoad officium neceſſitatis
corporalis ſeu vſum neceſſitatis. Item facit pro iſta
ſeparatione vſus a proprietate in cõſumptibilibus.
Luc.xix.ibi.Quare nõ dediſti pecuniã meã ad mẽ-
ſam:⁊ ego cũ vſuris exegiſſem eam:ex quo videꝛ ꝙ
ſeruus habuit vſum pecunie: ⁊ dñs dñium:⁊ tñ pe-
cunia cõputaꝛ inter ea q̃ vſu conſumunꝛ.legiꝛ ⁊ no.
extra de pig.c.vlti. Itẽ facit ad hoc illud Aug. in li.
de q̃ſtionib⁹ euangelij:⁊ poniꝛ in gloſ.or.ad Rom.
viij.c.Omnia veſtra ſunt:non dñio ſed vſu.ſicut res
dñi famuloꝝ ſunt:non dominij poteſtate: ſed vtẽdi
facultate: qua vtunꝛ eis ad victũ aut ornamentum
aut aliud hmõi.hec.gloſ.accepta ab Aug. Itẽ ſup il
lud ad Phil.vlti.c.Miſiſtis mihi in vſuʒ. gloſ.or.
ꝓter que nihil in rebus querenduʒ eſt. Item Hiero.
ad Nepotianũ dicit ꝙ chriſtus alieno cibo vtebaꝛ.
Item.Greg.in homi.ſup euangelia, parte.ij. Ad ſe
venientib⁹ dñs ꝓcipit vt renuntiemus noſtris: qꝛ
qui ad fidei agonem venimus,luctamen cõtra ma-
lignos ſpũs ſuminius. nihil aũt proprium maligni
ſpũs in hoc mundo poſſidẽt.nudi ergo cũ nudo lu-
ctari debemus:quia ſi veſtitus quis cũ nudo lucteꝛ:
citius ad terram deijcitur:qꝛ habet vñ teneaꝛ.quid
enim ſunt terrena oĩa: niſi quedã corporis indumẽ
ta:qui ergo ad certamẽ ꝑperat: veſtimẽta abijciat:
ne ſuccumbat. hec Greg. Quia poſſit obijci de. c.
Melchiadis pape.xij.q.j.futuram.ꝙ apl̃i non ſunt
adepti predia in Judea:qꝛ futurã eccleſiã in gẽtib⁹
preuidebant: ergo ea habere poterant. non ſequiꝛ.
qꝛ Melchiades intelligit ꝙ apl̃i non ſunt adepti
predia ꝓ eccleſia ipſa q̃ʒ ꝓuiderunt futurã in genti-
bus: non pro ſeipſis. qꝛ apl̃i ꝓ ſeipſis nõ plus ſunt
adepti predia in gentibus q̃ʒ in Judea.ſed nec illa
fuit cauſa principalis ⁊ vniuerſalis:ſed particularis
⁊ acceſſoria.Quia rõ principalis ⁊ literalis fuit: vt
ſolis vite neceſſarijs alimentis.ſ. ⁊ tegumentis con
tenti.j.ad Tim.vj.xij.q.j.ep̃s. deo liberius vacarẽt:
euangelio expeditius inſtarent: mundo exẽplarius
coruſcarent:⁊ vniuerſoꝝ neceſſitatibus promptius
miniſtrarent atqꝫ prouiderent. q̃ quadruplex ratio
tangiꝛ in textu. Ut deo liberius vacarẽt,⁊ ꝑfectius:
⁊ euangelio epeditius inſtarent. ideo ſcribiꝛ Act.ij.
c.de illa multitudine. Erant aũt ꝑſeuerantes in do-
ctrina apoſtoloꝝ ⁊ cõmunicatiõe fractionis panis
⁊ orationibus. Ut mundo exẽplarius coruſcarẽt.
ideo ſcribitur ibidẽ. Fiebat aũt omni anime timor:
⁊ metus magnus erat in vniuerſis. Iſta triplex ra-
tio tangiꝛ ſimul in fine eiuſdẽ.c.vbi ſcribitur. Quo
tidie quoqꝫ perdurantes vnanimiter in templo ⁊
frangentes panes circa domos ſumebant cibũ cuʒ
exultatione ⁊ ſimplicitate cordis,collaudãtes deuʒ
⁊ habentes gratiã ad oẽm plebem. Quarta ratio:
vt vniuerſoꝝ neceſſitatibus promptius miniſtra-
rent. tangitur Act.iiij.c. vbi ſcribitur ꝙ nec quiſq̃ʒ
erat egens inter eos:⁊ ꝙ vnicuiqꝫ ꝓuidebatur pro-
ut opus erat. He fuerũt principales cauſe quare a-
poſtoli pro multitudine credentiũ in iudea non fue
runt adepti predia. Non dicit ergo Melchiades
ꝙ apoſtoli pro ſeipſis non ſunt adepti predia in iu-
dea: qꝛ preuidebant ſeipſos tranſituros ad gentes:
ſed ꝙ non ſunt adepti predia in Judea qꝛ preuide-
bant eccleſiam futuram in gentibus. Non eſt ergo
verũ ſalua reuerentia ꝙ apoſtoli in Judea licite po
tuerunt pro ſeipſis recipere predia.quia vt ſcribitur
Matth.xix.Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vẽde oĩa
que habes:⁊ da pauperibus.qđ de predijs inter a-
lia neceſſe eſt intelligi: vt ptʒ manifeſte ex textu vbi
ſcribitur de illo iuuene ꝙ erat multas habens poſ-
ſeſſiones. Quinta ſtante apice apoſtolice perfectio-
nis,apoſtoli nõ poterant pro ſemetipſis in ſpeciali
nec in cõmuni quantum ad ipſoꝝ cõmunitatẽ pro-
priam, predia recipere nec retinere in Judea nec in
gentibus. qꝛ ſi vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende oĩa
que habes:⁊ da pauperibus.⁊ nõ retineas tibi,nec
portes ad me,inquit:ſed da pauperibus. ⁊ ita cau-
ſa preciſa ſm̃ euangeliſtam quare apoſtoli non rece
perunt pro ſeipſis predia in Judea: fuit qꝛ poſſeſſio
⁊ proprietas predioꝝ non ſtabat cum apice apl̃ice
perfectionis. Item apl̃s Paulus qui fuit principa
liter ad gentes miſſus:⁊ non ad Judeos:vt ipſe te
ſtatur ad Gal.j. ſcribens Timotho.j. ad Timo. vj.
ait. Habentes alimenta ⁊ quibus tegamur,his cõ-
tenti ſimus.xxiij.q.j.§.his ita.v. ad hec callida.xij.
q.j.ep̃s. Hec ergo ſufficiẽtia apoſtolica ⁊ limes apo-
ſtolice ꝑfectionis pro ſe ⁊ ꝓ ſuis ꝑfecte ſectatorib⁹
fuit eſſe contentum victu ⁊ veſtitu:que vſu cõſumũ
tur:⁊ nihil vltra querere.qꝛ habentes inquit alimẽ
ta ⁊ quibus tegamur his contenti ſumus.⁊ ita re-
cipere predia ⁊ ipſa tenere non ſtat cum apoſtolica
perfectione. Itẽ quum Petrus dixit in ſua ⁊ oĩum
apoſtoloꝝ perſona. Ecce nos reliquim⁹ oĩa Mat.
xix. ſi poſt talem relictionem vniuerſalem maxime
rerum immobilium,predia habuiſſent:manum ad
aratrum poſuiſſent primo: ⁊ poſtmodũ retro aſpe-
xiſſent:⁊ regno dei apti non fuiſſent. Luc.ix. vñ ſup
Ezech. j.c. ſup verbo illo Pennata aĩalia minime
reuertuntur quũ incedunt: Greg.dicit. qꝛ p̃dicato-
res ſancti ſic a terrenis actib⁹ ad ſpũalia tranſeunt:
vt ad ea que reliquerant vlterius nullatenus reuer
tantur.de peni.di.ij.pennata. Itẽ quibus nõ licuit
ex ſua profeſſione paſſim ⁊ indifferenter pecuniam
poſſidere ⁊ portare: eis nõ licuit p̃dia recipere ⁊ re-
tinere. quia ꝓ quocũqꝫ tẽpore licet alicui predia re-
cipere vel retinere: pro eodẽ tempore licet eidẽ mul
to magis pecuniã aliquã recipere vel poſſidere. ſed
apoſtolis non licuit pro ſeipſis tẽpore p̃dicationis
pecuniã recipere vel portare quicquid ſit de alio tẽ
pore. ſicut ptʒ. Luc.ix. Mat.x.ibi. Nolite poſſidere
auruʒ,neqꝫ argentũ,neqꝫ pecuniã in zonis veſtris;
nõ perã in via, neqꝫ duas tunicas,neqꝫ calciamẽta,
neqꝫ virgã.vbi Hiero. Si.n.ſic p̃dicant, vt precium
nõ accipiãt: ſupflua eſt auri ⁊ argẽti nũmorũqꝫ poſ
ſeſſio.nã ſi habuiſſent: videreꝛ nõ cauſa ſalutis ho
minũ,ſed cauſa lucri p̃dicare. Itẽ Chryſo.ibi. Per
hoc ergo p̃ceptuʒ primo quidẽ diſcipulos facit nõ

eſſe ſuſpectos:ſcdo ab omni eos liberat ſolicitudine: vt vacationē oēm tribuant verbo dei: tertio docet eos ſuā virtutē. hoc nempe eis τ poſtea dicit Luc. xxij. Nūquid aliqd defuit vobis: qñ miſi vos ſine ſacculo τ pera? Itē Hiero. Qui aūt diuitias detrun cauerat:q̄ p aurū τ argentū τ es ſignātur: ppemo dum τ vite neceſſaria amputat:vt apl̄i doctores ve re religionis qui inſtituebāt oīa dei puidentia gu bernari: ſeipſos oſtēderēt nihil cogitare de craſtino. Mat. vj. Itē ibi gloſ.nec pecu.in zo.τc. Duo ſunt genera neceſſarioꝝ. vnū quo emunt̄ neceſſaria: qđ intelligit̄ p pecuniā in zonis. Aliud ipa neceſſaria: qđ intelligit̄ p peram. Sequit̄. Neqꝫ duas tunicas. Hiero. In duabus tunicis duplex mihi videt̄ innue re veſtimentū. non ꝙ in locis Scythie τ glaciali ni ue rigentibus vna quis tunica debeat eſſe cōtentus. ſed ꝙ in tunica veſtimentū intelligamus:ne alio ve ſtiti aliud nobis futuroꝝ timore reſeruemus. vñ τ Aug. Curā phibuit: ne quiſq̄ꝫ eoꝝ pter eam q̄ꝫ eſſet indutus, aliā portandā putaret: ſolicitus ne op⁹ eſ ſet:quū ex poteſtate illā poſſit accipere. ſic ēt intelli git de calciamentis. Neqꝫ calciamēta Hier. Et pla to ēt pcepit illas duas corporis ſummitates eſſe ve landas. neqꝫ aſſuefieri debere mollitie capitis τ pe dum. quum.n.hec habuerint firmitatē: cetera robu ſtiora ſunt. Sequit̄. Neqꝫ virgā. qui.n.habemus au xilium baculi:pſidium cur q̄ramus.xj.q.iij.ira. Itē Remigius. Oſtendit dñs in his verbis qꝛ ſancti pdicatores reuocati ſunt ad primi hoīs dignitatē: q quādiu celeſtes poſſedit theſauros: iſta nō cōcupi uit. ſed mox vt peccādo illa amiſit: iſta deſiderare ce pit. Itē Chryſ. Felix eſt aūt iſta cōmutatio. nā pro auro τ argēto τ hmōi acceperunt poteſtatē curādi infirmos:ſuſcitandi mortuos:τ alia huiuſmodi. vñ non a principio dixit eis. Non poſſideatis aurū vel argentū. ſed qñ dixerat Matth.x. Leproſos mūda te:demones eijcite. ex quo ptz. ꝙ angelos eos ex ho minibus (vt ita dicā) conſtituit:ab omni ſoluēs vi te huius ſolicitudine: vt vna ſola detineant̄ cura, q̄ eſt doctrine:a qua ēt eos ſoluit dicēs Mat.x. Neqꝫ ſoliciti ſitis qd aut qualr̄ loquamini. qđ videt̄ val de ēt oneroſum τ graue: hoc maxime leue eis oſten dit τ facile. Nihil.n.eſt ita iocundū vt a cura τ ſoli citudine exutum eſſe:τ maxime quū poſſibile fuerit ab hac erutos in nullo minorari deo pſente τ pro oībus nobis procuratore effecto. Hiero. Et qꝛ quo dāmodo nudos τ expeditos ad pdicandū apoſto los miſerat:τ dura videbat̄ conditio magiſtroꝝ:ſe ueritatē pcepti ſequenti ſententia temperauit dicēs. Dignus eſt.n.operarius cibo ſuo. Matth.x.xij.q.ij. quicūqꝫ.q.d. Tantū accipite quantū in victu τ ve ſtitu vobis neceſſariū eſt. vñ Apl̄s.j. ad Timo. vj. Habentes victū τ veſtitum his cōtenti ſimus. x.q. ij.epiſcopus. τ alibi. Cōmunicet. Gal.vj.xiij.q.j.§.j. is q catechizat̄ ei qui catechizat in oībus bonis: vt quoꝝ diſcipuli metuunt ſpūalia, conſortes faciant eos carnaliū ſuoꝝ. extra de cenſi.cū apoſtolus.xiij. q.j.§.j.non in auaritiā: ſed in neceſſitatē. Itē Aug. Non eſt ergo venale euangelium vt pro tēporalib⁹ pdicetur. ſi.n.ſic vendunt:magnā rem illi vendunt. Accipiant ergo pdicatores ſuſtentationem, neceſſi tatem a populo:mercedē diſpenſationis a deo.nō.n. a populo reddit̄ quaſi merces illis qui ſibi in chari tate euāgelij ſeruiunt: ſed tāq̄ꝫ ſtipendium dat̄ quo vt poſſint laborare paſcant̄. Item Mar.vj. Et pce pit eis ne quid tollerent in via:niſi virgam tm̄:non peram, neqꝫ panem:nec ēt in zonis es:ſed calciatos ſandalijs:τ ne induerent̄ duabus tunicis. vbi Be da. Tanta.n. pdicatori in deo debet eſſe fiducia: vt pſentis vite ſumptus q̄ꝫuis nō puideat: tñ hos nō ſibi deeſſe certiſſimo ſciat. ne dum mens eius occu pat̄ ad temporalia:minus alijs puideat eterna. Itē Chryſ. Hoc ēt eis dñs pcepit: vt p habitum oſtēde rent quantum a diuitiarū deſiderio diſtabant. Itē Theophilus. Inſtituens ēt eos p hoc non eſſe ama tores muneꝝ:τ vt videntes eos pdicare pauperta tem acquieſcant:quum apoſtoli nihil habēt. Quia vero dicit Niſi virgam tm̄, intelligit Aug. qꝛ p po teſtatem a dño acceptam q̄ virge noīe ſignata eſt:ēt q̄ non portant̄ non deerunt. Quia vero Mat.x.c. τ Luc.ix.c. commemorat dñm dixiſſe diſcipulis vt nec virgam ferrent, intelligit idem Aug.i.nec mini mas quidem res. Item Amb. de ſancto Ioſeph. τ eſt.xj.q.iij.ira.ij. ibi. Dñs Ieſus mittēs ad euāgeli zandum diſcipulos, miſit eos ſine auro τ argento, ſine pecunia, ſine virga:vt τ incentiua litis τ inſtru mēta eriperet vltionis. Qđ dicit Mar.vj.c. de ſan dalijs intelligit Aug.i. ſoleis:vt pes neqꝫ tectus ſit deſuper:nec nudus ad terram.i. nec occultet̄ euan gelium:nec terrenis cōmodis innitat̄. Item Chryſ. Mat.x.c. τ Luc.ix.c.non calciamenta neqꝫ baculū portare permittit. qđ oſtēdit ſanctiſſimū eſſe. Mar cus vero baculum iubet aſſumere: τ ſandalijs cal ciari. qđ dictum eſt permiſſiue. Sexto per ſuperio ra patet ꝙ non licuit apoſtolis alicubi predia reci pere nec retinere aliquo tempore. quia quum ſepe τ frequenter pdicarent:ſi tempore pdicandi nō licuit eis predia retinere:τ alio tēpore licuiſſet:tunc opor tuiſſet eos tota die ſicut mercatores predia vende re τ cōmutare. qđ de apoſtolis ſentire eſt inconue niens τ euangelio contrarium: preſertim qꝛ quum eſſent de eccleſia primitiua:in qua nullus habebat pprium ſingulatim. vt.xij.q.j.dilectiſſimus. τ illius eccleſie capita pprium non potuerunt diſperſi per mundum vllatenus poſſidere. vñ Aug.in homilia. c.xix.ſup illud Io. Accepit eā diſcipul⁹ in ſuā. Quā ſuā:quū reliquiſſet oīa? Suſcepit Ioānes matrem dñi in ſuā:q non pdia. q nulla ppria poſſidebat:ſed officia q̄ propria diſpenſatione exequenda curabat. Propterea religiones mendicātiū pdicatoꝝ τ mi noꝝ q̄ poteſtatē recipiendi τ retinendi pdia a ſe ab iecerunt:vt chriſto pauperi in pauptate altiſſima fa mularent̄. vt ex̄ de exceſ.prela. nimis iniqua. τ.c.ni mis praua. eſſent nulle τ vacue:ſi apl̄i quos imitant̄ in pauptate altiſſima, potuiſſent licite pdia recipere τ tenere. nō.n. in pauptate altiſſima chriſto cū apo ſtolis famularent̄:ſi apoſtoli potuiſſent predia reci pere τ tenere:que ipſi a ſe penitus abiecerunt.

Quod Apoſtoli omnia reliquerunt quoad proprie tatē τ dñium nedū quātū ad affectionē. Quid diſtat inter renūtiare τ relinquere. Qđ oēs Apl̄i prius habitū ſecularē mutauerūt τc. Cap. 56

ITem ꝙ ſimplex facti vſus ſeu actus poſſit ſeparari a dñio: τ participari τ cōmunicari in re bus conſumptibilibus: dñio apud verū dñm remanente: patet per beatū Clementem in prima epiſtola ad beatum Iacobū d beato Petro ſic di

centem

centem. Frequenter inter voſmetipſos cõmunẽ ci-
bum veſtrũ menſamq; faciatis. ⁊ inquantum vnuſ
quiſq; ꝓualet: crebro panes ac ſales ſuos cũ ſuis fra
tribus ſumat. Et parũ poſt. Propter qđ cõmunes
facite cibos veſtros cum ijs qui ſm̃ deuȝ frẽs ſunt.
vt per hec tẽporalia officia pacis ⁊ charitatis fructi
bus gaudia eterna mereamini. de hoc etiã Act. ij. c.
Erant aũt oẽs perſeuerantes in doctrina apoſtolo-
rũ ⁊ cõmunicatione fractionis panis. ⁊. j. ad Cor.
x. Unus panis ⁊ vnum corpus multi ſumus: nam
oẽs de vno pane ⁊ de vno calice participamus. Itẽ
ꝙ apl̃i oĩa reliquerint quantum ad ꝓprietatem ne-
dum in ſpeciali ſed ẽt in ſuo cõmuni, patet in pre. c.
xix. Mat. Ecce nos reliquimus oĩa. qm̃ apoſtoli
non minus ꝑfecte oĩa reliquerũt: q̃ȝ iuuenis ille cui
chriſtus dixit. Uade ⁊ vende oĩa q̃ habes: ⁊ da pau
peribus. eo. c. Mat. habita reliquiſſet: ſi chriſti cõſi-
lium ſeruaſſet. ⁊ hoc patet: tum quia Petrus dixit
predicta verba. Ecce nos reliquimus omnia. occa-
ſione illius iuuenis: vt patet in eo. c. Matth. tũ qa
apl̃i non fuerunt minus expropriati a mundo vni-
uerſaliter: q̃ȝ ille iuuenis fuiſſet expropriatus ab ha
bitis: ſi chriſti cõſiliũ ſeruaſſet. Sed chriſtꝰ cõſuluit
illi iuueni ꝙ oĩa q̃ habebat relinqueret quantũ ad
abdicationem ꝓprietatis ⁊ dominij: ⁊ non ſolum
quantũ ad affectionem ⁊ curã eoꝝ. quia mandauit
ſibi ꝙ omnia habita venderet ⁊ daret pauperibus.
vendita aũt ⁊ pauperibus erogata non remanent
amplius quoad ꝓprietatẽ ⁊ dñium: quia nemo põt
retinere qđ vendidit. j. q. j. qui ſtudet. ergo ſimiliter
apoſtoli omnia reliquerunt quoad proprietatem ⁊
dñium: ⁊ non ſolũ quantum ad affectionẽ ⁊ curam
eorum. Nec tñ propterea ſequit̃ ꝙ apl̃i omnia reli-
querunt quoad vſum neceſſarium: qm̃ relinquere
omnia qđ vſum neceſſarium ſine quo homo nõ põt
viuere non eſt perfectionis: ſed imperfectionis, fa-
tuitatis, ⁊ impoſſibilitatis. extra de verb. ſign. exijt.
§. porro. li. vj. Relinquere aũt omnia quoad ꝓprie-
tatem ⁊ dñium eſt perfectionis. vt pȝ. xiiij. q. j. §. j. ⁊
j. q. ij. ſi quis. Item ⁊ hoc patet ex circunſtantijs ſe-
quentibus: qm̃ poſt illa verba Petri. Ecce nos ⁊c.
chriſtus intulit. Et omnis q̃ reliquerit domum, aut
agros, aut fratres, aut vxorem, aut ſorores, ꝑꝑ nõ-
men meum: centies tm̃ accipiet: in hoc tempore do
mos agros fratres ⁊ ſorores: ⁊ in futuro vitaȝ eter
nam. vt patet Mar. x. vbi Theophilus. Uide igit̃
hec in apoſtolis. Multe. n. mulieres erãt ſolicite de
eoꝝ cibo ⁊ veſtimentis: ⁊ miniſtrabãt eis: ſimiliter
⁊ patres ⁊ matres plurimas habuerunt: ſcȝ eos q
eos diligebant. Sed ⁊ Petrus vnã relinquens do
mum, poſtmodũ omniũ diſcipuloꝝ domos habe-
bat. Ex quibus colligit̃ euidenter ꝙ verba Petri
ꝑmiſſa. Ecce nos reliquimus omnia. quoad ꝓprie-
tatem ⁊ dñium ſunt intelligenda: qm̃ apoſtoli non
minus perfecte omnia reliquerunt q̃ȝ chriſtus con
ſequenter intulerit dicendo. Et omnis qui relique-
rit domuȝ fratres ⁊ ſorores aut agros ⁊c. qđ etiam
patet: quia apoſtoli non minus perfecte omnia reli
querũt: q̃ȝ chriſtus eoꝝ exemplo induceret alios ad
relinquendum ſua propria. ſed verba chriſti ꝑdicta
intelliguntur quantũ ad abdicationem ꝓprietatis
⁊ dominij: ⁊ non ſolum quantum ad affectionem ⁊
curam: quia dicere ꝙ oĩs qui reliquerit aut domos
aut agros quantũ ad affectionem ⁊ curam, retinen
do ſibi ꝓprietatem aut dñium, centies tantum acci
piet: domos ſcȝ ⁊ agros in hoc tẽpore: nihil eſſet pe-
nitus dominij. qa quoad quid deberet centies tm̃
accipere in hoc tempore: ex quo ſibi proprietatẽ ⁊
dñium retineret? Aut quoad ꝓprietatẽ aut quoad
vſum. non quoad ꝓprietatem: quia illa ſibi retinue-
runt. Non quoad vſum: q2 ſi non reliquerunt pro-
prietatem: multo minus reliquerunt vſum neceſſa-
riũ. ergo verba chriſti ⁊ ꝑ conſequens verba Petri
quoad abdicationẽ ꝓprietatis ⁊ dominij ſunt intel
ligenda: ⁊ non ſolũ quantũ ad affectionẽ ⁊ cauſam.
vñ ſuper dicta verba Petri. Ecce nos reliquimus
oĩa Mat. xix. gloſ. interlinearis dicit. etiã volunta
tem habendi. ⁊ ſuper illa verba Luc. xviij. c. Ecce
nos dimiſimus oĩa. dicit gloſ. interlinearis. ẽt volũ
tatẽ habendi. ⁊ ita ſm̃ vtrãq; gloſ. authenticã, nõ ſo
lum reliquerunt ſeu dimiſerunt oĩa quoad ꝓprieta
tem ⁊ dñium: ſed etiã dimiſerunt (qđ plus eſt) vo-
luntatem habendi que nũq̃ȝ habuerũt nec habuiſ-
ſent. Item ex alijs circũſtantijs hoc apparet. qa eo
modo Petrus dixit Ecce nos reliquimus oĩa. quo
modo per oppoſitũ chriſtus dixit de mundi poſſeſ-
ſoribus. Mat. xix. ⁊ Mar. x. Quia difficile q pecu
nias habent regnũ dei introibũt. vbi Chryſ. Dixit
aũt dñs hoc diſcipulis pauperibus exiſtentibus ⁊
nihil poſſidentibus: inſtruens eos inopiã non eru-
beſcere: ⁊ quaſi excuſando eis reſpondẽs pro eo ꝙ
nihil eos habere conceſſerat: ſequit̃. in Marco. Di
ſcipuli aũt obſtupeſcebant in verbis eius. Manife
ſtum eſt. n. qm̃ inopes exiſtẽtes pro alioꝝ ſalute do-
lebant. Patet aũt hoc tum quia Petrus dixit pre
dicta verba reſpõdendo ad verba chriſti. tum quia
apoſtoli non minus perfecte mundum reliquerũt:
q̃ȝ chriſtus per verba predicta induceret homines
ad mundi contemptum. ſed verba chriſti predicta,
Quia difficile qui pecunias habent ⁊c. intelligunt̃
quantũ ad poſſeſſionẽ ꝓprietatis dominij pecunia
rum: ⁊ non ſolũ quantum ad affectũ ⁊ curã ipſarũ:
quia affici ad pecunias ⁊ ſolicitari ad ipſas non eſt
ipſas pecunias habere. q2 multi afficiunt̃ ⁊ ſolicitã
tur indebite ad ipſas qui nunq̃ȝ poſſunt attingere.
chriſtus aũt dixit in preal. c. Mar. Quia difficile q
pecunias habent regnum dei iutroibunt. cuius ra-
tionem ipſe chriſtus ſubiungit immediate. Mar. x.
dicens. Filioli q̃ȝ difficile in pecunijs cõfidentes re
gnũ dei introibunt. q. d. difficile eſt pecunias habe-
re ⁊ regnum dei introire. vnde gloſ. accepta ab Au-
guſtino ſuꝑ illud Luc. xviij. quã difficile q pecunias
habent ⁊c. dicit ſic. Non impoſſibile ſed difficile ait.
quia diuitie difficulter contẽnunt̃. de omnibus ergo
tutius eſt nec habere nec amare. hec gloſ. ergo ſi-
militer verba Petri ꝑdicta intelligenda ſunt quo-
ad abdicationẽ poſſeſſionis ꝓprietarie ⁊ dominati
ne. ad hoc facit qđ dicit Beda ſuꝑ illud Mar. x. q̃ȝ
difficile ⁊c. Aliud eſt pecunias habere quã amare.
multi habent: ſed nõ amãt. multi amãt: ⁊ nõ habẽt.
Itẽ alij habent ⁊ amant. alij nec habere nec amare
ſe gaudent. qui qdẽ tutiores cũ apl̃o dicere poſſunt.
Gal. vj. Mihi mundus crucifixus eſt: ⁊ ego mũdo.
hec gloſ. Bede. Ex qbus oĩbus patenter colligitur
ꝙ tutius eſt ⁊ ꝑfectius pecunias non habere nec a-
mare: quã habere quoad poſſeſſionẽ proprietatis ⁊
dñij ⁊ eas nõ amare. Et ꝙ talẽ ſtatũ apl̃i poſt eorũ
electionem ad apoſtolatũ ⁊ deſtinationẽ ad ꝑdican
dũ elegerũt ⁊ ſeruauerunt. Itẽ ſuꝑ illud Luc. xiiij.
Sic ex vobis oĩs qui non renuntiauerit oĩbus que
poſſidet: non põt meus eſſe diſcipulus. gloſ. or. Hoc
diſtat inter renuntiare omnibus, ⁊ relinquere oĩa:

Renũtia re ⁊ relinquere nō nihil dif-ferunt.

ꝙ renuntiare conuenit omnibus q ita licite vtunt
mundanis q̄ poſſident:vt tñ mente tendant ad eter
na.pſ.lxj. iuxta illud. Diuitie ſi affluant : nolite coꝛ
apponere.⁊.xxxiij.q.v.ſm. Relinquere aũt tm̄ per
fectoꝝ:qui omnia tēpoꝛalia poſtponunt:⁊ ſolis eter
nis inhiant.hec gloſ.Et ita ſm gloſ.oꝛ.licet renũtia
re ſit quoad affectionem ⁊ curaꝫ ſuperfluam, qꝺ eſt
imperfectoꝝ: tñ relinquere eſt quoad pꝛopꝛietatē ⁊
dñium:quod eſt perfectoꝝ. Item ad hoc eſt beatus
Greg.pꝛimo moral'. libꝛo de beato Iob ſic dicens.
Conſideremus cuius ſanctitatis vir iſte fuerit: qui
ad tam ſedula dei obſequia ſic occupatus vacauit'.
Necdũ p̄cepti virtus emicuerat q̄ omnia relinqui
p̄ceperat. Mat.xix. ſed tñ beatus Iob eiuſdē p̄ce-
ptoꝛis vim in coꝛde ſeruabat. qa nimirum ſubſtan-
tiam ſuā mente reliquerat: quā ſine dilectione poſſi
debat.hec Greg. Ex qua authoꝛitate colligit du-
plex medium. Primũ mediuꝫ eſt quia virtus p̄ce-
pti omnia relinquendi quoad affectionem ⁊ curam
ſuperfluā iam emicuerat . vñ ⁊ in pſ.xxx. Diuitie ſi
affluāt:nolite coꝛ apponere.⁊ Pꝛouer.vlti.c. Mē-
dicitatem ⁊ diuitias ne dederis mihi:ſed tm̄ victui
meo tribue neceſſaria.⁊ ita iā emicuerat virtus p̄ce
pti omnia relinquendi quoad affectionē ⁊ curā ſu-
perfluam : ⁊ tñ nondũ emicuerat virtus p̄cepti oīa
relinquendi in totum ſm beatũ Greg.ergo intelli-
git de p̄cepto relinquendi quoad abdicationē pꝛo-
pꝛietatis ⁊ dominij.⁊ ita apl'i reliquerunt oīa quo-
ad ꝓpꝛietatem ⁊ dñium. Secunduꝫ mediũ quia
ſi apoſtoli non reliquerunt omnia niſi quoad affe-
ctionem ⁊ curam ſuperfluam : ⁊ iſto modo reliquit
omnia beatus Iob.qa vt dictũ eſt,dicit Greg. Ni-
mirum ſubſtantiam ſuā mente reliquerat quā ſine
dilectione poſſidebat.Et in eo.c.de ipſo dicit. Nũq̄ꝫ
quippe ſine doloꝛe amittit:niſi qꝺ ſine amoꝛe poſſi-
detur. Itaqꝫ dum ſubſtantia magna deſcribit : ⁊ tñ
paulopoſt patienter amiſſa perhibet:qꝺ ſine doloꝛe
perdidit,cōſtat ꝙ ſine amoꝛe poſſedit. Igit pauper
tas apoſtolica ſeu euangelica nō eſſet alia a pauper-
tate Moyſaica ⁊ ſanctoꝝ patrum veteris teſtamē-
ti. qꝺ eſt erroneum.qa hoc eſſet conuertere euange-
lium in legē:qꝺ eſt contra illud Pauli ad Heb. vij.
quia tranſlata eſt lex in euangelium . vt legit ⁊ no.
extra de conſti,tranſlato. Itē ad hoc Greg.ſup euā-
ge.parte pꝛima homil'.v. de Petro ⁊ Andrea ſic di
cens. Multũ reliquit:q nihil ſibi retinuit. Multũ
reliquit:qui quātũlibet parũ totũ deſeruit. Multũ
dimiſit:qui cũ re poſſeſſa ēt concupiſcentijs habēdi
renuntiauit. A ſequētibus ergo tanta dimiſſa ſunt:
quanta a non ſequentibus cōcupiſci potuerunt.hec
Greg. Idem ſcripſi. §.eo. §. nunc vero. ℣.⁊ pꝛimo.
liiij.arti.Et ꝙ intelligit Greg.quantũ ad abdicatio
nem ꝓpꝛietatis ⁊ dominij:⁊ non ſolũ quantũ ad af
fectionem ⁊ curam:patet aperte ex eo maxime ꝙ di
cit quia cum re poſſeſſa ēt concupiſcentijs habendi
renuntiauit. ⁊ ita apoſtoli non ſolũ reliquerunt affe
ctionē ⁊ deſideria ſeu concupiſcentias,habēdi tēpo
ralia: ſed ēt reliquerunt ſm Greg. rem poſſeſſam tā
habitā q̄ꝫ habendā. Item ad hoc eſt ratio. qm̄ aut
relinquere tēpoꝛalia quoad affectionē ⁊ ꝓpꝛietatē
ſimul eſt perfectius q̄ꝫ relinquere ipſa ſolum quoad
affectionem:aut non. Si non eſt ꝑfectius:ergo reli-
gioſi ſine ꝓpꝛio viuere pꝛofitentes q figuram tenēt
apoſtoloꝝ in renuntiatione pꝛopꝛioꝝ.vt legit ⁊ no.
in pꝛe.c.xvj.q.j.ex authoꝛitate.fruſtra ſuperflue ⁊ in
utiliter reliquerunt in ſpecialia pꝛopꝛietatē omniũ
tempoꝛalium:ex quo talis expꝛopꝛiatio ad ꝑfectio-
nem non pertinet:nec ꝑfectioni aliquid addit.quia
fruſtra ⁊ inutiliter quis obligat ſe ad gradũ vel mo
dum viuendi arctioꝛem ⁊ difficilioꝛem ſine maioꝛi
gradu ꝑfectionis ⁊ meriti.qꝺ eſt erroneum ⁊ abſo-
num:⁊ contra omnium patrum inſtituta ⁊ religio-
num vota:⁊ cōtra illud.xiiij.q.j.§.j. ⁊ extra de renũ.
niſi in pꝛin.ibi.frugem melioꝛis vite ⁊c.⁊ de ſta.mo
na.qꝺ dei timoꝛem.in pꝛin.de conuerſi.coniu. gau-
demus.de cleri.percu.c.vlti.de regu.licet.j.rñ.⁊.§.fi.
⁊ exponit frugē.i.fruitionē ſm Gof. vel retributio
nem vel plenitudinem ⁊ libertatē ſm Egidium. fa
cit ad hoc ēt.xix.q.ij.due. Si aũt relinquere rerũ pꝛo-
pꝛietatem cum affectione,eſt ꝑfectius q̄ꝫ relinquere
res ſolũ quantũ ad affectionē:⁊ paupertas apoſtoli
ca ꝑfectioꝛ eſt ex genere:ergo apl'i reliquerũt omnia
tempoꝛalia non ſolum quantum ad affectũ ⁊ curā:
ſed ēt quoad ꝓpꝛietatem ⁊ dñium . Item circa res
tempoꝛales:vt ſupra.℣.aliud eſt.tactũ eſt: ſunt qua
tuoꝛ modi differentie:duo mali ⁊ duo boni . ⁊ bon⁹
opponit malo : ⁊ peioꝛi melior. Primus modus
circa res temporales eſt ipſas inordinate amare ſed
non habere.qui modus malus eſt. de tali dicit Io.
caſſi.in li.collationuꝫ in.iiij.coll'. Danielis.ꝙ habet
ſenſuꝫ pauperis,⁊ diuitis voluntatem.⁊ tali nō de-
eſt animus:ſed facultas.facit ad hoc a ſenſu contra-
rio.j. q.ij.ſi quis. ibi. aut q̄ nihil habuit nec habere
deſiderat. Scꝺs modus eſt ipſas inordinate ama
re ⁊ habere.q modus eſt peior pꝛimo.qm̄ delectatio
potior eſt in bono quā in malo:rei p̄ſentis ⁊ in actu
quā rei abſentis in potentia.qa vnumquēq̄ꝫ magis
mouet res ſm ꝙ eſt p̄ſens in actu: quā ſm ꝙ eſt ab
ſens in potētia. Ideo Pꝛouer.xiij.Deſiderũ ſi cō-
pleat delectat animā.Et Aug.ix.de tri. Deſiderũ
inhiantis fit amor fruentis. Sed delectatio inordi
nata rei amate ⁊ habite eſt delectatio obiecti p̄ſen-
tis ⁊ in actu.delectatio vero iordinate rei amate:ſed
nō habite eſt delectatio rei abſentis ⁊ in potētia. er
go amor inordinatus ſeu delectatio inordinata rex
tēporaliũ amatarũ ⁊ habitarũ , peior eſt moraliter
ex genere ſuo.amore inordinato ſeu delectatione in
ordinata earũ rerũ amatarũ ⁊ non habitaruꝫ:ſicut
finis mal⁹ eſt peior ijs q̄ ſunt ad finē.amare aũt in-
tendit ꝓp habere. Tertius mod⁹ eſt ordinate hr̄e
ipſas:ſed nō amare.q bon⁹ eſt mod⁹.xxxiij.q.v.ſm.
Quartus mod⁹ eſt ordinate nec habere nec ama
re.qui modus melior eſt . tũ qa in diſparatis ⁊ non
ſubordinatis,Cuius mod⁹ oppoſitus peior eſt: ipſe
quoqꝫ melior,ſed inordinate amare ⁊ habere peius
eſt quam inordinate amare ⁊ nō habere vt decla-
ratũ eſt.ergo ordinate nō amare nec habere:qꝺ op-
ponit directe ad inordinate amare ⁊ habere : meli⁹
⁊ ꝑfectius eſt quā ordinate habere ⁊ nō amare: qꝺ
opponit directe ad inordinate amare ⁊ nō habere.
Tũ qa finis bonus melior eſt ijs q̄ ſunt ad finē. nō
amare aũt tēporalia eſt finaliter ꝓp non habere.ad
hoc.n.non amant:vt non habeant.ſicut econuerſo
amare temporalia eſt finaliter ꝓp habere ipſa: quia
ideo amantur vt qñqꝫ habeātur : ⁊ non econuerſo.
ergo nec habere nec amare ipſa ꝑfectius ⁊ melius
eſt ex genere ceteris paribus quā habere ⁊ nō ama
re. Sed apl'i elegerũt modũ ꝑfectiorem ⁊ meliorē :
non eſt dubiũ . ergo ipſi reliquerunt tēporalia non
ſolũ quantuꝫ ad affectum ⁊ curā inordinatam: ſed
etiam quantũ ad poſſeſſionem ꝓpꝛietariam ⁊ dñiũ
ꝓpꝛiũ.Unde Hieronymus ad demetriadem. Apo-

Circa tēporalia duo ſunt differētie modi.

ſtolici faſtigij perfecteq; virtutis eſt oia vendere: ⁊ pauperibus diſtribuere: ⁊ ſic leuē atq; expeditū cū chriſto ad celeſtia ſubleuari. Et licet Petrus nō dixerit Mat.xix. Ecce nos vendidimus oia ⁊ dedimus pauperibus: q2 pro maiori parte pauperes fuerunt: ⁊ ea que habuerunt, ſuis egenis neceſſarijs neceſſe dimittere habuerunt. c.bo. lxxxvj.di. nō ſatis. xij.q.j. expedit. tñ non minus perfecte oia quoad ꝓprietatem reliquerunt: q̄3 ſi vēdita pauperibus erogaſſent. Itē aplī reliquerunt oia que chriſtus conſuluit eſſe relinquenda: ſed chriſtus conſuluit cuidam principi de ſua ſalute petenti vt oia relinqueret vniuerſaliter: tā p̄ter neceſſaria q̄3 etiā neceſſaria vite: quia vt Lucas refert. xviij.c. chriſtus dixit illi. Oia quecūq; habes, geminato termino vniuerſali, vende: ⁊ da paupib⁹. ⁊ veni, ſequere me. ⁊ ita ille ſi ſeruaſſet chriſti cōſiliū: fuiſſet vniuerſaliter oia relictur⁹ quia oia illa erat vniuerſaliter relicturus: que ſecū ad chriſti ⁊ aplōꝝ collegiū ferre nō poterat ſeu ferre non debebat. ſed ad collegiū chriſti ⁊ aplōꝝ nec in ſpeciali nec in cōmuni debebat ſecum aliqd ferre ſm formā cōſilij ſibi dati: nec p̄ter neceſſaria nec ēt neceſſaria vite. qa dixit. Oia quecūq; habes vende: ⁊ da pauperibus: ⁊ veni, ſequere me. Niſi forte qs cōtendat de veſtimentis q̄ ea relinquere nō debuerit: de quibus etiā non eſt dubium q̄ ipſa relinquere debebat. qa ſicut oēs apoſtoli poſt q̄3 fuerunt miſſi ad predicandū: fuerunt vniformiter ſemicalciati in pedibus: q2 oēs extunc fuerunt ſemicalciati ſandalijs. vt habetur Mar.vj. Ita oēs aplī extunc fuerūt vniformiter induti in corpe. ſ. palliolo ⁊ vna tunica: vt narrat Clemens de Petro. ⁊ idē dicit in legenda beati Joannis euāgeliſte. Ideo aūt eadē regula veſtimentoꝝ dat oibus ſicut ⁊ calciamentoꝝ ⁊ oium alioꝝ p̄ceptoꝝ: vt nulla in eis diuerſitas ſed i oibus religionis cōformitas appareret. Et ita nullus eis diſſimilis ſeu difformis habitu iungi vel aſſociari in apoſtolatu debebat: niſi prius propriū habitum mutando relinqueret: ⁊ nouum habitū aſſumendo, noue religioni cōformis fieret. ſicut eis nullus in apoſtolatu iungi debebat: niſi in ſemicalciamētis ⁊ alijs obſeruantijs conſilijs fieret: ſicut in religionibus. intrantes mutāt veſtes: ⁊ frēs minores etiā calciamēta. ad hoc. xxij. diſt. ſctimonial. ⁊. xx.q.j. vidua q̄ ibi. apta religionis ⁊ ꝓfeſſionis veſte. ⁊.q.ij.c.j. ibi. vel religioni debitam veſtē ⁊ ibi. ad ſecularem reuerti habitū. ⁊ ibi: aut religioſam veſtē aliqñ habuerunt. ⁊ ibi. mox ad religionis cultū habitūq; reuocent. ⁊ ibi. vel ſecularis veſtis. ⁊.q.iij. pcliuis. ⁊ c. preſens. ⁊. xxvij.q.j.c.j. ⁊.ij. ⁊.c. de viduis. ⁊.c. ſeqn. ⁊.c. ſi cuſtos. ⁊.c. ſi homo. ⁊.c. ſiquis rapuerit. ex de regu. ad nr̄am. ⁊.c. ſequē. cum multis ſi. ⁊ facit optime ex de vi. ⁊ ho. cle. de⁹ qui. xvj.q.vij. i noua. xxxiij.q.v. qd deo. Et ita chriſto ⁊ apoſtolis copulādus in ꝑfectione euāgelica, vniuerſaliter tā p̄ter neceſſaria q̄3 vite neceſſaria relinquere debebat: ⁊ cibo alieno ꝯceſſo paſci. Mat.x. vel de labore manuū vt Paulus.ij. Theſſa. vltimo. de cō. diſ.v. nunq̄3. ⁊.j.q.ij ſacerdos. Similiter verba Petri p̄miſſa Ecce nos reliquimus oia, cōprehendunt ſimiliter oia tā ſuperflua q̄3 etiā neceſſaria quoad ꝓprietatē ⁊ dñium in ſpeciali ⁊ in communi quātum ad cōmunitatē apoſtoloꝝ ꝓpriā. Itē verba Petri p̄dicta ſe extēdunt ad oia illa de qbus chriſtus ibi loqbat. ſed chriſtus loqnebat ibi vniuerſaliter de oibus tēporalibus tā ſuperfluis q̄3 neceſſarijs: q2 nomine diuitiarum de quibus ibi expreſſe loquebatur, ꝑ ſe ⁊ primo intelligunt tā ſufficientia vite q̄3 ſuperflua. Similiter nomine pecuniaꝝ que ibi a chriſto ſpecialiter ſpecificātur: intelligunt oia que pecunia mēſurant. vnde iuuenis ille debebat poſſeſſiones ⁊ ſubſtantias relinquere eo q̄ pecunia erant menſurabilia. licet non eſſent pecunia. vnde.j.q.iij. totū. Totū quicquid homines habent in terra oia quoꝝ dñi ſunt: pecunia vocat: ſeruus, vas, ager, arbor, pecus: quicquid hoꝝ eſt pecunia dicit. ideo aūt pecunia vocata eſt q2 antiqui qd habebāt in pecoribus habebant. ⁊. ff. de lega.iij. qſquis. vt patet in Job. Job.j. ⁊ vltimo. c. ergo verba Petri p̄dicta ſe extendunt ad oia q̄ pecunia menſurant. Pecunia autē menſurant oia tēporalia ſiue ſupflua ſiue neceſſaria vite: q2 pecunie obediunt oia. Eccl's.x. Uerba inquā Petri veriſimiliter ad oia ſe extendunt ſine aliqua exceptione: q2 dixit omnia. extra de ma. ⁊ obe. ſolite. §. penul.j. Coꝝ.xvj. ⁊ Heb.ij. xix.di. ſi romanoꝝ. ⁊ de priuil. q2 circa. de elec. vt circa. lib.vj. vbi de hoc. in gloſ. omnium. Joan.an. pp qd Greg. in homi. vt ſupra dictū eſt. Tāta a ſequētibus dimiſſa ſunt: quāta a non ſequēcibus concupiſci potuerunt. Ecce ergo terminus ſiue limes apoſtolice profeſſionis ⁊ perfectionis. ſ. oē tēporale concupiſcibile relinquere. Neceſſaria autē vite non minus ſunt concupiſcibilia, q̄3 p̄ter neceſſaria vite: ⁊ nō minus comprehendunt ſub verbis Petri q̄3 non neceſſaria. vnde magiſter in hiſtoria ſcho. exponens p̄dicta ṽba Petri dicit ſic. Omnia illa reliquerat Petrus de quibus dictū eſt Eccl's.j. Omnia vanitas. Oia illa retinuerat ſibi de qbus dictū eſt.ij. Corin.xv. Deus eſt omnia in omnib⁹. ecce ergo quid reliquerat ⁊ qd ſibi retinuerat. Itē non minus eſt vniuerſalis de apl'is iſta. Ecce nos reliquimus ſeu dimiſimus omnia: q̄3 ſit vniuerſalis de multitudine credentium illa: Erant eis oia communia. quia abdicatio apoſtoloꝝ non extendebat ſe ad pauciora q̄3 abdicatio prioꝝ credentiū. ſed illa Erant illis oia cōmunia cōphendit vniuerſaliter quecūq; vite neceſſaria ſiue alimenta ſiue tegumenta: vt ptꝫ per ſcripturā: ergo ſimiliter iſta Ecce nos reliquimus oia. cōprehendit ſimiliter quecūq; vite neceſſaria. Similiter non minus vniuerſalis eſt iſta Ecce nos reliquim⁹ oia. Mat.xix. Act.iiij. quā illa: Nec qſquā eoꝝ q̄ poſſidebat aliqd ſuū eſſe dicebat. xij.q.j.c.ij. ſed illa, Nec quiſquā eoꝝ que poſſidebat aliqd ſuū eſſe dicebat, comprehēdit vite neceſſaria: ergo ⁊ iſta comprehendit vite neceſſaria. Item non minus eſt vniuerſalis iſta de apoſtolis Ecce nos reliqmus oia quā ſit illa de diſcipulis. Sic omnis q ex vobis non renuntiauerit omnibus q̄ poſſidet: non pōt meus eſſe diſcipulus. Luce.xiiij.c. ſed illa de diſcipulis cōphendit vite neceſſaria: qa comprehēdit omnia q̄ cadunt ſub poſſeſſione humana: inter q̄ ꝑtinent vite neceſſaria: quomodocūq; illa cōprehēdit ſiue quoad renūtiationē ꝓprietatis, ſiue quoad renunciationē volūtatis ⁊ dilectionis inordinate: tñ omnia cōphēdit. ergo ſimiliter iſta de apl'is cōphendit vite neceſſaria quomodocumq; ipa cōphendat. Itē non min⁹ ſub verbis Petri p̄dictis cōphendunt vite neceſſaria: quā ſub voto religioſoꝝ ſine ꝓprio viuere ꝓfitentiū: q in paupertate imitant vitā apoſtoloꝝ. ſed ſub voto religioſorum ſine proprio viuere abſolute profitentium cadunt vite neceſſaria ſicut alia tēporalia. ſicut patet. xij.q.j. ſcimus. c. nolo. c. non dicatis. Non

dicatis vos hr̃e aliquid ꝓprium: ſed ſunt vobis oīa
cõmunia. vnde ⁊ de malis de q̄bus minus videt̃,
ſcribit̃ Prouer. c. j. Sortem mitte nobiſcũ. marſu-
pium vnũ ſit oīum nr̃m. Nomine aũt marſupij in-
telligunt̃ oīa que pecunia menſurant̃. vnde gloſ. in
terlinearis. Marſupiũ vnuz cõmunia oīa. Si ergo
inter malos poſſunt eſſe cõmunia oīa: ſiue preter ne
ceſſaria, ſiue neceſſaria vite; multomagis inter bo-
nos poſſunt eſſe oīa cõmunia. Ideo de prima mul-
titudine ſcribit̃ Actuũ. ij. ꝙ erant illis oīa cõmunia.
quod de neceſſarijs etiam vite negari non põt: ⁊ ne
ceſſe eſt hoc intelligi. Sed votũ religioſoꝝ ſine pro-
prio viuere ꝓfitentiũ ſe extendit ad oīa illa que poſ
ſunt eſſe cõmunia: ⁊ nulli in ſpeciali propria: ſed oīa
quecũqz ſint, ſiue neceſſaria ſiue non neceſſaria vite:
poſſunt eſſe cõmunia alicui multitudini: ⁊ nulli eo-
rũ ꝓpria. alioquin falſum eſſet qð ſcribit̃ de prima
cõmunitate ſiue multitudine credentiũ, ꝙ erant il-
lis oīa cõmunia: ergo votũ religioſorũ abſolute ſine
ꝓprio viuere ꝓfitentium ad alimẽta vite neceſſaria
ſe extendit. ⁊ verba Petri ſcz Ecce nos reliquimus
oīa. nõ extendunt ſe ad pauciora q̃z votum religio-
ſoꝝ abſqz ꝓprio viuere ꝓfitentium paupertatẽ euã
gelicam ⁊ apoſtolicã imitantiũ: ⁊ votuz religioſoꝝ
ſe extendit ad quecũqz minima: ergo verba Petri
predicta ſe extendunt ad quecũqz etiã vite neceſſa-
ria. Item regula beati Franciſci ab eccl'ia data, con
firmata ⁊ approbata, ⁊ declarata, ⁊ corpore iuris
clauſa, ſic incipit. Regula ⁊ vita fratrum minorum
hec eſt. ſcz ſanctũ euangeliũ obſeruare: viuẽdo in o-
bedientia, ſine ꝓprio ⁊ in caſtitate ⁊c. ergo viuere ſi
ne ꝓprio fuit paupertas euangelica. ſed viuere ſine
ꝓprio in nullo loco euangelij conuenientius expri-
mitur q̃z in verbis Petri predictis. Ecce nos reli-
quimus oīa. ergo verba p̄dicta debẽt intelligi quã-
tum ad abdicationem proprietatis oīum rerũ tem
poralium quarũ religioſi voto a ſe proprietatẽ abij
ciunt. ſed religioſi abijciunt a ſe ſpãli voto proprie-
tatis proprietatẽ oīuz rerum que poſſunt eſſe cõmu
nes ⁊ nulli proprie. quia votum abdicationis abſo
lute ⁊ cadens ſuper oīa ex forma ⁊ natura ſua cadit
ſup omnia vniuerſaliter que poſſunt eſſe cõmunia
⁊ nulli propria. talia autem ſunt vniuerſaliter que-
cũqz temporalia abſqz exceptione aliqua. vt ſepe di
ctum eſt. qꝛ illud qð ſcribit̃ de multitudine creden-
tium ꝙ erant illis oīa cõmunia: intelligit̃ vniuerſa-
liter de quibuſcũqz rebus tẽporalibus. ergo verba
Petri predicta intelligunt̃ quantum ad abdicatio
nẽ proprietatis oīum reruz quarumcũqz. Niſi hoc
diceret̃, ſequeretur ꝙ abdicatio apoſtoloꝝ fuiſſet mi
nor q̃z abdicatio religioſoꝝ abſqz ꝓprio viuere pro
fitentiuz. qð eſt abſurduz. vñ Hiero. ad Exuberan-
tium dicit. Nemo apoſtolis pauperior fuit. nemo
tanta ꝓ dño dereliquit. Ceteruz ꝙ põt argui de illo
qð dicit angelus ad Petruz. Actuũ. xij. Circunda
tibi veſtimentũ tuum. Et illud chriſti ad Petrum.
Cõuerte gladium tuuz. Mat. xxvj. ⁊ illud. Uenit
Jeſus in domuz Petri. Luce. iiij. Et illud Qui ha
bet ſacculuz tollat: ſimiliter ⁊ perã. ⁊ qui nõ habet:
vendat tunicã ſuã ⁊ emat gladiũ. Luce. xxij. qð fuit
dictum ſingulis apl'is in ſpeciali. non obſtat. qꝛ hec
arguunt ꝙ hec fuerũt ſingula ⁊ in ſpeciali apoſtolo
rum quoad proprietatẽ ⁊ dñium. ⁊ ſm̄ hoc ſemper
⁊ ante p̄dicationem ⁊ poſt ⁊ poſt aduẽtum ſpũſſan
cti quilibet apoſtoloꝝ fuiſſet proprietarius ẽt in ſpe
ciali: quum quilibet ipſoꝝ ⁊ veſtibus ⁊ cibis neceſ-
ſarijs vſus fuerit. Qð eſt aperte cõtra ſcripturã. A-
ctuum. ij. ⁊. iiij. ꝙ nec quiſq̃z eoꝝ que poſſidebat ali-
quid ſuum eſſe dicebat: ſed erant illis oīa ⁊ commu
nia. ⁊. j. protunc nullus eorum fuit in ſpeciali pro-
prietarius in veſtibus nec in alijs quibus vtebat̃.
ergo nec poſt nec ante. quuz nullus ipſoꝝ fuerit ma
gis vſus ſpeciali veſte poſt q̃z ante: nec imperfectio:
poſt eccleſiam primitiuam q̃z erat in ea. Eſt ẽt hoc
expreſſe cõtra Clementem. xij. q. j. dilectiſſimis. vbi
dicit ꝙ communis vſus oīum que ſunt in hoc mun
do oībus hominibus eſſe debuit. ſed per iniquitatẽ
alius dixit hoc eſſe ſuũ: ⁊ alius iſtud. ⁊ ſic inter mor
tales facta eſt diuiſio. ⁊ ſicut non põt diuidi aer nec
ſplendor ſolis: ita nec reliqua que data ſunt ho-
minibus ad habẽdum diuidi debere: ſed habenda
oīa eſſe communia. Iſtius conſuetudinis more re-
tẽto, apl'i eorũqz diſcipuli vna nobiſcũ ⁊ vobiſcũ cõ
munẽ vitã duxerunc ⁊c. Sexto ſm̄ Clementẽ ſicut
nullꝰ apoſtoloꝝ vel diſcipuloꝝ habuit in aere vel in
ſole ſpãle dñium proprietatis: nec fuit in ſpãli in ae-
re proprietarius ⁊ ſole: ita ſm̄ ipm̄ nullꝰ fuit in ſpe-
ciali proprietarius in aliqua re huius mundi. ⁊ ita
predicta oppoſita non intelligunt̃ quoad proprieta
tem ⁊ dominium: ſed quoad vſum. Et ita non exci-
piunt̃ ab iſta vniuerſali. Ecce nos reliquimus oīa.
que intelligunt quoad proprietatem ⁊ dñium vt ſu
perius eſt oſtenſum. Itẽ contra hoc eſt expreſſe Re
migius doctor eximius ſuper illo ꝟbo Apoc. xj. in
p̄n. Metire templum ⁊ adorantes in eo. vbi ſic di-
cit. Dicito. n. ſeculo renuntiantibus. Beati eſtis q
euãgelici p̄cepti memores, cuncta terrena pro chri-
ſto reliquiſtis: ſequentes eum a quo theſauruz in ce
lo indeficiẽtẽ percipietis. hec Remigius. Itẽ gloſ.
accepta ab Ambro. ſup illud. ij. ad Coꝝ. vj. c. Tãq̃z
nihil habentes ⁊ oīa poſſidentes. gloſ. Hec fuit glo-
ria aploꝝ: nihil oīno poſſidere: ſine ſolicitudine eſſe:
⁊ tam res q̃z dños earum poſſidere. ideo oīa pone-
bantur ad pedes aploꝝ: ſicut in actibus aploꝝ legi
tur. hec gloſ. Itẽ Nicolaus. iij. in decre. exijt. poſita
ex de ꝟbo. ſig. li. vj. dicit ſic. Dicimus ꝙ abdicatio
proprietatis hm̄oi oīum reruz tã in ſpeciali q̃z ẽt in
cõmuni ꝑꝑ deum meritoria eſt ſancta: q̃z ⁊ chriſtus
viam perfectionis oſtendens, verbo docuit: ⁊ exem
plo firmauit: quãqz primi fundatores militantis ec
cleſie prout ab ipſo fonte hauſerant, in volentes ꝑfe
cte viuere per doctrine ac vite ipſoꝝ alueos deriua-
rũt. hec Nicolaus. Ex q̄bus ſequunt̃ duo principa
liter. Primuz ꝙ vſus quarũcũqz reꝝ ꝯſumptibiliũ — Et prius dictis quatuor hec inferunt̃.
⁊ non conſumptibiliuz vſu eſt ſeparabilis a proprie
tate ⁊ dñio in ſpeciali ⁊ in cõi. qð patet ex eo qð di-
cit, dicimus ꝙ abdicatio ꝓprietatis oīum rerum in
ſpeciali ⁊ in cõmuni ꝑꝑ deuz meritoria eſt ⁊ ſancta.
ſed non eſſet meritoria ⁊ ſancta: niſi eſſet poſſibilis.
ergo vſus in oībus rebus eſt ſeparabilis a proprie-
tate ⁊ dñio. Scðm qð ſequit̃ eſt: ꝙ chriſtus ⁊ apl'i
habuerunt vſuz reruz oīuz ſeparatum a ꝓprietate ⁊
dñio ſpeciali ⁊ cõi. quãtum ad cõitatẽ ipſoꝝ ſpãlem
⁊ propriã. qð patet ex eo ꝙ dicit. q̃z ⁊ chriſtus vitã
ꝑfectionis oſtendens verbo docuit: ⁊ exẽplo firma
uit. quãqz primi fundatores militantis eccl'ie ſcz a-
poſtoli prout ab ipſo fonte hauſerãt, in volẽtes ꝑfe-
cte viuere per doctrine vite ipſoꝝ alueos deriuarũt.
Tertium qð ſequitur eſt ꝙ ſepe dicta verba Petri.
Ecce nos reliquimus oīa. ſunt intelligenda in ſpe-
ciali ⁊ in cõmuni quantum ad proprietatẽ ⁊ dñiũ.
qꝛ in nullo alio euãgelio cõuenientius ⁊ perfectius

docuerunt abdicationem propietatis oium reruӡ in ſpeciali ꝛ in cōi q̄ӡ in verbis iſtis. Quartum qđ ſequitur ex premiſſis eſt: ꝙ apl'i non potuerunt licite retinere predia ꝛ agros: vñ in legenda ſanctoꝝ apoſtoloꝝ Simonis ꝛ Jude accepta ex libris Aphricani doctoris ꝛ epi precipui ſcribiꝭ de ipſis apl'is ſic. Non nobis licet aliquid poſſidere ſuper terram: qꝛ poſſeſſio noſtra in celis eſt: que eſt eterna vbi immortalitas regnat: ꝛ ideo nulla rōne poſſumus accipere aurum, aut argentum, aut veſtes, aut domos, aut predia, aut ſeruos, aut ancillas. iſta oia terrena ſunt: ꝛ morientem hoīem non ſequunꝭ: quibus quũ diceref: vel aliquantulum accipite qꝛ pauperes ꝛ peregrini eſtis, dixerunt. Non ſumus pauperes: qꝛ diuitias celeſtes habemus. Hec ibi. Nec obſtat ſi dicaꝭ ꝙ Nicolaus tertius loquiꝭ de Chꝛo ꝛ apl'is inquātũ prebuerunt exēplũ perfectis: non ꝯdeſcendēdo infirmis ꝛ imp̄fectis: qꝛ infirmis imperfectis ꝯdeſcendēdo bene habuerunt proprietatē ꝛ dñium aliquaruӡ rerum. Jſtud non obuiat: ſed confirmat ꝓpoſitum: quia ſaltem ꝑm hoc oſtendendo viam perfectionis perfectis, habuerunt vſum talium rerum ſeparatuӡ ꝛ proprietate ꝛ dñio in ſpetiali ꝛ in cōi. Similiter quocunqꝫ abdicauerint proprietatem oium rerum in ſpeciali ꝛ in cōi iſta verba Petri. Ecce nos reliquimus oia intelligenda ſunt quantum ad abdicationem proprietatis ꝛ dominij oium rerum vniuerſaliter pro tp̄e quo dicta ſunt in ſpeciali ꝛ in cōi: ita pro illo tp̄e habuerunt vſum oium rerum quibus vſi ſunt, ſeparatũ a proprietate ꝛ dñio in ſpeciali ꝛ ī cōi. Nec eſt veriſimile aut aliquo modo credibile ꝙ vl'is eccleſia que predictam decre. dñi Nicolai. iij. abſqꝫ ꝯtradictione aliqua iam ſunt quinquaginta anni ꝛ amplius recepit approbauit corpore iuris clauſit: publice in ſcholis per vniuerſitates lecta eſt ꝛ vbiqꝫ predicta: per Bonifacium. viij. in. vj. lib. inſerta: per Clementē etiā. v. in conſtitutione Exiui đ paradiſo: in concilio Vienenſi edita. Approbata ꝑ dñm papam Jo. xxij. in quadam ſua extrauaganti que incipit. Quorũdā: corroborata, circa vitā Chꝛi ꝛ apl'oꝝ vſqꝫ nunc fuerit in errore: quum vl'is eccleſia in fide vel moribus errare non poſſit. xxiiij. q. j. hec eſt. ꝛc. a recta. Ad ſolutionem etiaӡ contrarioꝝ que poſſunt fieri, ſciendum eſt ꝙ contingit relinquere aliqua dupliciter. ſ. ſimpl'r ꝛ perfecte cum intentione non amplius reſumendi: ꝛ conuenit relinquere

**Biſariaӡ poteſt qd relinqui.**

ꝑm quid tm̄ ꝛ imperfecte: quantũ ad tp̄s cũ intentione iterum reſumendi. Petrus aũt in verbis premiſſis. Ecce nos reliquimus oia: loquebaꝭ de modo relinquendi oia perfecte cuӡ intentione non amplius reſumendi: qđ patet ex eo ꝙ ante ibi premittitur. Si vis perfectus eſſe ꝛc. occaſione cuius Petrꝰ dixit verba predicta. Jnſtantie aũt que poſſunt fieri: loquunꝭ de modo relinquendi imperfecte ad tp̄s cum intentione iterum reſumendi: ſicut patet Luc. v. Subductis ad terram nauibus relictis oibus ſecuti ſunt eum: vbi apl'i Petrus ꝛ Andreas non reliquerunt tunc oia ſimpl'r ꝛ perfecte: ſed tm̄ imperfecte ꝛ ad tp̄s cum intentione iterum reſumendi: qđ expreſſe dicit glo. ordi. ſuper verbis predictis Subductis ad terram nauibus ꝛc. glo. qꝛ adhuc habent voluntatem redeundi: ꝛ magiſter in hiſtoria ſchola. Subductis ad terram nauibus: ideſt locatis animo redeundi ad eas: ſecuti ſunt aliquantulum: ꝛ iterum redierunt ad ſua: ad hec magr̄ ibi. Sexto tunc apl'i non dimiſerunt oia ſimpl'r ꝛ vltimate: ſed tm̄ ad tp̄s cum intentione redeundi: qđ etiam patet ex glo. ſup illo verbo Luce. v. Jam eris ex hoc hoīes capiens. glo. Nondum eligitur in apl'm, ſed predicitur ei ꝙ aliqñ ſit eligendus. hec glo. Et ſuper illud Matth. iiij. Relictis retibus ſecuti ſunt eum. glo. Amplius ad propria non reuerſi. vbi gloſa. ſupponit ꝙ prius fuerant poſt primaӡ vocationeӡ ad propria: reuerſi. Quia poteſt obijci de Mattheo: qui poſt q̄ӡ euāgeliſta dixit. Relictis oibus. ſecutus eſt eum: poſtea fecit ſibi conuiuium magnum in domo ſua. Matth. ix. ꝛ Luce. v. dicendum ꝙ illud vel dictum per anticipationem, ſicut ſepe ſcriptura accelerans anticipat tp̄s facti: ꝛ poſtea explicat modũ, ꝛ ordinē rei geſte: vt ſuperius eſt oñſuӡ. Vel relictis oibus tunc inchoatiue: qꝛ tunc incepit oia dimittere: ſӡ nō cōpletiue: qꝛ cōpletiue: poſtea: ſicut de eo ſcribitur. Surgens ſecutus eſt eum: ſed inchoatiue ꝛ non completiue: qꝛ tũc non Chꝛiſtum ſecutus cōpletiue: ſed poſtea. Vel relictis oibus non ſimpl'r ꝛ vniuerſaliter, ſed illis de quibus illi premittiꝭ. ſ. negotijs ꝛ lucris telonei. de quibus ibi immediate premittiꝭ: Vidit leui ſedentē ad teloneum. ꝛ ait illi. Sequere me: ꝛ relictis oibus ſecutus eſt eũm. Relictis ergo negotijs ꝛ lucris telonei ſecutus eſt euӡ. Alia vero facto reliquit poſtea. licet etiam tunc oia reliquerit propoſito ꝛ animo dimittendi. Quia poteſt obijci de Jacobo ꝛ Joanne ꝙ relictis retibus ꝛ p̄re Zebedeo ſecuti ſunt Chꝛm tñ ꝛ Matth. iiij. non renuntiauerunt patri vt poſtea non hērent eum pro patre: hoc ideo eſt qꝛ pater non pōt renuntiari quoad gñationem: quin homo natus ſit de proprio patre ꝛ matre: ſed poteſt ſibi renuntiari quantum ad obedientiam q̄ӡ debet filius patri ꝛ curam ſeculi tp̄alem: ſic intelligiꝭ. xciij. di. diaconi. v. in prin. ibi. Dicentes pater ꝛ mater non noui vos. Deute. c. penul. Non obſtat etiaӡ qđ legitur. Mat. viij. ꝙ venit Jeſus in domum Petri: ꝛ tñ iā Petrus reliquerat oia poſt vltimam vocationem. Matth. iiij. ꝛ Luce. iiij. qꝛ domus illa non erat ſua quoad proprietatem ꝛ dominium. ſed quoad habitationeӡ: al's ſui fuiſſet dñij ciuitas Bethſaida. quia legitur Jo. j. Erat aũt Philippus de Bethſaida ciuitate Andree ꝛ Petri: quod friuolum eſt. Et eadē rōne Nazareth fuiſſet quod dñium Marie ꝛ Joſeph: qꝛ legitur Luce. ij. Reuerſi ſunt in Galileaӡ ciuitatem ſuam Nazareth. Et eadem rōne crux in q̈ paſſus fuit Chriſtus fuiſſet Chriſti quoad proprietatem ꝛ dominium. qꝛ legitur Matth. xxviij. Angariauerunt vt tolleret crucem eius. Eadem etiam ratione ſepulcra in quibus iacebant prophete, fuiſſent quoad proprietatem corpoꝝ mortuoꝝ: quia legitur Matth. xxiij. Ve vobis: qꝛ edificaſtis ſepulcra prophetarum, que oia ſunt ridicula: ꝛ plura alia in ſcripturis ſimilia. Jdeo dicendum ꝙ ſicut ciuitas natiuitatis eoꝝ dicebaꝭ eſſe ipſoꝝ, quantum ad originē ꝛ habitationem qua ibi habitauerāt prius vel nũc vel quoad dñium quo prius fuerunt dñi eius: non: ꝙ tunc eſſent actu dñi. Sicut Syon dicebatur ciuitas Dauid poſt mortem ſuam. j. Machab. j. non ꝙ tunc eſſet eius: ſed qꝛ fuerat. Et ſimiliter porticus Salomonis. Jo. x. dicebaꝭ poſt mortem Salomonis: non ꝙ tunc eſſet, ſed quia fuerat eius quoquo modo, vel qꝛ fecerat illam conſtrui. Sic etiam diciꝭ Matth. ix. Aſcēdens Jeſus in nauiculam tranſfretauit: ꝛ venit in ciuitatem ſuam. que fuit ad literam Capharnaum. Mat. ij. vnde Aug. Quis dubitet Capharnaum fuiſſe ciuitatem dñi: q̄ӡ non naſcendo

ſed miraculis illuſtrando ſuam,ſed tñ non propriaꝫ fecit? Quia aũt domus illa nõ eſſet actu Petri vel Andree quoad dominium:patet per illud quod dicit beatus Grego.exponens verba illa Matth.iiij. dicta de Petro ⁊ Andrea.Relictis retibus ſecuti ſunt eum.vbi dicit.Tanta a ſequentibꝰ dimiſſa ſunt, quanta a non ſequentibus concupiſci potuerunt.⁊ ita extunc non videtur ꝙ retinuerunt ſibi domum quoad dominiũ.Ad hoc etiam eſt glo.ſuper eiſdem verbis:que dicit ſuper verbo ſequenti:inceſſu ſꝫ magis obedientia ⁊ affectu amplius ad propria non reuerſi:hec glo.⁊ per conſequens extunc non retinuerunt ſibi aliquid proprium maxime in rebꝰ immobilibus.Adde quod ſcripſi.j.in.c.lviij.in.§.ſed ꝯtra. verſi.quod vero obijcitur. Licet etiã fortaſſis poſſet dici ꝙ vocatio Petri ⁊ Andree fuit poſtq̃ Chriſtus venit in domũ Petri ⁊ Andree:quãuis Mattheus prius narret factuꝫ vocationis q̃ factum de domo:tñ Lucas euangeliſta qui magis in hoc videtur texere ordinem rei geſte:prius narrat.iiij. c.qũo Jeſus venit in domum Simonis:⁊ poſt.v.c.narrat qũo vocauit eos:vbi dicit glo.⁊ accipitur ab origine:qñ hoc factum ſit ignoraꝛ:qꝛ non ſemper quod poſterius narratur, eſt poſterius in re. Quomodo cũqꝫ aũt dicatur ſic vel ſic:poſtq̃ vltimate oĩa reliquerunt:amplius ſimpliciter proprium non habuerunt. Quod poteſt iterum obijci de caligis. Calciate caligas tuas.Actuum.xij.⁊ de veſtimento.Circũda tibi veſtimentum tuuꝫ.⁊ de tunica.Qui non hꝫ vendat tunicam ſuam.Luce.xxij.⁊ de gladio.Conuerte gladium tuum in vaginam.Mat.xxvj.⁊ Jo. xviij.xxiij.q.j.§.j.mouere non dꝫ:qm̃ non aliter veſtimentum Petri fuit ſuum poſt aduentum ſpũſſancti:q̃ ante.qꝛ vniformiter Petrus vtebaꝛ ſuo veſtimento:ex quo fuit ad aplãtum aſſumptus. ⁊ caligis ⁊ tunica:ſed veſtimentum quo vtebaꝛ Petrus exiſtens in multitudine credentium:non erat Petri quoad proprietatem ⁊ dominium:qꝛ dꝛ Actuũ. iiij.⁊.xij. ⁊.j.ca.ij. Nec quiſqꝫ eoruꝫ que poſſidebat aliquid ſuuꝫ eſſe dicebat:ſed erant illis oĩa cõia,ergo nec poſt nec ante fuit proprietarius:nec ſuuꝫ quoad proprietatem ⁊ dominium fuit veſtimentuꝫ:⁊ ſi poſtea vniformiter vſus fuerit ſuo veſtimento ſicut añ ⁊ poſt: non fuit magis proprietarius in ſpeciali q̃ ante.Si ergo veſtimentum quo vtebatur in multitudine credentium:non fuit ſuum quoad proprietatem:ſed tm̃ quoad vſum:eadem rõne ⁊ fortiori tunica qua vtebaꝛ in collegio aplõꝝ añ Chriſti paſſionem, non fuit ſua quoad proprietatem: ſed ſolum quoad vſum:⁊ tñ non fuit magis proprietarius in collegio Chriſti ⁊ aplõꝝ.q̃ in cõitate credentium: nec aliter in ſpeciali fuit vſus tunica ante q̃ poſt. ⁊ eodẽ de gladio.Jtem ſi ideo veſtimentũ fuit quoad proprietatem petri:qꝛ ſcriptuꝫ eſt. Circunda tibi veſtimentum tuum ⁊c.Eadem rõne panis quẽ comederunt filij Jſrael in deſerto.Joſue.v.Sap.xvj. fuit quoad proprietatem ⁊ dominium angeloꝝ:qꝛ dicitur in ps.lxxvij. Paneꝫ angeloꝝ manducauit homo:de conſe.di.ij.reuera.⁊. c.oĩa.⁊ per conſequens homo habuit vſum panis ſeparatum a proprietate ⁊ dominio. Jtẽ ſi ideo veſtimentum quo vtebatur Petrus fuit in ſpeciali quoad proprietatem ipſius: qꝛ ſcribitur.Circunda tibi veſtimentum tuuꝫ. Eadem ratione panis de quo dicitꝛ in ps.xl. Qui edebat panes meos magnificauit aduerſuꝫ(al's ſuper) me ſupplantationem:fuit quoad proprietatem hominis ſupplantati ⁊ comedentis.⁊ ita ſupplantator habuit vſum panis ſeparatum a proprietate ⁊ dominio.Et eadem rõne panis de quo dixit Chriſtus Jo.xiij.Qui manducat panem meum: leuabit calcaneuꝫ ſuum ꝯtra me.fuit quoad proprietatẽ Chriſti ⁊ non Jude: niſi quoad vſum:⁊ ita Judas habuit vſum ſeparatum a proprietate panis:⁊ ita vere hoc pronomen ſuum tuum ⁊ meum vel ſimilia vt res illius,in ſcripturis ⁊ modo loquendi cõi eſt equiuocũ ⁊ multiplex ad ſuuꝫ tuuꝫ ⁊ meum quoad dominium vel quoad vſum ſm̃ quod diuerſe requirunt mẽ. Jtem qꝛ ſupra allegatũ eſt.c.Clementis.dilectiſſimis.xij.q.j.ꝙ vſus põt in conſumptibus a dño ſeparari:⁊ ꝯtra hoc poſſet dici ꝙ debeat intelligi illud c.ꝙ rerum diuiſio facta eſt per iniquitatem quoad dominium :non quoad vſum: ⁊ ſic non faceret pro hac parte:dicendũ eſt ꝙ hac ſtare non põt ⁊ contra decretum predictum.Clementis eſt dicentis. Cõis vſus oĩum ⁊c.Et non dicit Clemens. Cõe dñium oĩum oĩbus hoĩbus eſſe debuit:qꝛ in ſtatu innocentie fuiſſent cõia oĩa oĩbus:non ſolum quoad dñium rerũ ſꝫ etiaꝫ quoad vſuꝫ ſiue iuris ſiue facti. Quoad vſum iuris:qꝛ ius vtendi quodcunqꝫ eis conueniẽs fuiſſet cõe oĩbus:⁊ nulli proprium:ideo ſicut primis parentibus fuit traditum dñium cõe, ⁊ indiuiſum oĩum inferiorum,ita fuit eis tradita poteſtas vtendi oĩbus alimentis cõis ⁊ indiuiſa:vt patet Gen.j. c.Et ita vſus iuris nãlis fuiſſet cõis oĩbus hoĩbus magis q̃ dñium:vel eque:qꝛ vſus iuris magis erat intentus pp ſe in ſuo ordine:q̃ dñium ſicut finis extrinſecus eius.qꝛ dñium taliuꝫ eſt aliquo modo pp vſum magis q̃ econuerſo:⁊ diuiſio facta fuit eiꝰ rei cuius prius erat cõio:⁊ prius erat cõio reruꝫ quoad vſum iuris nãlis,ergo poſtea facta eſt diuiſio rerum quoad vſum,⁊ non ſolum quoad dñium.Similiter vſus facti fuiſſet cõis oĩbus hoĩbus non in diuiſione entitatis mãlis actus:ſed in diuiſione voluntatis ſocialis:qꝛ licet idem actus vtendi numero fuiſſet ſinguloꝝ,quantum ad eſſentiam entitatis:tamẽ idem actus vtendi numero fuiſſet ſinguloꝝ: quantum complacentiam voluntatis:qꝛ licet idem actus numero non potuiſſet eſſe cõis oĩbus,quantum ad exercitium operis effectiue: tñ idem actus numero fuiſſet cõis oĩbus: quantum ad participium ꝯſolationis conglutinatiue:pro quanto quilibet gaudebat de commodo alterius ſicut de ſuo:⁊ ſolatiũ vniꝰ redundaſſet in ſingulos: ⁊ ita gaudium cuiuſlibet rei fuiſſet cõe oĩbus per participationem mutue cõſolationis, iuxta illud ps.cxxxij. Ecce q̃ bonum ⁊ q̃ iocundum.⁊ pre.c.dilectiſſimis.vnde ſuper illud iiij.c.Actu.Multitudinis aũt credentium erat cor vnum ⁊ aĩa vna.glo.oꝛ.ex dictis ſctõꝝ collecta.Sic qui mundum perfecte reliquerant:non de nobilitate gñis gloriantes,ſe alijs preferebant:ſed ſicut vniꝰ eiuſdemqꝫ matris eccleſie viſceribus editi:ita eodeꝫ amore fraternitatis gaudebant . Et ita ſi homo nõ peccaſſet:oĩa fuiſſent cõia tripliciter.ſ.quoad dñium quoad ptãtem vtendi:⁊ quoad cõe ſolatium reruꝫ. Et poſt peccatum per oppoſitum tripliciter facta eſt diuiſio: quoad proprietateꝫ dominij: quoad appropriationeꝫ iuris vtendi:⁊ quoad appropriationem ſolatij ⁊ gaudij priuati qꝺ hoĩes malis affectati nolunt alteri cõicare. Nec obſ.de eo quod dꝛ in pre.c. dilectiſſimis:data ſunt oĩbus ad habendum : qꝛ nõ quicquid daꝛ ad habendum ab eo qui dare poteſt datur quoad dñium:qꝛ ſepe datur quoad vſuꝫ,⁊ nõ

quoad

quoad dñium.ſicut deus dedit leuitis vrbes ad habendum quoad habitationem: non quoad dñium. vt patet numeroꝝ.xxxv.ca. xiij.q.j.§.his ita.⁊ ſicut etiam dedit Aaron ⁊ filijs eius ad habendū veſtes ſacerdotales quoad vſum: ⁊ nō quoad dñium. Vñ Exo.xxix.ca.Veſtem aūt ſanctam qua vtit̄ Aaron, habebunt filij eius poſt eū.vij.diebus vtet̄ illa : qui pontifex pro eo fuerit conſtitutus. Et ita dominiuꝫ veſtium ſacerdotalium erat dei: ⁊ non ſacerdotum: qꝛ ſacerdotes non poterant ipſas vendere vel alienare:⁊ ita ſacerdotes habuerunt vſum dictarum veſtium ſeparatuꝫ a proprietate ⁊ dñio.⁊ facit ad hoc. xij.q.ij.nulli.Et ibi.Sanctum ſanctoꝝ erit.glo.ideſt ad vſum ſanctoꝝ ſacerdotum pertinet.⁊.c.predia diuinis vſibus tradita.⁊.e.cau.q.j.ep̄s.ibi.vſibus.⁊ ꝺ con.di.j.veſtimenta.ibi.in alijs vſibus.Sed qua ratione vſus illarum veſtium fuit ſeparatus a proprietate ⁊ dñio earum:eadeꝫ ratione vſus veſtimentoꝝ quotidianoruꝫ erit ſeparabilis a proprietate ⁊ dñio: qꝛ quecūqꝫ ſunt ſeparabilia ad tp̄s eadem ratione ſunt ſeparabilia pro ſemper:quantum eſt ex nā̄ rerū ſeparabilium.Nec valet quod ſepe dictuꝫ eſt per alios ꝙ vſus facti haberi non poteſt:qꝛ hoc falſuꝫ eſt. qm̄ licet vſus facti non poſſit haberi permanenter: qūo habent̄ entia permanentia:tñ bene pōt haberi ſucceſſiue in fieri:ſicut ſuum eſſe conſiſtit in fieri : qꝛ vſus facti non eſt magis fluens q̄ꝫ tp̄s:quod tñ ſm̄ ſcripturam dꝛ haberi. vñ Joan.v. Erat aūt ibi homo.xxxviij.annos in infirmitate ſua hñs. ⁊ ad Gal. vltimo. Dum tp̄s habemus: operemur bonum ad oēs.⁊ Joan.ix. Etatem habet : ipſum interrogate. Jtem non obſtat quod poſſet opponi de pre.c.dilectiſſimis.ibi.Nec quiſq̄ꝫ eoꝝ que poſſidebat aliquid ſuum ⁊c.ergo apl̄i ante illam conuerſionem illorum Judeoꝝ aliqua poſſidebant ⁊ habebant:⁊ illa communicauerant conuerſis: qꝛ vt ſupra probatum eſt ⁊ poſt ſuam renuntiationem Apl̄i nihil proprium habebant vel poſſedebant. Nec Clemens mentioneꝫ facit in toto illo paſſu de proprietate ⁊ dominio proprietatis.⁊ hoc apparet per primum exemplum de ſtatu innocentie:quū dicit.Communis vſus omnium ⁊c.ſed per iniquitatē ⁊c. Conſtat aūt ꝙ in ſtatu innocentie non fuiſſent oīa communia quoad ꝓprietatem ⁊ dñium introductum per iniquitatē: qꝛ illud dñium fuit alterius conditionis ⁊ nature a dominio introducto per iniquitatem: qꝛ illud dñium fuit mere libertatis ⁊ perfectionis nālis:iſtud vero eſt dñiuꝫ ſeruilis neceſſitatis ⁊ coacte ptātis,qꝛ niſi homines cōactiua ptāte prohiberentur:quilibet vt plurimum vellet ſi poſſet,totū vſurpare. Jdeo iſtud dñium diſtat ab illo dñio ſicut violentum a nāli : ⁊ coactum a libero.Similiter ꝑ ſecundū exēplum ei⁹ patet hoc idē.qꝛ dicit ibi. Deniqꝫ grecoꝝ quidā ⁊c. debere eſſe amicoꝝ oīa communia. Sed bona amicoꝝ non debēt communiter eſſe communia quoad proprietatem ⁊ dñium:ſꝫ quod commodū neceſſitatis.vnde.j. Machab.xij.Spartiate velut Romani amici Judeoꝝ ſcripſerūt Judeis in hec verba. Pecora nr̄a ⁊ poſſeſſiones nr̄e vr̄e ſunt ⁊ vr̄e nr̄e:quod non intelligendum quoad proprietatem:ſed quoad vite neceſſitatem. Hoc etiaꝫ patet per tertium exemplum eius. Et ſicut non poteſt diuidi aer nec ſplendor ſolis: Jta nec reliqua que data ſunt hoībus ad habendum diuidi debere:ſed habenda eſſe oīa communia. Conſtat auteꝫ ꝙ in aere ⁊ in ſplendore ſolis nullus de communi lege vendicat ſibi proprietateꝫ

Amicoꝝ oīa quōdi ci debeāt cōmunia.

nec dominium proprietatis:ſed dñium tm̄ nāle:qꝺ eſt alterius gn̄is ab iſto dominio qꝺ eſt per iniquitatem:vt dictum eſt:quare Clemens nō loquitur nec intendit inferre ꝙ apl̄i habuerunt in ſpeciali nec in cōi quantuꝫ ad cōitatē ipſoꝝ apl̄oꝝ ſingulare aliqꝺ dominium proprietatis:quicquid ſit de cōitate credentiuꝫ gn̄ali:qꝛ non eſt veriſimile nec probabile ꝙ aliquis ſapiens intendat inferre in concluſione: qꝺ nullo modo prelibauit in premiſſis.quum concluſio in nulla ſcientia excedat virtutē medij . Quum ergo Clemens in toto ſuo proceſſu nihil fuerit de ꝓprietate ⁊ proprietatis dominio preloquutus: ſicut patet per oīa exempla eius prius adducta : non eſt veriſimile nec probabile ꝙ voluerit inferre de apl̄is, ꝙ habuiſſent aliqua quoad proprietatem ⁊ dominium proprietatis:niſi ſpecialiter expreſſiſſet: qꝺ nō fecit,vñ ꝙ dꝛ ibi. Nec quiſq̄ꝫ eoꝝ q̄ poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat.verbum poſſidebat accipit̄ ꝓ ſimpliciter habere abſqꝫ proprietate ⁊ dominio. qꝛ aliter eſſe repugnantia ⁊ contradictio manifeſta in dicto:ſi poſſidere acciperet̄ ibi iure proprietatis ⁊ dominij:qꝛ tunc eſſet ſenſus:nec quiſquam eoꝝ que poſſidebat quoad proprietatem ⁊ dominium:ſuum eſſe dicebat quoad proprietatē ⁊ dominiū: qui ſenſus implicat apertā contradictionē. ergo poſſidere accipit̄ ibi pro ſimpliciter habere ſeu detinere abſqꝫ iure proprietatis ⁊ dominij ⁊ titulo poſſidendi ꝓprio noīe ⁊ hoc clare gl.poſita in pre.c.dilectiſſimis que incipit:ergo aliquis,determinat dicens.Sic ergo aliquis poteſt poſſidere rem cuius non poteſt habere proprietatē ⁊ hec eſt poſſeſſio nālis:non ciuilis. Sed dic poſſidebat:ideſt detinebat : ſicut ſeruus dꝛ poſſidere.ff.de acqui.poſ.ꝙ ſeruus ad idem facit qꝺ no.xij.q.j. non dicatis in glo.nunquid.Ex quo vlterius patet propoſitum:qꝛ abdicatio apl̄oꝝ in cōitate gn̄ali credentiuꝫ non fuit altior ⁊ perfectior abdicatione ipſoꝝ extra illam cōitatem cum Chriſto: ſed apl̄i in cōitate gn̄ali omnium credentium non poſſiderunt quoad ꝓprietatē ⁊ dominium aliquid in ſpeciali:nec in cōi quoad cōitatem ipſoꝝ ſpecialē ⁊ propriam:qꝛ illud quodcunqꝫ fuiſſet , non fuiſſet cōe toti multitudini credentium,ſicut quod eſt proprium cōitatis ſpecialis,non poteſt eſſe cōe toti cōitati gn̄ali:qꝛ ꝓprium partis,non eſt cōe toti:ſcriptura aūt Actuum.iiij.dicit. ꝙ nec quiſquā eorum qui poſ.⁊c.ergo apl̄i nec ex̄ illam cōitatem vna cū Chr̄o aliquid poſſederunt in ſpeciali:nec in cōi quoad proprietatem ⁊ dominiuꝫ.Aliter ſequeretur ꝙ apl̄i fuiſſent magis proprietarij in ꝓpria cōitate cuꝫ Chr̄o: q̄ꝫ fuerunt in cōitate gn̄ali credentium:quum in cōitate gn̄ali credentium non ponantur fuiſſe proprietarij nec in ſpeciali nec in cōi quantum ad ipſoꝝ cōitatem ſpecialem ⁊ ꝓpriam. Jtem cōitas apl̄oꝝ in illa multitudine credentium quoad abdicationeꝫ ꝓprietatis tenuit locum vnius perſone ſpecialis ſeu ſingularis.qꝛ ſicut nulla perſona ſpecialis retinuit ſibi aliquam ꝓprietatem in ſpeciali in illa multitudine:ita nec tota cōitas apl̄oꝝ ꝓpria retinuit ſibi aliquam ꝓprietatem in illa multitudine credentiuꝫ. Sed cōitas apl̄oꝝ non retinuit quoad abdicationē ꝓprietatis locū vnius perſone ſpecialis in illa multitudine:niſi quia abdicatio proprietatis in ſpeciali ⁊ in cōi quacūqꝫ cōitate ſpeciali citra cōitatem generalem totius eccleſie:cuius typum ⁊ figuram gerebat illa eccleſia primitiua:eſt perfectior.⁊ maioris excellentie:q̄ꝫ.abdicatio ꝓprietatis omnium tm̄ in

ſpeciali: ⁊ non in communi. aliter.n. fruſtra ⁊ inutiliter ac otioſe communitas apl'oꝝ renuntiaſſet proprietati oīum in illa multitudine: niſi abdicatio proprietatis oīum in ſpeciali ⁊ in cōi quacunqꝫ cōitate ſpeciali eſſet perfectior ⁊ altior: q̃ꝫ abdicatio proprietatis omnium tm̄ in ſpeciali ⁊ non in cōi. Aliter.n. fruſtra ⁊ inutiliter ac otioſe communitas apl'oꝝ renuntiaſſet proprietati oīum in illa multitudine: niſi abdicatio proprietatis omnium in ſpeciali ⁊ in communi quacunqꝫ cōmunitate ſpeciali eſſet perfectior ⁊ altior, q̃ꝫ abdicatio ⁊ proprietatis oīuꝫ tm̄ in ſpāli ⁊ non in communi: quia fruſtra ⁊ inutiliter quis ſe obligat ad gradum abdicationis arctiorem ⁊ maiorem, niſi conſequatur inde perfectionem aliquam maiorem: vt ſupra dictum eſt. verſi. Item ad hoc eſt ratio. Et ſicut in eccleſia primitiua, que gerebat typum ⁊ figuram preſentis eccleſie: fuit perfectionis vl'r apud oēs illius eccleſie abdicare proprietatem cuiuſlibet rei in ſpāli ⁊ in communi quacunqꝫ communitate ſpāli citra communitatē gn̄alez illius eccleſie. Ita nunc in eccleſia preſenti eſt perfectionis ſaltem in aliquo ſtatu ſpāli apud aliquos viros perfectos abdicare proprietatem cuiuſlibet rei tā in ſpeciali q̃ꝫ in communi quacunqꝫ communitate ſpeciali citra communitatem gn̄alem totius eccleſie: quia dicere ꝙ illud quod tunc fuit perfectionis ſimpl'r apud oēs: nunc non poſſit eſſe perfectionis in aliquo ſtatu ſpeciali: eſt ridiculum: quum nā rerum non ſit immutata nunc plus q̃ꝫ tunc. Et talis ſtatus ſi ponatur: quicunqꝫ ſit: habebit vſum oīum reruꝫ ſeparatum a proprietate ⁊ dominio in ſpeciali ⁊ in communi. ſicut habuit quilibit ſtatus ſeu ordo ſpecialis eccleſie primitiue. Et talem ſtatū abdicationis omnium rerum in ſpeciali ⁊ in communi: elegit beatus Franciſcus pro ſe ⁊ ordine ſuo ſicut patet per declarationes multoꝝ ſummoꝝ pontificum, vt eſt ſupra in.c.lv.in.§.porro.in prin. eſt euidentius declaratū. Quem ſtatum ſtulte ⁊ fatue elegiſſet ⁊ eccleſia approbaſſet: niſi abdicatio proprietatis oīum reruꝫ in ſpeciali ⁊ in communi eſſet maioris meriti: q̃ꝫ abdicatio proprietatis oīum rerū in ſpāli ⁊ nō in cōmuni: quia fruſtra ⁊ ſtulte quis ſe obligaret ad gradum vite arctiorem ⁊ difficiliorez ſicut eſt iſte: vt patet ex̄ de verb.ſig. exijt.li.vj.§. vnde vos ibi, tenenť plus q̃ꝫ ceteri chriſtiani ⁊c. ⁊.j.ver. ceteroꝝ. ibi, chriſti ſemitas arctius elegerunt: niſi ex hoc ordinareť ad gradum perfectiorem altiorē ⁊ maiorem: vt dictuꝫ eſt. Quod aūt talem ſtatum elegerit beatus Franciſc⁹, patet per declarationes Romanoꝝ pontificū. Gre. ix familiaris beati Franciſci. Innocen.iiij. Ianueñ. de dodo de fliſco, luminis iuris: qui fecit apparatuꝫ. Innocen. Alexandri.iiij. Nicolai.iij. Clementis.v. Io.xxij. in ſua extraua. que incipit. Quorundā. Ex quibus declarationibus luce clarius conſtat ꝙ abdicatio proprietatis oīum rerum in ſpeciali ⁊ in cōmuni ſit maioris perfectionis ⁊ meriti quā abdicatio proprietatis oīum rerum in ſpeciali: ⁊ non in cōi vt ſupra dictum eſt. Et ꝙ vſus poteſt in ꝯſumptibilibus a dominio ſeparari. Nam ſicut dictum eſt: fruſtra ⁊ fatue ſe beatus Franciſcus pro ſe ⁊ ordine ſuo ad talem expropriationem in ſpāli ⁊ in communi ſm̄ determinationem predictoꝝ Romanoꝝ pontificum obligaſſet: niſi talis abdicatio eſſet perfectior ⁊ altior ſeu maioris meriti ex gn̄e operis operati: q̃ꝫ abdicatio proprietatis tm̄ in ſpāli ⁊ non in communi. Fruſtra etiam ⁊ fatue eccleſia Romana talem expropriationem approbaſſet ⁊ priuilegijs innumeris dotaſſet: niſi talis expropriatio eſſet ex gn̄e operis operati perfectior expropriatione rerum tm̄ in ſpāli, ⁊ non in communi. Quod non eſt dicendum ꝺ ſctō Franciſco nec de Romana eccleſia matre omniuꝫ ⁊ magr̄a. ex̄ de priuil. antiqua. de ſum.tri.c.ij. in fi. xxij. diſt.c.j. quia fruſtra ⁊ inutiliter Romana eccleſia exponeret aliquez ordinem ad modum viuendi difficiliorem ⁊ laborioſorem: niſi per hec exponeret ⁊ intenderet exponere eum ad gradum perfectionis ⁊ meriti ex gn̄e operis perfectiorem ⁊ altiorem etſi in tali ordine ſic multipliciter ab eccleſia cōfirmato ⁊ declarato: in quo nihil poteſt etiam in cōi propriuꝫ poſſideri non ſeparareť in cōſumptibilib⁹ vſus a dominio: eccleſia periculoſum ſtatum approbaſſet. ⁊ in eo profeſſis perplexitatem ⁊ laqueum inieciſſet ꝯtra aplm.j. ad Corin.vij. ibi. Porro hoc ad vtilitatem veſtram dico: non vt laqueum vobis inijciam: ſed ad id quod honeſtum eſt. ⁊ ꝙ facultatem prebeant ſine impedimento dn̄m obſecrādi. ⁊. xxvij.q.j. de viduis.ij. xiij.di. nerui teſticuloꝝ: ex̄ de reſti.ſpo. literas §.porro.verſi. ſicqꝫ. Quare manifeſte ſequiť ⁊ aperte ex oībus ſupradictis, ꝙ abdicatio proprietatis oīum in ſpāli ⁊ in communi eſt perfectior ⁊ eminentior ex gn̄e operis operati, abdicatione oīum tm̄ in ſpāli ⁊ non in communi: ⁊ abdicatio apl'oꝝ fuit perfecta ex genere operis operati: non minus abdicatione fratrum minoꝝ: immo fratrum minoꝝ eſt illa abdicatio ⁊ profeſſio que ⁊ apl'oꝝ: vt ex̄ de verb.ſig. exijt.§.porro.li.vj. ergo apl'i oīa quoad proprietatez ⁊ dn̄ium reliquerunt in ſpāli ⁊ in communi. Quod etiam patet ratione euidenti neceſſarij: quia cuius cauſa proxima ⁊ immediata non ſtat cum ſumma perfectione: nec ipſum poteſt ſtare cum ſumma perfectione: ſed diuiſio quecunqꝫ dominioꝝ perſonalis vel collegialis venit cauſaliter ⁊ immediate ex nonnulla diuiſione animoꝝ: ſicut per oppoſitum communio dominioꝝ venit per ſe et immediate ex communione ⁊ indiuiſione animoꝝ: vnde quia in ſtatu innocentie nulla fuiſſet animoꝝ diuiſio: ideo nulla fuiſſet diuiſio dominioꝝ. ſicut aperte colligiť.viij.di. §.j. ⁊ quia corda amicoꝝ ſunt aliquo modo connexa in dilectione: ideo bona ipſoꝝ ſunt aliquo modo communia participatione ⁊ ſm̄ gradum connexionis amicoꝝ adinuicem in dilectione, ſic eſt proportionaliter gradus communitatis bonoꝝ eoꝝ in cōmunicatione: Et propter hoc ſcriptura Actuuꝫ.iiij. volens reddere rationem ⁊ cauſam propriam quare bona primitiue eccleſie fuerunt communia oīb⁹ credentibus: aſſignat pro ratione ⁊ cauſa propria ac immediata communionem ⁊ indiuiſionem eorum perfectam inter ſe, dicens. Multitudinis aūt credētium erat cor vnum ⁊ aīa vna: nec quiſq̃ꝫ eoruꝫ que poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat: ſed erant illis oīa communia. Ecce quare nullus eoꝝ dicebat aliquid eſſe ſuum: ſed erant illis oīa communia: qꝛ erat cor illis vnum ⁊ anima vna. iſta fuit cauſa per ſe cōmunis bonoꝝ ipſoꝝ: ideo ſcriptura prius premittit perfectam communionem ⁊ indiuiſionem cordiuꝫ eoꝝ inter ſe ſicut cauſam propriam, ⁊ ſecundo conſequenter ſubiungit communitatem bonoꝝ ſicut effectum proprium ex propria cauſa: ergo ſicut communio bonoꝝ venit vl'iter ex communione animoruꝫ, ita per oppoſitum diuiſio dn̄ioꝝ venit vl'r ex aliqua ſeu nonnulla diſiunctione aut certe imperfecta vnione animoꝝ: que non ſtat cuꝫ perfecta charitate: que

Diuiſionis dominioꝝ rō.

eſt vin-

eſt vinculum pfectionis. Colon.iij. q charitas non querit q̃ ſua ꝓpria ſunt.j.ad Cori.xiij. lxiij.di.noſſe. Jtẽ maior ⁊ pfectior eſt connexio fraternitatis ſpiritualis in amore charitatis: q̃ꝫ fit connexio fraternitatis carnalis in amore carnis: q perfectius eſt vinculũ ſpũs: q̃ꝫ vinculũ carnis.xiij.q.iij.ita diligere: ſed perfectus amor fratrum ſm carnem: facit oium fratrum bona quoad dñium eſſe cõia: qa quãdiu inter fratres carnis non naſcit̃ ab intrinſeco vel ab extrinſeco aliqua ſcintilla diuiſionis, tandiu ducunt cõem vitam. ergo multo magis amor perfectus charitatis fraterne facit oĩa bona perfectoꝝ toti eccleſie cõia ⁊ nulli ꝓpria.xxiij.q.vij.qđ aũt: ergo appropriatio dominioꝝ in ſpãli vel in cõi quacunqꝫ cõitate ſpãli nõ ſtat cum ſumma pfectione: qualis fuit inter apl'os. vnde glo. ſuper illud Act.iiij. Multitudinis aũt credentiũ erat cor vnum ⁊ aĩa vna.ſ.e.verſi.ſimilr̃ vſus que ſuperius ſunt adducta. Qui mundum perfecte reliqu erant: non de nobilitate gñis glorianteſ ſe alijs preferebant: ſed ſicut vnius eiuſdẽqꝫ matris eccleſie viſceribus editi, ita eodem fraternitatis amore gaudebant. hec glo. Jtẽ. Nullus ſibi aliquid appropians de iure poſſidet oĩa: q non eſt equũ neqꝫ iuſtum vt ei ſint oĩa cõia que ſuum non vult facere cõe cum oĩbus: ſed viri perfecti oĩa poſſident de iure diuino ſm illud apl'i.ij.ad Corin.vj. Tãquã nihil habentes ⁊ oĩa poſſidentes: ex̃ de exceſ.prec.nimis iniqua.j.rñ. ⁊ ſꝫ illud.j.ad Cor.iij. Oĩa vr̃a ſunt: vos aũt Chriſti: chriſtus aũt dei.xxiij.q.vij.qđ aũt in fi. cũ.ij.c.pre. ergo viri perfecti ſicut fuerunt apl'i ⁊ eoꝝ perfecti imitatores: nihil ſibi debent appropriare: nec in ſpãli nec in cõi: quacunqꝫ cõitate ſpãli: q quãtum ſibi appropriant, tm̃ eis ſubtrahit̃: nec oĩa poſſideant: ideo apl'i vt oĩa poſſent iure inuiolabili poſſidere: oĩa iure violabili ꝯtẽnendo reliquerũt. Hinc beatus Franciſcus in regula ſua fratribus ſuis dixit. Fratres nihil ſibi approprient: nec domum: nec locum: nec aliquam rem: ſed tãquã peregrini ⁊ aduene ſint in hoc ſeculo. ⁊ .j. Hec eſt illa celſitudo altitudine paupertatis: cui dilectiſſimi fratres totaliter inherentes nihil aliud ſub celo in perpetuũ habere velitis. Et ita ſm ꝯſilium ſalubre beati Franciſci ⁊ Romanoꝝ pontificuꝫ qui regulã approbauerũt: nullus ſtatus ſeu ordo aliquid ſibi appropians, gerit perfecte in hac vita formã ⁊ modum ſpũalis peregrini ⁊ ciuis celeſtis conciuis angeloꝝ: qui nihil propriũ in ſpãli nec in cõi habent: nihil.n. angeli ꝓprium in hoc mundo poſſident: ſed nec maligni ſpiritus ad quos apl'i calcandos venerant. Luc.x. proprium aliquod in hoc mundo poſſident. ſm Greg. in homil. quos etiã viri pfecti melius luctando deuincunt, ſi a ſe oium proprium quod illi non habẽt abijciunt: huic accedit.j.ad Timo.vj. Habentes alimenta ⁊ quibus tegamur ijs ꝯtenti ſimus: nihil.n. intulimus in hunc mundũ: haud dubium q nec afferre quid poſſumus.xij.q.j.eps. Mediuꝫ aũt perfecte rectitudinis non debet ab extremis declinare: extrema aũt nr̃i curſus ſunt ingreſſus ⁊ egreſſus de hoc mundo: in quibus ſm apl'm nihil propriũ habere permittimur ſi perfecte ⁊ recte incedimus.xij.q. j.duo.ibi.non niſi ad vſum: ſm vnaꝫ lecturã. Quare ſi recte ⁊ indeclinabiliter ac expedite nr̃m iter peragimus: nihil propriũ in medio vite plus q̃ꝫ in extremis habere debemus: Contra illud etiã quod ſepe opponitur: q in rebus vſus conſumptibilibus vſus ꝓprie ſumptus haberi nequid: nec illis poteſt aliquis vti: dicendum eſt q iſtud expreſſe ꝯtra Clemẽtẽ eſt in pre.c.dilectiſſimis: qui dicit q cõis vſus oium que ſunt in hoc mundo: oĩbus hoĩbus eſſe debuit: ſed talia vſu ꝯſumptibilia de hoc mundo ſunt. Et eadẽ ratione falſum ⁊ impoſſibile conſuluit apoſtolus Timotheo.j.ad Timo.v.ex̃ de iureiuran.et ſi Chriſtus.§.quedã.dicens. Vtere modico vino. Et eadem ratione deus falſum.dixit (qđ nefas eſt) miniſtris antique legis q primitie ⁊ ſacrificia cederẽt in vſus eoꝝ: vt patet Numeri.xviij. Et tota ſcriptura que loquit̃ de vſu: ſepiſſime falſum diceret (quod nefas eſt) xxij.q.v.ergo.ix.di.ego. ⁊ .c. quis neſciat. Jtem dicere q in talibus rebus non ꝯuenit vti ſed abuti: periculoſuꝫ dicere eſt: q termini in quacunqꝫ mã diſſoni ⁊ oppoſiti vl'r terminis legis diuine: ⁊ ſanctoꝝ patrũ non ſunt ſani: ſed abſoni ⁊ profani ĩ illa mã, q tales termini terminis legis diuine ⁊ ſanctoꝝ patrum diſſolui abducunt ⁊ auertunt hoĩes a fide ſcripturarũ ⁊ religione ſanctoꝝ patrum, quod eſt impium ⁊ immane: quia ſcripture ſacra ⁊ ſanctorum doctrina eſt nobis forma ⁊ regula recte ac pie loquendi: non ſolum operandi: vnde ad Titum.ij.c. Verbum ſanum ⁊ irreprehenſibile. ⁊ .ij. ad Timot. ij.ibi. Recte tractantem verbũ veritatis. ⁊ in primo c. Formam habens ſanoꝝ verboꝝ que a me audiſtis. ⁊ Aug. in lib. de doctrina chriſtiana loquens đ ſacra ſcriptura dicit. Quicquid homo extra didicerit: ſi noxium eſt: ibi damnatur: ſi vtile eſt: ibi inuenitur. ⁊ facit.xxxvij.di.§.ſed ⁊ contra. ⁊ Clemẽs. Nõ .n. ſenſum alienum extrinſecus: ⁊ extraneuꝫ debetis querere: vt qũo ipſum ex ſcripturarum anthoritate ꝯfirmetis: ſed ex ipſis ſcripturis ſenſum capere veritatis opꝫ.xxxvij.diſt.relatum: ⁊ verba intelligenda ſunt ſm cõem modum intelligendi: vt legit̃ ⁊ nõ.ex̃ de ſpon.ex literis.j. Sed iſti termini abuti ⁊ abuſus ſunt diſſoni ⁊ econtrarij termini legis diuine ⁊ terminis ſanctoꝝ: in qualibet mã licita rerũ vſu cõſumptibiliũ. Quia in nulla mã licita rerum vſu conſumptibilium ſcriptura ⁊ ſanctoꝝ doctrina vtit̃ predictis terminis: ſed tm̃ terminis oppoſitis (attendãt oẽs religioſi pro paupertate altiſſima) ſicut patet diſcurrenti totam ſeriem ſcripturarum ⁊ ſanctoꝝ patrum doctrinam. qũ tñ ſcriptura ⁊ ſanctoꝝ patruꝫ doctrina frequenter loquat̃ de mã licita rerum vſu conſumptibiliuꝫ noĩe vſus ⁊ vti: ⁊ nunq̃ꝫ noĩe abuſus vel abuti. Notat aũt Archid.ex̃ de of.dele.quãuis.li.vj.q illicitus vſus abuſus ⁊ abuſio potius dicendus eſt q̃ꝫ vſus.lxxiiij.di.verſi.iſta.xj.q.iij.priuilegium.xxv.q.ij.§.his ita, ex̃ de elec. gñali.§.fin.ibi. Ab illoꝝ abuſu: ex̃ de reſcrip.ſedes. ⁊ .c.quia nonnulli. ⁊ de elec.qđ ſicut.ij.reſpon.ibi. ⁊ ſi ſecus aliquando per vſurpationẽ aliqui faciant abuſiue. ⁊ .c. quiſquis.ibi.per ſecularis poteſtatis abuſum: ex̃ de con. pre.deteſtanda.j.reſpon.lib.vj.aliqñ tñ abuſus appellat̃ vſus.xij.q.ij.eccleſiarum ſernos: vbi dicit: vt tales vſus ⁊c. vbi dꝫ exponi vſus: ideſt abuſus. ſm Archid. Et adde hic quod ſcripſi.j.in.§.adhuc perita. verſi.cum etiam.iiij.in.c.lxiij. Vlterius contra illud qđ dĩ q beatus Aug.non dixit apl'os vouiſſe reruꝫ oium abdicationem quoad proprium: hoc ſtare nõ põt. immo expreſſe Aug. hoc dixit ſuper illud Math.xix. Ecce nos reliquimus oĩa: ⁊ per hec verba ẽt ſupra poſita hoc votuꝫ potentiſſime vouerant. Qđ etiam ſic probat̃: qm̃ conſiliuꝫ ꝯſilioꝝ: qđ eſt forma ⁊ perfectio ſeu conſumatio alioꝝ ꝯſilioꝝ: non eſt dubium apl'os precipue obſeruaſſe. aĩr.n. apl'i non fuiſ-

Apl'i rerũ oium abdicationẽ vouerunt

ſent in apice pfectionis:qđ eſt erroneum : quum de ipſis precipue dixit dñs Jo.xvij. Ut ſint cõſummati in vnum.op.facit.xxiiij.q.ij.c.ij.ſed votum eſt conſiliuꝫ conſilioꝝ,forma ⁊ perfectio conſumatiua eoꝝ quia votum cadens ſuper quodcunqꝫ conſiliũ euangelicum:reddit ipſum eſſentialiter perfectius ⁊ deo aceeptius:eo ꝙ per liberam oblationem offerꝛ volũtas deo tm̃ actu:per votum aũt offertur voluntas actu ⁊ potentia qđ eſt multo fortius:qꝛ poſt votum emiſſum non eſt amplius de iure oppoſitum in poteſtate voluntatis:pp quod Leuiti:xxij. c.ſcribitur. Bouem ⁊ ouem aure ⁊ cauda amputatis voluntarie offerre potes:votũ aũt ex his ſolui non põt. hec ibi:ſed bos ⁊ ouis aure ⁊ cauda amputatis non põt magis voluntarie offerri:q̃ꝫ de eis votũ perſolui:niſi qꝛ votũ cadens ſuper quodcunqꝫ opus virtuoſum reddit ipſum eſſentialiter perfectius ⁊ deo accepti⁹. Jdeo ſuper illud p̃s.cxxxj.Sicut iurauit dño votuꝫ vouit deo Jacob.dicit Aug.⁊ ponitur ibi in glo.ordi.Nemo preſumat viribus ſuis reddere que vouit. qui.n.hortaꝛ te vt voueas:ipſe:te adiuuat vt reddas. vouit aũt eccleſia in mãſuetudine vt ſit domus dei, quo nihil gratius poteſt deo offerri. hec ibi . Et ita pfectio totius ſpũalis edificij conſummaꝛ in perfectione voti:ſicut arca Noe fuit conſummata in cubito vno.Gen.vj.Unde ⁊ ſuper illud p̃s.lxxv.Uouete ⁊ reddite. dicit Aug.Uouere.n.voluntati conſulitur:ſed poſt voti promiſſioneꝫ redditio exigitur neceſſario.Et Caſſiodorus ibi.Ad hec vouẽda nos inuitat:non precipit vt voueamus: ſed vt vota reddamus:⁊ glo.ibi. Uouete mente quodlibet bonuꝫ: ⁊ reddite opere neceſſario poſt votum : ⁊ facit extra de conuer.coniug.ex parte:⁊ de vo.⁊ vo.re. magne. §.ſane.Ergo apl̃i vouerunt precipue quodlibet triũ conſilioꝝ euangelicoꝝ.ſ.obedientiam:per illud.xix. Mat.Et ſecuti ſum⁹ te.Et caſtitateꝫ.xxxj.di. oĩno Et ꝓprietatis abdicationem:vt pre.c.xix.Matth. Ecce nos reliquimus oĩa:vbi ſm̃ Augu.vouerunt, aliter ſequereꝛ ꝙ abdicatio ꝓprietatis facta in profeſſione oĩum religioſoꝝ abſqꝫ ꝓprio viuere ꝓfitentium eſſet eſſentialiter perfectio:⁊ altior abdicatione apl̃oꝝ:quum votum,vt dictum eſt:ſit conſummatio perfectionis alioꝝ ꝯſilioꝝ ſpãlis,qđ nefas eſt dicere aut ſentire,preſertim quum religioſi ſint ſucceſſores apl̃oꝝ quoad renuntiationem:vt ſupra dictuꝫ eſt.⁊ no.⁊ legiꝛ.xvj.q.j.ex authoritate . Quia etiaꝫ votum ſuperaddat ſpãlem perfectionem ſuper opus liberuꝫ voluntatis,dicit expreſſe Anſelmus in libro de ſimilitudinibus:eo ꝙ per opus bonum libere voluntatis offerꝛ deo fructus voluntatis:per opus aũt factum ex voto offerꝛ ipſa arbor voluntatis cũ omnibus fructibus ſuis:qđ eſt multo perfectius ⁊ deo gratius:quanto arbor cum fructibus plus valet q̃ꝫ fructus per ſe.Quia aũt iſta ſit intentio beati Aug. de voto apl̃oꝝ apparet manifeſte.xvij.de ciui.dei.ca. iiij.per eum ſic dicentem.De terra ergo ſuſcitatus eſt ille ſupra oẽs diuites pauper,⁊ de illo ſtercore erect⁹ ſupra oẽs populos opulẽtos ille inops,vt ſedeat cũ potentibus populi:quibus ait Matt.xix.Sedebitis ſupra ſedes.xij.Et ſedem glorie hereditatẽ dans eis.dixerant.n.potentes illi Matth. xix. Ecce nos dimiſimus oĩa:⁊ ſecuti ſumus te.hoc votum potentiſſimi vouerãt.ſed vnde hoc eis,niſi ab illo de quo hic continue dictum eſt,dans votum vouenti ? hec Aug.Ex quibus tripliciter patet propoſitum. Primo qm̃ Auguſtinus in iſto conſequente:hoc votuꝫ potentiſſimi vouerant, intendit colligere quaſi in ſumma per modum epilogi totam potentiam perfectionis apl̃oꝝ prius narrataꝫ:ſed prius expreſſius ⁊ ſpãlius vel non minus prenarrauerat potentiam eoꝝ in abdicando tpalia pp Chriſtum:q̃ꝫ in ſequẽdo Chriſtum:quare hoc conſequens referenduꝫ eſt ad totum antecedens in quo eoꝝ potentia prenarraꝛ:⁊ ſpãliter ad partẽ antecedentis in qua ſpecificatur potentia paupertatis:quia de paupertate a principio verboꝝ vſqꝫ ad finem ſpãliter fuerat prelocutus.Secũdo hoc patet per id qđ ſequiꝛ in predictis verbis Aug.Sed vñ hoc eis:niſi ab illo qui dat votum vouendi?Sed in tota ſcriptura euangelij non habeꝛ plus de voto obedientie:q̃ꝫ de voto paupertatis.nec in alio ſcripture loco.vnde ergo colligatur ex his verbis plus votum obedientie q̃ꝫ paupertatis dicat qui contra dicit:quod quum non inuenerit redeat ad veritatem : ⁊ colligat inde cum beato Aug.vtrũqꝫ ſimul.Si vis perfectus eſſe:vade ⁊ vẽde oĩa que habes:⁊ da pauperibus:⁊ veni ſequere me.inde colligit ſimul vtrũqꝫ votum.Aug. ideo ſimul vtrũqꝫ ponit : ſicut Petrus vtrũqꝫ dixit ſimul poſt illa verba Chriſti vade ⁊ vende ⁊c. Ecce nos reliquim⁹ oĩa:⁊ ſecuti ſumus te. Ne diuidat quiſq̃ꝫ qđ nec Chriſtus nec Petrus nec Auguſtinus diuiſit.Ecce Chriſtus ſimul vtrũqꝫ copulatiue ⁊ coniũctim dixit.Si vis perfectus eſſe:vade ⁊ vende oĩa q̃ habes:⁊ da pauperibus:⁊ veni ſequere me. Petr⁹ in perſona oĩuꝫ apl̃oꝝ ſimul vtrũqꝫ copulatiue ⁊ cõiunctim rñdit.Ecce nos dimiſimus oĩa:⁊ ſecuti ſumus te.Aug.ſimul vtrũqꝫ copulatiue ⁊ coniunctim recitauit.dixerant.n.illi potentes.Ecce nos dimiſimus oĩa:⁊ ſecuti ſumus te:hoc votum ⁊c. Si ergo apl̃i vouerunt ſequi Chriſtum:ſicut fateꝛ opponẽs: ergo ⁊ de dimittendis oĩbus votum fecerunt. ſm̃ Aug.qꝛ pariter ponunꝛ per Chriſtum:⁊ Petruꝫ ⁊ Aug.relinquere oĩa ⁊ ſequi Chriſtum.Adde hic qđ ſcripſi.j.in.§.rñdeo.verſi.ex predicta autẽ determinatione.cum verſi.ſeq.in.ca. Jtem apl̃i non vouerunt ſequi Chriſtum alia de cauſa niſi qꝛ ſequi Chriſtum ex voto eſt perfectius ⁊ deo gratius,quã ſequi Chriſtum ſine voto.vt ſupradictum eſt.Sed iſta cã ita concludit de relinquendo oĩa : ſicut de ſequẽdo Chriſtum:ergo quum apl̃i oĩa reliquerint perfecte: ſicut Chriſtum ſecuti ſunt perfecte:ſequiꝛ ꝙ ſicut vouerunt ſequi Chriſtum,ita vouerunt relinquere oĩa quuꝫ eadẽ cauſa ſit vtrobiqꝫ vouendi:ex̃ de tranſla. inter corporalia. Jtẽ ſm̃ expoſitoreꝫ apl̃i vouerunt ſequi Chriſtum:ſed iſta ſequela fuit magis principaliter effectu operis ſeruando eius mandata atqꝫ cõſilia:q̃ꝫ greſſu corporis,vnde glo.ſuper illud Matt. iiij.Relictis retibus ſecuti ſunt eum.dicit.inceſſu pedum:ſed magis obedientia ⁊ affectu amplius ad ꝓpria non reuerſi:hec glo.Apl̃i vouerunt Chriſti precepta atqꝫ conſilia:quia ſequela Chriſti quam ſm̃ oppoſitorẽ vouerunt,principaliter ſtat in ſeruando eius mandata atqꝫ ꝯſilia.Sꝫ Chriſtus volentibus aggredi viam perfectionis precipit oĩa relinquere. quia licet relinqu ere oĩa ſimpliciter ⁊ abſolute fuerit ꝯſilium ⁊ non preceptum tñ viris perfectis volentibus viam perfectionis ſeruare eſt preceptum. xiiij.q.j.§.j.vnde Grego.j.mora.ſupra all̃.in iſto.§. verſi.Jtẽ ad hec eſt.Necdum virtus precepti emicuerat que oĩa relinquit preceperat.⁊ Remigius ſupra all̃.in hoc.§.verſi. Jtem contra hoc eſt . Beati eſtis:qui euãgelici precepti memores, cuncta terrena pro

Que ex voto fiũt deo ſunt acceptiora.

na pro Chriſto reliquiſtis. Jtē licet quis poſſit relinquere bona tpalia abſq; voto tñ voluntatem habēdi temporalia non pōt quis ꝑfecte relinquere ſine voto: q2 licet res exterior abſq; voto relinqui poſſit: tñ voluntas habendi abſq; voto ſimpl'r relinqui nō poteſt, ſed apl'i non ſolum reliquerunt ſimpl'r oīa tēporalia: ſed etiam reliquerunt ſimpl'r ⁊ perfecte voluntatem habendi ipſa: vnde ſuper illud Mat. xix. Ecce nos reliquimus oīa dicit glo. etiam voluntatem habendi. Et ſuper illud Luc. xviij. Ecce nos dimiſimus oīa. glo. etiam voluntatez habendi. Ergo voluntatem habendi oīa, reliquerunt ex voto. Jtez licet quis poſſit renuntiare rebus exterioribꝰ abſq; voto: tñ renuntiare deſiderijs ⁊ ꝯcupiſcentijs habēdi non poteſt quis perfecte ſine voto. Sed ſm Gre. in homil. Petrus ⁊ Andreas apl'i non ſoluz renuntiauerunt rebus oībus tēporalibus: ſed etiam renūtiauerunt oībus deſiderijs ⁊ concupiſcentijs habendi: vbi dicit ſic. Multum reliquit qui nihil ſibi retinuit: multum reliquit, qui quantumlibet parum, totum deſeruit: certe ⁊ nos habita cum amore poſſidemus, ⁊ ea que minime habemus ex deſiderio querimus. Multum ergo Petrus ⁊ Andreas dimiſerūt qñ vterq; etiam deſideria habendi reliquit. Multum dimiſit: qui cum re poſſeſſa etiaz concupiſcentijs renuntiauit. hec Greg. Jdem. ſ. e. §. verſi. itē ad hoc Grego. Ergo apl'i ex voto renuntiauerunt deſiderijs ⁊ concupiſcētijs deliberatis habendi tpalia. Similiter ſi ſm oppoſitorem ab hac vl'i. Ecce nos reliquimus oīa, excipiuntur ſpecificata in euangelio: tunica, gladius, calige, ⁊ veſtimēta, ſequif ꝙ iſta excipiant in ſpeciali ⁊ ſigillatim, ⁊ non ſolum in cōi apl'oꝝ: quia gladius dictus fuit Petri in ſpeciali, veſtimentum, ⁊ calige: q2 Chr's dixit in ſpāli Petro Conuerte gladium tuum ⁊c. ⁊ angelus Petro. Calcia te caligas tuas: ⁊ circunda tibi veſtimentū tuuz. Et ita ſequif ſm eum ꝙ apl'i in predictis ⁊ ſimilibus fuerunt proprietarij in ſpāli: nō ſolū in cōi. Qđ eſſe non pōt: qm̄ vt ſupradictū eſt ſm Clemen. cōis vſus oiuz que ſunt in hoc mūdo, oībus eſſe debuit. Et ſicut non pōt diuidi aer nec ſplēdor ſolis: ita nec reliqua que data ſunt hoībus ad habendum diuiti debere: ſed habenda oīa cōia. ⁊ iſtius cōſuetudinis more retento apl'i eorumq; diſcipuli cōem vitā duxerunt. xij. q. j. dilectiſſimis. Ex quibus patet ꝙ ſicut in ſtatu innocentie nullus habuiſſet in ſpāli proprietatem in aliqua re mundi quacunq;. ſed fuiſſent oīa oībus hominibus pro omni tpe quo nō peccaſſent cōia. Sic apl'i ⁊ eoꝝ diſcipuli que in abdicando tpalia aſſumpſerunt ſtatum ꝯformem ⁊ ſimilem ſtatui innocentie: ſm Clemen. in nulla re huiuſmodi habuerunt in ſpāli proprietatem ⁊ dñium quādiu in ſua perfectione manſerunt: quia ſemper poſt ſequelā manſerunt. Et per conſequens veſtimentum calige ⁊ gladius Petri non fuerunt quoad proprietatem ⁊ dñium plus in ſpāli Petri q̄z alioꝝ. Similiter ſicut in aere ſplendore ſolis ⁊ alijs corporibus celeſtibus nullus hz in ſpāli proprietatē ⁊ dñium: ſed pro omni tpe fuerunt oīa oībus hoībus cōia. Jta apl'i, ⁊ eoꝝ diſcipuli ꝓ nullo tpe poſtq̄z ſtatū perfectionis excelſe ſunt adepti: habuerunt in ſpāli proprietatem ⁊ dñium proprium in aliqua re mundi ergo apoſtoli non habuerunt in ſpāli ⁊ ſingulatim proprietatē ⁊ dñium propriū in veſtibus caligis gladijs ⁊ quibuſcunq; alijs ſimilibus vterenf. Et per conſequēs iſta non excipiuntur in ſpāli ⁊ ſingulatiz ab hac vl'i Ecce nos dimiſimus oīa: Sed ſi exciperenf ab ipſa in ſpāli ⁊ ſingulatim exciperenf ab ea: ⁊ non in cōi tm̄: qm̄ iſta in ſpāli ⁊ ſingulatim dñr fuiſſe apl'oꝝ: ergo talia ⁊ ſimilia nullo modo excipiunf ab hac vl'i. Ecce nos reliquimus oīa ſicut dicit oppoſitor. Et propterea non eſt minus vniuerſalis de apl'is iſta. Ecce nos reliquimus oīa noīe ⁊ re: q̄z ſit vl'is de primis credentibus illa Act. iiij. Nec quiſq̄z eoꝝ que poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat: ſed erant illis omnia cōia. Ex hoc patet quia abdicatio tpalium primoꝝ credentium non fuit vl'ior nec latioris ambitus abdicatione tpalium apl'oꝝ: quum primi credentes non fuerunt magis expropriati a mundo q̄z apl'i. Sed illa de primis credentibus. ſ. Nec quiſquā eoꝝ que poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat: ſed erant illis oīa cōia. comprehendit pro tempore quo dicta eſt vl'r oīa quecunq; aliqua exceptione non facta: ſiue vite neceſſaria: ſiue quecūq; alia noīata vel non noīata ſm veritatem: ſicut ſuperius pluries eſt oſtenſum: ergo iſta dicta de apl'is. Ecce nos reliquimus oīa: pro tpe quo dicta fuit comprehendit vl'r oīa abſq; aliqua exceptione, ſiue ſint veſtes ſiue gladius ſiue quecunq; alia: ſed iſta fuit dicta de apl'is ꝓ ſemper in futurum: ergo ſub iſta cadunt vl'r quibus apl'i vſi ſunt. ⁊ per conſequens in oībus habuerunt vſum ſeparatum a proprietate ⁊ dñio. Et preterea, ſicut ſupra oſtenſum eſt iſto. §. verſi. Jtem non minus ſub verbis: votuz apoſtoloꝝ non extendit ſe ad pauciora q̄z votum religioſoꝝ abſolute ſine proprio viuere profitentium: quia abdicatio religioſoꝝ vitā apoſtoloꝝ imitantium in parte vel in toto: non eſt vl'ior nec perfectior abdicatione apl'oꝝ. Sed votum religioſoꝝ abſolute ſine proprio viuere profitentiuz ſe extendit vl'r ad oīa abſq; aliqua exceptione, ſiue ſint alimenta ſiue quecunq; alia: quia votum eoruz abſolute factum ſe extēdit vl'r ex forma ⁊ nā ad omnia illa in quibus vſus poteſt a proprietate ⁊ dñio ſeparari in ſpāli, eo ꝙ votum cadens abſolute ſuper abdicationem proprietatis cadit ſuper abdicationē oīs ꝓprietatis ab vſu ſeparabilis, ſed vſus rerum vſu conſumptibilium eſt ſeparabilis a proprietate ⁊ dñio ſpāli: quicquid ſit de ſeparatione eius a proprietate ⁊ dñio cōi: qm̄ vt ſepe dictum eſt primi credentes pro tpe illo de quo dicit ſcriptura Actuum. iiij. ꝙ erant illis oīa cōia pro tpe: habebant in ſpāli vſum rerum vſu conſumptibilium ſeparatum a proprietate ⁊ dñio, q2 pro tpe illo nullus eoꝝ habebat in ſpāli proprietatem alicuius rei: ergo pro illo tpe habebant vſum talium rerum ſeparatum a proprietate ⁊ dñio ſpāli. Sed qua ratione vſus taliuz reruz fuit tunc ſeparatus in ſpāli a proprietate ⁊ dñio: eadem rōne fuit de poſſibili ſeparabilis pro ſemper: licet non fuerit de facto ſemper ſeparatus: quia ſtante eodem nā rerum ſemper vſus eſt vniformiter ſeparabilis de poſſibili. Ergo votum religioſoꝝ abſolute abſq; proprio viuere profitentium ſe extendit vl'r ad quecūq;: ſiue ſint veſtes ſiue cibaria: vnde veſtis qua vtitur ſeruus: non eſt ſua: ſed eſt de peculio. ff. de pecu. id veſtimentum: ⁊ ſeruus non poſſidet ea que ſunt in peculio. ff. de acquiren. poſ. ſeruus: quia ab alio poſſidetur: nihil ipſe poſſidet. vt. ff. de adulter. ſic eueniet ⁊ no. xij. q. j. non dicatis ergo multomagis votum apoſtolorum: quod fuit forma ⁊ principium votorum religioſorum: ſe extendit vniuerſaliter ad omnia abſq; aliqua exceptione.

Ad illud quod dicit oppoſitor ꝙ non eſt intelli-

gendum ꝙ beatus Auguſtinus intellexerit ꝙ ipſi apl'i vouerunt non habere aliquid in cōi: quum intendens iuxta vitam apl'icam ſuam religionē fundare loquens ſuis fratribus ſic dixit in regula ſua. Sit aīa vna ⁊ cor vnuz in dño: ⁊ non dicatis xij.q.j. non dicatis.⁊.c.nolo: vos habere aliquid propriuz, ſed ſint vobis oīa cōia. Et diſtribuať vnicuiqꝫ vr̄m prout opus erit: ⁊ ſequiť. Sic.n. legiſtis in actibus apl'oꝝ. Act.ij.⁊.xij.q.j.c.ij.⁊lc.qꝛ tua.ꝙ erāt illis oīa cōia: ⁊ diſtribuebať vnicuiqꝫ prout opus erat. Quū igiť beatus Auguſtinus ⁊ eius fratres res habuerint ⁊ habeant in cōi: non eſt reuocandum in dubium quin beatus Auguſtinus apl'os habuiſſe ſuppoſuerit in cōi: quare per authoritatem predictam. Auguſt. non pōt concludi ꝙ apl'i voto abdicauerint oīum rerum dñium in proprio ⁊ in cōi. Rn̄denduz eſt primo ꝙ dictum Auguſtini per oppoſitorem: indutum pro parte ſua, eſt contra eum: q̄m ſi Auguſtinus ſm̄ dictum eius intendebat fundare ſuam religionem iuxta vitam apl'icam: vt nullus eoꝝ haberet aliquid propriū ſed eſſent illis oīa cōia: ergo Auguſtinus voluit ꝙ fratres ſui non haberent in ſpāli proprietatem alicuius rei: ſed tm̄ in cōi: ergo ſimil'r apl'i iuxta quoꝝ votum Auguſtinus fundauit ſuaz religionem, ſm̄ ipſum non habuerunt in ſpāli proprietatem alicuius rei: ⁊ ita veſtimentum quo vtebatur Petrus ⁊ calige ⁊ gladius non fuerunt in ſpeciali quoad proprietatē ipſius Petri cuius oppoſitum oppoſitor ſupra dixit.§.proximo. verſi.non obſtat.⁊ verſi.ceterum. Item ſi Auguſtinus fundauit ſuam religionem iuxta illud q̄d legiť in actibus apl'oꝝ: ꝙ erant illis oīa cōia. Act.ij. Et Auguſtinus mandauit fratribus ſuis ꝙ nunq̄ꝫ pro perpetuo tp̄e haberent in ſpāli proprietatez alicuius rei: ſed eſſent illis oīa cōia ſemper: qꝛ ſic intelligendum eſt: ergo ſimiliter primi credentes non habuerunt: nec habere potuerunt in ſpāli proprietatē alicuius rei: quādiu ſtetit illa congregatio in ſuo robore cuius oppoſituz ſupra dixit oppoſitor. Item fratres ſancti Auguſtini non debent habere in ſpāli proprietatez alicuius rei vſu ꝯſumptibilis nec non conſumptibilis: quia ipſe mandauit eis, non dicatis aliquid habere proprium: ſed ſint vobis oīa cōia.xij.q.j.nō dicatis. Et qui oīa dicit: nihil excipit.j.Corin.xv.⁊ Heb.ij.extra de ma.⁊ ob.ſolite.§.penul. Sed fratres beati Auguſtini habent in ſpāli vſum rerum vſu conſumptibilium: certum eſt quia in ſpāli comedunt ⁊ bibunt: ⁊ ſpālibus veſtibus induunť: ergo. predicti fratres habent in ſpāli vſum rerum vſu conſumptibiliuz ſeparatum a ꝓprietate ⁊ dñio cōi: ergo vſus earum de ſe eſt ſeparabilis ſimpl'r ⁊ abſolute a proprietate ⁊ dominio. Item fratres ſancti Auguſtini emittunt votum abdicationis oīum tp̄alium: qꝛ vouent viuere ſine proprio: ergo multomagis apl'i: quoꝝ vitā imitantur: emiſerunt votum oīum tp̄alium abdicationis. Secundo reſpondendo ad illud q̄d opponitur: ꝙ ſaltem apl'i habuerunt propriū in cōi ſicut habēt fratres ſancti Auguſtini: qui vitam apl'oꝝ dñr eligere, dicendnm eſt: q̄m regula apl'oꝝ propria ⁊ immediata fuit alia a regula cōitatis credentium: ſicut regula ſpālis eſt alia a regula generali. Et ſicut cōitas apl'oꝝ propria fuit alia a cōitate gn̄ali credentium: licet etiam regula cōitatis gn̄alis credentium quodammodo fuerit regula apl'oꝝ inquantū fuit eis data ab apl'is: ⁊ etiam apl'i aliquo tp̄e vixerunt illa cōmunitate gn̄ali credentiuz, ⁊ ſicut eoꝝ capita ſeruādo illam regulam: tn̄ ipſoꝝ regula propria ⁊ immediata fuit alia ⁊ diſcreta a regula cōitatis credentiū. q̄d patet Mar.j. qꝛ apl'i in ſua cōitate propria non potuerunt retinere vxores. Illi aūt de cōitate gn̄ali credentium poterant retinere cōiter vxores: niſi aliquibus repugnaret in ſpāli aliunde: ideo multi ipſorum habebant vxores: q̄d apl'is non licebat quantum ad commiſtionem carnis: ſed bene quantuz ad prouiſionem.xxxj.di.cino. Secundo: quia apl'i in ꝓpria cōitate portare non poterant calciamenta niſi tm̄ ſandalia: vt patet. Mar.vj. Illi aūt de multitudine credentiū poterant calciamenta portare. Q̄d aūt dr̄ de Petro Act.xij. Calcia te caligas tuas. exponiť ſm̄ Bedaz.i.ſandalia.i.ſoleas quas portant fratres minores: vide ſupra.eo.§.porro oīs religio. verſi.non obſtat.⁊ verſi.ꝙ dicit Mar.lv.c. Tertio, qꝛ cōiter ⁊ immediate non licebat eis portare pecuniam: vt patet Matth.x. Mar.vj. Luc.ix. ideo pecunia que portabať ponebať ad pedes apl'oꝝ: ⁊ nō ad manus. Act.iiij. vbi dicit glo. deſtituendum probat q̄d tangere deuitat: ⁊ calcandum docet eſſe aurꝝ, q̄d ſubdit greſſibus apl'oꝝ. Illi aūt de multitudine credentium poterant cōiter pecuniaz portare: ⁊ ipſi contrectabant pecuniaz ſicut religioſi oēs: exceptis fratribus minoribus: contrectant de ſuoꝝ licentia prelatoꝝ, que cōitatis erat: ſed non apl'i: nec fratres minores: vt ex̄ de verb.ſigni.exiijt.li.vj.⁊.eo.ti.exiui. clem. Quarto: quia recipiendus ad cōitatē apl'oꝝ nihil debebat ſecum afferre: nec res: nec precia reruz ſed oīa que habebat in libera poteſtate: debebat vēdere ⁊ pauperibus erogare: vt pꝫ Mat.xix. Mar.x. Luce.xviij. Recipiendus aūt ad cōitatem gn̄alez credentium, debebat ſecuz ferre precia reruz immobilium ⁊ aīalium ⁊ res alias cōitati neceſſarias. ſi habebat. Et ita vna regula fuit alia ab alia: ⁊ altera ab altera. Quito, qꝛ ſolis.xj.apl'is dixit dñs. Mat. vltimo, Euntes in vniuerſum mundum predicate euangelium omni creature: non fuit hoc dictū multitudini credentium. Sexto, qꝛ apl'i per mundum euntes in ſortes ſuas: non vixerunt de bonis illius cōitatis prime credentium: ſed de his que dabantnr eis in cibo ⁊ veſtitu, ab his quibus predicabant. Matth.x.⁊ Luce.x. dignus eſt operarius cibo ſuo. xiiij.q.j.§.j. vbi Chryſoſtomos.q.d. Tm̄ accipite: quantum in victu ⁊ veſtitu vobis neceſſarium eſt. vnde apl's.j.ad Timot.vj. habentes victum ⁊ veſtitum: his contēpti ſimus. Et alibi Gala.vj. Cōicet is que catechizať ei qui ſe catechizat in oībus bonis: vt quoꝝ diſcipuli metunt ſpūalia: conſortes faciant eos carnalium ſuoꝝ: ⁊ non in auaritiam: ſed in neceſſitatem: hucuſqꝫ Chryſoſtomus: ad hec.xiij.q.j.§. his ita.j.q.ij.ſacerdos: ex̄ de cenſi.cum apl's. Beatus aūt Aug. fundauit religionē ſuam directe iuxta regulam cōitatis ſeu multitudinis credentiū: ⁊ non iuxta regulam propriam ⁊ immediatam apl'oꝝ: vt vt ſupra dixit in regula ſua fratrib' ſuis. Sit anima vna ⁊ cor vnum in dño: ⁊ non dicatis aliquid proprium: ſed ſint vobis oīa cōia: ſicut legiť in actibus apl'oꝝ. Certum eſt aūt ꝙ in actibus apl'oꝝ iſta verba ſunt dicta directe ⁊ immediate de cōitate gn̄ali credentiuz: ⁊ non de cōitate propria apl'oꝝ: ſicut oppoſitor dicit: ſic.n. legitur in actibus apl'oꝝ.iiij.cap. Multitudinis aūt credentium erat cor vnuz ⁊ aīa vna: nec quiſq̄ꝫ eoꝝ que poſſidebat aliquid ſuuz eſſe dicebat: ſed erant illis oīa cōia.xij.q.j.c.ij.c.quia tua cum.c.ſe. Ecce plane ꝙ iſta fuit forma viuendi cōis

multitudinis credentiū. Sed p̄ter iſtam formam
viuendi cōem alia fuit aploꝝ que proxime dicta eſt.
Qui aūt beatus Aug. intenderit principaliter fun
dare ſuā religionē iuxta regulā ⁊ formā viuendi
cōitatis credentiū, ⁊ nō cōitatis proprie aploꝝ: pa
tet ex verbis premiſſis in regula ſua: in quibus dat
formā ⁊ modū viuendi fratribus ſuis: que quidē
verba: vt iam dictū eſt: ſunt directe de cōitate gn̄ali
credentiū: ⁊ nō de cōitate ſpeciali ⁊ propria aploꝝ.
Quod et pꝫ ex hoc: qꝛ fratres ordinis ſancti Augu
ſtini poterant portare libere ⁊ pñt calciamenta ⁊ pe
cunia: que non poterant apli. Venientes etiam ad
ordinem ſancti Auguſtini, pñt offerre cōitati bona
que habent. Venientes aūt ad cōitatē propriā aplo
rum, nihil poterant offerre: ſed oīa debebant ſi pote
rant pauperibꝰ dare. Mat. xix. Marc. x. Luc. xviij.
Quod etiā pꝫ ex hoc, qꝛ fratres beati Auguſtini poſ
ſunt hr̄e in cōi bona immobilia, vt domos ⁊ agros:
que apli in cōi ſuo nullo modo poterant habere. vt
Matth. xix. ergo beatus Aug. non fundauit nec in
intendebat fundare religionē ſuā iuxta vitā aplo-
rum propriam ⁊ ſpecialem ſed ſolum iuxta formā
⁊ modum viuendi cōitatis credentium. Magis
aūt congrue argueret oppoſitor, ſi ſic argueret: bea
tus Franciſcus Chriſti ſignifer inſignis volens im
mediate fundare ⁊ directe ſuam religionē iuxta for
mam ⁊ modum viuendi proprium Chriſti ⁊ aplo-
rum: ſicut ipſe in principio ⁊ fine ſue regule dicit ex-
preſſe. In principio inquā ſic: Regula ⁊ vita fratrū
minoꝝ hec eſt. ſ. dñi nr̄i Jeſu Chriſti ſanctum euan-
gelium obſeruare viuendo in obedientia ſine pro-
prio ⁊ in caſtitate. In fine vero ſic: Paupertatem ⁊
humilitatem ⁊ ſanctum euangelium quod firmiter
promiſimus obſeruemus: mandauit fratribus ſuis
in regula ſic: Fratres nihil ſibi approprient: nec do-
mum: nec locum. nec aliquā rem. Que verba regule
quinqꝫ Romani pontifices. Gre. ix. Alexander. iiij.
Innocentius. iiij. Nicolaus. iij. Clemens. v. declara
uerunt in ſcipturis debere intelligi tam in ſpeciali,
ꝗ̄ etiam in cōi: vt diffuſius ſuperius eſt oſtenſū. ſ. §.
proxi. in prin. Ita ꝙ fratres minores ſm̄ declaratio
nes iſtoꝝ Romanoꝝ pontificū. v. ⁊ oēs alios ſum
mos pontifices intermedios. v. iſtos ſequentes: non
ſunt capaces alicuius proprietatis in ſpeciali nec in
cōi ſm̄ eoꝝ regulā ergo multomagis apli, nec iuxta
quoꝝ vitam ⁊ doctrinam ⁊ profeſſionē fratrū mi
noꝝ fundata eſt religio: nihil habuerunt quoad pro
prietatem ⁊ dñiū in ſpeciali nec in cōi: quia non eſt
veriſimile nec probabile, ꝙ beatus Franciſcus vo
lens fundare ſuam religionē iuxta proprium modū
euangelicum viuendi: voluerit aut potuerit impo-
nere fratribus ſuis modū viuendi difficiliorem ⁊ eſ
ſentialiter arctiorē proprio modo viuendi euangeli
co. Sed beatus Franciſcus, vt declaratum eſt: per
oēs Romanos pōtifices prenarratos, voluit ꝙ fra
tres ſui nou haberent aliquam proprietatem in ſpe
ciali nec in communi: vt prius dictum eſt: ergo in-
tentionis ſue fuit: ⁊ eccleſie ſuam regulam confirmā
tis ⁊ declarantis, ꝙ proprius modus viuendi Chri
ſti ⁊ aploꝝ fuerit nihil habere quoad proprietatem
⁊ dñium in ſpāli nec in cōi. Preterea: vt ſupra in. §.
prece. tactum eſt: apli non fuerunt magis proprieta
rij in communitate ipſoꝝ propria: ꝗ̄ in cōitate gn̄a
li credentium, de qua ipſi tunc erant, in qua nullus
ſuum aliquid eſſe dicebat. xij. q. j. c. ij. qꝛ ſi in cōitate
ipſorum proprium habuiſſent: illud non fuiſſet com
mune quoad dñium oībus credentibus: quia illud
quod eſt proprium communitatis ſpālis: non pōt
eſſe commune omnibus qui ſunt de cōitate gn̄ali: er
go nec extra cōitatem gn̄alem credentium habue
runt aliquid quoad proprietatem in propria eoꝝ
cōitate in ſpeciali nec in communi: quia aliter ſe-
queretur neceſſario, ꝙ apli fuiſſent magis proprieta
rij extra communitatem credentiū in propria com
munitate ipſoꝝ, ꝗ̄ fuerint in communitate genera-
li credentium: quum in communitate generali cre-
dentium nihil potuerint habuiſſe quoad proprieta
tem in ſpeciali nec in communi, quantum ad com-
munitatem ipſoꝝ ſpecialem ⁊ propriam. Itē ſi hr̄e
quoad proprietatem aliquid in communi non dero
gat ex gn̄e operis operati perfectioni altiſſime pau-
pertatis maxime hoc videret in loculis quos Chri
ſtus in communi cum aplis dr̄ habuiſſe. Sed Chri
ſtus in loculis ſuſcepit perſonam infirmoꝝ ne dam-
naret talia queſitores ſꝫ Aug. ſ. ps. ciij. ⁊ xij. q. j. ha
bebat, ⁊ extra de verb. ſig. exiit. lj. vi. Sed in eo quod
pertinet ad perfecti onē ⁊ ex genere operis operati
non derogat perfectioni nō cadit condeſcendēdo ali
qua ad infirmos ⁊ imperfectos: quia condeſcende-
re infirmis eſt in aliquo opere ex genere operis im-
perfecto ſe conformare eis ergo habere loculos in
communi ex genere operis operati derogat per-
fectioni altiſſime paupertatis: licet ex parte operantis
ſeu condeſcendentis fuit maxime perfectionis vt
p̄re. c. exiit: qꝛ fuit opus maxime miſericordie ⁊ pie-
tatis ſm̄ eundem Aug. Et ſi habere loculos in com
muni de quibus minus videtur derogat de genere
operis perfectioni altiſſime paupertatis: multoma-
gis habere agros ⁊ poſſeſſiones ac ſupellectilem a-
liam derogat ex genere operis ſumme perfectioni.

Itē quero in quo Chriſtus ſuſcepit perſonā infir
moꝝ ⁊ imperfectoꝝ: in loculis ſm̄ Augu. an quoad
dñium paupertatis: an quoad miniſteriū pietatis:
an quoad vſum neceſſitatis. Si quoad dñium: ergo
habere dominium talium in communi, derogat ex
genere operis perfectioni altiſſime paupertatis, qꝛ
in eo qđ non derogat ex genere operis perfectioni
in eo non cadit condeſcenſio ad imperfectos. Si ve
ro ſuſceperit perſonam infirmoꝝ quoad miniſteriū
diſpenſationis loculoꝝ: ergo miniſterium loculoꝝ
derogat ex genere operis ſumme perfectioni: qꝛ in
eo qđ ex gn̄e operis non derogat ſumme perfectioni
non cadit condeſcenſio ad imperfectos. Et ſi mini-
ſterium loculoꝝ derogat ex genere operis perfectio
ni ſumme paupertatis: quanto magis dñium locu-
loꝝ derogat ex gn̄e operis ſumme perfectioni? quā-
to vtiqꝫ dñium ipſoꝝ minus redundat in vtilitatē
alioꝝ ꝗ̄ miniſteriū. Si aūt condeſcendit infirmis
⁊ impfectis quantū ad vſū neceſſitatis, ergo vſus lo
culoꝝ derogabat ex gn̄e operis ſumme perfectioni.
Et ſi vſus loculoꝝ derogat ex gn̄e operis ſumme p̄
fectioni, multo magis dñium ipſoꝝ derogat ex gn̄e
dominij ſumme perfectioni, pro quāto dñium taliū
minus eſt per ſe neceſſarium vite mortali ꝗ̄ vſus.
Quocūqꝫ ergo Chriſtus ſuſceperit pſonā infirmo
rū in loculis, ſiue quoad dñiū ſiue quoad miniſteriū
ſiue quoad vſū ſemp ſequit ꝙ dñium loculoꝝ dero
gat ex gn̄e operis perfectioni altiſſime paupertatis.
Et ſi dñiū loculoꝝ derogat etiam in cōi perfectio-
ni ſumme paupertatis ſm̄ Auguſtinum vt oſtenſū
eſt, eadē ratione ſequitur ꝙ dñiū quarūcūqꝫ aliaꝝ
rerū derogat ex genere operis perfectioni altiſſime

paupertatis:etiam in cōi quacunq; cōitate ſpeciali Adde hic q̄d ſcripſi.ſ.in.§.rńdeo. verſi.ad quoꝝ euidentiam:in.c.lx. Jtē contra predicta opponit de.c. ex authoritate.xvj.q.j.q̄d fuit allegatū: ꝙ apl'i non habuerūt propriū in ſpeciali:ſicut nec monachi qui eoꝝ tenerent figuraꝫ:q̄d ſaltem probabit per illud c. ꝙ apl'i habuerunt propriū in cōi:ſicut ꝛ monachi habent ꝛ habere poſſunt.xviij.q.ij.in nullo loco.Ad q̄d rńdet ꝙ licet figura non excedat in perfectione figuratū:tn̄ figuratū bene pōt excedere figuram ꝛ ſimilitudinem ſuam.Et ideo licet monachi qui figuram ꝛ typum gerunt apl'oꝝ:talia habeant in cōi, tn̄ qꝛ fuerunt perfectiores q̄ monachi,ideo non ſequit ꝙ apl'i habuerint vel hr̄e potuerint talia in cōi qꝛ ſi fratres predicatores ꝛ minores que non ſunt perfectiores apl'is: non ſunt capaces poſſeſſionum talium in cōi:multo potius apl'i. Et ſic fratres minores ſm declarationes eccleſie non pn̄t hr̄e nec in ſpeciali nec in cōi proprium multo potius apl'i: vt ſuperius eſt probatuꝫ. Nec ſequit ſi habent monachi proprium in cōi:ergo ꝛ apl'i:qꝛ hic eſt fallacia cōſequentis.Sicut non ſequit. Monachi poſſunt portare calciamenta ꝛ pecuniam ergo ꝛ apl'i:qꝛ apl'i fuerunt perfectiores monachis in multis eis indictis: vt eſt ſuperius declaratum. Nec ſequit. Monachi tenent figuram apl'oꝝ quantū ad renuntiationem in ſpeciali:ergo tenent quātuꝫ ad renuntiationē ꝓprij in cōi,qꝛ ſi tenent vnaꝫ partē renuntiationis in ſpāli:non tn̄ perfectiſſime in cōi:ſicut tenent fratres minores qui apl'oꝝ perfectiſſimam figuram tenent, ex̄ de verb.ſig.exijt.§.j.li.vj. Jmmo ſic eſt potius arguendum:Monachi qui tenent figura apl'oꝝ:non poſſunt in ſpeciali ꝛ ſingulatim proprietatem habere alicuius rei vſu conſumptibilis nec non conſumptibilis,vt ex̄ de ſta.mo.cuꝫ ad monaſterium.§.fi.ergo nec apl'i.Sed monachi non tenent figurā apl'oꝝ inquantum habent propriuꝫ in cōi:ſed propriuꝫ ꝛ verius religioſi mendicātes:qui poſſeſſiones in cōi non habent:vn̄ dr̄ de predicatoribus ꝛ minoribus ex̄ de ex.pre.in c.antepe.ꝛ pe.ꝙ famulantur Chriſto pauperi in altiſſima paupertate. Et inter ceteros mundi religioſos fratres minores qui non poſſunt nec in cōi nec in ſpāli proprium poſſidere, plus eoꝝ figuram ꝛ profeſſioneꝫ tenent.Unde in decre. exijt: de verb.ſigni.poſt duas col.verſi. vnde nos.li.vj.dr̄ ꝙ Chriſti ſemitas inter oēs hoies arctius elegerunt. Et preterea precipue dixit dn̄s apl'is Mat.vj. Nolite ſoliciti eſſe anime veſtre quid manducetis, aut corpori veſtro quid induamini ꝛc.quia iſta non ſtāt cum apice euangelice perfectionis:hoc.n.non poteſt dici proprie de habentibꝰ poſſeſſiones: de quibꝰ excolendis ſolicitam curam gerunt etiaꝫ in cōi viuentes:nec curam eos habere oportet de alijs procurandis:qꝛ q̄d petunt intus habent: ꝛ de proprio ſuo viuunt.Et cauſaꝫ iſtius remotionis ſolicitudinis maxime in viris apl'icis ipſe Chr̄s ibi aſſignat dicens in pre alle.c.Mat.vj.Quia non poteſtis deo ſeruire ꝛ mámone.Et ſi ſolicitudo cibi neceſſarij aliqualiter diſtrahit a predicatione euangelij,ꝛ oratione,ꝛ perfecto.obſequio Chriſti:quāto magis cura agrorum porcoꝝ ꝛ aſinoꝝ diſtrahit a predicatione libera euāgelij ꝛ perfecto obſequio Chriſti? Un̄ Petrus pro ſe ꝛ pro alijs apl'is ait Actu.vj. Non eſt equum nos derelinquere verbū dei:ꝛ miniſtrare mēſis.Si non erat equum apl'os derelinquere verbuꝫ dei ꝛ miniſtrare menſis: ne impediret curſus euangelij:quāto magis non fuit equum apl'os pro ſeipſis vacare cure agroꝝ ꝛ poſſeſſionum? Una vera cauſa ſingularis ꝛ precipua perfecte huius renuntiationis apl'ice fuit.ſ.libera predicatio euangelij,ꝛ perfecta imitatio Chriſti vt oēs in ſpeciali ꝛ in cōi poſſent veraciter dicere. Mihi mundus crucifixus eſt, ꝛ ego mundo.Gala.vj.Et oēs in ſpāli in cōi monſtrarent ꝙ Chriſtus dixit eis, Uos, de hoc mundo non eſtis,propterea odit vos mundus. Jo.xv. Iteꝫ redeundo ad ſeparationem vſus in conſumptibiliꝰ a proprietate facit q̄d legitur Leui.vltimo:vbi dr̄ ꝙ oēs decime terre ſiue de frugibus:ſiue de pomis arboꝝ dn̄i ſunt:ꝛ illi ſanctificant.ꝛ tn̄ vſus decimarū erat leuitarum vt patet Numeri.xviij. Nec obſtat ſi contendatur ꝙ etiam in eis leuite. proprietatem habebant.qꝛ ſaltem non poteſt negari ꝙ in eis proprietatē liberam non habebant:qꝛ non poterant oblationes vendere:aut in alios vſus conuertere:nec quomodolibet eis etiā indifferenter vti:ſed tm̄ mares de ſtirpe Aaron ꝛ in ſolo ſanctuario comedere: ideo dicit predictum.c.xviij. Nume. Jn ſanctuario comedes illud:ꝛ mares tm̄ edent ex eo.Et ita dn̄iū liberuꝫ ꝛ immediatū ꝛ abſolutum ſacrificioꝝ ſolius dei fuit:ꝛ non miniſtroꝝ:ꝛ facit q̄d legit ꝛ no.xij.q.ij.nulli in glo.i.ad vſum.ꝛ.c.qui abſtulerit.Sed ꝛ in forma leuit.tradita donationis oblationū nihil ponitur pertinens ad genus dominij:ſed ſoluꝫ ad moduꝫ vtendi:ideo dr̄ in ea. Jn ſanctuario comedes illud ꝛ mar es tm̄ edent ex eo,ideo ſcribit Deu.xviij. Non habebunt ſacerdotes ꝛ Leuite ꝛ qui de eadē ſunt tribu partem ꝛ hereditatem cum reliquo populo Jſrael:qꝛ ſacrificia dn̄i ꝛ oblationes eius comedunt:ad q̄d facit eodeꝫ.ca. Nume.xviij. Primitias autem quas vouerunt ꝛ obtulerunt filij Jſrael, tibi dedi ꝛ filijs ac filiabus tuis iure perpetuo. Qui mundus eſt in domo tua veſcet eis.ꝛ iterū. Uniuerſa frugum initia que gigit humus ꝛ dn̄o deportant eedent in vſus tuos.Qui mundus eſt in domo tua veſcet ex eis. Jn quibus authoritatibus nihil ponitur pertinens ad genus nec ſpeciē dominij: ſed ſolū ad formā ꝛ modum vtendi. Quod etiaꝫ euidenter apparet in ſacrificijs noue legis.ſ.in accidētibus ſeu ſpeciebus panis ꝛ vini in ſacramento corpis ꝛ ſanguinis dn̄i nr̄i: quoꝝ accidentium ſumentes habēt vſuꝫ ſeparatuꝫ a proprietate ꝛ dn̄io:licet illa accidentia ſint vſu ꝯſumptibilia.q̄d ſic patet:qꝛ nullus ſane mentis dꝫ rē ſibi quo ad dn̄ium ſubiectā ꝛ ſuo dn̄io ſubiacentē venerari ꝛ adorare adoratione latrie per ſe ꝛ primo nec ſicut ex conſequenti:de con.di.ij. venerabiles:qꝛ dn̄s non dꝫ adorare ſeruum ſuo dn̄io ſubiacentem vt ſubeſt ſuo dn̄io:Sed quilibet fidelis catholicus dꝫ adorare illa accidentia adoratione latrie ex ꝯſequenti rōne obiecti principalis:de cō.di.ij. acceſſerūt.§.d carne rogo illa accn̄ia nō ſubſunt nec ſubiacēt ꝓprietati ꝛ alicuiꝰ hois puri:ꝛ ſubſunt aliquo mō quod vſuꝫ,ergo ſumētes corpus ꝛ ſanguinē dn̄i hn̄t vſuꝫ illaruꝫ ſpecieruꝫ ſeu accidētiuꝫ ſepatuꝫ a ꝓprietate ꝛ dn̄io,q̄ tn̄ ita ꝯſumunt per vſuꝫ ſumetiuꝫ:ſicut quecunq; alia ꝯſumptibilia.no.de cō.di.ij. tribꝰ:i glo.ſꝫ nec.ꝛ.c.nō iſte panis. Et hoc ē q̄d dicit apl's.j.ad Cor.x. Nō poteſtis calicē dn̄i bibere:ꝛ calicē demonioꝝ,nō poteſtis menſe dn̄i ꝑticipes eſſe: ꝛ mēſe demonioꝝ.ꝛ.xj.c. Jā nō ē dn̄icā cenā māducar ꝛ.j.in.e.c.Quicūqꝫ māducauerit panē ꝛ biberit calicē dn̄i indigne,reꝰ erit ꝛc.Calix aūt dn̄i nō bibit corporaliter,niſi mediantibꝰ ſpeciebꝰ accidentiuꝫ vini,

ſimiliter

ſimiliter panis ille non manducatur corporal'r: niſi
mediantib⁹ ſpecieb⁹ accidentiũ panis: de cõ. di. ij. pa-
nis eſt in altari. ⁊ c. vtrv: ergo ſm apl'z ſpẽs acciden
tiũ panis ⁊ vini quoad dñiũ ſunt immediate dñi
⁊ non ſumentium: niſi quo ad vſum terminatũ: qꝛ
dicit calicẽ dñi: ⁊ non calicẽ nr̃m. ⁊ dicit menſe dñi:
⁊ nõ mẽſe nr̃e, ⁊ cenã dñicaꝫ: ⁊ nõ nr̃aꝫ: ⁊ calicẽ dñi:
⁊ non nr̃m. Calix aũt dr̄ principal'r dñi: magis rõne
ꝯtenti in eo exiſtentis: q̃ꝫ rõne vaſis ꝯtinentis: ergo
illud qđ continet in calice, eſt dñi: ſed in calice per ſe
⁊ immediate continetur accidentia vini: qꝛ ſanguis
Chr̄i non ꝯtinet ꝑ ſe in calice niſi rõne illoꝝ accidẽ
tiũ: ergo illa accidentia ꝑ ſe ſunt dñi ⁊ non ſumẽtis.
Similiter menſa dñi dr̄ principal'r magis rõne ꝯten
ti q̃ꝫ rõne tabule ꝯtinentis: ſed per ſe ꝯtenta in men
ſa ſunt accidentia panis: ergo illa accidẽtia ſunt per
ſe dñi: ⁊ tñ vſus conficientiũ. Ad hoc facit qđ ait ſal
uator. xxvj. c. Matth. Mar. xiiij. ⁊ Luc. xxij. ca. hoc
eſt corpus meum: de con. di. ij. timorem: nã totũ, qđ
continet in iſto ſacramento. ſ. ſignatum ꝯtentum cũ
ſigno accidentium continent, eſt Chriſti: ⁊ non ſu-
mentium: niſi quoad vſum participationis ⁊ cõio-
nis. Nec eſt diuidendum ſignum illud inſeparabile
a ſuo ſignato inſeparabili: qđ contentum ſignatum
ſit vnius ⁊ ſignum continens ſit alterius: ⁊ ſic apl'i
habuerunt vſum illoꝝ accidentium ſeparatũ a pro-
prietate ⁊ dñio. Et non ſolum aperte hoc lex diuina
proclamat: ſed etiam lex humana, vnde inſti. de reꝝ
diuiſi. §. nullius, ſcribit ſic. Nullius aũt ſunt res ſacre
religioſe ⁊ ſancte quod enim diuini iuris eſt illud in
nullius bonis eſt. Sacra ſunt que rite per pontificẽ
deo conſecrata ſunt veluti edes ſacre ⁊ donaria que
rite ad miniſterium dei dicata ſunt: hoc idem habe-
tur. ff. de rerum diui. lib. j. in princip. ⁊. §. j. ⁊ facit. xij.
q. ij. c. j. ⁊ c. qui abſtulerit.

Rurſus poſſet opponi ꝙ perfectio paupertatis
euangelice plus conſiſtit in animo: vt. ſ. amore ani-
mus iſtis temporalibus non adhereat: q̃ꝫ in carẽtia
tꝑaliũ rerum: iuxta illud Mat. v. Beati pauperes
ſpiritu: ⁊ in p̃s. lxj. Diuitie ſi affluant: nolite cor ap-
ponere: ⁊ ꝙ talem paupertatẽ ꝑfectiſſime Chr̄s ha-
buit: ⁊ poſt euꝫ apl'i quaſi ita oppoſito innuat ꝙ nõ
fuerunt Chriſtus ⁊ apl'i perfectiſſimi in paupertate
corꝑali: que conſiſtit in carentia rerũ. Que quidem
oppoſitio quãtũ ad primã partẽ ſui ꝙ perfectio pau- Cõſilioꝝ euangelicoꝝ perfectio.
pertatis euangelice magis conſiſtit in aĩo q̃ꝫ in ca-
rentia rerũ tꝑaliũ vera eſt: qa hoc eſt gñale ⁊ cõe in
quolibet triũ ꝯſilioꝝ euangelij. ſ. obedientia, caſtita-
te, ⁊ paupertate: ꝙ ꝑfectio cuiuſlibet ꝯſilij euangeli-
ci magis ꝯſiſtit in diſpoſitione animi interiori: q̃ꝫ in
oꝑe exteriori: qꝛ virtus quecũq; magis eſt perfe-
ctio animi: qui violari nõ põt: q̃ꝫ ſit perfectio corꝑis
qđ nobis inuitis auferri põt. xxxij. q. v. §. j. cũ iij. c. ſe.
Ideo Aug. dicit de bono coniugali, ꝙ ꝯtinentia ma
gis eſt virtus mẽtis q̃ꝫ virtus carnis: vt pre. §. j. ⁊ c.
de pudicitia. Sed licet continentia magis in diſpo-
ſitione animi q̃ꝫ in abſtinentia carnis ꝯſiſtat: tñ ad
perfectam continentiam euangelicã ſicut Chriſti ⁊
apl'oꝝ: non ſolũ requirit bonus motus animi inte-
rior, ſꝫ ẽt requirit voluntaria ꝯtinentia carnis exte
rior: ſicut expreſſe dicit apl's. j. ad Cor. vij. Qui iun-
git virginem ſuaꝫ matrimonio: bene facit: ⁊ qui nõ
iungit: melius facit. xxviij. q. j. ſic eſt: vltra colum. Et
ita ſm apl'm ad perfectã caſtitatẽ euangelicã requi-
ritur non ſolum perfectio animi interior: ſed etiã re-
quiritur voluntaria continentia corporis exterior.

Et dico voluntaria: qꝛ interduꝫ poſſet inuite corpus
violari exterius: ſed hoc non diminuit perfectioneꝫ
virtutis. xxxij. q. v. §. j. ⁊. c. de pudicitia. cũ. iij. c. ſe. vñ
⁊ in e. c. vij. j. ad Cor. loquẽs apl's de muliere vidua
dicit. Beatior aũt erit: ſi ſic permanſerit ſm meum
conſilium. xxxj. q. j. ꝙ ſi dormierit: in fi. ergo beatior
eſt mulier que continet mente ⁊ corpore: q̃ꝫ que ſola
mente. vñ Mat. xix. Sunt eunuchi qui nati ſunt de
matris vtero: ⁊ ſunt eunuchi qui facti ſunt ab homi
nibus: ⁊ ſunt eunuchi qui ſe caſtrauerunt propter re
gnum celoꝝ, vbi dicit glo. i. caſtitati ſe deuouerunt.
Sicut ergo ad perfectaꝫ ⁊ continuaꝫ euangelicã vi
tam requiritur non ſolum continentia animi: ſed ẽt
continentia corporis: licet perfectio cntinentie ma-
gis ꝯſiſtat in pudicitia animi q̃ꝫ in abſtinentia car-
nis. Ita ad perfectionem paupertatis euagelice re-
quirit ⁊ non ſolũ bona diſpoſitio animi: ſed ẽt ex-
propriatio rerum tꝑalium: licet perfectius conſiſtat
in expropriatione animi q̃ꝫ in carentia rerũ exterio-
rum: ⁊ iſta ſimilitudo fit ex̃ de ſta. mona. cum ad mo
naſterium. §. fi. ibi: quia abdicatio proprietatis ſicut
⁊ cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa regule mona-
chali ⁊c. Ideo Chriſtus voluit naſci de virgine mẽ
te ⁊ carne. xxvij. q. ij. §. j. vñ ⁊ ſm apl'm p̃. c. j. ad Cor.
vij. Reliquũ eſt vt qui habent vxores, tamq̃ꝫ nõ ha
bentes ſint: ⁊ qui emunt: tamq̃ꝫ non poſſidentes: ⁊
ſic hic hec duo cõbinant: ⁊ de hoc legit ⁊ no. xxxiij.
q. v. ſecundũ. Similiter licet virtus obedientie euã
gelice ſeu apl'ice magis conſiſtat in diſpoſitione cor
dis q̃ꝫ in actione operis exterioris: tñ ad perfectam
obedientiam euangelicam requiritur vtrumq; ⁊ ſe
quela animi ⁊ ſequela operis poſſibilis: qꝛ ad impoſ
ſibile nemo tenetur. ff. de reg. iur. impoſſibilium: ex̃
de pac. c. fi. ideo Chriſtus dixit. Jo. xiiij. Si diligitis
me: mandata mea ſeruate. Et ibideꝫ. Si quis diligit
me: ſermonem meum ſeruabit. ergo ſimiliter ad per
fectionem paupertatis euangelice ⁊ apl'ice requirit
perfectio animi ⁊ expropriatio rerum temporaliũ.
Quod etiam apparet in ſpeciali de vtraq; virtute. ſ.
paupertate ⁊ obedientia. Mat. xix. Si vis perfect⁹
eſſe: vade ⁊ vende oĩa que habes: ⁊ da pauperibus:
⁊ veni ſequere me. Que aũt pauperibus erogantur
re ⁊ non ſolũ mente: relinquunt ergo perfectio apl'i
ce paupertatis ex gñe operis nõ põt haberi: niſi ho
mo oĩa derelinquat quoad abdicationem proprie-
tatis ⁊ dominij, ⁊ hoc in ſpeciali ⁊ in cõmuni: quia
illa que vendidiſſet ⁊ paupetib⁹ dediſſet, nec in ſpe-
ciali nec in cõi ſibi retinuiſſet: ſed omnia debebat
vendere ⁊ pauperibus dare ſm conſiliũ Chriſti: er
go nihil ſibi in ſpeciali nec i cõi debebat retinere. Et
que ſemel homo ex perfectione reliquit: ſtante illa
perfectione non debet amplius reſumere: non fortaſ
ſis in caſu neceſſitatis: qꝛ nemo mittens manũ ſuaꝫ
ad aratruꝫ ⁊c. Luc. ix. de peni. di. ij. pennata. Et hoc
eſt qđ dicit Nicolaus. iij. in decre. Exijt. li. vj. Dici-
mus ꝙ abdicatio proprietatis huiuſmodi oĩum re
rum tã in ſp̃ali q̃ꝫ etiã in cõi propter deuꝫ meritoria
eſt ⁊ ſanctã: quã ⁊ Chriſtus viã perfectionis oſten-
dens verbo docuit ⁊ exemplo firmauit: quamq; pri
mi fundatores militantis eccleſie prout ab ipſo fon
te hauſerant: in volentes perfecte viuere per doctri-
ne aut vite ipſoꝝ alueos deriuarũt. Ecce in his ver
bis Nicolai tria. Primum, ꝙ in oĩbus rebus eſt
vſus ſeparabilis a ꝓprietate ⁊ dñio: qꝛ dicit merito-
ria eſt ⁊ ſctã. ſꝫ nõ eſſet nec meritoria nec ſancta, ſi nõ
eſſet poſſibilis: ergo eſt poſſibilis: ſed abdicatio vſu-

ad vitam neceſſarij non eſt meritoria nec ſancta:er-
go vſus oium rerum in ſpáli ꝛ in cõi eſt ſeparabilis
a proprietate. Scdm:qd dicit eſt ꝙ abdicatio pro-
prietatis oium rerum in ſpeciali ꝛ in cõi pertinet ad
paupertatẽ euangelicã ꝛ eius perfectionez. Tertiũ
qd dicit,eſt qd Chriſtus ꝛ aplí iſtã paupertatem ſer
uauerunt facto ꝛ exẽplo vite,ꝛ non ſoluz docuerunt
verbo . Et ita non eſt verum ꝙ ad perfectionem e-
uangelice paupertatis nõ requirit expropriatio re-
rũ oium tpalium:ſed ſolũ nõ adheſio animi ꝑ amo
rem reb⁹ tpalib⁹. Un̄ ſicut illa verba Petri. Mat.
xix. Secuti ſumus te,debent intelligi quantũ ad ſe-
quelam opationis poſſibilez:ꝛ non ſolũ cordis : ita
illa verba ibi Petri.Ecce nos dimiſimus oia, que
ſimul copulatiue cum illis fuerunt dicta:debent in-
telligi quantũ ad rem in effectu poſſibili:ꝛ non ſolũ
quantũ ad affectũ mentis. Immo ſequit neceſſario
ex altero:ſicut pfectio effect⁹ ſequit ex pfectione cau-
ſe:qꝛ ſicut ex pfecta obediẽtia animi ſequit perfecta
obedientia opis poſſibile pro loco ꝛ tpe:qꝛ impoſſi-
biliũ non eſt obligatio:ita ex pfecta abdicatione ani
mi ſequit pfecta expropriatio rerũ in ope . Et ſicut
non eſſet pfectus obediens in aio: q renuit obedire
perfecte in ope poſſibili:ita non eſt pfecte paup vo-
luntate in aio:qui paupertatez reſpuit in effectu. Un̄
in regula beati Franciſci dr̄. Pauperes rebus fecit:
qꝛ de amore cuiuſcunqꝫ virtutis eſt intelligendum
illud. Gre.in Homil.pente. Amor neſcit eſſe otioſus.
opat magna ſi eſt:ſi vero opari renuit: amor nõ eſt:
qꝛ pro bono dilectionis exhibitio eſt opis:ergo ſi a-
mor paupertatis euãgelice eſt pfect⁹ in aio. dꝫ exire
in effectu poſſibili quantũ ad perfectã carentiaz re-
ruz tpaliuz. Un̄.j.ethicoꝝ dr̄.ꝙ non fortiſſimi viri ſꝫ
agonizantes coronant.ꝛ.ij. ethicoꝝ dr̄. Signũ opꝫ
facere habitũ ſuperuenientez opis delectationem:ꝛ
hoc qꝛ ad factionem hois nãlem requirit aia ꝛ cor-
pus:nec perfectio nãlis hois conſiſtit in ſola aia:ſed
in aia ꝛ corpore ſimul:licet magis in aia q̃ in cor-
pore.extra de cele.miſ.in quadam. Ita ad rõnẽ vir-
tutis ſequit perfectio animi ꝛ perfectio operationis
poſſibilis:nec vnum ſine alio ſufficit:vnde Jacob.j.
Eſtote factores verbi,ꝛ nõ auditores tm̄:de pe.di.ij.
ſi.n.poſt.iiij.col.ꝛ Mat.v.Qui aũt fecerit ꝛ docue-
rit:hic magnus vocabitur in regno celoꝝ. Unde nõ
eſt dubium ꝙ ad perfectionem virtutis requiritur
perfectio operis facto vel propoſito pro loco ꝛ tem-
pore:qꝛ etſi ois virtus quecumqꝫ ſit, magis conſi-
ſtat in animo q̃ in opere:tñ ad perfectionẽ ei⁹ requi
ritur ꝙ ſi non ſemper, tñ pro loco ꝛ tpe prorumpat
in opus proportionatũ ꝛ conueniens:Ergo ſimili-
ter ad pfectionem paupertatis euangelice requirit
ꝙ reluceat proportionabiliter in habitu exteriori
ſm proportionem habitus interioris. Item ꝛ hoc
patet ex profeſſione religioſoꝝ ſine proprio in ſpecia
li viuere profitentium,qꝛ niſi expropriatio rerũ re-
quireret ad perfectionem paupertatis:fruſtra ꝛ inu
tiliter religioſi paupertatem in ſpáli profitẽtes ab-
dicarent in ſpáli ꝓprietatem oiuz reruz:ex quo talis
reruz expropriatio in ſpeciali non facit ad perfectio-
nem paupertatis:ſicut nec expropriatio rerum in cõ-
muni facit ad perfectionem paupertatis in cõmuni:
ſm oppoſitorem ſed ſufficit ſola animi non adheſio
per amorem. Aliud etiam dicit oppoſitor, ꝙ pau-
pertas euangelica non excludit ꝓprietatem ꝛ domi
nium rerum vſu conſumptibilium:immo ſcriptura
ſupponit aplos ad minus in cõi talia habuiſſe: vt.

An euangelica paupertas dominiuz ꝛ proprietatez excludat.

xij. q.j.c.ij. Ad hoc dicendum ꝙ ſicut ſupra dictum
eſt.apli non fuerunt magis proprietarij in propria
cõitate ipſoꝝ cuz Chriſto:q̃ in communitate gñali
credentium:ſed in communitate gñali credentium
nihil habuerunt in ſpeciali nec in cõmuni quantuz
ad cõmunitatem ipſoꝝ ſpecialem quoad proprieta-
tem ꝛ dñium:quia illud nou fuiſſet cõe oibus credẽ
tibus:ergo nec in cõitate propria ipſoꝝ cum Chri-
ſto habuerunt aliquid in ſpeciali nec in communi
quoad dñium. Item non aliter intelligenda ſunt de
paupertate hec verba Petri:Ecce nos reliquimus
omnia,q̃ ſint intelligenda de obedientia iſta Et ſe-
cuti ſumus te quia ſimul copulatiue dicta ſunt . Si
ergo iſta,Secuti ſumus te,ſunt intelligenda in ſpe-
ciali ꝛ in communi:eadem ratione iſta:Dimiſimus
omnia.ſ.in ſpeciali ꝛ in commnui:quum nulla ſic ra
tio plus de illis q̃ de iſtis. Item eodem modo ſunt
intelligenda hec verba de omnibus ſimpliciter,Ec-
ce nos dimiſimus omnia,qũo ſunt intelligenda de
auro ꝛ argento illa verba Matth.x. Nolite poſſide
re aurum ꝛ argentum:ſed illa non eſt dubium intel
ligenda ſunt in ſpeciali ꝛ in communi quantum ad
communitatẽ eoꝝ ſpetialem: quia quomodocunqꝫ
in ſpeciali vel in cõi aurũ ꝛ argentum poſſediſſent:
Chriſti euangelium venale feciſſent:ꝛ chriſtum per
fecte imitati non fuiſſent . ergo ſimiliter hec verba
Petri Dimiſimus oia,in ſpáli ꝛ in cõi intelligen-
da ſunt. Item codẽ modo ſunt intelligenda hec ver
ba Petri, Dimiſimus omnia, qũo ſunt intelligen-
da verba Chriſti de ipſis aplis. Joan.xv. Si de mũ-
do fuiſſetis mundus qd ſuum erat diligeret. Et illa
Jo.xvij. Mundus odio habuit eos:quia non ſunt
de mundo, patet aũt ꝙ de mundo non erant. quia
oia reliquerant que pertinent ad mundum,ꝛ ſecuti
fuerant Chriſtum:ſed iſta verba, Non eſtis de mun-
do,intelligenda ſunt in ſpeciali ꝛ in cõi.ſ.quia mun-
dus in ſpeciali ꝛ in cõi oderat eos:ergo ſimiliter , ꝛ
iſta verba,Dimiſimus oia,propter que non erant
de mundo quantum ad concupiſcentiam oculoꝝ in
ſpeciali ꝛ in cõi intelligenda ſunt. Item eodez mo-
do proporti onabiliter apli reliquerunt oia tpaliter
propter deum qũo poſſederunt oia ſpiritualiter ꝑꝑ
deum:quia ideo fuerunt perfecti poſſeſſores omniuz
ſpiritualiter: quia fuerunt perfecti ꝯtemptores tem-
poraliuz oiuz:ſed apli fuerunt ſpũaliter perfecti poſ-
ſeſſores oium in ſpáli ꝛ in cõi:quia illud qd ait apl's
j.ad Cor.iij. Oia veſtra ſunt:vos aũt Chriſti. xxiij.
q.vij.ꝙ aũt in fi.ꝛ.ij.ad Cor.vj.ꝛ extra de ex.pre.ni
mis iniqua.j.rñ. Tamq̃ nihil habentes ꝛ oia poſſi
dentes:verificatur de aplis in ſpáli ꝛ in cõi. Itẽ eo-
dem modo proportionabiliter reliquerũt ꝑꝑ Chri-
ſti euangelium proprietatẽ oium tẽporaliũ,qũo re-
ceperunt ex euangelio a Chriſto ptãtem ſumendi
oia neceſſaria:qa ideo Chrs tradidit Mat.x.eis iu
re euãgelij ptãtez ſumendi oia neceſſaria:qa ꝑꝑ euã
geliuz reliquerunt oia tẽporalia.j.q.ij.ſacerdos.xij.
q.j.§.his ita.in prima colũ. Sed Chriſtus tradidit
eis poteſtatem ſumendi ex euangelio oia neceſſaria
ꝛ in ſpeciali ꝛ in communi: quia in ſpeciali ꝛ in cõi
licebat eis viuere ꝛ vixerunt ex euãgelio cum Chro
quãdiu fuerunt cum Chriſto:ꝛ poſt:ꝛ qui huic iuri
ſicut Paulus interdũ cedere vellet:de labore ſuo vi-
uere poſſet:vt pre.c.ſacerdos. ideo Mat.x.dixit eis
cõiter ꝑ oibus. Dignus eſt mercenarius cibo ſuo.ꝛ
Lu.x. Dignus eſt operari⁹ mercede ſua.xij.q.ij.qui-
cũqꝫ.ꝛ Luc.xxij. Ego diſpono vobis regnum ſicut

Ex euangelio viuere licuit apoſtolis.

diſpoſuit mihi pr̄,vt edatis ⁊ bibatis ſuper menſam meā.i.do vobis ptātē ſumendi oīa vite neceſſaria ex officio qđ vobis cōmitto.Et ideo ꝯgrui ⁊ idonei predicatores euangelij ſunt proprie pauperes euangelici:qui oīa amore euangelij ⁊ pp euangeliū dimiſerunt:qꝛ nullus proprie ⁊ ꝑfecte dꝫ ex euangelio viuere: qui ſua ꝓpria pp euangeliū non dimiſit:a ſenſu ꝯtrario.c.pre.c.ſacerdos.Hinc eſt ꝙ fratres minores qui nihil ꝓpriū in cōi ⁊ in ſpāli hr̄e debēt.vt ex̄ de verb.ſig.exijt.lib.vj.inter oēs huius mundi ſtatus magis licite ⁊ proprius ⁊ ꝑfectius de euangelio viuunt:qꝛ eoꝝ regula proprie ſingulariter euangelica ⁊ apl'ica eſt:vnde ⁊ eis ex regula ſine alio priuilegio cōpetit predicare:vt habet in regula in.c.fratres nō predicent:ex̄ de verb.ſig.exijt.§.vbiqꝫ qꝛ.qđ nulli ſtatui regulari licet ex regula:ergo apl'i que fuerūt precipui euangelij predicatores:ex̄ de elec.fundamēta.j.rū.li.vj.⁊ de reli.⁊ ve.ſanct.gl'ioſus.j.rū.li.vj.quibus licuit in ſpāli ⁊ in cōi de euangelio viuere.j.q.ij.ſacerdos:oīa in ſpāli ⁊ in cōi pp euangelium diuiſerunt.Jtē importantia ſuper erogatiuam perfectionem de apl'is non debent diminui ſeu per ſynecdochē exponi,ſed integre ⁊ plene interpretari:aliter eſſet detrahere de perfectione apl'oꝝ, qđ eſt impium. Sed hec verba Petri,Nos reliquimus oīa,explicant ſupererogatiuā perfectionem apl'oꝝ:ergo non debent diminui:ſed integre ⁊ plene interpretari.Sꝫ dicere ꝙ intelligant ſolum in ſpāli ⁊ non in cōi, eſt ea diminuere ⁊ per ſynecdochen exponere: quū ſcriptura non plus eos reliquiſſe dicat oīa in ſpāli quā in cōi:⁊ vbi canon non diſtinguit,nec nos.ij.q.v.cōſuluiſti.xxxj.q.j.ꝙ ſi dormierit:vbi de hoc.Oēs aūt inſtantie que poſſunt adduci de apl'is de ijs que habuerunt,non intelligende ſunt quoad proprietatē ac dn̄iū:ſed quoad vſum actiue vel paſſiue.vt ſ.patuit. Jtem quod opponitur ꝙ abdicatio proprietatis ⁊ dominij non excludit ſolicitudinem aliquā: immo maiorem inducit : deſtruit ⁊ confundit oēm religionem habentem annexā abdicationē proprietatis rerum in ſpāli:qꝛ ſi abdicatio proprietatis rerum in cōi:non excludit aliquam ſolicitudinem in cōi:eadem ratione abdicatio proprietatis ⁊ dominij in ſpāli non excludit aliquam ſolicitudinem in ſpāli:qꝛ eadem eſt proportio per omnia expropriationis cōis ad ſolicitudinē cōem:que eſt expropriationis ſpecialis ad ſolicitudinē ſpecialem: ergo expropriatio proprietatis ⁊ dominij in ſpeciali nihil confert ad perfectionem:quod eſt oēm religionem adnihilare fruſtra ⁊ in vanum immo deceptorie ⁊ laqueū parando contra id.xxvij.q.j.de viduis. Romani etiam pontifices a tempore Grego.ix.vſqꝫ ad tp̄s pape Jo.xxij.retinuerunt ſibi proprietatem ⁊ dominium rerum fratribus minoribus conceſſarū: vſu nudo fratribus ipſis dimiſſo.fruſtra etiam dict⁹ dn̄s papa Jo.in conſtitu.Ad conditorem canonū, retinuit ſibi ⁊ eclceſie Romane proprietatē ⁊ dominium locoꝝ domoꝝ libroꝝ veſtimentoꝝ ad cultum diuinum pertinētium fratribus minoribus cōceſſoꝝ,fratribus ipſis vſu ipſorum dimiſſo.Sed eſto ſalua veritate ꝙ talis expropriatio non excludit aliquam ſolicitudinem:vt dicit opponens tn̄ excludit aliquam affectionem ſeu amorem perfectioni diſſonum:quia diuiſio dominioꝝ venit cauſaliter ex diuiſione animoꝝ:que non ſtat cum ſumma perfectione charitatis:qꝛ charitas non querit que ſua ſunt.j.ad Cor.xiij.lxiij.di.noſſe.de quo.ſ.e.c.⁊.§.j. verſi.quod etiā pꝫ euidenti rōne.Et ideo talis expropriatio dominij excludit amorē partialem diuiſiuum voluntatum:vn̄ ſicut expropriatio perſonalis excludit amorem perfectioni pſonali diſſonum:ita expropriatio collegialis excludit amorem perfectioni collegiali diſſonum:⁊ ideo ſicut diuiſio dn̄ioꝝ ſpāliū ⁊ perſonalium eſt radix ⁊ mr̄a litigioꝝ,queſtionum,⁊ cōtentionm pſonaliū.xij.q.j.c.ij.ita diuiſio dn̄ioꝝ collegioꝝ ⁊ cōitatum ſpālium.Et pp hoc ſunt hodie ⁊ fuerunt a principio litigia,⁊ ꝯtentiones, ⁊ queſtiones:inter collegia ⁊ cōitates ſpāles adinuicē pp diuiſionem dn̄oꝝ cōium:ſicut fuerunt inter perſonas ſpāles pp diuiſionem dn̄ioꝝ perſonaliū:que oīa repugnabant ſtatui perfectionis apl'ice:quare talis expropriatio rerum in ſpāli ⁊ in cōi quacunqꝫ cōitate ſpāli citra cōitatem gn̄alem eccleſie,excludit aliquē amorem perfectioni charitatis apl'ice repugnantē. Quicquid ſit de ſolicitudine:quia nec dicendū eſt ꝙ vſus a dn̄io ſeparatus excludat oēm ſolicitudinē quia etiam aues celi de quibus ſaluator ponit exemplum Matth. vj. ſolicitantur adquerendum ſibi victum:quia vbi eſt corpus,ibi congregantur ⁊ aquile. Mat.xxiiij.⁊.xxiiij.q j.qm̄ Sꝫ dico ꝙ vſus rerū ſeparatus a proprietate ⁊ dn̄io proprio in ſpāli ⁊ in communi quacunqꝫ communitate ſpeciali includit ſolicitudinem quādam nālem pro ſtatu iſto mortali perfectioni virtutis conſonam:⁊ interdum neceſſariam ad exercitiū virtutis excitandum : ⁊ otium continuum euitandum:⁊ ſine qua impoſſibile eſt iſtam vitam duci:⁊ ne homo tentare deum videatur Matt.xxij.xxij.q̄.ij.qualiter:querens a deo paſci ſine aliqua ſolicitudine ⁊ labori.Unde Augu. in queſtionibus Gene. Nemo debet tentare deum ſuum:dum habet quid rationabili conſilio faciat. xxij.q.ij.qualiter.⁊.xxiij.q.viij.ſi nulla.vnde Gene. iij.Jn ſudore vultus tui veſceris pane tuo.Hec ſolicitudo approbatur in fratribus etiam minoribus : extra de verb.ſignifi exijt.§.nec quiſq̄ꝫ li.vj. Augu. ſed appropriatio dominioꝝ perſonalis vel collegialis includit ſolicitudinem quādam partialem annexam dilectioni fraterne declinantem.ca.diſt.viij.§.j. vnde ⁊ Auguſt.Quis auarus querit compoſſeſſorem.xxiij.q.vij.quod autem.Unde ⁊ eſt triplex ſolicitudo.vna eſt naturalis neceſſitatis:de qua dixi ꝓxime:que eſt mr̄a virtutis:vnde Augu. de operibus monachoꝝ ſuper pre.c.Matth.vj.ibi.Ne ſoliciti ſitis ⁊c.Non hoc dicit vt iſta non procurent quantū neceſſitatis eſt vnde honeſte poterunt:ſed vt nō iſta intueantur ⁊ pp iſta faciant quicquid in euangelij predicatione facere iubentur:eam namqꝫ intentionem paulo ſuperius oculum vocauerat.c.ad hoc bonum.xij.q.j.habebat.Jtem ibi glo.i.cura temporali nec retrahamur ab eternis.Jtem ibi Hieronymus. Precipitur ergo nobis ne ſoliciti ſimus quid comedamus:quia in ſudore vultus preparamus nobis panem:ergo labor exercendus eſt ſolicitudo tollenda.Jtē in e.c.Mat.ſuper verbo, Neqꝫ nent.Chryſoſtomus.Hoc aūt dicens non opus prohibuit , ſed ſolicitudinem:ſicut ⁊ ſupra quū de ſeminatione loqueretur:⁊ vt magis dei prouidentiam in ipſis cōmendet que oēm ſuperat humanā induſtriam:ſubdit.Dico.aūt vobis ⁊c.Alia eſt ſolicitudo connaturalis pietatis gr̄a proximi:⁊ hec eſt effectus virtutis de qua Lu.x.Martha ſolicita es ⁊c.⁊.ij.ad Cor.xj. Solicitudo omnium eccleſiarū. Tertia eſt ſolicitudo preternaturalis neceſſitatis:que eſt cupiditatis,⁊

Solicitudinē abijcit abdicatio ꝓprietatis.

Solicitudo triplex

hec eſt obſtaculuꝫ virtutis ꝯtra q̄z Phil.iiii. Nihil
ſoliciti ſitis ⁊c. Itē ſm beatū Remigiuꝫ: quātū ad
abdicationē proprietatis rerū tꝑalium: fuerunt apl'i
ad dignitateꝫ primi hoīs renouati: qꝛ primus ho-
mo ⁊ eius poſteri ſi ſtetiſſent in originali iuſtitia. ha
buiſſent vſuꝫ rerū vſu conſumptibiliū ſine proprieta
te ⁊ ſpāli dñio eorundem. vt. xij. q. j. c. ij. Sed ſi vſus
reruꝫ vſu conſumptibilium eſt ſeparabilis in ſpāli
quantum ad ſpālitateꝫ perſonarū ſingularium a ꝓ
prietate ⁊ dñio: eadem rōne ⁊ pari eſt ſeparabilis in
ſpāli de poſſibili ⁊ nā ſua quantū ad ſpecialitatem
cuiuſcunqꝫ collegij ſeu cōmunitatis ſpecialis: qꝛ nā
rerum vſu ꝯſumptibilium eadem eſt in ſpeciali ⁊ in
cōi. Item pecunia vſu ꝯſumitur: legit ⁊ no. extra de
pig. c. vltimo: ſed in ea poteſt vſus a dñio ſeparari. vñ
Lu. xix. ſimile Mat. xxv. Quare nō dediſti pecuniā
meam ad menſam: ⁊ ego cum vſuris exegiſſeꝫ quod
meuꝫ eſt? ex quo videtur ꝙ ſeruus habuit vſuꝫ pe-
cunie ſeparatum a proprietate ⁊ dñio. Item in re in
qua vſus non poteſt a proprietate ⁊ dñio ſeparari,
non poteſt conſtitui aliquod iuſtum lucruꝫ ſaluo ca
pitali nec non ſaluo: vt in frumēto vino ⁊ oleo ⁊ a-
lijs mercibus: vſu: conſumptibilibus: ⁊ que ꝯſiſtunt
in pondere numero ⁊ menſura: vt. lxxxviij. di. in pa-
lea: eijciens: ⁊ ex̄ de vſu in ciuitate: ⁊ not. xiiij. q. iij.
in ſumma in prin. ⁊. c. j. in. j. glo. quia lucrum iuſtum
non conſtituit in aliqua re: niſi ratione alicuius vti-
litatis, extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. per nr̄as. §. fin.
Sed in pecunia poteſt ꝯſtitui iuſtum lucrum: ſi totū
exponatur fortune. ſ. principalem cū fortuito vt pre.
c. ꝑ noſtras. ⁊. xiiij. q. iij. c. j. in gl. j. ⁊ in. c. pleriqꝫ. in gl.
videtur: ⁊ extra de vſur. c. fi. ergo in pecunia vſus eſt
ſeparabilis a proprietate: al's nunq̄z ſpecies lucri poſ
ſet iuſte conſtitui in ipſa: ſiue totum exponatur fortu
ne periculo ſiue non. quod eſt notorie falſum. Iteꝫ
non obſtat ꝙ poſſet opponi ꝙ decretalis. Exijt de
verbo ſignifi. li. vj. que loquit de expropriatione fra
trum minoꝝ oīum reruꝫ in cōi ⁊ in ſpāli: non loqui
tur de expropriatione rerum vſu conſumptibilium:
quia hoc non eſt verum ſalua gratia opponentis: qꝛ
quum ibi dicatur in. §. nec quiſq̄z: ꝙ in rebus tꝑali-
bus ſit conſiderare precipuuꝫ: proprietatem, poſſeſ-
ſionem, vſufructum: ius vtendi ⁊ ſimpliceꝫ facti v-
ſum: ⁊ vltimo tam q̄z neceſſario egeat: licet: primis ca
rere poſſit vita mortalium: nulla prorſus poteſt eſſe
profeſſio que a ſe vſum neceſſarie ſuſtentationis ex-
cludat: ſed vſus neceſſarie ſuſtentationis principali
ter ⁊ primo includit vſu conſumptibilia magis quā
alia: qꝛ vita humana principaliter ⁊ primo ſuſtenta
tur rebus vſu conſumptibilibus: ergo iſta diſtinctio
cōprehendit vſu conſumptibilia. Et ꝙ hec ſit mens
Nicolai ⁊ intentio: patet clare ex eo ꝙ dicit imme-
diate ſic: Uerum condecens fuit ei profeſſioni que
ſponte deuouit Chriſtum pauperem in tanta pau-
pertate ſectari: oīum abdicare dñium: ⁊ rerum neceſ
ſariarū neceſſario vſu fore cōtentā: nec ꝑ hoc ꝙ pro
prietatem vſus ⁊ rei cuiuſqꝫ a ſe dñium abdicaſſe vi
detur: ſimplici vſui oīs rei renuntiatū eſſe ꝯuincit: q
inquā vſus non iuris ſed facti tantūmodo nomen
habens: qđ facti eſt tm̄ in vtendo prebet vtentibus:
nihil iuris. Et fratres minores ſm Nico. abdicaue-
runt proprietatē non ſoluꝫ oīum rerū tꝑaliuꝫ: ſed ēt
proprietateꝫ vſus cuiuſlibet rei: qđ eſt plus; qꝛ ſicut
vſus rei eſt aliud a re vſibili: ita proprietas vſus eſt
aliud a proprietate rei ſubiecte vſui: licet aūt nō oīs
proprietas rei ꝯſumat per vſuꝫ: qꝛ proprietas reruꝫ
vſu non ꝯſumptibiliū non ꝯſumit per vſum: vt do-
mus vel agri: tñ proprietas cuiuſcunqꝫ vſus ꝯſumit
per vſum: qꝛ vſus cuiuſlibet rei vſu conſumptibilis
eſt de gñe tranſeuntiuꝫ. Quod vero dr̄ ꝙ ſub vſu ta
liuꝫ rerum non ſaluat proprietas aut dñium: nō eſt
veruꝫ ſalua grā. Quia ſicut vſu carnium aut panis
aut veſtimenti alterat ⁊ tranſmutat nā eoꝝ recedē-
do a prima ſpecie: ita vſus carnium continue variat
proportionabiliter variationi carnium ſicut carnes
ipſe: nec talis variatio cibi ⁊ vſus ſi trāſiret per mil-
le ſpecies, transfert proprietatē ⁊ dñium ibi de perſo
na in perſonam ſiue de ſubiecto in ſubiectum: plus
q̄z variatio ſpeciei frumenti farine ⁊ panis transfert
dñium de dño in dñm, quin cuius fuit dñiuꝫ frumē
ti, eiuſdem ſit dñium farine facte ex frumento: ⁊ pa-
nis ex farina: ⁊ ſi eſſent mille ſpecies adinuicē ſucce
dentes quarū vna fieret de alia: ſemꝑ cui9 eſt dñium
prime ſpeciei, eiuſdē eſt dñium oīum ſpecierū ſequē-
tium ꝑꝑ nālem ordinē ipſaꝝ. ſicut ⁊ cinis generat
ex carbonibus: ⁊ carbones ex lignis: quāuis iſta in
ter ſe ſpecie differant: tñ ꝑꝑ nālem ordinem gñatio-
nis vnius ex altera, cuius eſt dñium prime ſpeciei
eiuſdem eſt dñiuꝫ oīum ſpecieruꝫ ſequentium. c. op.
ad hec. ff. de lega. ij. imperator: in fi. ⁊. ff. de lega. iij. fi-
deicommiſſam. §. ſi reꝫ ſuā: ⁊ legit ⁊ no. ex̄ vt li. pen.
eccleſia: ⁊ ex̄ de vſu: cum tu. §. fi. in glo. ex hoc videt.
Ita in propoſito quāuis cibus alteret ſub vſu: ⁊ va
rietur ſubſtantialiter vel accidentialiter: tñ cui9 fuit
dñiuꝫ cibi ante vſum immediate, eiuſdeꝫ eſt ēt dñiuꝫ
cibi ſub vſu quādiu durat vſus ⁊ non eſt abſorptus
in ſtomacho: qꝛ poſtq̄z eſt in ſtomacho, nō cadit am
plius ſub humano dñio tꝑali. Et ita ſub vſu rerum
vſu conſumptibiliū ſaluat ⁊ manet proportionabi-
liter proprietas ⁊ dñiuꝫ quādiu durat vſus ſicut ſal
uat ſpēs ⁊ nā vſus. ⁊ hoc eſt dicendū neceſſario. qm̄
aut ſub vſu iſtaꝝ rerum vſu conſumptibiliuꝫ manet
proportionabiliter proprietas ⁊ dñiuꝫ ipſi vſui: aut
nō. Si ſic: habet propoſitū. Si nō ergo quilibet qui
vtit vel abutit iſtis rebus: hꝫ vſum eaꝝ ſeparatuꝫ a
proprietate ⁊ non dñio: qm̄ vſus rei ſub quo nō ma
net proprietas nec dñium, eſt ſeparatus a proprieta
te ⁊ dñio: qđ eſt propoſitum: vñ Nico. in dicta decla
ratione vt. ſ. patuit, intellexit ꝙ fratres minores ha
berent vſum reruꝫ ꝯſumptibiliuꝫ ſeparatum a pro-
prietate ⁊ dñio. Sic ēt intellexit Greg. ix. familiaris
beati Franciſci qui primo regulā declarauit, ⁊ dicēs
Dicimus ꝙ nec in cōi nec in ſpāli debent proprieta
tem habere: ſed vtenſilium ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ mobiliuꝫ
que licet habere: ordo vſum habeat: ⁊ fratres ſm ꝙ
gñalis miniſter vel prouinciales diſponendum du
xerint ijs vtantur. Ex quibus patet ꝙ dñs Grego.
volit ꝙ fratres minores haberent vſum rerum vſu
ꝯſumptibilium ⁊ abſqꝫ proprietate ⁊ dñio. Quia di
cit. Nec in cōi nec in ſpeciali debet proprietateꝫ ha-
bere, ſed vtenſilium ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ mobilium que
licet habere, ordo vſum habeat: ſed preter vtenſilia
⁊ libros fratribus non licet cōmuniter vti alijs bo-
nis mobilib9 niſi vſu conſumptibilibus ſm eoꝝ re-
gulā. Et preterea ex quo diſtinguit bona mobilia i
tres partes. ſ. vtenſilia, libros, ⁊ alia mobilia q̄ licet
habere abſolute abſqꝫ aliqua exceptione ⁊ modifica
tione, planum eſt ꝙ ipſe intendit cōprehendere vl'r
omnia mobilia quibus fratres minores licite vti
poſſunt. quum mobilia abſolute dicta contra vten-
ſilia ⁊ libros diſtincta comprehendant omnia mo-
bilia preter vtenſilia, ⁊ libros: inter que cadunt

vſu

vſu conſumptibilia niſi aperta violẽtia fiat eius intentioni ⁊ etiam litere nihil excipienti: ex̃ de ma. ⁊ obe. ſolite. §. penult. cũ ſuis ſi. Similiter Alexander. iiij. ⁊ Inno. iiij. ſic determinauerunt in ſuis declarationibus. Decimus ꝙ nec in ſpāli: nec in cõi debent proprietatẽ hr̃e, ſed locoꝝ ⁊ domoꝝ ac vtenſiliũ ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ que licet hr̃e, ordo vſum habeat: ⁊ fratres ſm ꝙ gn̄alis miniſter ⁊ prouinciales miniſtri ordinandum duxerint ijs vtanť. Quũ ergo dñt, ⁊ eoꝝ que lʒ hr̃e, intendunt cõprehendere oĩa alia, per iſtũ genitiuũ, que lʒ hr̃e preter noiata: inter que cadunt per ſe vſu conſumptibilia. Itẽ Clemens. v. in ſua declaratione edita in conſilio Viennenſi que incipit Exiui de paradiſo: que eſt in titulo de verſi. ſig. inter clementinas declarat ſic. Sitqʒ declaratum ꝑ nonnullos preceſſores nr̃os Romanos pontifices hãc expropriationẽ debere intelligi tã in ſpāli q̃ʒ ẽt in cõi: ꝑꝑ qđ ⁊ rerũ oĩum cõceſſarũ oblataꝝ ⁊ donataꝝ fratribꝰ, quas ⁊ quaꝝ vſũ facti. ſ. ordini vel ipſis lʒ hr̃e proprietatẽ ⁊ dñium in ſe ⁊ Romanam eccleſiã receperunt: dimiſſo ipſis fratribus tantummodo vſu facti ſimplici. Quã determinationẽ ſummoꝝ pontificũ ipſe Clemẽs vt ibidẽ pʒ acceptat ⁊ approbat: quibus verbis Clem. nihil clarius: qꝛ vt dicit rerũ oĩũ conceſſaꝝ oblataꝝ ⁊ donataꝝ quaꝝ vſum licet hr̃e: ⁊ ita nihil relinquit qđ non comprehendat: qꝛ res vſu conſumptibiles per ſe comprehẽduntur ſub noĩe oĩum rerum conceſſarum oblataꝝ ⁊ donataꝝ: qꝛ que oĩa dicit: nihil excludit. ex̃ de priuil. qꝛ de ma. ⁊ obe. c. ſolite. j. Cor. xv. heb. ij. Iſta etiã declaratio dñi Nicolai vltimo approbať ⁊ laudať a dño papa Jo. xxij. in quadã ſua conſtitutione que loquiť de vniformitate viuendi fratrũ: ⁊ cellarijs: approbata eſt que incipit. Quia quorundã exigit, in qua dicit ⁊ aſſerit ꝙ predicta declaratio dñi Nicolai ſiue decre. lucida ſolida ⁊ clara cum multa maturitate eſt digeſta. Quia ẽt predicta decre. Exijt. expreſſe concedat eis vſum veſtimentoꝝ ⁊ alimentoꝝ patet ex hoc ꝙ in ea ſic contineť. Ex quibus oĩbus ſatis claret ad victũ, veſtitũ, diuinũ cultũ: ⁊ ſapientiale ſtudium, neceſſariarũ rerũ vſum fratribus eſſe ꝯceſſũ. Itẽ in veſtibus quotidianis que inter vſu ꝯſumptibilia cõputanť: bñ poteſt ad tp̃s ꝯſtitui certũ lucrum ⁊ iuſtũ: puta ad menſem vel ad annũ: ⁊ talis locatio licita eſt. vt not. xiiij. q. iij. in ſumma: qđ non eſſet niſi vſus veſtimentorũ eſſet ſeparabilis a proprietate ⁊ dñio quantũ ad tp̃s. ſed qua rõne eſt ſeparabilis ad tp̃s: eadem rõne de ſe ⁊ nã ſua eſt ſeparabilis pro ſemper: quãdiu durat ſubſtantia veſtimentoꝝ: qꝛ illa que ſemel ſunt ſeparabilia: ſtante eadem nã extremoꝝ ſemper de ſe ſunt ſeparabilia. Et ideo lex ciuilis ſupponens vſu rei ſeparabilẽ ꝓ ſemp ⁊ ꝓ perpetuo a ꝓprietate ſtatuit. ff. quẽadmodũ vſufruc. amit. per totũ. ex̃ de pig. c. vltimo: ne proprietates rerũ eſſet inutiles in vniuerſũ dñis ſemp abſcedente vſufructu: ꝙ vſufructus certis modis extingueret ⁊ ad ꝓprietates reuerteret. Itẽ de ſeparatione vſus a proprietate in rebus vſu ꝯſumptibilibus facit illud Exo. xxviij. Facies feminalia linea: vt operiant carnẽ turpitudinis ſue. ⁊ vtenť eis Aaron ⁊ filij eiꝰ: qñ ingredienť tabernaculũ. ⁊. xix. c. Veſtẽ aũt ſanctã qua vtiť Aaron habebunt filij eiꝰ poſt eũ Septẽ diebꝰ vteť illa: qui pontifex ꝓ eo fuerit ꝯſtitutus. ⁊. xxxviij. Veſtes quoqʒ quibus ſacerdotes vtenť in ſanctuario Aarõ ⁊ filij eiꝰ: obtulerunt filij Iſrael ſicut preceperat dñs. ⁊ Leui. vij. Adipẽ aĩalis morticini, ⁊ eiꝰ aĩalis qđ a beſtia captũ eſt: habebitis ĩ varios vſus. Itẽ nume. xviij. Vniuerſa frugum initia que gignit humus: ⁊ dño deportanť: cedent in vſus tuos. ⁊. j. in eodẽ. c. Carnes non cedent in vſum tuũ. Et poſt. e. c. Nihil aliud poſſidebũt decimarũ oblatione ꝯtenti: quas in vſus eoꝝ neceſſaria ſeparaui. ⁊ Deut. xxij. c. Non induet mulier veſte virili, nec vir vteť veſte feminea. ⁊. xxiij. c. Si vindemiaueris vineam tuã: non colliges remanentes racemos ſʒ cedent in vſus aduene ⁊ pupilli ⁊ vidue. Itẽ Joſue. v. Non ſunt vſi vltra filij Iſrael illo cibo ⁊c. vbi ſupponit ꝙ antea ſunt vſi illo. Itẽ Judic. ix. c. Nunqd poſſũ deſerere pinguedinẽ meã qua dij vtunť ⁊ homines? ⁊. j. xix. c. Habentes panẽ ac vinũ in meos ⁊ ancille tue vſus. Et. ij. lib. Re. xiij. c. Huiuſcemodi. n. filie regis virgines veſtibus vtebanť. Et Tob. xij. Ego cibo inuiſibili, ⁊ potu que ab hoĩbus videri non põt, vtor. vbi ſupponit angelus ꝙ cibo ⁊ potu viſibili ꝯuenit vti. Itẽ Heſter. iiij. ca. Sacco ⁊ cinere multis ꝓ ſtrato vtentibꝰ. Et Eccli. xxxj. Vtere quaſi homo frugi q̃ tibi apponunť. Hiere. xiij. Ecce cõputruerat lumbare: ita vt nulli vſui aptũ eſſet. j. ad Cor. vij. Qui vtunť hoc mũdo tamquã non vtanť. Vſu aũt ꝯſumptibilia de hoc mundo eſſe dñr. Phil. vltim. Miſiſtis mihi ſemel ⁊ bis in vſũ. ⁊ loquitur de vſu ⁊ ꝯſumptibilibus vite neceſſarijs. j. ad Timo. v. Modico vino vtere. Ergo ſcriptura loquens de vſu in rebus vſu conſumptibilibus, nunq̃ʒ vocat abuſum: nec abuti: ſed in bona ⁊ vera ſignificatione: ſignans licite in eis vſum a dñio ſeparari: qꝛ moraliter abuſus eſt illicitus vſus ſm Aug. j. de doctrina chriſtiana: ſed vti ⁊ vſus ꝓ licito vſu. vñ Iſidorus. x. li. etymo. Vtile dr̃ ab vtendo. ⁊. Huguitio dicit ꝙ vtile eſt dictũ qđ ad vſum pertinet: qđ etiã ipſũ nomen ſignificat. Sed res vſu conſumptibiles ſunt ꝓprie ⁊ non improprie vtiles: immo nihil eis ad vitã corporalẽ vtilius. Item Aug. x. li. de trinitate definit vti ſic. Vti eſt aſſumere aliquid in facultatẽ voluntatis: ſed res vſu ꝯſumptibiles ſunt per ſe aſſumptibiles in facultatẽ voluntatis. qꝛ in ptãte voluntatis eſt comedere ⁊ non comedere: bibere ⁊ nõ bibere: ⁊ ſic de alijs: quũ voluntas libere ⁊ cõtingenter aſſumat in ſua facultate res vſu ꝯſumptibiles ſicut alias: ergo vti ⁊ vſus ꝑ ſe reperiť in iſtis rebus ſicut in alijs. Similiter Aug. definit vti primo de doctrina chriſtiana ſic. Vti eſt id qđ in vſũ venerit, ad id qđ amas obtinendũ referre ſi tñ amandũ eſt. Sʒ res vſu conſumptibiles ſunt referibiles ꝑ ſe ad finẽ voluntatis ꝑ actũ eius: qualiter in eis ſaluatur vti ⁊ vſus. Similiter Aug. definit ibi abuſũ, dicens ꝙ Abuſus eſt illicitus vſus: ꝑ locum a cõtrario ſenſu Vſus proprie eſt licitus vſus: In rebꝰ aũt vſu conſumptibilibꝰ reperiť licitꝰ vſus ergo in eis ſm Aug. reperiť ꝓprie vſus. Itẽ ſuper illud p̃s. xxx. In ſuperbia ⁊ in abuſione. glo. in Abuſione. i. ꝑuerſo vſu bñficioꝝ dei, ergo ſm glo. abuſio eſt ꝑuerſus vſus: ergo per oppoſitũ vſus proprie eſt debitꝰ vſus: ſed vſus iuſtus rerũ vſu ꝯſumptibiliũ eſt debitus vſus earũ ergo manifeſtũ eſt ꝙ definitiones ſctõꝝ ⁊ doctoꝝ de vti ⁊ abuti ſunt pro fratribꝰ minoribꝰ ꝯtra opponentẽ. Adde hic qđ ſcripſi. s̃. §. porro. ver. habuerũt. in. lv. c. Itẽ arguit opponẽs ſic ꝙ vſus non põt eſſe iuſtus abſqʒ iure vtendi, ſed hic quero de quo iure vtendi? proprio an de iure vtendi cõi? Si de iure vtendi proprio falſum eſt quod dicit Clemens. xij. q. j. c. ij. Communis vſus oĩum que ſunt in hoc mũdo

Vti ⁊ Abuti Vſus ⁊ abuſus.

oībus hoībus eſſe debuit:ſi vſus non poteſt eſſe iu-
ſtus abſqꝫ iure vtendi proprio. Falſum etiam erit ꝙ
religioſi vouent viuere abſqꝫ proprio:ſi vſus nō pōt
eſſe iuſtus abſqꝫ iure vtendi ꝓprio. Si aūt nō loquit̄
de iure vtēdi ꝓprio:ſꝫ cōi:ergo vſus pōt eſſe abſqꝫ iu
re vtendi proprio iuſtus, ⁊ ꝑ ꝯſequens vſus iuſtus
pōt ſeparari a iure vtendi, qa in inſeparabilibus ha
bens in ſpāli vnum:hꝫ in ſpetiali ⁊ reliquū. Et pro
pterea ſi vſus poteſt eſſe iuſtus ſolum ex iure vtendi
cōi abſqꝫ omni iure vtendi proprio vt dictum eſt:ea
dem rōne ſequit̄ ꝙ vſus poteſt eſſe iuſtus ſolum ex
iure vtendi cōi totius eccleſie, abſqꝫ omni iure vten-
di proprio cuiuſcunqꝫ cōitatis ſpālis:qa que propor
tio eſt vnius perſone ſingularis ad vnum collegiuꝫ
ſpāle eadē eſt proportio vnius collegij ſpālis ad vnā
cōitatem ſpālem. Si ergo vna perſona ſingularis
poteſt habere vſuꝫ iuſtū ſoluꝫ ex iure vtēdi cōi totiꝰ
collegij ſpālis, abſqꝫ omni iure vtendi ꝓprio ꝑſona
li, eadeꝫ ratione qđ cūqꝫ collegium ſpāle poterit hr̄e
vſum iuſtum ſoluꝫ ex iure vtendi cōi cōitatis gn̄alis
abſqꝫ omni iure vtendi proprio cōitatis ſpālis, qa
vbi eadem ratio:ibi ideꝫ ius.v.di.ad eius vero. ver.
ſi vero.ibi qđ vni perſone ⁊c. ⁊ ſimilis equitatis ra-
tio ſimilia iura ſuadere debet. C. ad. l. Falci. li. vltimo
⁊ facit op. de tranſla. inter corporalia. §. j. verſi. vn̄ cū
non ſit. ⁊ ibi. idem iuris continet in vtroqꝫ ⁊ ibi. ꝑꝑ
tn̄ ⁊ expreſſam ſimilitudinem vel identitateꝫ ⁊ de
confir. vti. vel inuti. cum dilecta. §. nos igit̄. ibi eiuſ-
dem equitatis ſimilitudine prouocati: ⁊ in glo. ibi
que incipit ſimilis. Quia cōitas ſpālis ſic ſe habet
ad communitateꝫ gn̄alem: ſicut ſe hꝫ vna perſona
ſingularis ad vnam communitatem ſpālem. ⁊ per
conſequēs fratres minores potuerunt habere vſuꝫ
iuſtum rerum eis condecentium, ſeparatum ab om
ni iure vtendi proprio ⁊ in ſpeciali ⁊ in communi
quantum ad communitatem ipſoꝝ propriam: licet
non ſeparatuꝫ a iure vtendi communi vl̄is eccleſie.
Et propterea ſi vſus poteſt eſſe iuſtus ex iure vtendi
communi, abſqꝫ omni iure vtendi propri ſm̄ iſtam
rn̄ſionem:eadem ratione vſus poterit eſſe iuſtus ex
iure vtendi ſeparato abſqꝫ omni iure vtendi coniun
cto:qꝛ non magis communiter perſona aliqua ſpe-
cialis eſt in ptāte ſue communitatis cuius eſt pars:
q̄ꝫ ſit ſeruus in poteſtate dn̄i ſui. ſi ergo perſona ſpe-
cialis poteſt habere vſum iuſtum ſoluꝫ ex ordine ad
ius vtendi commune ſue communitatis, cuius nōie
⁊ authoritate vtitur, abſqꝫ omni iure vtēdi proprio
eadem ratione ſeruus poteſt hr̄e vſum iuſtum ſoluꝫ
ex ordine ad ius vtendi dn̄i, cuius nōie vtitur, abſqꝫ
iure vtendi proprio:qꝛ ſicut religioſus vtit̄ rebus
communitatis noie communitatis ⁊ non ſuo: Ita
ſeruus vtitur rebus dn̄i noie dn̄i: ⁊ non ſuo nec ap-
paret aliqua cauſa ſeu ratio plus ex vna parte q̄ꝫ ex
alia:niſi mere ficta. Et hoc cōfirmat̄:qꝛ ſi religioſus
quicunqꝫ poteſt hr̄e vſum iuſtum ex iure vtendi ſue
communitatis abſqꝫ omni iure vtendi proprio:mul
tomagis perfectus ſeruus dei poteſt habere vſuꝫ iu
ſtum ex iure extrinſeco ⁊ ſeparato dei, abſqꝫ omni iu
re intrinſeco ⁊ coniuncto proprio ſui: qa perfectus
ſeruus dei magis eſt in voluntate dei q̄ꝫ ſit religio-
ſus in manu religionis ſue. ⁊ deus etiaꝫ adſiſtit pre
ſentior ſuo ſeruo q̄ꝫ religio ſuo ſubdito. Si ergo reli-
gioſus poteſt vti rebus ſue religionis iure religionis
⁊ non ſuo:eadem ratione verus ſeruus dei poterit
vti rebus dei iure dei ⁊ non ſuo. Et ita nō dr̄ ꝙ vſus
poſſit eſſe iuſtus abſque omni iure vtendi: ſed dr̄ ꝙ
vſus poteſt eſſe iuſtus abſqꝫ omni iure vtēdi proprio.
Itē aliud eſt hr̄e ius vtendi:aliud licentiam vtendi
⁊ ideo quāuis vſus abſqꝫ omni iure ⁊ licentia eſſet
illicitus:vſus tn̄ abſqꝫ iure vtendi:cum licentia tn̄
vtendi, non eſt illicitus:quia aliud eſt licentiam hr̄e
rebus vtendi: ⁊ res dandi: ⁊ aliud ius:qꝛ de licentia
prelati poteſt dare religioſus rem: ⁊ tn̄ ibi ꝓprium
non habet:nec ius dandi:vt eſt expreſſum. xij. q. j. nō
dicatis. Et de hac licentia loquit̄ ex de verb. ſig. exijt
li. vj. ibi. Durante licentia concedentis quoties reli
gioſus haberet licentiam in ſpāli vtendi aliqua re
vſu conſumptibili, toties haberet in ſpāli ius vten-
di illa:etſi in re conſumptibili vſu nō ſepararet̄ vſus
a dn̄io ⁊ proprietate, vt dicit opponēs:ergo quoties
religioſus aliquis haberet in ſpāli licentiam vtendi
re aliqua vſu ꝯſumptibili. toties in ſpāli efficeret̄ ꝓ-
prietarius in ea. Et quū nullus religioſus vtatur re
bus vſu conſumptibilibus licite niſi de licentia ſuo
rum prepoſitoruꝫ:ſequeretur ꝙ in oībus rebus vſu
conſumptibilibus eis in ſpāli conceſſus oēs religio
ſi eſſent ꝓprietarij:qđ eſſet oēm religionē tollere: ⁊
oēs religioſos proprietarios facere. Itē quū duplex
ſit ius diuinū ⁊ humanū vel nē ⁊ ꝯſtitutionis. diſt.
viij. §. j. ⁊ ſi non iure ciuili vel humano vſus in rebꝰ
conſumptibilibus vſu ſeparet̄ a dn̄io, ſeparat̄ tn̄ iure
diuino: ⁊ in talibus licitus eſt vſus ⁊ iuſtus iure di
uino ⁊ ſpūali:đ quo etiā iure habet̄. xxiij. q. vij. c. j. qꝛ
nullus ſapiens vnq̄ꝫ diceret ꝙ non eſſet in tali vſu
licito aliqđ ius. Sꝫ qđ eſt de iure vtendi tp̄ali, ciuili,
vel canonico: ⁊ de tali vſu nudo ⁊ facti ſeparato ab
omni iure ciuili ⁊ humano loquit̄ decre. Exiui đ pa
radiſo:in clem. de verb. ſig. ⁊ Exijt q ſeminat. đ ver.
ſig. li. vj. que talē vſuꝫ ſeparatum ab omni iure ciuili
nō diuino ꝯcedunt fratribus minoribus. Et de tali
vſu ⁊ iure loquit̄ ꝯſtitutio dn̄i. Io. pape. xxij. que in
cipit, Ad ꝯditoreꝫ: ⁊ alia q̄ incipit. Qr quorundaꝫ.

Utrum Chriſtus alicuius rei temporalis habuerit dominium ⁊ quale. Quod ipſe regnum Dauid tp̄ale nō confirmauit:ſꝫ potiꝰ diſſipauit ⁊c. Ca. 57.

CIrca hec querendū eſt vtrū Chr̄s
alicuius rei tp̄alis habuerit dn̄ium
⁊ quale. Quia aūt dn̄iuꝫ rerū tpa-
lium habuerit:ſacra ſcriptura tā in
teſtamento veteri q̄ꝫ in nouo teſtari
videt̄. Multi quidem prophete eū
regem futurum populi Iſraelitici: ⁊ per conſequens
habere regni dn̄iuꝫ prophetauerunt. Eſa. xxxiij. Ec
ce dn̄s iudex noſter:dn̄s legifer noſter:dn̄s rex noſter
ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos:ſed ſm̄ Dionyſium de di
uinis nominibus a dominio dicitur dn̄s, dominās
⁊ dominator. Item Hiere. xxiij. Suſcitabo Dauid
germen iuſtum: ⁊ regnabit rex ⁊ ſapiens erit: ⁊ ſequi
tur. Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum dn̄s iu-
ſtus noſter. Iſte eſt ēt lapis abſciſus de monte ſine
manibus:cui deus celi dedit regnum quod in eter-
num non diſſipabitur. Daniel. ij. Item Zach. ix. Ec
ce rex tuus veniet tibi iuſtus ⁊ ſaluator ⁊c. Iteꝫ p̄s.
ij. Ego aūt conſtitutus ſum rex ab eo. ⁊ in p̄s. xliiij.
Eructauit, qui totus loquitur de iſto rege. ⁊ p̄s. lxxj
Deus iudicium tuum regi da. ⁊ multi alij pſalmi.
Can. iij. Uidete regem Salomonem. Luce. j. Et re-
gnabit in domo. Iacob in eternū: ⁊ regni eiꝰ nō erit
finis. ⁊ Luce. ij. Qui eſt Chriſtus dn̄s. ideſt rex ⁊
dn̄s. Mat. ij. Ubi eſt qui natus eſt rex Iudeoꝝ. Io.
Tu es rex Iſrael. Iteꝫ Io. xix. Jeſus Nazarenus

An Chr̄s rerū tpa-lium habuerit dominium.

rex

rex iudeoꝝ. Item Jo. xviij. Regnuȝ meum non eſt
hinc. non dixit non eſt hic: ſed non eſt hinc. quaſi re
gnum meũ a mundo non habeo. Act. ij. Certiſſime
ſciat oĩs domus iſrael qꝛ ⁊ dñm eum ⁊ chriſtũ fecit
deus hunc Jeſum quẽ vos crucifixiſtis. Chr̄m aũt
regem intelligimus: quia chriſtus interpretat̄ vn-
ctus: ⁊ quia reges inungi conſueuerũt. extra de ſac.
vnc. c. vnico. per chr̄m regem intelligimus. vbi Ra
banus. Ibi manifeſte Petrus ex hoc pſ̄. regnum
chriſti non terrenum ſed celeſte oſtendit. vbi ẽt Pe
trus videt̄ concludere ex verbis p̄dictis, ꝙ chriſtus
inquantum homo ſubſiſtens in diuino ſuppoſito,
fuerit dñs ⁊ rex factus. conſtat. n. ꝙ inquantũ deus
crucifixus non fuerit: ſed inquantum homo. ⁊ ideo
quum dñs ⁊ rex fuerit factus inquantũ crucifixus:
⁊ crucifixus fuerit inquantũ homo: ſequit̄ ꝙ regnũ
⁊ dñium tamq̃ȝ homini deus ei conceſſit. vnde ꝟm
aliam tranſlationem quam Aug. ſequit̄ dicit̄ Dñs
regnauit a ligno. vnde Augu. De cruce ſua in qua
fixus erat, diabolum occidit: ⁊ inde rex nr̄ eſt. Hoc
etiam ſupponit angelus loquens eo nato paſtoribꝰ
dicens Luce. ij. Hodie natus eſt vobis ſaluator qui
eſt chriſtꝰ dñs. i. rex ⁊ dñs. Hoc ẽt Aug. in li. de con-
cor. euangeliſtaꝝ in prohemio expreſſe teſtat̄ dicẽs.
Dñs Jeſus vnus verus rex, ⁊ vnꝰ verus ſacerdos
eſt. ⁊ paulopoſt dicit ſic. Sc̄dm hoiem quippe chr̄s
⁊ rex ⁊ ſacerdos effectus eſt: cui dedit deus ſedẽ Da
uid patris ſui: ⁊ regni eius nõ erit finis. Luce. j. Itẽ
ꝙ ſaluator fuerit dñs oĩum temporalium videt̄. de
eo. n. dicitur Eſa. xvj. Emitte agnuȝ dñe dñatorem
terre. Item Michee. v. Et tu bethleem effrata ne-
quaq̃ȝ minima es in principibus iuda. Ex te. n. e-
gredietur qui ſit dñator in iſrael ⁊ egreſſus eius ab
initio a diebus eternitatis. Malach. iij. Statim ve
niet ad templum ſanctum ſuum dñator quem vos
queritis ⁊c. Item Jo. xiij. Vos vocatis me magr̄ ⁊
dñe: ⁊ bene dicitis: ſum etenim: Matth. xxj. Mar.
xj. Luc. xix. Jo. xij. Siquis vobis aliquid dixerit: di
cite qꝛ dñs his opus habet. ⁊ cõfeſtim dimittet eos.
vbi Remigius. Non dixit diſcipulis, Dicatis dñs
tuus his opus habet: vel dñs nr̄. vt intelligant qꝛ
ipſe ſit ſolus non ſolum aĩalium ſed ẽt oĩum hoĩuȝ
dñs. Itẽ Apoc. xix. ⁊ idem Apoc. xvij. ⁊ j. Timo. vj.
Habet ſcriptum inveſtimento ſuo, Rex regũ ⁊ dñs
dominantium. Item in ſymbolo: Et in ieſuȝ chr̄m
filium eius vnicum dñm noſtruȝ. Item in alio ſym
bolo ſanctoꝝ patrum. Et in vnum dñm ieſum chri
ſtum filium dei vnigenitum. Premiſſa aũt. ſ. regnũ
⁊ dñium habuit ieſus chriſtus inquãtum deus ab
eterno, eo ipſo ꝙ deus pater genuit ipſum: ⁊ dedit ei
id qđ erat. ſ. ſuam ſubſtantiam dñium ⁊ potentiam.
Jo. x. Pater qđ dedit mihi maius oĩbus eſt. extra
de ſum. tri. c. ij. §. licet. Et inquantum homo ex tẽpo
re. ſ. ab inſtanti conceptionis ſue ex dei datione: vt
patet ex p̄dictis. Et nihilominus videt̄ ꝙ habuerit
dñium aliquaꝝ rerum temporalium non ab inſtan
ti cõceptionis ſue: ſed poſtea ſucceſſiue modis alijs:
vt puta ex collatione fidelium. ⁊ de his dicendũ eſt.
Habuit vtiqȝ veſtimẽta. Mat. xvij. Mar. ix. ⁊ Lu-
ce. ix. Veſtimẽta eius facta ſunt alba ſicut nix. Joã.
xiij. Surgit a cena ⁊ ponit veſtimenta ſua ⁊c. Joan
nis. xix. Partiti ſunt veſtimenta mea: ⁊ ſuper veſtẽ
meam miſerunt ſortem. ⁊ Matth. xxvij. ad idem.
Item de calciamentis. Matth. iij. Luce. iij. Cuius
non ſum dignus calciamẽta portare. ⁊ Mar. j. Cu
ius non ſum dignus ſoluere corrigiã calciamẽtoꝝ.
Jo. j. Cuius non ſum dignus vt ſoluam corrigiam
calciamentoꝝ. Itẽ de locul'. Jo. xiij. xij. q. j. habebat.
⁊ c. exempluȝ. ⁊ Jo. xiij. Qui manducat panẽ meũ:
leuabit calcaneum ſuum contra me. Item ꝙ vinuȝ
habuit ⁊ panem de quo inſtituit ſacramentum, ha-
betur Mat. xxvj. Mar. xiiij. Luce. xxij. Nec videt̄
ꝙ potuerit renũtiare huic regno. qꝛ contra ordina-
tionem patris feciſſet. Dani. ij. Suſcitabit deus celi
regnum qđ in eternuȝ non diſſipabit̄. ⁊ regnũ eius
alteri non tradet̄. Et Dani. vij. Ptãs eius ptãs e-
terna que non auferet̄: ⁊ regnũ eius qđ non corrũ-
petur, Et videt̄ ꝙ quãq̃ȝ chriſtus fuerit paup̱: non
tñ carentia dñij fecit eum pauperem ⁊ egenum: ſed
potius carẽtia perceptionis fructus ⁊ obuentionis
rerum quarum dñs erat. Magnum. n. dñium ſepa
ratum in perpetuum ab omni perceptione cõmodi
rei, habentẽ non facit diuitem: quũ ſit inutile repu-
tandum. ſicut videt̄ ad ſenſuȝ. Si. n. rex Frãcie non
renuntiando regno ſe abſtineret a regno: ⁊ poſt la-
pſum alicuius tẽporis incognitus rediret ad illud:
ſi ſe ꝓ rege non gereret nec aliqua emolumenta per
ciperet dicti regni, ſed ĩ domo regia reciperet vt vnꝰ
alius ex gratia neceſſaria vite ſue: talis vtiqȝ licet
rex eſſet ⁊ dñs, poſſet mendicus ⁊ pauper eſſe ⁊ me
rito reputari. vnde Gala. iiij. Quãdiu heres paruu
lus eſt: nihil differt a ſeruo: quũ ſit dñs oĩum. ſic me
rito chr̄s paup̱ dici potuit voluntarius ⁊ egenꝰ: non
ꝑꝑ dñij carentiam ſiue regni: ſed propterea quia ſe
eorum fructibus ⁊ prouentibus non iuuabat.

Sed contra hoc, ꝙ chriſtus non habuerit dñiuȝ
⁊ proprietatem in rebus ſic oſtendit̄ ⁊ probat̄. Nã
legitur Act. j. Incepit Jeſus facere ⁊ docere. qđ eſt
intelligendum de oĩbus ad diſciplinam moꝝ perti-
nentibus. Ideo ibi ſcribit̄. Primum quidem ſer-
monem feci de oĩbus o Theophile que cepit Jeſus
facere ⁊ docere. Nihil ergo ad perfectionem moruȝ
⁊ diſciplinam pertinens ſaluator noſter docuit qđ
non fecerit. ꝑꝑ qđ Jo. xiij. Exẽplum. n. dedi vobis:
vt quemadmodum ego feci ita ⁊ vos faciatis. vnde
Ro. xv. Non. n. audeo loqui aliquid eoꝝ que ꝑ me
non efficit chriſtus. vnde Aug. de vera religione de
chriſto dicit ꝙ tota vita chriſti in terris fuit diſcipli
na moꝝ. Sed chriſtus docuit ac conſuluit relinque
re dominia temporalia regnoꝝ ⁊ principatuum ac
poſſeſſionum quarumcũqȝ. qꝛ vt ſcribit̄ Mat. xix.
Mar. x. Luc. xviij. cuidam volenti ad perfectionẽ
aſcendere dixit. Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende
oĩa que habes: ⁊ da pauperibꝰ, ⁊ veni: ſequere me.
Et ſicut habet̄ Luc. xviij. ille cui hoc conſuluit erat
princeps. ergo chriſtus inquãtum homo pro ſtatu
vite mortalis reliquit dñium temporale cuiuſcũqȝ
regni ſeu principatus temporalis. aliter. n. non feciſ
ſet qđ docuiſſet: ⁊ potuiſſet ſibi obijci illud qđ ipſe
dixit aplis Matth. x. Non eſt diſcipulus ſup̱ magi
ſtrum: nec ſeruus ſup̱ dñm ſuum. ſufficit diſcipulo ꝙ
ſit ſicut magiſter eius: ⁊ ſeruo ꝙ ſit ſicut dñs eius.
Si ergo non dimiſit ſed ſibi retinuit dñium tempo
rale regni ⁊ principatus tẽporalis: qua fronte fuiſ-
ſet auſus conſulere alicui principi vt dimitteret do
minium temporale ſui regni aut dominij? profecto
responderet̄ ſibi, ſufficit mihi ꝙ ego ſim paup̱ ſicut
tu. licet creatura non debeat a pari contendere cum
creatore: nec diſcipulus cuȝ magiſtro: aut ſeruus cũ
dño. Vñ Aug. ſcribens ad quẽdam comitem, qui li
bet ſic incipit, Frater mi ſi cupis ſcire. ſic ait de chri
ſto. Chriſtus ne aurum diligeremus, oblata mune-

ra contẽnere docuit. Ne famẽ timeremus. xl. diebus
ieiunauit Ne nuditatem pertimeſceremus, preter
vnam tunicam aliaꝫ diſcipulos ſuos habere uetuit.
Ne tribulationes expaueſcerem⁹, oĩa ipſe ſuſtinuit.
Ne mortem formidaremus, ⁊ hanc ipſe ſuſcepit. ⁊
quum nos iſta docuerit oĩa: non tm̄ locutus eſt ver
bo, veꝝ etiã exẽplo ipſe p̄ceſſit. hec Aug. Ex quibus
patet ꝙ chr̄s nihil ad diſciplinã moꝝ pertinens do
cuit, qꝺ non fecerit: ſed ipſe docuit vt dictuꝫ eſt relin
quere dñium temporale regnoꝝ ⁊ principatuũ: er-
go ⁊ ipſe reliquit temporale dñium regni. Aliud di
cere eſt conſilium ⁊ p̄ceptum euangelicũ deſtruere.

Item queſtionem iſtam chriſtus determinauit
Jo. xviij. vbi quum accuſaret̃ a iudeis, ꝙ ſe Ceſari
in hoc ꝙ ſe regem faciebat, opponebat ⁊ Pilatus
timens incurrere Ceſaris indignationem queſiuit
a chriſto. Tu es rex iudeoꝝ? non negãdo ſed diſtin
guendo reſpondit dicens, Regnum meum non eſt

Regnuꝫ meũ non eſt de hoc mundo.

de hoc mundo. Quod dupliciter intelligit̃ non eſt
de hoc mundo. vel materialiter: qꝛ. ſ. non eſt de reb⁹
temporalibus huius mundi. vel cauſaliter qꝛ. ſ. non
teneo ipſuꝫ ab hoc mundo. ⁊ vtroqꝫ modo chriſtus
negauit regnũ ſuum eſſe de hoc mundo. Quod pa-
tet per mediũ ſuum qꝺ vniformiter concludit ⁊ in-
diſtincte de vno modo ſicut de alio. Si regnũ meuꝫ
inquit eſſet de hoc mundo: miniſtri mei vtiqꝫ decer
tarent vt non traderer iudeis: nunc aũt regnũ meũ
non eſt hinc. Qꝺ medium cum concluſione premiſ
ſa ⁊ concluſione illata intelligitur materialiter ſicut
cauſaliter. qꝛ vndecũqꝫ tenuiſſet regnum ſuum cau-
ſaliter: duꝫ tñ fuiſſet de hoc mundo mãliter de reb⁹
tẽporalibus: miniſtri vtiqꝫ decertare debuiſſent ne
traderet̃ iudeis. Et Pilatus ẽt magis curabat vñ
eſſet regnum ſuum materialiter: q̃ꝫ cauſaliter: qꝛ vn
decũqꝫ tenuiſſet cauſaliter ⁊ effectiue regnum tem-
porale: quuꝫ non recognoſceret illud a Ceſare: vide
batur contradicere Ceſari q̃ tunc ſibi dñiuꝫ vniuer
ſale totius orbis vendicabat: ⁊ hoc ſibi ſpecialiter
iudei obijciebant. Quã obiectionem chriſtus nũqꝫ
conuenienter excluſiſſet: niſi regnũ ſuum eſſe de hoc
mundo mãliter ⁊ non cauſaliter tm̄ negaſſet: quuꝫ
Ceſar magis curaret vnde ſe faceret regẽ materiali
ter q̃ꝫ cauſaliter. qꝛ ⁊ iudei dicebant ſe tenere regnũ
a deo temporale ⁊ non a mundo cauſaliter. qꝛ dice-
bant terram ꝓmiſſionis eſſe eis traditã a deo. xxiij.
q. v. §. hinc ẽt. ⁊ tñ Ceſar volebat ꝙ ipſi tenerẽt ter
ram ab eo: ⁊ niſi ab eo recognouiſſent, ſibi contra-
dixiſſent. Ita chriſtus ſimiliter vndecũqꝫ cauſaliter
regnum temporale tenuiſſet: niſi illud a Ceſare qui
ſibi dñium totius orbis vendicabat, recognouiſſet:
Ceſari contradixiſſet. Quum ergo chriſtus ſufficiẽ
ter excluſerit obiectionem falſam iudeoꝝ: ſequit̃ ꝙ
regnum ſuum non fuit de hoc mundo mãliter nec
cauſaliter. Immo ſi regnum ſuũ fuit de hoc mũdo
materialiter: licet non cauſaliter: iudei non impoſuiſ
ſent ſibi falſum ſed verum. qꝛ iudei non imponebãt
ſibi ꝙ ipſe teneret regnum temporale ab hoc mun-
do: ſed imponebant ſibi ꝙ ipſe ſe faciebat regem re
gni iudaici temporalis. Quia ẽt iſta fuerit intentio
chriſti, patet ex alia chriſti reſponſione. Nam quuꝫ
Pilatus poſt dictam chriſti reſponſionem intuliſ-
ſet. Joã. xviij. Ergo rex es tu. ſtatim chriſtus reſpon
dit. Tu dicis quia rex ſuꝫ ego: ego aũt in hoc natus
ſum: ⁊ ad hoc veni in mundum: vt teſtimoniũ per-
hibeam veritati. ⁊ oĩs qui eſt ex veritate audit vocẽ
meam. Ex qua chriſti reſponſione patet ꝙ regnum
ſuum non fuit ꝓ hac vita mortali temporale: ſed ſpi
rituale. qꝛ tale fuit regnum ſuum quale fuit officiuꝫ
regni ſiue regis. ſed officium chriſti regis non fuit
tẽporale: ſed ſpirituale. ſ. perhibere teſtimonium ve
ritati. ergo ⁊ regnum ſuum non fuit temporale ſed
ſpirituale: ſicut ⁊ officiuꝫ regis non fuit temporale,
ſed ſpirituale. Siquidem ⁊ ipſe chr̄s quale regnum
ſuum eſſet, per ſignum ab affectu conuenienter de-
monſtrauit hoc ẽt ipſum Dauid ꝓpheta in perſona
chriſti in pſ̄. ij. ꝓphetauit dicens. Ego aũt conſtitu
tus ſum rex ab eo ſuper ſion montẽ ſanctũ eius p̄di
cans p̄ceptum eius. Hoc ergo fuit officiuꝫ regis no
ſtri: p̄dicare p̄ceptum dñi: perhibere teſtimoniũ ve-
ritati. qꝺ fuit officium ſpirituale ⁊ non temporale ⁊
per conſequens regnum ſuum fuit ſpirituale: ⁊ non
temporale. ſiquidem ⁊ regis officio regni dñium in
noteſcit. Hoc clare Aug. ſuper Joan. xviij. c. exponẽ
do p̄dicta verba chriſti dicit ſic. Audite iudei ⁊ gen
tes: audite circũciſi. audite preputium: audite oĩa re
gna terrena. Non impedio dñationẽ veſtrã in hoc
mundo: qꝛ regnum meũ non eſt de hoc mundo. no-
lite metuere metu vaniſſimo quo Herodes ille ma-
ior expauit: ⁊ tot infantes occidit metuẽdo potius
q̃ꝫ iraſcendo crudelior. Regnum inquit meum nõ
eſt de hoc mũdo. Quid vultis amplius? Venite ad
regnum qꝺ non eſt de hoc mundo. venite credẽdo.
⁊ nolite ſeuire metuendo. Dicit quidaꝫ in ꝓphetia
dño deo patri. Ego aũt cõſtitutus ſum rex ab eo ſu-
per ſion montem ſanctum eius. ſed ſion illa, mons
ille non de mundo. Quid. n. eſt eius regnũ: niſi cre-
dentes in eum? de pe. diſt. iiij. §. finis. ℣. hinc ẽt Au
gu. quibus dicit de hoc mundo non eſtis: ſicut ego
non ſum de hoc mundo: q̃ꝫuis vellet eos eſſe in mũ
do. ꝓꝑ qꝺ de illis dixit Joan. xvij. ad patrem. Non
rogo vt tollas eos de mũdo: ſed vt ſerues eos a ma
lo. vnde ⁊ hic non ait, Regnum meũ non eſt in hoc
mundo. ſed non eſt de hoc mundo. quum hoc ꝓba-
ret dicens. Si regnũ meum eſſet de hoc mundo: mi
niſtri mei vtiqꝫ decertarent vt non tradarer iudeis.
nunc aũt regnũ meum non eſt hinc. Non ait: nõ eſt
hic. ſed non eſt hinc. hic. n. eſt regnum eius vſqꝫ in fi
nem ſeculi: habens inter ſe cõmiſta zizania. Matt.
xiij. xj. q. iij. nolite. xxiiij. q. iij. notandum. de con. diſ.
iiij. eſt vnitas. vſqꝫ ad meſſem. meſſis. n. eſt finis ſe-
culi: qñ meſſores venient. i. angeli: ⁊ colligent de re-
gno eius oĩa ſcandala. Mat. xiij. qꝺ vtiqꝫ nõ fieret
ſi regnum ſuum non eſſet hic. ſed tm̄ non eſt hinc:
qꝛ peregrinat̃ in mundo. hec Aug. Ex quibus ver
bis Auguſtini aperte patet ꝙ regnuꝫ chriſti in hac
vita mortali non fuit regnum temporale: ſed ſpiri-
tuale. qꝺ patet ex hoc ꝙ dicit Non impedio dñatio
nem veſtram in hoc mundo. Si aũt fuiſſet eius do
minium temporale: impediuiſſet eoꝝ dñiuꝫ. quum
in eodem regno ſiue imperio non poſſint eſſe cõue-
nienter abſqꝫ mutuo impedimẽto inter ſe plures re
ges ſeu imperatores pares: quoꝝ neuter ſubſit alte
ri. c. ad hoc extra de proba. licet. §. ex premiſſis. ℣ſi.
cum duo inſimul. vj. q. iij. ſcitote. vij. q. j. in apibus.
extra de of. or. qm̄. §. j. Et qꝛ nemo põt duob⁹ domi
nis ſeruire. Mat. vj. ⁊ Luc. xvj. de pe. di. j. §. Itẽ vt
chriſtus ait. ſub. §. hoc idem. Quod ẽt patet ex hoc
ꝙ dicit ꝙ eius regnum ſunt credentes in eum: ⁊ ꝙ
ad eius regnum venit̃ credendo. ad regnũ aũt tem
porale non venit̃ credendo: ſed dominando ⁊ occu
pãdo potius. Et qꝛ dicit ꝙ ſion illa ⁊ mons ille nõ
eſt de hoc mundo. Quare aũt chriſtus nõ dixit re-

gnum meum non eſt hic: ſed non eſt hinc: fuit ſcḋm Augu. ⁊ ſm veritatem, qꝛ regnum ſuum ſpũale hic erat corpore: licet non eſſet hic intentione ⁊ dilectione finali. non qꝛ regnum ſuum eſſet tẽporale ⁊ de rebus tẽporalibus: ſed qꝛ regnum ſuum ſpũale, qḋ eſt congregatio fidelium in charitate, adhuc hic peregrinatur in corpore mortali: in exilio huius mundi q̃ꝫdiu ſumus in via. ij. ad Coꝝ. v. Ex quibus ẽt patet ꝙ oẽs ꝓphete qui ꝓphetauerunt chꝛm regẽ futurum: ꝓphetauerunt de regno chriſti ſpũali: ⁊ non tpali. q̄m promiſſio legis debet intelligi ſpũaliter: ⁊ nõ tpaliter. qꝛ dr̄. ij. ad Coꝝ. iij. Litera occidit: ſpũs aũt viuificat. Hoc. n. intelligere. ſ. legis ꝓmiſſiones tpaliter, eſt iudaizare. cõtra illud extra de ſacra vnc. c. vnico. §. penultimo. de con. di. iij. peruenit. ⁊ euangelium ad legis obſeruantiam redigere cõtra illud extra de conſti. trãſlato. Unde talẽ regẽ in tpalibus expectãt iudei carnales ⁊ tpales. facit ad hoc id p̃s. xliiij. Offerent̄ regi chriſto virgines. ſ. ſancte. Itẽ ꝙ regnum chriſti inquantum fuit homo paſſibilis ⁊ mortalis, debeat intelligi regnũ ſpũale: ⁊ non tpale patet aperte ex hoc ꝙ angelus Luc. j. c. Dixit Marie de chriſto ⁊ regno eius. Dabit illi dñs deus ſedẽ Dauid patris eius: ⁊ regnabit in domo Jacob in eternum: ⁊ regni eius non erit finis. Conſtat aũt ꝙ chriſtus in hac vita mortali non regnauit in domo Jacob tpaliter: ſed tm̃ ſpũaliter: qꝛ non intromiſit ſe de regimine tẽporalium: ſed ſolum de regimine ⁊ cura ſpũalium. Regnum ẽt tpale habet qñqꝫ finẽ: quum hic finiat̄: ⁊ ante finem mundi multa regna defecerunt: ſicut regna Aſſyrioꝝ ⁊ Grecoꝝ ⁊ Chaldeoꝝ Dani. ij. Regnũ aũt chriſti non habet finem: ſed manet in eternũ. qꝛ regni eius non erit finis: vt dixit angelus. ergo regnũ chriſti nõ debet intelligi tpale: ſed ſpũale quod gloſ. or. dicit ibi Luce. j. valde pulchre ſic. Dabit illi dñs deus ſedem dauid patris eius. gloſ. i. iſraeliticã plebem: cui Dauid ⁊ filij eius tpalis regni gubernacula prebuerunt. hmõi regnũ ſpũale datum eſt chriſto: qñ diſpoſitum eſt a deo vt de ſemine Dauid incarnaret̄: qui illã gentẽ in perpetuum vocaret regnum. ⁊ non ſolum in illa gente iudeoꝝ, ſed regnabit in domo Jacob in eternũ. i. in tota eccleſia que per fidem ⁊ confeſſionẽ chriſti ad patriarchaꝝ pertinet ſortẽ. ſiue illis qui de patriarchaꝝ ſorte nati ſunt. ſiue in ijs qui de oleaſtro exciſi in oliuam bonaꝫ ſunt inſerti. Ro. xj. hec gloſ. quam corroborat mens canonis. xxxij. q. iiij. recurrat. Et ita tam ex textu q̃ꝫ ex gloſ. patet ꝙ regnum chriſti debet intelligi ſpũale ⁊ non tpale. qꝛ eo modo debet intelligi regnuꝫ chriſti: quo modo intelligit̄ domus Jacob: in qua predicit̄ ad angelo regnaturus: ſed domus Jacob in qua p̃dicit̄ regnaturus, debet intelligi ſpũaliter: ⁊ nõ tpaliter: quia tunc ſequeret̄ ꝙ chriſtus non fuiſſet rex niſi ſolum gentis iudeoꝝ: ⁊ non aliaꝝ gentium ⁊ ita alie nationes gentium nõ pertinerent ad regnum chriſti. qḋ eſt erroneum. qꝛ ad regnum chriſti pertinent oẽs vere credentes. iuxta illud p̃s. ij. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuam ⁊ poſſeſſionem tuam terminos terre. ⁊ de hoc ſatis ad Ro. j. ⁊ Joan. xj. ibi. Qꝛ Jeſus moriturus erat ꝓ gente. Et illud ꝓphete. ij. c. Oſee. ſm aliam tranſlationem. Uocabo plebem meã nõ plebem meam. noſtra tranſlatio habet Et dicã nõ populo meo popul⁹ me⁹ es tu. Oſee. ij. c. in fi. xxxv. q. j. §. hac itaqꝫ. ergo domus Jacob intelligẽda eſt ſm gloſ. prefatã, ſpũaliter ⁊ non carnaliter. ergo ſimiliter regnum chriſti qui predicit̄ regnaturus in domo Jacob: ſpũale ⁊ non tpale accipiendum eſt. vñ ⁊ ſup illud Jo. xix. Erat aũt ſcriptũ ieſus nazarenus rex iudeoꝝ, dicit gloſ. corde non carne. ergo ſm gloſ. iudei debent intelligi ſpũaliter ⁊ nõ carnaliter: qꝛ corde non carne. qḋ ẽt patet ex textu ibidẽ. qꝛ ſtatim ſequit̄. Erat aũt ſcriptũ hebraice ⁊ grece ⁊ latine, Rex iudeoꝝ, ſed non fuit hoc ſcriptuꝫ niſi qꝛ iudei quoꝝ chriſtus ſcribit̄ rex: intelligunt̄ ſpũaliter ꝓ hebreis grecis ⁊ latinis. Ex quibus ẽt patet ꝙ illud Matth. ij. Ubi eſt qui natus eſt rex iudeoꝝ? non debet intelligi de regno tẽporali: ſed ſpũali. aliter ſequeretur ꝙ chriſtus non fuiſſet rex aliaꝝ gentium. qḋ eſſet error. Unde ⁊ Aug. in ſermone de epiphania ait. Ipſe ẽt chriſtus eſt expectatio gentium: de quibus quondam beatiſſimo patri Abrae innumerabilis fuerat ꝓmiſſa ſucceſſio: non carnis ſemine ſed fidei fecunditate generanda: ⁊ ideo ſtellaruꝫ multitudini cõparata: vt ab oĩum gentiũ patre nõ terrena ſed celeſtis progenies ſperaret̄ ad credendũ ergo promiſſe hereditatis heredes in ſideribus deſignati ortu noui ſideris excitantur: vt in quo celũ eſt adhibitum in teſtimoniũ, celi famulet̄ obſequiũ. Sicut ergo fuit ſoboles ſpũalis eius ꝑ fidẽ: ſic ⁊ regnum. Unde ⁊ Leo papa in ſermone epiphanie ſic dicit. Herodes vero audiens iudeoꝝ principẽ natũ: ſucceſſorem ſuſpicatus, expauit. ⁊ parum poſt. O ceca ſtulte emulationis impietas: que perturbanduꝫ putas diuinum tuo furore conſilium. dñs mundi tẽporale non querit regnum: qui preſtat eternum. hec Leo Itẽ Fulgentius in ſermone de epiphania ſic dicit. In his muneribus myſterium videmus vere fidei contineri. Tus quippe ꝓ ſuis temporibus in ſacrificio dei ſolebat ſacro officio ſacerdotis offerri. Aurum quoqꝫ tributis regalibus annua videmus exactione perſolui. Myrrha vero ſepeliendis adſolet corporibus adhiberi. In illa ergo oblalione turis ſacrificiũ agnoſcit̄: in quo chriſtus ⁊ verus deus pontifex inuenit̄. Pro quibus. n. ſeipſum verus ille pontifex ſacrificium in odorem ſuauitatis obtulit: ab ipſis ſacrificiuꝫ idẽ verus deus accepit. Munus vero auri regem verũ demonſtrat dñm noſtrũ ieſum chꝛm. non vtiqꝫ talem regẽ qui ſuã imaginẽ in ſolidis accipit: ſed qui ſuã imaginẽ in ipſis nominibus querit. hanc vtiqꝫ imaginẽ querens dicebat Mat. xxij. Mar. xij. Luc. xx. ⁊ xxiij. q. viij, ꝯuenior. Reddite ceſari q̃ ceſaris ſunt. ⁊ deo que dei ſunt. ⁊ parum poſt. In rege igit̄ chriſto cognoſcit̄ liberatio captiuoꝝ. In ſacerdote chriſto inuenit̄ mundatio pollutoꝝ. In chriſto mortuo atqꝫ reſurgente conſiſtit reſurrectio mortuoꝝ. In deo chriſto poſita eſt eterna felicitas beatoꝝ hec Fulgentius. Item Beda. ⁊ ponit̄ in gloſ. ſup illud Mar. xj. c. Benedictũ quod venit regnum patris nr̄i Dauid. dicit ſic. ſm Jo. vj. c. Quum turbe eum rapere vellent ⁊ facere regem: fugit: ⁊ regnum adhuc victurus noluit. nũc aũt iam paſſurus, regem non refugit ſe dici: nõ hymnos filio dei ⁊ rege dignos: non eos reprimit q̄ regnum Dauid in eo reſtaurandum ⁊ priſce benedictionis dona concinunt: quia. ſ. non tpalis ⁊ terreni: ſed eterni in celis rex eſſet imperij: ad qḋ ꝑ contemptum mortis gloriam reſurrectionis ⁊ triumphum aſcenſionis perueniret. vnde diſcipulis poſt reſurrectionem ait Mat. vltimo. Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. hec gloſ. ⁊ Beda ſimul. Item in eodem regno tẽporali nõ poſſunt nec de-

dent eſſe ſimul plures reges pares ⁊ in connexi. vt.
vij.q.j.in apibus.⁊ ſupra dixi. ℣.ex quib⁹:Sed Ce-
ſar imperator Romanorum fuit verus licet infide-
lis in temporalibus:aliter.n.chriſtus verbo ⁊ exem
plo ſibi dari tributū nō conſuluiſſet. Math.xxij.⁊ x
xiij.q.viij.§,ecce.⁊.c.conuenior. chriſtus aūt a ceſa-
re regnū temporale non recognouit:licet ſibi tribu-
tū non in recognitionē regni:ſed ꝑ vitatione ſcan-
dali ⁊ futuri ſignificatione miſterij dederit. Mat.
xvij.xj.q.j.magnū quidē eſt.xxviij.q j.iā nunc.ad fi.
Nec Ceſar recognouit regnū tēporale a chriſto in-
quantum hō:ſed potius eius miniſtri exigebant tri
butū a chriſto.vt Mat.xvij.ergo chriſtus inquātū
hō pro hac vita mortali non fuit rex in rebus tēpo-
ralibus.aliter.n.in eodē regno fuiſſent ſimul plures
reges. Nec obſtat de titulo quē poſuit Pilatus: Je
ſus nazarenus rex iudeorū. Jo.xviij. qr non loqui-
tur de regno terreno ſed celeſti : quamq̄ʒ Pilatus
aliud forſam ſentiret.vel dixit hoc deriſorie:ſicut ⁊ il
li, Aue rex iudeorum: Jo. xviij. Et ꝙ ille titulus nō
itelligit̄ ꝺ regno tēporali ſed ſpirituali,patet Eſa.ix.
Multiplicabit̄ eius imperiū: ⁊ pacis nō erit finis.
ſup ſoliū Dauid ⁊ ſuper regnū ei⁹ ſedebit: vt confir
met illud ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iuſtitia amodo
⁊ vſqʒ in ſempiternū.hec Eſa. Nulli aūt intelligēti
dubiū eſt ꝙ chriſtus dei filius nō corroborauit nec
confirmauit ſed potius diſſipauit regnū tēporale ip
ſius Dauid.qr vt ipſe dixit Mat.xxj. ipſis iudeis.
Auferet̄ a vobis regnū dei: ⁊ dabit̄ genti faciēti fru
ctus eius.xxiij.q.vij.c.ij. Vn̄ ad ſenſum videmus il
lud regnum poſt chriſti regnum tēporaliter eſſe diſ-
ſipatum : ſicut ſacerdotium leuiticum tēporale fuit
euacuādum ꝑ ſacerdotium chriſti ſpirituale ⁊ eter-
nale. Heb.vij.⁊ ex̄ de cōſti. tranſlato. Jō Gre. ait in
homi.epiphanie. Celi rege nato. rex terre turbatus
eſt.qr nimirum terrena al titudo cōfundit̄:quum cel
ſitudo celeſtis aperit̄, Jtē Hie.xxviij. Ecce dies ve-
niunt,dicit dn̄s:⁊ ſuſcitabo Dauid germē iuſtum:⁊
regnabit rex: ⁊ ſapiēs erit:⁊ faciet iudiciū iuſtitiā in
terra. Jn diebus illis ſaluabit̄ iuda:⁊ iſrael habita-
bit cōfidēter.⁊ hoc eſt nomē qꝺ vocabūt eum, dn̄s
iuſtus noſter. Hec verba non pn̄t intelligi ad literā
de regno iudaico tēporali:ſed ꝺ regno ſpirituali:qm̄
chriſtus in iſta vita mortali nō exercuit iudicium ⁊
iuſtitiā de rebus tꝑalibus:nec exercuit dn̄ium tēpo
ralium.imo cuidā petenti Magiſter dic fratri meo
vt diuidat mecum hereditatē, rn̄dit. Quis me con
ſtituit iudicē ac diuiſorē ſup vos? Luc.xij. Silr̄ po-
pulus iudaicus ꝑ chriſti aduētum nō eſt ſaluat⁹:ſed
potius deſtitutus tēporaliter:⁊ plebs iſraelitica ſub
chriſto nō habitat cōfidēter tꝑaliter:ſed cum timo-
re ⁊ rubore diſperſi ⁊ ſubiecti ⁊ male tractati ⁊ op-
preſſi ⁊ tributarij ſunt vbilibet inter gētes.vn̄ Joſe
phus hiſtoriographus iudeorum ſup Gen̄. ⁊ Euſe
bius epiſcopus ceſarien̄. i eccleſiaſtica hiſtoria. li.iij.
c.vij. dicit. Propter hoc.n.iudaica gens ꝑ culpa ꝑ-
fidie de regno ſuo pulſa eſt ⁊ diſperſa per terras : vt
eius fidei cuius inimici ſunt vbiqʒ teſtes fieri coge-
rent̄. perdito quippe tēplo ſacrificio ipſoque regno,
in paucis veteribus ſacramentis nomen genuſqʒ
cuſtodiunt : vt ꝑmiſti gentibus ſine diſcretione di-
ſpereant:⁊ inuiti teſtimonium veritatis annuntiēt:
velut Cain Gen.iiij.de pe.di.j.§.ex ijs.a facie dei fu-
gientes. Et Augu.in ſermonibus epiphanie. Jdeo
iudeos nō occidit : ⁊ de terris non penitus ꝑdidit:
ne obliuiſcerent̄ legis ipſius quam ꝑꝑ legendo re-
reminiſcunt̄,vt filij ſumant iudicium: ⁊ nobis pre-
beant teſtimonium veritatis. Ergo predicta verba
Hiere. non pn̄t intelligi de regno chriſti temporali.
Et illa oīa inducta in prima parte pro parte contra
ria quantū ad chriſtum viatorē nō vr̄ ꝙ pn̄t intelli
gi de regno terreno ⁊ tēporali: ſed eterno ⁊ ſpiritua
li. Quod et ratione euidenti patet.qm̄ velle babere
nomen alicuius officij,⁊ non facere ea que ſpectant
ad illud officium: eſt velle habere nomen officij ſine
re.qꝺ non eſt opus faciētis:vocati.n.velle regem, ⁊
nolle facere ea q̄ ſpectāt ad opus ⁊ officium regis:ē
velle habere nomen regis ſine re. ⁊ ꝑ conſequēs eſt
vſurpare ſibi nomen regis. Sed conſtat ꝙ chriſtus
in hac vita non exercuit illa q̄ ſpectant ad officium
regis temporalis: quia officium regis tēporalis,eſt
precedere ſuos milites ad bellum dare eis ſtipēdia
debita:punire malefactores penis cōgruis,ordina-
re de ſucceſſione hereditatum.di.viij.quo iure.xxiij.
q.v.regum.⁊c.rex ⁊.c.de ligurib⁹. quorum nullum
chriſtus geſſit tēporaliter in hac vita: ergo chriſtus
non fuit rex ⁊ dn̄s temporalium.aliter habuiſſet no
men regis vacuum equiuocum non regendo a quo
dr̄ rex.xxj. di.cleros.℣. ſacerdos. Jtē non habens
quantum ad proprietatem ⁊ dn̄ium temporale ali-
quā domum non habet quantum ad temporale do
minium regnum ſeu imperium:quum tēporale dn̄ij
regni ſeu imperij includat tꝑale dn̄ij hoſpitij :ſicut
totum includit partem.xxxij.q.iiij.meretrices. Sed
chriſtus non habuit domum aliquā quoad proprie
tatem ⁊ dn̄ium temporale in hac vita mortali:ſicut
ipſe dixit Mat.viij.⁊ Luc.ix.c. Vulpes foueas hn̄t
⁊ volucres celi nidos: filius aūt hoīs nō habet vbi
caput ſuum reclinet.i.hoſpitium.quod non eſt intel
ligēdum ſolum de facto: ſed ēt de iure,vn̄ Mathei.
viij. ſup predicto verbo dicit ſic gloſ. Quid me ꝑꝑ
lucrum ſeculis vis ſequi:quū ita ſim pauper, vt nec
hoſpitiolum quod meum ſit habeā? Et Luce.ix. ſu
per eodē verbo dicit ſic gloſ. Quid me ꝑꝑ diuitias
⁊ ſeculi lucra cupis ſequi? ego tāte ſum paupertatis
vt nec hoſpitiolum quidem habeā:nec meo vtar te
cto.hec gloſ. Jtem regnum illius qui venerat tēpo-
raliter iudicari:non iudicare non debuit eſſe tēpora
le:ſed ſpirituale ⁊ celeſte. chriſtus autem in hac vita
mortali non venit temporaliter iudicare : ſicut fa-
ciunt reges tēporales.xxiij.q.v.regum. ſed tēporali
ter iudicari.ſm̄ ꝙ pſ.l.dr̄. Et vincas quum iudica-
ris.⁊ Act.viij. Jn humilitate iudicium eius ſubla-
tum eſt. Eſa.liij. Jtem qui predicabat dimittere re-
gnum terrenum pro celeſti: non debebat retinere re
gnum terrenum.ſed chriſtus hoc predicabat. Mat
thei.xix.⁊ Mar.x.⁊ Luce.xviij.ergo non debuit re
gnum terrenum habere: ne quum aliud q̄ʒ predica
ret,faceret:eius predicatio vileſceret.ca.xxv.di.c.vl-
timo.cum ibi nota.⁊. iij. q.vij. §.idem teſtat̄. Jtem
Joan.xij. Nunc iudicium eſt mundi:nunc princeps
huius mundi eijcietur foras. ergo chriſtus ⁊c. Jtē
Joan.xiiij. Venit.n.princeps. de peni. diſtin.ij.ſi.n.
huius mundi:⁊ in me non habet quicq̄ʒ.xxxij.q.ij.
pudor.dicit gloſ. Noluit dn̄s habere quod perderet
ne haberet diabolus qꝺ auferret. Jtem tale fuit re-
gnum chriſti pro hac vita paſſibili: quale recōmen-
dauit ſuis principibus primis apoſtolis. vn̄ Luce.
xxij. Ego diſpono vobis regnum ⁊c. ⁊ hoc fuit ra-
tionabile:quia ſui principes debuerunt eſſe partici-
pes ſui regni:ſicut fuerūt participes euangelij ⁊ per
ſecutionis mundi. Sed chriſtus recōmendauit ſuis

apoſtolis

apoſtolis regnum eccleſie ſpirituale: ⁊ nõ tẽporale:
quia illud docuit contemnere. Mathei. xix. Ecce
nos reliquimus oĩa ⁊c. ergo regnum chriſti nõ fuit
temporale ſed ſpirituale. vñ Dani. vij. He quatuor
beſtie magne quatuor regna ſunt que cõſurgent de
terra. Suſcipient aũt regnum dei altiſſimi ſancti: ⁊
obtinebunt regnum vſqꝫ in ſeculum ⁊ in ſeculum ſe
culorum. vbi Hiero. Quatuor regna de quibus ſu-
pra diximus, fuere terrena oẽ.n. quod de terra eſt: ver
tetur in terram. Geñ. iij. Sancti aũt nequaqꝫ habe-
bunt terrenum regnum: ſed celeſte: ceſſat ergo mille
annorum fabula. Item de regno iſto ſpirituali chri
ſti loquitur. Apo. j. Et fecit nos regnum ⁊ ſacerdotes
deo ⁊ patri ſuo. ⁊c. vbi Remigius. Per hãc ſenten
tiã oẽs electi ſacerdotes demonſtrantur q ſupra reges
fuerant appellati. quia.n. caput dei filius rex eſt ⁊ ſa
cerdos: congruenter ⁊ mẽbra capitis reges ⁊ ſacer-
dotes vocantur. quibus p Petrum dr̃ prime ſue ca-
nonice. c. ij. Uos eſtis gen⁹ electum regale ſacerdo-
tium. Ipſi.n. ſunt reges: ipſi ⁊ ſacerdotes ⁊ ſacrificiũ
⁊ altare. qꝛ ⁊ tumultus carnalium voluptatum con
tra ſe inſurgentes vt reges refrenant: ⁊ ſacrificium
laudis ⁊ mortificationis deo imolant: corpuſqꝫ ſuũ
a preſentib⁹ ſeculi cupiditatib⁹ mortificant: vt ho-
ſtia viua fiant. Ro. xij. Ipſe itaqꝫ vnigenitus patris
rex ⁊ ſacerdos fecit nos ſuos electos reges ⁊ ſacer-
dotes: quos reges terre ↄſtituit: ⁊ ipſo opere ſacer-
dotes monſtrauit. hec Remigius. ad hec. xl. di. mul
ti. xxj. di. c. j. ꝟ. ſacerdos. ij. q. j. ſcelus. xj. q. iij. ita cor-
poris. ex̃ de elec. fundamenta. §. j. ibi. vos eſtis. ⁊. j.
Pe. ij. Item Eſa. ix. Factus eſt principatus ſuper
humerum eius. ſuper chriſti autem humerum fa-
ctus eius principatus dr̃: qꝛ crucem quam pro ſui re
gni ſalute ſuſcepit, ipſe proprio humero baiulando
portauit ſicut Jo. teſtatur. xix. c. Et baiulans ſibi cru-
cem. Itẽ ex̃ de ex pre. nimis praua. ibi. In altiſſima
paupertate chriſto pauperi famulantur. Sed fratres
p̃dicatores ⁊ minores non famularentur chriſto pau
peri in altiſſima paupertate: ſi chriſtus retinuiſſet ſi
bi dñium regni tẽporalis: quum ipſi tale dñium ab
dicauerint: nec ſm̃ eorum ſtatum ⁊ regulam ſint ca
paces. Item Alexander. iiij. in cõdemnatione libel-
li contra ſtatum predicatorum dicit ſic. Quum in-
ſuper idem fratres oĩa ꝑꝑ deum reliquerint, exilia
vite ſubſidia mendicantes: chriſtũqꝫ imitentur pau
perẽ: perfectionem euangelicam amplexãdo: ꝑꝑ qđ
euidenter apparet eos non ſolum in ſtatu ſaluando
rum exiſtere: ſed ẽt perfectoꝝ p ſue religionis obſer-
uantiam: que quidem ipſius euãgelice perfectionis
tenet formã in eterne retributionis premio precel-
lentem gloriam promereri. hec Alexander. vt reci-
tat dñs papa Jo. xxij. in ſua conſtitutione que inci-
pit Quia quorundam. Item Nicolaus in decre.
Exijt. de ver. ſigni. li. vj. dicit ſic. Dicimus ꝙ abdica
tio proprietatis oĩm rerum tam in ſpeciali qꝫ̃ in cõi
ꝑꝑ deum, meritoria eſt ⁊ ſancta: quã ⁊ chriſtus viã
perfectionis oſtendens verbo docuit ⁊ exemplo fir
mauit. Item regula beati Franciſci ab eccleſia ap-
probata dicit ſic. Regula ⁊ vita fratrum minorum
hec eſt. ſcꝫ dñi noſtri Jeſu chriſti ſanctum euangeliũ
obſeruare. ſ. viuendo in obediẽtia ſine proprio ⁊ in
caſtitate. Et ita ſm̃ dictam regulam perfectio euan
gelica conſiſtit in non habendo aliquid proprium.
ergo chriſtus qui ſm̃ predictos Romanos pontifi
ces ⁊ pre. regulam fuit forma ⁊ exemplar euãgelice
perfectionis: non habuit proprietatem ⁊ dñium re-
rum temporalium nec dñium regni mũdani: qꝛ vt
ait Hie. ad Euſtochium: Nõ potuit dñs habere qđ
prohibuerat in ſeruis: qꝛ vere pauperrimum ⁊ abie
ctum ſe prebuit. hinc p̃s. cxiij. Celum celi dño: terrã
aũt dedit filijs hominũ. Nec obſtat illud Mat. vlti
mo de chriſto. Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊
in terra. qm̃ illud dictum eſt poſt reſurrectionem de
chriſto ſm̃ diuinitatem oſtenſiue ⁊ notificatiue. ſm̃
humanitatem aũt dictum eſt de chriſto poſt reſurre
ctionem effectiue ⁊ cõmiſſiue: ⁊ nõ ante reſurrectio-
nem actu completiue Uñ ſuper illud Apoca. xviij.
Uidi alium angelum deſcendentem de celo haben
tem poteſtatem magnam. dicit ſic Remigius. Hec
poteſtas ad vtranqꝫ eius naturã poteſt referri: ad di
uinam. ſ. ⁊ humanam. fuit.n. hec poteſtas in ipſo per
diuinitatem ſine tp̃e ante oĩa ſecula. quia ſicut cum
patre ⁊ ſpirituſancto cũcta creauerat: ita cum patre
⁊ ſpirituſancto oĩa poſſidebat. Hec ẽt poteſtas data
eſt ei in tempore: qñ poſt triduum reſurrectionis da
ta eſt ei poteſtas in celo ⁊ in terra: vt in noĩe ieſu oẽ
genu flectatur celeſtium terreſtrium ⁊ infernorum
Phil. ij. De hac.n. ipſe ſurgẽs a mortuis dicit. Da
ta eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. De illa ve
ro quam ante tempus habet cum patre, Daniel di-
cit Danielis. vij. Poteſtas eius poteſtas eterna. hec
Remigius. Ex quibus patet rñſio ad authoritates
in oppoſitum adductas. nam authoritates noui ⁊
veteris teſtamenti loquentes de regno chriſti quan
tum ad humanitatem aſſumpte mortalitatis pro
ſtatu preſentis vite, nõ ſunt accipiẽde de regno chri
ſti temporali: ſed ſpũali ⁊ celeſti. vt ex premiſſis pa-
tet. Quia vero legitur Jo. xiij. Uos vocatis me magi
ſter ⁊ dñe. ibi ꝙ dicit dñe, referendum eſt ad chriſti
diuinitatem. vnde ſuper illo verbo Jo. xiij. Si ergo
ego laui pedes veſtros dñs ⁊ magiſter. glo. dicit. Do
minus. qꝛ deus. magiſter, qꝛ veritas. Similiter ſup
illud Matth. xxj. Dicite quia dñs ijs opus habet
gloſ. Dominus ſimpliciter oĩm rerum: cui ſeruire de
bet creatura. hec glo. Et ſuper illud Luc. xix. Quia
dominus ea deſiderat, dicit gloſ. Quũ dñs dr̃, vnus
agnoſcitur. nã etſi multi dij ⁊ multi dñi: gñaliter tamẽ
vnus deus ⁊ vnus dñs. j. Cor. vij. Et ita ſm̃ gloſ.
talia ⁊ ſimilia ſunt intelligenda ſm̃ diuinitatẽ que
oĩa continet. Qđ vero Petrus dixit Act. ij. Certiſſi
me ſciat oĩs domus iſrael: quia ⁊ dominum eum ⁊
chriſtum fecit deus hunc ieſum quẽ vos crucifixi-
ſtis. quantum ad chriſti humanitatem attinet vlti-
mate ⁊ complete intelligẽdum eſt pro tempore poſt
reſurrectionem quo dixit. Data eſt mihi oĩs pote-
ſtas. vt ſ. proxime dixi. Ante reſurrectionem vero fa
ctus dici potuit: quia imobiliter determinatũ erat
vt fieret. licet ẽt ante reſurrectionem rex ſpũalis re-
gni, vt dictum eſt, fuerit. qđ ⁊ ipſa verba Petri ſatis
ſonãt aperte vnde ⁊ Rabanus ibi. Manifeſte Pe
trus ex hoc p̃s. cix. Dixit dominus domino meo. re
gnum chriſti non terrenum, ſed celeſte oſtẽdit eſſe. i.
non de terrenis: ſed de celeſtibus: ⁊ a celo. Illud ve-
ro Apo. xix. Rex regum ⁊ dominus dominãtium,
dupliciter põt intelligi ad propoſitum pro hac par
te. Uno modo ꝙ verbum dei patris qđ oĩa regit ⁊
continet: ab inſtanti ſue conceptionis fuit ſcriptum
digito dei viui in veſtimento humanitatis chriſti: ⁊
non ſolum in aĩa, ſed ẽt in ipſa carne mortali ex pa-
tribus generata: que per femur deſignatur. vñ Gen.
xxiiij. dixit Abraam ſeruo ſuo. Pone manum tuam
ſubtus femur meum vt adiurem te per dominũ celi